

გიორგი ჭულელი
გიორგი გიგუაშვილი

განმარტებები „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტზე

(09.02.2021 წლის რედაქციით)

ევროკავშირი
საქართველოსთვის
EU4Business

გერმანიის
თანამშრომლობა
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

გიორგი ჭულელი, გიორგი გიგუაშვილი

განმარტებები
„მეწარმეთა შესახებ“
საქართველოს კანონის პროექტზე

(09.02.2021 წლის რედაქციით)

თბილისი
2021

დოკუმენტი მომზადდა ქართულ ენაზე.

„განმარტებები „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონპროექტზე“ შეიქმნა საკორპორაციო სამართლის რეფორმის ხელშეწყობის ფარგლებში, ევროკავშირისა და გერმანიის ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ფედერალური სამინისტროს (BMZ) თანადაფინანსებული პროექტის – „საქართველოს კომერციული სამართლისა და პრაქტიკის გაუმჯობესება“ – ფინანსური და ტექნიკური მხარდაჭერით, რომელსაც გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოება (GIZ) ახორციელებს.

დოკუმენტის შინაარსზე სრულად პასუხისმგებელი არიან ავტორები. ანგარიშში გამოთქმული მოსაზრებები არ გამოხატავს ევროკომისიის, GIZ-ის და გერმანიის ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ფედერალური სამინისტროს (BMZ) მოსაზრებებს.

1993 წლიდან GIZ-ი (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit) საქართველოში ხელს უწყობს სამართლისა და იუსტიციის რეფორმების გატარებას. სხვა ღონისძიებებთან ერთად GIZ-ი ბრუნავს იურიდიული ლიტერატურის შექმნასა და სამართლის პოპულარიზაციაზე.

ევროკავშირი
საქართველოსთვის
EU4Business

გერმანიის
თანამშრომლობა
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

ავტორები:

- 1-ლი-21-ე მუხლები – **გიორგი გიგუაშვილი**
- 22-ე-36-ე მუხლები – **გიორგი ჯუღელი**
- 37-ე-57-ე მუხლები – **გიორგი ჯუღელი/გიორგი გიგუაშვილი**
- 58-ე-60-ე მუხლები – **გიორგი გიგუაშვილი**
- 61-ე-79-ე მუხლები – **გიორგი ჯუღელი**
- 80-ე-95-ე მუხლები – **გიორგი გიგუაშვილი**
- 96-ე-151-ე მუხლები – **გიორგი ჯუღელი**
- 152-ე-254-ე მუხლები – **გიორგი გიგუაშვილი**

შინაარსობრივი რედაქტორი – **შალვა პაპუაშვილი**

ენობრივი რედაქტორი – **თამარ გაბელაია**

ტექნიკური უზრუნველყოფა – **გვანცა მახათაძე**

© GIZ, 2021

გამოცემის ელექტრონული ვერსია შეგიძლიათ იხილოთ ვებგვერდზე: lawlibrary.info/ge

ISBN 978-9941-8-3166-9

შინაარსი

თავი I. შესავალი დებულებები11
მუხლი 1. გამოყენების სფერო და დისპოზიციურობის პრინციპი11
მუხლი 2. მენარმის/მენარმე სუბიექტის ცნება12
მუხლი 3. საქმიანობა, რომელიც არ ითვლება სამენარმეო საქმიანობად.14
მუხლი 4. სასამართლოს მიერ დანიშნული პირების გასამრჯელო და ხარჯების ანაზღაურება15
თავი II. დაფუძნება17
მუხლი 5. სამენარმეო საზოგადოების სადამფუძნებლო დოკუმენტები და ფორმა.17
მუხლი 6. სადამფუძნებლო შეთანხმება18
მუხლი 7. წესდება21
მუხლი 8. პარტნიორი22
მუხლი 9. მენარმის რეგისტრაცია23
მუხლი 10. რეგისტრაციის წინაპირობა.24
მუხლი 11. პასუხისმგებლობა რეგისტრაციამდე სამენარმეო საზოგადოების სახელით განხორციელებული მოქმედებისთვის25
მუხლი 12. ინდივიდუალური მენარმის რეგისტრაცია.26
მუხლი 13. რეგისტრირებული მონაცემის ცვლილების რეგისტრაცია28
მუხლი 14. რეესტრის საჯაროობა და ინფორმაციის გამოქვეყნების ვალდებულება30
მუხლი 15. რეესტრის მონაცემთა უტყუარობის პრემუდცია32
მუხლი 16. ფილიალი33
მუხლი 17. საფირმო სახელწოდება35
მუხლი 18. საქმიანი წერილი და ვებგვერდი38
მუხლი 19. შეტყობინების ჩაბარების წესი40
თავი III. ერთი პირის სამენარმეო საზოგადოება41
მუხლი 20. ერთი პირის სამენარმეო საზოგადოება.41
მუხლი 21. წერილობითი ფორმის დაცვის ვალდებულება42
თავი IV. შენატანები43
მუხლი 22. შენატანის ცნება43
მუხლი 23. შენატანის საგანი44
მუხლი 24. შენატანის სახეები44
მუხლი 25. შენატანის შესრულების წესი და ვადა44
მუხლი 26. შენატანის განხორციელების ორგანიზაციული უზრუნველყოფა45
მუხლი 27. პარტნიორის პასუხისმგებლობა46
მუხლი 28. შენატანის შეტანისაგან გათავისუფლების დაუშვებლობა47
თავი V. განთავსებული კაპიტალი და წილი48
მუხლი 29. განთავსებული კაპიტალის ცნება48

მუხლი 30. წილი48
მუხლი 31. წილის განკარგვა49
მუხლი 32. წილის განკარგვის შეზღუდვა.49
მუხლი 33. დივიდენდის მიღების უფლება50
მუხლი 34. გაცემული დივიდენდის უკან დაბრუნება51
მუხლი 35. დივიდენდის გაცემის შეზღუდვები51
მუხლი 36. სხვათა უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების გათვალისწინებისა და თანასწორუფლებიანობის პრინციპი51

თავი VI. სამენარმეო საზოგადოების ორგანოები 53

მუხლი 37. ზოგადი დებულებები.53
მუხლი 38. პარტნიორთა კრება54
მუხლი 39. პარტნიორთა კრების გადანყვეტილებები.56
მუხლი 40. პარტნიორთა კრების ოქმი57
მუხლი 41. პარტნიორთა კრების გადანყვეტილების ბათილობა58
მუხლი 42. პარტნიორთა კრების გადანყვეტილების ბათილობის შემდგომ გასატარებელი ლონისძიებები60
მუხლი 43. ხელმძღვანელი ორგანოები61
მუხლი 44. ხელმძღვანელი ორგანოს შემადგენლობა და მის მიერ გადანყვეტილების მიღების წესი62
მუხლი 45. ხელმძღვანელი პირის დანიშვნა და გათავისუფლება.64
მუხლი 46. სასამსახურო ხელშეკრულება65
მუხლი 47. სამეთვალყურეო საბჭო67
მუხლი 48. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრთა მოვალეობა და პასუხისმგებლობა68
მუხლი 49. ხელმძღვანელი ორგანოს წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება69
მუხლი 50. გენერალური სავაჭრო მინდობილობა70
მუხლი 51. კეთილსინდისიერების მოვალეობა.72
მუხლი 52. კეთილსინდისიერების მოვალეობა განსაკუთრებულ ვითარებაში.74
მუხლი 53. სამენარმეო გადანყვეტილების თავისუფლება74
მუხლი 54. კონკურენციის აკრძალვა.76
მუხლი 55. საქმიანი შესაძლებლობის მითვისების აკრძალვა.77
მუხლი 56. ინტერესთა კონფლიქტი79
მუხლი 57. სოლიდარული პასუხისმგებლობა81

თავი VII. ბუღალტრული აღრიცხვა, ანგარიშგება და აუდიტი 83

მუხლი 58. ბუღალტრული აღრიცხვა, ანგარიშგება და აუდიტი83
მუხლი 59. აუდიტის კომიტეტი84
მუხლი 60. აუდიტორთან/აუდიტორულ ფირმასთან დადებული ხელშეკრულებიდან გასვლა86

**თავი VIII. რეორგანიზაცია და უცხო ქვეყანაში რეგისტრირებული
მენარმის რეგისტრაციის საქართველოში გადმოტანა 88**

მუხლი 61. სამენარმეო საზოგადოების რეორგანიზაციის ფორმები.88
მუხლი 62. სამენარმეო საზოგადოების გარდაქმნა.88

მუხლი 63. გადანყვეტილება გარდაქმნის თაობაზე 90

მუხლი 64. გარდაქმნის პირობები 91

მუხლი 65. გარდაქმნის შესახებ გადანყვეტილების გამოქვეყნება 91

მუხლი 66. გარდაქმნის რეგისტრაცია 91

მუხლი 67. სამენარმეო საზოგადოების შერწყმა და გაყოფა 92

მუხლი 68. გადანყვეტილება შერწყმის/გაყოფის შესახებ. 95

მუხლი 69. შერწყმის/გაყოფის გეგმა. 95

მუხლი 70. სააქციო საზოგადოების შერწყმის/გაყოფის ანგარიში. 98

მუხლი 71. შერწყმის/გაყოფის გეგმის პროექტის გამოქვეყნება და შეტყობინება შესაძლო შერწყმის/გაყოფის შესახებ 98

მუხლი 72. სააქციო საზოგადოების შერწყმის/გაყოფის გეგმის პროექტის შემოწმება 100

მუხლი 73. შერწყმის/გაყოფის გეგმის დამტკიცება 100

მუხლი 74. მიერთებისა და შექმნით გაყოფის განსაკუთრებული შემთხვევები. 101

მუხლი 75. შერწყმის/გაყოფის რეგისტრაცია. 102

მუხლი 76. რეორგანიზაციის პროცესში კრედიტორთა დაცვა. 103

მუხლი 77. პარტნიორთა წილების გამოსყიდვა რეორგანიზაციის დროს 104

მუხლი 78. სამენარმეო საზოგადოების შერწყმა/გაყოფა რეაბილიტაციის დროს 106

მუხლი 79. უცხო ქვეყანაში რეგისტრირებული მენარმის რეგისტრაციის საქართველოში გადმოტანა 106

თავი IX. სამენარმეო საზოგადოების დაშლა. ხარვეზიანი საზოგადოება. 107

მუხლი 80. სამენარმეო საზოგადოების დაშლა. 107

მუხლი 81. სამენარმეო საზოგადოების დაშლა სასამართლოს გადანყვეტილებით პარტნიორის სარჩელის საფუძველზე 108

მუხლი 82. ხარვეზიანი საზოგადოება 109

მუხლი 83. სამენარმეო საზოგადოების ლიკვიდაციის პროცედურის დაწყება 110

მუხლი 84. კრედიტორებისათვის შეტყობინების ვალდებულება 111

მუხლი 85. ლიკვიდატორი. 113

მუხლი 86. ლიკვიდატორის უფლებამოსილება 114

მუხლი 87. ქონების განაწილება. 115

მუხლი 88. კრედიტორების დაცვა ლიკვიდაციის პროცესში 116

მუხლი 89. დაშლილი სამენარმეო საზოგადოების მიერ არსებობის გაგრძელება. 117

მუხლი 90. სამენარმეო საზოგადოების რეგისტრაციის გაუქმება 117

მუხლი 91. ლიკვიდირებული სამენარმეო საზოგადოების დოკუმენტაციის შენახვის ვალდებულება 118

მუხლი 92. ლიკვიდაციის განახლება ქონების აღმოჩენის ან დამატებითი სალიკვიდაციო მოქმედებების განხორციელების აუცილებლობის გამო 119

მუხლი 93. ინდივიდუალური მენარმის რეგისტრაციის გაუქმება 119

თავი X. ხანდაზმულობა. გასაჩივრების ვადები. 121

მუხლი 94. ხანდაზმულობის და შეცილების ვადები. 121

მუხლი 95. პარტნიორთა კრების, სამეთვალყურეო საბჭოს და ხელმძღვანელი ორგანოს გადანყვეტილების გასაჩივრების უფლებამოსილება და ვადები 121

თავი XI. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება	124
მუხლი 96. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ცნება	124
მუხლი 97. წესდების ცვლილება კონსენსუსით	124
მუხლი 98. შენატანის განხორციელების ვალდებულება	125
მუხლი 99. უფლებები და მოთხოვნები, როგორც შენატანი	125
მუხლი 100. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების წარმომადგენლობა	126
მუხლი 101. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორის შესაგებელი	126
მუხლი 102. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორთა კრება	127
მუხლი 103. გადანწყვეტილების მიღება პარტნიორთა კრებაზე	128
მუხლი 104. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ხელმძღვანელობა	128
მუხლი 105. თანხმობა და ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილების ჩამორთმევა	129
მუხლი 106. პარტნიორის მიერ კონტროლის უფლება	130
მუხლი 107. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების მოგება და ზარალი	130
მუხლი 108. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების მოგებისა და ზარალის განაწილება	131
მუხლი 109. ფულის გახარჯვა პარტნიორის მიერ	131
მუხლი 110. ხარჯების ანაზღაურება	132
მუხლი 111. წილის გასხვისება	133
მუხლი 112. ერთ-ერთი პარტნიორის გასვლა ან გარიცხვა	133
მუხლი 113. ურთიერთობები სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან პარტნიორის გასვლის/გარიცხვის შემდეგ	135
მუხლი 114. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორის გარდაცვალება	136
თავი XII. კომანდიტური საზოგადოება	138
მუხლი 115. კომანდიტური საზოგადოების ცნება	138
მუხლი 116. კომანდიტის მიერ კონტროლის უფლება	138
მუხლი 117. კომანდიტური საზოგადოების ხელმძღვანელობა	139
მუხლი 118. კომანდიტის ხმის უფლება	140
მუხლი 119. საგარანტიო თანხა	140
მუხლი 120. საგარანტიო თანხის შემცირება	141
მუხლი 121. კომანდიტური საზოგადოების წარმომადგენლობა	141
მუხლი 122. კომანდიტის წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება	141
მუხლი 123. კომანდიტური საზოგადოების მოგებისა და ზარალის განაწილება	142
მუხლი 124. კომანდიტის მიერ მოგების მიღება	142
მუხლი 125. კომანდიტის წილის გასხვისება ან მემკვიდრეობით გადაცემა	142
თავი XIII. შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება	144
მუხლი 126. შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ცნება	144
მუხლი 127. შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანო	144
მუხლი 128. შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭო	145
მუხლი 129. შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორთა კრება	146
მუხლი 130. შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორთა რიგგარეშე კრება	147

მუხლი 131. შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორთა კრების ჩატარების პროცედურები	149
მუხლი 132. მონაწილეობა შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორთა კრებაში	150
მუხლი 133. შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორის მიერ ხმის მიცემის წესები და მონაწილეობა პარტნიორთა გადაწყვეტილების მიღებაში	151
მუხლი 134. ხმების აკუმულირების მეთოდის გამოყენება შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში	152
მუხლი 135. წილი შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში	152
მუხლი 136. შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების განთავსებული კაპიტალი	153
მუხლი 137. შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების წილების კლასი.	154
მუხლი 138. წილის სახეები და ახალი წილების გამოშვება.	154
მუხლი 139. შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ახალი წილების უპირატესი შესყიდვის უფლება	157
მუხლი 140. შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორის მიერ შენატანის განხორციელება.	158
მუხლი 141. შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორის მიერ შენატანის განუხორციელებლობა და მისი შედეგები	159
მუხლი 142. სავალდებულო და ნებაყოფლობითი დამატებითი შენატანი	160
მუხლი 143. შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების წილის გადაცემა	161
მუხლი 144. საკუთარ კაპიტალში წილების შექმნა შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების მიერ.	162
მუხლი 145. პარტნიორის გარიცხვა შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან.	163
მუხლი 146. პარტნიორის გასვლა შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან	165
მუხლი 147. შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების მოგების განაწილება. დივიდენდი	167
მუხლი 148. შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორის ინფორმაციის მიღებისა და დოკუმენტების გაცნობის უფლება	169
მუხლი 149. პარტნიორის სარჩელის უფლება შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების სასარგებლოდ.	170
მუხლი 150. შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენება და ზიანის ანაზღაურების მოვალეობა.	170
მუხლი 151. შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორთა შეთანხმება	170
თავი XIV. სააქციო საზოგადოება.	171
მუხლი 152. სააქციო საზოგადოების ცნება.	171
მუხლი 153. აქციის ცნება	172
მუხლი 154. შენატანი და შენატანის შესრულება სააქციო საზოგადოებაში	172
მუხლი 155. ნებადართული, გამოშვებული და განთავსებული აქციები	176
მუხლი 156. აქციის ნომინალური ღირებულება	177
მუხლი 157. აქცია ნომინალური ღირებულების გარეშე.	178
მუხლი 158. სააქციო საზოგადოების განთავსებული კაპიტალი.	179
მუხლი 159. აქციის კონსოლიდირება და დანაწევრება.	180
მუხლი 160. აქციის კლასი. აქციაში კონვერტირებადი სხვა ფასიანი ქაღალდი.	181

მუხლი 161. გადაცემა, რომელიც დამოკიდებულია თანხმობაზე	183
მუხლი 162. სააქციო საზოგადოების მიერ ახალი აქციების თავის სასარგებლოდ განთავსების აკრძალვა	184
მუხლი 163. მიმოქცევაში მყოფი აქცია და საკუთარი აქცია	185
მუხლი 164. აქციათა რეესტრი.	188
მუხლი 165. სააქციო საზოგადოების განთავსებული კაპიტალის ცვლილების წესი	189
მუხლი 166. კაპიტალის გაზრდა დამატებითი აქციების გამოშვებით	191
მუხლი 167. ახალი აქციების გამოშვება სააქციო საზოგადოების სარეზერვო კაპიტალის გარდაქმნით	193
მუხლი 168. ხელმძღვანელი ორგანოს მიერ კაპიტალის გაზრდა ნებადართული კაპიტალის ფარგლებში	194
მუხლი 169. აქციის უპირატესი შესყიდვის უფლება.	196
მუხლი 170. სარეზერვო კაპიტალი	199
მუხლი 171. განთავსებული კაპიტალის შემცირება.	200
მუხლი 172. კაპიტალის შემცირება სააქციო საზოგადოების მიერ აქციათა გაუქმების გზით	203
მუხლი 173. სააქციო საზოგადოების კაპიტალის არსებითი დანაკარგი.	205
მუხლი 174. აქციონერის უფლებები	206
მუხლი 175. აქციონერთა დამატებითი უფლებები	207
მუხლი 176. სპეციალური აუდიტორის დანიშვნა	208
მუხლი 177. აქციონერის მოვალეობები	211
მუხლი 178. აქციონერის მიერ დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენება და ზიანის ანაზღაურების მოვალეობა	211
მუხლი 179. აქციონერთა შეთანხმება	213
მუხლი 180. სააქციო საზოგადოების მონაწილეობა აქციონერთა შეთანხმებაში	215
მუხლი 181. სააქციო საზოგადოების მიერ აქციათა გამოსყიდვა	215
მუხლი 182. წლიური ანგარიშისა და სამეურნეო მდგომარეობის შესახებ ანგარიშის შედგენა.	217
მუხლი 183. დივიდენდის გაცემის წესი სააქციო საზოგადოებაში	218
მუხლი 184. სააქციო საზოგადოების ორგანოთა სისტემა.	221
მუხლი 185. სააქციო საზოგადოების წლიური და რიგგარეშე პარტნიორთა კრებები	222
მუხლი 186. პარტნიორთა კრების კომპეტენცია	223
მუხლი 187. განუვლი მუშაობის მოწონება	224
მუხლი 188. პარტნიორთა კრების მოწვევის წესი.	225
მუხლი 189. პარტნიორთა კრების მოწვევა აქციონერების მოთხოვნით	227
მუხლი 190. პარტნიორთა კრების მომზადება	228
მუხლი 191. შეტყობინება პარტნიორთა კრების მოწვევის შესახებ	229
მუხლი 192. კრების მასალების გაცნობა.	231
მუხლი 193. დღის წესრიგში საკითხების დამატებისა და მისაღები გადაწყვეტილების პროექტების წარდგენის უფლება	232
მუხლი 194. კრების მონაწილე აქციონერები.	234
მუხლი 195. პარტნიორთა კრებაში მონაწილეობა	236
მუხლი 196. პარტნიორთა კრების ჩატარებისა და ხმის მიცემის ფორმა	238
მუხლი 197. ხმათა უმრავლესობის პრინციპი და წესდების ცვლილება	240

მუხლი 198. აქციონერის ხმის უფლება.	241
მუხლი 199. ხმის უფლების განხორციელება დამოუკიდებლად.	241
მუხლი 200. პარტნიორთა კრების მსვლელობა	242
მუხლი 201. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებისა და ხელმძღვანელი პირების არჩევა ხმების აკუმულირების მეთოდის გამოყენებით	243
მუხლი 202. პარტნიორთა კრების ოქმი	245
მუხლი 203. კენჭისყრის შედეგების გამოქვეყნების ვალდებულება	246
მუხლი 204. აქციონერის უფლება ინფორმაციაზე	246
მუხლი 205. სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანო	248
მუხლი 206. სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელ პირად დანიშვნა	250
მუხლი 207. სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანოს თავმჯდომარე	252
მუხლი 208. სააქციო საზოგადოების აღმასრულებელი ხელმძღვანელი პირი.	253
მუხლი 209. სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანოს სხდომები	254
მუხლი 210. სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს კომპეტენცია	255
მუხლი 211. სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს წევრის პასუხისმგებლობა	256
მუხლი 212. სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს თანხმობა	257
მუხლი 213. სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს წევრთა არჩევა	258
მუხლი 214. სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს წევრობიდან გასვლა	259
მუხლი 215. შეთავსების დაუშვებლობა	260
მუხლი 216. სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს შემადგენლობის ცვლილებების გამოქვეყნება.	261
მუხლი 217. სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე.	261
მუხლი 218. სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომები.	263
მუხლი 219. სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს გადაწყვეტილებები	264
მუხლი 220. სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს წევრთა ანაზღაურება	265
მუხლი 221. სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს კომიტეტი	266
მუხლი 222. პასუხისმგებლობის ინიცირება	267
მუხლი 223. აქციონერის სარჩელი სააქციო საზოგადოების მოთხოვნიდან გამომდინარე.	268
მუხლი 224. მნიშვნელოვანი გარიგებები	270
მუხლი 225. მნიშვნელოვანი გარიგების დადების წესი	271
მუხლი 226. მინორიტარი აქციონერის აქციის სავალდებულო მიყიდვა.	273
თავი XV. კოოპერატივი	276
მუხლი 227. კოოპერატივის ცნება	276
მუხლი 228. კოოპერატივის დამფუძნებლები	277
მუხლი 229. კოოპერატივის განთავსებული კაპიტალი	278
მუხლი 230. კოოპერატივის წევრთა რეესტრი	278
მუხლი 231. პაი	279
მუხლი 232. კოოპერატივში წევრად მიღება	279
მუხლი 233. კოოპერატივის ინვესტორი წევრი	280
მუხლი 234. კოოპერატივის წევრობის შეწყვეტა	281
მუხლი 235. წევრის გასვლა კოოპერატივიდან.	281
მუხლი 236. ანგარიშსწორება კოოპერატივიდან გასულ წევრთან	283
მუხლი 237. კოოპერატივიდან გარიცხვა.	283

მუხლი 238. პაის გასხვისება.	284
მუხლი 239. კოოპერატივის წევრის გარდაცვალება	284
მუხლი 240. გადანყვეტილების მიღება პარტნიორთა კრებაზე	285
მუხლი 241. პარტნიორთა კრების მუშაობაში მონაწილეობა	286
მუხლი 242. პარტნიორთა კრების მოწვევა.	286
მუხლი 243. პარტნიორთა კრების მოწვევის ვადა და დღის წესრიგი	287
მუხლი 244. განცხადება პარტნიორთა კრების მოწვევის შესახებ	288
მუხლი 245. პარტნიორთა კრების ოქმი	288
მუხლი 246. პარტნიორთა წლიური კრების კომპეტენცია	289
მუხლი 247. პარტნიორთა კრების კომპეტენცია სხვა საკითხებთან დაკავშირებით	290
მუხლი 248. წარმომადგენელთა კრება	291
მუხლი 249. კოოპერატივის მართვის მოდელის არჩევის შესაძლებლობა	293
მუხლი 250. კოოპერატივის სამეთვალყურეო საბჭო	293
მუხლი 251. კოოპერატივის სამეთვალყურეო საბჭოს კომპეტენცია.	295
მუხლი 252. კოოპერატივის ხელმძღვანელი ორგანო და მისი კომპეტენცია	296
მუხლი 253. კოოპერატივის ხელმძღვანელი პირის ფუნქციები და მისი არჩევა.	297
მუხლი 254. კოოპერატივის მოგებისა და ზარალის განაწილება	298

თავი I. შესავალი დებულებები

მუხლი 1. გამოყენების სფერო და დისპოზიციურობის პრინციპი

1. ეს კანონი განსაზღვრავს სამენარმეო საქმიანობის განხორციელებაზე უფლებამოსილების მქონე იურიდიული პირის დაფუძნების პროცედურებს, არსებობის ფორმებსა და მათი არსებობის პროცესში ამავე სუბიექტის ორგანიზაციულ-სამართლებრივ საკითხებს.
2. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების, კომანდიტური საზოგადოების, შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებისა და კოოპერატივის წესდებით ან პარტნიორთა სხვაგვარი შეთანხმებით შეიძლება განისაზღვროს ამ კანონისაგან განსხვავებული წესები, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ნორმა სავალდებულოდ შესასრულებელია, მათ შორის, როცა ნორმა უშუალოდ უკავშირდება მესამე პირის ინტერესის დაცვას.
3. სამენარმეო საზოგადოების წესდებით (შემდგომ – წესდება) ასევე შეიძლება მოწესრიგდეს საკითხები, რომლებიც არ არის მოწესრიგებული ამ კანონით, ან განივრცოს ამ კანონის ის ნორმები, რომლებიც ამომწურავად არ აწესრიგებს მოცემულ საკითხს.
4. სააქციო საზოგადოების წესდებით ან აქციონერთა შეთანხმებით შეიძლება განისაზღვროს ამ კანონისგან განსხვავებული წესები მხოლოდ კანონით დაშვებულ შემთხვევებსა და ფარგლებში.
5. ამ კანონის მოქმედება არ ვრცელდება „საინვესტიციო ფონდების შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრულ ერთობლივ საინვესტიციო ფონდებზე.

საკორპორაციოსამართლებრივი კანონმდებლობის უმთავრესი ამოცანა სამენარმეო საქმიანობის განხორციელების მსურველი პირებისათვის იმგვარი საკანონმდებლო ჩარხის შეთავაზებაა, როგორც მათ მისცემს შესაძლებლობას, მაქსიმალურად ეფექტიანად წარმართონ საკუთარი საქმიანობა უმთავრესი მიზნის – მოგების მიღებისაკენ. ამ ამოცანის შესასრულებლად, „მენარმეთა შესახებ“ კანონის მეშვეობით, კანონმდებელი სამენარმეო საქმიანობის ორგანიზებულად განხორციელების მსურველებს სთავაზობს მენარმეთა სამართლებრივ ფორმებს, რომლებიც კანონით დადგენილი ორგანიზაციული სტრუქტურის მატარებლები არიან. ასეთი ორგანიზაციული სტრუქტურის არსებობა, უპირველეს ყოვლისა, უზრუნველყოფს თითოეული დაკავშირებული პირის გონივრულ ინტერესებს შორის საუკეთესო ბალანსს და ამ გზით მაქსიმალურად ამცირებს მხარეთა ტრანსაქციულ ხარჯებს. კანონპროექტის პირველი მუხლი სწორედ კანონის გამოყენების სფეროს ეთმობა და აქვეა წარმოდგენილი უმნიშვნელოვანესი დისპოზიციურობის პრინციპი.

პირველ პუნქტში წარმოდგენილია კანონის რეგულირების ძირითადი მიმართულებები:

- იურიდიული პირის დაფუძნების პროცედურები;
- მენარმეთა სამართლებრივი ფორმები;
- მენარმეთა ფუნქციონირების ორგანიზაციულ-სამართლებრივი საკითხები.

საკორპორაციო სამართალში კერძო ინიციატივა, ნოვაცია და ნების ავტონომია ქმნის კონკურენციას და განაპირობებს პოზიტიურ ეფექტს. თავის მხრივ, საკორპორაციოსამარ-

მუხლი 2

თლებრივ ურთიერთობებში კანონმდებლის იმპერატიულ-ნორმატიული ინტერვენცია, რომელიც დასაშვებია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ის ურთიერთობის „სუსტი“ მხარის ღირებული ინტერესის დაცვას ემსახურება, ამცირებს ინდივიდუალურ ინიციატივასა შესაძლებლობებს. შესაბამისად, აუცილებელია ამ ღირებულებათა კონფლიქტში გონივრული ბალანსის პოვნა. კანონპროექტის უმნიშვნელოვანესი სიახლეა სწორედ იმ კრიტერიუმების დადგენა, რომელთა მიხედვითაც უნდა განისაზღვროს, კანონპროექტის კონკრეტული ნორმა დისპოზიციური ხასიათის მატარებელია, თუ იმპერატიული. აღნიშნული კრიტერიუმების მიხედვით:

- სააქციო საზოგადოებების შემთხვევაში, დისპოზიციურია მხოლოდ ის ნორმა, რომელიც პირდაპირ მიუთითებს აქციონერების მიერ სააქციო საზოგადოებისთვის სხვაგვარი რეგულაციის შეთანხმების შესაძლებლობაზე;
- სხვა სამენარმეო საზოგადოებების შემთხვევაში, დისპოზიციურია ყველა ნორმა, გარდა იმ ნორმებისა, რომლებიც უშუალოდ ეხება მესამე პირთა ინტერესებს.

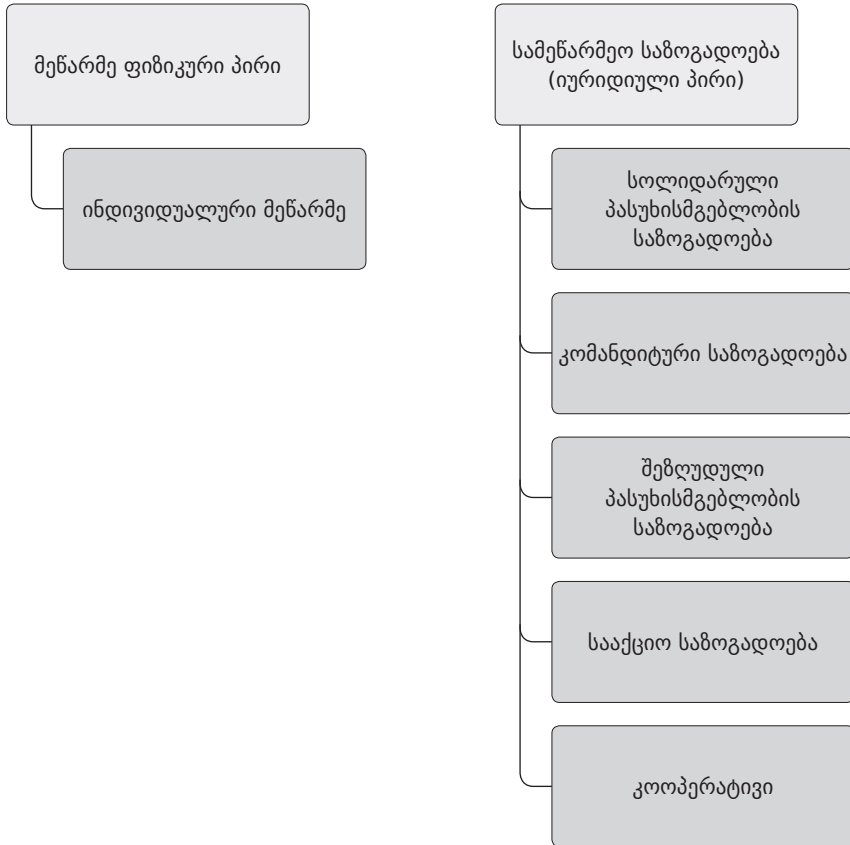
აღნიშნული ნორმა მნიშვნელოვნად გააადვილებს პრაქტიკაში იმ ნორმების იდენტიფიცირებასა და შინაარსის ერთგვაროვნად გაგებას, რომლიდან გადახვევაც წესდებით თუ პარტნიორთა შორის სხვაგვარი შეთანხმებით არის შესაძლებელი.

მუხლი 2. მენარმის/მენარმე სუბიექტის ცნება

1. მენარმედ/მენარმე სუბიექტად (შემდგომ – მენარმე) მიიჩნევა ფიზიკური ან იურიდიული პირი, რომელსაც აქვს სანარმო.
2. სანარმო არის სამენარმეო საქმიანობის განხორციელების ორგანიზებული სისტემა. სამენარმეო საქმიანობა არის მართლზომიერი, არაერთჯერადი, დამოუკიდებელი და ორგანიზებული საქმიანობა მოგების მიღების მიზნით.
3. მენარმეობა შესაძლებელია ხორციელდებოდეს ინდივიდუალური მენარმის ან სამენარმეო საზოგადოების ფორმით. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება, კომანდითური საზოგადოება, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება, სააქციო საზოგადოება და კოოპერატივი წარმოადგენენ სამენარმეო საზოგადოებებს.
4. სამენარმეო საზოგადოება არის იურიდიულ პირი.
5. ინდივიდუალური მენარმე არ არის იურიდიული პირი. იგი საქმიან ურთიერთობაში თავის უფლებებს ახორციელებს და მოვალეობებს ასრულებს, როგორც ფიზიკური პირი. ინდივიდუალური მენარმე თავისი სამენარმეო საქმიანობიდან წარმოშობილი ვალდებულებებისათვის კრედიტორის წინაშე პასუხს აგებს პირადად, მთელი თავისი ქონებით, თუ მასა და კრედიტორს შორის შეთანხმებით (გარდა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით განსაზღვრული ხელშეკრულების სტანდარტული პირობებისა) სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

სანარმო, სამენარმეო საქმიანობის ცენტრალური ფიგურაა და წარმოადგენს სამენარმეო საქმიანობის განხორციელების ორგანიზებულ სისტემას. ამ ორგანიზაციული სისტემის მეშვეობით ახორციელებენ მენარმეები სამენარმეო საქმიანობას. კანონპროექტის მე-2 მუხ-

ლი სწორედ ამგვარად აყალიბებს მენარმის ცნებას. ასეთ ორგანიზაციულ სისტემათა სამართლებრივი ფორმების კატალოგი ამავე მუხლში *numerus clausus*-ის პრინციპითაა განსაზღვრული. უფრო კონკრეტულად, სამენარმეო საქმიანობა შეიძლება განხორციელდეს ექსკლუზიურად, მხოლოდ ამ მუხლში დასახელებული სამართლებრივი ფორმების მეშვეობით. კერძოდ, სამენარმეო საქმიანობა შეიძლება განხორციელდეს მენარმე ფიზიკურ პირის ან სამენარმეო საზოგადოების მეშვეობით, რომელიც არის იურიდიული პირი:

ინდივიდუალური მენარმე არის ერთადერთი მენარმე, რომელიც საქმიან ურთიერთობაში თავის უფლებებს ახორციელებს და მოვალეობებს ასრულებს როგორც ფიზიკური პირი; სხვა მენარმე სუბიექტები უფლებებს ახორციელებენ და მოვალეობებს ასრულებენ როგორც სამენარმეო საზოგადოებები, იურიდიული პირის ფორმით.

მენარმეს ენიჭება სამენარმეო საქმიანობის განხორციელების ექსკლუზიური უფლებამოსილება. დაუშვებელია სამენარმეო საქმიანობის განხორციელება მენარმედ რეგისტრაციის გარეშე (გარდა ე.წ. „წინარე საზოგადოების“ ფარგლებში განხორციელებული საგამონაკლისო საქმიანობისა, რაც კანონპროექტის მე-11 მუხლშია მოწესრიგებული). ასეთი საქმიანობა ჩაითვლება უკანონო სამენარმეო საქმიანობად, რაც გამოიწვევს შესაბამის პასუხისმგებლობას.

მუხლი 3

სამენარმეო საქმიანობად კი მიიჩნევა საქმიანობა, რომელიც ერთდროულად აკმაყოფილებს შეფასების ტესტის ხუთივე კომპონენტს:

- **მართლზომიერება.** საქმიანობა უნდა შეესაბამებოდეს საქართველოს მოქმედ კანონმდებლობას;
- **არაერთჯერადობა.** საქმიანობა მიმართული უნდა იყოს მრავალჯერადობისაკენ;
- **დამოუკიდებლობა.** საქმიანობა უნდა ხორციელდებოდეს დამოუკიდებლად, საკუთარი სახელითა და საკუთარი პასუხისმგებლობის ფარგლებში;
- **ორგანიზებულობა.** საქმიანობა უნდა ხორციელდებოდეს ორგანიზებული ფორმით, კანონმდებლობით შემოთავაზებული მენარმის ერთ-ერთი სამართლებრივი ფორმის მეშვეობით;
- **მოგების მიღების მიზნით.** საქმიანობა მიმართული უნდა იყოს მოგების მიღების მიზნისაკენ.

მუხლი 3. საქმიანობა, რომელიც არ ითვლება სამენარმეო საქმიანობად

1. სამენარმეო საქმიანობად არ ითვლება ფიზიკური პირების სახელოვნებო, სამეცნიერო, სამედიცინო, არქიტექტურული, საადვოკატო, საარბიტრაჟო, მედიატორის, სანოტარო, აუდიტორული ან საკონსულტაციო (მათ შორის, საგადასახადო კონსულტანტთა) საქმიანობა, ასევე, ფიზიკური ან იურიდიული პირების ან სხვა ორგანიზაციული წარმონაქმნების მიერ ელექტრონული გამანაწილებელ ქსელთან მიერთებული მიკროსიმძლავრის ელექტროსადგურით სარგებლობა შესაბამისი კანონმდებლობით დადგენილი წესის მიხედვით.

2. სამენარმეო საქმიანობად არ ითვლება ფიზიკური პირების სასოფლო-სამეურნეო და სატყეო-სამეურნეო საქმიანობა, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა მასში მუდმივად დასაქმებულია წარმოების მფლობელის ოჯახის არანეკრი 5 პირი მაინც. ასეთ შემთხვევაში, საქმიანობის განხორციელებისთვის აუცილებელია მენარმეთა სამართლებრივი ფორმების დაფუძნება.

3. თუ სპეციალური კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი, თავისუფალი პროფესიის წარმომადგენლებს შეუძლიათ გამოიყენონ ამ კანონით გათვალისწინებული მენარმეთა სამართლებრივი ფორმები.

კანონპროექტის შესავალ დებულებებში მე-3 მუხლის სახით შემოთავაზებულია ე.წ. „თავისუფალი პროფესიების“ კატალოგი, პროფესიებისა, რომლებიც, მართალია, გარეგნული ნიშნებით აკმაყოფილებენ სამენარმეო საქმიანობის შეფასების ტესტის ელემენტებს, თუმცა, თავიანთი ხასიათიდან გამომდინარე, მიეკუთვნებიან თავისუფალ პროფესიებს. ასეთი საქმიანობები უპირატესად საქმიანობის განმახორციელებლის უშუალო ინტელექტუალურ და შემოქმედებით მომსახურებაზე, მის პირად უნარ-ჩვევებზეა დამყარებული და როგორც არსობრივად, ისე ისტორიულად არ განეკუთვნებიან სამენარმეო საქმიანობას. თავისუფალი პროფესიების ამომწურავ ჩამონათვალში ექცევა:

სახელოვნებო საქმიანობა	სამეცნიერო საქმიანობა	სამედიცინო საქმიანობა
არქიტექტურული საქმიანობა	საადვოკატო საქმიანობა	საარბიტრაჟო საქმიანობა
მედიატორის საქმიანობა	სანოტარო საქმიანობა	აუდიტორული საქმიანობა
საკონსულტაციო საქმიანობა	ელექტროენერჯის გამანაწილებელ ქსელთან მიერთებული მიკროსიმძლავრის ელექტროსადგურით სარგებლობა	სასოფლო-სამეურნეო და სატყეო-სამეურნეო საქმიანობა (გარდა იმ შემთხვევისა, როცა მასში მუდმივად დასაქმებულია წარმოების მფლობელის ოჯახის არანევერი 5 პირი მაინც)

მიუხედავად იმისა, რომ ე.წ. თავისუფალი პროფესიების წარმომადგენლები არ მიიჩნევიან მენარმეებად, მათ საქმიანობის ორგანიზებულობის გაზრდის მიზნით შეუძლიათ გამოიყენონ მენარმეთა სამართლებრივი ფორმები. აქედან გამონაკლისი იქნება მხოლოდ ის შემთხვევები, როდესაც ამ საქმიანობისათვის მენარმის სამართლებრივი ფორმის გამოყენებას შეზღუდავს სპეციალური კანონმდებლობა (მაგალითად, „ნოტარიატის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-19 მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით, დაუშვებელია საერთო სანოტარო ბიუროს შექმნა სააქციო საზოგადოების ფორმით).

მუხლი 4. სასამართლოს მიერ დანიშნული პირების გასამრჯელო და ხარჯების ანაზღაურება

1. ამ კანონით განსაზღვრულ შემთხვევებში სამენარმეო საზოგადოებებში სასამართლოს მიერ დანიშნულ პირებს უფლება აქვთ სამენარმეო საზოგადოებისგან მოითხოვონ გასამრჯელო და გონივრულ ფარგლებში განუული დანახარჯების ანაზღაურება.
2. გასამრჯელოსა და დანახარჯების ანაზღაურებაზე სასამართლოს მიერ დანიშნულ პირებსა და სამენარმეო საზოგადოების შეუთანხმებლობის შემთხვევაში, გასამრჯელოსა და ასანაზღაურებელი დანახარჯების ოდენობას განსაზღვრავს სასამართლო.

მუხლი 4

კანონპროექტის ერთ-ერთი ძირითადი სიახლე სამენარმეო ურთიერთობებში სასამართლოს როლის მნიშვნელოვანი ზრდაა, რამაც უნდა უზრუნველყოს ურთიერთობების სწორი მიმართულების კორექტირება და ქვეყანაში საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის შესაბამისი სამენარმეო კულტურის ჩამოყალიბება. ამ მიზნით, არაერთ მუხლში გაჩენილია სასამართლოს მიერ სამენარმეო საზოგადოებებში სხვადასხვა პოზიციაზე დროებით პასუხისმგებელი პირის დანიშვნის შესაძლებლობა (მაგალითად, 44-ე მუხლის მე-7 პუნქტის მიხედვით, აუცილებლობისას სასამართლომ შეიძლება დანიშნოს ხელმძღვანელი ორგანოს წევრი, ხოლო 85-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მიხედვით, ლიკვიდატორი).

სასამართლოს მიერ დანიშნული პირები კანონმდებლობის ფარგლებში ასრულებენ ამ თანამდებობის პირისათვის გათვალისწინებულ მოვალეობებს. კანონპროექტის მე-4 მუხლი იძლევა სასამართლოს მიერ დანიშნული პირების მიერ ამ მოვალეობების შესრულების სანაცვლოდ გასამრჯელოსა და თავისი საქმიანობისას გონივრულ ფარგლებში განეული დანახარჯების ანაზღაურების მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძველს. დანიშნული პირის გასამრჯელოს ოდენობასა და დანახარჯების ანაზღაურებაზე შეთანხმება უნდა მოხდეს ამ პირსა და სამენარმეო საზოგადოებას შორის. იმ შემთხვევაში კი, თუ მხარეები ასეთ შეთანხმებას ვერ მიაღწევენ, გასამრჯელოსა და ასანაზღაურებელი დანახარჯების ოდენობას განსაზღვრავს სასამართლო.

თავი II. დაფუძნება

მუხლი 5. სამენარმეო საზოგადოების სადამფუძნებლო დოკუმენტები და ფორმა

- 1. სამენარმეო საზოგადოების დასაფუძნებლად აუცილებელია სამენარმეო საზოგადოების სადამფუძნებლო შეთანხმება.**
- 2. სადამფუძნებლო შეთანხმება ფორმდება წერილობით და მას ხელს აწერს სამენარმეო საზოგადოების ყველა დამფუძნებელი პარტნიორი.**
- 3. სადამფუძნებლო შეთანხმებაზე ხელმოწერა მოწმდება სანოტარო წესით. სანოტარო წესით დამოწმება სავალდებულო არ არის, თუ ხელმოწერა დადგენილი წესით დამოწმებულია საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მმართველობის სფეროში მოქმედი საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს (შემდგომ – მარეგისტრირებელი ორგანო) ან მარეგისტრირებელი ორგანოს მიერ უფლებამოსილი სხვა ადმინისტრაციული ორგანოს ან სხვა პირის მიერ ან ხელმოწერა შესრულებულია „ელექტრონული დოკუმენტისა და ელექტრონული სანდო მომსახურების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად.**
- 4. დასაშვებია სადამფუძნებლო შეთანხმების ხელმოწერა წარმომადგენლის მეშვეობით. წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება მოითხოვს სანოტარო წესით დამოწმებას ან „ელექტრონული დოკუმენტისა და ელექტრონული სანდო მომსახურების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად ხელმოწერას.**

სამენარმეო საზოგადოების დასაფუძნებლად აუცილებელია სამენარმეო საზოგადოების სადამფუძნებლო შეთანხმების შექმნა. სადამფუძნებლო შეთანხმება პირველი ნაბიჯია სამენარმეო საზოგადოების წარმოშობის გზაზე. სწორედ სამენარმეო საზოგადოების სადამფუძნებლო დოკუმენტის მარეგისტრირებელ ორგანოში წარდგენის გზით და სხვა აუცილებელი პროცედურების გავლის შედეგად წარმოიშობა სრულფასოვანი სამენარმეო საზოგადოება, რომელსაც ენიჭება სამენარმეო საქმიანობის განხორციელების უფლებამოსილება.

სამენარმეო საზოგადოების სადამფუძნებლო შეთანხმება ფორმდება წერილობით და მას ხელს აწერს სამენარმეო საზოგადოების ყველა დამფუძნებელი პარტნიორი, რომელთა ხელმოწერა მოწმდება სანოტარო წესით. რეგისტრაციის პროცესის გამარტივების მიზნით, კანონპროექტი ითვალისწინებს სადამფუძნებლო შეთანხმების გაფორმებას ხელმოწერების სანოტარო წესით დამოწმების გარეშე. კერძოდ, სანოტარო წესით დამოწმება სავალდებულო არ არის, თუ:

- ხელმოწერა დადგენილი წესით დამოწმებულია მარეგისტრირებელი ორგანოს მიერ;
- ხელმოწერა დადგენილი წესით დამოწმებულია მარეგისტრირებელი ორგანოს მიერ უფლებამოსილი:
 - სხვა ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ;
 - სხვა პირის მიერ;
- ხელმოწერა შესრულებულია „ელექტრონული დოკუმენტისა და ელექტრონული სანდო მომსახურების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად.

მუხლი 6

- გემოლანიშნული მიზნითვე, კანონპროექტი უშვებს სადამფუძნებლო შეთანხმების ხელმოწერას წარმომადგენლის მეშვეობით. იმავედროულად, წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება მოითხოვს სანოტარო წესით დამოწმებას ან „ელექტრონული დოკუმენტისა და ელექტრონული სანდო მომსახურების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად ხელმოწერას.

მუხლი 6. სადამფუძნებლო შეთანხმება

1. სადამფუძნებლო შეთანხმება შეიცავს წესდებას და ამ მუხლით განსაზღვრულ მონაცემებს.

2. ყველა სამართლებრივი ფორმის სამეწარმეო საზოგადოების სადამფუძნებლო შეთანხმება, წესდებასთან ერთად, უნდა შეიცავდეს:

ა) სამეწარმეო საზოგადოების საფირმო სახელწოდებას;

ბ) სამეწარმეო საზოგადოების იურიდიულ მისამართს;

გ) ყოველი პარტნიორის/დამფუძნებლის საიდენტიფიკაციო მონაცემებს – სახელს, გვარს, საცხოვრებელი ადგილის მისამართს და პირად ნომერს, ხოლო იმ შემთხვევაში, თუ პარტნიორი იურიდიული პირია – მის საფირმო სახელწოდებას, იურიდიულ მისამართს და საიდენტიფიკაციო ნომერს;

დ) ხელმძღვანელობასა და წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირის, აგრეთვე, ასეთის არსებობის შემთხვევაში, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრის საიდენტიფიკაციო მონაცემებს და უფლებამოსილების ვადას (თუ ასეთი ვადა არის განსაზღვრული);

ე) ასეთის არსებობის შემთხვევაში, გენერალური სავაჭრო წარმომადგენლის საიდენტიფიკაციო ან რეგისტრაციის მონაცემებს, ასევე უფლებამოსილების ვადას;

ვ) ასეთის არსებობის შემთხვევაში, პარტნიორის წილის მმართველის საიდენტიფიკაციო ან რეგისტრაციის მონაცემებს;

ზ) სამეწარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელობასა და წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირის, აგრეთვე, არსებობის შემთხვევაში, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრთა რაოდენობასა და მათი დანიშვნისა და გათავისუფლების წესს, თუკი ეს ამ კანონისგან განსხვავებულად არის მოწესრიგებული, ასევე, წევრთა უფლებამოსილებას;

თ) ამ კანონის 49-ე მუხლის მე-2 პუნქტით განსაზღვრული, ერთობლივისგან განსხვავებული ფორმის წარმომადგენლობის თაობაზე აღწერას, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

3. იმ შემთხვევაში, თუ დამფუძნებლების მიერ არ არის შემუშავებული წესდება, სტანდარტული წესდება ჩაითვლება სადამფუძნებლო შეთანხმების ნაწილად.

4. კომანდიტური საზოგადოების სადამფუძნებლო შეთანხმება დამატებით უნდა შეიცავდეს ინფორმაციას, რომელი პარტნიორია კომანდიტი და მისი შენატანის ოდენობას.

5. შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების სადამფუძნებლო შეთანხმება დამატებით უნდა შეიცავდეს:

ა) ინფორმაციას იმ წილების ოდენობის შესახებ, რომელიც გაცემულ იქნა სამეწარმეო საზოგადოების მიერ საზღაურის სანაცვლოდ, მიუხედავად იმისა, მიღებული

- აქვს თუ არა სამენარმეო საზოგადოებას საზღაური (განთავსებული წილი) და ინფორმაციას კაპიტალში პარტნიორთა წილობრივი მონაწილეობის შესახებ, რომელიც ასევე, გამოხატული უნდა იყოს პროცენტებში და მათი ჯამი უნდა შეადგენდეს 100 პროცენტს;
- ბ) ასეთის არსებობის შემთხვევაში, კაპიტალის მაქსიმალურ ოდენობას, რომლის ფარგლებშიც შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებას შეუძლია მომავალში მიიღოს წილების განთავსების გადანყვეტილება (ნებადართული კაპიტალი);
- გ) ასეთის არსებობის შემთხვევაში, გამოშვებული წილების ოდენობას და ინფორმაციას, მისი განთავსების შემთხვევაში, კაპიტალში არსებული პარტნიორთა წილები-სა და პროცენტული მონაწილეობის ხელახალი გადანაწილების შესახებ;
- დ) ასეთის არსებობის შემთხვევაში, წილების ნომინალურ ღირებულებას;
- ე) სპეციალურ პირობას, რომელიც ზღუდავს წილების გასხვისებას, ასეთი შეზღუდვის არსებობის შემთხვევაში;
- ვ) ამ პუნქტის „დ“ და „ე“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებულ ინფორმაციას თითოეული კლასის წილთან მიმართებით.
6. სააქციო საზოგადოების სადამფუძნებლო შეთანხმება დამატებით უნდა შეიცავდეს:
- ა) რეგისტრაციის მომენტისთვის განთავსებული კაპიტალის ოდენობას;
- ბ) კაპიტალის მაქსიმალურ ოდენობას, რომლის ფარგლებშიც სამენარმეო საზოგადოებას შეუძლია მომავალში მიიღოს აქციების განთავსების გადანყვეტილება (ნებადართულ კაპიტალი) და, ასეთის არსებობის შემთხვევაში, აქციების ნომინალურ ღირებულებას;
- გ) დაფუძნების მომენტისთვის განთავსებული აქციების ნომინალურ ღირებულებას, ასეთის არსებობის შემთხვევაში, და მათ ოდენობას, ხოლო ნომინალური ღირებულების გარეშე განთავსებული აქციების შემთხვევაში – მათ ოდენობას;
- დ) სპეციალურ პირობას, რომელიც ზღუდავს აქციის გასხვისებას, ასეთი შეზღუდვის არსებობის შემთხვევაში;
- ე) ამ პუნქტის „გ“ და „დ“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებულ ინფორმაციას თითოეული კლასის აქციასთან მიმართებით;
- ვ) მითითებას სააქციო საზოგადოების დაფუძნების მომენტისათვის განთავსებული კაპიტალის განაღდებული ნაწილის (განაღდებული კაპიტალი) ოდენობის შესახებ;
- ზ) არაფულადი შენატანის სანაცვლოდ გამოშვებული აქციების ნომინალური ღირებულება, ხოლო, ნომინალური ღირებულების გარეშე გამოშვებული აქციების შემთხვევაში, მათ რაოდენობას, შენატანის სახესა და შენატანზე ვალდებული პირის სახელს/სახელწოდებას;
- თ) დაფუძნებასთან, აგრეთვე ლიცენზიის/ნებართვის მოპოვებასთან დაკავშირებული იმ არსებულ ან სავარაუდო ხარჯებს, რომლებიც უნდა გაიღოს სააქციო საზოგადოებამ;
- ი) დაფუძნების, აგრეთვე ლიცენზიის/ნებართვის მოპოვებასთან დაკავშირებული მოქმედებების განხორციელებაში პროცესში მონაწილე პირთა მიერ სააქციო საზოგადოებისგან მიღებულ ან მისაღებ ეკონომიკურ სარგებელს.

7. კოოპერატივის სადამფუძნებლო შეთანხმება დამატებით უნდა შეიცავდეს ინფორმაციას პაის ნომინალური ღირებულების შესახებ.

8. ამ მუხლის მე-2 პუნქტის „ა“, „ბ“, „გ“ და „თ“ ქვეპუნქტებით, მე-5 პუნქტის „ბ“ და „გ“ ქვეპუნქტებით, მე-6 და მე-7 პუნქტებით გათვალისწინებული მონაცემების ცვლილება მოითხოვს წესდების ცვლილებისთვის საჭირო უმრავლესობით გადაწყვეტილების მიღებას.

9. საქართველოს მოქალაქეობის არმქონე ფიზიკური პირების ან უცხო ქვეყნის იურიდიული პირების შემთხვევაში, სადამფუძნებლო დოკუმენტი უნდა შეიცავდეს საქართველოს მოქალაქისათვის ან საქართველოში რეგისტრირებული სამეწარმეო საზოგადოებისთვის დადგენილ ეკვივალენტურ მონაცემებს, რომლებიც გამოიყენება პირის იდენტიფიკაციისთვის სანოტარო მოქმედებების შესრულების დროს.

10. იურიდიული მისამართი არის მენარმის ფაქტობრივი მისამართი საქართველოს ტერიტორიაზე.

კანონმდებლობა სამეწარმეო საქმიანობის განხორციელების მსურველებს აღჭურავს ეფექტიანი სამეწარმეო საქმიანობის განხორციელებისათვის საჭირო მენარმის სამართლებრივი ფორმით. ამასთანავე, კანონმდებელი თავად ვერ უპასუხებს მენარმეობის მსურველთა ინდივიდუალური გამოწვევების ფართო პალიტრას. სამეწარმეო საზოგადოების სადამფუძნებლო შეთანხმება საზოგადოების ის კონსტიტუციური დოკუმენტია, რომლითაც კანონმდებლობით დადგენილ ფარგლებში, ინდივიდუალური ამოცანების შესაბამისად, პარტნიორების მიერ უნდა განისაზღვროს საზოგადოების ორგანიზაციულ სტრუქტურა. სადამფუძნებლო შეთანხმება თავის თავში მოიცავს ორ ნაწილს:

- წესდებას;
- კანონით განსაზღვრულ სხვა ინფორმაციას.

კანონპროექტში წარმოდგენილი კონცეფციით, წესდება – ეს არის სამეწარმეო საზოგადოების ის დოკუმენტი, რომლის ცვლილების საჭიროებაც იშვიათად უნდა დადგეს. შესაბამისად, იარსებებს სტანდარტული წესდების ინსტიტუტი როგორც შაბლონური, არაინდივიდუალიზებული დოკუმენტი, რომელიც საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანებით დამტკიცდება და რომელიც, პარტნიორების სურვილისამებრ, შეიძლება, შესაბამისი ფორმის სამეწარმეო საზოგადოებაზე გავრცელდეს. ამ მიდგომიდან გამომდინარე, წესდების სავალდებულო კომპონენტები ისეთი საკითხებია, რომლებითაც არ ხდება საზოგადოების ინდივიდუალიზება. ასეთი მზა დოკუმენტის არსებობამ მნიშვნელოვნად უნდა გაამარტივოს საზოგადოების დაფუძნების პროცესი და პარტნიორებს გაუიადოს სამეწარმეო საქმიანობის დაწყება.

შედარებით ცვალებადი ის ინფორმაცია, რომელიც კონკრეტულ სამეწარმეო საზოგადოებასთან არის დაკავშირებული (*მაგალითად: საფირმო სახელწოდება, პარტნიორებისა და დირექტორის ვინაობა და სხვ.*), იარსებებს წესდების მიღმა, სადამფუძნებლო შეთანხმების სხვა ნაწილში. სხვადასხვა სამართლებრივი ფორმის სამეწარმეო საზოგადოების სადამფუძნებლო შეთანხმებაში ასასახი ასეთი სავალდებულო მონაცემების დეტალური კატალოგი წარმოდგენილია წინამდებარე მუხლის მე-2-მე-7 პუნქტებში.

სამენარმეო საზოგადოების სადამფუძნებლო შეთანხმებას ხელს აწერს ყველა პარტნიორი. მოგვიანებით კი ამ დოკუმენტში ცვლილების განხორციელება შესაძლებელია საერთო კრებაზე ხმების უმრავლესობით გადაწყვეტილების მიღების გზით. აქედან გამონაკლისია ცალკეული მონაცემები, რომელთა ცვლილებაც საჭიროებს წესდების ცვლილებისათვის აუცილებელი უმრავლესობით გადაწყვეტილების მიღებას. ასეთ გადაწყვეტილებათა ამომწურავი ჩამონათვალი წარმოდგენილია კანონპროექტის წინამდებარე მუხლის მე-8 პუნქტში.

მუხლის მე-9 და მე-10 პუნქტები კი ეთმობა საქართველოს მოქალაქეობის არმქონე ფიზიკური პირების ან უცხო ქვეყნის იურიდიული პირების შემთხვევაში, სადამფუძნებლო დოკუმენტის ცალკეულ მონაცემებსა და იურიდიული მისამართის დეფინიციას. კერძოდ, მენარმე სუბიექტთან კომუნიკაციის გამარტივების მიზნით, სადამფუძნებლო შეთანხმებაში აღნიშნული იურიდიული მისამართი ავტომატურად ჩაითვლება საქართველოს ტერიტორიაზე მენარმის ფაქტობრივ მისამართად.

მუხლი 7. წესდება

1. ყველა სამართლებრივი ფორმის სამენარმეო საზოგადოების წესდება უნდა შეიცავდეს, სულ მცირე, შემდეგ მონაცემებს:

ა) სამენარმეო საზოგადოების სამართლებრივ ფორმას;

ბ) სამენარმეო საზოგადოების საქმიანობის საგანს. საქმიანობის საგნად შეიძლება მიეთითოს, როგორც ზოგადი სამენარმეო საქმიანობა, ისე კონკრეტული საქმიანობის საგანი;

გ) პარტნიორთა შორის შეთანხმებულ შემდგომ ნიღზე საკუთრების უფლებასთან დაკავშირებით, ასეთი შეთანხმების არსებობის შემთხვევაში.

2. სტანდარტულ წესდებებს საზოგადოებების ფორმების მიხედვით ამტკიცებს საქართველოს იუსტიციის მინისტრი (შემდგომ – მინისტრი). მინისტრის მიერ სტანდარტულ წესდებაში ცვლილების განხორციელება ან მისი გაუქმება არ გამოიწვევს იმ სამენარმეო საზოგადოების წესდების ცვლილების საჭიროებას, რომელსაც რეგისტრაციის მიზნებისთვის გამოყენებული ჰქონდა იმ მომენტისათვის მოქმედი სტანდარტული წესდება, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა წესდებაში ცვლილების განხორციელების/გაუქმების მიზეზს კანონის შესაბამისი ცვლილება წარმოადგენს, რომელიც ავალდებულებს სამენარმეო საზოგადოებას წესდება მოიყვანოს კანონის იმპერატიულ მოთხოვნასთან შესაბამისობაში.

კანონპროექტში წარმოდგენილი კონცეფციით, წესდება – ეს არის სამენარმეო საზოგადოების ერთგვარი კონსტიტუციური დოკუმენტი, რომლის ცვლილების საჭიროებაც იშვიათად უნდა დადგეს და რომლის მიზანი ისაა, რომ შეიქმნას სტანდარტული წესდების ნიმუშები, რომლებიც სამენარმეო საქმიანობის დაწყების გამარტივებისათვის შეიძლება გამოიყენონ საზოგადოების დამფუძნებლებმა. ამასთანავე, აღნიშნული არ ზღუდავს დამფუძნებლების შესაძლებლობას, თავად შეადგინონ საზოგადოების წესდება. წესდება, სულ მცირე, უნდა მოიცავდეს:

მუხლი 8

- სამართლებრივ ფორმას;
- საქმიანობის საგანს;
- წილზე საკუთრების უფლებასთან დაკავშირებულ შემლუღვას, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

გემოლანიშნული მინიმალური კომპონენტების მიღმა, პარტნიორები თავისუფლები არიან, ინდივიდუალური გამოწვევების გათვალისწინებით განსაზღვრონ წესდების დამატებითი მონაცემები. სტანდარტული წესდების ინსტიტუტი ბრიტანულ პრაქტიკას ემყარება და მიზნად ისახავს:

- სადამფუძნებლო ხარჯების შემცირებას;
- სამენარმეო საზოგადოებისათვის სამართლებრივად გამართული და დაბალანსებული წესდების შეთავაზებას;
- იმ შესაძლო კონფლიქტური სიტუაციების მოწესრიგებას, რომლებიც კანონით პირდაპირ არ არის გათვალისწინებული.

შესაბამისი ფორმის საზოგადოების სტანდარტული წესდების გამოყენება თავად ამ საზოგადოების დამფუძნებელ პარტნიორთა სურვილზეა დამოკიდებული. იმ შემთხვევაში, თუ პარტნიორებს სურთ სტანდარტული წესდების გამოყენება, მათ ამის შესახებ სადამფუძნებლო შეთანხმებაში უნდა აღნიშნონ. ამასთან, შესაძლებელია სტანდარტული წესდების მხოლოდ სრული სახით გაზიარება. მასში რაიმე სახის ცვლილების შეტანისას იგივე წესები გავრცელდება, რაც დამფუძნებლების მიერ დამოუკიდებლად შედგენილი წესდების წარმოდგენის შემთხვევაში. ამასთან, საქართველოს იუსტიციის მინისტრის მიერ დამტკიცებულ სტანდარტულ წესდებაში ცვლილების განხორციელება ან მისი გაუქმება არ გამოიწვევს იმ სამენარმეო საზოგადოების წესდების ცვლილების საჭიროებას, რომელსაც რეგისტრაციის მიზნებისთვის გამოყენებული ჰქონდა იმ მომენტისათვის მოქმედი სტანდარტული წესდება. ამ წესიდან გამონაკლისი იქნება ის შემთხვევა, როცა წესდებაში ცვლილების განხორციელების/გაუქმების მიზეზი კანონის შესაბამისი ცვლილებაა, რომელიც ავალდებულებს სამენარმეო საზოგადოებას, წესდება კანონის იმპერატიულ მოთხოვნებთან შესაბამისობაში მოიყვანოს.

მუხლი 8. პარტნიორი

- 1. პარტნიორი არის პირი, რომელიც არის სამენარმეო საზოგადოების წილის მესაკუთრე.**
- 2. სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორი შეიძლება იყოს როგორც ფიზიკური, ისე იურიდიული პირი.**
- 3. წილზე საკუთრების უფლების შექენაზე შესაძლებელია დაწესდეს შემლუღვები კანონით ან წესდებით პირდაპირ გათვალისწინებულ შემთხვევებში.**

სამენარმეო საზოგადოებათა სამართლებრივი ფორმების არსებობა სამოქალაქო ბრუნვის მონაწილეებისათვის სამენარმეო საქმიანობის ერთობლივად, კოორდინირებულად წარ-

მართვის აუცილებელი ინსტრუმენტით აღჭურვის მიზანს ემსახურება. ამ საქმიანობის ერთობლივად განმახორციელებელი პირები კი ინოვაციური პარტნიორებად. კერძოდ, პარტნიორად მიიჩნევა პირი, რომელსაც აქვს საკუთრების უფლება სამენარმეო საზოგადოების წილზე. წილის მესაკუთრე და, შესაბამისად, საზოგადოების პარტნიორი შეიძლება იყოს როგორც ფიზიკური, ისე იურიდიული პირი. თავის მხრივ, წილი სამოქალაქო ბრუნვის ობიექტია და ნებისმიერ პირს შეუძლია ფლობდეს, სარგებლობდეს მისით და განკარგავდეს მას. ამასთანავე, წინამდებარე მუხლი იძლევა კანონმდებლობით წილის შექმნის უფლების შეზღუდვაზე ბლანკეტურ მითითებას.

მუხლი 9. მენარმის რეგისტრაცია

- 1. მენარმის რეგისტრაცია სავალდებულოა. მენარმის რეგისტრაცია მოიცავს როგორც სახელმწიფო, ისე საგადასახადო რეგისტრაციას. მენარმის რეგისტრაციას ახორციელებს მარეგისტრირებელი ორგანო.**
- 2. მენარმეთა და არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრში (შემდგომ – რეესტრი) დაცული მონაცემების რეგისტრაციის, რეგისტრირებულ მონაცემებში ცვლილებებისა და მათი გაუქმების შესახებ მარეგისტრირებელი ორგანოს მიერ ელექტრონულად ეგზავნება საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მმართველობის სფეროში შემავალ საჯარო სამართლის იურიდიულ პირს – შემოსავლების სამსახურს.**
- 3. რეესტრში რეგისტრაციას ექვემდებარება მხოლოდ სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების, კომანდიტური საზოგადოებისა და შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორი/დამფუძნებელი.**
- 4. მარეგისტრირებელ ორგანოში წარდგენილი მონაცემების/დოკუმენტაციის ნამდვილობაზე, მათი შინაარსის სისწორესა და შექმნის პროცედურების დაცვაზე პასუხისმგებელია კანონით ან/და სამენარმეო საზოგადოების სადამფუძნებლო შეთანხმებით განსაზღვრული, ამ მონაცემებისა და დოკუმენტების შექმნაზე უფლებამოსილი პირი/ორგანო. მარეგისტრირებელი ორგანო პასუხისმგებელია მხოლოდ რეგისტრირებული მონაცემებისა და მასთან დაცული სარეგისტრაციო თუ სხვა დოკუმენტაციის ურთიერთშესაბამისობასა და უსაფრთხოებაზე.**
- 5. რეესტრის წარმოების წესი და რეგისტრაციის პირობები განისაზღვრება „საჯარო რეესტრის შესახებ“ საქართველოს კანონით, „მენარმეთა და არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიულ პირთა რეგისტრაციის შესახებ“ მინისტრის ბრძანებით (შემდგომ „ინსტრუქცია“) და სხვა ნორმატიული აქტებით.**
- 6. მენარმე წარმოშობილად ითვლება რეესტრში რეგისტრაციის მომენტიდან.**
- 7. რეგისტრაციის შესახებ მარეგისტრირებელი ორგანოს გადაწყვეტილება ძალაშია მარეგისტრირებელი ორგანოს ელექტრონულ პორტალზე განთავსებისთანავე.**

მენარმის სახელმწიფო ლეგიტიმაცია და, შესაბამისად, მისი წარმოშობა დაკავშირებულია რეგისტრაციის ფაქტთან. სწორედ რეგისტრაციის ფაქტის დადგომის შემდგომ წარმოიშობა სრულფასოვანი მენარმე სუბიექტი. მენარმის რეგისტრაცია სავალდებულოა. სხვა

მუხლი 10

შემთხვევაში სახეზე გვაქვს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებული უკანონო სამენარმეო საქმიანობა, ესე იგი სამენარმეო საქმიანობა რეგისტრაციის გარეშე.

კანონპროექტის თანახმად, მენარმის რეგისტრაციის ექსკლუზიური კომპეტენცია აქვს საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მმართველობის სფეროში მოქმედი საჯარო სამართლის იურიდიულ პირს – საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოს. ბიზნესის დაწყების გამარტივების მიზნით, მარეგისტრირებელი ორგანო ერთდროულად მოახდენს როგორც სახელმწიფო, ისე საგადასახადო რეგისტრაციას, რის შემდეგაც შესაბამისი მონაცემები მარეგისტრირებელი ორგანოს მიერ ელექტრონულად ეგზავნება საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მმართველობის სფეროში შემავალ საჯარო სამართლის იურიდიულ პირს – შემოსავლების სამსახურს. რეესტრის წარმოების წესი და რეგისტრაციის პირობები განისაზღვრება „საჯარო რეესტრის შესახებ“ საქართველოს კანონით, „მენარმეთა და არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიულ პირთა რეგისტრაციის შესახებ“ მინისტრის ბრძანებით და სხვა ნორმატიული აქტებით.

წინამდებარე მუხლში მიეთითება, რომ რეესტრში რეგისტრაციას ექვემდებარება მხოლოდ სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების, კომანდიტური საზოგადოებისა და შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორი/დამფუძნებელი. შესაბამისად, სააქციო საზოგადოებები და კოოპერატივები აქციონერების/მეპაიეების რეგისტრაციას მოახდენენ და მათ რეესტრს აწარმოებენ განცალკევებულად, ამავე სამართლებრივი ფორმების თავში გათვალისწინებული წესებით.

წინამდებარე მუხლის უმნიშვნელოვანესი ფუნქციაა მარეგისტრირებელი ორგანოს მხრიდან, როგორც პირველადი რეგისტრაციისას, ისე რეგისტრირებული მონაცემების ცვლილებისას, სარეგისტრაციოდ წარმოდგენილი მონაცემების შემოწმების ფარგლების განსაზღვრა. კერძოდ, მარეგისტრირებელ ორგანოს ევალება წარდგენილი დოკუმენტაციის მხოლოდ ფორმალური სისწორის, და არა მატერიალური სისწორის, შემოწმება, რაც იმას გულისხმობს, რომ იგი პასუხისმგებელია რეგისტრირებული მონაცემებისა და მასთან დაცული სარეგისტრაციო თუ სხვა დოკუმენტაციის ურთიერთშესაბამისობასა და უსაფრთხოებაზე. მარეგისტრირებელ ორგანოში წარდგენილი მონაცემების/დოკუმენტაციის ნამდვილობაზე, მათი შინაარსის სისწორესა და შექმნის პროცედურების დაცვაზე პასუხისმგებელია კანონით ან/და სამენარმეო საზოგადოების სადამფუძნებლო შეთანხმებით განსაზღვრული, ამ მონაცემებისა და დოკუმენტების შექმნაზე უფლებამოსილი პირი/ორგანო. აღნიშნული მიდგომა შეესაბამება საერთაშორისო პრაქტიკას, რომლის მიხედვითაც მარეგისტრირებელი ორგანოს ამოცანას არ წარმოადგენს დოკუმენტების მიღების პროცედურების სისწორისა და კანონიერების კვლევა (*მატერიალური შემოწმება*), რაც კიდევ უფრო გაამარტივებს და დააჩქარებს პირველადი და შემდგომი რეგისტრაციის პროცედურას.

მუხლი 10. რეგისტრაციის წინაპირობა

1. სამენარმეო საზოგადოების რეგისტრაციისთვის მარეგისტრირებელ ორგანოს წარედგინება:

ა) სადამფუძნებლო შეთანხმება;

ბ) ხელმძღვანელობასა და წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი თითოეული პირის თანხმობა ასეთი ფუნქციის შესრულებაზე, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ნება გამოხატულია სადამფუძნებლო შეთანხმებაში.

2. საქართველოს კანონმდებლობით შესაძლებელია დადგინდეს რეგისტრაციის სხვა წინაპირობებიც.

კანონპროექტის მე-10 მუხლის რეგულირების საგანი იმ დოკუმენტაციის კატალოგის შექმნაა, რომლის წარდგენაც მენარმის რეგისტრაციის წინაპირობაა. ამასთანავე, წარმოდგენილი კატალოგი არ არის ამომწურავი და საქართველოს კანონმდებლობით შესაძლებელია დადგინდეს რეგისტრაციის სხვა წინაპირობებიც. წინამდებარე მუხლში დადგენილი წესის მიხედვით კი, მარეგისტრირებელ ორგანოს უნდა წარედგინოს ორი დოკუმენტი:

- სადამფუძნებლო შეთანხმება;
- ხელმძღვანელობასა და წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი თითოეული პირის თანხმობა ასეთი ფუნქციის შესრულებაზე, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ნება გამოხატულია სადამფუძნებლო შეთანხმებაში.

მუხლი 11. პასუხისმგებლობა რეგისტრაციამდე სამენარმეო საზოგადოების სახელით განხორციელებული მოქმედებისთვის

1. სამენარმეო საზოგადოების რეგისტრაციამდე მისი სახელით ნაკისრ ვალდებულებებზე, უშუალოდ და შეუზღუდავად, როგორც სოლიდარული მოვალეები, პასუხს აგებენ სამენარმეო საზოგადოების დამფუძნებელი პარტნიორები და იმ მოქმედების შემსრულებლები, რომელმაც გამოიწვია ვალდებულების წარმოშობა, თუ კრედიტორთან სხვა რამ არ არის შეთანხმებული.

2. სამენარმეო საზოგადოების სახელით მის რეგისტრაციამდე მოპოვებული უფლებები და ნაკისრი ვალდებულებები სამენარმეო საზოგადოების მიერ მოწონების შემთხვევაში იქცევა სამენარმეო საზოგადოების უფლებებად და ვალდებულებებად. ასეთ შემთხვევაში, სამენარმეო საზოგადოების დამფუძნებელი პარტნიორები და იმ მოქმედების შემსრულებლები, რომელმაც გამოიწვია უფლებების ან/და ვალდებულების წარმოშობა, თავისუფლდებიან ვალდებულებისგან, თუ კრედიტორთან სხვა რამ არ არის შეთანხმებული.

საზოგადოების წესდებაზე ხელმოწერის მომენტიდან მის რეგისტრაციამდე შუალედში სამენარმეო საზოგადოება დაფუძნებულია, თუმცა იურიდიული პირი ჯერ კიდევ არ არის წარმომოშობილი. ამ პერიოდში არსებულ წარმონაქმნს შეიძლება ვუწოდოთ „წინარე საზოგადოება.“ წინარე საზოგადოებას პრაქტიკული დანიშნულება აქვს განსაკუთრებით იმ ქვეყნებში, სადაც რეგისტრაციის პროცედურა რამდენიმედღიან პროცესს უკავშირდება, რა დროსაც შესაძლებელია, აუცილებელი იყოს მომავალი სამენარმეო საზოგადოებისათვის, განსაკუთრებით მისი რეგისტრაციის მიზნებისათვის, გარკვეული მოქმედებების განხორციელება. წარმოდგენილი კანონპროექტი მენარმის რეგისტრაციის უკიდურესად მარტივ პროცედურებს ითვალისწინებს, რამაც რეგისტრაციის პროცედურების ხანგრძლივობა მინიმუმამდე უნდა

მუხლი 12

დაიყვანოს. თუმცა, მიუხედავად ამისა, მაინც იარსებებს „იურიდიული წამი,“ რომლითაც წესდებამზე ხელმოწერა წინ გაუსწრებს საზოგადოების რეგისტრაციას. ამ იურიდიული წამის ხანგრძლივობა კი დამოკიდებულია სამენარმეო საზოგადოების დამფუძნებელთა სურვილსა და სხვადასხვა სუბიექტურ თუ ობიექტური ფაქტორზე.

კანონპროექტის მე-11 მუხლი ქმნის ნორმატიულ საფუძველს იმისათვის, რომ წესდებამზე ხელმოწერის შემდგომ მომავალი სამენარმეო საზოგადოების სახელით განხორციელებული მოქმედებები არ მოექცეს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებული უკანონო სამენარმეო საქმიანობის განმარტების ქვეშ („სამენარმეო საქმიანობა რეგისტრაციის, ნებართვის ან ლიცენზიის გარეშე ანდა სანებართვო ან სალიცენზიო პირობების დარღვევით, რამაც მნიშვნელოვანი ზიანი გამოიწვია ან რასაც თან ახლდა დიდი ოდენობით შემოსავლის მიღება.“ იხ. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი, 192-ე მუხლი). ასეთი რეგულირება გარკვეულ უფლებაუწარსებობას ანიჭებს წინარე საზოგადოებას, რის შედეგადაც მას შეეძლება საკუთარი სახელით შეიძინოს უფლებები და იკისროს ვალდებულებები, მათ შორის: გახსნას საბანკო ანგარიში, იყოს უძრავი და მოძრავი ქონების მესაკუთრე და იყოს სასამართლო პროცესის მხარე.

ამასთანავე, პასუხისმგებლობის ნაწილში აღსანიშნავია, რომ სამენარმეო საზოგადოების რეგისტრაციამდე მისი სახელით ნაკისრ ვალდებულებებზე, უშუალოდ და შეუზღუდავად, როგორც სოლიდარული მოვალეები, პასუხს აგებენ სამენარმეო საზოგადოების დამფუძნებელი პარტნიორები და შემსრულებლები იმ მოქმედებისა, რომელმაც გამოიწვია ვალდებულების წარმოშობა, თუ კრედიტორთან სხვა რამ არ არის შეთანხმებული. ცალკე აღნიშვნის ღირსია პოსტარეგისტრაციო პასუხისმგებლობის საკითხი. კერძოდ, სამენარმეო საზოგადოების სახელით მის რეგისტრაციამდე მოპოვებული უფლებები და ნაკისრი ვალდებულებები სამენარმეო საზოგადოების მიერ მოწონების შემთხვევაში იქცევა სამენარმეო საზოგადოების უფლებებად და ვალდებულებებად. ასეთ შემთხვევაში, სამენარმეო საზოგადოების დამფუძნებელი პარტნიორები და შემსრულებლები იმ მოქმედებისა, რომელმაც გამოიწვია უფლებების ან/და ვალდებულების წარმოშობა, თავისუფლდებიან ვალდებულებისგან, თუ კრედიტორთან სხვა რამ არ არის შეთანხმებული.

მუხლი 12. ინდივიდუალური მენარმის რეგისტრაცია

1. ინდივიდუალურ მენარმედ რეგისტრაციისთვის, ასევე ცვლილების რეგისტრაციისთვის, ფიზიკური პირი მარეგისტრირებელ ორგანოს წარუდგენს წერილობით განცხადებას მენარმედ რეგისტრაციის, ან ცვლილების რეგისტრაციის მოთხოვნის თაობაზე და საქართველოს მოქალაქის პირადობის დამადასტურებელ დოკუმენტს, ხოლო თუ განმცხადებელი ფიზიკური პირი მოქალაქეობის არმქონე პირი ან უცხო სახელმწიფოს მოქალაქეა – პირადობის დამადასტურებელ დოკუმენტებს, რომლებიც გამოიყენება პირის იდენტიფიკაციისთვის სანოტარო მოქმედებების შესრულების დროს.

2. ამ მუხლის პირველ პუნქტში აღნიშნული განცხადება უნდა შეიცავდეს შემდეგ მონაცემებს:

- ა) განმცხადებლის სახელს;
- ბ) იურიდიულ მისამართს;

გ) განმცხადებლის პირად ნომერს, ხოლო განმცხადებელი მოქალაქეობის არმქონე პირი ან უცხო სახელმწიფოს მოქალაქეა, მის მიერ პირადობის დასადასტურებლად წარდგენილი დოკუმენტის საიდენტიფიკაციო მონაცემებს;

დ) განმცხადებლის ხელმოწერას.

3. ინდივიდუალურ მენარმედ რეგისტრაციისათვის/ცვლილების რეგისტრაციისათვის მარეგისტრირებელი ორგანოსთვის განცხადების წარდგენის უფლება აქვთ აგრეთვე „ოკუპირებული ტერიტორიების შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებულ ოკუპირებულ ტერიტორიებზე – აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკასა და ცხინვალის რეგიონში (ყოფილ სამხრეთ ოსეთის ავტონომიურ ოლქში) ლეგიტიმურად მცხოვრებ ფიზიკურ პირებს, რომლებიც საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით არიან რეგისტრირებული და რომლებსაც მინიჭებული აქვთ პირადი ნომერი.

4. ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული პირების ინდივიდუალურ მენარმედ რეგისტრაციის წესი განისაზღვრება ინსტრუქციით.

ინდივიდუალური მენარმე არ არის იურიდიული პირი, ის საქმიან ურთიერთობებში მონაწილეობს როგორც ფიზიკური პირი. აქედან გამომდინარე, მას არ გააჩნია ორგანიზაციული სტრუქტურა, მაშინ როდესაც, ამ კანონის უმთავრესი ამოცანა სწორედ მენარმეთა ორგანიზაციულ-სამართლებრივი საკითხების მოწესრიგებაა. შესაბამისად, „მენარმეთა შესახებ“ კანონპროექტი ყველაზე ნაკლებად სწორედ ინდივიდუალურ მენარმესთან დაკავშირებულ საკითხებს აწესრიგებს, ამ მოწესრიგებიდან უმთავრესი – ინდივიდუალური მენარმის რეგისტრაცია და წარმოშობა კი მე-12 მუხლის ფარგლებშია წარმოდგენილი.

ფიზიკურმა პირმა ინდივიდუალურ მენარმედ რეგისტრაციისათვის, შესაბამისად, სამენარმეო საქმიანობის განხორციელების ლეგიტიმაციის მოპოვებისათვის, თავდაპირველ ეტაპზე, მარეგისტრირებელ ორგანოს უნდა მიმართოს წერილობითი განცხადებით და წარუდგინოს თავისი იდენტიფიკაციისათვის საჭირო დოკუმენტი. იგივე წესი მოქმედებს რეგისტრირებულ მონაცემებში ცვლილების შეტანაზე.

მარეგისტრირებელ ორგანოში წარდგენილი განცხადება უნდა შეიცავდეს შემდეგ მონაცემებს:

1. განმცხადებლის სახელს;
2. იურიდიულ მისამართს;
3. განმცხადებლის პირად ნომერს, ხოლო თუ განმცხადებელი მოქალაქეობის არმქონე პირი ან უცხო სახელმწიფოს მოქალაქეა, მის მიერ პირადობის დასადასტურებლად წარდგენილი დოკუმენტის საიდენტიფიკაციო მონაცემებს;
4. განმცხადებლის ხელმოწერას.

ამავე მუხლში, ასევე, გათვალისწინებულია „მენარმეთა შესახებ“ ის დებულებები, რომლებმაც ოკუპირებულ ტერიტორიებზე ლეგიტიმურად მცხოვრებ ფიზიკურ პირებს უნდა მისცეს შესაძლებლობა, საქართველოს დანარჩენ ტერიტორიაზე განახორციელონ სამენარმეო საქმიანობა, რათა მოხდეს მათი საქართველოს ეკონომიკურ სივრცეში რეინტეგრაცია. კერძოდ, ვინაიდან ამ პირებს უმეტეს შემთხვევაში არ გააჩნიათ საქართველოს პასპორტი ან პირადობის მოწმობა, მათ უფლება ენიჭებათ, მარეგისტრირებელ ორგანოში საკუთარი თავის

იდენტიფიცირება მოახდინონ საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი სპეციალური წესით, მათთვის მინიჭებული პირადი ნომრის მეშვეობით.

მუხლი 13. რეგისტრირებული მონაცემის ცვლილების რეგისტრაცია

1. სადამფუძნებლო შეთანხმების, მათ შორის წესდების ამ კანონის მე-6 და მე-7 მუხლებით გათვალისწინებული მონაცემების ცვლილება უნდა დარეგისტრირდეს რეესტრში.

2. რეგისტრირებული მონაცემების ცვლილება ხორციელდება სამეწარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელობასა და წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირის მიმართვის საფუძველზე, თუ სამეწარმეო საზოგადოების წესდებით ან უშუალოდ ცვლილების რეგისტრაციის საფუძველად არსებული გარიგებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

3. ამ მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული სუბიექტის მიმართვის გარდა, წილის გასხვისების საფუძველზე ამ კანონის მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული მონაცემის ცვლილება შეიძლება ასევე განხორციელდეს გამსხვილებული პარტნიორის ან შემძენის მოთხოვნის საფუძველზე, ხოლო მემკვიდრეობის საფუძველზე ცვლილება შეიძლება ასევე განხორციელდეს მემკვიდრის/მემკვიდრეების მოთხოვნის საფუძველზე, ამ კანონის მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტის „დ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული მონაცემების ცვლილების შემთხვევაში – ნებისმიერი პარტნიორის მოთხოვნის საფუძველზე, ხოლო საზოგადოებაში რეგისტრაციას დაქვემდებარებულ პარტნიორთა წილობრივი მონაწილეობის ცვლილება, ასევე, ამ კანონის მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტის „ვ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული მონაცემის ცვლილება – შესაბამისი პარტნიორის მიმართვის საფუძველზე.

4. თუ სადამფუძნებლო შეთანხმებით არ არის გათვალისწინებული სხვაგვარი წესი, წესდების ცვლილებას ხელს აწერს პარტნიორთა საერთო კრების/აქციონერთა საერთო კრების/კოოპერატივის წევრთა საერთო კრების (შემდგომ – პარტნიორთა კრება) თავმჯდომარე. იმ შემთხვევაში, თუ პარტნიორთა კრების ოქმს ადგენს ნოტარიუსი, კრების ოქმს ნოტარიუსიც აწერს ხელს. თუ სადამფუძნებლო შეთანხმებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული, პარტნიორების ხელმოწერა წესდების ცვლილებებზე ან მის ახალ რედაქციაზე საჭირო არ არის. წესდების ცვლილების დამოწმებაზე ვრცელდება ამ კანონის მე-5 მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული წესი.

5. რეგისტრირებული მონაცემების ცვლილებისთვის წარდგენილი ნებისმიერი გარიგება უნდა დამოწმდეს ამ კანონის მე-5 მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული წესით.

6. სადამფუძნებლო შეთანხმების ცვლილების მოთხოვნის შემთხვევაში, ცვლილების ტექსტთან ერთად, მარეგისტრირებელ ორგანოში ასევე წარდგენილ უნდა იქნეს სადამფუძნებლო შეთანხმების კონსოლიდირებული ტექსტი. წარდგენილი კონსოლიდირებული ტექსტის ხარვეზი წარმოადგენს რეგისტრაციის შემაფერხებელ გარემოებას.

7. მეწარმის რეგისტრირებული მონაცემის ცვლილება ხორციელდება „საჯარო რეესტრის შესახებ“ საქართველოს კანონისა და სხვა ნორმატიული აქტების შესაბამისად.

8. ნიღზე საკუთრების უფლების წინასწარი რეგისტრაცია ხორციელდება „საჯარო რეესტრის შესახებ“ საქართველოს კანონით უძრავ ნივთზე უფლების წინასწარი რეგისტრაციისთვის დადგენილი წესით.

9. თუ, სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში, კომანდიტურ საზოგადოებასა და შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში, წილის შემქმნმა პირმა საკუთრების უფლების რეგისტრაციასთან ერთად მოითხოვა იმგვარი ცვლილება, რომლის საფუძვლად არსებულ საკითხთან დაკავშირებითაც გადაწყვეტილება შეეძლო მიეღო მას, როგორც წილის მესაკუთრეს, წილის მესაკუთრედ მისი რეგისტრაციის შემდეგ, გადაწყვეტილება უფლებამოსილი პირის მიერ მიღებულად ჩაითვლება.

10. „საინვესტიციო ფონდების შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული ავტორიზებული საინვესტიციო კომპანიის სარეგისტრაციო დოკუმენტის ცვლილების მიზნით დაინტერესებული პირი წარადგენს საქართველოს ეროვნული ბანკის თანხმობას, გარდა საქართველოს ეროვნული ბანკის სამართლებრივი აქტით განსაზღვრული შემთხვევებისა.

11. საქართველოს ეროვნული ბანკის მიმართვის საფუძველზე რეზოლუციის რეჟიმში მყოფი კომერციული ბანკის რეგისტრირებული მონაცემის ცვლილება დაუყოვნებლივ რეგისტრირდება რეესტრში.

საჯარო რეესტრის მონაცემების სისრულე და უტყუარობა სამოქალაქო ბრუნვის ერთ-ერთი ფუნდამენტია. გარიგების მონაწილეების შესაძლებლობა, საჯაროდ ხელმისაწვდომი წყაროდან მიიღონ სიმეტრიული ინფორმაცია, ერთი მხრივ, ამცირებს მათ ტრანსაქციულ ხარჯებს, მეორე მხრივ, ახალისებს გარიგებებს და, შესაბამისად, ხელს უწყობს სტაბილურ სამოქალაქო ბრუნვას. სწორედ ამ მიზეზით, კანონპროექტის მე-13 მუხლში დადგენილია რეესტრში რეგისტრირებული მონაცემების განახლების ვალდებულება და წესი.

უპირველეს ყოვლისა, განახლების ვალდებულება შეეხება საზოგადოების არსებობის უმთავრეს დოკუმენტს – სადამფუძნებლო შეთანხმებას. რეესტრში არსებული ამ მონაცემის განახლების ვალდებულება ეკისრება საზოგადოების ხელმძღვანელ პირს. ხელმძღვანელმა პირმა თავისი ამ ვალდებულების შესასრულებლად მარეგისტრირებელ ორგანოს უნდა წარუდგინოს საერთო კრების თავმჯდომარის ხელმოწერილი წესდების ცვლილება. ამასთან, ამ გადაწყვეტილების ხელმოწერაზე ვრცელდება სანოტარო დამონშემების ვალდებულება. სანოტარო წესით დამონშება სავალდებულო არ არის, თუ:

- ხელმოწერა დადგენილი წესით დამონშებულია მარეგისტრირებელი ორგანოს მიერ;
- ხელმოწერა დადგენილი წესით დამონშებულია მარეგისტრირებელი ორგანოს მიერ უფლებამოსილი:
 - სხვა ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ;
 - სხვა პირის მიერ;
- ხელმოწერა შესრულებულია „ელექტრონული დოკუმენტისა და ელექტრონული სანდო მომსახურების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად.

მარეგისტრირებელ ორგანოსთან კომუნიკაცია საზოგადოების წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირის კომპეტენციაა. ამასთანავე, კანონპროექტის წინამდებარე მუხლი განსაზღვრავს რამდენიმე გამონაკალის ამ წესიდან, კერძოდ:

მუხლი 14

- პარტნიორის/დამფუძნებლის საიდენტიფიკაციო მონაცემების ცვლილების უფლება საზოგადოების ხელმძღვანელ პირთან ერთად ასევე ენიჭება ამ წილის შემძენსა და გამსხვისებელს;
- ხელმძღვანელობასა და წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირის, აგრეთვე, ასეთის არსებობის შემთხვევაში, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრის საიდენტიფიკაციო მონაცემების და უფლებამოსილების ვადის რეგისტრაციის უფლება აქვთ საზოგადოების ხელმძღვანელ პირს და ნებისმიერ პარტნიორს;
- რეგისტრაციას დაქვემდებარებულ პარტნიორთა წილობრივი მონაწილეობის ცვლილების რეგისტრაციას ახდენს საზოგადოების ხელმძღვანელი პირი ან შესაბამისი პარტნიორი;
- პარტნიორის წილის მმართველის საიდენტიფიკაციო ან რეგისტრაციის მონაცემების რეგისტრაციის უფლება აქვთ საზოგადოების ხელმძღვანელ პირს და შესაბამის პარტნიორს;
- წილზე საკუთრების უფლებასთან ერთად იმ გადაწყვეტილების რეგისტრაციის უფლება, რომელზე გადაწყვეტილება შეეძლო მიეღო ამ პარტნიორს – თავად ამ პარტნიორს.

წინამდებარე მუხლის მე-10 და მე-11 პუნქტები ადგენენ გარკვეულ გამონაკლისებს ეროვნული ბანკის ზედამხედველობას დაქვემდებარებული სუბიექტებისათვის. კერძოდ, ავტორიზებული საინვესტიციო კომპანიის სარეგისტრაციო დოკუმენტის ცვლილების მიზნით დაინტერესებული პირი ვალდებული იქნება, წარადგინოს საქართველოს ეროვნული ბანკის თანხმობა. ასევე, საქართველოს ეროვნულ ბანკს ენიჭება რეზოლუციის რეჟიმში მყოფი კომერციული ბანკის რეგისტრირებული მონაცემის ცვლილების უფლებამოსილება.

მუხლი 14. რეესტრის საჯაროობა და ინფორმაციის გამოქვეყნების ვალდებულება

1. რეესტრში რეგისტრირებული მონაცემები საჯაროა. ნებისმიერ პირს აქვს უფლება გაეცნოს რეესტრის მონაცემებს და მარეგისტრირებული ორგანოსგან მიიღოს ამონაწერი.

2. ამონაწერი გაიცემა საქართველოს მთავრობის დადგენილებით ამონაწერის მომზადებისთვის დადგენილ ვადაში და განსაზღვრული საფასურის გადახდის შემდეგ. ამონაწერი მზადდება რეესტრის, საჯაროსამართლებრივი შემლუდვის, საგადასახადო გირავნობის/იპოთეკის, მოძრავ ნივთებსა და არამატერიალურ ქონებრივ სიკეთეზე უფლებათა და მოვალეთა რეესტრების მონაცემთა საფუძველზე და ასახავს რეგისტრირებული სუბიექტის შესახებ ძალაში მყოფ მონაცემებს ამონაწერის მომზადების მომენტისთვის.

3. რეგისტრაციის პროცესში წარმოდგენილი დოკუმენტაციის ელექტრონული ასლები განთავსებულია მარეგისტრირებული ორგანოს ელექტრონულ პორტალზე და საფასურის გადახდის გარეშე ხელმისაწვდომია ნებისმიერი პირისთვის. რეგისტრაციის მოთხოვნა ითვლება შესაბამისი პირის მიერ თანხმობად პერსონალური მონაცემების ამ მუხლით განსაზღვრულ დამუშავებაზე.

4. ამ კანონით ან წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევებში, გამოქვეყნებად ითვლება ფაქტის შესახებ ინფორმაციის ან დოკუმენტის განთავსება მარეგისტრირებელი ორგანოს ელექტრონულ პორტალზე.

5. ამ კანონით გათვალისწინებული სხვა შემთხვევების გარდა, გამოქვეყნებას ექვემდებარება:

ა) რეესტრში რეგისტრირებული მონაცემები და მათში ყოველი ცვლილება;

ბ) სულ მცირე წელიწადში ერთხელ, სააქციო საზოგადოებაში განთავსებული კაპიტალის მოცულობა, თუ ეს მონაცემი რეესტრში რეგისტრირებულია

6. მენარმის, ასევე, საზღვარგარეთ რეგისტრირებული მენარმის ფილიალის ხელმძღვანელობაზე უფლებამოსილი პირები პასუხისმგებელი არიან ამ კანონით გამოქვეყნებისთვის გათვალისწინებული მონაცემების რეესტრისთვის მიწოდებაზე. ამ ვალდებულების დარღვევისთვის ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობა განისაზღვრება საქართველოს კანონმდებლობით.

ტრანსაქციის ეკონომიკური ეფექტიანობა პირდაპირაა დაკავშირებული მონაწილე მხარეთა ინფორმაციის სიმეტრიულობაზე. სწორედ ამიტომ გარიგების მხარეები დიდ რესურსს ხარჯავენ საჭირო და სანდო ინფორმაციის მოპოვებაზე. ამ შემთხვევაში კანონმდებელს შეუძლია იმგვარი საკანონმდებლო ჩარხის შექმნა, როგორცაც მხარეებს მოეხსნებათ ინფორმაციის მოპოვებასთან დაკავშირებული ბარიერები და ხარჯები, რითაც წახალისდება სამოქალაქო ბრუნვა. სწორედ საჯარო რეესტრის ინფორმაციის ხელმისაწვდომობას შეეხება კანონპროექტის მე-14 მუხლი.

უპირველეს ყოვლისა, კანონპროექტს შემოაქვს მარეგისტრირებელი ორგანოს ელექტრონული პორტალის, როგორც ერთიანი და საჯაროდ ხელმისაწვდომი ელექტრონული სივრცის, ცნება. ელექტრონული პორტალის მეშვეობით მოხდება:

- მარეგისტრირებელ ორგანოში რეგისტრაციის პროცესში წარდგენილი დოკუმენტების გასაჯაროება;
- სამენარმეო საზოგადოების მიერ მასზე კანონით დაკისრებული გამოქვეყნების ვალდებულების შესრულება (მაგალითად: შერწყმის/გაყოფის გეგმის, კრების მოწვევის შესახებ შეტყობინების გამოქვეყნება, განთავსებული კაპიტალის შემცირების შესახებ გადაწყვეტილების გამოქვეყნება და სხვ.);
- მენარმის ავტორიზებული მომხმარებლის სივრცის მეშვეობით მენარმესთან ოფიციალური გზით კომუნიკაცია და მისთვის სხვადასხვა ელექტრონული სერვისის შეთავაზება.

კანონპროექტის წინამდებარე მუხლი, ასევე, მიუთითებს ადმინისტრაციულ პასუხისმგებლობაზე კანონით გამოქვეყნებისთვის გათვალისწინებული მონაცემების რეესტრისთვის მიწოდებლობისთვის. კერძოდ, ამ მოვალეობის დარღვევისათვის ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობა დაეკისრებათ საზოგადოების/საზღვარგარეთ რეგისტრირებული მენარმის ფილიალის ხელმძღვანელ პირებს. პირველ ეტაპზე ამ მოვალეობის დარღვევა გამოიწვევს სამენარმეო საზოგადოების, ასევე, საზღვარგარეთ რეგისტრირებული სამენარმეო საზოგადოების ფილიალის ხელმძღვანელობაზე უფლებამოსილი პირის გაფრთხილებას. გაფრთხილებიდან 1 თვის ვადაში გაფრთხილებით განსაზღვრული მოთხოვნის შეუსრულებ-

ლობა გამოიწვევს ამავე პირის დაჯარიმებას 200 ლარის ოდენობით. ამასთან, ვალდებულების შესრულების და შეუსრულებლობის თაობაზე ინფორმაცია აისახება ერთიან ელექტრონულ პორტალზე, რაც ხელმისაწვდომი იქნება ნებისმიერი დაინტერესებული პირისთვის.

მუხლი 15. რეესტრის მონაცემთა უტყუარობის პრეზუმფიცია

- 1. რეესტრის გამოქვეყნებული რეგისტრირებული მონაცემის მიმართ მოქმედებს უტყუარობისა და სისრულის პრეზუმფიცია.**
- 2. მესამე პირებთან ურთიერთობაში მენარმე შეიძლება დაეყრდნოს რეგისტრირებულ მონაცემებს მხოლოდ მას შემდეგ, რაც ისინი გამოქვეყნდება, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ ის დაამტკიცებს, რომ მესამე პირისთვის შესაბამისი ფაქტი ან დოკუმენტი ცნობილი იყო.**
- 3. იმ ურთიერთობების ფარგლებში, რომლებიც წარმოიშვა რეგისტრაციისა და გამოქვეყნებიდან 15 დღის ვადაში, დაუშვებელია რეგისტრირებულ და გამოქვეყნებულ მონაცემებზე დაყრდნობა მესამე პირის მიმართ, თუ ეს უკანასკნელი დაამტკიცებს, რომ მან აღნიშნული ფაქტების და დოკუმენტების შესახებ არ იცოდა და არც შეიძლებოდა, რომ სცოდნოდა.**
- 4. მესამე პირებს უფლება აქვთ დაეყრდნონ მონაცემებს, რომელთა რეგისტრაციისა და გამოქვეყნების პროცედურა ჯერ არ დასრულებულა, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ ეს მონაცემები ძალაში შედის მხოლოდ მათი რეგისტრაციისა და გამოქვეყნების შემდგომ.**
- 5. სამენარმეო საზოგადოების წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირის დანიშვნის და მის შესახებ მონაცემთა სათანადო წესით რეგისტრაციისა და გამოქვეყნების შემთხვევაში, დაუშვებელია მესამე პირებთან ამ პირის დანიშვნის ხარვეზზე დაყრდნობა, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ სამენარმეო საზოგადოება დაამტკიცებს, რომ მესამე პირი იცნობდა ამ ხარვეზს.**
- 6. ადმინისტრაციულ სამართლებრივ ურთიერთობებში ადმინისტრაციული ორგანოები უნდა დაეყრდნონ მხოლოდ რეგისტრირებულ მონაცემებს. საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ შემთხვევებში, თუ დაწყებულია ხელმძღვანელობაზე ან წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილ პირთა ცვლილების შესახებ სარეგისტრაციო წარმოება, ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილია პირდაპირ დაეყრდნოს მიღებულ გადაწყვეტილებებს, თუ უფლებამოსილი პირი დაასაბუთებს, რომ ხელმძღვანელობაზე ან წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილ რეგისტრირებულ პირთა მხრიდან უფლებამოსილების განხორციელება შეუძლებელია ან ისინი უარს აცხადებენ ასეთი უფლებამოსილების განხორციელებაზე და დაყოვნებამ შესაძლებელია მნიშვნელოვანი ზიანი გამოიწვიოს.**

სტაბილური სამოქალაქო ბრუნვა წარმოადგენს სახელმწიფოს ეკონომიკური განვითარების ფუნდამენტს. კანონმდებელი უფლებამოსილი და ხშირ შემთხვევაში ვალდებულიც არის, მიიღოს სათანადო ზომები სამოქალაქო ბრუნვის სტაბილურობის უზრუნველსაყოფად. თანამედროვე ტექნოლოგიების დახმარებით მარტივდება სახელმწიფოს მხრიდან ბაზრი-

სათვის ინფორმაციის მიწოდება და ამ გზით მათთვის ტრანსაქციული ხარჯების შემცირება. ამასთანავე, ამ მიზნის მისაღწევად აუცილებელია, რომ მიწოდებული ინფორმაცია იყოს უტყუარი და ზუსტი. თუნდაც ერთი გამონაკლისი სისრულისა და უტყუარობიდან, მაკულატურად გადააქცევდა რეესტრის მიერ გამოქვეყნებულ ყველა სხვა მონაცემს. სწორედ ამ მიზეზით, გამოქვეყნებული რეგისტრირებული მონაცემის მიმართ მოქმედებს (1) უტყუარობისა და (2) სისრულის პრეზუმფცია.

(1) უტყუარობის პრეზუმფცია. უტყუარობის პრეზუმფცია გულისხმობს იმას, რომ მესამე პირებისათვის მოქმედებს რეგისტრირებული და გამოქვეყნებული მონაცემი, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც საზოგადოება დაამტკიცებს, რომ მესამე პირისთვის ეს სანაწარმდევო ფაქტი ან დოკუმენტი ცნობილი იყო.

(2) სისრულის პრეზუმფცია. მესამე პირების შეუძლიათ, დაეყრდნონ გამოქვეყნებულ მონაცემებს და არ ევალებათ, ივარაუდონ დამატებითი ფაქტის ან დოკუმენტის არსებობა.

რეესტრის მონაცემების სისრულისა და უტყუარობის მიმართ რწმენა პირდაპირა დაკავშირებული ამ მონაცემების მიმართ სტაბილურობის განცდაზე. კერძოდ, იმ შემთხვევაში, თუ მოძიებული ინფორმაცია ყოველწამიერად განახლებადია, მაშინ ეს ინფორმაცია შემომწმებისთანავე მოძველებული, არასანდო და ღირებულების არმქონე ხდება. აღნიშნულ გამონაკვეთზე საპასუხოდ წინამდებარე მუხლში დადგენილია დროის შუალედი, რომლითაც მხარეს ეძლევა შესაძლებლობა, დაეყრდნოს გონივრული დროით ადრე შემომწმებულ მონაცემს. კერძოდ, იმ ურთიერთობების ფარგლებში, რომლებიც წარმოიშვა რეგისტრაციისა და გამოქვეყნებიდან 15 დღის ვადაში, დაუშვებელია რეგისტრირებულ და გამოქვეყნებულ მონაცემებზე დაყრდნობა მესამე პირის მიმართ, თუ ეს პირი დაამტკიცებს, რომ მან აღნიშნული ფაქტებისა და დოკუმენტების შესახებ არ იცოდა და არც შეიძლებოდა, სცოდნოდა.

განსხვავებული მოწესრიგება ადმინისტრაციული ორგანოსა და მენარმეს შორის ადმინისტრაციულსამართლებრივი ურთიერთობის შემთხვევაში. კერძოდ, ადმინისტრაციულ სამართლებრივ ურთიერთობებში ადმინისტრაციული ორგანოები უნდა დაეყრდნონ მხოლოდ რეგისტრირებულ მონაცემებს. აქედან გამონაკლისია საქართველოს კანონმდებლობით პირდაპირ გათვალისწინებული შემთხვევა, როდესაც ადმინისტრაციულ ორგანოს შეუძლია, დაეყრდნოს სამეწარმეო საზოგადოების მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებას ხელმძღვანელობაზე ან წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირის ცვლილების შესახებ და გადაწყვეტილების ფარგლებში მითითებული პირი მიიჩნოს საზოგადოების ხელმძღვანელობასა და წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილ პირად. ამისათვის უფლებამოსილმა პირმა უნდა დაასაბუთოს, რომ რეგისტრირებულ პირთა მხრიდან უფლებამოსილების განხორციელება შეუძლებელია ან ისინი უარს აცხადებენ ასეთი უფლებამოსილების განხორციელებაზე და დაყოვნებამ, შესაძლებელია, მნიშვნელოვანი ზიანი გამოიწვიოს.

მუხლი 16. ფილიალი

1. მენარმეს შეუძლია დააარსოს ფილიალი, რომელიც არ არის იურიდიულ პირი. საქართველოში რეგისტრირებული მენარმის ფილიალი რეგისტრაციას არ ექვემდებარება.

2. თავისუფალ ინდუსტრიულ ზონაში რეგისტრირებულ მენარმეს შეუძლია ამ მუხლის მე-5-მე-8 პუნქტების შესაბამისად დააარსოს ფილიალი თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის გარეთ.

3. თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის გარეთ რეგისტრირებულ მენარმეს შეუძლია ამ მუხლის მე-5-მე-8 პუნქტების შესაბამისად დააარსოს ფილიალი თავისუფალ ინდუსტრიულ ზონაში.

4. საზღვარგარეთ რეგისტრირებული მენარმის ფილიალის რეგისტრაციისთვის საჭირო ყველა დოკუმენტი უნდა წარედგინოს მარეგისტრირებელ ორგანოს კანონმდებლობის შესაბამისად დამონმებული ფორმით.

5. განცხადება საზღვარგარეთ რეგისტრირებული მენარმის ფილიალის რეგისტრაციამდე უნდა შეიცავდეს შემდეგ მონაცემებს:

- ა) მენარმის საფირმო სახელწოდებას;
- ბ) მენარმის იურიდიულ მისამართს;
- გ) მენარმის საქმიანობის ძირითად ადგილს;
- დ) მენარმის სამართლებრივ ფორმას და იმ ქვეყანას, რომლის კანონმდებლობაც ვრცელდება ამ მენარმის რეგისტრაციაზე;
- ე) იმ ორგანოს დასახელებას, სადაც რეგისტრირებულია მენარმე და რეგისტრაციის ნომერს, თუ ამ ქვეყნის კანონმდებლობით რეგისტრაცია სავალდებულოა, ან არ არის სავალდებულო, თუმცა მენარმე რეგისტრირებულია;
- ვ) მენარმის ფინანსურ და კონსოლიდირებულ ანგარიშგებებს, თუკი ასეთი ანგარიშგებები მოიპოვება;
- ზ) ფილიალის საფირმო სახელწოდებას, რომელიც შედგება მენარმის საფირმო სახელწოდებისგან დანამატით „ფილიალი“;
- თ) ფილიალის იურიდიულ მისამართს;
- ი) ფილიალის ხელმძღვანელის საიდენტიფიკაციო მონაცემებსა და მისი წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მოცულობას. თუ ფილიალს წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილების მქონე რამდენიმე პირი ჰყავს, უნდა აღინიშნოს, ისინი ერთად წარმომადგენენ ფილიალს თუ ცალ-ცალკე;
- კ) მენარმის, ასევე ფილიალის საქმიანობის საგანს, რომლის მითითებისასაც გამოიყენება ამ კანონით დადგენილი ნორმები სანარმოს საქმიანობის საგნის წესდებაში განსაზღვრის შესახებ;
- ლ) ფილიალის რეგისტრაციის მომენტისთვის სამენარმეო საზოგადოების განთავსებული კაპიტალის ოდენობას, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

6. ფილიალის რეგისტრაციის შესახებ განცხადებას თან უნდა დაერთოს:

- ა) კანონმდებლობის შესაბამისად დამონმებული მენარმის რეგისტრაციის დამადასტურებელი დოკუმენტი;
- ბ) კანონმდებლობის შესაბამისად დამონმებული სამენარმეო საზოგადოების სადამფუძნებლო დოკუმენტაცია და წესდება;
- გ) დოკუმენტი, რომლიდანაც დგინდება სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელობასა და წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირის ვინაობა, მისი საიდენტიფიკაციო მონაცემები, ასევე, ინფორმაცია მისი დანიშვნისა და უფლებამოსილე-

ბის ამონურვის შესახებ. დოკუმენტი უნდა შეიცავდეს მითითებას, პირი ფილიალს წარმოადგენს როგორც სამენარმეო საზოგადოების ორგანოს წევრი თუ როგორც ფილიალის საქმიანობასთან დაკავშირებით სამენარმეო საზოგადოების მუდმივი წარმომადგენელი;

დ) საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად დამონშებული მენარმის (მის ხელმძღვანელობაზე უფლებამოსილი შესაბამისი პირის/ორგანოს) გადაწყვეტილება ფილიალის დაარსების შესახებ;

ე) ფილიალის ხელმძღვანელად/წარმომადგენლად დასანიშნი პირის თანხმობა;

ვ) მენარმის ფინანსური ანგარიშგება, რომელიც შედგენილი, აუდიტირებული და გამოქვეყნებულია მენარმის რეგისტრაციის ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად.

7. ფილიალის ხელმძღვანელობაზე უფლებამოსილი პირები ვალდებული არიან მარეგისტრირებელ ორგანოს აცნობონ ამ მუხლით გათვალისწინებული რეგისტრაციისთვის სავალდებულო ნებისმიერი მონაცემის ცვლილების შესახებ, ასევე ფილიალის დახურვის, სამენარმეო საზოგადოების დაშლის, ლიკვიდაციის პროცედურის დაწყებისა და დასრულების, ლიკვიდატორების ვინაობის, მათი დანიშვნის, უფლებამოსილების დასრულების, გადახდისუნარობის საქმის წარმოების გახსნისა და დასრულების, ასევე მენარმის რეგისტრაციის გაუქმების შესახებ.

8. მენარმის არსებობის შეწყვეტით წყდება მისი ფილიალის არსებობა.

ფილიალი – ეს არის სამენარმეო საზოგადოების ადგილსამყოფლის მიღმა არსებული წარმონაქმნი, რომელიც მენარმეს ეხმარება თავის მომხმარებელთან ურთიერთობის ეფექტიანად განხორციელებაში. შესაბამისად, მენარმის ფილიალს დამხმარე მნიშვნელობა აქვს, ის დამოუკიდებლად არ რეგისტრირდება და არ არის განცალკევებული იურიდიული პირის სტატუსის მატარებელი სუბიექტი. კანონპროექტის მე-16 მუხლის მიხედვით, ფილიალი შეიძლება ჰქონდეთ არა მხოლოდ სამენარმეო საზოგადოებებს, არამედ ინდივიდუალურ მენარმეებსაც.

მე-16 მუხლის მე-4-მე-7 პუნქტები სრულად ეთმობა საზღვარგარეთ რეგისტრირებული მენარმის ფილიალის რეგისტრაციის საკითხებს, სადაც კანონპროექტი ახდენს ევროკავშირის 2017/1132 დირექტივის 29-ე-43-ე მუხლებთან საქართველოს კანონმდებლობის დაახლოებას და ადგენს იმ ინფორმაციის ნუსხას, რომელიც ამ მიზნით მარეგისტრირებელ ორგანოს უნდა მიეწოდოს. ამასთან, კანონპროექტი უშვებს საქართველოში არა მხოლოდ საზღვარგარეთ რეგისტრირებული სამენარმეო საზოგადოების ფილიალის რეგისტრაციას, არამედ, ასევე, უცხო ქვეყნის ინდივიდუალური მენარმის ფილიალის რეგისტრაციის შესაძლებლობას.

მუხლი 17. საფირმო სახელწოდება

1. მენარმის საფირმო სახელწოდება არის სახელი, რომელიც რეგისტრირებულია ასეთად რეესტრში და რომლითაც საქმიანობს მენარმე.

2. საფირმო სახელწოდებად შეიძლება გამოყენებულ იქნეს ინდივიდუალური მენარმის ან სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორის სახელი ან/და გვარი. ის ასევე შეიძლება

შეირჩეს სამეწარმეო საზოგადოების საქმიანობის საგნის მიხედვით ან იყოს ფანტაზიის ნაყოფი ამ მუხლის მე-5-მე-9 პუნქტებით დადგენილი პირობების დაცვით.

3. მენარმის საფირმო სახელწოდება უნდა შეიცავდეს სამართლებრივი ფორმის აღმნიშვნელ დამატებას:

- ა) ინდივიდუალური მენარმის შემთხვევაში – „ინდივიდუალური მენარმე“ ან „ინდმენარმე“;
- ბ) სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების შემთხვევაში – „სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება“ ან „სპს“;
- გ) კომანდიტური საზოგადოების შემთხვევაში – „კომანდიტური საზოგადოება“ ან „კს“;
- დ) შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების შემთხვევაში – „შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება“ ან „შპს“;
- ე) სააქციო საზოგადოების შემთხვევაში – „სააქციო საზოგადოება“ ან „სს“;
- ვ) კოოპერატივის შემთხვევაში – „კოოპერატივი“ ან „კოოპ.“.

4. თუ სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში ან კომანდიტურ საზოგადოებაში პერსონალურად პასუხისმგებელი პირი არის მხოლოდ ისეთი საზოგადოება, რომელშიც პარტნიორთა პასუხისმგებლობა შეზღუდულია, მისი საფირმო სახელწოდება უნდა შეიცავდეს დამატებას „შეზღუდული პასუხისმგებლობის სპს“ ან „შეზღუდული პასუხისმგებლობის კს“.

5. მენარმის, გარდა ინდივიდუალური მენარმისა, საფირმო სახელწოდება უნდა განსხვავდებოდეს უკვე რეგისტრირებული მენარმის საფირმო სახელწოდებისგან. საფირმო სახელწოდება უნდა შეიცვალოს ან მას დაერთოს დამატება, თუ ეს საჭიროა სხვა მენარმის საფირმო სახელწოდებისგან განსასხვავებლად.

6. საფირმო სახელწოდება უნდა განისაზღვროს ქართულად.

7. საფირმო სახელწოდება არ უნდა შეიცავდეს ისეთ გრაფიკულ სიმბოლოებს, რომელთაც არ აქვთ ენობრივი ნორმებით დადგენილი ბგერითი ან სიტყვიერი შესატყვისი.

8. დაუშვებელია საფირმო სახელწოდებაში გამოყენებულ იქნეს:

- ა) ისეთი სიტყვა ან სიტყვათწყობა, რომელიც შეიცავს მოწონებას ან/და მოწოდებას საქართველოს კონსტიტუციური წყობილების დამხობის ან ძალადობით შეცვლის, ქვეყნის დამოუკიდებლობის ხელყოფის, ტერიტორიული მთლიანობის დარღვევის შესახებ ან რომელიც ემსახურება ქვეყანაში ეროვნული, კუთხური, რელიგიური ან სოციალური შუღლის გაღვივებას ან ომის, ტერორიზმის, ძალადობის ან/და საქართველოს კანონმდებლობის დარღვევის მოწონებას ან/და პროპაგანდას;
- ბ) ისეთი სიტყვა ან სიტყვათწყობა, რომელიც აღვივებს შუღლს რასის, კანის ფერის, ენის, სქესის, რელიგიის, პოლიტიკური თუ სხვა შეხედულების, ეროვნული, ეთნიკური და სოციალური კუთვნილების, წარმოშობის, ქონებრივი ან ნოდებრივი მდგომარეობის, პროფესიის, საცხოვრებელი ან დაბადების ადგილის, ოჯახური მდგომარეობის, სექსუალური ორიენტაციის, გენდერული იდენტობის, ჯანმრთელობის მდგომარეობის, შეზღუდული შესაძლებლობის ან სხვა საფუძვლით, აგრეთვე ეწინააღმდეგება საჯარო წესრიგს და ზნეობის საყოველთაოდ აღიარებულ ნორმებს;

გ) ისეთი დამატება, რომელმაც შეიძლება შეცდომაში შეიყვანოს მესამე პირი ან/და გამოიწვიოს შეცდომა ან/და გაუგებრობა მენარმის სამართლებრივი ფორმის, საქმიანობის მოცულობის, ხასიათის ან/და პარტნიორთა ურთიერთობის შინაარსის საკითხზე;

დ) სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკების ან მუნიციპალიტეტის ორგანოების (დანესებულებების), „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად შექმნილი საჯარო სამართლის იურიდიული პირების, საჯაროსამართლებრივი უფლებამოსილების განმახორციელებელი სხვა ორგანოების ან პოლიტიკური გაერთიანებების დასახელების იდენტური ან მიმსგავსებული ფორმულირება, გარდა ამ პირების მიერ დაფუძნებული ან/და მათი წილობრივი მონაწილეობით არსებული იურიდიული პირებისა;

ე) საქართველოში ან უცხოეთში რეგისტრირებული რომელიმე სხვა იურიდიული პირის სახელწოდების იდენტური ან მიმსგავსებული ფორმულირება, ამ პირის თანხმობის გარეშე;

ვ) „საჯარო დანესებულებაში ინტერესთა შეუთავსებლობისა და კორუფციის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის პირველი პუნქტით განსაზღვრული თანამდებობის აღმნიშვნელი სიტყვა, ან სიტყვათწყობა;

ზ) საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული სამხედრო ან სახელმწიფო სპეციალური წოდების ან/და დიპლომატიური რანგის აღმნიშვნელი ტერმინის იდენტური ან მიმსგავსებული სიტყვა ან სიტყვათწყობა;

თ) უცენზურო ან შეურაცხმყოფელი სიტყვა ან სიტყვათწყობა;

ი) ფიზიკური პირის სახელი მისი წერილობითი თანხმობის გარეშე;

კ) ფიზიკური პირის სახელი მისი გარდაცვალებიდან არანაკლებ 30 წლის განმავლობაში, გარდა იმ შემთხვევისა თუ არსებობს, მემკვიდრის წერილობითი თანხმობა ამ პირის სახელის გამოყენების თაობაზე.

9. მარეგისტრირებელი ორგანო შესაბამის მონაცემთა ბაზებზე დაყრდნობით ამონებს ამ მუხლით დადგენილი პირობების დაცულობას. იმ შემთხვევაში, თუ მარეგისტრირებელი ორგანოს ხელთ არსებული ინფორმაცია არასაკმარისი აღმოჩნდა, იგი უფლებამოსილია დაინტერესებულ პირს მოსთხოვოს დამატებითი ინფორმაციის/დოკუმენტების წარდგენა ამ მუხლში აღნიშნული გარემოებების არარსებობის დასადასტურებლად.

10. პირი, რომელიც მართლსაწინააღმდეგოდ სარგებლობს სხვა იურიდიული პირის საფირმო სახელწოდებით, ვალდებულია უფლებამოსილი პირის მოთხოვნის საფუძველზე შეწყვიტოს ასეთი სარგებლობა და აანაზღაუროს მართლსაწინააღმდეგოდ სარგებლობით გამოწვეული.

მენარმის იდენტიფიცირება, ძირითადად, ორი მონაცემის – საფირმო სახელწოდებისა და საიდენტიფიკაციო ნომრის მეშვეობით ხორციელდება. ამასთანავე, საიდენტიფიკაციო ნომერთან შედარებით საფირმო სახელწოდებას გაცილებით დიდი ეკონომიკური მნიშვნელობა აქვს სამენარმეო საზოგადოებისათვის, ვინაიდან პრაქტიკაში მომხმარებელთა უმეტესობა მენარმის იდენტიფიცირებას სწორედ საფირმო სახელწოდების მეშვეობით ახდენს.

მუხლი 18

კანონპროექტი შემოთავაზებული დეფინიციის მიხედვით, მენარმის საფირმო სახელწოდება არის სახელი, რომელიც რეგისტრირებულია ასეთად რეესტრში და რომლითაც საქმიანობს მენარმე. საფირმო სახელწოდება უნიკალურია და რეგისტრაციისას მითითებული საფირმო სახელწოდება არ უნდა ემთხვეოდეს უკვე რეგისტრირებული მენარმის საფირმო სახელწოდებას. იმ პირს კი, რომელიც მართლსაწინააღმდეგოდ სარგებლობს სხვა იურიდიული პირის საფირმო სახელწოდებით, ეკისრება ვალდებულება, უფლებამოსილი პირის მოთხოვნის საფუძველზე დაუყოვნებლივ შეწყვიტოს ასეთი სარგებლობა და, არსებობის შემთხვევაში, აანაზღაუროს მართლსაწინააღმდეგოდ სარგებლობით გამოწვეული ზიანი.

აქვე აღსანიშნავია, რომ, ვინაიდან წარსულში იყო პერიოდები, როდესაც იდენტური საფირმო სახელწოდების რეგისტრაცია დასაშვები იყო, რეესტრში არაერთი მენარმე იდენტური საფირმო სახელწოდებითაა რეგისტრირებული. ასეთი მენარმეების მიმართ მიღებულია შუალედური გადაწყვეტილება და მათზე საფირმო სახელწოდების უნიკალურობასთან დაკავშირებული წესი გავრცელდება მხოლოდ მაშინ, თუ ისინი შეიცვლიან საფირმო სახელწოდებას.

სახელწოდება გამოხატულ უნდა იქნეს ქართულ ენაზე და არ უნდა შეიცავდეს ისეთ გრაფიკულ სიმბოლოებს, რომელთაც არ აქვთ ენობრივი ნორმებით დადგენილი ბგერითი ან სიტყვიერი შესატყვისი. ასევე, მენარმის საფირმო სახელწოდება უნდა შეიცავდეს სამართლებრივი ფორმის აღმნიშვნელ დამატებას. სამართლებრივი ფორმის აღნიშვნის განსხვავებული წესი მოქმედებს იმ შემთხვევაზე, როდესაც სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში ან კომანდიტურ საზოგადოებაში პერსონალურად პასუხისმგებელი პირი არის მხოლოდ ისეთი საზოგადოება, რომელშიც პარტნიორთა პასუხისმგებლობა შეზღუდულია. ასეთ შემთხვევაში საფირმო სახელწოდება უნდა შეიცავდეს „შეზღუდული პასუხისმგებლობის სპს-ის“ ან „შეზღუდული პასუხისმგებლობის კს-ის“ აღმნიშვნელ დამატებას.

მენარმე თავისუფალია საფირმო სახელწოდების შერჩევისას. თუმცა ცალკეულ შემთხვევებში, შესაბამისი ლეგიტიმური მიზნის არსებობის პირობებში, დასაშვებია ამ უფლებაში ჩარევა. წინამდებარე მუხლის მე-8 პუნქტი დეტალურად განსაზღვრავს იმ საფირმო სახელწოდებათა გვაროვნულ კატალოგს, რომლებიც არ შეიძლება, მენარმის მიერ იქნეს გამოყენებული. ასეთი შეზღუდვები უმეტესწილად დემოკრატიულ საზოგადოებაში აუცილებელი სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი უსაფრთხოების, ტერიტორიული მთლიანობის და სხვათა უფლებების დაცვის უზრუნველყოფის მიზანს ემსახურება.

მუხლი 18. საქმიანი წერილი და ვებგვერდი

1. კომანდიტური საზოგადოების, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებისა და სააქციო საზოგადოების ყველა საქმიან წერილზე უნდა მიეთითოს, სულ მცირე, შემდეგი მონაცემები:

- ა) საფირმო სახელწოდება;**
- ბ) იურიდიული მისამართი;**
- გ) საიდენტიფიკაციო ნომერი.**

2. თუ საქმიან წერილზე ხდება კაპიტალზე მითითება, ეს მონაცემი უნდა შეეხებოდეს განთავსებულ კაპიტალსა და მის განაღდებულ ნაწილს.

- 3. ლიკვიდაციის პროცესში მყოფმა სამენარმეო საზოგადოებამ საქმიან წერილზე საფირმო სახელწოდება უნდა მიუთითოს დანამატით „ლიკვიდაციის პროცესში“. იგივე წესი მოქმედებს გადახდისუუნარობის საქმის წარმოების პროცესში მყოფ პირზეც, რომელიც ვალდებულია მიუთითოს „გადახდისუუნარობის პროცესში“, ან მიუთითოს გადახდისუუნარობის კონკრეტული რეჟიმის შესახებ – „რეაბილიტაციის რეჟიმში“ ან „გაკოტრების რეჟიმში“.**
- 4. უცხო ქვეყნის სამენარმეო საზოგადოების ფილიალის ყველა საქმიან წერილზე ასევე უნდა მიუთითოს ფილიალის მარეგისტრირებელი ორგანო და რეგისტრაციის ნომერი.**
- 5. ყველა ის მონაცემი, რომელიც მიეთითება საქმიან წერილზე, ასევე უნდა მიუთითოს სამენარმეო საზოგადოების ვებგვერდზე, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.**
- 6. ამ მუხლის მოთხოვნები ეხება როგორც მატერიალური, ისე ელექტრონული სახით შედგენილ საქმიან წერილს.**
- 7. ამ მუხლით გათვალისწინებული ვალდებულების დარღვევისთვის ხელმძღვანელობაზე უფლებამოსილი პირის ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობა განისაზღვრება საქართველოს კანონმდებლობით.**

კანონპროექტის მე-18 მუხლი შეეხება საქმიან წერილსა და ვებგვერდს. კანონპროექტში ასეთი მუხლის არსებობა ევროკავშირის 2017/1132 დირექტივის 26-ე, 35-ე და 39-ე მუხლებთან დაახლოებასთან ერთად, მიმართულია უკეთესი სამენარმეო პრაქტიკის დამკვიდრებისა და იმის უზრუნველყოფისაკენ, რომ მესამე პირებმა მარტივად, დამატებითი დანახარჯების გარეშე მიიღონ დაყრდნობადი ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ რომელ საზოგადოებასთან აქვთ ურთიერთობა და ვინ არის ამ საზოგადოების წარმომადგენელი.

კომანდიტური საზოგადოების, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებისა და სააქციო საზოგადოების როგორც მატერიალურ, ისე ელექტრონულ საქმიან წერილზე (ასეთის არსებობის შემთხვევაში, ასევე, ვებგვერდზე) უნდა მიუთითოს:

1. საფირმო სახელწოდება;
2. იურიდიული მისამართი;
3. საიდენტიფიკაციო ნომერი;
4. კაპიტალის მითითების შემთხვევაში, განთავსებული კაპიტალი და მისი განაღდებული ნაწილი;
5. ლიკვიდაციის ან გადახდისუუნარობის პროცესში, ასევე, რეაბილიტაციის ან გაკოტრების რეჟიმში ყოფნის შემთხვევაში, შესაბამისი მითითება;
6. უცხო ქვეყნის სამენარმეო საზოგადოების ფილიალის შემთხვევაში, მარეგისტრირებელი ორგანო და რეგისტრაციის ნომერი.

სამენარმეო საზოგადოების საქმიან წერილსა და ვებგვერდზე ზემოაღნიშნული ინფორმაციის დატანის ვალდებულება ეკისრება სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელ პირს. მის მიერ ამ ვალდებულების დარღვევა გამოიწვევს გაფრთხილებას, ხოლო გაფრთხილებიდან 1 თვის გასვლის შემდეგ განმეორებით დარღვევა გამოიწვევს ხელმძღვანელობაზე უფლებამოსილი პირის დაჯარიმებას, თითოეულ შემთხვევაში, 200 ლარის ოდენობით. აღ-

სანიშნავია, რომ ასეთი სანქციის დაწესება, ასევე, ევროკავშირის 2017/1132 დირექტივის მე-40 მუხლის მოთხოვნიდან გამომდინარეობს.

მუხლი 19. შეტყობინების ჩაბარების წესი

1. მარეგისტრირებელი ორგანოს შეტყობინება ჩაბარებულად ჩაითვლება მენარმის მიერ მისი გაცნობისთანავე, იურიდიულ მისამართზე ჩაბარების მომენტიდან ან ელექტრონულ მისამართზე განთავსებიდან მე-15 დღეს, თუკი არ დასტურდება ელექტრონულ მისამართზე განთავსებული შეტყობინების ადრესატის მხრიდან უფრო ადრე გაცნობა.

2. ელექტრონული მისამართი არის მარეგისტრირებელი ორგანოს მიერ ერთიანი ელექტრონული პორტალის ფარგლებში მენარმისთვის მიკუთვნებული მენარმის ავტორიზებული მომხმარებლის გვერდი მენარმესა და მარეგისტრირებელ ორგანოს შორის კომუნიკაციის და მენარმისთვის ელექტრონული სერვისების მიწოდების მიზნით.

3. იურიდიული მისამართისა და ელექტრონული მისამართის სტანდარტის განსაზღვრისა და ამ სტანდარტის შესაბამისად რეგისტრაციისთვის გამოიყენება ამ კანონით, „საჯარო რეესტრის შესახებ“ საქართველოს კანონითა და ინსტრუქციით დადგენილი წესები.

კანონპროექტი ადგენს მარეგისტრირებელი ორგანოს მიერ მენარმისათვის გაგზავნილი შეტყობინების ჩაბარების წესს. კერძოდ, მარეგისტრირებელ ორგანოს შეუძლია, მენარმეს შეტყობინება გაუგზავნოს იურიდიულ მისამართზე ან ასეთი შეტყობინება განათავსოს ელექტრონულ მისამართზე.

იურიდიული მისამართი. იურიდიულ მისამართად მენარმემ მარეგისტრირებელ ორგანოში უნდა მიუთითოს ის ფაქტობრივი მისამართი, რომელზეც შესაძლებელია საზოგადოების დოკუმენტაციის გაცნობა და რომელზეც მისული შეტყობინებაც ჩაბარებულად ჩაითვლება. კანონპროექტი არ მიუთითებს იმ სპეციალურ სუბიექტზე, რომლის ძალაუფლების სფეროში შეტყობინების აღმოჩენა ჩაითვლება ჩაბარებად. შესაბამისად, შეტყობინების ჩაბარებისათვის საკმარისი იქნება მითითებულ მისამართზე დოკუმენტის მისვლა.

ელექტრონული მისამართი. ელექტრონული მისამართი არის მარეგისტრირებელი ორგანოს მიერ ერთიანი ელექტრონული პორტალის ფარგლებში მენარმისთვის მიკუთვნებული მენარმის ავტორიზებული მომხმარებლის გვერდი.

მარეგისტრირებელი შეტყობინება ჩაბარებულად ჩაითვლება მენარმის იურიდიულ მისამართზე ჩაბარების მომენტიდან, ან მენარმის ავტორიზებული მომხმარებლის გვერდზე ელექტრონულად განთავსებიდან მე-15 დღეს. ამასთან, ელექტრონულ მისამართზე განთავსებული შეტყობინება მე-15 დღეს მხოლოდ მაშინ შევა ძალაში, თუკი არ დასტურდება უფრო ადრე შეტყობინების იურიდიულ მისამართზე ჩაბარება ან ელექტრონულ მისამართზე განთავსებული შეტყობინების ადრესატის მხრიდან გაცნობა.

თავი III. ერთი პირის სამენარმეო საზოგადოება

მუხლი 20. ერთი პირის სამენარმეო საზოგადოება

1. შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოება ან სააქციო საზოგადოება შეიქმნება დააფუძნოს ერთმა პირმა.

2. შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების ან სააქციო საზოგადოების რეგისტრაციის შემდეგ ყველა წილის/აქციის ერთი პარტნიორის საკუთრებაში გადასვლის შემთხვევაში ეს სამენარმეო საზოგადოება ხდება ერთი პირის სამენარმეო საზოგადოება. ამის შესახებ ინფორმაცია და პარტნიორის საიდენტიფიკაციო მონაცემები შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების შემთხვევაში უნდა აისახოს რეესტრში, ხოლო სააქციო საზოგადოების შემთხვევაში – აქციათა რეესტრში და საჯაროდ ხელმისაწვდომი უნდა იყოს.

საქართველოს კანონმდებლობის ევროკავშირის 2009/102/EC დირექტივასთან დაახლოების მიზნით, კანონპროექტის მე-20 და 21-ე მუხლებში ასახულია ერთი პირის სამენარმეო საზოგადოებასთან დაკავშირებული რეგულაციები.

მე-20 მუხლი ეთმობა ერთი პირის სამენარმეო საზოგადოების ცნებას. კერძოდ, შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოება ან სააქციო საზოგადოება მიიჩნევა ერთი პირის სამენარმეო საზოგადოებად:

- თუ ის დაფუძნებულია ერთი პირის მიერ;
- შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების ან სააქციო საზოგადოების რეგისტრაციის შემდეგ ყველა წილის/აქციის ერთი პარტნიორის საკუთრებაში გადასვლის შემთხვევაში.

როგორც წინამდებარე მუხლის პირველი პუნქტშია მითითებული, სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება და კომანდიტური საზოგადოება ვერ გახდება ერთი პირის სამენარმეო საზოგადოება. ამის მიზეზი ისაა, რომ ამ სამართლებრივი ფორმის საზოგადოებას, სულ მცირე, უნდა ჰყავდეს ორი პარტნიორი.

წილის/აქციის ერთი პირის საკუთრებაში არსებობის შესახებ ინფორმაცია და პარტნიორის საიდენტიფიკაციო მონაცემები შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების შემთხვევაში უნდა აისახოს რეესტრში, ხოლო სააქციო საზოგადოების შემთხვევაში – აქციათა რეესტრში. საჯარო რეესტრის მონაცემი ისედაც საჯაროა, ერთი პირის სააქციო საზოგადოების შემთხვევაში კი, ასევე, სავალდებულოდ დგინდება ერთი პირის ხელში საზოგადოების ყველა აქციის არსებობის თაობაზე ინფორმაციის საჯაროდ ხელმისაწვდომობა.

შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოება ან სააქციო საზოგადოება დაკარგავს ერთი პირის სამენარმეო საზოგადოების სტატუსს მოგვიანებით, თუ საზოგადოების წილები/აქციები გადანაწილდება არანაკლებ ორ პირზე.

მუხლი 21. წერილობითი ფორმის დაცვის ვალდებულება

1. თუ სამეწარმეო საზოგადოებას ერთადერთი პარტნიორი ჰყავს, პარტნიორთა კრების უფლებამოსილებას ის ახორციელებს. ამგვარი უფლებამოსილების ფარგლებში მიღებული გადაწყვეტილება წერილობით ფორმდება.

2. სამეწარმეო საზოგადოებასა და მის ერთადერთ პარტნიორს შორის ხელშეკრულება უნდა დაიდოს წერილობით, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ხელშეკრულება ჩვეულებრივი საქმიანობის ფარგლებში იდება.

კანონპროექტის 21-ე მუხლი ეთმობა ევროკავშირის 2009/102/EC დირექტივასთან დაახლოების მიზნით ერთი პირის სამეწარმეო საზოგადოებებთან დაკავშირებულ ვალდებულებებს. კერძოდ:

- თუ სამეწარმეო საზოგადოებას ერთადერთი პარტნიორი ჰყავს, პარტნიორთა კრების უფლებამოსილებას ის ახორციელებს და ამგვარი უფლებამოსილების ფარგლებში მიღებული გადაწყვეტილება წერილობით ფორმდება.
- სამეწარმეო საზოგადოებასა და მის ერთადერთ პარტნიორს შორის ხელშეკრულება უნდა დაიდოს წერილობით, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ხელშეკრულება ჩვეულებრივი საქმიანობის ფარგლებში იდება.

აღნიშნული დებულებები ემსახურება ერთი პირის სამეწარმეო საზოგადოებისათვის დამოუკიდებელი პიროვნულობის შენარჩუნებას კორპორაციული ფორმალობების უზრუნველყოფის გზით, რამაც უნდა დაიცვას თავად ამ სამეწარმეო საზოგადოების, როგორც განცალკევებული სუბიექტის, და მასთან დაკავშირებული პირების ინტერესები. მათ შორის, შექმნას შესაბამისი წერილობითი მასალები, რომელთაც დავის წარმოშობის შემთხვევაში დაეყრდნობა დავის განმხილველი ორგანო.

თავი IV. შენატანები

მუხლი 22. შენატანის ცნება

შენატანი არის სამენარმეო საზოგადოებისთვის საკუთრებაში გადაცემული ქონება, რომლის ეკონომიკური ღირებულება აისახება სამენარმეო საზოგადოების ბალანსში.

„შენატანი“ წარმოადგენს ქონებრივ სიკეთეს, რომელიც სამენარმეო საზოგადოებას პარტნიორის მიერ გადაეცემა საზოგადოებაში წილის (მონაწილეობის) სანაცვლოდ. ევროკავშირის 2017/1132 დირექტივის 46-ე მუხლის აკრძალვიდან გამომდინარე, სააქციო საზოგადოების კაპიტალში შენატანი არ შეიძლება იყოს მომსახურების განწევა ან სამუშაოს შესრულება. შეზღუდვა განპირობებულია მათი თანხობრივი ეკვივალენტის საიმედოდ დადგენის სირთულით.

საწარმოს თავდაპირველი კაპიტალის რეალურად ფორმირების მიზნით, როგორც წესი, დაუშვებელია შენატანის შეტანის ვალდებულებისგან კაპიტალური ტიპის საზოგადოების (კოოპერატივი, შპს, სს) პარტნიორის, ასევე კომანდიტური საზოგადოების კომანდიტის პარტნიორის გათავისუფლება, განსაკუთრებით იმ შემთხვევებში, როცა ეს აუცილებელია საწარმოს კრედიტორთა დასაკმაყოფილებლად.

თუკი რეგისტრაციის მომენტისთვის განხორციელებული არაფულადი შენატანის ღირებულება ნაკლებია შენატანის შეთანხმებულ ღირებულებაზე, დადგენილია სხვაობის ფულადი სახით შევსების ვალდებულება.

წილის/აქციის სანაცვლოდ განხორციელებული შენატანისგან განსხვავდება დამატებითი შენატანი (142-ე, 173-ე, 229-ე, 232-ე, 247-ე მუხლები), რომელიც არ არის დაკავშირებული პარტნიორის მიერ ახალი წილის/აქციის/პაის შექმნასთან.

შენატანი განხორციელებულად ჩაითვლება იმ მომენტიდან, როცა შენატანის განხორციელებაზე ვალდებული პარტნიორი სამართლებრივად დაკარგავს შენატანის საგნის თავისუფალი განკარგვის უფლებამოსილებას საწარმოს ხელმძღვანელობით და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების პირი/ორგანო კი შეიძენს განკარგვის უფლებამოსილებას საწარმოს სასარგებლოდ.

ფულადი შენატანის შემთხვევაში ეს ხორციელდება თანხის ანგარიშზე შეტანით, რომლის განკარგვის უფლებამოსილება საწარმოს წარმომადგენლობითი და ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილებით აღჭურვილ პირებს აქვთ.

არაფულადი შენატანის შემთხვევაში, სულ მცირე, ვალდებულებით-სამართლებრივი ნაწილი მოვალის (პარტნიორის) ქონებიდან შენატანის „გამოსვლის“ და საწარმოს ქონებაში გადაცემისა დასრულებული და სრულყოფილი უნდა იყოს. მაგ., რეგისტრაციას დაქვემდებარებული ქონებისთვის საკმარისია უხარვეზო განაცხადის წარდგენა შესაბამის მარეგისტრირებელ ორგანოში. სხვა შემთხვევაში საგნის ფაქტობრივი გადაცემა აუცილებელია თავისუფალი განკარგვისთვის საკუთრებაში გადაცემისთვის.

შენატანი და მისი შესაბამისი ღირებულება აისახება სამენარმეო საზოგადოების ბალანსში, რაც ასევე თავისუფალი განკარგვისთვის გადაცემის ერთ-ერთი აუცილებელი ნიშანია,

მუხლი 23

ვინაიდან შენატანის უმთავრესი ფუნქცია სანარმოს ქონების (წმინდა აქტივის) ზრდაა აქტივის ზრდის ან ვალდებულების შემცირების მეშვეობით.

მუხლი 23. შენატანის საგანი

შენატანის საგანი არის ქონებრივი სიკეთე, რომლის სამენარმეო საზოგადოებისთვის გადაცემის ვალდებულებასაც (შენატანის განხორციელების ვალდებულება) იღებს სამენარმეო საზოგადოების მომავალი ან მოქმედი პარტნიორი სამენარმეო საზოგადოების კაპიტალში წილის შექენის ან მისი ღირებულების გაზრდის სანაცვლოდ.

ზოგადი წესის მიხედვით, შენატანის საგანს შეიძლება წარმოადგენდეს პოზიტიური ღირებულების მქონე ნებისმიერი ქონებრივი სიკეთე – უძრავი ან მოძრავი ქონება, ასევე არამატერიალური ქონებრივი სიკეთე – უფლებები და მოთხოვნები.

არ არის აუცილებელი, რომ შენატანის განხორციელებელი პარტნიორი შენატანის საგნის მესაკუთრე იყოს, შენატანის განხორციელება შესაძლებელია უფლებამოსილი მესამე პირის მიერ ან მისი თანხმობით, ასევე შესაძლებელია, ზოგადი წესებით, კეთილსინდისიერი შექენა.

შენატანი ხორციელდება სანარმოში წილის ან უკვე მიღებული წილის ღირებულების ზრდის სანაცვლოდ, მაგ., კაპიტალის ზრდის შემთხვევაში.

მუხლი 24. შენატანის სახეები

შენატანის განხორციელების ვალდებულება შეიძლება შესრულდეს ფულის გადახდით (ფულადი შენატანი), ან სხვა მატერიალური ან არამატერიალური ქონებრივი სიკეთის გადაცემით (არაფულადი შენატანი). სამუშაოს შესრულება ან მომსახურების განწევა შეიძლება იყოს არაფულადი შენატანის საგანი.

მუხლი 25. შენატანის შესრულების წესი და ვადა

1. შენატანი უნდა შესრულდეს კანონითა და წესდებით დადგენილი წესითა და ვადებში.
2. ფულადი შენატანი განხორციელებულად ითვლება სამენარმეო საზოგადოების მიერ გახსნილ საბანკო ანგარიშზე თანხის ჩარიცხვის მომენტიდან.
3. არაფულადი შენატანი განხორციელებულად ითვლება საკუთრების უფლების გადაცემისთვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი საჭირო მოქმედებების განხორციელების მომენტიდან.
4. თუ არაფულადი შენატანის ღირებულება, მისი განხორციელების დროს, ნაკლებია შეთანხმებული შენატანის ოდენობაზე, პარტნიორი ვალდებულია შეთანხმებული შენატანის ღირებულება შეავსოს ფულადი სახით.

მუხლი გამოყოფს ფულადი და არაფულადი შენატანის სახეებს. არაფულადი შენატანი მოიცავს ყველა ქონებრივ სიკეთეს, ფულის გარდა, რომელიც სანარმოს ქონების (წმინდა აქ-

ტივის, საკუთარი კაპიტალის) ზრდას იწვევს. არაფულადი ვალდებულების შესრულება შეიძლება გამოიხატოს ე.წ. ვალდებულების კაპიტალიზაციით, ე.ი. სანარმოს მიმართ მოთხოვნის შეტანით კაპიტალში წილის/აქციის მიღების სანაცვლოდ..

„შეიძლება შესრულდეს“ ასევე გულისხმობს, რომ შენატანის სახის სადამფუძნებლო შეთანხმებაში მითითება არ არის სავალდებულო (განსხვავებული წესები მოქმედებს სააქციო საზოგადოების მიმართ (მე-6 მუხ., 6, 8)), ან მითითებული სახე შესაძლოა, შეიცვალოს, თუკი საზოგადოება და პარტნიორები სადამფუძნებლო შეთანხმების ცვლილებით მოგვიანებით სხვა სახეზე შეთანხმდნენ.

როგორც აღვნიშნეთ, განსხვავებული წესი მოქმედებს სააქციო საზოგადოებებში, ვინაიდან შენატანთან დაკავშირებული ინფორმაცია მარეგისტრირებელი ორგანოს პრევენციულ ფორმალურ კონტროლს ექვემდებარება და მესამე პირების დაცვას ისახავს მიზნად. შენატანის სახესთან დაკავშირებული ცვლილება რეგისტრაციასავალდებულო მოქმედებაა.

გარდა სააქციო საზოგადოებისა (იხ. მუხ. 154-ე, პ. 1-ლი), სამუშაოს შესრულება და მომსახურების განევა, რომლის შედეგია სანარმოს ქონების ზრდა, დასაშვებია როგორც შენატანი.

შენატანის განხორციელებისას გასათვალისწინებელია მისი განხორციელების ფორმა (წესი) და ვადები, ასევე ამ კანონით დადგენილი მოთხოვნები (იმპერატიული ნორმები). წესისა და ვადების შეცვლა იმპერატიული ნორმების ფარგლებში შესაძლებელია სადამფუძნებლო შეთანხმებით.

არაფულადი შენატანის საგნის ღირებულების შემცირების რისკებიდან გამომდინარე, დეფიციტი ვალდებულმა პარტნიორმა უნდა შეივსოს ფულადი სახით. სანარმოს მსგავსი მოთხოვნა ხელს შეუშლის სანარმოს და კრედიტორების საზიანო მანიპულაციებს.

ვინაიდან, გარდა სს-ისა, არაფულადი შენატანის ეკვივალენტურების დამოუკიდებელი შემოწმება არ ხდება, ეკვივალენტურების უზრუნველყოფა ისევე, როგორც პარტნიორის მიმართ მოთხოვნის განხორციელება, ხელმძღვანელი ორგანოს უფლებამოსილება და ვალდებულებაა.

მუხლი 26. შენატანის განხორციელების ორგანიზაციული უზრუნველყოფა

1. არაფულადი შენატანის ღირებულების შენატანის ოდენობასთან შესაბამისობის შეფასებას და შენატანის ვალდებულების შესრულების ორგანიზებას უზრუნველყოფს სამენარშეო საზოგადოების ხელმძღვანელობაზე უფლებამოსილი ორგანო.

2. პარტნიორის მოთხოვნისას, ხელმძღვანელობაზე უფლებამოსილმა ორგანომ უნდა გასცეს წერილობითი ცნობა შენატანის განხორციელების ვალდებულების, მისი შესრულების ან ნაწილობრივი შესრულების, ასევე შესრულების ვადებისა და პირობების შესახებ.

3. შენატანის განხორციელების ცნობის ბრალეულ უზუსტობაზე პასუხისმგებლობა ეკისრება ხელმძღვანელობაზე უფლებამოსილ ორგანოს.

მუხლი 27. პარტნიორის პასუხისმგებლობა

1. კომანდიტური საზოგადოების კომანდიტი, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების, სააქციო საზოგადოებისა და კოოპერატივის პარტნიორი სამენარმეო საზოგადოების ვალდებულებისათვის კრედიტორის წინაშე პასუხს არ აგებს.

2. გამონაკლის შემთხვევაში, კომანდიტური საზოგადოების კომანდიტი, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების, სააქციო საზოგადოებისა და კოოპერატივის პარტნიორი სამენარმეო საზოგადოების კრედიტორის წინაშე პასუხს აგებს პირადად, თუ ის პასუხისმგებლობის შეზღუდვის სამართლებრივ ფორმას ბოროტად გამოიყენებს და სამენარმეო საზოგადოებას არ შესწევს კრედიტორის მოთხოვნის დაკმაყოფილების უნარი.

ნორმა უმთავრესად განმარტებითი ხასიათისაა, ვინაიდან სამენარმეო საზოგადოების შენატანის ეკვივალენტურების დაცვის უზრუნველყოფა ხელმძღვანელი ორგანოს ვალდებულებათა შემადგენელი ნაწილია. მე-3 ნაწილი განსაზღვრავს ხელმძღვანელობაზე უფლებამოსილი ორგანოს ბრალზე დამოკიდებულ პასუხისმგებლობას. ხელმძღვანელი ორგანოს მიერ მუხლში მითითებული მოვალეობების მხოლოდ ტექნიკური უზრუნველყოფა არ ათავისუფლებს ხელმძღვანელ ორგანოს პასუხისმგებლობისგან.

მე-2 პუნქტი შენატანების განხორციელების პროცესთან დაკავშირებით პარტნიორების ინფორმირებულობას ემსახურება, რათა მათ უკეთ შეძლონ უფლებათა დაცვა. მაგალითად, მიიღონ გადაწყვეტილება სამართლებრივი რეაგირების თაობაზე, ხელმძღვანელი ორგანოს მხრიდან პარტნიორთა თანასწორუფლებიანობის პრინციპის, ასევე წესდების ან კანონის სხვა მოთხოვნათა დარღვევის შემთხვევაში.

პირველი პუნქტი ადგენს შეზღუდული პასუხისმგებლობის პრინციპს, მათ შორის, კომანდიტისთვის. განსხვავებით 1994 წლის კანონისგან (მე-3 მუხ., მე-4 პ.), პირადი პასუხისმგებლობა არ დგება მხოლოდ იმის გამო, რომ შენატანი ბოლომდე არ არის განხორციელებული. მიდგომის ცვლილება გამართლებულია, ვინაიდან შენატანის განხორციელების ვალდებულება თავისი ბუნებით შიდაკორპორაციული ვალდებულებაა პარტნიორისა საზოგადოების მიმართ.

მე-2 პუნქტი ადგენს ე.წ. გამჭოლი პასუხისმგებლობის საგამონაკლისო შემთხვევების წინაპირობებს. „გამონაკლის შემთხვევებში“ მიანიშნებს შეზღუდული პასუხისმგებლობის პრინციპის დარღვევის შემთხვევების საგამონაკლისო ხასიათს, რაც გასათვალისწინებელია გამჭოლი პასუხისმგებლობის დადგენისას სასამართლო პრაქტიკაშიც.

პასუხისმგებლობის შეზღუდვის სამართლებრივი ფორმის ბოროტად გამოყენება მიანიშნებს შემთხვევებზე, როდესაც პარტნიორის განზრახი ზემოქმედებით საწარმო აზიანებს კრედიტორის გამართლებულ ინტერესს. კრედიტორთა დამაზიანებელი გავლენის გაცნობიერება (განზრახვა) ასევე ბოროტად გამოყენების აუცილებელი კომპონენტია. კონკრეტული ფაქტობრივი წინაპირობების დადგენა სასამართლოს ამოცანაა.

ვინაიდან გამჭოლი პასუხისმგებლობა კრედიტორთა დაცვას ემსახურება, მისი გამოყენების აუცილებლობა არ დგას, თუკი საწარმოს დამოუკიდებლად შეუძლია კრედიტორის დაკმაყოფილება. ე.ი. ბოროტად გამოყენების შედეგი უნდა იყოს საწარმოს ქონებრივი მდგომარეობის იმდენად გაუარესება, რომ მას არ შეეძლოს, დააკმაყოფილოს კრედიტორის

მოთხოვნა. შეუძლებლობა გულისხმობს მათ შორის მეორეული შესრულების (ზიანის ანაზღაურების) შეუძლებლობას. კრედიტორს ასევე არ უნდა ჰქონდეს მოთხოვნის დაკმაყოფილების სხვა შესაძლებლობა, მაგ., უზრუნველყოფის საგნის რეალიზაციის გზით.

შეზღუდული პასუხისმგებლობის პრინციპის სამართლებრივი და ეკონომიკური ფასეულობიდან გამომდინარე, შეზღუდული პასუხისმგებლობის ბოროტად გამოყენების მტკიცების ტვირთი კრედიტორს (მოსარჩელეს) ეკისრება. გარდა ამისა, მოსარჩელეს ეკისრება პირველადი ვარაუდის (*prima facie*) შექმნა კომპანიის გადახდის უუნარობასთან დაკავშირებით.

მოპასუხემ (პარტნიორმა) შეიძლება დაიცვას თავი იმის მტკიცებით, რომ საწარმო გადახდისუნარიანია, ე.ი. სამენარმეო საზოგადოებას შესწევს უნარი კრედიტორთა მოთხოვნის დამოუკიდებლად დაკმაყოფილებისა და არ არსებობს პარტნიორის პირადი პასუხისმგებლობის აუცილებლობა.

მუხლი 28. შენატანის შეტანისაგან გათავისუფლების დაუშვებლობა დაუშვებელია კომანდიტური საზოგადოების კომანდიტის, შეზღუდული პასუხისმგებლობის, სააქციო საზოგადოებისა და კოოპერატივის პარტნიორის გათავისუფლება შენატანის შეტანის ვალდებულებისაგან, გარდა ამ კანონით გათვალისწინებული შემთხვევისა.

მუხლი ემსახურება საწარმოს ქონების შენარჩუნებას და პარტნიორთა თანასწორუფლებიანობის დაცვას.

გამონაკლისები შესაძლოა დაშვებულ იქნეს კაპიტალის შემცირების შემთხვევაში. ასევე, თუკი ყველა პარტნიორი დაეთანხმება განთავისუფლებას და განთავისუფლება საფრთხეს არ უქმის კრედიტორთა მოთხოვნის დაკმაყოფილებას, ან არ აზიანებს საწარმოს საქმიანობიდან გამომდინარე არსებით ინტერესებს (ასევე იხ. 142-ე მუხ., მე-2 პ.).

თავი V. განთავსებული კაპიტალი და წილი

მუხლი 29. განთავსებული კაპიტალის ცნება

სამენარმეო საზოგადოების განთავსებული კაპიტალი წარმოადგენს სამენარმეო საზოგადოების მიერ განსაზღვრულ ფულად ოდენობას, რომელიც უნდა იყოს სამენარმეო საზოგადოების განთავსებული წილების ნომინალურ ღირებულებათა ჯამის ტოლი, ხოლო თუ სამენარმეო საზოგადოებას განთავსებული აქვს ნომინალური ღირებულების არმქონე წილები, განთავსებული კაპიტალი უნდა აღემატებოდეს განთავსებული წილების ნომინალურ ღირებულებათა ჯამს.

კანონპროექტი ერთმანეთისგან მიჯნავს კაპიტალის ტიპებს. „განთავსებული კაპიტალი“ ეწოდება თანხას, რომელზეც თანხმდებიან დამფუძნებელი პარტნიორები და მიუთითებენ სადამფუძნებლო შეთანხმებაში. სს-ის გარდა, განთავსებული კაპიტალის არსებობა არ არის სავალდებულო სამენარმეო საზოგადოებებისათვის.

განთავსებული კაპიტალი ე.წ. სანესდებო კაპიტალის ეკვივალენცია (statutory capital, legal capital, charter capital, subscribed capital).

განთავსებული კაპიტალის მთავარი ფუნქცია დაფუძნებისას კაპიტალური ტიპის საზოგადოებებში საზოგადოების სანქსის კაპიტალით აღჭურვაა, რაც, თუნდაც მინიმალურად, შეზღუდული პასუხისმგებლობის ერთგვარი შემავსებელი, დამბალანსებელია.

საზოგადოების დაფუძნების შემდგომ განთავსებული კაპიტალი საზოგადოების ქონების შენარჩუნებას ემსახურება (კანონპროექტის 147-ე მუხლის პირველი პუნქტი, 183-ე მუხლის პირველი პუნქტის “ა” ქვეპუნქტი). თუმცა, ვინაიდან, სს-ის გარდა, იგი არასავალდებულო ელემენტია, კანონი იძლევა საშუალებას, განთავსებული (სანესდებო) კაპიტალი პერსონალური ტიპის საზოგადოებებსაც ჰქონდეთ, რაც არ გამოირიცხავს ჰიბრიდული სანესდებო ფორმების შექმნას, მაგ., დივიდენდის პოლიტიკით, პერსონალური საზოგადოების კაპიტალურ საზოგადოებასთან დაახლოებას.

განთავსებული კაპიტალის არსებობის შემთხვევაში, ის უნდა უდრიდეს განთავსებული წილების ნომინალურ ღირებულებათა ჯამს, რაც განთავსებული (სანესდებო) კაპიტალის წარმომადგენლობითობის იდეითაა ნაკარნახევი, ე.ი. იმით, რომ წილი წარმოადგენდეს სანესდებო (განთავსებული) კაპიტალის გარკვეულ ნაწილს.

ამ იდეას აგრძელებს მომდევნო წესიც. კანონპროექტის თანახმად, სანარმოს შეუძლია, ერთდროულად ჰქონდეს გამოშვებული როგორც ნომინალური ღირებულების არმქონე, ისე ნომინალური ღირებულების მქონე წილები. ამ შემთხვევაში, კაპიტალის წარმომადგენლობითობის პრინციპიდან გამომდინარე, განთავსებული კაპიტალი უნდა აღემატებოდეს ნომინალური ღირებულებების ჯამს.

მუხლი 30. წილი

წილი არის უფლება, რომელიც გულისხმობს პირის მონაწილეობას სამენარმეო საზოგადოების კაპიტალში და რომელთანაც დაკავშირებულია უფლებები და მოვალეობები. წილი არის საკუთრების საგანი.

მუხლი 31. წილის განკარგვა

1. ყოველ პარტნიორს უფლება აქვს თავისუფლად განკარგავდეს სამენარმეო საზოგადოებაში საკუთარ წილს, თუ კანონმდებლობით, წესდებით ან სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორთა შეთანხმებით არ არის გათვალისწინებული წილის განკარგვასთან დაკავშირებული შეზღუდვები.

2. თუ წილი სამენარმეო საზოგადოებაში რამდენიმე პირის თანასაკუთრებაშია, ისინი მიიჩნევიან თანაპარტნიორებად. ასეთ შემთხვევაში, წილთან დაკავშირებული უფლებების განხორციელება შესაძლოა მოხდეს მათ მიერ განსაზღვრული ერთ-ერთი თანაპარტნიორის ან მესამე პირის მიერ. ეს პირები განიხილებიან სოლიდარულ კრედიტორებად და ასეთ შემთხვევაში მოქმედებს სამოქალაქო კოდექსის ნორმები თანასაკუთრების ან/და საზიარო უფლებების შესახებ.

3. თუ თანაპარტნიორები ან მემკვიდრეები ხმათა უმრავლესობით ვერ თანხმდებიან წილის მართვაზე, სამენარმეო საზოგადოების ან თანაპარტნიორის/ერთ-ერთი მემკვიდრის განცხადების საფუძველზე სასამართლო ნიშნავს წილის მმართველს, რომელიც აღჭურვილია წილთან დაკავშირებული ყველა უფლებით.

31-ე მუხლის პირველი პუნქტი განამტკიცებს წილის თავისუფალი განკარგვის პრინციპს, რომლისგან გამონაკლისები მხოლოდ კანონმდებლობით ან, იმპერატიული ნორმების ფარგლებში, წესდებით შეიძლება დადგინდეს.

მე-2 და მე-3 პუნქტები შეძენით ან მემკვიდრეობით წილის მესაკუთრეთა სიმრავლეს ეხება. თანამესაკუთრეთა უთანხმოების გამო, საწარმოს პარტნიორთა ნების ფორმირების ასევე მათ მიმართ საწარმოს ნების გამოვლენის შესაძლო პრობლემების თავიდან ასაცილებლად, პროექტი თანამესაკუთრეებს სთავაზობს წილის მმართველის დანიშვნის გზით ნების კონსოლიდირებას, რაც თანამესაკუთრეთა უმრავლესობით (თუკი სადამფუძნებლო შეთანხმება უფრო დიდ უმრავლესობას არ ითვალისწინებს) ნყდება. თუმცა სადამფუძნებლო შეთანხმება, შესაძლოა, მმართველის შერჩევის სხვა საშუალებასაც ითვალისწინებდეს. ასევე დასაშვებია შერჩევის განსხვავებულ გზაზე თავად თანამესაკუთრეების შეთანხმება – ამ შემთხვევაში ყველას თანხმობით. ვინაიდან ნების ფორმირების შეუძლებლობა საწარმოს ინტერესების საზიარო შეიძლება აღმოჩნდეს, მე-3 პუნქტით საწარმოსაც ენიჭება უფლება, უთანხმოება სასამართლო გზით გადაჭრას. ერთზე მეტი განცხადების შემთხვევაში მმართველის დანიშვნა, საწარმოს ინტერესების გათვალისწინებით, სასამართლოს უფლებამოსილებაა. შესაძლოა, წესდება საარბიტრაჟო შეთანხმებას შეიცავდეს, ან ამაზე თანამესაკუთრეები წინასწარ შეთანხმდნენ.

მუხლი 32. წილის განკარგვის შეზღუდვა

სამენარმეო საზოგადოების წილის განკარგვა შეიძლება შეიზღუდოს ან აიკრძალოს წესდებით ან/და პარტნიორთა შეთანხმებით. აქციის გადაცემის აკრძალვა დაუშვებელია სააქციო საზოგადოებაში.

პერსონალური ტიპის საზოგადოებებში, მათ შორის პერსონალური სტრუქტურის მქონე კაპიტალურ საზოგადოებებში, ურთიერთნდობა პარტნიორთა შორის ურთიერთობის მნიშ-

ვნელოვანი ელემენტია. ამდენად, შესაძლოა, პარტნიორების ინტერესებში შედიოდეს პარტნიორის ცვლილებაზე გარკვეული კონტროლის შენარჩუნება და ამისთვის დამატებითი წინაპირობების დადგენა (მაგ.: უპირატესი შესყიდვის უფლება, საწარმოს მიერ გამოსყიდვის უფლება, პარტნიორების, დირექტორის, სამეთვალყურეო საბჭოს თანხმობა), სრული აკრძალვაც კი. პარტნიორთა საკუთრების დაცვის მიზნებიდან გამომდინარე, ამგვარი შეზღუდვები და აკრძალვები წილის განთავსებამდე უნდა იქნეს დადგენილი.

შეზღუდვის ან აკრძალვის მიუხედავად, პარტნიორს რჩება მნიშვნელოვანი საფუძვლით საზოგადოებიდან გასვლის უფლება.

სააქციო საზოგადოების, როგორც ორგანიზაციული ფორმის თავისებურების გათვალისწინებით (კაპიტალის ბაზარზე ორიენტაცია, ფასიანი ქაღალდების მაქსიმალური ბრუნვაუნარიანობა), სრული აკრძალვა სს-ის შემთხვევაში მიზანშეუწონელია.

მუხლი 33. დივიდენდის მიღების უფლება

1. ამ კანონით დადგენილი წესების გათვალისწინებით, ყოველ პარტნიორს, სამეწარმეო საზოგადოების მოგების/ქონების განაწილების შესახებ მიღებული გადაწყვეტილების საფუძველზე, უფლება აქვს მიიღოს წლიური ან შუალედური დივიდენდი.

2. კომანდიტურ საზოგადოებაში, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში, სააქციო საზოგადოებასა და კოოპერატივში დაუშვებელია დივიდენდის გაცემის ზოგადი აკრძალვა.

3. დივიდენდი დგინდება სამეწარმეო საზოგადოების პარტნიორთა წილის პროპორციულად, თუ კანონით, წესდებით ან პარტნიორთა შეთანხმებით სხვა რამ არ არის დადგენილი.

პირველი პუნქტი განსაზღვრავს პარტნიორის უფლებას, მონაწილეობა მიიღოს საწარმოს ქონების განაწილებაში. დივიდენდის მიღების მოთხოვნის წარმოშობის საფუძველია წესდებითა და კანონით განსაზღვრული წესით დივიდენდის განაწილების შესახებ მიღებული გადაწყვეტილება. დივიდენდის განაწილების შესახებ გადაწყვეტილება შესაძლოა, ეყრდნობოდეს როგორც ფინანსური წლის შედეგებს, ასევე შუალედურ შედეგებს. შუალედური დივიდენდი არ წარმოადგენს ე.წ. საავანსო განაცემს, მისი კანონიერება დგინდება გადაწყვეტილების მიღების მომენტის გათვალისწინებით, ე.ი. შუალედური დივიდენდი კანონიერია მაშინაც, თუკი ფინანსური წლის შედეგების მიხედვით დივიდენდად გასაცემი თანხა შუალედური დივიდენდის სახით გაცემულზე ნაკლებია.

კაპიტალურ საზოგადოებებში წესდებით დივიდენდის აკრძალვა დაუშვებელია. იმის გათვალისწინებით, რომ ე.წ. საქველმოქმედო/არამოგებიანი (რაც ნიშნავს მოგების/ქონების განაწილების დაუშვებლობას და არა მოგების არმიღებას) კორპორაციების ფორმის შემოღება, წინასწარი მსჯელობების მიუხედავად, არ განხორციელდა. ამდენად, მოგების/ქონების პარტნიორებზე განაწილების სრული აკრძალვა მოგების განაწილებაზე ორიენტირებული კაპიტალური საზოგადოებისთვის მიზანშეუწონელია.

ამისგან განსხვავებით, პერსონალური საზოგადოებების ბუნების ამხანაგობასთან სიახლოვის გათვალისწინებით, ამგვარი აკრძალვის სადამფუძნებლო შეთანხმებით გათვალისწინება სპს-ისა და კს-ის შემთხვევაში დასაშვებად უნდა ჩაითვალოს.

მუხლი არ ზღუდავს სპს-ის პარტნიორის მიერ სანარმოს თანხების გამოყენებას 109-ე მუხლის მიხედვით.

მუხლი 34. გაცემული დივიდენდის უკან დაბრუნება

დაუშვებელია გაცემული დივიდენდის უკან მოთხოვნა, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა დივიდენდის მიმღებმა პარტნიორმა მიღებისას იცოდა ან უნდა სცოდნოდა, რომ დივიდენდის განაწილებისას ადგილი ჰქონდა კანონით ან წესდებით დადგენილი ნორმების დარღვევას.

1994 წლის „მენარმეთა შესახებ“ კანონისგან განსხვავებით, მუხლი იცავს კეთილსინდისიერ პარტნიორს, რომელმაც კანონდარღვევით განაწილებული დივიდენდი მიიღო.

ეს მიდგომა შეესაბამება ევროპული საკორპორაციო სამართლის პრინციპებს (იხ. 57-ე მუხლი, ევროკავშირის 2017 წლის 14 ივნისის დირექტივა 2017/1132 სამენარმეო სამართლის ზოგიერთი ასპექტის შესახებ).

ზოგადი წესით, მტკიცების ტვირთი სანარმოს ეკისრება.

მუხლი 35. დივიდენდის გაცემის შეზღუდვები

სამენარმეო საზოგადოებას უფლება არ აქვს გასცეს დივიდენდი, თუ ეს სამენარმეო საზოგადოების გადახდისუნარობას გამოიწვევს.

მუხლი ადგენს უზოგადეს შეზღუდვას ყველა ფორმის საზოგადოებისთვის. ქონების განაწილებამ არ შეიძლება, საფრთხე შეუქმნას სანარმოს ფინანსურ სიცოცხლისუნარიანობას.

აკრძალვა გულისხმობს იმ შემთხვევებსაც, როდესაც გადახდისუნარობა ეკონომიკური თვალსაზრისით უკვე დამდგარია, ე.ი. შეზღუდვა ეხება არა მარტო გადახდისუნარობის გამოწვევას, არამედ „გაღრმავებასაც“.

მუხლი 36. სხვათა უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების გათვალისწინებისა და თანასწორუფლებიანობის პრინციპი

- 1. პარტნიორმა, თავისი უფლებებით სარგებლობისას, მხედველობაში უნდა მიიღოს სამენარმეო საზოგადოებისა და დანარჩენ პარტნიორთა კანონიერი ინტერესები და უფლებები.**
- 2. თანაბარ პირობებში პარტნიორებს თანაბარი უფლება-მოვალეობები აქვთ. ამ პრინციპიდან გამონაკლისი დაიშვება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ იგი კანონით ან წესდებით არის პირდაპირ გათვალისწინებული და აუცილებელია სამენარმეო საზოგადოების ინტერესებიდან გამომდინარე.**
- 3. წესდებით შესაძლებელია პარტნიორთა შენატანებისაგან დამოუკიდებლად განისაზღვროს წილები და განსხვავებული უფლება-მოვალეობები.**

პირველი პუნქტი განსაზღვრავს კორპორაციულსამართლებრივი ერთგულების (კეთილსინდისიერების) მოვალეობის სტანდარტს. იგი გამომდინარეობს უფლების ბოროტად გამოყენებისა და ზოგადი კეთილსინდისიერების პრინციპიდან (სამოქალაქო კოდექსის მე-8 მუხლის მე-3 ნაწ.). თუმცა, ზოგადი კეთილსინდისიერების პრინციპისგან განსხვავებით, ითვალისწინებს სამოქალაქო სამართლის კეთილსინდისიერების პრინციპის დაცვის მოვალეობაზე უფრო მომთხოვნ, თანამშრომლობაზე დამყარებულ კავშირს, რომელიც პარტნიორს აქვს საწარმოსა და თანაპარტნიორებთან.

ამავე დროს, ერთგულების კორპორაციულსამართლებრივი მოვალეობის „ინტენსიურობა“ დამოკიდებულია იმაზე, თუ რამდენად პერსონალიზებულია სამენარმეო საზოგადოებაში პარტნიორთა ურთიერთობები. მაგალითად, ამხანაგური ტიპის საზოგადოებაში იგი გაცილებით შემზღუდავია, ვიდრე კაპიტალურ საზოგადოებებში. თუმცა ამ უკანასკნელ შემთხვევაშიც შესაძლებელია სპს-ის მსგავსი მიდგომების გამოყენება, თუკი კორპორაციის პარტნიორთა ურთიერთკავშირში პერსონალურ ელემენტი ჭარბობს.

თანასწორუფლებიანობის პრინციპი საწარმოსა და მისი ორგანოების შემზღუდავი სახელმძღვანელო პრინციპია. მისი დაცვის საგანია პარტნიორთა უფლებები, რომლებიც გაუმართლებელმა დისკრიმინაციულმა ჩარევამ შეიძლება დააზიანოს. მისი არსი ისაა, რომ საწარმოსა და მის პარტნიორებს შორის ურთიერთობაში მსგავსი ვითარებები მსგავსად უნდა გადაწყდეს, ხოლო განსხვავებული – მათი თავისებურებების მიხედვით. სხვაგვარად თანასწორუფლებიანობის პრინციპს დაუსაბუთებელი დიფერენცირების აკრძალვაც შეიძლება ვუწოდოთ. ამ დატვირთვის ნათელყოფას ემსახურება, „თუ იგი კანონით ან წესდებით არის გათვალისწინებული ან აუცილებელია სამენარმეო საზოგადოების ინტერესებიდან გამომდინარე“, ე.ი. მაშინაც კი, როცა იგი არ არის გათვალისწინებული კანონით ან წესდებით. ამგვარი შესაძლებლობის არსებობა სასურველია საწარმოს მოულოდნელ გარემოებებზე რეაგირებისთვის მოქნილობის შენარჩუნების მიზნით. წესდებით გამოწვევის გათვალისწინების შესაძლებლობა, თავის მხრივ, ექვემდებარება უფლების მართლზომიერი გამოყენების და ბოროტად გამოყენების დაუშვებლობის ჩარჩოებს. დაშვებული დიფერენციაციის მაგალითად მე-3 მუხლი, რომლის მიხედვითაც სამენარმეო საზოგადოებაში წევრობასთან/ნილის საკუთრებასთან დაკავშირებული მოთხოვნები არაპროპორციულადაც შეიძლება გადაიწილოს.

თავი VI. სამეწარმეო საზოგადოების ორგანოები

მუხლი 37. ზოგადი დებულებები

1. სამეწარმეო საზოგადოების ორგანოებია: პარტნიორთა კრება, ხელმძღვანელი ორგანო და სამეთვალყურეო საბჭო, თუ ამ უკანასკნელის შექმნა კანონით ან წესდებით არის გათვალისწინებული.

2. სამეწარმეო საზოგადოების ორგანოები და მათი წევრები ახორციელებენ საქმიანობას და იღებენ გადაწყვეტილებებს მხოლოდ კანონით ან წესდებით დადგენილი კომპეტენციის ფარგლებში.

კანონპროექტში განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა სამეწარმეო საზოგადოების ორგანოთა ფუნქციონირების მონესრიგებას. აღნიშნული გამომდინარეობს პროექტის უზოგადესი ამოცანიდან, ხელი შეუწყოს საქართველოში საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის შესაბამისი კორპორაციული მართვის კულტურის ჩამოყალიბებას და შეამციროს დაკავშირებულ მხარეთა ტრანსაქციული ხარჯები, წესდების ფარგლებში საკითხის მონესრიგების აუცილებლობის და შესაძლო დავების რისკის შემცირების გზით.

კანონპროექტის 37-ე მუხლის პირველი პუნქტი ეთმობა სამეწარმეო საზოგადოების მართვის ორგანოების კატალოგის შექმნას. კერძოდ, სამეწარმეო საზოგადოების ორგანოებია:

- პარტნიორთა კრება,
- ხელმძღვანელი ორგანო,
- სამეთვალყურეო საბჭო.

კანონპროექტის 37-ე მუხლის მეორე პუნქტში წარმოდგენილია სამეწარმეო საზოგადოებების ორგანოების საქმიანობის საფუძვლები. კერძოდ, სამეწარმეო საზოგადოების ორგანოები და მათი წევრები ახორციელებენ საქმიანობას და გადაწყვეტილებებს იღებენ შემდეგი აქტებით დადგენილი კომპეტენციების ფარგლებში:

- კანონი,
- წესდება.

კანონისა და წესდების ნორმებს შორის ურთიერთმიმართების საკითხი მონესრიგებულია ინდივიდუალურად, ცალკეულ მუხლებში. ამასთან, დისპოზიციურ და იმპერატიულ ნორმებს შორის გამიჯვნის ფორმულა მოცემულია კანონპროექტის პირველ მუხლში. აღნიშნულის საფუძველზე სააქციო საზოგადოებების შემთხვევაში ნორმათა უმეტესობას იმპერატიული ხასიათი აქვს, ხოლო სხვა სამართლებრივი ფორმების შემთხვევაში ნორმები უმეტესწილად დისპოზიციურია და იძლევა წესდებით კანონისაგან განსხვავებული რეგულირებების დადგენის შესაძლებლობას.

მუხლი 38. პარტნიორთა კრება

1. სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორთა კრებაში მონაწილეობის უფლება აქვს სამენარმეო საზოგადოების ყველა პარტნიორს, გარდა ამ კანონით გათვალისწინებული გამონაკლისისა.
2. სამენარმეო საზოგადოება, სულ მცირე წელიწადში ერთხელ, წლიური ბალანსის შედგენიდან არა უგვიანეს 6 თვისა, ატარებს პარტნიორთა მორიგ კრებას. პარტნიორთა მორიგი კრების ჩატარებაზე პასუხისმგებლობა ეკისრება სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელ პირს/ორგანოს.
3. პარტნიორთა კრების მიერ თავისი კომპეტენციის ფარგლებში მიღებული გადაწყვეტილებები სავალდებულოა პარტნიორებისა და სამენარმეო საზოგადოების ორგანოებისთვის.
4. პარტნიორთა კრება გადაწყვეტილებებს იღებს იმ საკითხებზე, რომლებიც კანონით პარტნიორთა კრების უფლებამოსილებას განეკუთვნება. სააქციო საზოგადოების გარდა, პარტნიორთა კრების უფლებამოსილება შეიძლება გაფართოვდეს ან დელეგირებულ იქნეს წესდების საფუძველზე.
5. პარტნიორთა კრება იღებს გადაწყვეტილებას ხელმძღვანელი და სამეთვალყურეო ორგანოების მიერ გაწეული მუშაობის მონონების შესახებ. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში, კომანდიტურ საზოგადოებაში, შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებასა და სააქციო საზოგადოებაში, პარტნიორთა კრების მიერ ხელმძღვანელი და სამეთვალყურეო ორგანოების მუშაობის მონონება იწვევს სამენარმეო საზოგადოების მხრიდან ამ ორგანოების მიმართ ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის უფლებაზე უარის თქმას, თუ ამ მოთხოვნის უფლება აშკარა იქნებოდა პარტნიორთა კრებისათვის წარდგენილი დოკუმენტებისა და მიწოდებული ინფორმაციის გულმოდგინე შემოწმების შემთხვევაში.
6. პარტნიორთა კრების მოწვევის ამ კანონით ან/და წესდებით დადგენილი წესის დარღვევის შემთხვევაში, გადაწყვეტილების მიღება დასაშვებია, თუკი კრებას ყველა პარტნიორი ესწრება და ყველა მათგანი თანახმაა კრების ჩატარებასა და გადაწყვეტილებების მიღებაზე. თანხმობად ჩაითვლება, თუკი პარტნიორის მხრიდან არ იქნება გაცხადებული მოთხოვნა კრების სხვა დროს გამართვის შესახებ მისი მოწვევის პროცედურის დარღვევის გამო.
7. პარტნიორთა კრების სათანადოდ მოწვევასა და ჩატარებაზე პასუხისმგებელია კრების მომწვევი პირი/ორგანო, თუ წესდებით სხვა პირი/ორგანო არ არის განსაზღვრული.

პარტნიორთა კრება არის კორპორაციულ მართვაში საზოგადოების წილის მესაკუთრეების პირდაპირი მონაწილეობის უმთავრესი ინსტრუმენტი. ეს არის ერთ-ერთი ძირითადი ფორუმი, სადაც პარტნიორებს ეძლევათ შესაძლებლობა, განსაზღვრონ საზოგადოების განვითარების ძირითადი სტრატეგია.

სააქციო საზოგადოების საერთო კრება შეიძლება იყოს მორიგი ან რიგგარეშე. მორიგი საერთო კრება ტარდება წესდებით განსაზღვრულ ვადებში. ასეთი ვადა არ უნდა აღემატებოდეს სამეურნეო წლის დამთავრებიდან 6 თვეს. გარდა ამისა, სპეციალურ შემთხვევებში

შესაძლებელია რიგგარეშე კრების მოწვევა. პარტნიორთა მორიგი კრების ჩატარებაზე პასუხისმგებლობა ეკისრება სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელ პირს/ორგანოს, ხოლო რიგგარეშე კრების მოწვევის საკითხები მოწესრიგებულია სპეციალურ ნორმებში (მაგალითად, კანონპროექტის 130-ე მუხლის მე-4 პუნქტის მიხედვით, თუ პარტნიორთა რიგგარეშე კრების მოწვევის შესახებ ინიციატორი პარტნიორის/პარტნიორების მოთხოვნიდან 20 დღის ვადაში რიგგარეშე კრება არ იქნება მოწვეული, ინიციატორ პარტნიორს/პარტნიორებს უფლება აქვთ, თავად მოიწვიონ კრება).

წინამდებარე მუხლის მე-2 პუნქტით განსაზღვრული პარტნიორთა კრების წელიწადში ერთხელ ჩატარების ვალდებულება არ გულისხმობს ფიზიკური შეკრების ვალდებულებას. ფიზიკური შეკრების ალტერნატივების კრების ჩატარება ტექნიკური საშუალებების გამოყენებით (მუხ.: 132-ე, 133-ე, 196-ე). ასევე არ იზღუდება ე.წ. ვირტუალური კრებების ჩატარება სხვადასხვა ელექტრონული პლატფორმების გამოყენებით. მუხლი ასევე არ ზღუდავს შპს-ში კრების ჩატარების გარეშე გადაწყვეტილების მიღებას, თუკი სადამფუძნებლო შეთანხმება ითვალისწინებს ამას (მუხ. 131-ე). ამგვარი ალტერნატიული საშუალებების გათვალისწინება განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია უცხოური კაპიტალის მონაწილეობის შემთხვევაში.

პარტნიორთა კრების მიერ თავისი კომპეტენციის ფარგლებში მიღებული გადაწყვეტილებები სავალდებულოა პარტნიორებისა და სამენარმეო საზოგადოების ნებისმიერი ორგანოსათვის. ეფექტიანი კორპორაციული მართვის მიღწევისათვის აუცილებელია მართვის ორგანოებს შორის კომპეტენციათა დანაწილება და კონტროლის მექანიზმების შექმნა. შესაბამისად, კანონპროექტი დეტალურად განსაზღვრავს საერთო კრების კომპეტენციათა კატალოგს. თუმცა კანონპროექტი იძლევა შესაძლებლობას, სააქციო საზოგადოების გარდა, პარტნიორთა კრების კანონპროექტით დადგენილი უფლებამოსილებები გაფართოვდეს, ან დელეგირებულ იქნეს წესდების საფუძველზე.

ამავე მუხლის მე-5 პუნქტი ეთმობა განუული მუშაობის მოწონების საკითხებს. საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანოები მონაწილეობას იღებენ ყოველდღიურ მენეჯმენტში. შესაბამისად, მათი საქმიანობა პერმანენტულად უკავშირდება ისეთი გადაწყვეტილებების მიღებას, რომლებიც ეკონომიკური თვალსაზრისით რისკის შემცველია და ასეთი რისკის შემცირება მხოლოდ შესაბამის ორგანოთა წევრების მიერ საკუთარი ფიდუციური მოვალეობების შესრულებითაა შესაძლებელი. ასეთი სარისკო საქმიანობა ხშირად წარმოშობს დავას საზოგადოების მართვის ორგანოთა შორის, რასაც უარყოფითი გავლენა აქვს საზოგადოების ჯანსაღ ფუნქციონირებაზე. ამგვარი დავის რისკის შემცირების საქმეში მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტია საერთო კრების მიერ ხელმძღვანელი ორგანოს განუული მუშაობის მოწონება. მუშაობის მოწონება იწვევს სამენარმეო საზოგადოების მხრიდან ამ ორგანოების მიმართ ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის უფლებაზე უარის თქმას, თუ ამ მოთხოვნის უფლება აშკარა იქნებოდა პარტნიორთა კრებისათვის წარდგენილი დოკუმენტებისა და მიწოდებული ინფორმაციის გულმოდგინე შემოწმების შემთხვევაში.

ხელმძღვანელი ორგანოს საქმიანობის მოწონება ხელმძღვანელების დაცვისა და პარტნიორების პასუხისმგებლობის ზრდისკენ გადადგმული ნაბიჯია, ვინაიდან მას ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნაზე გამომრიცხავი ზემოქმედების მოხდენა შეუძლია (გამონაკლისია სააქციო საზოგადოება, როგორც განსაკუთრებულად კომპლექსური, მსხვილი ბიზნესის ორგანიზაციული ფორმა, სადაც აქციონერთა მმართველობითი კომპეტენცია შეზღუდულია). გა-

მორიცხვა არ ხდება, თუკი პარტნიორები არ ფლობდნენ ინფორმაციას, რაც აშკარას (მაღალი ალბათობით დასკვნის გაკეთების საშუალებას მისცემდა პარტნიორებს) გახდიდა ხელმძღვანელის მიერ ვალდებულების დარღვევას.

მე-6 პუნქტი შეეხება კრების მოწვევის ფორმალური წესების დარღვევის სამართლებრივ შედეგებს. ზოგადად, კრების მოწვევის ფორმალურობის დარღვევა იწვევს საერთო კრების მიერ მიღებული გადაწყვეტილების ბათილობას. თუმცა წინამდებარე პუნქტი იძლევა პროცედურული დარღვევების ნეგატიური შედეგის თავიდან აცილების შესაძლებლობას. კერძოდ, გადაწყვეტილების მიღება დასაშვებია, თუკი კრებას ყველა პარტნიორი ესწრება და ყველა მათგანი თანახმაა კრების ჩატარებასა და გადაწყვეტილებების მიღებაზე. კრების ჩატარებასა და გადაწყვეტილების მიღებაზე უარისათვის საზოგადოების პარტნიორმა უნდა განაცხადოს მოთხოვნა კრების სხვა დროს გამართვის თაობაზე და ამის საფუძველად მიუთითოს კრების მოწვევის პროცედურის დარღვევა.

მუხლი 39. პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებები

- 1. თუ წესდება სხვა რამეს არ ითვალისწინებს, პარტნიორთა კრება გადაწყვეტილებაუნარიანია თუ მას ესწრება ხმის უფლების მქონე პარტნიორთა უმრავლესობა. თუ კრება არ არის გადაწყვეტილებაუნარიანი, კრების მომწვევს შეუძლია იმავე წესითა და იმავე დღის წესრიგით ხელახლა მოიწვიოს კრება. მეორე კრება გადაწყვეტილებაუნარიანია მასზე წარმოდგენილი ხმის უფლების მქონე პარტნიორების რაოდენობის მიუხედავად.**
- 2. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებასა და კომანდიტურ საზოგადოებაში ხმათა რაოდენობა გამოითვლება პარტნიორთა რაოდენობის, ხოლო შემზღვეული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში, სააქციო საზოგადოებასა და კოოპერატივში სამენარშეო საზოგადოების კაპიტალში წილის მიხედვით, თუ წესდება სხვა რამეს არ ითვალისწინებს.**
- 3. გადაწყვეტილებები პარტნიორთა კრებაზე მიიღება კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უმრავლესობით, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა კანონით ან წესდებით დადგენილია ხმათა უფრო დიდი უმრავლესობა ან სხვა დამატებითი პირობები. ამ კანონით ან წესდებით გათვალისწინებული თანამდებობის პირების ან/და ორგანოების არჩევისას, ან როცა ალტერნატიულ წინადადებებს უნდა ეყაროს კენჭი, წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს განსხვავებულ წესებს, მათ შორის ხმათა უფრო მცირე რაოდენობასაც.**

საერთო კრების გამართვისა და გადაწყვეტილების მიღების პროცედურული ნაწილი არსობრივად თავად საზოგადოების შიდაკორპორაციული მოწესრიგების საგანია. თუმცა, მაღალი კორპორაციული კულტურის დამკვიდრების ამოცანიდან გამომდინარე, კანონპროექტი დეტალურად, მაგრამ დისპოზიციურად განსაზღვრავს საერთო კრების მიერ გადაწყვეტილებების მიღების საკითხს.

კერძოდ, პარტნიორთა კრება გადაწყვეტილებაუნარიანი იქნება, თუ მას დაესწრება ხმის უფლების მქონე პარტნიორთა უმრავლესობა. იმ შემთხვევაში, თუ არ შედგა შესაბამისი კვორუმი, ხელმძღვანელ ორგანოს ან წესდებით საამისოდ უფლებამოსილ სუბიექტს შეუძლია, იმავე წესითა და იმავე დღის წესრიგით ხელახლა მოიწვიოს კრება. მეორე კრება გადაწყვე-

ტილებუნარიანი იქნება მასზე წარმოდგენილი ხმის უფლების მქონე პარტნიორების რაოდენობის მიუხედავად.

ამხანაგური ტიპის საზოგადოებებში – სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებასა და კომანდიტურ საზოგადოებაში – ხმათა რაოდენობა გამოითვლება პარტნიორთა რაოდენობის შესაბამისად. კაპიტალური ტიპის საზოგადოებებში: შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში, სააქციო საზოგადოებასა და კოოპერატივში, სადაც კაპიტალი დაყოფილია წილებად/აქციებად, ხმები დაითვლება სამენარმეო საზოგადოების კაპიტალში წილის მიხედვით, თუ წესდება სხვა რამეს არ გაითვალისწინებს. აღნიშნული გამომდინარეობს ამხანაგური და კაპიტალური ტიპის საზოგადოების განსხვავებული ბუნებიდან.

პარტნიორთა კრებაზე გადაწყვეტილებები მიიღება კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უმრავლესობით, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა კანონით ან წესდებით დადგენილია ხმათა უფრო დიდი უმრავლესობა ან სხვა დამატებითი პირობები. (დამატებით პირობებში იგულისხმება, მაგ., ცალკეული კლასის წილის/აქციის მფლობელთა თანხმობა, ან, პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებასთან ერთად, სხვა ორგანოს გადაწყვეტილების აუცილებლობა). შესაბამისად, კანონპროექტი გამორიცხულია შესაძლებლობა, წესდებით გათვალისწინებულ იქნეს გადაწყვეტილების მიღება იმ შემთხვევაში, თუ საკითხს მხარს დაუჭერს პარტნიორთა ისეთი ნაწილი, რომელიც არ ქმნის დამსწრეთა უმრავლესობას. ამ წესიდან გამონაკლისია თანამდებობის პირების ან/და ორგანოების არჩევა, ან, როცა ალტერნატიულ წინადადებებს უნდა ეყაროს კენჭი. ამ დროს წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს განსხვავებულ წესებს, მათ შორის, გადაწყვეტილების მიღებას, თუ საკითხს მხარს დაუჭერს ხმების გარკვეული რაოდენობა (*რომელიც არ არის უმრავლესობა*). ასეთი რეგულირება, უწინარესად, მინორიტარი პარტნიორების დაცვის ინსტრუმენტია, რათა მათ მიეცეთ შესაძლებლობა, ჰყავდეთ საკუთარი წარმომადგენლები სხვადასხვა თანამდებობასა თუ ორგანოში. ასევე, მითითებული ჩანაწერი აზღვევს ისეთ ალბათობებს, როდესაც ალტერნატიულ საკითხთა გადაწყვეტა ვერ ხერხდება ხმათა უმრავლესობის არარსებობის გამო.

მუხლი 40. პარტნიორთა კრების ოქმი

1. პარტნიორთა კრების მოწვევის, მიმდინარეობისა და შედეგების შესახებ დგება ოქმი, რომელსაც ხელს აწერს პარტნიორთა კრების მიერ არჩეული ან წესდებით განსაზღვრული თავმჯდომარე. ამ კანონით ან წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევებში, პარტნიორთა კრების ოქმს ადგენს და ამონებს ნოტარიუსი.

2. პარტნიორთა კრების ოქმში უნდა აღინიშნოს:

- ა) სამენარმეო საზოგადოების საფირმო სახელწოდება და საიდენტიფიკაციო ნომერი;
- ბ) პარტნიორთა კრების ჩატარების ადგილი და დრო;
- გ) მითითება პარტნიორთა კრების მოწვევის პროცედურის დაცვასა და კრების გადაწყვეტილებებუნარიანობაზე. ოქმს შესაძლებელია დაერთოს აღნიშნულ გარემოებებთან დაკავშირებული დოკუმენტები;
- დ) პარტნიორთა კრების მუშაობაში მონაწილე ან წარმოდგენილი ხმის უფლების მქონე პარტნიორების და სხვა დამსწრე პირთა ჩამონათვალი, ასევე მათი საიდენ-

ტიფიკაციო მონაცემები. წარმომადგენლობის შემთხვევაში, ოქმს უნდა დაერთოს წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების დამადასტურებელი წერილობითი საბუთი ან მასში მითითებული იქნეს ასეთ საბუთზე, თუ ის საზოგადოების მიერ ინახება სხვა დოკუმენტაციასთან ერთად;

ე) პარტნიორთა კრების თავმჯდომარის საიდენტიფიკაციო მონაცემები;

ვ) სხდომის დღის წესრიგი;

ზ) პარტნიორთა კრების გადანყვეტილებები კენჭისყრის შედეგების მითითებით;

თ) კრების მონაწილის მიერ კრებაზე მიღებული გადანყვეტილების მიმართ განსხვავებული აზრის გამოთქმის ან წინააღმდეგობის გამოხატვის შემთხვევაში, კრების შესაბამისი მონაწილის ვინაობა და საწინააღმდეგო პოზიციის შინაარსი, თუ ეს პირი მოთხოვს ამ პოზიციის პარტნიორთა კრების ოქმში შეტანას.

კრების ოქმი არის წერილობითი დოკუმენტი, რომელიც აღწერს საერთო კრების მიმდინარეობის შესახებ ინფორმაციას. კრების ოქმი, როგორც წერილობითი ჩანაწერი, უნდა გაკეთდეს საზოგადოების წიგნში და მას აქვს მნიშვნელოვანი ისტორიული ღირებულება შემდგომი გაუგებრობებისა და დავების თავიდან აცილების საქმეში. კანონპროექტის ფარგლებში საერთო კრების ოქმთან დაკავშირებული საკითხები მოწესრიგებული მე-40 მუხლში, ხოლო სააქციო საზოგადოების შემთხვევაში 207-ე მუხლში.

პარტნიორთა კრების ოქმის შედგენაზე პასუხისმგებლობა ეკისრება და მასზე ხელს აწერს კრების მიერ არჩეული ან წესდებით განსაზღვრული თავმჯდომარე. გამონაკლის შემთხვევებში, სს-ში, რომლის აქციები ფასიანი ქაღალდების ბირჟაზე ივაჭრება (იხ. მუხ. 202-ე), კანონი ნოტარიული შედგენისა და დამონშემების ვალდებულებას ითვალისწინებს.¹ თუმცა ფორმის მიმართ დამატებით მოთხოვნებს ასევე შეიძლება შეიცავდეს სადამფუძნებლო შეთანხმებაც.

კანონპროექტის წინამდებარე მუხლის მეორე პუნქტი დეტალურად განსაზღვრავს საერთო კრების ოქმის შინაარსობრივ კომპონენტებს და ამ გზით ამკვიდრებს კრების ოქმის შედგენის ერთგვაროვან პრაქტიკას. კერძოდ, საერთო კრების ოქმში აღინიშნება როგორც საზოგადოების იდენტიფიცირებისათვის აუცილებელი მონაცემები, ისე უშუალოდ კრების ფორმალური და მატერიალური ნაწილი.

მუხლი 41. პარტნიორთა კრების გადანყვეტილების ბათილობა

1. ბათილობის ამ კანონითა და სხვა საკანონმდებლო აქტებით განსაზღვრული საფუძვლების გარდა, შემღუფული პასუხისმგებლობის საზოგადოებასა და სააქციო საზოგადოებაში პარტნიორთა კრების გადანყვეტილება ან მისი ნაწილი, თუ სახეზე არ არის ამ კანონის 38-ე მუხლის მე-6 პუნქტით გათვალისწინებული შემთხვევა, ბათილია, თუ:

ა) პარტნიორთა კრების ოქმი არ არის დამონშემული დადგენილი წესით;

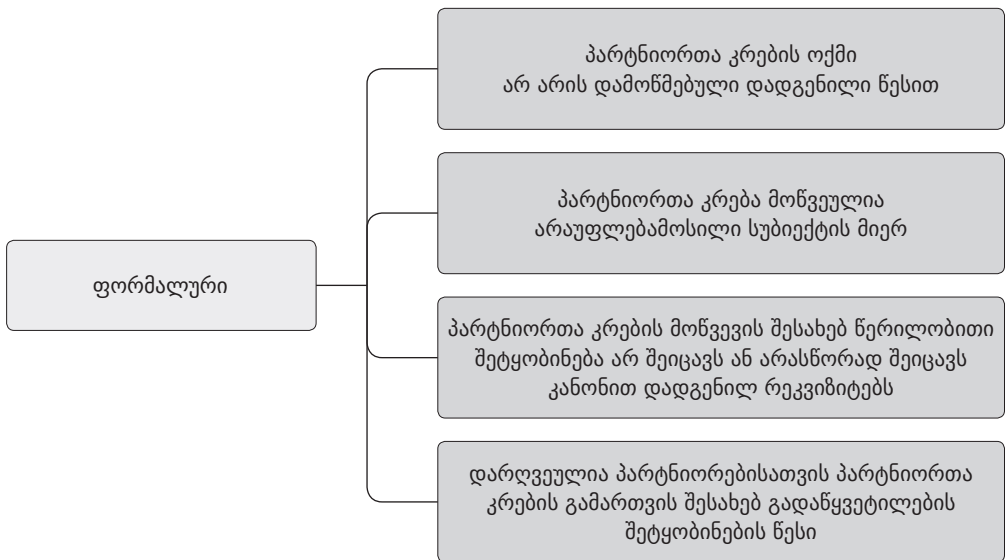
¹ კერძოდ, კანონპროექტის 202-ე მუხლის პირველი პუნქტის მიხედვით ანგარიშვალდებული სააქციო საზოგადოების შემთხვევაში, რომლის ფასიანი ქაღალდებით საჯარო ვაჭრობაც დაშვებულია საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ, კრების ოქმს ადგენს ნოტარიუსი და ხელს აწერს ნოტარიუსი და საერთო კრების თავმჯდომარე.

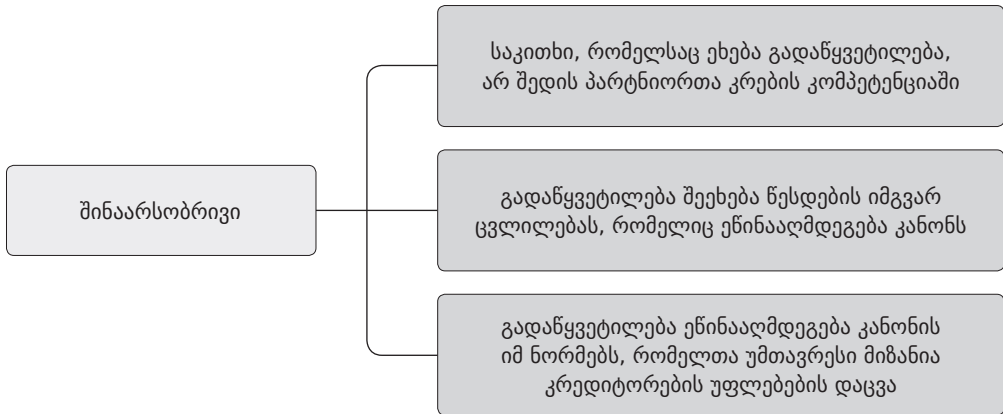
- ბ) პარტნიორთა კრება მოწვეულია არაუფლებამოსილი ორგანოს/პირის მიერ;
- გ) პარტნიორთა კრების მოწვევის შესახებ წერილობითი შეტყობინება არ შეიცავს ან არასწორად შეიცავს სამეწარმეო საზოგადოების საფირმო სახელწოდებას, პარტნიორთა კრების გამართვის ადგილს, თარიღსა ან დაწყების დროს;
- დ) დარღვეულია პარტნიორებისათვის პარტნიორთა კრების გამართვის შესახებ გადაწყვეტილების შეტყობინების წესი;
- ე) საკითხი, რომელსაც ეხება გადაწყვეტილება, არ შედის პარტნიორთა კრების კომპეტენციაში;
- ვ) შეეხება წესდების იმგვარ ცვლილებას, რომელიც ეწინააღმდეგება კანონს;
- ზ) ეწინააღმდეგება კანონის იმ ნორმებს, რომელთა უმთავრესი მიზანია კრედიტორების უფლებების დაცვა.

2. დავა პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების ბათილობასთან დაკავშირებით განიხილება სასამართლო წესით.

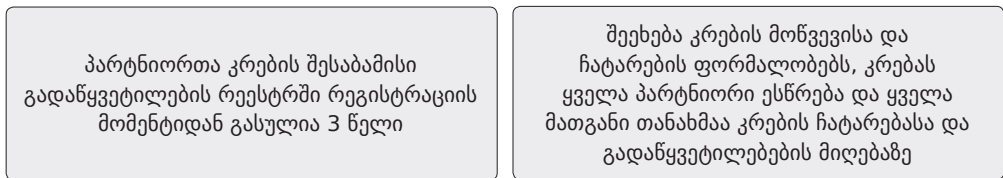
3. პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების ან მისი ნაწილის ბათილობაზე მითითება დაუშვებელია ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, თუ პარტნიორთა კრების შესაბამისი გადაწყვეტილების რეესტრში რეგისტრაციის მომენტიდან გასულია 3 წელი, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა სასამართლოში კრების გადაწყვეტილების ბათილად ცნობაზე დავა ამ ვადის ამოწურვამდე დაიწყო.

კანონპროექტის 41-ე მუხლში შექმნილია საერთო კრების გადაწყვეტილების ბათილობის საფუძვლების კატალოგი. ნორმაში წარმოდგენილი ბათილობის საფუძვლები უკავშირდება როგორც საერთო კრების მოწვევისა და გამართვის ფორმალური პირობების დარღვევას, ისე მის შინაარსობრივ ნაწილს, კერძოდ:

დავა პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების ბათილობასთან დაკავშირებით განიხილება სასამართლო წესით. ამასთანავე, ამავე მუხლში წარმოდგენილია ორი საფუძველი, რომელთაგან ერთ-ერთის არსებობა გამოიყენება საერთო კრების გადაწყვეტილების ან მისი ნაწილის ბათილობას. კერძოდ:

მუხლი 42. პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების ბათილობის შემდგომ გასატარებელი ღონისძიებები

- 1. ხელმძღვანელი პირები ვალდებული არიან პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების ბათილობის შესახებ სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილება დაუყოვნებლივ წარუდგინონ მარეგისტრირებელ ორგანოს**
- 2. ხელმძღვანელი პირები ვალდებული არიან ინფორმაცია სასამართლოს გადაწყვეტილების შესახებ დაუყოვნებლივ განათავსონ სამენარმეო საზოგადოების ვებგვერდზე, ან სხვაგვარად აცნობონ პარტნიორებს.**

კანონპროექტის 42-ე მუხლი ეთმობა პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების ბათილობის შემდგომ გასატარებელ ღონისძიებებს. უპირველეს ყოვლისა, აღნიშნული მუხლი მიზნად ისახავს რეესტრში უტყუარი მონაცემების შენარჩუნებისათვის გარანტიების შექმნას. კერძოდ, ხელმძღვანელ პირებს ეკისრებათ ვალდებულება, პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების ბათილობის შესახებ სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილება დაუყოვნებლივ წარუდგინონ მარეგისტრირებელ ორგანოს. ასევე, პარტნიორების ინფორმირებისა და მათი დაცვისათვის ხელმძღვანელ პირებს ეკისრებათ ვალდებულება, ინფორმაცია სასამართლოს გადაწყვეტილების შესახებ დაუყოვნებლივ განათავსონ სამენარმეო საზოგადოების ვებგვერდზე, ან სხვაგვარად აცნობონ პარტნიორებს.

მუხლი 43. ხელმძღვანელი ორგანოები

1. სამენარმეო საზოგადოებაში ხელმძღვანელობითი საქმიანობის განხორციელების უზრუნველსაყოფად სამენარმეო საზოგადოებას უნდა ჰყავდეს ხელმძღვანელი ორგანო, რომლის კომპეტენცია, ასევე, მის მიერ გადანყვეტილების მიღების წესი განისაზღვრება კანონით და წესდებით.

2. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში ხელმძღვანელობის უფლება აქვს ყველა პარტნიორს, კომანდიტურ საზოგადოებაში – პერსონალურად პასუხისმგებელ პარტნიორებს (კომპლემენტარებს), თუ პარტნიორთა გადანყვეტილებით სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელად არ დაინიშნებიან სხვა პირები. შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში, სააქციო საზოგადოებასა და კოოპერატივში სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელობის უფლება აქვს ხელმძღვანელ პირს/პირებს.

3. წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელობას:

- ა) ერთპიროვნულად ერთი პირის მიერ;
- ბ) რამდენიმე ხელმძღვანელი პირის მიერ ერთობლივად ან ცალ-ცალკე;
- გ) ყველა ხელმძღვანელი პირის მიერ ერთობლივად.

4. თუ წესდება სხვა რამეს არ ითვალისწინებს, ივარაუდება, რომ ყველა ხელმძღვანელი პირი ერთობლივად ახორციელებს ხელმძღვანელობით.

სამენარმეო საზოგადოება, როგორც სამართლის დამოუკიდებელი სუბიექტი, თავის ქმედუნარიანობისა და უფლებაუნარიანობის რეალიზებას ახდენს საამისოდ უფლებამოსილი პირის – ხელმძღვანელი ორგანოს მეშვეობით. ამხანაგური ტიპის საზოგადოებებში ასეთი უფლებამოსილება თავად პარტნიორებს აქვთ, ხოლო კაპიტალური ტიპის საზოგადოებებში, საზოგადოების პარტნიორთა/აქციონერთა დივერსიფიცირებული სტრუქტურის გათვალისწინებით, მოქმედებს ე.წ. „უცხო ორგანოს“ კონცეფცია, სადაც ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილებით განცალკევებული ორგანო – დირექტორია აღჭურვილი.

სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება	ყველა პარტნიორი
კომანდიტური საზოგადოება	პერსონალურად პასუხისმგებელი პარტნიორი (კომპლემენტარი)
შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება	დირექტორი
სააქციო საზოგადოება	დირექტორი
კოოპერატივი	დირექტორი

კანონპროექტი მიზნად ისახავს საუკეთესო კორპორაციული მართვის პრაქტიკის ჩამოყალიბების ხელშეწყობას ზოგიერთი ცნებითი კატეგორიის შემოტანის გზით. ამის ერთ-ერთ მაგალითს წინამდებარე მუხლის მე-3 პუნქტი წარმოადგენს, რომელიც, თავის მხრივ, ხელ-

მძღვანელობითი უფლებამოსილების განხორციელების სხვადასხვა ალტერნატივას აყალიბებს. კერძოდ, სადამფუძნებლო შეთანხმებით შეიძლება, ხელმძღვანელობითი უფლებამოვალეობები (კომპეტენციები) სხვადასხვაგვარად გადაანაწილდეს, მათ შორის გამოიყოს ცალკეული ორგანოს წევრისთვის/წევრებისთვის ნომინალურად მიკუთვნებული ხელმძღვანელობის სფერო. თუმცა ამ შემთხვევაში გადაწყვეტილება მთლიანად ხელმძღვანელმა ორგანომ უნდა მიიღოს, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა თავად ხელმძღვანელი ორგანო მის რამდენიმე წევრს გადაანდობს კონკრეტულ საკითხზე/საკითხებზე ორგანოს სახელით გადაწყვეტილების მიღებას.

კანონპროექტის მე-4 პუნქტი პრინციპის დონეზე ადგენს, რომ ხელმძღვანელი ორგანოს ყველა წევრი ერთობლივად ახორციელებს ხელმძღვანელობით საქმიანობას. თუმცა ეს პრინციპი მოდიფიცირებულია სხვადასხვა ფორმის სანარმოებისთვის, მაგ., სპს-ში მოქმედებს ყველა პარტნიორის ინდივიდუალური ხელმძღვანელობის უფლებამოსილება.

მუხლი 44. ხელმძღვანელი ორგანოს შემადგენლობა და მის მიერ გადაწყვეტილების მიღების წესი

- 1. ხელმძღვანელი ორგანო შეიძლება იყოს ერთპიროვნული ან კოლექტიური.**
- 2. თუ ხელმძღვანელი ორგანო რამდენიმე წევრისგან შედგება, მისი წევრები საკუთარი შემადგენლობიდან ხმათა უმრავლესობით ირჩევენ თავმჯდომარეს, რომელიც ახორციელებს კოლექტიური ორგანოს ორგანიზაციულ ხელმძღვანელობას, თუ კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი. თუ კანდიდატები მიიღებენ ხმების თანაბარ რაოდენობას, თავმჯდომარედ დაინიშნება მათ შორის უხუცესი, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.**
- 3. კოლექტიური ორგანოს სხდომა გადაწყვეტილებაუნარიანია, თუ მას ესწრება წევრთა უმრავლესობა, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი. თუ სხდომას არ ესწრება ხელმძღვანელი ორგანოს თავმჯდომარე, დამსწრე წევრები ხმათა უმრავლესობით ირჩევენ სხდომის თავმჯდომარეს.**
- 4. გადაწყვეტილება მიიღება დამსწრე წევრთა ხმების უმრავლესობით. წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს გადაწყვეტილების მიღებისათვის აუცილებელ ხმათა უფრო დიდ რაოდენობას. ამ კანონით ან წესდებით გათვალისწინებული თანამდებობის პირების ან/და ორგანოების არჩევისას, ან იმ შემთხვევებისთვის, როცა კენჭისყრაზე ალტერნატიულ წინადადებებს უნდა ეყაროს კენჭი, წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს განსხვავებულ წესებს, მათ შორის ხმათა უფრო მცირე რაოდენობას. გადაწყვეტილების მიღებისას ხმათა თანაბრად გაყოფის შემთხვევაში, გადამწყვეტია ხელმძღვანელი ორგანოს თავმჯდომარის/სხდომის თავმჯდომარის ხმა, თუ ამ კანონით ან წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი.**
- 5. ხელმძღვანელი ორგანოს წევრი შეიძლება იყოს ქმედუნარიანი ფიზიკური პირი ან იურიდიული პირი.**
- 6. თუ პარტნიორთა კრება ან სამეთვალყურეო საბჭო ვერ დანიშნავს ხელმძღვანელი ორგანოს წევრს, რითაც არსებითი საფრთხე ექმნება სამენარმეო საზოგადოების საქმიანობას, ერთ-ერთი პარტნიორის ან კრედიტორის განცხადების საფუძველზე, სასა-**

მართლო ნიშნავს წევრის მოვალეობის შემსრულებელს იმ ვადით, რაც საჭიროა პარტნიორთა კრების ან სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ ახალი წევრის დანიშვნისათვის.

7. ხელმძღვანელი ორგანო, როგორც წესი, გადაწყვეტილებებს იღებს სხდომაზე. წესდება შესაძლებელია ითვალისწინებდეს გადაწყვეტილების მიღების განსხვავებულ წესს.

ხელმძღვანელი ორგანოს შემთხვევაში, რომელიც შეიძლება კოლექტიური იყოს, აქტუალურობას იძენს თავმჯდომარის არჩევის საკითხი, რომელმაც კოორდინირება უნდა გაუწიოს ხელმძღვანელი ორგანოს საქმიანობას. კანონპროექტის 44-ე მუხლი სწორედ ხელმძღვანელი ორგანო თავმჯდომარის არჩევის საკითხს აწესრიგებს. წინამდებარე მუხლის ფარგლებში მოწესრიგებულია ისეთი საკითხები, როგორებიცაა: ხელმძღვანელი ორგანოს შემადგენლობის დაკომპლექტება, თავმჯდომარის არჩევა და გადაწყვეტილების მიღება.

საზოგადოების მახასიათებლების, მათ შორის, პარტნიორთა სტრუქტურის, საოპერაციო არეალის, კაპიტალის მოცულობის გათვალისწინებით, ხელმძღვანელი ორგანო შეიძლება იყოს ერთპიროვნული ან კოლექტიური. აღნიშნული საკითხის გადაწყვეტა თავად საზოგადოების შიდაკორპორაციული საკითხია, რისთვისაც საკანონმდებლო საფუძველს წინამდებარე მუხლის პირველი პუნქტი ქმნის.

კანონპროექტის მე-4 პუნქტი ხელმძღვანელი ორგანოს მიერ გადაწყვეტილების მიღების ფორმებს ეხება. ძირითად პრინციპად დადგენილია უმრავლესობის წესი. თუმცა კვალიფიციური უმრავლესობა ყველა ან ზოგიერთი გადაწყვეტილებისთვის შესაძლოა, სადამფუძნებლო შეთანხმებით დადგინდეს. რამდენიმე წინადადების წარმოდგენის შემთხვევაში, შესაძლოა, სადამფუძნებლო შეთანხმება ე.წ. უმეტესობის წესსაც ითვალისწინებდეს, ე.ი. მიღებულად ჩაითვალოს წინადადება, რომელიც ყველაზე მეტ, მაგრამ არა უმრავლეს, ხმას მიიღებს.

კანონპროექტის მე-5 პუნქტის მიხედვით, ხელმძღვანელი ორგანოს წევრი შეიძლება იყოს როგორც ფიზიკური, ისე იურიდიული პირი. იურიდიული პირის შემთხვევაში ხელმძღვანელი ორგანოს წევრობის ეფექტიანად შესრულებისათვის ამ სუბიექტს მოუწევს, გამოიყოს საამისოდ პასუხისმგებელი პირი.

ხელმძღვანელი ორგანოს არსებობა და საზოგადოების ფუნქციონირება ურთიერთდაკავშირებული საკითხებია. შესაბამისად, კანონპროექტით დაზღვეულია ისეთ შემთხვევა, როდესაც ხელმძღვანელის დანიშვნა ჭიანურდება და მის გარეშე საზოგადოებას არ შეუძლია საქმიანობის განხორციელება. ასეთი წინაპირობის დადგომისას, თუ პარტნიორთა კრება ან სამეთვალყურეო საბჭო ვერ დანიშნავს ხელმძღვანელი ორგანოს წევრს, ნებისმიერ პარტნიორს ან კრედიტორს ენიჭება უფლება, მიმართოს სასამართლოს განცხადებით და მოითხოვოს ხელმძღვანელის სასამართლოს მეშვეობით დანიშვნა. ამასთანავე, ნორმის ფართო განმარტების თავიდან ასაცილებლად შემოტანილია საზოგადოების საქმიანობის განხორციელების არსებითი შეუძლებლობის დადგენის აუცილებლობა. ამის მაგალითია საწარმოს წარმომადგენლობის განხორციელების შეუძლებლობა. ასეთი ხელმძღვანელი პირი, მართალია, სრული მოცულობით სარგებლობს საზოგადოების დირექტორის უფლებამოსილებებით, თუმცა მაინც დროებითი დირექტორია და მისი უფლებამოსილება წყდება იმავე მომენტიდან, რა მომენტიდანაც საზოგადოების პასუხისმგებელი ორგანო დანიშნავს ახალ დირექტორს.

კანონპროექტის მიხედვით, ხელმძღვანელი ორგანოს დამოუკიდებლობის უზრუნველყოფის აუცილებლობიდან გამომდინარე, ხელმძღვანელი ორგანო თავადვე, თავისი შემადგენლობიდან ირჩევს თავმჯდომარეს კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უბრალო უმრავლესობით. იმ შემთხვევაში, თუ კანდიდატები მიიღებენ ხმების თანაბარ რაოდენობას, თავმჯდომარედ დაინიშნება მათ შორის უხუცესი. ამასთანავე, საზოგადოების წესდება შესაძლებელია, ადგენდეს ამ უკანასკნელი შემთხვევისათვის თავმჯდომარის არჩევის განსხვავებულ წესს.

ხელმძღვანელი ორგანოს მიერ გადაწყვეტილების მიღების პროცედურული ნაწილი უმეტესად თავად საზოგადოების შიდა კორპორაციული საკითხია. თუმცა მაღალი კორპორაციული კულტურის დამკვიდრების მიზნით, კანონპროექტი დეტალურად განსაზღვრავს ხელმძღვანელი ორგანოს მიერ გადაწყვეტილებების მიღების პროცედურულ ნაწილსაც. იმავდროულად, მხედველობაშია მისაღები ინდივიდუალურ შემთხვევებში განსხვავებული საჭიროებების არსებობის შესაძლებლობა. კანონპროექტის აღნიშნული მუხლი უმეტესად დისპოზიციური ხასიათისაა.

მუხლი 45. ხელმძღვანელი პირის დანიშვნა და გათავისუფლება

- 1. შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების, სააქციო საზოგადოებისა და კო-ოპერატივის ხელმძღვანელ პირებს თანამდებობაზე ნიშნავს და ათავისუფლებს პარტნიორთა კრება, თუკი მათი დანიშვნა არ განეკუთვნება სამეთვალყურეო საბჭოს კომპეტენციას.**
- 2. ხელმძღვანელი პირი თანამდებობაზე ინიშნება არაუმეტეს 3 წლის ვადით, ხელახლა დანიშვნის უფლებით, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული. თუ ვადის ამოწურვის შემდეგ, კანონით დადგენილი წესით არ მოხდება უფლებამოსილების ახალი ვადის ან ხელმძღვანელობასა და წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირის ცვლილების რეგისტრაცია, რეგისტრირებული პირის უფლებამოსილების ვადა ითვლება გაგრძელებულად განუსაზღვრელი ვადით.**
- 3. პარტნიორთა კრება, ხოლო სამეთვალყურეო საბჭოს არსებობის შემთხვევაში, სამეთვალყურეო საბჭო, უფლებამოსილია, ნებისმიერ დროს გაათავისუფლოს თანამდებობიდან ხელმძღვანელი პირი შესაბამისი საფუძვლის მითითების გარეშე. ნებისმიერი შეთანხმება, რომელიც ეწინააღმდეგება ამ დებულებას, ბათილია.**
- 4. ხელმძღვანელ პირს უფლება აქვს, გადაადგეს საამისოდ განსაზღვრული პროცედურების დაცვით.**

კაპიტალური ტიპის სამენარმოე საზოგადოებებში წილის მფლობელთა დივერსიფიცირებული სტრუქტურის გათვალისწინებით, საზოგადოების ეფექტიანი მართვისათვის იქმნება განცალკევებული რგოლი ხელმძღვანელი ორგანოს სახით. აღნიშნული ორგანო უზრუნველყოფს საზოგადოების ხელმძღვანელობასა და წარმომადგენლობას მესამე პირებთან ურთიერთობაში, რაც გავლენას ახდენს საზოგადოების წილის მფლობელთა ფინანსურ მდგომარეობაზე. შესაბამისად, აუცილებელია ისეთი კორპორაციული მართვის სტრუქტურის შექმნა, როგორშიც კომპეტენციათა დანაწილებისა და კონტროლის მექანიზმების არსებობით მიღწეულ იქნება საუკეთესო შედეგი. ასეთი კორპორაციული მართვის ერთ-ერთი უმთავრესი

ელემენტი საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანოს არჩევის კომპეტენციის საერთო კრებისთვის ან სამეთვალყურეო საბჭოსთვის მიკუთვნება, რაც ხელმძღვანელ ორგანოს ანგარიშვალდებულს ხდის ამ ორგანოების წინაშე და უზრუნველყოფს ეფექტიან კორპორაციულ მართვას.

კანონპროექტის 45-ე მუხლის თანახმად, შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების, სააქციო საზოგადოებისა და კოოპერატივის ხელმძღვანელ პირებს თანამდებობაზე ნიშნავს და ათავისუფლებს პარტნიორთა კრება, თუკი მათი დანიშვნა არ განეკუთვნება სამეთვალყურეო საბჭოს კომპეტენციას. ხელმძღვანელი ორგანოს წევრების ანგარიშვალდებულების უზრუნველყოფის მიზნით, მიზანშეწონილია, ისინი დაინიშნონ კონკრეტული ვადით. ამასთანავე, ასეთი დანიშვნის ვადა უნდა იყოს ისეთი ხანგრძლივობისა, რომლითაც, ერთი მხრივ, გაზრდილი იქნება პირის ანგარიშვალდებულება, ხოლო მეორე მხრივ, მას მიეცემა საკუთარი ხედვის პრაქტიკული რეალიზების შესაძლებლობა. სწორედ აღნიშნულიდან გამომდინარე, კანონპროექტი დირექტორის არჩევის მაქსიმალურ ვადად განსაზღვრავს არაუმეტეს 4 წელს, იმ პირობით, რომ შესაბამის პირს მიეცემა შესაძლებლობა, ხელახლა იქნეს არჩეული. თუ ვადის ამოწურვის შემდეგ კანონით დადგენილი წესით არ მოხდება უფლებამოსილების ახალი ვადის ან ხელმძღვანელობასა და წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირის ცვლილების რეგისტრაცია, „რეგისტრირებული პირის უფლებამოსილების ვადა ავტომატურად ჩაითვლება გაგრძელებულად განუსაზღვრელი ვადით“.

ხელმძღვანელი ორგანოს წევრი არ არის საზოგადოების დასაქმებული ამ ტერმინის კლასიკური გაგებით. მის მიერ შესასრულებელი სამუშაოს სპეციფიკიდან გამომდინარე, მასზე ვერ გავრცელდება შრომის კანონმდებლობის რიგი დებულებებისა. განსაკუთრებით ხაზგასასმელია ხელშეკრულების შეწყვეტის საკითხები. შრომის კანონმდებლობით დადგენილი წესით დირექტორთან ურთიერთობის შეწყვეტა მნიშვნელოვანი რისკის შემცველია და შესაძლებელია, გამოუსწორებელი ზიანის წინაშე დააყენოს სამენარმეო საზოგადოების ინტერესები. სწორედ ამიტომ წინამდებარე მუხლი დირექტორის განწესებაზე უფლებამოსილ ორგანოს აძლევს შესაძლებლობას, დაუყოვნებლივ, სათანადო საფუძვლის მითითების გარეშე, გაათავისუფლოს დირექტორი; მეორე მხრივ, ასეთი ნორმის არსებობა დირექტორს არ ათავისუფლებს ცალმხრივი ვალდებულებისაგან, გადადგეს მხოლოდ კანონპროექტის 46-ე მუხლით და მასთან დადებული ხელშეკრულებით განსაზღვრული პროცედურების დაცვით. თუმცა აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ კანონპროექტის მე-3 პუნქტი ეხება საწარმოსა და ხელმძღვანელის სამართლებრივი ურთიერთობის მხოლოდ კორპორაციულ-სამართლებრივ ნაწილს. სასამსახურო ხელშეკრულებით ან პარტნიორთა შეთანხმებით შეიძლება გათვალისწინებულ იქნეს თავდაცვის ისეთი ღონისძიებები, როგორებიცაა, მაგალითად: ხელშეკრულების შეწყვეტის გამორიცხვა ბრალის (ან განზრახვის) გარეშე, ან შეწყვეტის შემთხვევაში სრული ფინანსური კომპენსაცია, პირგასამტეხლო და სხვ.

მუხლი 46. სასამსახურო ხელშეკრულება

1. თანამდებობაზე დანიშვნის შესახებ გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებას/სააქციო საზოგადოებას/კოოპერატივსა და ხელმძღვანელ პირს შორის იდება სასამსახურო ხელშეკრულება, რომელზეც არ ვრცელ-

დება შრომის სამართლის დებულებები. იგივე წესი გამოიყენება სოლიდარული პასუხისმგებლობისა და კომანდითური საზოგადოების ხელმძღვანელი პირების მიმართ, თუ ხელმძღვანელად ინიშნება მონვეული პირი და არა – პარტნიორები.

2. ხელმძღვანელ პირთან სასამსახურო ხელშეკრულებას სამენარმეო საზოგადოების სახელით დებს სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე ან პარტნიორთა კრების ის თავმჯდომარე, რომელიც განსაზღვრულია წესდებით ან არჩეული იყო კრებაზე, სადაც პირის ხელმძღვანელ პირად არჩევის შესახებ გადანყვეტილება იქნა მიღებული.

3. სასამსახურო ხელშეკრულებაში უნდა მიეთითოს შრომის ანაზღაურების ოდენობა, ფორმა, პერიოდულობა, სამსახურებრივი პრივილეგიები, რომელთაც ხელმძღვანელი პირი მიიღებს ხელშეკრულების მოქმედების განმავლობაში, ასევე უფლებები და ვალდებულებები, რომლებიც იმოქმედებს ხელშეკრულების შეწყვეტის შემდეგ. თუ ხელშეკრულება არ შეიცავს ინფორმაციას ანაზღაურების შესახებ, ივარაუდება, რომ ხელმძღვანელი თავის საქმიანობას ახორციელებს უსასყიდლოდ.

4. თუ სასამსახურო ხელშეკრულებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული, ხელმძღვანელ პირს უფლება აქვს მოშალოს სასამსახურო ხელშეკრულება და ამით უარი თქვას თანამდებობაზე, თუ ამის შესახებ სულ ცოტა ერთი თვით ადრე წერილობით შეატყობინებს სამეთვალყურეო საბჭოს, ხელმძღვანელ ორგანოს ან პარტნიორთა კრებას, რომლის მონვევის ვალდებულებაც მას ეკისრება.

5. ხელმძღვანელი პირის თანამდებობიდან გათავისუფლება ავტომატურად იწვევს სამენარმეო საზოგადოების მხრიდან მასთან დადებული სასამსახურო ხელშეკრულების მოშლას, თუ ხელშეკრულებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

სამენარმეო საზოგადოების დირექტორის თანამდებობაზე განწესება ხდება საამისოდ უფლებამოსილი ორგანოს მიერ დანიშვნის აქტის გამოცემით. დანიშვნის აქტი საკმარისი საფუძველია პირის დირექტორად რეგისტრაციისათვის, რის შედეგადაც ამ პირს წარმოეშობა ხელმძღვანელი პირის უფლებები და მოვალეობები. ამის პარალელურად დირექტორსა და საზოგადოებას შორის იდება სპეციფიკური ტიპის ხელშეკრულება, რომელიც უკვე ვალდებულებითსამართლებრივი ხასიათის მატარებელია და ითვალისწინებს შესასრულებელ სამუშაოსთან დაკავშირებით მხარეებს შორის არსებულ ვალდებულებებს. სწორედ ამ სპეციფიკური ხასიათის ხელშეკრულების საკანონმდებლო რეგლამენტირება ხდება კანონპროექტის 46-ე მუხლში.

საწარმოს და მისი ქონების მართვის განსაკუთრებული უფლებების, ასევე, საზოგადოების მართვის სტრუქტურაში დირექტორის ადგილის გათვალისწინებით, დირექტორი არ წარმოადგენს საზოგადოების დასაქმებულს კლასიკური ფორმით. შესაბამისად, კანონპროექტის 46-ე მუხლი ეხმიანება ქართულ სამართლებრივ ლიტერატურასა და სამოსამართლო სამართალში აღიარებულ მოსაზრებას, რომ ხელშეკრულება ხელმძღვანელთან არ არის ხელშეკრულება დასაქმებულან და, შესაბამისად, მასზე შრომის სამართალი არ ვრცელდება. კანონპროექტის თანახმად, დირექტორთან ფორმდება სპეციფიკური ფორმის – „სასამსახურო ხელშეკრულება“, რომელშიც უნდა მიეთითოს შრომის ანაზღაურების ოდენობა, ფორმა, პერიოდულობა, სამსახურებრივი პრივილეგიები, რომელთაც ხელმძღვანელი პირი მიიღებს ხელშეკრულების მოქმედების განმავლობაში, ასევე უფლებები და ვალდებულებები, რომ-

ლებიც იმოქმედებს ხელშეკრულების შეწყვეტის შემდეგ. თუმცა აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ 46-ე მუხლის მე-3 პუნქტით განსაზღვრული დებულებების ნაწილობრივი მითითება ან მიუთითებლობაც არ წარმოადგენს ხელშეკრულების ნამდვილობაში ეჭვის შეტანის სამართლებრივ საფუძველს.

კანონპროექტის თანახმად, პარტნიორთა კრება, ხოლო სამეთვალყურეო საბჭოს არსებობის შემთხვევაში, სამეთვალყურეო საბჭო, უფლებამოსილია, ნებისმიერ დროს გაათავისუფლოს თანამდებობიდან ხელმძღვანელი პირი შესაბამისი საფუძვლის მითითების გარეშე, რაც ავტომატურად იწვევს სამენარმეო საზოგადოების მხრიდან მასთან დადებული სასამსახურო ხელშეკრულების მოშლას, თუ ხელშეკრულებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული; მეორე მხრივ, ხელმძღვანელ პირს უფლება აქვს, გადადგეს საამისოდ განსაზღვრული პროცედურების დაცვით. კერძოდ, თუ სასამსახურო ხელშეკრულებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული, ხელმძღვანელ პირს უფლება ექნება, მოშალოს სასამსახურო ხელშეკრულება და ამით უარი თქვას თანამდებობაზე, თუ ამის შესახებ, სულ ცოტა, ერთი თვით ადრე წერილობით შეატყობინებს სამეთვალყურეო საბჭოს, ხელმძღვანელ ორგანოს ან პარტნიორთა კრებას, რომლის მონვევის ვალდებულებაც მასვე ეკისრება.

მუხლი 47. სამეთვალყურეო საბჭო

- 1. ხელმძღვანელი ორგანოების/პირების საქმიანობაზე კონტროლის განხორციელების მიზნით სამენარმეო საზოგადოებებს, კანონით ან წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევებში, შეიძლება ჰყავდეთ სამეთვალყურეო საბჭო.**
- 2. სამეთვალყურეო საბჭო ახორციელებს კონტროლს ხელმძღვანელი ორგანოს/პირების საქმიანობაზე და ხელმძღვანელი ორგანოს ფუნქციები მას არ შეიძლება გადაეცეს, გარდა კანონით გათვალისწინებული შემთხვევისა.**
- 3. სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომა გადაწყვეტილებაუნარიანია, თუ მას ესწრება ნევრთა უმრავლესობა. სამეთვალყურეო საბჭო გადაწყვეტილებებს იღებს ხმათა უმრავლესობით, თუ წესდებით გათვალისწინებული არ არის ხმათა უფრო მაღალი უმრავლესობა.**

კორპორაციული მართვის ორსაფეხურიან მოდელში ერთდროულად არსებობს კორპორაციული მართვის ორი უმნიშვნელოვანესი ორგანო – დირექტორთა საბჭო და სამეთვალყურეო საბჭო. სამეთვალყურეო საბჭოს არსებობა სააქციო საზოგადოებებისთვისაა დამახასიათებელი, თუმცა კანონპროექტი ასეთი ორგანოს შექმნის შესაძლებლობას ითვალისწინებს სხვა სამართლებრივი ფორმის სამენარმეო საზოგადოებებშიც.

სამეთვალყურეო საბჭო ახორციელებს ხელმძღვანელი ორგანოს საქმიანობის კონტროლს და დადგენილ ფარგლებში თანამშრომლობს მასთან საზოგადოებისთვის მნიშვნელოვანი საკითხების მომზადებისა და გადაწყვეტის პროცესში. ამასთანავე, ეფექტიანი კორპორაციული მართვის მიღწევისათვის, კომპეტენციათა დანაწილებისა და კონტროლის მექანიზმების არსებობის უზრუნველსაყოფად, მას არ შეიძლება, გადაეცეს ხელმძღვანელი ორგანოს ფუნქციები, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ ასეთი შესაძლებლობა, კონკრეტულ საკითხთან დაკავშირებით, კანონით იქნება დადგენილი.

სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომის წარმართვისა და მის მიერ გადაწყვეტილების მიღების პროცედურული ნაწილი, უმეტესად, თავად საზოგადოების შიდაკორპორაციული საკითხია. თუმცა მაღალი კორპორაციული კულტურის დამკვიდრების მიზნით, კანონპროექტი განსაზღვრავს აღნიშნულთან დაკავშირებით ზოგად საკანონმდებლო ჩარჩოს. კერძოდ, სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომა გადაწყვეტილებაუნარიანი იქნება, თუ მას დაესწრება წევრთა უმრავლესობა. სამეთვალყურეო საბჭო გადაწყვეტილებებს მიიღებს ხმათა უმრავლესობით. ალტერნატიულ წინადადებებზე გადაწყვეტილების მიღებისას (პარტნიორთა კრების მსგავსად) შესაძლოა, სადამფუძნებლო შეთანხმებით, უმრავლესობის ნაცვლად, „უმეტესობის“ პრინციპით გადაწყვეტილების მიღების შესაძლებლობის გათვალისწინება.

მუხლი 48. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრთა მოვალეობა და პასუხისმგებლობა სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი ვალდებულია კეთილსინდისიერად განახორციელოს სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანოს/პირების საქმიანობის კონტროლი და, კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში, წარმოადგინოს სამენარმეო საზოგადოება ხელმძღვანელ ორგანოებთან/პირებთან ურთიერთობაში.

სამეთვალყურეო საბჭოს შექმნა უფრო მსხვილი, ფინანსურად ძლიერი, ანგარიშვალდებული სააქციო საზოგადოებებისთვისაა დამახასიათებელი, სადაც კაპიტალის ბაზარზე ამ საზოგადოების წვდომის შედეგად დივერსიფიცირებული აქციონერთა სტრუქტურიდან გამომდინარე, ინდივიდუალურ აქციონერებს არ გააჩნიათ ხელმძღვანელი პირების კონტროლის სრულყოფილი ინსტრუმენტები და საჭირო ხდება ამ მიზნისათვის განცალკევებული ორგანოს ფორმირება. შესაბამისად, სამეთვალყურეო საბჭოს მოვალეობებსა და პასუხისმგებლობის მასშტაბთან დაკავშირებით სპეციალური რეგულირებები წარმოდგენილია სააქციო საზოგადოების თავში. სხვა სამართლებრივი ფორმის სამენარმეო საზოგადოებებში კი ასეთი ორგანოს ფორმირება პრაქტიკულად არ ხდება. იმ შემთხვევაში კი, თუ საზოგადოების პარტნიორების სამეთვალყურეო საბჭოს შექმნას მაინც გადაწყვეტენ, როგორც მოვალეობების, ისე პასუხისმგებლობის ნაწილი უმეტესწილად სამენარმეო საზოგადოების წესდების რეგულირების საგანი იქნება. კანონპროექტის 48-ე მუხლი კი ქმნის აღნიშნულთან დაკავშირებულ ზოგად საკანონმდებლო ჩარჩოს.

წინამდებარე მუხლში ხაზგასმულია სამი საკითხი:

- (1) სამეთვალყურეო საბჭოს წევრის მოვალეობები.** საბჭოს წევრი მოვალეა, განახორციელოს სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანოს/პირების საქმიანობის კონტროლი.
- (2) საზოგადოების სპეციალური წარმომადგენლობა.** საბჭოს წევრი კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში, წარმოადგენს სამენარმეო საზოგადოებას ხელმძღვანელ ორგანოებთან/პირებთან ურთიერთობაში.
- (3) კეთილსინდისიერების სტანდარტი.** სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი ვალდებულია, კეთილსინდისიერად განახორციელოს თავისი საქმიანობა.

მუხლი 49. ხელმძღვანელი ორგანოს წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება

1. ხელმძღვანელი ორგანო წარმოადგენს სამენარმეო საზოგადოებას მესამე პირებთან ურთიერთობებში. ხელმძღვანელი ორგანოს წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება მესამე პირებთან ურთიერთობაში არ შეიძლება შეიზღუდოს.

2. თუ ხელმძღვანელი ორგანო რამდენიმე წევრისაგან შედგება, ისინი წარმომადგენლობითი უფლებამოსილებას ახორციელებენ მხოლოდ ერთობლივად, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ წესდება ადგენს ერთი ან რამდენიმე პირის ერთპიროვნულ ან რამდენიმე პირის მიერ ერთობლივ წარმომადგენლობას, ან უშვებს ასეთ შესაძლებლობას. მესამე პირებთან ურთიერთობაში გამოიყენება ამ კანონის მე-15 მუხლის მე-2-მე-4 პუნქტები.

3. თუ ხელშეკრულების დადებისას კონტრაპენტისთვის ცნობილი იყო სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანოს უფლებამოსილების შემზღუდვის შესახებ, სამენარმეო საზოგადოებას აქვს ასეთი ხელშეკრულების შეცვლების უფლება. იგივე წესი გამოიყენება, თუ წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირი და კონტრაპენტი განზრახ მოქმედებენ ერთად, რათა ზიანი მიადგეს იმ სამენარმეო საზოგადოებას, რომლის სახელითაც მოქმედებს წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირი.

4. სამენარმეო საზოგადოების წინაშე ნების გამოვლენის ნამდვილობისთვის საკმარისია ნების გამოვლენა მხოლოდ ერთი ხელმძღვანელი პირის წინაშე, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ საზოგადოება დაადასტურებს, რომ ნების გამოვლენისას პირი, ასევე საზოგადოების ის ხელმძღვანელი, რომლის წინაშეც იქნა გამოვლენილი ნება, მიზნად ისახავდნენ სამენარმეო საზოგადოების ინტერესების საწინააღმდეგოდ ქმედებას.

5. იმ სამენარმეო საზოგადოებაში, რომელშიც სახელმწიფო, აფხაზეთის ან აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკა ფლობს ხმათა საერთო რაოდენობის 50%-ზე მეტს, საქართველოს მთავრობის, აფხაზეთის ან აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის გადაწყვეტილებით, შეიძლება შეიქმნას სამეთვალყურეო საბჭო. ამ შემთხვევაში სამეთვალყურეო საბჭოში სახელმწიფოს, აფხაზეთის ან აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის წარმომადგენელი შესაძლებელია იყოს საჯარო მოსამსახურე, თუ მას კონკრეტულ საწარმოსთან ინტერესთა კონფლიქტი არ აქვს. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი, რომელიც იმავდროულად საჯარო მოსამსახურეა, მისთვის დაკისრებულ მოვალეობებს სათანადო ანაზღაურების გარეშე ასრულებს და მისი საქმიანობა არ ჩაითვლება საჯარო დაწესებულებაში ინტერესთა შეუთავსებლობად.

სამენარმეო საზოგადოების, როგორც ფიქციური წარმონაქმნის, ერთ-ერთი უმთავრესი დანიშნულება პირთა საერთო სამენარმეო მიზნის მისაღწევად კაპიტალის გაერთიანებაა. თავის მხრივ, სამენარმეო საქმიანობის განხორციელება უშუალოდ უკავშირდება მოგების მიღების მიზნით, ორგანიზებული სტრუქტურის მეშვეობით, მესამე პირებთან ურთიერთობას. ასეთი ორგანიზებულობის ერთ-ერთი ძირითადი კომპონენტი კი სპეციალური ორგანოს არსებობაა, რომელიც ფიქციური წარმონაქმნის სახელით მესამე პირებთან სამართლებრივ ურთიერთობაში შევა.

წინამდებარე მუხლის მიხედვით, სამენარმეო საზოგადოების სახელით მესამე პირებთან ურთიერთობის უფლებამოსილება ხელმძღვანელ ორგანოს ენიჭება, რისი შეზღუდვაც დაუშვებელია. შეზღუდვის იმპერატიული აკრძალვის ძირითადი მიზანი, როგორც საზოგადოების, ისე მესამე პირების წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების გადამოწმების შედეგად ან/და პოტენციური დავებით წარმოშობილი ხარჯებისაგან დაცვას ემსახურება. თუმცა კანონპროექტის 49-ე მუხლის მე-3 პუნქტი უშვებს გამონაკლისს საერთო წესიდან, კერძოდ, „თუ ხელშეკრულების დადებისას კონტრაპენტისთვის ცნობილი იყო სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანოს უფლებამოსილების შეზღუდვის შესახებ, სამენარმეო საზოგადოებას აქვს ასეთი ხელშეკრულების შეცილების უფლება“. სტანდარტი „ცნობილი იყო“ გულისხმობს პოზიტიურ ცოდნას ან გარემოებებს, რომლებიც მიუთითებენ, რომ შეუძლებელია, მეორე მხარეს არ სცოდნოდა შეზღუდვის შესახებ, მისი აშკარა, თვალშისაცემი ხასიათის გამო.

ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილების მსგავსად, კანონპროექტი იძლევა ერთპიროვნული, ინდივიდუალური, ერთობლივი და შერეული წარმომადგენლობის შესაძლებლობებს. ამასთანავე, საზოგადოების წინაშე ნების გამოვლენის გამარტივებისა და ამ გზით ტრანსაქციული ხარჯების შემცირების მიზნით, სამენარმეო საზოგადოების წინაშე ნების გამოვლენის ნამდვილობისთვის საკმარისი იქნება მისი გამოვლენა მხოლოდ ერთი ხელმძღვანელი პირის წინაშე. ამ წესიდან გამონაკლისია ის შემთხვევა, როდესაც საზოგადოება დაადასტურებს, რომ ნების გამოვლენისას პირი, ასევე საზოგადოების ის ხელმძღვანელი, რომლის წინაშეც იქნა გამოვლენილი ნება, მიზნად ისახავდნენ სამენარმეო საზოგადოების ინტერესების სანაღმდეგოდ ქმედებას.

წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე სუბიექტის იდენტიფიცირებისას პირს შეუძლია, დაეყრდნოს რეესტრის სისრულისა და უტყუარობის პრეზუმფციას. ამასთან, წინამდებარე მუხლი ითვალისწინებს რამდენიმე შესაძლებლობას, როდესაც მესამე პირს არ შეუძლია, დაეყრდნოს რეესტრის მონაცემებს:

- თუ ხელშეკრულების დადებისას კონტრაპენტისთვის ცნობილი იყო სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანოს უფლებამოსილების შეზღუდვის შესახებ.
- თუ წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირი და კონტრაპენტი განზრახ მოქმედებენ ერთად, რათა ზიანი მიადგეს იმ სამენარმეო საზოგადოებას, რომლის სახელითაც მოქმედებს წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირი.

მუხლი 50. გენერალური სავაჭრო მინდობილობა

1. ინდივიდუალურ მენარმის, სამენარმეო საზოგადოების შემთხვევაში – პარტნიორთა კრების, ხოლო სამეთვალყურეო საბჭოს არსებობის შემთხვევაში – სამეთვალყურეო საბჭოს გადანწყვილების საფუძველზე, ამ კანონის 43-ე მუხლის მე-2 პუნქტში დასახელებულ პირებს, შეუძლიათ წერილობით გასცენ გენერალური სავაჭრო მინდობილობა. გენერალური სავაჭრო მინდობილობა შეიძლება ორ ან რამდენიმე პირს ერთობლივად მიეცეს და განისაზღვროს, რომ ისინი ცალ-ცალკე ან ყველა ერთად წარმოადგენენ მენარმეს (საერთო გენერალური სავაჭრო მინდობილობა).

2. გენერალური სავაჭრო მინდობილობის მფლობელი პირი რეგისტრირებული უნდა იყოს რეესტრში.

- 3. გენერალური სავაჭრო მინდობილობა იძლევა უფლებამოსილებას, რომ გენერალურმა სავაჭრო წარმომადგენელ მასსამართლოში და სხვა ურთიერთობებში განახორციელოს ყველა საქმიანობა და სამართლებრივი მოქმედება, რომელიც დაკავშირებულია სანარმოს ფუნქციონირებასთან, გარდა უძრავი ქონების გასხვისებისა ან ვალდებულებებით დატვირთვისა. უძრავი ქონების გასხვისების ან ვალდებულებებით დატვირთვის უფლებამოსილება გენერალურ სავაჭრო წარმომადგენელს აქვს მხოლოდ მაშინ, როცა მას ეს უფლებამოსილება სპეციალურად მიეცემა.**
- 4. გარდა კანონით პირდაპირ გათვალისწინებული შემთხვევებისა, გენერალური სავაჭრო მინდობილობის ფარგლების შეზღუდვა ბათილია მესამე პირისათვის. გენერალური სავაჭრო მინდობილობის შემოფარგვლას ერთი ან რამდენიმე ფილიალით მხოლოდ მაშინ აქვს ძალა მესამე პირისათვის, თუ ფილიალები იმართება სხვადასხვა სახელწოდებით.**
- 5. გენერალური სავაჭრო წარმომადგენელი ხელმონერისას საფირმო სახელწოდებას დაურთავს თავის სახელსა და გვარს და გენერალური სავაჭრო მინდობილობის აღმნიშვნელ დამატებას.**
- 6. გენერალური სავაჭრო მინდობილობა შეიძლება ნებისმიერ დროს გაუქმდეს ამავე მინდობილობით გათვალისწინებული ანაზღაურების მოთხოვნის უფლების ხელყოფის გარეშე.**
- 7. დაუშვებელია გენერალური სავაჭრო მინდობილობის გადაცემა.**
- 8. მენარმის რეგისტრაციის გაუქმება იწვევს გენერალური სავაჭრო მინდობილობის შეწყვეტას.**

გენერალური სავაჭრო მინდობილობის ინსტიტუტი შექმნილია სამენარმეო მიზნებისათვის. რეგისტრირებულ მენარმეს უფლება აქვს, რეესტრში რეგისტრაციის გზით განსაზღვროს გენერალური სავაჭრო მინდობილობის მფლობელი პირი. ეს პირი თავისი სტატუსით არ არის სამენარმეო საზოგადოების დირექტორი და ის უფრო ვიწრო უფლებამოსილებების მატარებელი სუბიექტია. მეტიც, პროკურის მფლობელი არ არის მენარმის ორგანო. ასევე, დაუშვებელია რომელიმე ორგანოს *ex officio* გენერალური სავაჭრო მინდობილობით აღჭურვა. პროკურის მფლობელი პირი შეირჩევა ინდივიდუალურად და მას შესაბამისი უფლებამოსილება ენიჭება ინდივიდუალური მენარმის, სამენარმეო საზოგადოების შემთხვევაში – პარტნიორთა კრების, ხოლო სამეთვალყურეო საბჭოს არსებობის შემთხვევაში – სამეთვალყურეო საბჭოს გადანყვეტილების საფუძველზე ხელმძღვანელი პირების მიერ გაცემული გენერალური სავაჭრო მინდობილობით.

როგორც აღინიშნა, პროკურის მფლობელი კომპეტენციის ნაწილში არ უთანაბრდება სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელ ორგანოს. ასეთი მინდობილობა გენერალურ სავაჭრო წარმომადგენელს აძლევს უფლებას, სასამართლოსა და სხვა ურთიერთობებში განახორციელოს სანარმოს ფუნქციონირებასთან დაკავშირებული საქმიანობა და სამართლებრივი მოქმედებები. უძრავ ქონებასთან დაკავშირებით პროკურის მოცულობა შეზღუდულია, თუკი პროკურის გამცემი საგანგებოდ არ მიუთითებს ამგვარ უფლებამოსილებაზე. პროკურის გადაცემა სრული მოცულობით დაუშვებელია, თუმცა, პროკურის გამცემის თანხმობით, პროკურისტს შესაძლოა, ჰქონდეს ე.წ. ქვემინდობილობის გაცემის უფლება. ვინაიდან პრო-

კურისტი სანარმოს (და არა ხელმძღვანელი ორგანოს) წარმომადგენელია, სანარმოს რეგისტრაციის გაუქმება იწვევს პროკურის შეწყვეტასაც.

მუხლი 51. კეთილსინდისიერების მოვალეობა

1. ხელმძღვანელი პირები ვალდებული არიან სამეწარმეო საზოგადოების საქმეებს გაუძღვნენ მართლზომიერად და კეთილსინდისიერი ხელმძღვანელის გულისხმიერებით, კერძოდ, ზრუნავდნენ ისე, როგორც ანალოგიურ პირობებში უნდა ემოქმედა ხელმძღვანელს, და მოქმედებდნენ იმ რწმენით, რომ მათი ეს ქმედება ეკონომიკურად ყველაზე ხელსაყრელია სამეწარმეო საზოგადოებისათვის.

2. სამეწარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელმა პირმა უნდა დაამტკიცოს, რომ მას არ დაურღვევია დაკისრებული მოვალეობა.

3. ხელმძღვანელი პირი სამეწარმეო საზოგადოების წინაშე პასუხს აგებს კეთილსინდისიერების მოვალეობის ბრალეული დარღვევით მიყენებული ზიანისთვის. დაუშვებელია წესდებით ან პარტნიორთა გადაწყვეტილებით შეიზღუდოს ხელმძღვანელი პირის პასუხისმგებლობა მოვალეობის განზრახ დარღვევისთვის.

4. ხელმძღვანელი პირის მიერ სამეწარმეო საზოგადოებისთვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის უფლება აქვთ: ხელმძღვანელ ორგანოს, სხვა ხელმძღვანელს, სამეთვალყურეო საბჭოს, ხოლო კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევაში და წესით – თითოეულ პარტნიორს. წესდებით შეიძლება დამატებით განისაზღვროს ის პირი, ვისაც აქვს სამეწარმეო საზოგადოებისთვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის უფლება.

5. ხელმძღვანელი პირი თავისუფლდება პასუხისმგებლობისგან, თუ მისი ქმედებით ის ასრულებს პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებას, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა პარტნიორთა კრების ამგვარი გადაწყვეტილების მიღებას მან ხელი შეუწყო არასწორი ინფორმაციის მიწოდებით ან თუ იცოდა, რომ ამ გადაწყვეტილების მიღებას მოჰყვებოდა ზიანი და ამის თაობაზე არ შეატყობინა პარტნიორთა კრებას გადაწყვეტილების მიღებამდე ან მის აღსრულებამდე.

6. თუ გარიგების ღირებულება სამეწარმეო საზოგადოების აქტივების საბალანსო ღირებულების 50 პროცენტს ან წესდებით გათვალისწინებულ უფრო მცირე ოდენობას აღემატება, გარიგება უნდა დამტკიცდეს პარტნიორთა კრების მიერ.

მაშინ, როდესაც წარმომადგენლის კომპეტენტურ გადაწყვეტილებაზე დამოკიდებულია წარმოდგენილის კეთილდღეობა, წარმომადგენელს წარმოემოება ფიდეუციური მოვალეობები. ფიდეუციური მოვალეობები წარმომადგენელს ავალდებულებს, იმოქმედოს წარმომადგენლის საუკეთესო ინტერესებისათვის. დირექტორის კეთილსინდისიერების მოვალეობა სწორედ ფიდეუციური მოვალეობების შემადგენელი ნაწილია, რაც ავალდებულებს დირექტორებს, დააკმაყოფილონ წარმოდგენილის სასარგებლო ქცევის გარკვეული სტანდარტი. კერძოდ, ზრუნავდნენ ისე, როგორც ანალოგიურ პირობებში უნდა ეზრუნა ხელმძღვანელს, და მოქმედებდნენ იმ რწმენით, რომ მათი ეს ქმედება ეკონომიკურად ყველაზე ხელსაყრელია სამეწარმეო საზოგადოებისათვის.

კეთილსინდისიერების მოვალეობის დაკმაყოფილებისათვის დირექტორს მოეთხოვება გონივრულად, ყოველმხრივ ხელმისაწვდომ ინფორმაციაზე დაყრდნობით მიიღოს ფინანსურად, ეთიკურად და სამართლებრივად სამენარმეო საზოგადოებისთვის ყველაზე ხელსაყრელი გადაწყვეტილებები. შესაბამისად, დირექტორი მაქსიმალურ ძალისხმევას უნდა იყენებდეს საზოგადოებისთვის საუკეთესო გადაწყვეტილებების მისაღებად, რისთვისაც ისინი უნდა იყვნენ მიუკერძოებლები, ეყრდნობოდნენ სანდო, ყოველმხრივ ინფორმაციას და საუკეთესო პრაქტიკას.

კანონპროექტის 51-ე მუხლის მე-2 პუნქტი ადგენს მტკიცების ტვირთის შებრუნებას, ე.ი., სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის მიერ დადგენილ გადანაწილებასთან შედარებით. შებრუნებას საფუძვლად უდევს ვარაუდი, რომ დავის შემთხვევაში, ხელმძღვანელ ორგანოს საუკეთესო საშუალება აქვს, სასამართლოს კვალიფიციური ინფორმაცია მიაწოდოს გარემოებების შესახებ, ასევე დაადასტუროს მისი კეთილსინდისიერება, კერძოდ, ის, რომ მას არ დაურღვევია ვალდებულება, ან არ მიუძღვის ბრალი დარღვევაში. აღნიშნული დანაწესი სანარმოებში კორპორაციული მართვის გაუმჯობესების ხელშეწყობასაც ისახავს მიზნად.

კანონპროექტის 51-ე მუხლის მე-3 პუნქტის თანახმად, ხელმძღვანელი პირი სამენარმეო საზოგადოების წინაშე პასუხს აგებს კეთილსინდისიერების მოვალეობის ბრალეული დარღვევით მიყენებული ზიანისათვის. ამასთანავე, პასუხისმგებლობა გამოირიცხება მე-5 პუნქტით გათვალისწინებული წინაპირობების არსებობისას. თავის კომპეტენციაში მიღებული პარტნიორთა (კრების) გადაწყვეტილება შესრულება ევალება ხელმძღვანელ ორგანოს, ამდენად, იგი განთავისუფლებული უნდა იყოს სანარმოს წინაშე ამ გადაწყვეტილების შესრულების გამო ზიანის ანაზღაურებისგან. ეს არ ვრცელდება ბათილ გადაწყვეტილებებზე, თუმცა, ზოგადად, ვრცელდება საცილო გადაწყვეტილებებზე, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა დირექტორმა იცოდა ან უხეში გაუფრთხილებლობით არ იცოდა საცილოობის დამადასტურებელი გარემოებების შესახებ.

კანონპროექტის თანახმად, ხელმძღვანელი პირი წესდებით ან პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით, შეიძლება გათავისუფლდეს საზოგადოებისათვის გაუფრთხილებლობით მიყენებული ზიანისათვის პასუხისმგებლობისაგან. საპირისპიროდ, დაუშვებელია წესდებით ან პარტნიორთა გადაწყვეტილებით შეიზღუდოს ხელმძღვანელი პირის პასუხისმგებლობა მოვალეობის განზრახ დარღვევისთვის.

ხელმძღვანელი პირის მიერ სამენარმეო საზოგადოებისთვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის უფლება, სულ მცირე, ექნებათ შემდეგ სუბიექტებს:

- ხელმძღვანელ ორგანოს;
- სხვა ხელმძღვანელს;
- სამეთვალყურეო საბჭოს;
- კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევაში და წესით – თითოეულ პარტნიორს (შდრ. მუხ. 149-ე).

კანონპროექტის 51-ე მუხლის მე-4 პუნქტი იძლევა ამ სუბიექტთა წრის გაფართოების შესაძლებლობას, სადამფუძნებლო შეთანხმებით, მათ შორის საგანგებო პოზიციის შემოღებით. საკმარისია, თუკი შეთანხმება ჩამოთვლილ ხელმძღვანელ ორგანოს დამატებითი პირის განსაზღვრის უფლებას მისცემს.

მუხლი 52. კეთილსინდისიერების მოვალეობა განსაკუთრებულ ვითარებაში

1. ხელმძღვანელი პირები ვალდებული არიან, დაუყოვნებლივ მოიწვიონ პარტნიორთა კრება, თუ აღმოჩნდა, რომ სამენარმეო საზოგადოების განთავსებული კაპიტალი შემცირდა ნახევრამდე.

2. თუ სამენარმეო საზოგადოება გადახდისუუნაროა ან იმყოფება მოსალოდნელი გადახდისუუნარობის წინაშე, ხელმძღვანელმა პირებმა, ბრალეული გაჭიანურების გარეშე, მაგრამ სამენარმეო საზოგადოების გადახდისუუნარობის დადგომის მომენტიდან არა უგვიანეს 3 კვირისა, უნდა განაცხადონ ამის თაობაზე „გადახდისუუნარობის საქმის წარმოების შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით. გადახდისუუნარობის თაობაზე განცხადება ბრალეულად გაჭიანურებული არ არის, თუ ზემოაღნიშნული პირები მოქმედებენ კეთილსინდისიერების მოვალეობის ჯეროვანი დაცვით.

კანონპროექტის 51-ე მუხლი ეთმობა ხელმძღვანელი პირის კეთილსინდისიერების მოვალეობის ზოგადი სტანდარტის განსაზღვრას. კანონპროექტის მომდევნო, 52-ე მუხლი კი სპეციალური ხასიათისაა და ადგენს ამავე სუბიექტის მოვალეობებს განსაკუთრებულ ვითარებაში.

უპირველეს ყოვლისა, მნიშვნელოვანია თავად განსაკუთრებული ვითარების განმარტება. ასეთი განმარტება უნდა ამოვიკითხოთ წინამდებარე მუხლის პირველ პუნქტში. კერძოდ, განსაკუთრებულ ვითარებად, რომელიც საზოგადოების ხელმძღვანელ პირს დამატებით მოვალეობებს აკისრებს, ჩაითვლება სამენარმეო საზოგადოების განთავსებული კაპიტალის შემცირება ნახევრამდე. ასეთ დროს ხელმძღვანელი პირები ვალდებული იქნებიან, დაუყოვნებლივ მოიწვიონ პარტნიორთა კრება.

თუ სამენარმეო საზოგადოება გადახდისუუნაროა, ან იმყოფება მოსალოდნელი გადახდისუუნარობის წინაშე, ხელმძღვანელმა პირებმა, ბრალეული გაჭიანურების გარეშე, უნდა განაცხადონ „რეაბილიტაციისა და კრედიტორთა კოლექტიური დაკმაყოფილების შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით. კანონპროექტის თანახმად, ბრალეულ გაჭიანურებად ჩაითვლება:

- განცხადების პირველი გონივრული შესაძლებლობის გამოუყენებლობა;
- განცხადების გაკეთება გადახდისუუნარობის დადგომიდან 3 კვირაზე გვიან, თუ დაგვიანების მიზეზი კეთილსინდისიერების მოვალეობის არაჯეროვანი შესრულება იქნება.

მუხლი 53. სამენარმეო გადანყვეტილების თავისუფლება

1. კეთილსინდისიერების მოვალეობა არ არის დარღვეული და ხელმძღვანელი პირები არ არიან ვალდებული ანაზღაურონ ის ზიანი, რომელიც სამენარმეო საზოგადოებას მიადგა მათ მიერ მიღებული სამენარმეო გადანყვეტილების შედეგად, თუ მათ გონივრულად შეეძლოთ ევარაუდათ, რომ სამენარმეო გადანყვეტილებას იღებენ საკმარისი და სანდო ინფორმაციის საფუძველზე, სამენარმეო საზოგადოების ინტერესიდან გამომდინარე, დამოუკიდებლად და ინტერესთა კონფლიქტის ან სხვათა ზეგავლენის გარეშე.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტი არ გამოიყენება იმ შემთხვევაში, როცა გადანყვეტილება მიღებულია კანონით ან წესდებით გათვალისწინებული მოვალეობების დარღვევით.

საზოგადოების ხელმძღვანელი პირები მონაწილეობას იღებენ საზოგადოების ყოველ-დღიურ მენეჯმენტში. შესაბამისად, მათი საქმიანობა პერმანენტულად უკავშირდება ისეთი გადაწყვეტილებების მიღებას, რომლებიც ეკონომიკური თვალსაზრისით რისკის შემცველია და ასეთი რისკის მინიმუმამდე დაყვანა მხოლოდ აღნიშნულ ორგანოთა წევრების მიერ საკუთარი ფიდუციური მოვალეობების შესრულებითაა შესაძლებელი. კანონპროექტის 53-ე მუხლი საქართველოს კანონმდებლობაში „სამენარმეო გადაწყვეტილების თავისუფლების წესის“ Business Judgment Rule-ს კოდიფიცირების მცდელობაა, თუმცა არა მისი კლასიკური ფორმით. კერძოდ, 51-ე მუხლის მე-2 პუნქტიდან გამომდინარე, იგი არ ასრულებს ხელმძღვანელის დამცავი პრეზუმფციის როლს, არამედ განსაზღვრავს (ავიწროებს) ხელმძღვანელის მტკიცების ტვირთის შინაარსს (გარემოებათა მოცულობას) სამენარმეო გადაწყვეტილების არსებობის შემთხვევაში.

სამენარმეო გადაწყვეტილება ვითარების შეფასებიდან გამომდინარე სამომავლო ვარაუდთან დაკავშირებული მენეჯერული გადაწყვეტილებაა, რაც განაპირობებს კიდევ ამგვარი გადაწყვეტილების მიღებისას დირექტორის დისკრეციის დაცვის აუცილებლობას. ამგვარი დაცვის საჭიროება განპირობებულია სამენარმეო გადაწყვეტილების მიღებისას მისი შედეგების სრულყოფილი განჭვრეტის შეუძლებლობით, ხშირად კი – გარკვეული რისკის ალების აუცილებლობით.

დირექტორის პასუხისმგებლობისგან დამცავი მტკიცების ტვირთის შინაარსიდან გამომდინარე, დირექტორმა უნდა დაამტკიცოს, რომ სამენარმეო გადაწყვეტილების მიღებისას მოქმედებდა კეთილსინდისიერად, ე.ი. კანონიერად, ინტერესთა კონფლიქტის გარეშე და დამოუკიდებლად; გონივრულობის სტანდარტიდან გამომდინარე, საკმარისად ინფორმირებული იყო გადაწყვეტილების საგანთან დაკავშირებით და რაციონალურად სწამდა, რომ გადაწყვეტილება სანარმოს ინტერესებისთვის საუკეთესოა.

სასამართლო დავაში მოსარჩელემ უნდა დაამტკიცოს ზიანი, რომელიც სანარმოს დირექტორის ქმედების შედეგად მიადგა. გარდა ამისა, მან, სულ მცირე, *prima facie* მტკიცებულებები უნდა წარმოადგინოს იმის მისანიშნებლად, რომ ქმედება არის დირექტორის ზრუნვის ვალდებულების ბრალეული დარღვევა. ხოლო დირექტორის დასამტკიცებელია, რომ მან დაიცვა Business Judgment Rule-ს წინაპირობები და, შესაბამისად (რაც, გარემოებების დამტკიცების შემთხვევაში უდავოდ მიიჩნევა), არ დაურღვევია ზრუნვის ვალდებულება. დირექტორს ასევე შეუძლია, ამტკიცოს, რომ ბრალი არ მიუძღვის ვალდებულების დარღვევაში.

უფრო კონკრეტულად, ხელმძღვანელი პირის კეთილსინდისიერების მოვალეობა არ ჩაითვლება დარღვევულად და მას არ დაეკისრება იმ ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება, რომელიც სამენარმეო საზოგადოებას მიადგა ხელმძღვანელი პირის მიერ მიღებული სამენარმეო გადაწყვეტილების შედეგად, თუ მას გონივრულად შეეძლო ევარაუდა, რომ სამენარმეო გადაწყვეტილებას იღებდა:

- საკმარისი და სანდო ინფორმაციის საფუძველზე;
- სამენარმეო საზოგადოების ინტერესიდან გამომდინარე;
- დამოუკიდებლად და ინტერესთა კონფლიქტის ან სხვათა ზეგავლენის გარეშე.

მუხლი 54. კონკურენციის აკრძალვა

1. ხელმძღვანელ პირს არ აქვს უფლება სამენარმეო საზოგადოების თანხმობის გარეშე განახორციელოს იგივე საქმიანობა, რასაც ეწევა სამენარმეო საზოგადოება ან იყოს მსგავს სფეროში მოქმედი სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელი პირი. ხელმძღვანელ პირთან დადებული სასამსახურო ხელშეკრულებით აღნიშნული ვალდებულება შეიძლება ძალაში დარჩეს თანამდებობიდან მისი წასვლის შემდეგაც, მაგრამ არაუმეტეს 3 წლის ვადით. ამ ვალდებულების დარღვევისათვის, შესაძლებელია, გათვალისწინებულ იქნეს კომპენსაცია, რომლის ოდენობა და გადახდის წესი განისაზღვრება სასამსახურო ხელშეკრულებით ან მხარეთა დამატებით შეთანხმების საფუძველზე. კონკურენციის აკრძალვის წესის დარღვევის შემთხვევაში, სამენარმეო საზოგადოებას შეუძლია სამენარმეო საზოგადოებისთვის მიყენებული ზიანისათვის დამრღვევს მოსთხოვოს კომპენსაციასთან ერთად შეთანხმებული პირგასამტეხლოს გადახდაც. სამენარმეო საზოგადოებას შეუძლია, კომპენსაციის ნაცვლად, დამრღვევისგან მოითხოვოს საკუთარი ან შესამე პირის სახელით დადებული გარიგებიდან დამრღვევის მიერ მიღებული სარგებლის სამენარმეო საზოგადოებისთვის გადაცემა ან ამგვარი სარგებლის მიღების უფლების დათმობა. ამ უფლების გამოყენება შეუძლია ხელმძღვანელ ორგანოს, სხვა ხელმძღვანელ პირებს და სამეთვალყურეო საბჭოს, ხოლო კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევაში – თითოეულ პარტნიორს.

2. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებასა და კომანდიტურ საზოგადოებაში ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული საქმიანობის განხორციელებაზე თანხმობის გაცემა შეუძლია პარტნიორთა კრებას, ხოლო შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში, სააქციო საზოგადოებასა და კოოპერატივში – იმ ორგანოს, რომელიც ნიშნავს ხელმძღვანელ პირს. თანხმობა შეიძლება გაიცეს როგორც ზოგადად, ისე მხოლოდ კონკრეტულ საქმიანობაზე, გარიგებათა სახეზე და სამენარმეო საზოგადოებაში მონაწილეობაზე. დაუშვებელია თანხმობის გაცემაზე დაუსაბუთებლად უარის თქმა.

3. ამ მუხლის პირველ პუნქტში გათვალისწინებულ საქმიანობაზე თანხმობა გაცემულად ჩაითვლება, თუ სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელად დანიშნისას პარტნიორებისათვის ცნობილი იყო, რომ სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელი ეწეოდა ასეთ საქმიანობას და ამ საქმიანობის შეწყვეტა მისთვის არ მოუთხოვიათ.

კანონპროექტი აწესრიგებს კონკურენციის აკრძალვას, რომელიც ხელმძღვანელი ორგანოს წევრს უკრძალავს სამენარმეო საზოგადოების თანხმობის გარეშე იმავე საქმიანობის განხორციელებას, რომელსაც ეწევა სამენარმეო საზოგადოება, ასევე უკრძალავს, იყოს მსგავს სფეროში მოქმედი სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელი პირი. კონკურენციის აკრძალვა ეხება მხოლოდ ხელმძღვანელ პირებს და არა პარტნიორებს. კონკურენციის აკრძალვის წესის დარღვევა წარმოშობს საზოგადოების მხრიდან ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის, ან დადებული გარიგებიდან მიღებული, ან მისაღები სარგებლის დათმობის უფლებას. კონკურენციის აკრძალვის მიზანი სამენარმეო საზოგადოების დაცვაა ხელმძღვანელი პირის მიერ ამ სანარმოს შესახებ ინფორმაციის ან ამ სანარმოში თავისი პოზიციის ბოროტად გამოყენებისაგან არასამართლიანი კონკურენციისათვის.

წინამდებარე მუხლის პირველი პუნქტი ხელმძღვანელ პირებს უკრძალავს იმავე საქმიანობის განხორციელებას, რომელსაც ეწევა სამენარმეო საზოგადოება, ან მსგავს სფეროში მოქმედი სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელ პირად ყოფნას. კონკურენციის აკრძალვის მოვალეობა არსებობს პირის ხელმძღვანელ პირად ყოფნის განმავლობაში. ასევე, ხელმძღვანელ პირთან დადებული სასამსახურო ხელშეკრულებით აღნიშნული ვალდებულება შეიძლება ძალაში დარჩეს თანამდებობიდან მისი წასვლის შემდეგაც, მაგრამ არაუმეტეს 3 წლის ვადით. ხელმძღვანელმა პირმა ასეთი კონკურენციის თაობაზე უნდა აცნობოს პარტნიორთა კრებას, ხოლო შემლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში, სააქციო საზოგადოებასა და კოოპერატივში – იმ ორგანოს, რომელიც ნიშნავს ხელმძღვანელ პირს.

კანონპროექტის თანახმად, სხვა შემთხვევაში ხელმძღვანელ პირს მოუწევს კომპენსაციის გადახდა წესდებითა და ამ პირთან დადებული სასამსახურო ხელშეკრულებით დადგენილი წესით. ასევე, უფლებამოსილი სუბიექტის მიერ დამრღვევისგან შეიძლება მოთხოვნილ იქნეს საკუთარი ან მესამე პირის სახელით დადებული გარიგებიდან მიღებული სარგებლის სამენარმეო საზოგადოებისთვის გადაცემა ან ამგვარი სარგებლის მიღების უფლების დათმობა.

პარტნიორთა კრებას, ხოლო შემლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში, სააქციო საზოგადოებასა და კოოპერატივში – იმ ორგანოს, რომელიც ნიშნავს ხელმძღვანელ პირს, უფლება ექნება, ხელმძღვანელ პირს დართოს ნება, განახორციელოს იგივე საქმიანობა, რასაც ეწევა სამენარმეო საზოგადოება, ან იყოს მსგავს სფეროში მოქმედი სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელი პირი. კანონპროექტის თანახმად, ასეთი თანხმობა შესაძლებელია გაიცეს შესაბამისი ორგანოს გადაწყვეტილების სახით. ასევე, თანხმობად ჩაითვლება, თუ სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელად დანიშნვისას პარტნიორებისათვის ცნობილი იყო, რომ სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელი ეწეოდა ასეთ საქმიანობას და ამ საქმიანობის შეწყვეტა მისთვის არ მოუთხოვიათ.

კანონპროექტით გათვალისწინებული სიახლეა 54-ე მუხლის მე-4 პუნქტი, რომელიც სანქციის სახეებს ეხება. დღევანდელი მენარმეთა შესახებ კანონისგან განსხვავებით, რთულად გასაგებ ანაბლაურებაზე უარის თქმას ჩაენაცვლა ალტერნატიული სარგებლის დათმობა საზოგადოებისთვის, ან (თუკი სარგებელი ჯერ არ არის მიღებული) შესაბამისი მოთხოვნის დათმობა. დანაწესი განპირობებულია ზოგიერთ შემთხვევაში კონკრეტული ზიანის (მიზმზედევობრივი ქონებრივი დანაკლისის) დადგენით.

მუხლი 55. საქმიანი შესაძლებლობის მითვისების აკრძალვა

1. ხელმძღვანელ პირს არ აქვს უფლება, სამენარმეო საზოგადოების წინასწარი თანხმობის გარეშე, პირადი ან საზოგადოების გარდა სხვა პირთათვის სარგებლის მისაღებად ისარგებლოს სამენარმეო საზოგადოების საქმიანობის სფეროსთან დაკავშირებული საქმიანი შესაძლებლობით, რომელიც მისთვის ხელმისაწვდომი გახდა მოვალეობის შესრულებისას ან თანამდებობრივი მდგომარეობიდან გამომდინარე და რომელიც, გონივრული თვალსაზრისით, სამენარმეო საზოგადოების ინტერესის საგანი შეიძლებოდა ყოფილიყო. წინასწარი თანხმობის მიღება არ არის საჭირო, თუ პარტნიორთა კრებამ ან სამეთვალყურეო საბჭომ უკვე იმსჯელა აღნიშნულ შესაძლებ-

ლობაზე და უარი თქვა მის გამოყენებაზე. ეს ვალდებულება ძალაში რჩება არაუმეტეს ამ პირის თანამდებობიდან წასვლის მომენტიდან 3 წლისა. სასამსახურო ხელშეკრულებით შეიძლება შეთანხმდეს ნაკლები ვადა.

2. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებასა და კომანდიტურ საზოგადოებაში ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული საქმიანი შესაძლებლობით სარგებლობაზე თანხმობის გაცემა შეუძლია პარტნიორთა კრებას, ხოლო შემლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში, სააქციო საზოგადოებასა და კოოპერატივში – იმ ორგანოს, რომელიც ნიშნავს ხელმძღვანელ პირს.

3. საქმიანი შესაძლებლობის მითვისების აკრძალვის წესის დარღვევის შემთხვევაში, სამენარმეო საზოგადოებას შეუძლია დამრღვევისგან მოითხოვოს ამ დარღვევით სამენარმეო საზოგადოებისთვის მიყენებული ზიანის (მათ შორის მიუღებელი შემოსავლის) ანაზღაურება და შეთანხმებული პირგასამტეხლო. სამენარმეო საზოგადოებას შეუძლია, ზიანის ანაზღაურებისა და პირგასამტეხლოს ნაცვლად, დამრღვევისგან მოითხოვოს საკუთარი ან მესამე პირის სახელით დადებული გარიგებიდან დამრღვევის მიერ მიღებული სარგებლის სამენარმეო საზოგადოებისთვის გადაცემა ან ამგვარი სარგებლის მიღების უფლების დათმობა.

4. ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული მოთხოვნის უფლების გამოყენება შეუძლიათ ხელმძღვანელ ორგანოს, სამეთვალყურეო საბჭოს, ხოლო კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევაში – თითოეულ პარტნიორს.

კანონპროექტით საკანონმდებლო დონეზე შემოდის საზოგადოების ხელმძღვანელი პირის მიერ საზოგადოების საქმიანი შესაძლებლობის მითვისების აკრძალვის საკითხი. საქმიანი შესაძლებლობის მითვისების აკრძალვა გულისხმობს ხელმძღვანელის პასუხისმგებლობას იმ შემთხვევაში, თუ ეს პირი პირადი სარგებლისათვის გამოიყენებს ხელმძღვანელის რანგში შეძენილ იმ საქმიან შესაძლებლობას, რომელიც, გონივრული თვალსაზრისით, შესაძლებელია, სამენარმეო საზოგადოების ინტერესის საგანი ყოფილიყო. კორპორაციული შესაძლებლობების მითვისების აკრძალვა დირექტორის ფიდუციური მოვალეობების შემადგენელი ნაწილია, იგი იცავს სამენარმეო საზოგადოებას ხელმძღვანელი პირის არაკეთილსინდისიერებისაგან და ამ გზით ახალისებს ნდობას სამენარმეო საზოგადოებასა და მის ხელმძღვანელ პირს შორის.

თავისი ფიდუციური მოვალეობების ჯეროვანი შესრულებისათვის ხელმძღვანელმა პირმა თავდაპირველად სწორედ სამენარმეო საზოგადოებას უნდა შესთავაზოს საზოგადოების საქმიანობის სფეროსთან დაკავშირებული საქმიანი შესაძლებლობები. ასეთი ვალდებულება მოქმედებს პირის ხელმძღვანელ პირად ყოფნის და ამ პირის თანამდებობიდან წასვლის მომენტიდან 3 წლის განმავლობაში. თუმცა სასამსახურო ხელშეკრულებით შეიძლება მხარეები შეთანხმდნენ უფრო ნაკლებ ვადაზე.

ის, თუ რომელი შესაძლებლობა უნდა ჩაითვალოს საზოგადოების ინტერესის საგნად, უნდა გადაწყდეს გონივრული განსჯის შედეგად, რომლის ფარგლებშიც მხედველობაში იქნება მიღებული ისეთი ფაქტორები, როგორებიცაა: ამ შესაძლებლობისა და საზოგადოების საოპერაციო არეალის ურთიერთმიმართება, კორპორაციის ფინანსური მდგომარეობისა და ამ შესაძლებლობის მასშტაბის ურთიერთმიმართება, სხვა გარემოებები, რომლებიც ამ შე-

საძლებლობას სამენარმეო საზოგადოებისთვის ფინანსური, სამართლებრივი ან ეთიკური კუთხით საინტერესოს ხდის და სხვ.

კანონპროექტის თანახმად, ხელმძღვანელ პირს ასეთი შესაძლებლობით პირადად სარგებლობის უფლება მხოლოდ ორ შემთხვევაში ექნება:

- თუ მიღებულია ხელმძღვანელი პირის განწესებაზე უფლებამოსილი ორგანოს თანხმობა;
- თუ პარტნიორთა კრებამ ან სამეთვალყურეო საბჭომ უკვე იმსჯელა აღნიშნულ შესაძლებლობაზე და უარი თქვა მის გამოყენებაზე.

სხვა შემთხვევაში ხელმძღვანელი პირი პასუხს აგებს სამენარმეო საზოგადოებისთვის მიყენებული ზიანის გამო (*მათ შორის მიუღებელი შემოსავლის გამო*). სამენარმეო საზოგადოების შესაბამისი ორგანოს გადაწყვეტილებით ზიანის ანაზღაურების ნაცვლად შეიძლება მოთხოვნილ იქნეს მიღებული სარგებლის სამენარმეო საზოგადოებისთვის გადაცემა ან ამგვარი სარგებლის მიღების უფლების დათმობა.

მუხლი 56. ინტერესთა კონფლიქტი

1. ხელმძღვანელი პირი ან ხმათა 20 პროცენტის ან მეტის მფლობელი პარტნიორი ვალდებულია პარტნიორთა კრებას ან სამეთვალყურეო საბჭოს, ხოლო მონისტურ სისტემაში პარტნიორთა კრებას ან ხელმძღვანელ ორგანოს ფაქტის შეტყობისთანავე აცნობოს დადებული ან დასადები ისეთი გარიგების თაობაზე, რომლის მიმართ ის დაინტერესებული პირია, ასევე მისი დაინტერესების ხასიათზე.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული პირი დაინტერესებულ პირად ითვლება, თუ ის, ან მასთან დაკავშირებული პირი:

ა) არის გარიგების მეორე მხარე;

ბ) პირდაპირ ან არაპირდაპირ ფლობს იმ სამენარმეო საზოგადოების წილთა 20 ან მეტ პროცენტს, რომელიც არის გარიგების მეორე მხარე;

გ) პირდაპირ ან არაპირდაპირ ფლობს იმ სამენარმეო საზოგადოების წილთა 20 ან მეტ პროცენტს, რომლის სულ მცირე 20 პროცენტიანი წილის მესაკუთრე არის გარიგების მეორე მხარე;

დ) არის იმ სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელი პირი ან სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი, რომელიც არის გარიგების მეორე მხარე;

ე) გარიგების შედეგად იღებს სარგებელს, რომელიც არ არის დაკავშირებული სამენარმეო საზოგადოებაში წილის ფლობასთან ან ხელმძღვანელი ორგანოს წევრობასთან;

ვ) ასეთად ითვლება წესდების თანახმად.

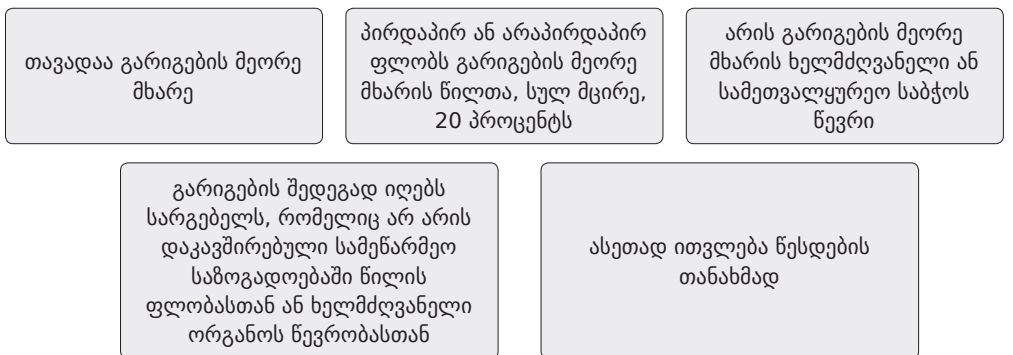
3. ამ კანონის მიზნებისთვის, დაკავშირებული პირი განიშარტება „ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად.

4. გარიგება დაინტერესებული პირის მონაწილეობით წინასწარ უნდა დამტკიცდეს სამეთვალყურეო საბჭოს, ხოლო ამ უკანასკნელის არარსებობისას, პარტნიორთა კრების მიერ. დაინტერესებულ პირებს ეკრძალებათ ამ საკითხზე ხმის მიცემა სამენარმეო საზოგადოების ნებისმიერ ორგანოში.

- 5. თუ სამეთვალყურეო საბჭოს წევრთა უმრავლესობა დაინტერესებული პირია, გარიგება უნდა დამტკიცდეს პარტნიორთა კრების მიერ.
- 6. გადაწყვეტილება იმ გარიგების დამტკიცების შესახებ, რომელშიც მონაწილეობდა დაინტერესებული პირი, უნდა შეიცავდეს მითითებას ასეთი პირის დაინტერესების ხასიათზე, მოცულობასა და გარიგების სხვა მნიშვნელოვან პირობებზე.
- 7. ამ მუხლის მოთხოვნები არ ვრცელდება იმ სამენარმეო საზოგადოებაზე, რომელშიც მხოლოდ ერთი პარტნიორია და რომელიც იმავდროულად სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელი პირია, ასევე – გარიგებებზე, რომლებიც იდება სამენარმეო საზოგადოებასა და მის 100 პროცენტთან შვილობილ საწარმოს ან 100 პროცენტთან პარტნიორს შორის.
- 8. თუ ხელშეკრულების დადებისას კონტრაპენტისთვის ცნობილი იყო ინტერესთა კონფლიქტის არსებობისა და სამენარმეო საზოგადოების ნებართვის არარსებობის შესახებ, სამენარმეო საზოგადოებას აქვს ასეთი ხელშეკრულების შეცილების უფლება.
- 9. ამ მუხლით გათვალისწინებული წესების დარღვევით გარიგების დადების შემთხვევაში, დამრღვევი ვალდებულია, აანაზღაუროს სამენარმეო საზოგადოებისთვის ამ გარიგების დადებით ან მისი შესრულებით მიყენებული ზიანი, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ ინტერესთა კონფლიქტის არარსებობისას გარიგება დაიდებოდა არსებითად იგივე პირობებით.

კანონპროექტის 56-ე მუხლი ეთმობა ინტერესთა კონფლიქტის თავიდან აცილების მოვალეობას. ამ მოვალეობის ფარგლებში ხელმძღვანელი ორგანოს წევრი ან საზოგადოების ხმების, სულ მცირე, 20 პროცენტის მესაკუთრე პარტნიორი ვალდებულია, საზოგადოებას აცნობოს ამ საზოგადოების მიერ დასადები იმ გარიგების შესახებ, რომელშიც ხელმძღვანელი პირი დაინტერესებული მხარეა.

ინტერესთა კონფლიქტი სახეზეა მაშინ, როდესაც არსებული გარემოებები ზეგავლენას ახდენს პირის შესაძლებლობაზე, გარიგების დადებისას გონივრულად, მიუკერძოებლად, პირადი ინტერესების გარეშე იმოქმედოს საზოგადოების საუკეთესო ინტერესებისათვის. ასეთი ზეგავლენა სახეზეა, თუ პირი:

ზემოაღნიშნული წინაპირობების არსებობისას პირს ეკისრება მოვალეობა, პირველივე შესაძლებლობისთანავე გაამჟღავნოს თავისი დაინტერესებისა და დაინტერესების ხასიათის

შესახებ ინფორმაცია. კანონპროექტის თანახმად, გარიგება დაინტერესებული პირის მონაწილეობით წინასწარ უნდა დამტკიცდეს სამეთვალყურეო საბჭოს, ხოლო ამ უკანასკნელის არარსებობისას, პარტნიორთა კრების მიერ. თანხმობას აღნიშნული ორგანო გასცემს იმ პირის აქტიური ხმის უფლებით მონაწილეობის გარეშე, რომელსაც აქვს ინტერესი დასადებო გარიგებასთან დაკავშირებით. გადაწყვეტილება გარიგების დამტკიცების შესახებ უნდა შეიცავდეს მითითებას ასეთი პირის დაინტერესების ხასიათზე, მოცულობასა და გარიგების სხვა მნიშვნელოვან პირობებზე.

კანონპროექტის შესაბამისად, დაინტერესებული პირის მონაწილეობით გარიგების დამტკიცების მოვალეობა არ არსებობს, თუ:

- სამენარმეო საზოგადოებაში მხოლოდ ერთი პარტნიორია და რომელიც, იმავედროულად, სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელი პირია;
- გარიგება იდება სამენარმეო საზოგადოებასა და მის 100-პროცენტთან შვილობილ საწარმოს ან 100-პროცენტთან პარტნიორს შორის.

ზემოთ განხილული წესის დარღვევისათვის პირი ვალდებული იქნება, ანაზღაუროს სამენარმეო საზოგადოებისთვის ამ გარიგების დადებით ან მისი შესრულებით მიყენებული ზიანი. ზიანი არ არსებობს, თუ ინტერესთა კონფლიქტის არარსებობისას გარიგება დაიდებოდა არსებითად იმავე პირობებით. ამის პარალელურად, საზოგადოებას ექნება მხოლოდ იმ გარიგების შეცვლების უფლება, სადაც მეორე მხარისთვის ცნობილი იყო ინტერესთა კონფლიქტის არსებობისა და სამენარმეო საზოგადოების ნებართვის არარსებობის შესახებ.

მუხლი 57. სოლიდარული პასუხისმგებლობა

1. ვალდებულებების რამდენიმე ხელმძღვანელის მოქმედებით ან უმოქმედობით დარღვევის შემთხვევაში, ისინი სოლიდარულად აგებენ პასუხს სამენარმეო საზოგადოების წინაშე.

2. სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორთა კრებას შეუძლია, მიიღოს გადაწყვეტილება ხელმძღვანელი პირის მიერ სამენარმეო საზოგადოებისთვის ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნაზე უარის თქმის ან მასთან მორიგების თაობაზე, თუკი ამას არ შეეწინააღმდეგებიან ხმათა სულ მცირე 10 პროცენტის მესაკუთრე პარტნიორები. ხელმძღვანელი პირი ასევე თავისუფლდება სამენარმეო საზოგადოებისათვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურების ვალდებულებისგან, თუ იგი თავისი ქმედებით ასრულებდა პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებას. ხელმძღვანელ პირს, რომლის მიერ სამენარმეო საზოგადოებისათვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურებისაგან გათავისუფლების საკითხიც განიხილება, ეკრძალება ამ საკითხზე ხმის მიცემა.

3. წესდებით ან სასამსახურო ხელშეკრულებით არ შეიძლება გამოირიცხოს ხელმძღვანელი პირის პასუხისმგებლობა ვალდებულების განზრახ დარღვევით სამენარმეო საზოგადოებისთვის მიყენებული ზიანისთვის.

კანონპროექტის 51-ე-56-ე მუხლები განსაზღვრავს ხელმძღვანელი პირის მოვალეობებს. კანონპროექტის წინამდებარე მუხლი კი ზემოაღნიშნული მოვალეობების დარღვევისათვის ადგენს პასუხისმგებლობის ფარგლებთან დაკავშირებულ სპეციალურ წესებს. კერძოდ, ხელმძღვანელი პირის პასუხისმგებლობა დადგება როგორც მოქმედებით, ისე უმოქმედობით მიყენებული ზიანისათვის. ხელმძღვანელი პირის პასუხისმგებლობა დგება პირადად, უშუალოდ, მთელი თავისი ქონებით, ხოლო რამდენიმე ხელმძღვანელი პირის ბრალეულობის შემთხვევაში, ასევე, სოლიდარულად.

საზოგადოების ხელმძღვანელი პირის მიმართ არსებული მოთხოვნა საზოგადოების აქტივია. შესაბამისად, კანონპროექტის თანახმად, ამ მოთხოვნის რეალიზებაზე გადაწყვეტილებას თავად სამეწარმეო საზოგადოება მიიღებს. თუმცა, ვინაიდან ეს მოთხოვნა ხელმძღვანელი პირის მიმართ არსებობს, ამ მოთხოვნაზე უარის თქმის უფლება აქვს არა აქტივების განკარგვაზე ზოგადი კომპეტენციის მქონე ხელმძღვანელ ორგანოს, არამედ საზოგადოების საერთო კრებას. საერთო კრების მიერ უარის თქმა დასაშვები იქნება მხოლოდ ზოგიერთი წინაპირობის არსებობისას:

- ხელმძღვანელი პირის პასუხისმგებლობისაგან გათავისუფლების გადაწყვეტილება მიღებულია საერთო კრებაზე იმ პირობით, რომ:
 - ამ გადაწყვეტილებას არ ეწინააღმდეგება ხმების 10% და
 - თავად ეს პირი არ მონაწილეობს კენჭისყრაში.

ხელმძღვანელი პირი პასუხისმგებლობისაგან, ასევე, შეიძლება გათავისუფლდეს წესდებით ან სასამსახურო ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, რამაც ამ პირს მოქმედების მეტი თავისუფლება უნდა მიანიჭოს გადაწყვეტილების მიღების პროცესში. თუმცა ასეთი გათავისუფლება დასაშვებია მხოლოდ იმ ზიანზე, რომელიც საზოგადოებას მიადგა ხელმძღვანელი პირის გაუფრთხილებელი მოქმედებით. ასევე, კანონპროექტის თანახმად, ხელმძღვანელი პირი თავისუფლდება სამეწარმეო საზოგადოებისათვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურების ვალდებულებისგან, თუ იგი თავისი ქმედებით ასრულებდა პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებას.

თავი VII. ბუღალტრული აღრიცხვა, ანგარიშგება და აუდიტი

მუხლი 58. ბუღალტრული აღრიცხვა, ანგარიშგება და აუდიტი

1. ბუღალტრული აღრიცხვა, ანგარიშგების მომზადება და წარდგენა ხდება და აუდიტი ხორციელდება „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად.
2. „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი (შემდგომ – სდპ) პირველი და მეორე კატეგორიების სანარმოები ვალდებული არიან, ყოველწლიურად უზრუნველყონ საკუთარი ფინანსური ანგარიშგების/კონსოლიდირებული ანგარიშგების აუდიტის განხორციელება „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად.
3. აუდიტის განხორციელებაში სამენარმო საზოგადოების აქციონერების/პარტნიორების, მმართველობითი ორგანოს და სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების ჩართულობამ საფრთხე არ უნდა შეუქმნას აუდიტორის დამოუკიდებლობასა და ობიექტურობას.
4. მენარმის ხელმძღვანელი და სამეთვალყურეო საბჭოში შემავალი პირები ერთობლივად არიან პასუხისმგებელი „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად ანგარიშგების მომზადებისა და წარდგენისათვის.

კანონპროექტის მე-8 თავში ასახულია ბუღალტრულ აღრიცხვასთან, ანგარიშგებასა და აუდიტთან დაკავშირებით ევროკავშირის 2013/34/EU და 2006/43/EC დირექტივის ნორმები, რაც მიზნად ისახავს ასოცირების შეთანხმებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებას და საქართველოს კანონმდებლობის ევროკავშირის სამართალთან დაახლოებას.

კანონპროექტის 58-ე მუხლი ადგენს ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის განხორციელების ძირითად ნორმებს. კერძოდ, დგინდება პირთა წრე, რომლებიც ექვემდებარებიან სავალდებულო აუდიტს. ამ წრეში ექვევნიან „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი პირველი² და მეორე³ კატეგორიების სანარმოები და მათ ეკისრება ვალდებულება, ყოველწლიურად უზრუნველყონ საკუთარი ფინანსური ანგარიშგების/კონსოლიდირებული ანგარიშგების აუდიტის განხორციელება.

2 პირველი კატეგორიის სანარმო – სუბიექტი, რომლის მაჩვენებლები საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს შემდეგი სამი კრიტერიუმიდან, სულ მცირე, ორ კრიტერიუმს აკმაყოფილებს: აქტივების ჯამური ღირებულება 50 მილიონ ლარს აღემატება; შემოსავალი 100 მილიონ ლარს აღემატება; საანგარიშგებო პერიოდში დასაქმებულთა საშუალო რაოდენობა 250-ს აღემატება.

3 მეორე კატეგორიის სანარმო – სუბიექტი, რომელიც არ არის მესამე ან მეოთხე კატეგორიის სანარმო და რომლის მაჩვენებლები საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს შემდეგი სამი კრიტერიუმიდან, სულ მცირე, ორ კრიტერიუმს აკმაყოფილებს: აქტივების ჯამური ღირებულება 50 მილიონ ლარს არ აღემატება; შემოსავალი 100 მილიონ ლარს არ აღემატება; საანგარიშგებო პერიოდში დასაქმებულთა საშუალო რაოდენობა 250-ს არ აღემატება.

ასევე, წინამდებარე მუხლით დგინდება, რომ ხელმძღვანელი და სამეთვალყურეო საბჭოში შემავალი პირები ერთობლივად იქნებიან პასუხისმგებლები ანგარიშგებების მომზადებისა და წარდგენისათვის. ასევე, აუდიტის განხორციელებაში სამენარმეო საზოგადოების აქციონერებს/პარტნიორებს, მმართველობით ორგანოსა და სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს ენიჭებათ ჩართულობის შესაძლებლობა იმ პირობით, რომ მათმა მონაწილეობამ საფრთხე არ უნდა შეუქმნას აუდიტორის დამოუკიდებლობასა და ობიექტურობას.

მუხლი 59. აუდიტის კომიტეტი

1. სდპ-ის სამეთვალყურეო საბჭოში იქმნება აუდიტის კომიტეტი, რომელიც შედგება სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებისა და, სულ მცირე, ერთი დამოუკიდებელი წევრისგან. დამოუკიდებელ წევრად მიიჩნევა პირი, რომელიც სამართლებრივად ან/და ეკონომიკურად დაკავშირებული არ არის საწარმოსთან, მათ შორის, არ ფლობს ამ საწარმოს აქციებს/წილებს და არ იღებს აღნიშნული საწარმოდან ანაზღაურებას ან სხვა ეკონომიკურ სარგებელს, გარდა სამეთვალყურეო საბჭოს წევრობისთვის ან/და აუდიტის კომიტეტის წევრობისთვის დადგენილი ანაზღაურებისა.
2. იმ სდპ-ში, რომელშიც სამეთვალყურეო საბჭო არ არის, იქმნება დამოუკიდებელი აუდიტის კომიტეტი, რომლის წევრებიც არიან პარტნიორთა კრების მიერ განსაზღვრული ვადით არჩეული დამოუკიდებელი პირები.
3. აუდიტის კომიტეტის წევრი არ შეიძლება იყოს სამეთვალყურეო საბჭოს ის წევრი, რომელიც ხელმძღვანელი პირის უფლებამოსილებას ახორციელებს.
4. აუდიტის კომიტეტის წევრი უნდა იყოს საწარმოს საქმიანობის სფეროში კომპეტენტური პირი. აუდიტის კომიტეტის სულ მცირე ერთი წევრი უნდა იყოს ბუღალტრული აღრიცხვის სფეროში ან/და აუდიტის სფეროში კომპეტენტური პირი.
5. აუდიტის კომიტეტის თავმჯდომარეს აუდიტის კომიტეტის წევრთაგან ირჩევს სდპ-ის სამეთვალყურეო საბჭო, ხოლო იმ სდპ-ში, რომელშიც სამეთვალყურეო საბჭო არ არის, – პარტნიორთა კრება. სდპ-ის სამეთვალყურეო საბჭო/პარტნიორთა კრებამ აუდიტის კომიტეტის თავმჯდომარედ უნდა აირჩიოს ამ მუხლის პირველი პუნქტით განსაზღვრული დამოუკიდებელი პირი.
6. აუდიტის კომიტეტის ფუნქციას, ზედამხედველობა გაუწიოს:
 - ა) ფინანსური ანგარიშგების შედგენის პროცესს;
 - ბ) ხარისხის კონტროლის, რისკების მართვისა და, საჭიროების შემთხვევაში, ფინანსური ინფორმაციის შიდა აუდიტის ეფექტიანობას;
 - გ) ფინანსური ანგარიშგების/კონსოლიდირებული ანგარიშგების აუდიტის განხორციელებას ხარისხის კონტროლის მონიტორინგის ანგარიშში ასახული დასკვნების გათვალისწინებით;
 - დ) აუდიტორის/აუდიტორული ფირმის მიერ „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნათა (მათ შორის, დამოუკიდებლობის შესახებ ნორმების) დაცვას.
7. აუდიტის კომიტეტი სამეთვალყურეო საბჭოს, მისი არარსებობის შემთხვევაში კი – პარტნიორთა კრებას, აწვდის ინფორმაციას განხორციელებული აუდიტის შედეგების,

ფინანსური ანგარიშგების უტყუარობაზე აუდიტის გავლენის და ამ პროცესში კომიტეტის მონაწილეობის შესახებ.

8. აუდიტის კომიტეტი გამოსცემს რეკომენდაციებს ფინანსური ინფორმაციის უტყუარობის უზრუნველყოფისა და პარტნიორთა კრების მიერ შესარჩევი აუდიტორის/აუდიტორული ფირმის შესახებ.

9. აუდიტის კომიტეტი სამეთვალყურეო საბჭოს, მისი არარსებობის შემთხვევაში კი – პარტნიორთა კრებას, რეგულარულად წარუდგენს საქმიანობის შესახებ ანგარიშს და დაუყოვნებლივ ატყობინებს მათი ფუნქციების განხორციელებისას წარმოშობილი წინააღმდეგობების შესახებ.

10. ეს მუხლი არ ვრცელდება კომერციულ ბანკებზე, რომელთა საქმიანობა რეგულირდება „კომერციული ბანკების საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონით, ანგარიშვალდებულ სანარმოებზე, რომელთა საქმიანობა რეგულირდება „ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ“ საქართველოს კანონით, მზღვეველებზე, რომელთა საქმიანობა რეგულირდება „დაზღვევის შესახებ“ საქართველოს კანონით, საინვესტიციო კომპანიებზე, რომელთა საქმიანობა რეგულირდება „საინვესტიციო ფონდების შესახებ“ საქართველოს კანონით, და არასახელმწიფო საპენსიო სქემის დამფუძნებლებზე, რომელთა საქმიანობა რეგულირდება „არასახელმწიფო საპენსიო დაზღვევისა და უზრუნველყოფის შესახებ“ საქართველოს კანონით.

კომიტეტი წარმოადგენს სამეთვალყურეო საბჭოს დაქვემდებარებულ, ფაკულტატიურ და დამხარე ორგანოს, რომელიც საზოგადოების ინდივიდუალური ინტერესების გათვალისწინებით შეიძლება შეიქმნას. თუმცა ზოგიერთ შემთხვევაში ცალკეული კომიტეტის არსებობა შესაძლებელია, კანონმდებლობით სავალდებულო სახით იქნეს გათვალისწინებული. ამის ერთ-ერთი ნიმუში არის სდპ-ში⁴ აუდიტის კომიტეტის შექმნის ვალდებულება. წინამდებარე მუხლი განსაზღვრავს აუდიტის კომიტეტის შექმნის ვალდებულებას და მის ფუნქციონირებასთან დაკავშირებულ ნორმებს.

აუდიტის კომიტეტი შედგება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ მისი შემადგენლობიდან არჩეული წევრებისაგან, გარდა იმ წევრისა, რომელიც ახორციელებს დირექტორის უფლებამოსილებებს. კანონპროექტი, ასევე, ითვალისწინებს აუდიტის კომიტეტის შემადგენლობაში დამოუკიდებელი წევრების არსებობას.

ამასთანავე, საქართველოს კანონმდებლობა იძლევა როგორც ორსაფეხურიანი, ისე ერთსაფეხურიანი კორპორაციული მართვის სისტემის ჩამოყალიბების შესაძლებლობას, სადაც არ არსებობს სამეთვალყურეო საბჭო, როგორც საზოგადოების ორგანო. ასეთ სდპ-ში შეიქმნება განცალკევებული აუდიტის კომიტეტი, რომელიც შედგება საერთო კრების მიერ განსაზღვრული ვადით არჩეული დამოუკიდებელი წევრებისგან.

კომიტეტს საქმიანობის ორგანიზაციული კოორდინირების მიზნით ჰყავს თავისი თავმჯდომარე. კომიტეტის თავმჯდომარეს კომიტეტის წევრებისგან ირჩევს სამეთვალყურეო საბჭო, მისი არარსებობის შემთხვევაში კი საერთო კრება.

4 საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი (იხ. „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონი (N5386-III, სსმ ვებგვერდი, 24/06/2016), მე-2 მუხლი, ხელმისაწვდომია: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/3311504?publication=11>).

მუხლი 60

კანონპროექტი განსაზღვრავს იმ ძირითად საკითხებს, რომელთა ზედამხედველობის ფუნქცია აკისრია აუდიტის კომიტეტს და ადგენს კომიტეტის მიერ რეკომენდაციებისა და საქმიანობის ანგარიშის წარდგენის ვალდებულებას. კერძოდ, აუდიტის კომიტეტის კომპეტენციას განეკუთვნება:

ფინანსური ანგარიშგების შედგენის პროცესის ზედამხედველობა	ხარისხის კონტროლის, რისკების მართვისა და, საჭიროების შემთხვევაში, ფინანსური ინფორმაციის შიდა აუდიტის ეფექტიანობის ზედამხედველობა
ხარისხის კონტროლის მონიტორინგის ანგარიშში ასახული დასკვნების გათვალისწინებით ანგარიშგების აუდიტის განხორციელების ზედამხედველობა	აუდიტორის/აუდიტორული ფირმის მიერ „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნათა დაცვის ზედამხედველობა

მუხლი 60. აუდიტორთან/აუდიტორულ ფირმასთან დადებული ხელშეკრულებიდან გასვლა

- 1. პარტნიორთა კრება უფლებამოსილია მხოლოდ სათანადო საფუძვლის არსებობისას მიიღოს გადაწყვეტილება აუდიტორთან/აუდიტორულ ფირმასთან დადებული ხელშეკრულებიდან გასვლის შესახებ. ბუღალტრული აღრიცხვისა და აუდიტის განხორციელების პროცედურების შესახებ აზრთა სხვადასხვაობა არ შეიძლება გახდეს აღნიშნული ხელშეკრულებიდან გასვლის საფუძველი.**
- 2. მენარმე, აუდიტორი/აუდიტორული ფირმა ვალდებულია, ხელშეკრულებიდან გასვლის შესახებ, შესაბამის დასაბუთებასთან ერთად, შეატყობინოს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში შემავალ სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულებას – ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურს.**
- 3. სდპ-ის ხმების ან წილების/აქციების 5 პროცენტის მფლობელი პარტნიორი/აქციონერი ან ასეთ პარტნიორთა/აქციონერთა ჯგუფი უფლებამოსილია, სათანადო საფუძვლის არსებობისას, აუდიტორთან/აუდიტორულ ფირმასთან დადებული ხელშეკრულებიდან გასვლის მოთხოვნით მიმართოს სასამართლოს.**

კანონპროექტის მე-60 მუხლი ადგენს აუდიტორის/აუდიტორულ ფირმებთან ხელშეკრულების შეწყვეტის მარეგულირებელ ნორმებს. კერძოდ, პარტნიორთა კრება უფლებამოსილი იქნება, მხოლოდ სათანადო საფუძვლის არსებობისას მიიღოს გადაწყვეტილება აუდიტორთან/აუდიტორულ ფირმასთან დადებული ხელშეკრულებიდან გასვლის შესახებ. ასევე, სათანადო საფუძვლის არსებობისას, სასამართლოს მეშვეობით, ხელშეკრულებიდან გასვლის უფლება ენიჭებათ ხმების ან წილების/აქციების 5 პროცენტის მფლობელებს.

ამის შეუძლებლობიდან გამომდინარე, კანონპროექტი არ ქმნის სათანადო საფუძველთა კატალოგს. სათანადო საფუძვლის არსებობა უნდა შეფასდეს ინდივიდუალურად, ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში, თუმცა, კანონპროექტის თანახმად, ბუღალტრული აღრიცხვისა და

აუდიტის განხორციელების პროცედურების შესახებ აზრთა სხვადასხვაობა არ შეიძლება მინეულ იქნეს ასეთ საფუძვლად.

ასევე, დგინდება როგორც მენარმის, ისე აუდიტორის/აუდიტორული ფირმის ვალდებულება, ხელშეკრულებიდან გასვლის შესახებ ინფორმაცია, შესაბამის დასაბუთებასთან ერთად, წარუდგინონ ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურს.

თავი VIII. რეორგანიზაცია და უცხო ქვეყანაში რეგისტრირებული მენარმის რეგისტრაციის საქართველოში გადმოცანა

მუხლი 61. სამენარმეო საზოგადოების რეორგანიზაციის ფორმები

1. სამენარმეო საზოგადოების რეორგანიზაცია დასაშვებია შემდეგი ფორმით:

- ა) გარდაქმნა;
- ბ) შერწყმა (მიერთება ან გაერთიანება);
- გ) გაყოფა (დაყოფა ან გამოყოფა).

2. სამენარმეო საზოგადოების რეორგანიზაციის შესახებ გადაწყვეტილებაზე ვრცელდება ამ კანონის 84-ე მუხლის მე-2 პუნქტით სამენარმეო საზოგადოების ლიკვიდაციისათვის გათვალისწინებული შეტყობინების წესები.

3. ამ თავით გათვალისწინებული სამენარმეო საზოგადოების რეორგანიზაციის წესი ვრცელდება „საინვესტიციო ფონდების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად დაფუძნებულ საინვესტიციო კომპანიებზე, თუ იმავე კანონით ან მის საფუძველზე მიღებული კანონქვემდებარე აქტებით სხვა რამ არარის განსაზღვრული.

მუხლი 62. სამენარმეო საზოგადოების გარდაქმნა

1. პარტნიორთა გადაწყვეტილების საფუძველზე, ნებისმიერი სამენარმეო საზოგადოება შეიძლება გარდაიქმნას სხვა სამართლებრივი ფორმის სამენარმეო საზოგადოებად. გარდაქმნის შემდეგ სამენარმეო საზოგადოება აგრძელებს არსებობას ახალი სამართლებრივი ფორმით.

2. გარდაქმნის შემთხვევაში, ახალი სამართლებრივი ფორმის სამენარმეო საზოგადოების დაფუძნებასთან დაკავშირებით ამ კანონით დადგენილი მოთხოვნები გამოიყენება გარდაქმნილი სამენარმეო საზოგადოების მიმართ.

3. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორები და კომანდიტური საზოგადოების კომპლემენტარები პასუხს აგებენ სოლიდარულად და პირადად, მთელი თავიანთი ქონებით, სამენარმეო საზოგადოების იმ ვალდებულებებისათვის, რომლებიც წარმოიშვა სამენარმეო საზოგადოების გარდაქმნამდე და, ამასთან, მოთხოვნა ვადამოსული გახდა გარდაქმნამდე ან გარდაქმნიდან არაუგვიანეს 5 წლისა.

კანონპროექტის 61-ე-79-ე მუხლები სამენარმეო საზოგადოების რეორგანიზაციისა (გარდაქმნა, შერწყმა, გაყოფა) და რედომიცილების საკითხებს აწესრიგებს. ამასთან, აღნიშნული ნორმები ემსახურება ევროკავშირის 2017/1132 დირექტივის 87-ე-117-ე და 135-ე-160-ე მუხლების ქართულ კანონმდებლობაში იმპლემენტაციას, უმათავრესად სააქციო საზოგადოებებისთვის.

აღსანიშნავია, რომ 1994 წლის „მენარმეთა შესახებ“ კანონით რეორგანიზაციის ყველა ფორმა ერთი მუხლით არის მოწესრიგებული (144-ე). კანონპროექტი უფრო ვრცლად აწესრიგებს რეორგანიზაციის შესახებ გადაწყვეტილების მიღების წინაპირობებს და პრო-

ცედურას, რეორგანიზაციის განხორციელების პროცესს, ასევე ამ პროცესში კრედიტორების დაცვისა და რეორგანიზაციის დასრულების საკითხებს.

რეორგანიზაციათა თავის (VIII) ზოგადი სტრუქტურა ასეთია:

- რეორგანიზაციის სახეები;
- გადანყვეტილება რეორგანიზაციის შესახებ;
- გადანყვეტილების შინაარსი, თანდართული დოკუმენტები;
- შერწყმა/გაყოფის გეგმა/სს-ის გეგმის შემოწმება;
- სს-ის შერწყმა/გაყოფის ანგარიში;
- რეორგანიზაციის რეგისტრაცია;
- გამოქვეყნებისა და შეტყობინების წესები;
- მინორიტარები/კრედიტორები რეორგანიზაციაში;
- განსაკუთრებული შემთხვევები.

მიზნის მიღწევა, რომელსაც რეორგანიზაცია ემსახურება (საზოგადოების ქონების ან მისი ნაწილის ერთი საზოგადოებიდან მეორეში გადატანა, ისე, რომ თავიდან იქნეს აცილებული საზოგადოების დაშლა), შესაძლებელია საზოგადოების ქონების შემადგენელი ელემენტების ცალკეულ ნაწილებად, ვალდებულებითსამართლებრივი გარიგებების მეშვეობით სხვა საზოგადოებისთვის გადაცემის გზით. ამიტომ რეორგანიზაცია წარმოადგენს არა სავალდებულო ან ერთადერთ გზას ამ მიზნის მისაღწევად, არამედ გამარტივებულ გზას უმცირესობაში მყოფი პარტნიორებისა და კრედიტორების ინტერესების დაცვის პირობით. ამ გარემოების გათვალისწინებით, რეორგანიზაციის სამართლებრივ რეჟიმზე მოქმედებს ამომწურავი ჩამონათვალის პრინციპი – ე.ი. დასაშვებია მხოლოდ რეორგანიზაციის ის სახეები და იმ სუბიექტების მონაწილეობით, რაც განსაზღვრულია კანონით.

რეორგანიზაციის პროცესის დეტალური მონესრიგების აუცილებლობა ნაკარნახევია ამ პროცესში სანარმოს, კრედიტორებისა და პარტნიორების საკანონმდებლო დაცვის მინიმალური სტანდარტის დადგენის საჭიროებით.

რეორგანიზაციის ყველა ფორმას აერთიანებს ის საერთო ნიშანი, რომ რეორგანიზაცია არ გულისხმობს სამენარმეო საზოგადოების დაშლას. რეორგანიზაციები შეიძლება დავყოთ ორ სახედ – ქონების გადაცემით და გადაცემის გარეშე. ამ უკანასკნელს მიეკუთვნება გარდაქმნა, რომლის დროსაც სამენარმეო საზოგადოება (სუბიექტი) აგრძელებს არსებობას სხვა სამართლებრივი ფორმით, ე.ი. უზრუნველყოფილია სუბიექტის იდენტურობა გარდაქმნამდე და გარდაქმნის შემდეგ.

ყველა რეორგანიზაცია, რომელიც მოიცავს ქონების გადაცემას, გადაცემა ხდება უნივერსალური უფლებამონაცვლეობის ფორმით კანონის ძალით, თუმცა ნებაყოფლობით – სანარმოთა გადანყვეტილების საფუძველზე.

62-ე მუხლის მე-5 პუნქტი ზღუდავს და განმარტავს ყოფილი პირადად პასუხისმგებელი პარტნიორის პასუხისმგებლობას „ძველი“ ვალდებულებებისთვის და ადგენს მაქსიმალურ შემზღუდავს ვალდებულების განხორციელებისთვის.

მუხლი 63. გადანყვეტილება გარდაქმნის თაობაზე

1. სოლიდარული პასუხისმგებლობისა და კომანდიტურ საზოგადოებაში გადანყვეტილება გარდაქმნის თაობაზე მიიღება ყველა პარტნიორის თანხმობით. წესდებით შეიძლება გათვალისწინებული იყოს ასეთი გადანყვეტილების მიღება კენჭისყრაში მონაწილე ხმების სულ მცირე 3/4-ის უმრავლესობით.

2. შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების, სააქციო საზოგადოების ან კოოპერატივის სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებად გარდაქმნის გადანყვეტილება მიიღება ყველა პარტნიორის თანხმობით, ხოლო კომანდიტურ საზოგადოებად გარდაქმნის შემთხვევაში – კენჭისყრაში მონაწილე ხმების 3/4-ის უმრავლესობით, იმ პირობით, რომ ამ გადანყვეტილებას ხმას მისცემს ყველა ის პარტნიორი, რომელიც კომპლემენტარი უნდა გახდეს.

3. ამ მუხლის პირველი და მეორე პუნქტებით გათვალისწინებული შემთხვევების გარდა, გარდაქმნის თაობაზე გადანყვეტილება მიიღება კენჭისყრაში მონაწილე ხმების 3/4-ის უმრავლესობით, ხოლო სააქციო საზოგადოებაში სხვადასხვა კლასის აქციების არსებობისას – თითოეული კლასის ხმათა 3/4-ის უმრავლესობით, თუ წესდებით ხმათა უფრო მეტი ოდენობა არ არის გათვალისწინებული.

4. ხელმძღვანელმა ორგანომ, პარტნიორთა კრების მოსაწვევთან ერთად, ყველა პარტნიორს უნდა გაუგზავნოს დასამტკიცებელი წესდების პროექტი და წერილობითი ანგარიში, რომელშიც ასახული იქნება სამენარმეო საზოგადოების გარდაქმნის მიზეზები და მიზნები. იმ სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანოს გადანყვეტილებით, რომელსაც 100-ზე მეტი აქციონერი ჰყავს, კრება შესაძლებელია მოწვეულ იქნეს გამოქვეყნების გზით, ხოლო ანგარიში ხელმისაწვდომი უნდა გახდეს სააქციო საზოგადოების ადმინისტრაციის შენობაში თვალსაჩინო ადგილზე და ვებგვერდზე, ასეთის არსებობის შემთხვევაში. ანგარიშის წარდგენა არ არის სავალდებულო, თუ სამენარმეო საზოგადოებას მხოლოდ ერთი პარტნიორი ჰყავს ან ყველა პარტნიორი წერილობით უარს განაცხადებს ანგარიშის წარდგენაზე.

5. გარდაქმნის შესახებ გადანყვეტილებაში მითითებული უნდა იყოს:

- ა) სამენარმეო საზოგადოების ახალი სამართლებრივი ფორმა;
- ბ) სამენარმეო საზოგადოების ახალი საფირმო სახელწოდება;
- გ) შესაქმნელი სამენარმეო საზოგადოების წესდების პროექტის შესახებ, რომელიც უნდა დაერთოს გადანყვეტილებას;
- დ) შესაქმნელ სამენარმეო საზოგადოებაში წილის მიკუთვნების და, ასეთის არსებობის შემთხვევაში, ფულად კომპენსაციასთან დაკავშირებული პირობები, მათ შორის, უფლებები, რომლებსაც შესაქმნელი სამენარმეო საზოგადოება ანიჭებს წილების/აქციების (გარდა ჩვეულებრივი აქციებისა) მფლობელებს, ასევე იმ პარტნიორებს, რომელთა წილებს/აქციებს განსაკუთრებული უფლებები ჰქონდა მინიჭებული და სხვა ფასიანი ქაღალდების მფლობელებს ან ასეთ პირთა მიმართ შეთავაზებული ზომები;
- ე) გადანყვეტილება ხელმძღვანელი პირების დანიშვნისა და სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების არჩევის შესახებ (თუ მათი არსებობა აუცილებელია შესაქმნელი სამენარმეო საზოგადოებისთვის), რომელიც უნდა დაერთოს გარდაქმნის შესახებ გადანყვეტილებას.

**6. გადანყვეტილება სამენარმეო საზოგადოების გარდაქმნის შესახებ უნდა დამონ-
დეს ამ კანონის მე-5 მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად.**

მუხლი ადგენს ამხანაგური ტიპის საზოგადოებებისთვის ყველა პარტნიორის მიერ გა-
დანყვეტილების მიღების წესს და განსაზღვრავს საწესდებო ავტონომიის ფარგლებს. განსა-
კუთრებული დაცვით სარგებლობენ კომანდიტები, რომლებიც გარდაქმნილ საზოგადოებაში
კომპლემენტარები უნდა გახდნენ.

კაპიტალურ საზოგადოებებში, რომელთაც სხვადასხვა კლასის აქციები (წილები) აქვთ,
კვალიფიციური უმრავლესობის გარდა, შესაბამისი კლასის შესაბამისი კაპიტალის მფლობელ-
თა 3/4-ის თანხმობაც აუცილებელია. დანაწესის მიზანია, სხვადასხვა კლასის აქციათა მფლო-
ბელების უფლებების დაცვა – მათი ინვესტიციის გაუფასურების თავიდან აცილების მიზნით.

მე-4 პუნქტი პარტნიორების მიერ ინფორმირებული გადანყვეტილების მიღებას ემსახუ-
რება და ხელმძღვანელ ორგანოთა მიერ რეორგანიზაციის სამენარმეო მიზანშეწონილობის
დასაბუთების ვალდებულებას ადგენს.

მე-5 პუნქტი გარდაქმნის შესახებ გადანყვეტილების მინიმალურ შინაარსს ადგენს, მათ
შორის პარტნიორთა აქციონერთა წილებიდან, აქციებიდან და სხვა ფასიანი ქალაქებიდან
გამომდინარე უფლების ეკვივალენტურობის შეძლებისდაგვარად უზრუნველსაყოფად გარ-
დაქმნილ სამენარმეო საზოგადოებაში.

მუხლი 64. გარდაქმნის პირობები

**პარტნიორების წილი გარდაქმნილ სამენარმეო საზოგადოებაში უნდა იყოს პროპორ-
ციული იმ წილისა, რაც მათ ჰქონდათ წინა სამენარმეო საზოგადოებაში. სხვა შემ-
თხვევაში პარტნიორთა გადანყვეტილება გარდაქმნის შესახებ მიღებულ უნდა იქნეს
ერთხმად.**

მუხლი ადგენს პროპორციულობის დაცვის პრინციპს გარდაქმნილ საზოგადოებაში.

დათქმა ფართოდ უნდა იქნეს გაგებული. არ არის აუცილებელი ერთხმად გადანყვეტი-
ლების მიღება, გარდა გამონაკლისი შემთხვევებისა. კერძოდ, როცა, ეკონომიკური თვალ-
საზრისით, პარტნიორისთვის შეთავაზებული მონაწილეობის სახე ამკარად არაპროპორცი-
ულია გარდაქმნამდე მისი მონაწილეობისა სამენარმეო საზოგადოებაში.

მუხლი 65. გარდაქმნის შესახებ გადანყვეტილების გამოქვეყნება

**სამენარმეო საზოგადოების გადანყვეტილება გარდაქმნის შესახებ უნდა გამოქვეყნ-
დეს ამ კანონის მე-14 მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად.**

მუხლი 66. გარდაქმნის რეგისტრაცია

**1. ხელმძღვანელმა ორგანომ გარდაქმნის რეგისტრაციის უზრუნველსაყოფად განცხა-
დება უნდა წარუდგინოს მარეგისტრირებულ ორგანოს.**

2. განცხადებას სამენარმეო საზოგადოების გარდაქმნის შესახებ ხელს უნდა აწერდნენ უფლებამოსილი პირები.

3. განცხადებას თან უნდა ერთოდეს შემდეგი დოკუმენტები:

- ა) პარტნიორთა გადაწყვეტილება სამენარმეო საზოგადოების გარდაქმნის შესახებ;
- ბ) ამ კანონის 63-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მიხედვით პარტნიორთა გადაწყვეტილებაზე დართული დოკუმენტები;
- გ) მონაცემები პარტნიორთა ვინაობისა და გარდაქმნილ სამენარმეო საზოგადოებაში მათი წილების შესახებ (გარდა კოოპერატივისა და სააქციო საზოგადოებისა).

4. განცხადებასთან ერთად, სამენარმეო საზოგადოებამ უნდა წარადგინოს ყველა სხვა დოკუმენტი და მონაცემი, რაც საჭიროა ახალი ფორმის სამენარმეო საზოგადოების დაფუძნებისთვის.

5. გარდაქმნა ძალაში შედის რეგისტრაციის მომენტიდან. რეგისტრაციის შემდეგ, დაუშვებელია გარდაქმნის შესახებ სამენარმეო საზოგადოების გადაწყვეტილების ბათილობაზე მითითება.

6. განცხადება სამენარმეო საზოგადოების გარდაქმნის რეგისტრაციის შესახებ მარეგისტრირებელ ორგანოში შეიძლება წარდგენილი იქნეს გარდაქმნის შესახებ სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორთა გადაწყვეტილების გამოქვეყნებიდან 1 თვის შემდეგ. ამ ვადის დაცვა სავალდებულო არ არის, თუ ყველა პარტნიორი წერილობით უარს განაცხადებს გასაჩივრების უფლების გამოყენებაზე, რაც უნდა დამონმდეს ამ კანონით წესდებაზე ხელმოწერის დამონშებისთვის გათვალისწინებული წესით. კრედიტორების უფლებები განისაზღვრება ამ კანონის 76-ე მუხლით.

7. კანონმდებლობით გათვალისწინებულ შემთხვევებში, მარეგისტრირებელ ორგანოს უნდა წარედგინოს შესაბამისი ადმინისტრაციული ორგანოს თანხმობა.

პროცედურული საკითხების მოწესრიგებასთან ერთად, მუხლის (მე-6 პუნქტი) მიზანია, გამორიცხოს დარეგისტრირებული რეორგანიზაციის ნამდვილობისთვის საფრთხის შექმნის ალბათობა.

მე-6 პუნქტში მოცემული ვადა გარდაქმნის შესახებ გადაწყვეტილების გასაჩივრების გამომრიცხავი ვადას წარმოადგენს, რომლის გასვლის შემდეგაც გარდაქმნის რეგისტრაციას და ძალაში შესვლას სამართლებრივი ბარიერი აღარ დააბრკოლებს. კრედიტორების შესაძლო მოთხოვნები არ წარმოადგენს ასეთ წინაღობას. მათი მოთხოვნების განხორციელების შესაძლებლობა დადგენილია 76-ე მუხლით, რომელიც, ზოგადად, მათ მიერ გარდაქმნის დაბრკოლების უფლებას არ გულისხმობს.

მუხლი 67. სამენარმეო საზოგადოების შერწყმა და გაყოფა

1. ერთი ან მეტი სამენარმეო საზოგადოება (შემდგომ – მიერთებული სამენარმეო საზოგადოება), ლიკვიდაციის პროცედურის დაწყების გარეშე, შეიძლება მიუერთდეს სხვა სამენარმეო საზოგადოებას (შემდგომ – შემძენი სამენარმეო საზოგადოება) ამ უკანასკნელისათვის თავისი აქტივებისა და ვალდებულებების სრულად გადაცემის

გზით, რის სანაცვლოდაც მიერთებული სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორები მიიღებენ წილებს შემძენ სამენარმეო საზოგადოებაში.

2. ორი ან მეტი სამენარმეო საზოგადოება (შემდგომ – გაერთიანებული სამენარმეო საზოგადოებები), ლიკვიდაციის პროცედურის დაწყების გარეშე, შეიძლება გაერთიანდეს ახალი სამენარმეო საზოგადოების დაფუძნების გზით (შემდგომ – გაერთიანებული სამენარმეო საზოგადოება), რომელსაც კანონის ძალით გადაეცემა გაერთიანებული სამენარმეო საზოგადოებების მთელი აქტივები და ვალდებულებები, რის სანაცვლოდაც გაერთიანებული სამენარმეო საზოგადოებების პარტნიორები მიიღებენ წილებს გაერთიანებულ სამენარმეო საზოგადოებაში. აქტივების გადაცემა და ვალდებულებების გადასვლა ძალაში შედის ამ კანონის 69-ე მუხლის მე-2 პუნქტის „ი“ ქვეპუნქტით ან მე-4-მე-5 პუნქტებით გათვალისწინებული წესების შესაბამისად.

3. სამენარმეო საზოგადოებას, რომელიც უნდა დაექვემდებაროს დაყოფას, შეუძლია თავისი აქტივებისა და ვალდებულებების ნაწილები კანონის ძალით სრულად:

- ა) გადასცეს ორ ან მეტ, დაყოფის შედეგად ახლად დაფუძნებულ სამენარმეო საზოგადოებას (დაყოფა დაფუძნებით);
- ბ) გადასცეს ორ ან მეტ, უკვე არსებულ სამენარმეო საზოგადოებას (დაყოფა შექენით).

4. სამენარმეო საზოგადოებას, რომლისგანაც ხორციელდება გამოყოფა, შეუძლია აქტივებისა და ვალდებულებების ნაწილი ან ნაწილები:

- ა) გადასცეს ერთ ან მეტ, გამოყოფის შედეგად ახლად დაფუძნებულ სამენარმეო საზოგადოებას (გამოყოფა დაფუძნებით);
- ბ) გადასცეს ერთ ან მეტ, უკვე არსებულ სამენარმეო საზოგადოებას (გამოყოფა შექენით).

5. ამ მუხლის პირველ-მე-4 პუნქტებში მითითებულ შემთხვევებში, გაერთიანებულ/შემძენ სამენარმეო საზოგადოებაში ყოფილი სამენარმეო საზოგადოების/საზოგადოებების პარტნიორებს წილების მიღების გარდა, აქვთ უფლება, მიიღონ შესაბამისი ფულადი ანაზღაურება, თუ შეუძლებელია წილების გაცვლის თანაფარდობის დაცვა. სააქციო საზოგადოების შემთხვევაში, ფულადი ანაზღაურება არ უნდა აღემატებოდეს შერწყმის/გაყოფის მიზნებისთვის პარტნიორებზე გასაცემი წილების ნომინალური ღირებულების 10 პროცენტს, ხოლო თუ წილებს არ აქვთ ნომინალური ღირებულება, ამ კანონის 158-ე მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილი ღირებულების 10 პროცენტს.

6. დაუშვებელია შემძენი სააქციო საზოგადოების აქციების მიცემა გაყოფილი/მიერთებული სააქციო საზოგადოების იმ აქციების სანაცვლოდ:

- ა) რომლის მფლობელია შემძენი სააქციო საზოგადოება ან ის პირი, რომელიც საკუთარი სახელით მოქმედებს შემძენი სააქციო საზოგადოების დავალებით;
- ბ) რომლის მფლობელია გაყოფილი/მიერთებული სააქციო საზოგადოება ან ის პირი, რომელიც საკუთარი სახელით მოქმედებს გაყოფილი/მიერთებული სააქციო საზოგადოების დავალებით.

7. შერწყმა/გაყოფა შეიძლება განხორციელდეს დაშლილი სამენარმეო საზოგადოებების მიმართაც, იმ შემთხვევაში, თუ არ დაწყებულა სამენარმეო საზოგადოების ქონების განაწილება პარტნიორებზე.

8. შერწყმაში/გაყოფაში მონაწილე სამენარმეო საზოგადოებებს შეიძლება გააჩნდეთ განსხვავებული სამართლებრივი ფორმა.

9. შერწყმისას/გაყოფისას გაერთიანებული, მიერთებული ან დაყოფილი სამენარმეო საზოგადოების რეგისტრაცია უქმდება ლიკვიდაციის პროცესის დაწყების გარეშე, ხოლო მთელი მისი ვალდებულებები და აქტივები გადაეცემა ახლად დაფუძნებულ/ გაერთიანებულ/შემძენ სამენარმეო საზოგადოებებს.

10. შერწყმის შემთხვევაში, გაერთიანებული/შემძენი სამენარმეო საზოგადოება პასუხს აგებს ყველა იმ ვალდებულებაზე, რომლებიც გააჩნდა შერწყმულ სამენარმეო საზოგადოებებს. გაყოფის შემთხვევაში, ახლად დაფუძნებული/შემძენი სამენარმეო საზოგადოებები გაყოფილი სამენარმეო საზოგადოების ვალდებულებებზე პასუხს აგებენ სოლიდარულად. ეს პასუხისმგებლობა იბღუდება გაყოფით მათთვის მიკუთვნებული წმინდა აქტივის ოდენობით.

შერწყმა მოიცავს ორ სახეს – მიერთებას (შერწყმა შეძენით) და გაერთიანებას (შერწყმა დაფუძნებით). ორივე სახე კვლავ იყოფა შემდეგ ტიპებად:

- მიერთების დროს ერთი ან მეტი სამენარმეო საზოგადოება (მიერთებული სამენარმეო საზოგადოება) დაშლის გარეშე უერთდება არსებულ სხვა სამენარმეო საზოგადოებას (შემძენ სამენარმეო საზოგადოებას) და გადასცემს მას მთელ თავის აქტივებსა და ვალდებულებებს. სანაცვლოდ, მიერთებული სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორები იღებენ წილებს შემძენ სამენარმეო საზოგადოებაში.
- გაერთიანების შემთხვევაში ორი ან მეტი სამენარმეო საზოგადოება (გაერთიანებული სამენარმეო საზოგადოებები) დაშლის გარეშე ერთიანდებიან ახალი სამენარმეო საზოგადოების დაფუძნების გზით. ახალ სამენარმეო საზოგადოებას გადაეცემა გაერთიანებული სამენარმეო საზოგადოებების მთელი აქტივები და ვალდებულებები უნივერსალური უფლებამონაცვლეობის გზით. სანაცვლოდ, გაერთიანებული სამენარმეო საზოგადოებების პარტნიორები იღებენ წილებს ახალ სამენარმეო საზოგადოებაში.
- გაყოფა რეორგანიზაციის კიდევ უფრო კომპლექსური ფორმაა. ქონების გადატანაზე აქაც მოქმედებს უნივერსალური უფლებამონაცვლეობისა და ნებაყოფლობითობის პრინციპი. თუმცა, კერძო ავტონომიის ფარგლებში, გარიგებით შეიძლება განისაზღვროს ასევე ის ქონება, რომელიც დაექვემდებარება უნივერსალური უფლებამონაცვლეობით გადაცემას.
- გაყოფის ორი უმთავრესი ფორმაა – დაყოფა და გამოყოფა. ორივე სახე, თავის მხრივ, მოიცავს დაფუძნებით და მიერთებით ფორმებს. ასევე დასაშვებია კომბინირებული ფორმა, ე.ი. ქონების ერთი ნაწილით მიერთება, მეორეთი კი – დაფუძნება.

მე-5 პუნქტი მოიცავს დამატებით ფულად გადახდას გადაცვლის პროპორციულობის მაქსიმალური დაცვის მიზნით, როცა მხოლოდ წილების გადაცვლით ამის მიღწევა შეუძლებელია. საკანონმდებლო კონცეფციით, ქონების გადაცემის სანაცვლო „შესრულებას“ მიძღვნილი სამენარმეო საზოგადოების მხრიდან წარმოადგენს, როგორც წესი, მონაწილეობა მიძღვნილი საზოგადოებაში და არა სხვაგვარი ანაზღაურება. შესაბამისად, ფულად გადახდას დამატებითი, შემავსებელი ფუნქცია აქვს. თუმცა თანხის მიძღვნილი პარტნიორის თანხმობის შემთხვევაში, გადაწყვეტილება შეიძლება ითვალისწინებდეს წილის ღირებულების სრულად ფულადი

სახით ანაზღაურებას დადგენილ ფარგლებში. ასეთ შემთხვევაში დაცულ უნდა იქნეს 66-ე მუხლის პირობაც.

მუხლი 68. გადანყვეტილება შერწყმის/გაყოფის შესახებ

- 1. გადანყვეტილებას შერწყმის/გაყოფის შესახებ იღებს შერწყმაში/გაყოფაში მონაწილე ყველა სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორთა კრება.**
- 2. გადანყვეტილებას დაფუძნებით გაყოფის შესახებ იღებს გაყოფილი სამენარმეო საზოგადოება, ხოლო შექმნილ გაყოფის შემთხვევაში – გაყოფილი სამენარმეო საზოგადოება და შექმნილი სამენარმეო საზოგადოებები. გადანყვეტილებას გაერთიანების შემთხვევაში იღებს გაერთიანებული სამენარმეო საზოგადოებები, ხოლო მიერთების შემთხვევაში – მიერთებული და შექმნილი სამენარმეო საზოგადოებები.**
- 3. შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში, სააქციო საზოგადოებასა და კო-ოპერატივში შერწყმის/გაყოფის შესახებ გადანყვეტილება მიიღება კენჭისყრაში მონაწილე ხმების 3/4-ის უმრავლესობით, სხვა შემთხვევებში კი – ყველა პარტნიორის მიერ ერთხმად. თუ შერწყმის/გაყოფის მონაწილე სააქციო საზოგადოებას გამოშვებული აქვს სხვადასხვა კლასის აქციები, გადანყვეტილებას კენჭი ეყრება აქციათა ყველა კლასის მფლობელთათვის ცალ-ცალკე, თუ მათ უფლებებზე გავლენას ახდენს შერწყმის/გაყოფის შესახებ გადანყვეტილება.**
- 4. შერწყმის/გაყოფის შედეგად წარმოშობილი ახალი სამენარმეო საზოგადოების დაფუძნებისა და რეგისტრაციის მიზნებისათვის გამოიყენება ამ კანონის შესაბამისი მოთხოვნები, თუ შერწყმასთან/გაყოფასთან დაკავშირებული ამ კანონის დებულებებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.**

მუხლი განსაზღვრავს რეორგანიზაციის შესახებ გადანყვეტილების მიმღებ სამენარმეო საზოგადოებებს და გადანყვეტილების მიღებისთვის აუცილებელ უმრავლესობებს. უმრავლესობა განსაზღვრულია იმპერატიულად, სადამფუძნებლო შეთანხმება შესაძლოა, ითვალისწინებდეს უფრო დიდ უმრავლესობას და სხვა დამატებით პირობებს.

მე-3 პუნქტში უფლებებზე გავლენის მოხდენა გულისხმობს უარყოფით გავლენას შესაბამისი კლასის აქციათა მფლობელებზე. სს-ის გარდა, შპს-ის სადამფუძნებლო შეთანხმებაც შესაძლოა, ითვალისწინებდეს სხვადასხვა კლასის წილების მფლობელთა ანალოგიურ უფლებებს. გადანყვეტილება კლასების მიერ შესაძლოა, მიღებულ იქნეს საგანგებო კრების ფარგლებში ან მის გარეშე. შესაბამისი კრების მოწვევის შემთხვევაში მის უფლებაუნარიანობასა და გადანყვეტილების მიღებაზე მოქმედებს რეორგანიზაციის შესახებ გადანყვეტილებისთვის დადგენილი ზოგადი წესები. კრების გარეშე გადანყვეტილების მიღებისას უმრავლესობა გამოითვლება შესაბამისი კლასის მფლობელთა კაპიტალში სრული მონაწილეობიდან.

მუხლი 69. შერწყმის/გაყოფის გეგმა

- 1. შერწყმის შემთხვევაში, შერწყმაში მონაწილე ყველა სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელობაზე უფლებამოსილი ორგანოები, შექმნილ გაყოფის შემთხვევაში**

გაყოფილი სამენარმეო საზოგადოებისა და შემძენი სამენარმეო საზოგადოებების ხელმძღვანელობაზე უფლების მქონე ორგანოები, ხოლო დაფუძნებით გაყოფის შემთხვევაში – გაყოფილი სამენარმეო საზოგადოებების ხელმძღვანელი ორგანო შემდუშავებენ შერწყმის/გაყოფის გეგმას. გეგმა ითვალისწინებს შერწყმის/გაყოფის პირობებს.

2. შერწყმის/გაყოფის გეგმა უნდა შეიცავდეს სულ მცირე შემდეგ მონაცემებს:

ა) შერწყმაში/გაყოფაში მონაწილე ყველა სამენარმეო საზოგადოების საიდენტიფიკაციო მონაცემებს, ასევე მისი და ახლად დაფუძნებული სამენარმეო საზოგადოების სამართლებრივ ფორმას, საფირმო სახელწოდებასა და იურიდიულ მისამართს;

ბ) წილების გადაცვლის თანაფარდობას და 67-ე მუხლის მე-5 პუნქტით გათვალისწინებული ფულადი ანაზღაურების ოდენობას, თუ ასეთი ანაზღაურება გამოიყენება;

გ) შემძენ/ახლად დაფუძნებულ სამენარმეო საზოგადოებებში წილების გაცემასთან დაკავშირებულ პირობებს;

დ) თარიღს, რომლის დადგომიდანაც ამ პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტში მითითებული წილები უფლებას ანიჭებს მათ მფლობელებს მონაწილეობა მიიღონ სამენარმეო საზოგადოების მოგებაში; აგრეთვე, ასეთის არსებობის შემთხვევაში – სპეციალურ პირობას, რომელიც ზეგავლენას ახდენს აღნიშნულ უფლებაზე;

ე) თარიღს, რომლის დადგომიდანაც შერწყმული/გაყოფილი სამენარმეო საზოგადოების გარიგებები, ბუღალტრული მიზნებისათვის, ჩაითვლება გაერთიანებული/შემძენი/ახლად დაფუძნებული სამენარმეო საზოგადოების გარიგებებად;

ვ) უფლებებს, რომლებსაც გაერთიანებული/შემძენი/ახლად დაფუძნებული სამენარმეო საზოგადოება ანიჭებს შერწყმული/გაყოფილი სამენარმეო საზოგადოების წილების/აქციების (გარდა ჩვეულებრივი აქციებისა) მფლობელებს, ასევე იმ პარტნიორებს, რომელთა წილებს/აქციებს განსაკუთრებული უფლებები ჰქონდა მინიჭებული და სხვა ფასიანი ქაღალდების მფლობელებს ან ამ პირთა მიმართ შეთავაზებულ ზომებს;

ზ) ყველა სარგებელს, რომელიც ენიჭებათ შერწყმაში/გაყოფაში მონაწილე რომელიმე სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელ პირებს, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს, პარტნიორებს ან დამოუკიდებელ აუდიტორს;

თ) საჭიროების შემთხვევაში, ახალი სამეთვალყურეო საბჭოს შემადგენლობას;

ი) გაყოფისას, შემძენი/ახლად დაფუძნებული სამენარმეო საზოგადოებისთვის გადასაცემი აქტივისა და ვალდებულებების ამომწურავ აღწერასა და განაწილებას;

კ) გაყოფილი სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორებისთვის შემძენი/ახლად დაფუძნებული სამენარმეო საზოგადოების წილების მიკუთვნებას და იმ კრიტერიუმის მითითებას, რომლის საფუძველზეც მოხდა ასეთი მიკუთვნება;

ლ) თუ წილის ნომინალური ღირებულება გამოიყენება, ასეთ ღირებულებას, რომლებსაც მიიღებენ პარტნიორები შემძენ/ახლად დაფუძნებულ/გაერთიანებულ სამენარმეო საზოგადოებაში.

**3. შერწყმის/გაყოფის გეგმას თან ერთვის შემდეგი დოკუმენტები, რომლებიც მისი გა-
ნუყოფელი ნაწილია:**

ა) მიერთების ან შექმნით გაყოფის შემთხვევაში – შემქმნი სამენარმეო საზოგადო-
ების წესდების ცვლილებების პროექტი;

ბ) გაერთიანების ან დაფუძნებით გაყოფის შემთხვევაში – გაერთიანებული/ახლად
დაფუძნებული სამენარმეო საზოგადოების წესდების პროექტი.

**4. თუ გაყოფის გეგმით რომელიმე აქტივი არ არის მიკუთვნებული შემქმნი ან ახლად
დაფუძნებული სამენარმეო საზოგადოებისათვის და მიკუთვნება ვერც გაყოფის გეგმის
მიხედვით დგინდება, ეს აქტივი მიეკუთვნება ყველა შემქმნი ან ახლად დაფუძნებულ
სამენარმეო საზოგადოებას გაყოფის გეგმით მათთვის მიკუთვნებული წმინდა აქტივი-
ების პროპორციულად.**

**5. თუ გაყოფის გეგმით რომელიმე ვალდებულება არ არის მიკუთვნებული შემქმნი ან
ახლად დაფუძნებული სამენარმეო საზოგადოებისათვის და მიკუთვნება ვერც გაყოფის
გეგმის მიხედვით დგინდება, ყველა შემქმნი ან ახლად დაფუძნებული სამენარმეო სა-
ზოგადოება ამ ვალდებულებისათვის სოლიდარულადაა პასუხისმგებელი, მაგრამ არა
უმეტეს გაყოფის გეგმით მათთვის მიკუთვნებული წმინდა აქტივისა.**

მუხლი განსაზღვრავს რეორგანიზაციის გეგმის მინიმალურ შინაარსს. მათ შორის:

წილების გადაცემის/გადაცვლის პირობებს და პროპორციულობის შენარჩუნების მიზნით
დამატებით ფულად კომპენსაციას.

გეგმა უნდა განსაზღვრავდეს თარიღს, რომლის შემდეგაც წილის მფლობელს სანარმოს
ქონებაში (მოგებაში) მონაწილეობის უფლება ეძლევა (დივიდენდი უფლება).

ვინაიდან რეორგანიზაცია ნამდვილია მხოლოდ მისი რეგისტრაციის მომენტიდან, გეგმა
ასევე უნდა ადგენდეს თარიღს, რომლის შემდეგაც, ფინანსური ანგარიშგების თვალსაზრი-
სით, ქონების გადამცემი (შერწყმული/გაყოფილი) სამენარმეო საზოგადოების ტრანსაქციები
ანგარიშგების მიზნებისათვის ჩაითვლება ქონების მიმღები (შემქმნი/ახლად დაფუძნებული)
სამენარმეო საზოგადოების გარიგებებად.

ასევე აუცილებელია, ჩვეულებრივი წილების გარდა, სხვა წილებთან დაკავშირებული
უფლებების ეკვივალენტურობისთვის განხორციელებული ღონისძიებების მითითება.

გეგმაში ასევე უნდა მიეთითოს ის ქონებრივი უფლებები (სარგებელი), რომლებიც ხელ-
მძღვანელობაზე უფლებამოსილ პირებს, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს, პარტნიორებს ან
დამოუკიდებელ აუდიტორს ენიჭებათ რეორგანიზაციასთან დაკავშირებით;

მე-3 პუნქტი ითვალისწინებს სადამფუძნებლო შეთანხმების ახალი რედაქციის (ცვლი-
ლებას) ან ახალი სადამფუძნებლო შეთანხმების დართვას მოითხოვს, თუკი ამის აუცილებ-
ლობა არსებობს.

მე-4 და მე-5 პუნქტები ეხება „დავინყებელი“ აქტივისა და ვალდებულებების სამარ-
თლებრივ ბედს და, შესაბამისად, ადგენს საერთო იდეალურ წილობრივ საკუთრებას და სო-
ლიდარულ მოვალეობას მიკუთვნებულ წმინდა აქტივის ღირებულების ფარგლებში.

მუხლი 70. სააქციო საზოგადოების შერწყმის/გაყოფის ანგარიში

1. შერწყმაში/გაყოფაში მონაწილე სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელობაზე უფლებამოსილი პირები ამზადებენ შერწყმის/გაყოფის ანგარიშს, რომელიც დეტალურად უნდა განმარტავდეს:

- ა) შერწყმის/გაყოფის გეგმის დებულებებს, მათ სამართლებრივ და ეკონომიკურ საფუძვლებს;
- ბ) წილების გადაცვლის თანაფარდობის განსაზღვრის კრიტერიუმებსა და მეთოდებს, აგრეთვე გადაცვლის თანაფარდობის შეფასებისას წარმოშობილ სიძნელებებს, თუ ასეთს ადგილი ჰქონდა;
- გ) გაყოფის დროს, საჭიროების შემთხვევაში, ინფორმაციას ამ კანონის 166-ე მუხლის მე-4 პუნქტით გათვალისწინებული არაფულადი შენატანის შესახებ, შემძენი სააქციო საზოგადოებებისთვის ანგარიშის მომზადების შესახებ და მითითებას მის რეგისტრაციაზე მარეგისტრირებელ ორგანოში.

2. გარდა კანონმდებლობით გათვალისწინებული შემთხვევებისა, ანგარიშის მომზადება არ არის სავალდებულო, თუ შერწყმაში/გაყოფაში მონაწილე სააქციო საზოგადოების ყველა აქციონერი წერილობით უარს განაცხადებს ანგარიშის წარდგენაზე.

მუხლი მთლიანად ეფუძნება ევროპული 2017/1132 საკორპორაციო სამართლის ზოგიერთი ასპექტის შესახებ დირექტივის მოთხოვნებს. იგი სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელი პირების მიერ რეორგანიზაციის შესახებ ანგარიშის მომზადების ვალდებულებას ადგენს. ანგარიში უმთავრესად რეორგანიზაციის ეკონომიკური მიზანშეწონილობას უნდა განმარტავდეს, განსაკუთრებით კი აქციების/წილების გადანაწილებას ასაბუთებდეს.

თუკი ქონების მიმღებ საზოგადოებებში გაყოფასთან დაკავშირებით განხორციელდა კაპიტალის გაზრდა (ახალი აქციების გამოშვება) გადამცემი კომპანიის პარტნიორებისთვის გადასაცემად და ამასთან დაკავშირებით მომზადებულ იქნა დამოუკიდებელი ექსპერტის დასკვნა, ანგარიში უნდა შეიცავდეს მითითებას ამ დასკვნაზე. დასკვნის მომზადება არ არის აუცილებელი, თუკი გაყოფის გეგმა შემოწმებულია დამოუკიდებელი ექსპერტის მიერ (იხ. 72, 166 (5)).

ანგარიშის მომზადებაზე უარი შეიძლება ითქვას ყველა აქციონერის წერილობითი თანხმობით.

მუხლი 71. შერწყმის/გაყოფის გეგმის პროექტის გამოქვეყნება და შეტყობინება შესაძლო შერწყმის/გაყოფის შესახებ

1. შერწყმაში/გაყოფაში მონაწილე ყველა სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელობაზე უფლებამოსილი ორგანო ვალდებულია, გამოაქვეყნოს შერწყმის/გაყოფის გეგმის პროექტი ან განათავსოს ის სამენარმეო საზოგადოების ვებგვერდზე პარტნიორთა კრების იმ სხდომამდე 30 დღის განმავლობაში, რომელზეც უნდა დამტკიცდეს შერწყმის/გაყოფის გეგმა. შერწყმის/გაყოფის გეგმის პროექტი ხელმისაწვდომი უნდა იყოს უფასოდ.

2. შერწყმაში/გაყოფაში მონაწილე სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელობაზე უფლებამოსილი ორგანო ვალდებულია, საზოგადოების აქციონერთათვის უფასოდ ხელმისაწვდომობის მიზნით, სააქციო საზოგადოების ადმინისტრაციის შენობაში ან სააქციო საზოგადოების ვებგვერდზე ანდა მარეგისტრირებელი ორგანოს ელექტრონულ პორტალზე, ასევე სსიპ „საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეს“ ვებგვერდზე შერწყმის/გაყოფის გეგმის დასამტკიცებლად მოწვეული პარტნიორთა კრების თარიღამდე სულ მცირე 30 დღის განმავლობაში გამოაქვეყნოს შემდეგი დოკუმენტები:

- ა) შერწყმის/გაყოფის გეგმის პროექტი;
- ბ) შერწყმაში/გაყოფაში მონაწილე სამენარმეო საზოგადოებების ბოლო 3 წლის ფინანსური ანგარიშგებები შესადაარისობის პრინციპის დაცვით;
- გ) ფინანსური ანგარიშგება, რომელიც შედგენილია შერწყმის/გაყოფის გეგმის პროექტის გამოქვეყნებამდე არაუადრეს მესამე თვის პირველ რიცხვში; სააქციო საზოგადოება თავისუფლდება ამ ვალდებულებისგან, თუ „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით გამოქვეყნებული აქვს ნახევარი წლის ფინანსური ანგარიშგება;
- დ) შერწყმის/გაყოფის ანგარიში, ასეთის არსებობის შემთხვევაში;
- ე) დამოუკიდებელი აუდიტორის ანგარიში, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

3. შერწყმაში/გაყოფაში მონაწილე სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებულია პარტნიორთა კრებასა და შერწყმაში/გაყოფაში მონაწილე ყველა სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელ ორგანოს აცნობოს შერწყმის/გაყოფის გეგმის პროექტის მომზადების თარიღიდან კრების ჩატარების თარიღამდე პერიოდში აქტივებისა და ვალდებულებების მნიშვნელოვანი ცვლილების შესახებ.

4. თუ ამ კანონის 74-ე მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად არ ხდება პარტნიორთა კრების მიერ გაყოფის შესახებ გადაწყვეტილების დამტკიცება, გაყოფაში მონაწილე სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებულია პარტნიორთა კრებასა და გაყოფაში მონაწილე ყველა სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელ ორგანოს აცნობოს გაყოფის გეგმის პროექტის მომზადების შემდგომ პერიოდში აქტივებისა და ვალდებულებების მნიშვნელოვანი ცვლილების შესახებ, ასეთი ცვლილების განხორციელებიდან 5 სამუშაო დღის ვადაში

მუხლის მიზანია, უზრუნველყოს რეორგანიზაციაში ჩართული საწარმოების მიერ ინფორმირებული გადაწყვეტილების მიღება. ამის უზრუნველსაყოფად პირველი პუნქტი შერწყმის/გაყოფის გეგმის პროექტის უფასო ხელმისაწვდომობის ვალდებულებას ადგენს, სულ მცირე, რეორგანიზაციის თაობაზე გადაწყვეტილების მიღებამდე.

მეორე მუხლი სააქციო საზოგადოებებისთვის გაზრდილ გამოქვეყნების მოვალეობებს ადგენს, რაც დირექტივის მოთხოვნებიდან გამომდინარეობს.

რეორგანიზაციაში მონაწილე სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანოები ასევე ვალდებული არიან, გაყოფის გეგმის მომზადების თარიღიდან აქტივებისა და ვალდებულებების მნიშვნელოვანი ცვლილების შესახებ ინფორმაცია მიაწოდონ საერთო კრებას და შერწყმა/გაყოფაში მონაწილე სხვა საწარმოების ხელმძღვანელ ორგანოს.

მუხლი 72. სააქციო საზოგადოების შერწყმის/გაყოფის გეგმის პროექტის შემოწმება

1. თუ შერწყმაში/გაყოფაში მონაწილეობს სააქციო საზოგადოება, შერწყმის/გაყოფის გეგმის პროექტს ამოწმებს შერწყმაში/გაყოფაში მონაწილე მხარეების მიერ შერჩეული დამოუკიდებელი აუდიტორი. შერწყმაში/გაყოფაში მონაწილე სააქციო საზოგადოებას შეიძლება ჰყავდეს ერთი ან მეტი საერთო აუდიტორი. აუდიტორი ამზადებს წერილობით დასკვნას პარტნიორებისთვის. დამოუკიდებელი აუდიტორის მიერ შემოწმება და წერილობითი დასკვნის წარდგენა არ არის საჭირო, თუ ამაზე შეთანხმდება შერწყმაში/გაყოფაში მონაწილე სააქციო საზოგადოების ყველა აქციონერი.

2. დასკვნაში მოცემული უნდა იყოს დამოუკიდებელი აუდიტორის შეფასება, არის თუ არა გეგმის პროექტით გათვალისწინებული წილების გადაცვლის თანაფარდობა სამართლიანი და მიზანშეწონილი. დასკვნაში მოცემული უნდა იყოს:

- ა) გადაცვლის თანაფარდობის დადგენისთვის გამოყენებული მეთოდი;
- ბ) შეფასებას, რამდენად არის გამოყენებული მეთოდი ადეკვატური მოცემული შემთხვევისათვის, რა თანაფარდობა დგინდება თითოეული მეთოდის გამოყენების შედეგად და, აგრეთვე, გადაცვლის თანაფარდობის დადგენისას თითოეული გამოყენებული მეთოდის ხვედრითი წილი;
- გ) გადაცვლის თანაფარდობის დადგენისას წარმომოხილელი სიძნელეები, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

3. დამოუკიდებელი აუდიტორი უფლებაამოსილია, სააქციო საზოგადოებისგან მიიღოს და გამოიკვლიოს ყველა საჭირო დოკუმენტი და ინფორმაცია.

სააქციო საზოგადოების მიერ მომზადებული შერწყმა/გაყოფის გეგმა ასევე ექვემდებარება შემოწმებას დამოუკიდებელი აუდიტორის მიერ. შემოწმების მთავარი მიზანია აქციების/წილების გადანაწილების სამართლიანობის (ეკვივალენტურობის) დადგენა, რათა დაცულ იქნეს რეორგანიზაციაში მონაწილე სანარმოთა უფლებები.

მუხლი ასევე ადგენს ამ ვალდებულებებისგან სააქციო საზოგადოების განთავისუფლების შესაძლებლობას ყველა აქციონერის თანხმობით.

მუხლი 73. შერწყმის/გაყოფის გეგმის დამტკიცება

1. შერწყმის/გაყოფის გეგმას ამტკიცებს პარტნიორთა კრება ამ კანონის 66-ე მუხლით გათვალისწინებული წესით. პარტნიორთა კრების მიერ შერწყმის/გაყოფის გეგმის დამტკიცების შემთხვევაში გადაწყვეტილება შერწყმის/გაყოფის შესახებ მიღებულად ითვლება.

2. შერწყმის/გაყოფის გეგმასთან ერთად, პარტნიორთა კრებაზე კენჭი ვყრება შემძენი სამენარმეო საზოგადოების წესდებაში ცვლილებების პროექტს, ასეთის საჭიროების შემთხვევაში, ხოლო ახალი სამენარმეო საზოგადოების დაფუძნების შემთხვევაში – ახალი სამენარმეო საზოგადოების წესდების პროექტს.

შერწყმა/გაყოფის გეგმის დამტკიცებით საზოგადოება იღებს გადაწყვეტილებას რეორგანიზაციის შესაბამისი ღონისძიების განხორციელების თაობაზე. გადაწყვეტილების მიღე-

ბისთვის აუცილებელი უმრავლესობები განისაზღვრება გარდაქმნის ანალოგიურად, 65-ე მუხლით.

გადაწყვეტილებასთან ერთად ასევე მტკიცდება წესდების ცვლილების ან ახალი წესდების პროექტები.

მუხლი 74. მიერთებისა და შექმნით გაყოფის განსაკუთრებული შემთხვევები

1. თუ შემქმნი სამენარმეო საზოგადოება მიერთებული სამენარმეო საზოგადოების წილების სულ მცირე 90 პროცენტს ფლობს, მაგრამ არ ფლობს მთელ წილებს, ამ შემთხვევაში არ ვრცელდება ამ კანონის 68-ე მუხლის მე-3 პუნქტით, 70-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ა-ბ“ ქვეპუნქტებით და მე-2 პუნქტით, 71-ე მუხლის მე-2 და მე-4 პუნქტებითა და 72-ე მუხლით განსაზღვრული მოთხოვნები, თუ პარტნიორებს აქვთ გამოსყიდვის უფლება ამ კანონის 77-ე მუხლით განსაზღვრული წესით.

2. თუ შემქმნი სამენარმეო საზოგადოება ან მისი დავალებით მოქმედი მესამე პირი მიერთებული სამენარმეო საზოგადოების მთელ წილებს ფლობს, მასზე არ ვრცელდება ამ კანონის 68-ე მუხლის მე-3 პუნქტით, 69-ე მუხლის მე-2 პუნქტის „ბ“ – „დ“ ქვეპუნქტებით, 70-ე მუხლის, 71-ე მუხლის მე-2 პუნქტის „დ“ და „ე“ ქვეპუნქტებითა და მე-4 პუნქტით და 72-ე მუხლით გათვალისწინებული ვალდებულებები.

3. თუ შემქმნი სამენარმეო საზოგადოებები ფლობენ გაყოფილი სამენარმეო საზოგადოების მთელ წილებს, გაყოფის შესახებ გადაწყვეტილება არ საჭიროებს გაყოფილი სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორთა კრების მიერ დამტკიცებას.

4. თუ გაყოფილი სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორებს თითოეული ახლად დაფუძნებული სამენარმეო საზოგადოების წილები მიენიჭათ გაყოფილი სამენარმეო საზოგადოების კაპიტალში მათი წილების პროპორციულად, ასეთ შემთხვევაზე არ გავრცელდება ამ კანონის 70-ე მუხლის პირველი პუნქტით, 71-ე მუხლის მე-2 პუნქტის „ბ“-„ე“ ქვეპუნქტებითა და მე-4 პუნქტით და 72-ე მუხლით განსაზღვრული მოთხოვნები.

5. ამ მუხლის პირველ და მე-2 პუნქტებში მითითებული შემქმნი სამენარმეო საზოგადოება გაყოფის/შერწყმის ძალაში შესვლამდე სულ მცირე 30 დღით ადრე ატყობინებს სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორებს გაყოფის/შერწყმის შესახებ იმ წესით, რაც გათვალისწინებულია შესაბამისი სამართლებრივი ფორმის პარტნიორთა კრების მონვევისთვის. შესაბამისად გამოიყენება ამ კანონის 71-ე მუხლით გათვალისწინებული გამოქვეყნებისა და დოკუმენტების ხელმისაწვდომობის წესები.

6. ამ მუხლის მე-5 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, შემქმნი სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორს/პარტნიორთა ჯგუფს, რომლის წილი შეადგენს სამენარმეო საზოგადოების კაპიტალის სულ მცირე 5 პროცენტს, ხოლო სოლიდარულ პასუხისმგებლობის საზოგადოებასა და კომანდიტურ საზოგადოებაში – თითოეულ პარტნიორს, უფლება აქვს მოითხოვოს პარტნიორთა კრების მონვევა შეტყობინების მიღებიდან 15 დღის ვადაში. ასეთ შემთხვევაში გადაწყვეტილება მიერთების თაობაზე მიიღება პარტნიორთა კრებაზე. შესაბამისად გამოიყენება ამ კანონის 71-ე მუხლით გათვალისწინებული გამოქვეყნებისა და დოკუმენტების ხელმისაწვდომობის წესები.

მუხლი 75

თუ შემძენი სამენარმეო საზოგადოება მიერთებული სამენარმეო საზოგადოების წილებს, სულ მცირე. 90%-ს ფლობს (მაგრამ არა მთელ წილებს), მაშინ არ ვრცელდება შემდეგი მოთხოვნები:

- შემძენი საზოგადოების მიერ გადანყვეტილების მიღების (გეგმის მონონების) აუცილებლობა;
- ხელმძღვანელი ორგანოს მიერ ანგარიშის შედგენის მოთხოვნა;
- დამოუკიდებელი ექსპერტის მიერ გეგმის შემონშების მოთხოვნა;
- გამოქვეყნების მოთხოვნები.

თუ შემძენი სამენარმეო საზოგადოება მიერთებული სამენარმეო საზოგადოების მთელ წილებს ფლობს, მოქმედებს გამონაკლისები:

- გეგმა შეიძლება არ შეიცავდეს: წილების განაწილებასა და მათი თანაფარდობის და ფულადი კომპენსაციის შესახებ მონაცემებს; წილის ფლობიდან გამომდინარე მოგებაში მონაწილეობის უფლების შესახებ მონაცემებს;
- შემძენი საზოგადოების მიერ გადანყვეტილების მიღების (გეგმის მონონების) აუცილებლობა არ არსებობს (შესაბამისად, არც მისი გამოქვეყნების აუცილებლობაც);
- დამოუკიდებელი ექსპერტის მიერ გეგმის შემონშების მოთხოვნა (შესაბამისად, არც მისი გამოქვეყნება).

თუ შემძენი სამენარმეო საზოგადოებები ერთად ფლობენ გაყოფილი სამენარმეო საზოგადოების მთელ წილებს, გაყოფის შესახებ გადანყვეტილება არ საჭიროებს გაყოფილი სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორთა კრების მიერ დამტკიცებას.

თუ გაყოფილი სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორებს თითოეული ახლად დაფუძნებული სამენარმეო საზოგადოების წილები მიენიჭათ კაპიტალში მათი წილების პროპორციულად, ასეთ შემთხვევაზე არ გავრცელდება დამოუკიდებელი ექსპერტის მოხსენებისა და მასთან დაკავშირებული გამოქვეყნების ვალდებულებები.

მუხლი 75. შერწყმის/გაყოფის რეგისტრაცია

1. განცხადება შერწყმის/გაყოფის შესახებ მარეგისტრირებულ ორგანოში წარდგენილი უნდა იყოს შერწყმის/გაყოფის გეგმის გამოქვეყნებიდან 1 თვის შემდეგ. ვადის დაცვა არ არის სავალდებულო, თუ ყველა პარტნიორი წერილობით უარს განაცხადებს ამ უფლების გამოყენებაზე. კრედიტორების უფლებები განისაზღვრება ამ კანონის 76-ე მუხლით.

2. რეესტრში შერწყმის/გაყოფის რეგისტრაციის თაობაზე განცხადებას თან უნდა დაერთოს შემდეგი საბუთები:

ა) შერწყმის/გაყოფის გეგმა;

ბ) ცვლილებები შემძენი სამენარმეო საზოგადოების წესდებაში ან ახლად დაფუძნებული სამენარმეო საზოგადოების წესდება;

გ) პარტნიორთა კრების გადანყვეტილება, რომლითაც დამტკიცდა შერწყმის/გაყოფის გეგმა და ასევე პარტნიორთა კრების ოქმი, ასეთის არსებობის შემთხვევაში;

დ) გადანყვეტილება ახლადდაფუძნებული სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელი პირების და სამეთვალყურეო საბჭოს წევრთა არჩევის შესახებ, ასეთის არსებობის შემთხვევაში;

ე) დამოუკიდებელი აუდიტორის ანგარიში, ასეთის არსებობის შემთხვევაში;

ვ) შერწყმის/გაყოფის ანგარიში, ასეთის არსებობის შემთხვევაში;

ზ) სახელმწიფო დანებსებულების ან სხვა კომპეტენტური ორგანოს თანხმობა შერწყმაზე/გაყოფაზე, თუ ეს კანონმდებლობით არის გათვალისწინებული.

3. თუ შერწყმა/გაყოფა იწვევს ახალი სამენარმეო საზოგადოების დაფუძნებას, რეგისტრაციის თაობაზე განცხადებას უნდა დაერთოს ყველა სხვა დოკუმენტი და მონაცემი, რაც საჭიროა შესაბამისი ფორმის სამენარმეო საზოგადოების დაფუძნებისთვის.

4. შერწყმა/გაყოფა ძალაში შედის მისი რეგისტრაციის მომენტიდან. რეგისტრაციის შემდეგ დაუშვებელია შერწყმის/გაყოფის შესახებ სამენარმეო საზოგადოების გადანყვეტილების ბათილობაზე მითითება.

5. შერწყმის/გაყოფის რეგისტრაციასთან ერთად მიერთებული ან დაყოფილი სამენარმეო საზოგადოების რეგისტრაცია უქმდება.

მუხლის პირველი პუნქტი ადგენს შერწყმისა და გაყოფის რეგისტრაციისთვის აუცილებელ დოკუმენტებსა და წინაპირობებს.

მე-2 პუნქტი აზუსტებს, რომ რეორგანიზაციის ფარგლებში დაფუძნებული საზოგადოება უნდა აკმაყოფილებდეს პირობებს, რომლებიც აუცილებელია შესაბამისი ფორმის საზოგადოების ჩვეულებრივი დაფუძნებისთვის. ამ წინაპირობის გამოყენებისას გასათვალისწინებელია რეორგანიზაციისთვის თავისებურებები, ამდენად, დათქმა გამოიყენება *mutatis mutandis*.

მე-3 პუნქტის მიხედვით, რეგისტრაციას რეორგანიზაციისთვის ე.წ. კონსტიტუციური მნიშვნელობა აქვს. გარდა ამისა, რეგისტრაციის შემდეგ რეორგანიზაციის შესახებ გადანყვეტილების მიღებისას დაშვებული დარღვევები სწორდება რეგისტრაციის ძალით.

მუხლი 76. რეორგანიზაციის პროცესში კრედიტორთა დაცვა

1. რეორგანიზაციაში მონაწილე სამენარმეო საზოგადოებების კრედიტორებს, რეორგანიზაციის რეგისტრაციიდან 3 თვის ვადაში, უფლება აქვთ მოითხოვონ სამენარმეო საზოგადოებისგან მათი მოთხოვნების უზრუნველყოფა, თუ დაამტკიცებენ, რომ რეორგანიზაცია საფრთხეს უქმნის მათი მოთხოვნების დაკმაყოფილებას. მოთხოვნის უფლება აქვთ იმ კრედიტორებს, რომელთა მოთხოვნაც წარმოიშვა გარდაქმნის შესახებ გადანყვეტილების ან შერწყმის/გაყოფის გეგმის გამოქვეყნებამდე.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტი ვრცელდება რეორგანიზაციის პროცესში მყოფი სამენარმეო საზოგადოებების ობლიგაციების მფლობელების მიმართაც, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა რეორგანიზაცია დამტკიცებულ იქნა ობლიგაციების მფლობელების კრების მიერ ან თითოეული მფლობელის მიერ ინდივიდუალურად.

3. წილის/აქციის გარდა სხვა ფასიანი ქაღალდის მფლობელებს, რომელთაც მინიჭებული აქვთ განსაკუთრებული უფლებები, უნდა მიეცეთ იგივე უფლებები ახლად და-

ფუძნებულ/შემძენ/გარდაქმნილ სამენარმეო საზოგადოებაში, რაც ჰქონდათ რეორგანიზაციაში მყოფ სამენარმეო საზოგადოებაში, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა აღნიშნულ უფლებებში ცვლილებები დამტკიცებულ იქნა ამ ფასიანი ქაღალდების მფლობელების კრების მიერ ან თითოეული მფლობელის მიერ ინდივიდუალურად, ან მოქმედებს პირობა, რომ ამ უფლებათა მფლობელებს ექნებათ ახლად დაფუძნებული/შემძენი/გარდაქმნილი კომპანიისგან ფასიანი ქაღალდების გამოსყიდვის მოთხოვნის უფლება.

76-ე მუხლი აქცენტს რეორგანიზაციის გადაწყვეტილების ან გეგმის გამოქვეყნებამდე არსებულ კრედიტორთა ინდივიდუალურ დაცვაზე აკეთებს.

1994 წლის კანონის მოდელისგან განსხვავებით, კანონპროექტით კრედიტორების არსებობა არ წარმოადგენს რეორგანიზაციის დამაბრკოლებელ გარემოებას. რეორგანიზაციისთვის არც კრედიტორთა თანხმობაა საჭირო, რაც, შერწყმა/გაყოფის შემთხვევაში, ისედაც გამომდინარეობს რეორგანიზაციისთვის დამახასიათებელი უნივერსალური უფლებამონაცვლების პრინციპიდან.

კრედიტორებს უფლება ეძლევათ, მოთხოვნის უზრუნველყოფა მოითხოვონ მიმღები ან ახლად დაფუძნებული საზოგადოებიდან, თუკი დაამტკიცებენ, რომ რეორგანიზაცია მათ მოთხოვნის დაკმაყოფილებას საფრთხეს უქმნის.

76-ე მუხლის მე-2 და იმავე დაცვას სთავაზობს კრედიტორებს, რომლებიც საწარმოს ობლიგაციებს ფლობენ, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა მსგავსი ფასიანი ქაღალდების მფლობელებმა მოინონეს გადაწყვეტილება რეორგანიზაციის შესახებ. აუცილებელია ფასიანი ქაღალდების თითოეული მფლობელის თანხმობა.

სხვა ფასიანი ქაღალდების მფლობელებს, რომელთაც საგანგებო უფლებები აქვთ მინიჭებული (მაგ., ოფციები), იგივე უფლებები უნდა მიეცეთ რეორგანიზაციის შემდეგ. ცვლილებები ამ უფლებებში დასაშვებია მხოლოდ ფასიანი ქაღალდების მფლობელთა თანხმობით, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა შესაბამისი ფასიანი ქაღალდების მფლობელებს აქვთ ახლად დაფუძნებული/შემძენი/გარდაქმნილი საწარმოსგან ფასიანი ქაღალდების გამოსყიდვის მოთხოვნის უფლება.

მუხლი 77. პარტნიორთა წილების გამოსყიდვა რეორგანიზაციის დროს

1. პარტნიორს, რომელმაც კრებაზე ხმა მისცა გარდაქმნის საწინააღმდეგოდ, უნდა მიეცეს კრების ჩატარებიდან 20 დღის ვადა, რათა წერილობით მიმართოს სამენარმეო საზოგადოებას თავისი წილის გამოსყიდვის მოთხოვნით.

2. პარტნიორებს, რომლებმაც ამ კანონის საფუძველზე მოითხოვეს წილების გამოსყიდვა, სამენარმეო საზოგადოებამ წილების სანაცვლოდ უნდა გადაუხადოს სამართლიანი ფასი. სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელმა ორგანომ აქციების გამოსასყიდი ფასის შესახებ გადაწყვეტილება უნდა მიიღოს და აცნობოს პარტნიორს ამ მუხლის პირველ პუნქტში მითითებული ვადის გასვლიდან 20 დღის განმავლობაში, ხოლო წილების გამოსყიდვის თანხა გადახდილი უნდა იქნეს გამოსასყიდი ფასის დადგენის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებიდან არა უგვიანეს 30 დღისა. რეორგანიზაციის შედეგად ჩამოყალიბებული სამენარმეო საზოგადოება რეორგანიზაციიდან

1 წლის განმავლობაში უფლებამოსილია გაყიდოს გამოსყიდული წილები პარტნიორთა უპირატესი შესყიდვის უფლებით, ან მიიღოს გადაწყვეტილება გამოსყიდული წილების გაუქმების თაობაზე.

3. პარტნიორს, რომელიც არ არის თანახმა თავისი წილის გამოსყიდვის ფასზე, წილის გამოსასყიდი ფასის შეტყობინების მიღებიდან 20 დღის ვადაში, შეუძლია მიმართოს სასამართლოს წილის სამართლიანი ფასის დადგენის მოთხოვნით. ამ უფლების გამოყენების შედეგად პარტნიორი კარგავს ყველა უფლებას თავის წილზე, გარდა მის სანაცვლოდ სამართლიანი ფასის მიღების უფლებისა. სასამართლო განხილვის დროს რეორგანიზაციის პროცესი არ ჩერდება.

4. თუ სასამართლოს მიერ დანიშნული დამოუკიდებელი აუდიტორი დაადგენს, რომ პარტნიორის წილის ღირებულება იგივეა, ან ნაკლებია სამენარმეო საზოგადოების მიერ შეთავაზებულ ღირებულებაზე, დამოუკიდებელი აუდიტორის ხარჯები ანაზღაურებს პარტნიორი, ხოლო წინააღმდეგ შემთხვევაში ხარჯები დაეკისრება სამენარმეო საზოგადოებას. თუ სასამართლოს მიერ დადგენილი წილის ფასი სამენარმეო საზოგადოების მიერ შეთავაზებულ ღირებულებაზე უფრო მაღალია, სამენარმეო საზოგადოებამ წილები ყველა პარტნიორისგან იმავე მაღალი ღირებულებით უნდა გამოისყიდოს.

5. სამენარმეო საზოგადოებამ უნდა გამოისყიდოს პარტნიორის წილი სასამართლოს მიერ ღირებულების დადგენიდან 30 დღის ვადაში.

6. სამენარმეო საზოგადოებასა და პარტნიორებს შორის შეთანხმებით გამოსყიდვის ვადა შეიძლება გაიზარდოს წილის გამოსასყიდი ფასის დადგენიდან არაუმეტეს 3 თვისა.

წილის/აქციის გამოსყიდვის მოთხოვნის უფლება მხოლოდ იმ პარტნიორებს ენიჭებათ, რომლებიც მონაწილეობდნენ ხმის მიცემის პროცედურაში და რეორგანიზაციის წინააღმდეგ მისცეს ხმა. წილის ღირებულების ანაზღაურება უნდა მოხდეს სამართლიან ფასად, როგორც წესი, ფულადი სახით. თუმცა ყველა პარტნიორის თანხმობით, ან, თუკი გათვალისწინებული სადამფუძნებლო შეთანხმებით, დასაშვებია არაფულადი ანაზღაურებაც. პარტნიორს კონკრეტულ აქტივზე მოთხოვნის უფლება არ გააჩნია. გამოსყიდული წილები სანარმოს გადაწყვეტილებით შეიძლება კვლავ გასხვისდეს ან გაუქმდეს.

წილის სამართლიან ღირებულებასთან დაკავშირებულ დავებს წყვეტს სასამართლო. საზოგადოების შეთავაზების შესახებ შეტყობინებების მიღებიდან 30 დღის განმავლობაში პარტნიორს შეუძლია, მიმართოს სასამართლოს. ამ ვადის გასვლა მიიჩნევა აქცეპტად. შემოთავაზების მიღებით, მათ შორის, ვადის უშედეგოდ გასვლით ან სასამართლოსადმი მიმართვით, პარტნიორი, წილიდან გამომდინარე, ინარჩუნებს მხოლოდ შესაბამისი სამართლიანი ფასის მიღების უფლებას.

საზოგადოებას სასამართლოს მიერ დანიშნული დამოუკიდებელი აუდიტორის ხარჯები დაეკისრება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუკი წილის სამართლიანი ფასი მეტია სანარმოს მიერ შემოთავაზებულ თავდაპირველ ფასზე.

მუხლი 78. სამენარმეო საზოგადოების შერწყმა/გაყოფა რეაბილიტაციის დროს ამ კანონის 67-ე-77-ე მუხლები არ ვრცელდება იმ საწარმოების მიმართ, რომელთა მიმართაც დაწყებულია რეაბილიტაციის საქმის წარმოება.

მუხლი 79. უცხო ქვეყანაში რეგისტრირებული მენარმის რეგისტრაციის საქართველოში გადმოტანა

1. უცხო ქვეყანაში რეგისტრირებული მენარმის რეგისტრაცია შესაძლებელია გადმოტანილ იქნეს საქართველოში ისე, რომ არ დაირღვეს მენარმის საქმიანობის უწყვეტობა.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული მენარმე შეიძლება დარეგისტრირდეს მხოლოდ საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული სამართლებრივი ფორმით.

3. საქართველოში რეგისტრირებულ მენარმეს უფლება აქვს, გადაიტანოს რეგისტრაცია უცხო ქვეყანაში მენარმის საქმიანობის უწყვეტობის დაურღვევლად, შემდეგი პირობების არსებობისას:

ა) ამ ქვეყანასთან დადებული საერთაშორისო ხელშეკრულებით არ არის აკრძალული უცხო ქვეყანაში რეგისტრირებული მენარმის რეგისტრაციის სხვა ქვეყანაში გადატანა;

ბ) მენარმის წინააღმდეგ საქართველოში არ მიმდინარეობს სასამართლო დავა ან გადახდისუნარობის საქმის წარმოება ან სისხლის სამართლის საქმის წარმოება;

გ) უცხო ქვეყანაში რეგისტრირებული მენარმის რეგისტრაციის საქართველოში გადმოტანის დროისათვის მენარმეს საქართველოს საგადასახადო ორგანოების მიმართ არ აქვს საგადასახადო დავალიანება.

4. უცხო ქვეყანაში რეგისტრირებული მენარმის რეგისტრაციის საქართველოში გადმოტანა არის მენარმის რეორგანიზაციის ტოლფასი და მასზე ვრცელდება ამ კანონით გათვალისწინებული რეორგანიზაციის მარეგულირებელი ნორმები, მათი შინაარსის გათვალისწინებით.

5. უცხო ქვეყანაში რეგისტრირებული მენარმის რეგისტრაციის საქართველოში გადმოტანისა და საქართველოში რეგისტრირებული საწარმოს რეგისტრაციის უცხო ქვეყანაში გადატანის წესი და პირობები განისაზღვრება ინსტრუქციით.

თავი IX. სამენარმეო საზოგადოების დაშლა. ხარვეზიანი საზოგადოება

მუხლი 80. სამენარმეო საზოგადოების დაშლა

1. სამენარმეო საზოგადოების დაშლის საფუძვლებია:

- ა) პარტნიორთა გადაწყვეტილება სამენარმეო საზოგადოების დაშლის შესახებ;
- ბ) სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორთა სავალდებულო რაოდენობასთან დაკავშირებით ამ კანონით გათვალისწინებული მოთხოვნის დარღვევა;
- გ) იურიდიული პირის ლიკვიდაციის შესახებ სისხლის სამართლის საქმეზე სასამართლოს განაჩენის კანონიერ ძალაში შესვლა;
- დ) სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორის სარჩელის საფუძველზე სასამართლოს მიერ სამენარმეო საზოგადოების დაშლის შესახებ მიღებული გადაწყვეტილება;
- ე) წესდებით გათვალისწინებული სხვა საფუძვლები.

2. ხელმძღვანელობასა და წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილმა პირებმა ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ა“, „ბ“ და „ე“ ქვეპუნქტის შემთხვევაში უნდა მიმართონ მარეგისტრირებელ ორგანოს რეესტრში სამენარმეო საზოგადოების დაშლის რეგისტრაციის განცხადებით. ამ მუხლის პირველი პუნქტის „გ“ და „დ“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, მარეგისტრირებელი ორგანო სასამართლოს ან ნებისმიერი პირის განცხადების საფუძველზე არეგისტრირებს სამენარმეო საზოგადოების დაშლას.

3. შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში, სააქციო საზოგადოებასა და კო-ოპერატივში დაშლის თაობაზე გადაწყვეტილება მიიღება კენჭისყრაში მონაწილე ხმების 3/4-ის უმრავლესობით, სხვა შემთხვევებში კი – ყველა პარტნიორის მიერ.

სამენარმეო საზოგადოება წარმოიშობა და უფლებაუნარიანობას იძენს რეესტრში რეგისტრაციის გზით. იმავე ლოგიკით, სამენარმეო საზოგადოების არსებობის შეწყვეტა ხდება რეგისტრაციის გაუქმებით. უშუალოდ პროცესს კი, რომლის შედეგადაც უქმდება საზოგადოების რეგისტრაცია, კანონპროექტში ეწოდება საზოგადოების დაშლა.

მუხლის პირველ პუნქტში განსაზღვრულია საზოგადოების დაშლის საფუძვლების კატალოგი:

მუხლი 81

სამენარმეო საზოგადოების ნებაყოფლობითი დაშლის თაობაზე გადაწყვეტილების მიღება განეკუთვნება საზოგადოების წილობრივი ინსტრუმენტების მესაკუთრეების კომპეტენციას. შესაბამისად, საზოგადოების დაშლის შესახებ გადაწყვეტილებას იღებს პარტნიორთა საერთო კრება, კაპიტალური ტიპის სამენარმეო საზოგადოებებში 2/3-ის უმრავლესობით, ხოლო ამხანაგური ტიპის საზოგადოებებში ყველა პარტნიორის თანხმობით.

კანონპროექტი, ასევე, არეგულირებს იმ პირთა წრეს, ვისაც შესაბამისი საფუძვლის არსებობისას საზოგადოების დაშლის რეესტრის თაობაზე მარეგისტრირებელი ორგანოსათვის მიმართვის უფლება აქვს. კერძოდ:

პარტნიორთა გადაწყვეტილება სამენარმეო საზოგადოების დაშლის შესახებ	საზოგადოების ხელმძღვანელი პირი
სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორთა სავალდებულო რაოდენობასთან დაკავშირებით კანონით გათვალისწინებული მოთხოვნის დარღვევა	საზოგადოების ხელმძღვანელი პირი
იურიდიული პირის ლიკვიდაციის შესახებ სისხლის სამართლის საქმეზე სასამართლოს განაჩენის კანონიერ ძალაში შესვლა	სასამართლო ან ნებისმიერი სხვა პირი
სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორის სარჩელის საფუძველზე სასამართლოს მიერ სამენარმეო საზოგადოების დაშლის შესახებ მიღებული გადაწყვეტილება	სასამართლო ან ნებისმიერი სხვა პირი
ნესდებით გათვალისწინებული საფუძვლები	საზოგადოების ხელმძღვანელი პირი

მუხლი 81. სამენარმეო საზოგადოების დაშლა სასამართლოს გადაწყვეტილებით პარტნიორის სარჩელის საფუძველზე

- 1. მნიშვნელოვანი საფუძვლის არსებობისას, ერთ-ერთი პარტნიორის განცხადების საფუძველზე, სამენარმეო საზოგადოება შეიძლება დაიშალოს სასამართლოს გადაწყვეტილებით.**
- 2. მნიშვნელოვან საფუძვლად ჩაითვლება, თუ ერთ-ერთმა პარტნიორმა განზრახ ან უხეში გაუფრთხილებლობით დაარღვია ნესდებით ან კანონით მასზე დაკისრებული არსებითი მოვალეობა, ან თუ პარტნიორისთვის ამგვარი მოვალეობის შესრულება შეუძლებელია და ვეღარ ხდება სამენარმეო საზოგადოების მიზნის მიღწევა.**
- 3. პარტნიორს შეუძლია სამენარმეო საზოგადოების დაშლის შესახებ სასამართლოში განცხადების შემტან პარტნიორს, განცხადების შეტანიდან 30 დღის განმავლობაში, სასამართლოს მეშვეობით შესთავაზოს მისი წილის გამოსყიდვა სამართლიან ფასად. ამ შემთხვევაში ყველა პარტნიორს უნდა მიეცეს თავისი წილის პროპორციულად გამოსყიდვაში მონაწილეობის შესაძლებლობა, თუკი დარჩენილი პარტნიორები გადანაწილების სხვა წესზე არ შეთანხმდებიან.**
- 4. ამ მუხლის მე-3 პუნქტით განსაზღვრული შეთავაზების გაკეთებიდან 30 დღის ვადაში სამართლიან ფასზე მხარეთა შეუთანხმებლობის შემთხვევაში, გამოსყიდვის სამართლიანი ფასი დგინდება სასამართლოს მიერ.**

5. წესდებით შეიძლება გამოირიცხოს ან ამ მუხლით დადგენილი ნორმების სანინააღმდეგოდ შეიზღუდოს სამენარმეო საზოგადოების დაშლის მოთხოვნის უფლება.

სიახლეა სასამართლოს მიერ პარტნიორის სარჩელის საფუძველზე სამენარმეო საზოგადოების დაშლა. აღნიშნული რეგულაცია ემსახურება საზოგადოებაში შექმნილი ჩიხური სიტუაციის გადაწყვეტას. მაგალითად, სასამართლომ პარტნიორის სარჩელის საფუძველზე შეიძლება დაშალოს სამენარმეო საზოგადოება, თუ მეორე პარტნიორი უხეშად არღვევს მის მოვალეობებს ან საზოგადოებაში ხმათა თანაბარი გადანაწილების, ე.წ. *deadlock*-ის გამო პარტნიორები ვეღარ იღებენ გადაწყვეტილებას, რაც, საბოლოო ჯამში, შეუძლებელს ხდის საზოგადოების ფუნქციონირებას.

იმავედროულად, ზემოთ აღნიშნული წინაპირობების არსებობამაც კი, ერთი პარტნიორის ინტერესმა დაშალოს სამენარმეო საზოგადოება, არ უნდა გადაიწიოს საზოგადოების არსებობის გაგრძელების სხვაგვარი, ობიექტური და მხარეთა დაბალანსებულ ინტერესებზე დამყარებული შესაძლებლობა. სწორედ ამიტომ კანონპროექტი შესაძლებლობას აძლევს სხვა პარტნიორებს, თავიდან აიცილონ საზოგადოების დაშლა განმცხადებელი პარტნიორისთვის წილის სამართლიან ფასად გამოსყიდვის გზით. კერძოდ, განცხადების შემტანი პარტნიორის წილი შესაძლებელია გამოსყიდულ იქნეს განცხადების შეტანიდან 30 დღის განმავლობაში. სამართლიან ფასზე მხარეთა შეუთანხმებლობის შემთხვევაში, გამოსყიდვის სამართლიან ფასს დაადგენს სასამართლო.

მუხლი 82. ხარვეზიანი საზოგადოება

1. თუ სამენარმეო საზოგადოების რეგისტრირებული მონაცემები აღარ შეესაბამება ამ კანონით განსაზღვრულ რეგისტრაციის სავალდებულო პირობებს, მარეგისტრირებული ორგანო თავისივე ინიციატივით იღებს გადაწყვეტილებას ხარვეზის დადგენის შესახებ და სამენარმეო საზოგადოებას ანიჭებს ხარვეზიანი საზოგადოების სტატუსს, რის შესახებაც მიეთითება რეესტრში და ეცნობება სამენარმეო საზოგადოებას. ხარვეზიანი საზოგადოების სტატუსის არსებობის პერიოდში ჩერდება რეგისტრირებული მონაცემების მოქმედება და მენარმეთა და არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრიდან ამონაწერი არ გაიცემა.

2. რეგისტრირებული მონაცემების მოქმედების შეჩერებისა და არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრიდან ამონაწერის გაცემის დაუშვებლობის წესი მოქმედებს მარეგისტრირებული ორგანოს იმავე პუნქტით გათვალისწინებული გადაწყვეტილების გასაჩივრების შემთხვევაშიც.

3. ხარვეზიანი საზოგადოების მიერ ხარვეზის აღმოფხვრის დამადასტურებელი ინფორმაციის/დოკუმენტაციის წარდგენისა და მის საფუძველზე რეგისტრაციის განხორციელების შემდეგ, ხარვეზიანი საზოგადოების სტატუსი უქმდება.

საკორპორაციოსამართლებრივი კანონმდებლობის უმთავრესი ამოცანა სამენარმეო საქმიანობის განმახორციელებელი სუბიექტებისათვის იმგვარი საკანონმდებლო ჩარჩოს შეთავაზებაა, როგორც მათ მისცემს შესაძლებლობას, მაქსიმალურად ეფექტიანად წარმარ-

თონ საკუთარი საქმიანობა უმთავრესი მიზნის – მოგების მიღებისაკენ. ამ ამოცანის შესასრულებლად „მენარმეთა შესახებ“ კანონი სამენარმეო საქმიანობის ორგანიზებულად განხორციელების მსურველებს სთავაზობს მენარმეთა სამართლებრივ ფორმებს, რომლებიც კანონით დადგენილი ორგანიზაციული სტრუქტურის მატარებლები არიან. კანონის ამოცანის ეფექტიანად მიღწევისა და მისი დებულებების უგულებელყოფის თავიდან აცილების მიზნით, იმ სამენარმეო საზოგადოების რეგისტრირებული მონაცემები, რომლებიც არ აკმაყოფილებს კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებს, ექვემდებარება შეჩერებას.

კანონპროექტის თანახმად, მას შემდეგ, რაც დადგინდება ხარვეზი, მარეგისტრირებული ორგანო თავისივე ინიციატივით მიიღებს გადაწყვეტილებას ხარვეზის დადგენის შესახებ და სამენარმეო საზოგადოებას მიანიჭებს ხარვეზიანი საზოგადოების სტატუსს. ეს სტატუსი გულისხმობს არა საზოგადოების რეგისტრაციის გაუქმებას, არამედ მისი რეგისტრირებული მონაცემების დროებით შეჩერებას. ამავე პერიოდში ხარვეზის თაობაზე მიეთითება რეესტრში და ახალი ამონაწერი არ გაიცემა.

ხარვეზიანი სამენარმეო საზოგადოების სტატუსი იმოქმედებს ხარვეზის არსებობის პერიოდით. ხარვეზიანი საზოგადოების მიერ ხარვეზის აღმოფხვრის დამადასტურებელი მტკიცებულების წარდგენისა და მის საფუძველზე რეგისტრაციის განხორციელების შემდეგ ხარვეზიანი საზოგადოების სტატუსი გაუქმდება.

მუხლი 83. სამენარმეო საზოგადოების ლიკვიდაციის პროცედურის დანყება

1. სამენარმეო საზოგადოების დაშლის რეგისტრაცია იწვევს სამენარმეო საზოგადოების ლიკვიდაციის პროცესის დანყებას, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა სამენარმეო საზოგადოების ქონებაზე დანყებულია გადახდისუნარობის საქმის წარმოება, აგრეთვე ამ მუხლის მე-4 პუნქტით გათვალისწინებული შემთხვევისა.

2. ლიკვიდაციის პროცესში მყოფი სამენარმეო საზოგადოება ინარჩუნებს იურიდიული პირის სტატუსს და ატარებს თავის საფირმო სახელწოდებას დანამატიტ „ლიკვიდაციის პროცესში“.

3. ლიკვიდაციის პროცესში მყოფი სამენარმეო საზოგადოების ორგანოები ინარჩუნებენ თავიანთ უფლებამოსილებებს, გარდა ხელმძღვანელი პირებისა, რომლებსაც ლიკვიდატორების რეგისტრაციისთანავე უწყდებათ ხელმძღვანელობითი და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება.

4. იურიდიული პირის წინააღმდეგ სისხლის სამართლის საქმის წარმოების დანყების მომენტიდან სასამართლოს განაჩენის კანონიერ ძალაში შესვლამდე ან სისხლის სამართლის საქმის წარმოების შეწყვეტამდე, სისხლის სამართლის საქმის მწარმოებელი ორგანოს მიმართვის საფუძველზე, დაუშვებელია იურიდიული პირის მიმართ სალიკვიდაციო და რეორგანიზაციასთან დაკავშირებული პროცედურების წარმოება.

5. მარეგისტრირებული ორგანო „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით განსაზღვრული საფინანსო სექტორის წარმომადგენლების მიმართ, რომელთა ლიკვიდაციას ახორციელებს საქართველოს ეროვნული ბანკი, შესაბამისი ხარვეზის დადგენის შემთხვევაში აღნიშნულის შესახებ წერილობით აცნობებს საქართველოს ეროვნულ ბანკს. ამ პუნქტით გათვალისწინებული სუ-

ბიექტების ლიკვიდაციის პროცესს საქართველოს ეროვნული ბანკი ახორციელებს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონისა და საქართველოს სხვა საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების შესაბამისად.

კანონპროექტის თანახმად, საზოგადოების დაშლის შემდგომ იწყება ლიკვიდაციის პროცესი. აქედან გამონაკლისი იქნება მხოლოდ (1) საზოგადოების ქონებაზე გადახდისუუნარობის საქმისწარმოების დაწყება, რომელიც წარიმართება „რეაბილიტაციისა და კრედიტორთა კოლექტიური დაკმაყოფილების შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი პროცედურების შესაბამისად და (2) იურიდიული პირის წინააღმდეგ სისხლის სამართლის საქმისწარმოების მიმდინარეობის პერიოდი, რომლის განმავლობაშიც საზოგადოების ლიკვიდაცია დაუშვებელია.

კანონპროექტში ტერმინი „ლიკვიდაცია“ გულისხმობს სამენარმეო საზოგადოების აქტივებისა და მოთხოვნების განაწილებას შესაბამის სუბიექტებზე. ლიკვიდაციის პროცესში სამენარმეო საზოგადოება შეინარჩუნებს იურიდიული პირის სტატუსს და ატარებს თავის საფირმო სახელწოდებას, თუმცა სპეციალური დანამატით – „ლიკვიდაციის პროცესში“. ასევე, ლიკვიდაციის პროცესში მყოფი სამენარმეო საზოგადოების ორგანოები ინარჩუნებენ თავიანთ უფლებამოსილებებს. აქედან გამონაკლისი იქნება მხოლოდ ხელმძღვანელი პირები, რომლებსაც ლიკვიდატორების რეგისტრაციისთანავე შეუწყდებათ ხელმძღვანელობითი და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება.

მუხლი 84. კრედიტორებისათვის შეტყობინების ვალდებულება

1. ლიკვიდატორებმა მარეგისტრირებელი ორგანოს ელექტრონულ პორტალზე ან თავიანთ ვებგვერდზე განცხადების გამოქვეყნებით დაუყოვნებლივ უნდა აცნობონ კრედიტორებს სამენარმეო საზოგადოების დაშლის შესახებ და მოიწვიონ ისინი მოთხოვნების გასაცხადებლად.

2. მარეგისტრირებელი ორგანო სანარმოს ლიკვიდაციის პროცესის დაწყების რეგისტრაციის შესახებ ინფორმაციას ელექტრონული კომუნიკაციის გზით უგზავნის საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მმართველობის სფეროში შემავალ საჯარო სამართლის იურიდიულ პირს – შემოსავლების სამსახურს, რომელიც შეტყობინების მიღებიდან 10 სამუშაო დღის ვადაში უზრუნველყოფს მარეგისტრირებელი ორგანოსათვის სუბიექტის საგადასახადო ვალდებულების არსებობის მოსალოდნელობის თაობაზე ინფორმაციის მიწოდებას. ინფორმაცია იმის შესახებ, რომ მოსალოდნელია საგადასახადო ვალდებულების არსებობა, უნდა შეიცავდეს მითითებას ვადაზე, რომელშიც ჩატარდება საგადასახადო შემონმება დავალიანების არსებობის შემონმების მიზნით, რომელიც არ უნდა აღემატებოდეს სანარმოს ლიკვიდაციის პროცესის დაწყების რეგისტრაციიდან 90 დღეს. აუცილებლობის შემთხვევაში საგადასახადო შემონმების 90-დღიანი ვადა შეიძლება გაგრძელდეს მხოლოდ ერთხელ, არა უმეტეს ორი თვისა. საგადასახადო ვალდებულების არსებობის ამ პუნქტით განსაზღვრული მოსალოდნელობის თაობაზე ინფორმაციის მიწოდების 10-დღიანი ვადის, ასევე ამ ინფორმაციით

განსაზღვრული საგადასახადო შემონმების ვადის უშედეგოდ გასვლის შემთხვევაში ჩაითვლება, რომ სუბიექტი საგადასახადო დავალიანების არმქონეა.

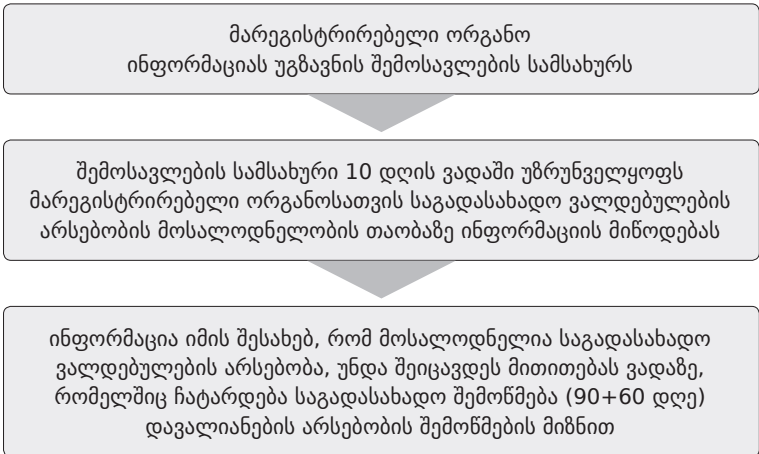
3. მარეგისტრირებელი ორგანო ვალდებულია საქართველოს ეროვნულ ბანკს დაუყოვნებლივ მიაწოდოს ინფორმაცია „საგადახდო სისტემისა და საგადახდო მომსახურების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად მოქმედი სისტემის მონაწილე სანარმოს ლიკვიდაციის პროცესის დაწყების დარეგისტრირების თაობაზე (ასეთის არსებობის შემთხვევაში).

4. ამ მუხლით გათვალისწინებული სანარმოს ლიკვიდაციის წესი არ ვრცელდება „საინვესტიციო ფონდების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად დაფუძნებულ საინვესტიციო კომპანიასა და იმავე კანონით განსაზღვრულ ლიცენზირებულ/რეგისტრირებულ აქტივების მმართველ კომპანიებზე.

ლიკვიდაციის პროცესის ძირითადი ამოცანა კრედიტორების მოთხოვნების დაკმაყოფილებაა. კანონპროექტის 84-ე მუხლი განსაზღვრავს იმ სუბიექტების კატალოგს, რომლებსაც უნდა ეცნობოთ საზოგადოების ლიკვიდაციის თაობაზე, რათა მათ მიეცეთ თავიანთი ინტერესების სრულყოფილად დაცვის შესაძლებლობა.

კანონპროექტის შესაბამისად, კრედიტორების ინფორმირების ვალდებულება ეკისრება საზოგადოების ლიკვიდატორს. ლიკვიდატორებმა მარეგისტრირებელი ორგანოს ელექტრონულ პორტალზე ან თავიანთ ვებგვერდზე განცხადების გამოქვეყნებით დაუყოვნებლივ უნდა აცნობონ კრედიტორებს სამეწარმეო საზოგადოების დაშლის შესახებ და მოინვიონ ისინი მოთხოვნების გასაცხადებლად.

წინამდებარე მუხლის მე-2 პუნქტი ეთმობა საგადასახადო ორგანოს ინფორმირების პროცედურას:

წინამდებარე მუხლის მე-3 და მე-4 პუნქტები კი ეთმობა ეროვნული ბანკის ზედამხედველობას დაქვემდებარებული სუბიექტებისათვის სპეციალური რეგულირებების შექმნას. კერძოდ, მარეგისტრირებელი ორგანო ვალდებულია, საქართველოს ეროვნულ ბანკს დაუყოვნებლივ მიაწოდოს ინფორმაცია „საგადახდო სისტემისა და საგადახდო მომსახურე-

ბის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად მოქმედი სისტემის მონაწილე სანარმოს ლიკვიდაციის პროცესის დაწყების დარეგისტრირების თაობაზე. ასევე, მიეთითება, რომ სანარმოს ლიკვიდაციის შეტყობინების წესი არ ვრცელდება „საინვესტიციო ფონდების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად დაფუძნებულ საინვესტიციო კომპანიასა და იმავე კანონით განსაზღვრულ ლიცენზირებულ/რეგისტრირებულ აქტივების მმართველ კომპანიაზე.

მუხლი 85. ლიკვიდატორი

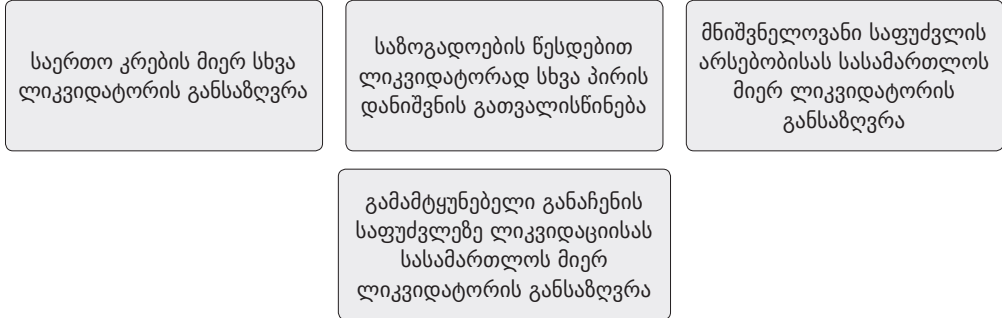
- 1. ლიკვიდაციის პროცესს ხელმძღვანელობენ სანარმოს ხელმძღვანელი პირები ერთობლივად, რომლებიც ინიშნებიან ლიკვიდატორებად, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა წესდება ან პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილება ითვალისწინებს სხვა პირების დანიშვნას ლიკვიდატორებად.**
- 2. იურიდიული პირის იძულებითი დაშლის შესახებ სისხლის სამართლის საქმეზე კანონიერ ძალაში შესული სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენის საფუძველზე იურიდიული პირის ლიკვიდაციას ახორციელებს სასამართლოს მიერ განსაზღვრული პირი.**
- 3. ლიკვიდატორი უნდა აკმაყოფილებდეს სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელი პირისადმი წაყენებულ მოთხოვნებს.**
- 4. პარტნიორთა კრება უფლებამოსილია ნებისმიერ მომენტში გაათავისუფლოს ლიკვიდატორი, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ლიკვიდატორი დანიშნულია სასამართლოს მიერ.**
- 5. სასამართლო, მნიშვნელოვანი საფუძვლის არსებობისას, სამენარმეო საზოგადოების რომელიმე პარტნიორის, სააქციო საზოგადოებაში, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებასა და კოოპერატივში – პარტნიორთა 10 პროცენტის, ხოლო სამეთვალყურეო საბჭოს არსებობისას, აგრეთვე სამეთვალყურეო საბჭოს განცხადების საფუძველზე უფლებამოსილია გაათავისუფლოს ან დანიშნოს ახალი ლიკვიდატორი. ამ პუნქტით დადგენილ საკითხს განიხილავს პირველი ინსტანციის სასამართლო საზოგადოების იურიდიული მისამართის მიხედვით.**
- 6. ხელმძღვანელი პირი ვალდებულია, განცხადებით მიმართოს მარეგისტრირებულ ორგანოს რეესტრში ლიკვიდატორების რეგისტრაციის თაობაზე. განცხადებით მიმართვის უფლება ასევე აქვს პარტნიორს. განცხადებას თან უნდა ერთოდეს ამ კანონის მე-5 მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად დამონშებული საბუთი ლიკვიდატორის დანიშვნის ან გაათავისუფლების და მისი უფლებამოსილების შესახებ, ლიკვიდატორის ხელმოწერის ნიმუში, ხოლო თუ ლიკვიდატორი ხელმძღვანელი პირი არ არის, ასევე ლიკვიდატორის თანხმობა. ლიკვიდატორის ან მისი უფლებამოსილების ყოველი ცვლილებისას განცხადება რეესტრში ცვლილების რეგისტრაციის შესახებ შეაქვთ ლიკვიდატორებს.**

ლიკვიდაციის პროცესს წარმართავს ლიკვიდატორი. ლიკვიდატორი – ეს არის პირი, რომელსაც კანონით ენიჭება ექსკლუზიური კომპეტენცია, დაასრულოს საზოგადოების მიმდინარე საქმეები, მოახდინოს აქტივების რეალიზაცია და შეასრულოს სამენარმეო საზოგა-

მუხლი 86

დოების ვალდებულებები. გარდა ამისა, ლიკვიდატორს უფლება აქვს, დადოს ახალი გარიგებები, თუ ეს ლიკვიდაციისთვის აუცილებელია.

ლიკვიდატორად, როგორც წესი, ინიშნება სამეწარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელობაზე უფლებამოსილი პირი. ამასთანავე, ამ ზოგადი წესიდან არსებობს რამდენიმე გამონაკლისი:

ლიკვიდატორი თავის უფლებამოსილებას იძენს მარეგისტრირებელ ორგანოში რეგისტრაციის მომენტიდან. მარეგისტრირებელ ორგანოს ლიკვიდატორის რეგისტრაციის მოთხოვნით უნდა მიმართოს საზოგადოების ხელმძღვანელმა პირმა ან პარტნიორმა, რასაც თან უნდა ერთოდეს ნოტარიული წესით დამოწმებული საბუთი ლიკვიდატორის დანიშვნისა და მისი უფლებამოსილების შესახებ, ლიკვიდატორის ხელმოწერის ნიმუში, ხოლო, თუ ლიკვიდატორი ხელმძღვანელი პირი არ არის, ასევე ლიკვიდატორის თანხმობა. სანოტარო წესით დამოწმება სავალდებულო არ არის, თუ:

- ხელმოწერა დადგენილი წესით დამოწმებულია მარეგისტრირებელი ორგანოს მიერ;
- ხელმოწერა დადგენილი წესით დამოწმებულია მარეგისტრირებელი ორგანოს მიერ უფლებამოსილი:
 - სხვა ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ;
 - სხვა პირის მიერ;
- ხელმოწერა შესრულებულია „ელექტრონული დოკუმენტისა და ელექტრონული სანდო მომსახურების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად.

მუხლი 86. ლიკვიდატორის უფლებამოსილება

1. ლიკვიდაციასთან დაკავშირებული საქმიანობისას, ლიკვიდატორები სარგებლობენ იგივე უფლებებით და ეკისრებათ იგივე მოვალეობები, რაც ხელმძღვანელ პირებს, გარდა კონკურენციის აკრძალვისა.

2. ლიკვიდატორები ვალდებული არიან დაასრულონ მიმდინარე საქმეები, მოახდინონ აქტივების რეალიზაცია და შეასრულონ სამეწარმეო საზოგადოების ვალდებულებები. ლიკვიდატორებს აქვთ უფლება, დადონ ახალი გარიგებები, თუ ეს ლიკვიდაციისთვის აუცილებელია.

3. ლიკვიდატორებმა დანიშვნისთანავე უნდა.

4. გრძელვადიანი ლიკვიდაციის დროს, ლიკვიდატორებმა ყოველწლიურად უნდა შეადგინონ ფინანსური ანგარიშგება.

კანონპროექტის 86-ე მუხლში განსაზღვრულია ლიკვიდატორის უფლებამოსილებათა კატალოგი. ზოგადად ლიკვიდაციასთან დაკავშირებული საქმიანობისას, ლიკვიდატორები სარგებლობენ იმავე უფლებებით და ეკისრებათ იგივე მოვალეობები, რაც ხელმძღვანელ პირებს, გარდა კონკურენციის აკრძალვისა. უფრო კონკრეტულად, ლიკვიდატორები ვალდებული არიან:

დაასრულონ მიმდინარე საქმეები	მოახდინონ აქტივების რეალიზაცია	შეასრულონ სამეწარმეო საზოგადოების ვალდებულებები
დადონ ახალი გარიგებები, თუ ეს ლიკვიდაციისთვის აუცილებელია	შეადგინონ ბალანსი ლიკვიდაციის დაწყების დღის მდგომარეობით	ყოველწლიურად შეადგინონ ფინანსური ანგარიშგება, თუ პროცესი აღემატება ერთ წელს

მუხლი 87. ქონების განაწილება

- 1. თუ წესდება სხვა წესს არ ითვალისწინებს, ლიკვიდაციაში მყოფი სამეწარმეო საზოგადოების ქონება ნაწილდება პარტნიორებს შორის მათ წილებთან დაკავშირებული უფლებების შესაბამისად.**
- 2. თუ შენატანები სრულად არ იყო შეტანილი, თავდაპირველად ხდება შენატანების ან მათი ღირებულების დაბრუნება, ხოლო ნარჩენი ქონება ნაწილდება წილებთან დაკავშირებული უფლებების შესაბამისად.**
- 3. თუ ქონება საკმარისი არ არის შენატანების დასაბრუნებლად, ნარჩენი ქონება ნაწილდება წილებთან დაკავშირებული უფლებების შესაბამისად, ხოლო თუ შენატანები სრულად არ იყო შეტანილი – განხორციელებული შენატანების პროპორციულად.**

ლიკვიდაციის პროცესში მყოფი სამეწარმეო საზოგადოების ქონების განაწილება პარტნიორებს შორის შიდასახელშეკრულებო ავტონომიის ფარგლებში გადასაწყვეტი საკითხია. შესაბამისად, კანონპროექტის 87-ე მუხლი ადგენს ქონების განაწილების ზოგად წესს, რომელიც პარტნიორებმა წესდებით შეიძლება განსხვავებულად განსაზღვრონ.

კანონპროექტის თანახმად, ლიკვიდაციაში მყოფი სამეწარმეო საზოგადოების ქონება განაწილდება პარტნიორებს შორის მათ წილებთან დაკავშირებული უფლებების შესაბამისად. იმ შემთხვევაში, თუ რომელიმე პარტნიორის შენატანები სრულად არ იქნება შეტანილი, თავდაპირველად მოხდება შენატანების ან მათი ღირებულების დაბრუნება, ხოლო ნარჩენი ქონება განაწილდება წილებთან დაკავშირებული უფლებების შესაბამისად.

იმ შემთხვევაში, თუ კრედიტორების მოთხოვნების დაკმაყოფილების შემდგომ დარჩენილი ქონება საკმარისი არ აღმოჩნდება შენატანების დასაბრუნებლად, ნარჩენი ქონება ნაწილდება წილებთან დაკავშირებული უფლებების შესაბამისად, ხოლო თუ შენატანები სრულად არ იყო შეტანილი, – განხორციელებული შენატანების პროპორციულად.

მუხლი 88. კრედიტორების დაცვა ლიკვიდაციის პროცესში

1. ქონების განაწილება შეიძლება მოხდეს მხოლოდ სამენარმეო საზოგადოების ვალდებულებების დაფარვის და სამენარმეო საზოგადოების დაშლის შესახებ განცხადების გამოქვეყნებიდან 5 თვის გასვლის შემდეგ. სასამართლოს გადაწყვეტილების საფუძველზე ქონების განაწილება შეიძლება მოხდეს სამენარმეო საზოგადოების დაშლის შესახებ განცხადების გამოქვეყნებიდან 3 თვის გასვლის შემდეგ, თუ არსებობს დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა, რომ ყველა ვალდებულება შესრულებულია და, არსებული ვითარებიდან გამომდინარე, ქონების განაწილება საფრთხეს არ უქმნის მესამე პირთა უფლებებს.

2. თუ ცნობილი კრედიტორები არ განაცხადებენ თავიანთი მოთხოვნების შესახებ, ქონება შეიძლება განაწილდეს მხოლოდ მათი მოთხოვნების შესაბამისი ღირებულების სასამართლოს ან ნოტარიუსის სადეპოზიტო ანგარიშზე განთავსების შემდეგ.

3. თუ ვალდებულება სადავო ან მისი შესრულების ვადა ჯერ არ დამდგარა, ქონება შეიძლება განაწილდეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ კრედიტორისთვის წარდგენილი იქნება ვალდებულების ტოლფასი უზრუნველყოფა.

სამენარმეო საზოგადოების ლიკვიდაციის პროცესში უპირატესად დასაცავი კრედიტორების ინტერესებია. შესაბამისად, კანონპროექტში ბაზრის სტაბილურობის ხელშეწყობისა და სამართლიანი თამაშის წესების დადგენის მიზნით განსაზღვრულია, რომ პარტნიორებს შორის ქონების განაწილება შეიძლება მოხდეს მხოლოდ სამენარმეო საზოგადოების ვალდებულებების დაფარვისა და სამენარმეო საზოგადოების დაშლის შესახებ განცხადების გამოქვეყნებიდან 5 თვის გასვლის შემდეგ. ამ წესიდან გამონაკლისია სასამართლოს გადაწყვეტილება, რომელიც დაეყრდნობა დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნას, რომ ყველა ვალდებულება შესრულებულია და, არსებული ვითარებიდან გამომდინარე, ქონების განაწილება საფრთხეს არ უქუქმნის მესამე პირთა უფლებებს. ასეთ დროს ქონების განაწილება შეიძლება მოხდეს სამენარმეო საზოგადოების დაშლის შესახებ განცხადების გამოქვეყნებიდან 3 თვის გასვლის შემდეგ.

იმ შემთხვევაში, თუ დაშლის განაცხადის გამოქვეყნებიდან 5 თვის განმავლობაში ცნობილი კრედიტორები არ განაცხადებენ თავიანთი მოთხოვნების შესახებ, მათი მოთხოვნების შესაბამისი ღირებულების ქონება, კანონპროექტის მიხედვით, განთავსდება სასამართლოს ან ნოტარიუსის სადეპოზიტო ანგარიშზე, რის შემდეგაც დარჩენილი ქონება განაწილდება პარტნიორებს შორის.

ლიკვიდაციის პროცესში სამენარმეო საზოგადოებას შესაძლებელია, ჰქონდეს სადავო ვალდებულება ან ისეთი მოთხოვნა, რომლის შესრულების ვადა საზოგადოების დაშლის პროცესის დასრულებისას არ იქნება დამდგარი. ასეთ დროს პარტნიორებს შორის ქონება შეიძლება განაწილდეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ კრედიტორისთვის წარდგენილი იქნება ვალდებულების ტოლფასი სხვაგვარი უზრუნველყოფა.

მუხლი 89. დაშლილი სამენარმეო საზოგადოების მიერ არსებობის გაგრძელება

1. პარტნიორთა გადაწყვეტილების საფუძველზე დაშლილმა სამენარმეო საზოგადოებამ შეიძლება გააგრძელოს არსებობა, თუ ამას გადაწყვეტს პარტნიორთა კრება კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა 3/4-ის უმრავლესობით და თუ სამენარმეო საზოგადოების ქონების განაწილება პარტნიორთა შორის დაწყებული არ არის. წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს ხმათა მეტი უმრავლესობის ან სხვა წინაპირობების აუცილებლობას.

2. დაშლილი სამენარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების შესახებ გადაწყვეტილება მარეგისტრირებელ ორგანოს რეესტრში რეგისტრაციისთვის წარედგინება ლიკვიდატორების მიერ. მათვე ეკისრებათ ვალდებულება, დაადასტურონ, რომ პარტნიორთა შორის სამენარმეო საზოგადოების ქონების განაწილება ჯერ დაწყებული არ არის.

3. დაშლილი სამენარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების შესახებ გადაწყვეტილება ძალაშია მხოლოდ რეესტრში მისი რეგისტრაციის შემდეგ.

სამენარმეო საზოგადოების რეგისტრაციის გაუქმებამდე პარტნიორებს უფლება აქვთ, შეცვალონ საზოგადოების დაშლის თაობაზე მიღებული გადაწყვეტილება და ამის შედეგად სამენარმეო საზოგადოებამ გააგრძელოს არსებობა. დაშლილი სამენარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების შესახებ გადაწყვეტილება ძალაშია მხოლოდ რეესტრში მისი რეგისტრაციის მომენტიდან. ამისათვის საჭიროა ორი კუმულაციური წინაპირობის არსებობა:

- პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილება;
- სამენარმეო საზოგადოების ქონება არ უნდა იყოს პარტნიორთა შორის განაწილებული, რათა თავიდან იქნეს აცილებული ამ გზით პარტნიორების მიერ შენატანების უკან გატანა.

ასეთ შემთხვევაში, დაშლილი სამენარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების შესახებ გადაწყვეტილება მარეგისტრირებელ ორგანოს წარედგინება ლიკვიდატორების მიერ. ამასთანავე, ლიკვიდატორებს ეკისრებათ ვალდებულება, დაადასტურონ, რომ პარტნიორთა შორის სამენარმეო საზოგადოების ქონების განაწილება ჯერ დაწყებული არ ყოფილა.

მუხლი 90. სამენარმეო საზოგადოების რეგისტრაციის გაუქმება

1. სამენარმეო საზოგადოების ქონების სრულად განაწილება იწვევს ლიკვიდაციის დასრულებას. სანარმოს ლიკვიდაციის პროცესი უნდა დასრულდეს სანარმოს ლიკვიდაციის პროცესის დაწყების რეგისტრაციიდან არა უგვიანეს 4 თვისა, ხოლო საგადასახადო შემონმების ვადის გაგრძელების შემთხვევაში – საგადასახადო შემონმების დასრულების შესახებ მარეგისტრირებელი ორგანოს მიერ ინფორმაციის მიღებიდან არა უგვიანეს ერთი თვისა.

2. ლიკვიდატორებმა უნდა მიმართონ მარეგისტრირებელ ორგანოს ლიკვიდაციის რეგისტრაციის მოთხოვნით, რის საფუძველზეც მარეგისტრირებელი ორგანო აუქმებს სამენარმეო საზოგადოების რეგისტრაციას.

3. საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე სამენარმეო საზოგადოების გაკოტრებულად გამოცხადების შემთხვევაში, მოვალის წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირი ვალდებულია მარეგისტრირებელ ორგანოს წარუდგინოს შესაბამისი სასამართლო განჩინება მისი გამოტანიდან 30 დღის ვადაში, რის შედეგადაც, სამენარმეო საზოგადოების რეგისტრაცია უნდა გაუქმდეს.

4. სამენარმეო საზოგადოების რეგისტრაციის გაუქმება იწვევს გენერალური სავაჭრო მინდობილობის შეწყვეტას, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

ვალდებულებების დაფარვისა და დარჩენილი ქონების პარტნიორთა შორის განაწილების შემდეგ ხდება საზოგადოების რეგისტრაციის გაუქმება, როგორც მისი არსებობის შეწყვეტის საბოლოო ეტაპი. რეგისტრაციის გაუქმება ხდება მარეგისტრირებელი ორგანოს მიერ, ლიკვიდატორის მიმართვის საფუძველზე. საწარმოს ლიკვიდაციის პროცესი უნდა დასრულდეს საწარმოს ლიკვიდაციის პროცესის დაწყების რეგისტრაციიდან არა უგვიანეს 4 თვისა, ხოლო საგადასახადო შემონმების ვადის გაგრძელების შემთხვევაში – საგადასახადო შემონმების დასრულების შესახებ მარეგისტრირებელი ორგანოს მიერ ინფორმაციის მიღებიდან არა უგვიანეს ერთი თვისა.

მუხლი 91. ლიკვიდირებული სამენარმეო საზოგადოების დოკუმენტაციის შენახვის ვალდებულება

ლიკვიდირებული სამენარმეო საზოგადოების დოკუმენტაცია შენახულ უნდა იქნეს დოკუმენტაციის შექმნიდან, ხოლო თუ ეს დოკუმენტაცია მოიცავს სამენარმეო საზოგადოების მიერ დადებულ ხელშეკრულებას – ხელშეკრულების მოქმედების ვადის გასვლიდან 6 წლის განმავლობაში უსაფრთხო ადგილას, რომელსაც განსაზღვრავენ ლიკვიდატორები, ხოლო მათი შეუთანხმებლობის შემთხვევაში, ლიკვიდატორის ან პარტნიორის განცხადების საფუძველზე – სასამართლო. ყოფილ პარტნიორებსა და კრედიტორებს დაუბრკოლებლად შეუძლიათ გაეცნონ ამ დოკუმენტაციას, კანონმდებლობით დადგენილი შეზღუდვების გათვალისწინებით.

სამენარმეო საზოგადოების ლიკვიდაციის პროცესის ლიკვიდატორის მიერ წარმართვა, კანონპროექტით დადგენილი ინფორმირების მოვალეობები და სხვა პროცედურები ემსახურება დაშლილ სამენარმეო საზოგადოებასთან კავშირში მყოფი ყველა პირის ინტერესის დაცვის უმაღლესი სტანდარტის უზრუნველყოფას. თუმცა, მიუხედავად ამისა, პროცესის კომპლექსური ხასიათიდან გამომდინარე, რჩება დავის წარმოშობის რისკები. შესაბამისად, აუცილებელია წერილობითი მტკიცებულებების შენარჩუნება, რომელსაც დავის წარმოშობის შემთხვევაში დაეყრდნობა დავის განმხილველი ორგანო.

ბემოაღნიშნული მიზნით, კანონპროექტის შესაბამისად, ლიკვიდატორს ეკისრება ლიკვიდირებული სამენარმეო საზოგადოების დოკუმენტაციის უსაფრთხო ადგილზე შენახვის ვალდებულება. რამდენიმე ლიკვიდატორის არსებობისას უსაფრთხო ადგილის თაობაზე შეუთანხმებლობის შემთხვევაში ასეთი ადგილი განისაზღვრება სასამართლოს მიერ.

ლიკვიდატორების მიერ შესაბამისი დოკუმენტაცია შენახულ უნდა იქნეს მათი შექმნიდან, ხოლო თუ ეს დოკუმენტაცია მოიცავს სამეწარმეო საზოგადოების მიერ დადებულ ხელშეკრულებას – ხელშეკრულების მოქმედების ვადის გასვლიდან 6 წლის განმავლობაში.

მუხლი 92. ლიკვიდაციის განახლება ქონების აღმოჩენის ან დამატებითი სალიკვიდაციო მოქმედებების განხორციელების აუცილებლობის გამო

თუ რეგისტრაციის გაუქმების შემდეგ გაირკვა, რომ დარჩენილია ქონება ან აუცილებელია დამატებითი სალიკვიდაციო მოქმედებების განხორციელება, სასამართლომ იურიდიული ინტერესის მქონე პირის განცხადებით უნდა დანიშნოს იგივე ან ახალი ლიკვიდატორი. ლიკვიდატორების უფლებები და მოვალეობები განისაზღვრება ამ კანონის 86-ე მუხლით. ლიკვიდაციის პროცესი დასრულდება ამ კანონით დადგენილი ზოგადი წესით.

კანონპროექტის 92-ე მუხლი ისეთ შემთხვევას აწესრიგებს, როდესაც რეგისტრაციის გაუქმების შემდეგ აღმოჩნდება, რომ საზოგადოებას დარჩა ქონება, ან აუცილებელია დამატებითი სალიკვიდაციო მოქმედებების განხორციელება. კანონპროექტის მიხედვით, აღნიშნულის თაობაზე გადაწყვეტილებას მიიღებს სასამართლო იურიდიული ინტერესის მქონე პირის განცხადების საფუძველზე. თუ სასამართლო დაადგენს, რომ საზოგადოებას დარჩა ქონება, ან აუცილებელია დამატებითი სალიკვიდაციო მოქმედებების განხორციელება, იგი დანიშნავს ლიკვიდატორს, რომელიც დაასრულებს ლიკვიდაციის პროცესს.

მუხლი 93. ინდივიდუალური მენარმის რეგისტრაციის გაუქმება

1. ინდივიდუალური მენარმის რეგისტრაციის გაუქმების საფუძვლებია:

ა) პირადი განცხადება;

ბ) ინდივიდუალურ მენარმედ რეგისტრირებული ფიზიკური პირის გარდაცვალება, სასამართლოს მიერ მისი გარდაცვლილად გამოცხადება ან უგზო-უკვლოდ დაკარგულად აღიარება, ასევე, მხარდაჭერის მიძღვრება ცნობა, თუ მხარდაჭერის მიძღვრება ცნობის შესახებ სასამართლოს გადაწყვეტილებით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული.

2. ინდივიდუალური მენარმის რეგისტრაციის გაუქმება იწვევს გენერალური სავაჭრო მინდობილობის შეწყვეტას, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

3. ინდივიდუალური მენარმის რეგისტრაციის გაუქმების შემთხვევაში მისი უფლებამონაცვლეა შესაბამისი ფიზიკური პირი.

4. ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევებში რეგისტრაცია უქმდება ნებისმიერი პირის მოთხოვნით ან მარეგისტრირებელი ორგანოს ინიციატივით.

კანონპროექტის 93-ე მუხლში განსაზღვრულია ინდივიდუალური მენარმის რეგისტრაციის გაუქმების სპეციალური წესები. ინდივიდუალური მენარმის შემთხვევაში რეგისტრაცია უქმდება ორი საფუძველით:

მუხლი 93

- პირადი განცხადება;
- ნებისმიერი პირის მიმართვა, ინდივიდუალურ მენარმედ რეგისტრირებული ფიზიკური პირის (1) გარდაცვალების, (2) სასამართლოს მიერ მისი გარდაცვლილად გამოცხადების ან (3) უგზო-უკვლოდ დაკარგულად აღიარების, ასევე, (4) მხარდაჭერის მიმღებად ცნობის შემთხვევაში, თუ მხარდაჭერის მიმღებად ცნობის შესახებ სასამართლოს გადაწყვეტილებით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული.

ინდივიდუალური მენარმის რეგისტრაციის გაუქმების შემდგომ ინდივიდუალური მენარმე შეწყვეტს არსებობას და მისი უფლებამონაცვლე გახდება შესაბამისი ფიზიკური პირი.

თავი X. ხანდაზმულობა. გასაჩივრების ვადები

მუხლი 94. ხანდაზმულობის და შეცილების ვადები

1. ამ კანონით მოწესრიგებული სამართლებრივი ურთიერთობებიდან გამომდინარე მოთხოვნათა ხანდაზმულობის ზოგადი ვადაა 5 წელი. შესაბამისად გამოიყენება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 128-ე-146-ე მუხლები.
2. ამ კანონის მიხედვით შეცილების ზოგადი ვადაა 6 თვე იმ მომენტიდან, როცა შეცილების უფლების მქონე პირმა გაიგო ან უნდა გაეგო შეცილების უფლების შესახებ.

კანონპროექტის 94-ე მუხლი ეთმობა ხანდაზმულობის ვადების საკითხებს. კანონპროექტით, ზოგადი ხანდაზმულობის ვადად განისაზღვრება 5 წელი, ხოლო შეცილების ზოგადი ვადა იქნება 6 თვე იმ მომენტიდან, როცა შეცილების უფლების მქონე პირმა გაიგო ან უნდა გაეგო შეცილების უფლების შესახებ.

მუხლი 95. პარტნიორთა კრების, სამეთვალყურეო საბჭოს და ხელმძღვანელი ორგანოს გადაწყვეტილების გასაჩივრების უფლებამოსილება და ვადები

1. პარტნიორთა კრების, სამეთვალყურეო საბჭოს და ხელმძღვანელი ორგანოს/ხელმძღვანელი პირის გადაწყვეტილება საცილოა და შეიძლება გასაჩივრდეს, თუ ის არღვევს კანონმდებლობის ან წესდების მოთხოვნებს. დაუშვებელია გადაწყვეტილების ბათილობა, თუ დარღვევა არაარსებითია.

2. პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების შეცილების უფლება აქვთ:

ა) პარტნიორთა კრების მონაწილე პარტნიორს, რომელიც ესწრებოდა კრებას და გადაწყვეტილების წინააღმდეგ მისცა ხმა, ხოლო სააქციო საზოგადოების შემთხვევაში – თავისი საწინააღმდეგო აზრი დამატებით შეიტანა პარტნიორთა კრების ოქმში ან სასამართლოს წარუდგინა მტკიცებულებები იმისა, რომ მისი საწინააღმდეგო აზრი დაუსაბუთებლად არ იქნა კრების ოქმში შეტანილი;

ბ) პარტნიორს, რომელიც არ დასწრებია პარტნიორთა კრებას, თუ მას სათანადო სამართლებრივი საფუძვლის გარეშე ეთქვა უარი კრებაზე დაშვებაზე, ან კრება მონაწილედ იქნა დადგენილი წესების დარღვევით ან/და საკითხი, რომელზეც იქნა გადაწყვეტილება მიღებული, არ იყო დღის წესრიგში შეტანილი;

გ) ხელმძღვანელ ორგანოს;

დ) ხელმძღვანელი ორგანოს, ასევე სამეთვალყურეო საბჭოს წევრს, თუ პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილება მას ვალდებულებას აკისრებს ან უზღუდავს უფლებას.

3. სამეთვალყურეო საბჭოს გადაწყვეტილების შეცილების უფლება აქვს პარტნიორს და ხელმძღვანელ ორგანოს/ხელმძღვანელ პირს, ასევე, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრს, თუ გადაწყვეტილება ამ უკანასკნელს ვალდებულებას აკისრებს ან უზღუდავს რაიმე უფლებას.

4. ხელმძღვანელი ორგანოს/ხელმძღვანელი პირის გადანყვეტილების შეცილების უფლება აქვს პარტნიორს და სამეთვალყურეო საბჭოს, ასევე, სხვა ხელმძღვანელ პირს, თუ გადანყვეტილება მას აკისრებს ვალდებულებას ან უზღუდავს უფლებას და შემცილებელ პირს მხარი არ დაუჭერია ამ გადანყვეტილების მიღებისთვის.

5. სარჩელი გადანყვეტილების შეცილების შესახებ შეტანილ უნდა იქნეს 1 თვის ვადაში იმ მომენტიდან, როცა შეცილების უფლების მქონე პირმა გაიგო ან უნდა გაეგო მიღებული გადანყვეტილების შესახებ, მაგრამ არა უგვიანეს 6 თვისა გადანყვეტილების მიღების დღიდან, ხოლო იმ შემთხვევაში, თუ კრება მონვეულ იქნა ან ჩატარდა კანონის ან წესდების მოთხოვნათა უხეში დარღვევით – არა უგვიანეს 1 წლისა გადანყვეტილების მიღებიდან. თუ მოხდა გადანყვეტილების ან ინფორმაციის დამალვა, შეცილების ერთწლიანი ვადა აითვლება იმ მომენტიდან, როცა უფლებამოსილი პირისთვის ცნობილი გახდა ასეთი გადანყვეტილების შესახებ. გასაჩივრების გაშვებული ვადის აღდგენა დაუშვებელია.

კანონპროექტის 95-ე მუხლით განისაზღვრება პარტნიორთა კრების, სამეთვალყურეო საბჭოსა და დირექტორის გადანყვეტილებების გასაჩივრების უფლების მქონე სუბიექტები და ვადები. პარტნიორთა კრების, სამეთვალყურეო საბჭოს და ხელმძღვანელი ორგანოს/ხელმძღვანელი პირის გადანყვეტილების საცილობის საფუძველია კანონმდებლობის ან წესდების მოთხოვნების დარღვევა. ამასთანავე, დაუშვებელია გადანყვეტილების ბათილობა, თუ დარღვევა არაარსებითია, რათა სიკეთეებს შორის კონფლიქტისას უპირატესობა არ მიენიჭოს მცირე დარღვევას იმგვარად, რომ საფრთხე შეექმნას საერთო კრების გადანყვეტილებების საბოლოობასა და სანდობას.

წინამდებარე მუხლის მე-2-მე-4 პუნქტებში დეტალურადაა განსაზღვრული გადანყვეტილების გასაჩივრების უფლების მქონე სუბიექტთა კატალოგი:

საერთო კრების გადანყვეტილების შეცილების უფლება აქვს	კრების მონაწილე პარტნიორს, რომელიც ესწრებოდა კრებას და გადანყვეტილების წინააღმდეგ მისცა ხმა, ხოლო სააქციო საზოგადოების შემთხვევაში – თავისი სანააღმდეგო აზრი დამატებით შეიტანა პარტნიორთა კრების ოქმში ან სასამართლოს წარუდგინა მტკიცებულებები იმისა, რომ მისი სანააღმდეგო აზრი დაუსაბუთებლად არ იქნა კრების ოქმში შეტანილი
	პარტნიორს, რომელიც არ დასწრებია პარტნიორთა კრებას, თუ მას სათანადო სამართლებრივი საფუძვლის გარეშე ეთქვა უარი კრებაზე დაშვებაზე, ან კრება მონვეულ იქნა დადგენილი წესების დარღვევით, ან/და საკითხი, რომელზეც იქნა გადანყვეტილება მიღებული, არ იყო დღის წესრიგში შეტანილი
	ხელმძღვანელ ორგანოს
	ხელმძღვანელი ორგანოს, ასევე სამეთვალყურეო საბჭოს წევრს, თუ პარტნიორთა კრების გადანყვეტილება მას ვალდებულებას აკისრებს ან უზღუდავს უფლებას

სამეთვალყურეო საბჭოს გადაწყვეტილების შეცილების უფლება აქვს	პარტნიორს
	ხელმძღვანელ ორგანოს/ხელმძღვანელ პირს
	სამეთვალყურეო საბჭოს წევრს, თუ გადაწყვეტილება მას ვალდებულებას აკისრებს ან უზღუდავს რაიმე უფლებას
ხელმძღვანელი ორგანოს გადაწყვეტილების შეცილების უფლება აქვს	პარტნიორს
	სამეთვალყურეო საბჭოს
	ხელმძღვანელ პირს, თუ გადაწყვეტილება მას აკისრებს ვალდებულებას ან უზღუდავს უფლებას და მან მხარი არ დაუჭირა ამ გადაწყვეტილების მიღებას

გადაწყვეტილების შეცილების შესახებ სარჩელის შეტანის ხანდაზმულობის ვადაა 1 თვე. ამ ვადის ათვლა უნდა მოხდეს იმ მომენტიდან, როცა შეცილების უფლების მქონე პირმა გაიგო ან უნდა გაეგო მიღებული გადაწყვეტილების შესახებ, მაგრამ არაუგვიანეს 6 თვისა გადაწყვეტილების მიღების დღიდან. საუკეთესო კორპორაციული მართვის პრაქტიკის დამკვიდრების მიზნით, კანონპროექტი გასაჩივრების კიდეც უფრო ფართო შესაძლებლობებს იძლევა უხეშ დარღვევებზე რეაგირებისათვის. კერძოდ, თუ კრება მოწვეულ იქნა ან ჩატარდა კანონის ან წესდების მოთხოვნათა უხეში დარღვევით, 1-თვიანი ხანდაზმულობის ვადა იზრდება 1 წლამდე. თუ მოხდა გადაწყვეტილების ან ინფორმაციის დამალვა, შეცილების ერთწლიანი ვადა აითვლება იმ მომენტიდან, როცა უფლებამოსილი პირისთვის ცნობილი გახდა ასეთი გადაწყვეტილების შესახებ. გასაჩივრების გაშვებული ვადის აღდგენა დაუშვებელია.

თავი XI. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება

მუხლი 96. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ცნება

1. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება არის სამეწარმეო საზოგადოება, რომლის პარტნიორები ერთობლივად, ერთიანი საფირმო სახელწოდებით, ეწევიან სამეწარმეო საქმიანობას და საზოგადოების ვალდებულებებისათვის კრედიტორების წინაშე პასუხს აგებენ უშუალოდ და შეუზღუდავად, როგორც სოლიდარული მოვალეები.

2. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებას უნდა ჰყავდეს სულ ცოტა ორი პარტნიორი მაინც.

მუხლი აყალიბებს სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების (სპს) ძირითად ნიშან-თვისებებს. მათგან უმთავრესია იურიდიული პირის სტატუსი, ერთიანი საფირმო სახელწოდება, ერთზე მეტი პარტნიორის მოთხოვნა და პარტნიორების შეუზღუდავი გარე პასუხისმგებლობა საზოგადოების ვალდებულებებისთვის.

სპს, როგორც იურიდიული პირი, უმთავრესად თავად აგებს პასუხს თავისი ვალდებულებებისთვის, მათ შორის მისი ორგანოების მიერ სხვისთვის მიყენებული ზიანისთვის (სამოქ. კოდ., 37-ე მუხ., პირველი ნაწ.). იმავდროულად, სპს-ის ვალდებულებებისთვის პირადად, უშუალოდ და მთელი ქონებით პასუხს აგებენ მისი პარტნიორებიც. ეს პასუხისმგებლობა, სამართლებრივი ბუნებისა და ბედის თვალსაზრისით, დამოკიდებულია თავად საზოგადოების შესაბამის ვალდებულებაზე (ე.ი. აქცესორულია). თუმცა არ არის აუცილებელი, კრედიტორმა ჯერ სპს-ის მიმართ სცადოს მოთხოვნის განხორციელება.

კრედიტორის დაკმაყოფილებისას პარტნიორს, როგორც სოლიდარულ მოვალეს, დანარჩენი პარტნიორების მიმართ, თავისი წილის გამოკლებით, აქვს უკუმოთხოვნის უფლება (სამოქ. კოდ., 473-ე მუხ., პირველი ნაწ.). გარდა ამისა, სრული ოდენობით რეგრესის უფლება პარტნიორს აქვს საზოგადოების მიმართ, ხარჯის ანაზღაურების ფორმით (პროექტი, 110-ე მუხლი).

მუხლი 97. წესდების ცვლილება კონსენსუსით

წესდების შეცვლა შეიძლება მხოლოდ ყველა პარტნიორის თანხმობით (კონსენსუსის პრინციპი), თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

ამხანაგური ტიპის სამეწარმეო საზოგადოების იდეიდან გამომდინარე, ფუნდამენტური შეთანხმებები, რომლებიც საწარმოს საქმიანობასა და მართვას ეხება, მხოლოდ ყველა პარტნიორის თანხმობით შეიძლება შეიცვალოს, რათა დაცული იყოს საწარმოში პარტნიორთა მონაწილეობის გადანყვეტილება.

გამონაკლისი ამ პრინციპიდან დასაშვებია სადამფუძნებლო შეთანხმებით.

მუხლი 98. შენატანის განხორციელების ვალდებულება

1. თუ პარტნიორმა წესდების მიხედვით იკისრა შენატანის განხორციელების ვალდებულება, წესდებით განსაზღვრულ ვადაში ამ ვალდებულების შეუსრულებლობის შემთხვევაში დანარჩენ პარტნიორებს შეუძლიათ მიიღონ გადაწყვეტილება ვალდებულების დამრღვევი პარტნიორის გარიცხვის შესახებ, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა წესდება სხვა რამეს ითვალისწინებს ან სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებას მხოლოდ ორი პარტნიორი ჰყავს. თუ სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებას მხოლოდ ორი პარტნიორი ჰყავს, ამ პუნქტით გათვალისწინებული ვალდებულების შეუსრულებლობის შემთხვევაში შესაძლებელია განხორციელდეს საზოგადოების დაშლა ამ კანონის IX თავით დადგენილი წესით.

2. ყოველი პარტნიორი უფლებამოსილია სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების სახელით მოითხოვოს პარტნიორის მიერ ნაკისრი ვალდებულების შესრულება და ამ მიზნით წარმოადგინოს სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება სასამართლოში.

3. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების სახელით სასამართლოში სარჩელით მიმართვის უფლება პარტნიორს აქვს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ვალდებულების დამრღვევი პარტნიორი წერილობით იქნება გაფრთხილებული ამის შესახებ და გაფრთხილებიდან ერთი თვის ვადაში არ შეასრულებს ნაკისრ ვალდებულებას.

სპს-ის პარტნიორები შესაძლოა, შეთანხმდნენ შენატანების განხორციელებაზე, რაც საზოგადოების პარტნიორის პირადი პასუხისმგებლობის საფუძველია. მათ ასევე შეიძლება დათქვან შენატანის განხორციელების ვადები. ვადის შეუთანხმებლობის შემთხვევაში, საწარმოს შეუძლია, მოსთხოვოს პარტნიორს შენატანის განხორციელება, რომელიც უნდა შესრულდეს გონივრულ ვადაში, თუმცა ეს მოთხოვნა საზოგადოებამ ასევე უფლების მართებულად გამოყენების პრინციპების დაცვით უნდა განახორციელოს და არა პარტნიორის მძიმე მდგომარეობით სარგებლობისა და მისი გარიცხვის მიღწევის მიზნით.

შენატანებიდან გამომდინარე ვალდებულებების შესრულების ფარგლებში თითოეულ პარტნიორს შეუძლია, წარმოადგინოს საზოგადოება.

გარიცხვისთვის აუცილებელია პარტნიორთა და სასამართლოს მიერ გარიცხვის შესახებ გადაწყვეტილების მიღება.

მუხლი 99. უფლებები და მოთხოვნები, როგორც შენატანი

უფლებები და მოთხოვნები, რომელთა შეტანაც იკისრა პარტნიორმა სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების კაპიტალში, სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებისთვის გადაცემულად ითვლება იმ მომენტიდან, როცა რეესტრში დარეგისტრირდება სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებისთვის უფლებებისა და მოთხოვნების შეტანის ამსახველი გარიგება.

მუხლი ადგენს საწარმოსთვის პარტნიორის მიერ მოთხოვნებისა და უფლებების გადაცემის საგანგებო წესს, კერძოდ საწარმოს რეგისტრაციის გზით; თუკი პარტნიორები შესაბამის

მუხლი 100

შეთანხმებას რეგისტრაციის შემდეგ მიიღებენ – წესდებაში შესაბამისი ცვლილებების შეტანის გზით.

მუხლი 100. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების წარმომადგენლობა

- 1. მესამე პირებთან ურთიერთობაში სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების წარმომადგენლის უფლება აქვს ყველა პარტნიორს, თუ წესდებით პარტნიორს არა აქვს შეზღუდული წარმომადგენლობის უფლება.**
- 2. პარტნიორს შეიძლება ჩამოერთვას წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება მნიშვნელოვანი საფუძვლის არსებობისას, დანარჩენი პარტნიორების სარჩელის საფუძველზე სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილებით. მნიშვნელოვან საფუძვლად ითვლება პარტნიორის მიერ თავისი ვალდებულებების უხეში დარღვევა ან მესამე პირებთან ურთიერთობაში სამენარშეო საზოგადოების წარმომადგენლობის არასათანადოდ განხორციელება.**

მუხლი ხაზს უსვამს სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში ყველა პარტნიორის შეუზღუდავი ინდივიდუალური წარმომადგენლობის პრინციპს. იგი შესაძლოა, წარმომადგენლობის ფორმის თვალსაზრისით, სპს-ის სადამფუძნებლო შეთანხმებით შეიზღუდოს, მაგ., ერთი ან რამდენიმე პარტნიორისთვის წარმომადგენლობითი ინდივიდუალური ან ერთობლივი უფლებამოსილების მინიჭებით.

წარმომადგენლობის უფლების ბოროტად გამოყენების თავიდან ასაცილებლად, მაშინაც კი, როცა სადამფუძნებლო შეთანხმების შეცვლა მხოლოდ ერთხმადაა შესაძლებელი, პარტნიორს შესაძლოა, წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება ჩამოერთვას სასამართლოს მიერ.

მუხლი 101. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორის შესაგებელი

- 1. თუ პარტნიორს სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ვალდებულებათა გამო წარედგინება მოთხოვნა, მას შეუძლია წარადგინოს შესაგებლები, რომელთა წარდგენის უფლებაც აქვს სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებას ან პირადად მას კრედიტორის ამ მოთხოვნის საწინააღმდეგოდ.**
- 2. პარტნიორს შეუძლია უარი თქვას კრედიტორის მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე, ვიდრე სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებას აქვს იმ გარიგების შეცილების უფლება, რომელიც საფუძვლად უდევს სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ვალდებულებას კრედიტორის წინაშე.**
- 3. პარტნიორს შეუძლია უარი თქვას კრედიტორის მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე იმ დრომდე, ვიდრე კრედიტორის მოთხოვნა შეიძლება დაკმაყოფილდეს სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ვადამოსული საპირისპირო მოთხოვნის შესრულებით (მოთხოვნათა გაქვითვა).**

4. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორის ქონებაზე იძულებითი აღსრულების განხორციელების მიზნით კრედიტორი ვალდებულია, სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების მიმართ გაცემულ სააღსრულებო ფურცელთან ერთად მოითხოვოს აღნიშნული პარტნიორის მიმართ სააღსრულებო ფურცლის გაცემაც.

თუკი სპს-ის პარტნიორს მოთხოვნა წარედგინა საზოგადოების ვალდებულებათა გამო, მას შეუძლია, თავი დაიკვას როგორც საზოგადოების კუთვნილი, ასევე პირადი შესაგებლით კრედიტორის მიმართ (პასუხისმგებლობის გამომრიცხავი ან დამაბრკოლებელი გარემოებებით).

პირადი შესაგებლის მაგალითია საზოგადოების ან პარტნიორის კრედიტორთან შეთანხმება პარტნიორის პირადი პასუხისმგებლობის გამორიცხვის ან შეზღუდვის თაობაზე. საზოგადოების შესაგებელი კრედიტორის მიმართ შეიძლება იყოს, მათ შორის: ვალდებულების შესრულება, შესრულების შეუძლებლობა, ვალის პატიება, ხანდაზმულობა. თუმცა, თუკი მხოლოდ პარტნიორის წინააღმდეგ განხორციელდა მოთხოვნა, ხანდაზმულობის ვადაში პარტნიორს უფლება ერთმევა, საზოგადოების მიმართ ხანდაზმულობის არგუმენტი მოიშველიოს. საზოგადოების ნაცვლად, ვალდებულების სამართლებრივი ბუნების შეცვლა პარტნიორს არ შეუძლია, მაგ., ხელშეკრულებაზე უარის თქმით, შეწყვეტით ან შეცვლით. თუმცა პარტნიორი უფლებამოსილია, უარი თქვას შესრულებაზე, ვიდრე საზოგადოებას აქვს უფლება, საცილო გახადოს მოთხოვნა, ან გაქვითოს იგი.

კრედიტორს, ბუნებრივია, შეუძლია, მხოლოდ საზოგადოების წინააღმდეგ შეიტანოს სარჩელი. თუკი მას სურს, რომ პარტნიორების ხარჯზე დაიკმაყოფილოს მოთხოვნა, ისინი უნდა ჩაერთონ თანამოპასუხეებად და მოსარჩელემ მათ წინააღმდეგაც უნდა მოითხოვოს აღსრულების ფურცელი. მოპასუხედ ჩართვის გარეშე პარტნიორს წაერთმეოდა პირადი შესაგებლის გამოყენების საშუალება.

მუხლი 102. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორთა კრება

1. ყოველ პარტნიორს შეუძლია, ერთკვირიანი ვადის დაცვით, მოიწვიოს პარტნიორთა კრება ყველა პარტნიორისათვის დაზღვეული წერილით ან ელექტრონული ფოსტით მოსაწვევის გაგზავნის გზით. მოსაწვევი უნდა შეიცავდეს კრების დღის წესრიგის პროექტს. მოსაწვევის მიღებიდან 3 დღის ვადაში პარტნიორებს შეუძლიათ მოითხოვონ დამატებების შეტანა კრების დღის წესრიგში, რაც უნდა დაკმაყოფილდეს.

2. პარტნიორთა კრებაზე, პარტნიორები თავიანთი რიგებიდან კენჭისყრაში მონაწილე ხმების უმრავლესობით ირჩევენ კრების თავმჯდომარეს. თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი, პარტნიორთა კრებაზე ყოველ პარტნიორს აქვს თითო ხმა.

ყველა პარტნიორს უფლება ენიჭება, მოიწვიოს პარტნიორთა კრება, მიუხედავად იმისა, მონაწილეობენ თუ არა ისინი საზოგადოების მართვაში.

ზოგადად, ყოველ პარტნიორს ერთი ხმა ენიჭება, მიუხედავად მისი მონაწილეობისა საზოგადოების ქონებაში, თუმცა სადამფუძნებლო შეთანხმება სხვაგვარ დებულებებსაც შეიძ-

ლება შეიცავდეს ხმის უფლების განსაზღვრის შესახებ. ინტერესთა კონფლიქტის განსაკუთრებულ შემთხვევებში პარტნიორს ხმის უფლება ეზღუდება.

მუხლი 103. გადანყვეტილების მიღება პარტნიორთა კრებაზე

1. თუ პარტნიორთა კრებაზე მისაღები გადანყვეტილება შეეხება სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების საქმიანობის საგნის შეცვლას ან სცილდება ჩვეულებრივი საქმიანობის ფარგლებს, ამისათვის აუცილებელია ყველა პარტნიორის თანხმობა, თუ წესდებით ან ყველა პარტნიორის თანხმობით მიღებული წესდების ცვლილებით სხვა რამ არ არის დადგენილი.
2. თუ პარტნიორთა კრების გადანყვეტილება რომელიმე პარტნიორს აყენებს არათანაბარ მდგომარეობაში, აუცილებელია ამ პარტნიორის თანხმობა.
3. თუ კენჭისყრის შედეგად მისაღები გადანყვეტილება შეეხება სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებასა და პარტნიორს შორის დავას, ან სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებასა და პარტნიორს შორის დასაადებ გარიგებას, მოცემული პარტნიორი კენჭისყრაში მონაწილეობას არ იღებს.

სადამფუძნებლო შეთანხმების ცვლილებასთან ერთად, ყველა პარტნიორის მიერ ერთხმად გადანყვეტილების მიღებას მოითხოვს გადანყვეტილებები, რომლებიც მოცემული საწარმოს ჩვეულებრივ საქმიანობას სცდება. თუმცა სადამფუძნებლო შეთანხმებით შესაძლოა, უმრავლესობით გადანყვეტილების მიღებაც იქნეს დადგენილი.

მეორე პუნქტით გათვალისწინებულია უმცირესობაში მყოფი პარტნიორის მიერ თავდაცვის საშუალება, როცა გადანყვეტილება მას არათანაბარ მდგომარეობაში აყენებს.

მუხლი 104. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ხელმძღვანელობა

1. თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული, საზოგადოების ხელმძღვანელობის უფლება აქვს ყველა პარტნიორს. პარტნიორები, რომლებიც სარგებლობენ ამ უფლებით და არ არიან გამოთავისუფლებულნი ხელმძღვანელობითი საქმიანობიდან, ვალდებული არიან განახორციელონ ასეთი საქმიანობა. პარტნიორმა არ უნდა განახორციელოს მისი ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილებიდან გამომდინარე ისეთი ქმედება, რომელსაც ეწინააღმდეგება ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილების მქონე სხვა პარტნიორი.
2. თუ სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების წესდებით ხელმძღვანელობის უფლებამოსილება მინიჭებული აქვს ერთ ან რამდენიმე პარტნიორს, სხვა პარტნიორები ხელმძღვანელობით საქმიანობას არ ახორციელებენ.
3. დაუშვებელია ყველა პარტნიორის სრულად ჩამოცილება ხელმძღვანელობითი საქმიანობისაგან.
4. თუ სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორი არის იურიდიული პირი, ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილების განხორციელება ეკისრება ამ იურიდიული პირის ხელმძღვანელს/ხელმძღვანელებს.

წარმომადგენლობის მსგავსად, სპს-ის ხელმძღვანელობის უფლებამოსილება თითოეულ პარტნიორს აქვს. მეტიც, საზოგადოების ხელმძღვანელობა პარტნიორის ვალდებულებაცაა (მე-3 პუნქტი).

შესაბამისად, საზოგადოების ჩვეულებრივი საქმიანობის ფარგლებში, პარტნიორებს ინდივიდუალური ხელმძღვანელობის უფლებამოსილება აქვთ. ხოლო გადაწყვეტილებები, მათ შორის, რომელიც საწარმოს ხელმძღვანელობას ეხება და სცდება ჩვეულებრივი საქმიანობის ფარგლებს, საჭიროებს ყველა პარტნიორის თანხმობას.

ჩვეულებრივი საქმიანობის ფარგლებში მიღებულ გადაწყვეტილებებზე ვრცელდება ხელმძღვანელობაზე უფლებამოსილი პარტნიორის შეწინააღმდეგების უფლება, რომლის გამოყენების შემთხვევაშიც, შესაბამისი ქმედება არ უნდა განხორციელდეს. ყველა პარტნიორის ხელმძღვანელობის უფლება განსხვავდება ამხანაგობის საქმეების ერთობლივი გაძღოლის ვალდებულებისგან, სამოქალაქო კოდექსის 934-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სწორედ სამენარმო საქმიანობის საჭიროებებიდან გამომდინარე.

სადამფუძნებლო შეთანხმებით, შესაძლოა, ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილება და ვალდებულება დაეკისროს ყველა პარტნიორს ერთობლივად, ასევე ერთ ან რამდენიმე პარტნიორს, ერთობლივად ან ინდივიდუალურად; ასევე შესაძლებელია გარე მენეჯერების (არაპარტნიორების) ჩართვა ხელმძღვანელობაში, თუმცა ყველა პარტნიორის ჩამოცილება ხელმძღვანელობითი საქმიანობიდან დაუშვებელია.

პარტნიორ-იურიდიული პირის შემთხვევაში მისი ხელმძღვანელობითი და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირები ასრულებენ სპს-ის ხელმძღვანელის მოვალეობებს. კანონი არ კრძალავს ასევე საგანგებო წარმომადგენლის დანიშვნას სპს-ის ხელმძღვანელობაში მონაწილეობის მიზნით.

მუხლი 105. თანხმობა და ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილების ჩამორთმევა

1. ზოგიერთი გარიგების დადებისთვის სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების წესდებით შეიძლება გათვალისწინებული იყოს პარტნიორების წინასწარი სავალდებულო თანხმობა.

2. ხელმძღვანელ პარტნიორს უფლება აქვს პარტნიორების თანხმობის გარეშე დადოს გარიგება, თუ მისი გაჭიანურება მძიმე შედეგებს გამოიწვევს სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებისთვის. ამის შესახებ მან დაუყოვნებლივ უნდა აცნობოს პარტნიორებს.

3. მნიშვნელოვანი საფუძვლის არსებობისას, ხელმძღვანელ პარტნიორს, სასამართლოს გადაწყვეტილებით დანარჩენი პარტნიორების სარჩელის საფუძველზე, შეიძლება ჩამოერთვას ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილება. მნიშვნელოვან საფუძვლად ჩაითვლება პარტნიორის მიერ თავისი ვალდებულებების უხეში დარღვევა, რამაც ზიანი მიაყენა სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებას.

საწარმოს ჩვეულებრივი საქმიანობის ფარგლებშიც კი, სადამფუძნებლო შეთანხმება შესაძლოა, ითვალისწინებდეს გარიგების დადებაზე პარტნიორების წინასწარ თანხმობას. თუმცა ამ შემთხვევაშიც და მაშინაც კი, როცა სადამფუძნებლო შეთანხმება რამდენიმე ან

ყველა პარტნიორის ერთობლივი წარმომადგენლობის უფლებამოსილებას ითვალისწინებს, ყველა ხელმძღვანელ პარტნიორს ინდივიდუალურად აქვს უფლება, პარტნიორების თანხმობის გარეშე დადოს გარიგება, თუ ეს აუცილებელია საზოგადოებისთვის საზიანო შედეგის თავიდან ასაცილებლად. ამის შესახებ მან დაყოვნების გარეშე უნდა აცნობოს დანარჩენ პარტნიორებს.

მუხლი 106. პარტნიორის მიერ კონტროლის უფლება

1. ნებისმიერ პარტნიორს, მათ შორის, იმ პარტნიორს, რომელიც არ მონაწილეობს სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ხელმძღვანელობაში, შეუძლია მიიღოს ინფორმაცია სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების საქმიანობის შესახებ და გაეცნოს სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების საქმიან დოკუმენტაციას. ეს უფლება არ შეიძლება შეიზღუდოს.

2. ნებისმიერ პარტნიორს, მათ შორის, იმ პარტნიორს, რომელიც არ მონაწილეობს სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ხელმძღვანელობაში, უფლება აქვს მოთხოვოს სხვა პარტნიორებს სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების მიმართ არსებულ ვალდებულებათა შესრულება და ამასთან დაკავშირებით სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების სახელით წარადგინოს სარჩელი.

სპს-ის პარტნიორს არსებითად შეუზღუდავი საინფორმაციო და კონტროლის უფლებები აქვს, მიუხედავად იმისა, ეკისრებათ თუ არა მათ ხელმძღვანელობის ვალდებულება.

„ინფორმაცია საზოგადოების საქმიანობის შესახებ. საქმიანი დოკუმენტაცია“ მოიცავს ნებისმიერ ინფორმაციას და დოკუმენტს, რომელიც აქვს საზოგადოებას, ან ხელმისაწვდომია მისთვის. ჩანაწერი იმპერატიულია და სადამფუძნებლო შეთანხმებით მისი შეზღუდვა დაუშვებელია.

თანაპარტნიორთა მიმართ საზოგადოების მიმართ ვალდებულების შესრულების მოთხოვნის უფლება, ყველა პარტნიორის ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილების პრინციპიდან გამომდინარეობს. თუმცა პარტნიორი ამ უფლებას ინარჩუნებს მაშინაც, როცა მას ხელმძღვანელის ან წარმომადგენლის ვალდებულება და უფლებამოსილება არ ეკისრება.

ვალდებულებათა შესრულება შესაძლოა გულისხმობდეს მესამე პირისათვის საზოგადოების მოთხოვნის წარდგენას. მოთხოვნა შეიძლება ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილებით აღჭურვილი პარტნიორის/ების მიმართაც იქნეს წარდგენილი. ამავე მოთხოვნით პარტნიორს შეუძლია, საზოგადოების ნაცვლად წარადგინოს სარჩელი (actio pro socio).

მუხლი 107. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების მოგება და ზარალი

1. თუ სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ყოველი სამეურნეო წლის ბოლოს, ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე დგინდება წლიური მოგება ან ზარალი და გამოითვლება მასში ყოველი პარტნიორის წილი.

2. პარტნიორის წილი მოგება მიემატება მისსავვე შენატანს, თუ ის არ იყო სრულად განხორციელებული.

3. პარტნიორის წილი ზარალი და სამეურნეო წლის განმავლობაში სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ანგარიშიდან მის მიერ გახარჯული ფული გამოაკლდება ამ პარტნიორის წილ მოგებას.

მუხლი 108. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების მოგებისა და ზარალის განაწილება

1. ყოველ პარტნიორს უფლება აქვს, სამეურნეო წლის ბოლოს დადგენილი წლიური მოგებიდან მოითხოვოს დივიდენდი სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების კაპიტალში მისი წილის შესაბამისი თანხის 4 პროცენტის ოდენობით. თუ წლიური მოგების თანხა საკმარისი არ არის, დივიდენდის დაანგარიშების პროცენტი შესაბამისად მცირდება.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული დივიდენდის დაანგარიშებისას გაითვალისწინება პარტნიორის მიერ სამეურნეო წლის განმავლობაში განხორციელებული შენატანი, მისი განხორციელებიდან სამეურნეო წლის ბოლომდე დარჩენილი დროის პროპორციულად. თუ პარტნიორმა სამეურნეო წლის განმავლობაში გახარჯა ფული კაპიტალში მისი წილიდან, გახარჯული თანხა გაითვალისწინება გახარჯვამდე გასული დროის პროპორციულად.

3. ამ მუხლის პირველი და მე-2 პუნქტების შესაბამისად დივიდენდის თანხის გამოთვლის შედეგად დარჩენილი მოგება, ისევე როგორც სამეურნეო წლის ზარალი პარტნიორებს შორის თანაბრად ნაწილდება.

4. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს მოგების ან ზარალის განაწილების ამ მუხლით დადგენილისგან განსხვავებულ წესს.

5. პარტნიორი არ არის ვალდებული უკან დააბრუნოს ის თანხა, რომელსაც იგი კეთილსინდისიერად და სათანადოდ შედგენილი ბალანსის საფუძველზე მოგების სახით მიიღებს.

მუხლი 109. ფულის გახარჯვა პარტნიორის მიერ

1. პარტნიორს უფლება აქვს სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების სალაროდან საკუთარი ხარჯებისათვის გამოიტანოს ბოლო სამეურნეო წელს მისთვის განკუთვნილი წილი კაპიტალის 10 პროცენტამდე ოდენობის თანხა და, თუ ეს საზოგადოებას აშკარად ზიანს არ აყენებს, მოითხოვოს ბოლო წლის მოგებიდან თავისი წილი მოგების გამოტანა, რომელიც შეიძლება აღემატებოდეს ზემოაღნიშნულ თანხას.

2. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს პარტნიორის მიერ ფულის გახარჯვის ამ მუხლის პირველი პუნქტით დადგენილისგან განსხვავებულ წესებს, მათ შორის, პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების აუცილებლობას პარტნიორის მიერ ფულის გახარჯვის თაობაზე.

3. ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული შემთხვევის გარდა, პარტნიორს არ აქვს უფლება თავის წილ კაპიტალს მოაკლოს თანხა დანარჩენი პარტნიორების თანხმობის გარეშე.

მუხლი 110

საზოგადოების ვალებისთვის კრედიტორთა წინაშე პარტნიორთა პირადი და შეუზღუდავი პასუხისმგებლობის გათვალისწინებით, წილობრივი მონაწილეობის გამოანგარიშებისა და ქონების განაწილების წესს კანონპროექტი მხოლოდ დისპოზიციურად განსაზღვრავს (107-ე და 108-ე მუხლები).

107-ე მუხლის მიხედვით, წილობრივი მონაწილეობის გამოანგარიშების დისპოზიციური წესი განმარტებულია მოცემულ მაგალითში:

სპს-ის პარტნიორებმა A-მ და B-მ, შესაბამისად, 100 000 და 200 000 შეიტანეს სპს-ის კაპიტალში.

საკუთარი კაპიტალი – პარტნიორ A-ს კაპიტალის ანგარიში – 100 000, პარტნიორ B-ს კაპიტალის ანგარიში – 200 000.

პირველ სამეურნეო წელს სპს-ის მოგებამ შეადგინა 9 000, მე-2 წელს – 90 000. მე-3 სამეურნეო წელს სპს-მ განიცადა ზარალი 120 000-ის ოდენობით. მე-4 სამეურნეო წელს მოგებამ 30 000 შეადგინა. B-მ საწარმოს თანხებიდან პირადი მიზნებისთვის დახარჯა 50 000.

წილობრივი მონაწილეობის (მოგება-ზარალის) დაანგარიშება. წელი 1-ლი: კაპიტალი – 300 000; A-ს წილი – 100 000; B-ს წილი – 200 000. წელი მე-2: კაპიტალი – 309 000; A-ს წილი – 103 000; B-ს წილი – 106 000. წელი მე-3: კაპიტალი – 399 000; A-ს წილი – 133 000; B-ს წილი – 166 000; მე-4 წელი: კაპიტალი – 279 000; A-ს წილი – 93 000; B-ს წილი – 186 000. წელი მე-5: კაპიტალი – 259 000; A-ს წილი – 103 000; B-ს წილი – 156 000.

კანონპროექტის თანახმად, ასევე დისპოზიციურ დანაწესს ეფუძნება მოგების განაწილება სპს-ში, რომელიც ითვალისწინებს როგორც სპს-ის ამხანაგურ ბუნებას (პარტნიორთა თანაბარი, შენატანისგან დამოუკიდებელი უფლება-მოვალეობები ერთმანეთის და საზოგადოების მიმართ), ასევე კაპიტალში თითოეული პარტნიორის წილობრივი მონაწილეობის ოდენობას. შესაბამისად, პარტნიორს აქვს უფლება, თავდაპირველად მიიღოს საზოგადოების კაპიტალში მისი წილობრივი მონაწილეობს თანხობრივი ეკვივალენტის 4% (პროცენტი წილობრივ კაპიტალზე); დარჩენილი თანხა კი თანაბრად ნაწილდება პარტნიორებს შორის. იმ შემთხვევაში, თუ მოგება ნაკლებია თანხაზე, რომელიც აუცილებელია თითოეული პარტნიორის წილის 4%-ის დასაფარავად, პროცენტიც შესაბამისად შემცირდება. მოცემულ მაგალითში პირველი წლის მოგება ვერ ფარავს 4%-იანი კოეფიციენტის მოთხოვნას (ე.ი. 4,000 + 8,000), შესაბამისად, იგი 3%-იანი კოეფიციენტით განაწილდება (3 000 + 6 000).

მუხლი 110. ხარჯების ანაზღაურება

სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება ვალდებულია პარტნიორს აუნაზღაუროს ყველა ის აუცილებელი ხარჯი, რომელიც მან სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების საქმიანობის უზრუნველსაყოფად გაიღო.

საწარმოს ვალდებულებებისთვის კრედიტორის წინაშე პარტნიორის პასუხისმგებლობა პირდაპირია. ამდენად, კრედიტორს შეუძლია, უშუალოდ პარტნიორს მოსთხოვოს ვალდებულების შესრულება. 110-ე მუხლიდან გამომდინარე, პარტნიორს, რომელმაც შეასრულა კრედიტორის მოთხოვნით მის წინაშე საწარმოს ვალდებულება, უფლება აქვს, სპს-ისგან მოითხოვოს გადახდილი თანხა, როგორც „აუცილებელი ხარჯი, რომელიც მან სოლიდარუ-

ლი პასუხისმგებლობის საზოგადოების საქმიანობიდან გამომდინარე გაიღო“. კრედიტორის დაკმაყოფილებისას პარტნიორს, როგორც სოლიდარულ მოვალეს, ასევე აქვს დანარჩენი პარტნიორების მიმართ, თავისი წილის გამოკლებით, უკუმოთხოვნის უფლება, ე.ი., შესაბამისად მოქმედებს სოლიდარულ მოვალეთა შორის ანგარიშსწორების წესები (სამოქ. კოდ., 473-ე მუხ., პირველი ნაწ.).

შიდა ვალდებულებების გადანაწილება დაშვებულია სხვაგვარადაც, თუ ამას წესდება ან პარტნიორთა შეთანხმება ითვალისწინებს.

110-ე მუხლი სპს-ის მიზნებისთვის დავალების და ამხანაგობის ხელშეკრულების ფარგლებში რწმუნებულის და ხელმძღვანელი პირის ხარჯების ანაზღაურების წესის სულისკვეთებას გადმოსცემს (სამოქ. კოდ., 717-ე მუხლი).

მუხლი 111. წილის გასხვისება

1. ყველა პარტნიორის წინასწარი თანხმობის შემთხვევაში, პარტნიორს შეუძლია გაასხვისოს თავისი წილი, თუ სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების წესდება სხვა რამეს არ ითვალისწინებს.

2. წილის გასხვისებისას საჭიროა წერილობითი ხელშეკრულება.

ამხანაგური ტიპის სამენარმეო საზოგადოების პერსონალური ბუნებიდან გამომდინარე, მასში წილის (წევრობის) დათმობა (გასხვისება) გართულებულია. იგი ყველა დანარჩენი პარტნიორის თანხმობას საჭიროებს. თუმცა ეს მოთხოვნა დისპოზიციურია და დამფუძნებელი შეთანხმებით, შესაძლოა, უფრო „თავისუფალი რეჟიმი“ დაწესდეს, მაგ., უარი ითქვას თანხმობის ვალდებულებაზე. სპს-ის სადამფუძნებლო შეთანხმებით, შეიძლება დაწესდეს იქნეს წილის გასხვისების სხვა წინაპირობებიც.

ამავე გართულებული რეჟიმის გამოხატულებაა წერილობითი ფორმის იმპერატიული მოთხოვნა.

მუხლი 112. ერთ-ერთი პარტნიორის გასვლა ან გარიცხვა

1. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან გასვლის სურვილის შემთხვევაში, პარტნიორმა ამის შესახებ უნდა განაცხადოს სამეურნეო წლის დასრულებამდე სულ ცოტა 6 თვით ადრე.

2. თუ პარტნიორის მიმართ იწყება გადახდისუნარობის საქმის წარმოების ფარგლებში გაკოტრების პროცესი, იგი სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან გასულად ითვლება გაკოტრების რეჟიმის დაწყების მომენტიდან.

3. თუ პარტნიორი სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების წინაშე მასზე დაკისრებულ არსებით მოვალეობას არ შეასრულებს განზრახ ან უხეში გაუფრთხილებლობით, ან ამგვარი მოვალეობის შესრულება მისთვის შეუძლებელი ხდება ან არსებობს სხვა მნიშვნელოვანი საფუძველი, სხვა პარტნიორების მოთხოვნის საფუძველზე სასამართლომ შეიძლება გამოიტანოს გადაწყვეტილება სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან მისი გარიცხვის შესახებ.

სპს-ის პარტნიორის უფლების გამოყენება, გავიდეს საზოგადოებიდან, ამხანაგობის მსგავსი დებულებებისგან განსხვავებით (სამოქ. კოდ., 938-3, მე-3 ნაწ., პირველი წინ.), არ იწვევს საზოგადოების დაშლას.

იმისათვის, რომ გასვლამ უარყოფითი შედეგი არ გამოიღოს საზოგადოებისთვის, პირველი პუნქტი გასვლისთვის საგანგებო ვადას ითვალისწინებს. კერძოდ, გასვლა ხორციელდება მხოლოდ სამეურნეო წლის ბოლოსთვის. გასვლის შესახებ პარტნიორმა ამ მომენტამდე, სულ მცირე, 6-თვით ადრე უნდა განაცხადოს. გასვლის წინაპირობები შესაძლოა, დეტალურად გაიწეროს სადამფუძნებლო შეთანხმებით, მათ შორის შეიზღუდოს იგი, მაგ., გამოირიცხოს მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული გასვლა პარტნიორზე გადახდისუნარობის გახსნის მიზეზით. თუმცა სადამფუძნებლო შეთანხმებით ვერ შეიზღუდება საპატიო მიზეზით (მნიშვნელოვანი საფუძვლით) გასვლის უფლება.

თუკი სადამფუძნებლო შეთანხმება გასვლის უფლების მიზეზებზე არაფერს ამბობს, პარტნიორს (ვადის დაცვის პირობით) ნებისმიერ დროს შეუძლია, გავიდეს საზოგადოებიდან. ამ შემთხვევაშიც კეთილსინდისიერებისა და უფლების ბოროტად გამოყენების აკრძალვის პრინციპები კონკრეტულ გარემოებებში გასვლის დასაშვებობის შინაარსობრივ ფარგლებს მოიცავს.

პრინციპი, რომლის მიხედვითაც სპს-იდან პარტნიორის გასვლა არ იწვევს საზოგადოების დაშლას, ორწევრიანი სპს-იდან პარტნიორის გასვლაზეც გამოიყენება. თუმცა მსგავს შემთხვევაში სამეწარმეო რეესტრის ჩანაწერი სპს-ის შესახებ ხარვეზიანია. პარტნიორებს შეუძლიათ, დაშლა ახალი პარტნიორის მიღებით თავიდან აიცილონ, რაზეც გადაწყვეტილება გასვლის ძალაში შესვლამდე უნდა იყოს მიღებული.

საზოგადოებიდან პარტნიორის გარიცხვა მხოლოდ სასამართლოს გადაწყვეტილებით ხდება, რომელსაც წინ უნდა უსწრებდეს დარჩენილი პარტნიორების გადაწყვეტილება ერთხმად, თუმცა ამ მხრივ სადამფუძნებლო შეთანხმება ნაკლებ უმრავლესობასაც შეიძლება ითვალისწინებდეს, რაც საფუძვლად უნდა დაედოს სპს-ის სარჩელს პარტნიორის გარიცხვის თაობაზე, რომლის შეტანა ხელმძღვანელ პარტნიორს შეუძლია და ევალება.

„მნიშვნელოვანი საფუძვლის“ ამომწურავი საკანონმდებლო განწერა შეუძლებელია. ზოგადად, გარიცხვის საფუძველი შეიძლება გახდეს პარტნიორის მიერ არსებითი ვალდებულების დარღვევა, რამაც პარტნიორთა შორის ნდობა გამოუსწორებლად დააზიანა და საფრთხე შეუქმნა საზოგადოების საქმიანობის ნორმალურად წარმართვას. ასევე შეიძლება, მოვალეობის შეუსრულებლობას არაბრალეული შეუძლებლობაც დაედოს საფუძვლად, მაგ., ხანგრძლივი ავადმყოფობა. თუმცა საზოგადოების საქმიანობის ნორმალური განვითარება საფრთხის ქვეშაა, „მნიშვნელოვან საფუძვლად“ შეიძლება განხილულ იქნეს პირადი უთანხმოებაც პარტნიორებს შორის, რომელიც უშუალოდ არ უკავშირდება საზოგადოების საქმიანობას.

სადამფუძნებლო შეთანხმება შეიძლება ითვალისწინებდეს გარიცხვის კონკრეტულ საფუძვლებს, მათ შორის ამომწურავადაც, ან გამორიცხავდეს კიდევ პარტნიორის გარიცხვის შესაძლებლობას.

მუხლი 113. ურთიერთობები სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან პარტნიორის გასვლის/გარიცხვის შემდეგ

- 1. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან პარტნიორის გასვლის/გარიცხვის შემთხვევაში, სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში მისი წილი დაემატება სხვა დანარჩენ პარტნიორებს მათი წილების პროპორციულად.**
- 2. პარტნიორები ვალდებული არიან სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან გასული/გარიცხული პარტნიორი გაათავისუფლონ სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ვალებისაგან და გადაუხადონ კომპენსაცია იმ თანხის ოდენობით, რასაც იგი სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების დაშლის შემთხვევაში მიიღებდა. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან გასული/გარიცხულ პარტნიორს არ აქვს უზრუნველყოფის მოთხოვნის უფლება.**
- 3. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან გასული/გარიცხული პარტნიორის ის ვალდებულებები სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების კრედიტორების წინაშე, რომლებიც მის გასვლამდე/გარიცხვამდე წარმოიშვა, ძალაში რჩება გასვლიდან/გარიცხვიდან 3 წლის განმავლობაში.**
- 4. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ქონების ღირებულება უნდა შეფასდეს იმ დღისათვის, როცა სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან პარტნიორის გასვლა შედის ძალაში, ან იწყება პარტნიორის მიმართ გადახდისუუნარობის საქმის წარმოების ფარგლებში გაკოტრების პროცესი ანდა აღიძვრება სარჩელი პარტნიორის გარიცხვის შესახებ. მოთხოვნა უნდა შესრულდეს გამოყოფის ბალანსის წარდგენისას.**

სპს-იდან პარტნიორის გასვლის ან გარიცხვის შემთხვევაში მისი წილი პროპორციულად სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ქონებაში გადანაწილდება დანარჩენ პარტნიორებს შორის.

კანონპროექტის 113-ე მუხლის მე-2 პუნქტის ჩანაწერი, რომლითაც „პარტნიორები ვალდებული არიან, სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან გამსვლელი ან გარიცხული პარტნიორი გაათავისუფლონ სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ვალებისაგან“, მოქმედებს მხოლოდ შიდა ურთიერთობაში და არ წარმოადგენს კრედიტორის წინაშე ყოფილი პარტნიორის პასუხისმგებლობის გამომრიცხავ საფუძველს.

საზოგადოების კრედიტორების მიმართ ყოფილი პარტნიორის პასუხისმგებლობას ეხება 113-ე მუხლის მე-3 პუნქტი, რომელიც მას ძალაში ტოვებს მხოლოდ „ძველი“ ვალებისთვის და მხოლოდ გასვლიდან 3 წლის განმავლობაში (ე.ი. იმ ვალდებულების მიმართ, რომელთა სამართლებრივი საფუძველი წარმოიშვა პარტნიორის გასვლამდე, ხოლო მისგან გამომდინარე მოთხოვნა ვადამოსული გახდა და განხორციელდა გასვლიდან 3 წლის განმავლობაში). მსგავსი წესი მოქმედებს წილის გასხვისების შემთხვევაშიც.

კომპენსაციის გადახდის მიზნით, სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ქონების ღირებულება უნდა შეფასდეს იმ დღისათვის, როცა სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან გასვლა ძალაში შედის სამეურნეო წლის ბოლოს, გადახდისუუნარობის (გაკოტრების) საქმისწარმოების დაწყებით, თუკი ეს საფუძველი არ არის გამორიცხული სა-

დამფუძნებლო შეთანხმებით. გარიცხვის შემთხვევაში, ქონების ღირებულება განისაზღვრება გარიცხვის თაობაზე სარჩელის შეტანის თარიღით.

მუხლი 114. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორის გარდაცვალება

1. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორის გარდაცვალების შემთხვევაში, მისი წილი დაემატებათ სხვა პარტნიორებს. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებამ გარდაცვლილი პარტნიორის მემკვიდრეებს უნდა გადაუხადოს ამ კანონის 113-ე მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული კომპენსაცია, თუ წესდება სხვა რამეს არ ითვალისწინებს.
2. თუ წესდებით გათვალისწინებულია, რომ გარდაცვლილი პარტნიორი უნდა ჩაანაცვლოს მისმა მემკვიდრემ, ყოველ მემკვიდრეს შეუძლია, მიიღოს გადაწყვეტილება სამენარმეო საზოგადოებაში მონაწილეობის შესახებ იმის შესაბამისად, მიენიჭება თუ არა მას კომანდიტის სტატუსი და ჩაითვლება თუ არა გარდაცვლილი პარტნიორის საწევრო შენატანიდან მისი კუთვნილი წილი საკომანდიტო შენატანად.
3. თუ წესდება სხვა რამეს არ ითვალისწინებს, კომანდიტის წილი მოგება განისაზღვრება გარდაცვლილი პარტნიორის საწევრო შენატანიდან მემკვიდრის კუთვნილი წილის მიხედვით.
4. თუ დანარჩენი პარტნიორები არ დაეთანხმებიან მემკვიდრის კომანდიტად დარჩენას ამ მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით, ასეთ შემთხვევაში გამოიყენება ამ მუხლის პირველი პუნქტი.
5. მემკვიდრემ განცხადება შეიძლება გააკეთოს 6 თვის ვადაში იმ მომენტიდან, როცა მან მიიღო მემკვიდრეობა. თუ მემკვიდრე არ შედის სამენარმეო საზოგადოებაში სოლიდარულად პასუხისმგებელი პარტნიორის სახით, იგი პასუხს აგებს სამენარმეო საზოგადოების იმ ვალებზე, რომლებიც მისი სტატუსის გარკვევამდე წარმოიშვა, და საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით გათვალისწინებული იმ წესების შესაბამისად, რომლებიც განსაზღვრავენ საანდერძო დანაკისრისათვის მემკვიდრის პასუხისმგებლობას.
6. თუ პარტნიორობის მსურველი მემკვიდრე რამდენიმეა, ისინი წარმოადგენენ თანაპარტნიორებს.
7. გარდაცვლილი პარტნიორის მისი მემკვიდრის მიერ კომანდიტის სტატუსით ჩაანაცვლება იწვევს სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების კომანდიტურ საზოგადოებად გარდაქმნას, რაზეც არ ვრცელდება ამ კანონის ნორმები სამენარმეო საზოგადოების რეორგანიზაციასთან დაკავშირებით. საზოგადოება ვალდებულია უზრუნველყოს სარეგისტრაციო დოკუმენტაციის კომანდიტური საზოგადოების მარეგულირებელ წესებთან შესაბამისობაში მოყვანა კომანდიტის სტატუსით მემკვიდრის ჩაანაცვლების შესახებ გადაწყვეტილების მიღებიდან 2 თვის ვადაში.

დისპოზიციური წესის მიხედვით, პარტნიორის გარდაცვალება გასვლის მსგავს შედეგებს იწვევს. გარდაცვლილის წილი პროპორციულად ნაწილდება დარჩენილ პარტნიორებზე.

კომპენსაციაზე უფლების მქონე პირებად კი პარტნიორის მემკვიდრეები მიიჩნევიან. განსხვავებული შედეგები სადამფუძნებლო შეთანხმებით უნდა მოწესრიგდეს. ამხანაგობისაგან განსხვავებით (სამოქ. კოდ., 939-ე მუხლი, მე-2, ნაწ. ა)), პარტნიორის გარდაცვალება მხოლოდ მაშინ შეიძლება იქცეს საზოგადოების დაშლის საფუძვლად, თუკი ეს სადამფუძნებლო შეთანხმებით არის გათვალისწინებული.

შესაძლოა, სადამფუძნებლო შეთანხმებით დადგენილ იქნეს გარდაცვლილი წევრის წილის მემკვიდრეობით გადასვლის შესაძლებლობა. მემკვიდრეობა, ანუ, თუ ვის დარჩება წილი, შესაძლოა, მამკვიდრებლის მიერ ანდერძით განისაზღვროს. თუკი ანდერძი არ არსებობს ან შესაბამისი დანაწესი არ არის გათვალისწინებული მასში, მოქმედებს კანონისმიერი მემკვიდრეობის წესი: ერთზე მეტი მემკვიდრის შემთხვევაში, გაუგებრობის პრაქტიკული გართულებების თავიდან ასაცილებლად, ერთი წილის მიძღები მემკვიდრის შესახებ ჩანაწერი იქნეს გათვალისწინებული, რომელიც შეიძლება უკავშირდებოდეს სტატუსს (მაგ., მხოლოდ მეუღლე ან შვილი), ასაკს, განათლებას ან სხვა გარემოებას. ასეთი ჩანაწერის არარსებობისას მემკვიდრეები წილის თანამესაკუთრეები ხდებიან. სადამფუძნებლო შეთანხმება შესაძლოა, ითვალისწინებდეს სხვაგვარ წესს, მაგ., ცალკე წილების გადაცემას სამკვიდრო ქონებაში თითოეული მემკვიდრის წილის შესაბამისად.

ბუნებრივია, პოტენციური პარტნიორი უნდა დაეთანხმოს მის ახალ სტატუსს, ვინაიდან პარტნიორად შესვლა ვალდებულებებსაც ითვალისწინებს, უპირველეს ყოვლისა, პასუხისმგებლობას საზოგადოების ვალდებულებებისთვის კრედიტორების წინაშე. თუმცა სამკვიდროს მიღების შემთხვევაშიც, ყოველ მემკვიდრეს დამატებით უფლება ეძლევა, მისი შესვლა საზოგადოებაში კომანდიტის სტატუსის მინიჭებას და მამკვიდრებლის შენატანი კომანდიტის შენატანად განხილვას დაუკავშიროს.

პარტნიორების თანხმობა იწვევს სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების კომანდიტურ საზოგადოებად გამარტივებულ გარდაქმნას. დანარჩენ პარტნიორებს უფლება აქვთ, უარი თქვან პოტენციური პარტნიორის წინაპირობის შესრულებაზე, რაც, ვადის დაუცველად, საზოგადოებიდან გასვლის უფლებას წარმოშობს. მემკვიდრის სტატუსის გარკვევამდე – არაუმეტეს 3 თვე სამკვიდროს მიღებიდან – იგი პასუხს აგებს საზოგადოების ამ პერიოდში წარმოშობილ ვალდებულებებზე მიღებული სამკვიდროში მისი წილის ღირებულების ფარგლებში.

თავი XII. კომანდიტური საზოგადოება

მუხლი 115. კომანდიტური საზოგადოების ცნება

1. კომანდიტური საზოგადოება არის სამენარმეო საზოგადოება, რომლის პარტნიორები ერთობლივად და ერთიანი საფირმო სახელწოდებით ეწევიან სამენარმეო საქმიანობას და რომელთაგან სულ მცირე ერთი პარტნიორის პასუხისმგებლობა კომანდიტური საზოგადოების კრედიტორების წინაშე შეზღუდულია შესაბამისი საგარანტიო თანხის ოდენობით (კომანდიტი), ხოლო სხვა პარტნიორი/პარტნიორები კრედიტორების წინაშე პასუხს აგებს/აგებენ უშუალოდ, როგორც სოლიდარული მოვალეები (კომპლემენტარი).
2. კომანდიტური საზოგადოების მიმართ, ამ კანონის ზოგადი ნაწილის წესებთან ერთად, გამოიყენება სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების მომწესრიგებელი ნორმები, თუ ამ თავში სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

სპს-ისგან განსხვავებით, კომანდიტურ საზოგადოებაში ერთი ან რამდენიმე პარტნიორის პასუხისმგებლობა საზოგადოების ვალდებულებებისთვის შეზღუდულია მათ მიერ შეტანილი ე.წ. საგარანტიო თანხით.

ვინაიდან კომანდიტური საზოგადოება სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების მონათესავე, საგანგებო ფორმაა, ამ ფორმის მომწესრიგებელ სპეციალურ ნორმებთან ერთად გამოიყენება სპს-ის მომწესრიგებელი დებულებები. ორივე ფორმა – სპს და კს – ამხანაგური ტიპის სამენარმეო იურიდიული პირებია. ამდენად, დამატებით და სუბსიდიურად შესაძლებელია სამოქალაქო კოდექსის ამხანაგობის მომწესრიგებელი წესების გამოყენება (930-ე და მომდევნო მუხლები).

კომანდიტის პირადი პასუხისმგებლობა საზოგადოების ვალდებულების გამორიცხულია, თუკი მან ბოლომდე განახორციელა თავისი შენატანი (საგარანტიო თანხა). სხვა შემთხვევაში მისი პასუხისმგებლობის სამართლებრივი ბუნება ისეთივეა, როგორც კომპლემენტარისა, თუმცა შეზღუდულია შეუტანელი შენატანის ოდენობით.

მუხლი 116. კომანდიტის მიერ კონტროლის უფლება

1. კომანდიტის უფლება აქვს მოითხოვოს კომანდიტური საზოგადოების წლიური ანგარიშის ასლი და შესაბამისი საქმიანი დოკუმენტაციის გაცნობის საფუძველზე შეამოწმოს წლიური ანგარიშის სისწორე.
2. მნიშვნელოვანი საფუძველების არსებობისას, სასამართლოს შეუძლია, ერთ-ერთი კომანდიტის განცხადების საფუძველზე, ნებისმიერ დროს მოითხოვოს კომანდიტური საზოგადოების ბალანსისა და წლიური ანგარიშის მონაცემების, ასევე სხვა ინფორმაციისა და დოკუმენტაციის მისთვის წარდგენა.
3. ამ მუხლის პირველი და მე-2 პუნქტებით გათვალისწინებული უფლება კომანდიტს არ შეიძლება ჩამოერთვას ან შეეზღუდოს კომანდიტური საზოგადოების წესდებით.

მიუხედავად იმისა, რომ კომანდიტი ე.წ. პასიური პარტნიორია – არ მონაწილეობს ხელმძღვანელობაში, არ წარმოადგენს საზოგადოებას – მას უფლება აქვს, შეამოწმოს წლიური ფინანსური ანგარიშგების სისწორე დამოუკიდებლად ან ექსპერტის მეშვეობით. პირველ პუნქტში ჩამოყალიბებული შემონმების უფლებათა თავისებურება ის არის, რომ იგი შეზღუდულია წლიური ფინანსური ანგარიშგებით და მისი გაგების ან სისწორის შემონმებისთვის საჭირო დოკუმენტაციით. შესაბამისად, უფრო შეზღუდულია, ვიდრე 108-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული კომპლემენტარის უფლებები.

მნიშვნელოვანი საფუძვლის არსებობისას, მაგ., როცა არსებობს განსაკუთრებული საჭიროება კომანდიტის უფლებების დაცვისა, კომანდიტს შეუძლია, მოითხოვს სხვა ინფორმაცია და დოკუმენტაციაც, ე.ი., რომელიც დაკავშირებული არ არის ფინანსური ანგარიშგების სისწორის შემონმებისთვის. აქაც კონკრეტულ შემთხვევაში უნდა გადაწყდეს, თუ რა ინფორმაცია და დოკუმენტაცია აუცილებელია კომანდიტის უფლებათა დაცვისთვის. სასამართლოს ჩართულობა აუცილებელი ხდება, თუკი საზოგადოება არ დააკმაყოფილებს კომანდიტის მოთხოვნას.

სადამფუძნებლო შეთანხმებით შესაძლოა, მხოლოდ გაფართოვდეს ეს უფლებები.

მუხლი 117. კომანდიტური საზოგადოების ხელმძღვანელობა

1. კომანდიტს არ შეუძლია იმოქმედოს კომანდიტური საზოგადოების ჩვეულებრივი საქმიანობის ფარგლებში კომპლემენტარების მიერ განხორციელებული ხელმძღვანელობითი საქმიანობის საწინააღმდეგოდ. თუ კომპლემენტარების მოქმედება სცილდება კომანდიტური საზოგადოების ჩვეულებრივ სამეწარმეო საქმიანობას, საჭიროა პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილება, რომლის მიღებაში ასევე მონაწილეობენ კომანდიტები.

2. თუ კომანდიტს ხელშეკრულებით აქვს მინიჭებული იურიდიული მნიშვნელობის მოქმედებების განხორციელების უფლებამოსილება, იგი კომანდიტური საზოგადოების წინაშე პასუხს აგებს როგორც შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანო. კომანდიტის მიერ წილის გასხვისების შემთხვევაში, შემძენზე არ გადადის ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილება.

ზოგადად, კომანდიტური საზოგადოების ხელმძღვანელობაზე ვრცელდება სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების წესები. კომპლემენტარები სარგებლობენ ინდივიდუალური ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილებით, თითოეულის პროტესტის უფლების გათვალისწინებით.

კომანდიტები არ მონაწილეობენ საწარმოს ხელმძღვანელობაში. ამასთან, ხელმძღვანელობიდან ჩამოცილებული კომპლემენტარების მსგავსად, მონაწილეობენ გადაწყვეტილების მიღებაში და ასევე აქვთ პროტესტის უფლება, თუკი გადაწყვეტილება სცდება საწარმოს ჩვეულებრივი საქმიანობის ფარგლებს (იხ. 103-ე მუხლი, 1-ლი პუნქტი, 104-ე მუხლი, 1-ლი პუნქტი).

თუკი კომანდიტს სადამფუძნებლო შეთანხმებით ნაწილობრივ ან სრულად აქვს ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილება მინიჭებული, მასზე შესაბამისად ვრცელდება შპს-ის

დირექტორის ვალდებულებები და პასუხისმგებლობა. შპს-ის ხელმძღვანელობაზე მითითება განპირობებულია კომანდიტის, როგორც პასიური „გარეშე“ პარტნიორის სტატუსით, რომელიც უფრო მონვეულ მენეჯერს უახლოვდება, ვიდრე კომპლემენტარ-ხელმძღვანელს.

მუხლი 118. კომანდიტის ხმის უფლება

- 1. კომანდიტს აქვს პარტნიორთა კრებაში მონაწილეობის უფლება.**
- 2. კომანდიტს პარტნიორთა კრებაზე აქვს ხმის უფლება მხოლოდ კანონით ან კომანდიტური საზოგადოების წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევებში. თუ წესდება სხვა რამეს არ ითვალისწინებს, ყოველ კომანდიტს აქვს თითო ხმა.**

კომანდიტის ხმის უფლება აქვს, თუკი გადანყვეტილება ჩვეულებრივი საქმიანობის ფარგლებს სცდება.

სადამფუძნებლო შეთანხმებით მისი ხმის უფლება შესაძლოა, გაფართოვდეს. ჩვეულებრივი საქმიანობის ფარგლებს გარეთ მისაღები გადანყვეტილებებისთვის კომანდიტის ხმის უფლების შემლუღვა მისი არსებითი უფლების შემლუღვა და დაუშვებელია.

მუხლი 119. საგარანტიო თანხა

- 1. კომანდიტის საგარანტიო თანხა კომანდიტური საზოგადოების კრედიტორების მიმართ განისაზღვრება რეესტრში მითითებული თანხის ოდენობით.**
- 2. კომანდითი კომანდიტური საზოგადოების კრედიტორების წინაშე პასუხს აგებს მხოლოდ საგარანტიო თანხით. თუ საგარანტიო თანხა სრულად არ არის შეტანილი, კომანდითი კრედიტორების წინაშე პასუხს აგებს მის მიერ შეუტანელი შენატანის ოდენობითაც.**
- 3. კომანდიტისთვის საგარანტიო თანხის უკან დაბრუნების შემთხვევაში, კრედიტორების მიმართ საგარანტიო თანხა შეტანილად არ ითვლება.**
- 4. რეესტრში მითითებული საგარანტიო თანხის არარეგისტრირებულ მომატებას კრედიტორები შეიძლება დაეყრდნონ მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მომატება საქმიან ურთიერთობებში დამკვიდრებული წესით გახდება ცნობილი ან კომანდიტური საზოგადოება ამის შესახებ კრედიტორებს სხვა გზით შეატყობინებს.**

კომანდიტის პირადი პასუხისმგებლობისთვის კრედიტორების მიმართ განმსაზღვრელია საგარანტიო თანხის რეგისტრირებული და გამოქვეყნებული ოდენობა.

თუკი საზოგადოება დაუბრუნებს (გადაუხდის) კომანდიტს საგარანტიო თანხას ან მის ნაწილს, მაშინ, შესაბამისად, კვლავ წარმოიშობა კომანდიტის პირადი პასუხისმგებლობა. დაბრუნება მოიცავს, ზოგადად, ყველა გადახდას, რომლის შედეგადაც კომანდიტის შენატანის (კაპიტალის) ანგარიში რეგისტრირებულ საგარანტიო თანხაზე მეტად შემცირდება, მათ შორის მოგების განაწილებით, ან ე.წ. ფარული დაბრუნებითაც, ე.ი., როცა საზოგადოება სრულფასოვან საპასუხო შესრულებას ვერ იღებს (მაგ., შეუსაბამოდ დიდი ნასყიდობის ფასის გადახდა). თუმცა კომანდიტს არ აქვს ერთხელ სრულად განხორციელებული საგარანტიო თანხის კვლავ შევსების ვალდებულება.

რეგისტრაციამდე საგარანტიო თანხის ოდენობის მომატებას კრედიტორები ვერ დაეყრდნობიან, გარდა იმ შემთხვევისა, თუკი ეს ფაქტი მათთვის ჩვეულებრივი საქმიანი ურთიერთობიდან გახდა ცნობილი ან საზოგადოებამ თავად შეატყობინა მათ ამის შესახებ.

მუხლი 120. საგარანტიო თანხის შემცირება

საგარანტიო თანხის შემცირება არ იწვევს კომანდიტის პასუხისმგებლობის შემცირებას, თუკი კომანდიტური საზოგადოების ვალდებულება კრედიტორის წინაშე საგარანტიო თანხის შემცირებამდე წარმოიშვა.

კრედიტორული მოთხოვნებისთვის, რომელთა სამართლებრივი საფუძველი საგარანტიო თანხის შემცირების რეგისტრაციამდე წარმოიშვა, საგარანტიო თანხის შემცირება სამართლებრივ შედეგს არ იწვევს. შესაბამისად, კრედიტორის მიმართ კომანდიტის შესაძლო პირადი პასუხისმგებლობა, ამ საფუძვლის წარმოშობის დროისთვის საგარანტიო თანხის რეგისტრირებული ოდენობაა განმსაზღვრელი.

მუხლი 121. კომანდიტური საზოგადოების წარმომადგენლობა

მესამე პირებთან ურთიერთობაში კომანდიტურ საზოგადოებას წარმოადგენენ კომპლემენტარები, თუ კომანდიტური საზოგადოების წესდებით კომპლემენტარს არ აქვს შეზღუდული წარმომადგენლობის უფლებამოსილება.

121-ე მუხლი იმეორებს ამხანაგური ტიპის საზოგადოების შეუზღუდავად პასუხისმგებელი პარტნიორების მიერ ინდივიდუალური წარმომადგენლობის პრინციპს. შესაბამისად გამოიყენება სოლიდარული პასუხისმგებლობის მომწესრიგებელი დებულებები.

მუხლი 122. კომანდიტის წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება

1. კომანდიტური საზოგადოების წარმოდგენის უფლება კომანდიტს აქვს მხოლოდ მინდობილობის საფუძველზე, რომელსაც კომპლემენტარები გასცემენ.

2. თუ კომანდიტი წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების გარეშე კომანდიტური საზოგადოების სახელით დადებს გარიგებას, მაგრამ ეს ხარვეზი არ იწვევს ასეთი გარიგების ბათილობას, მესამე პირების წინაშე ამ გარიგებიდან წარმოშობილი კომანდიტური საზოგადოების ვალდებულებებისათვის კომანდიტი პასუხს აგებს შეუზღუდავად.

კომანდიტს შეუძლია, იყოს საზოგადოების წარმომადგენელი მინდობილობით, ისევე როგორც პროკურისტი.

კომანდიტის მიერ წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების გარეშე დადებულ გარიგებაზე ვრცელდება სამოქალაქო კოდექსის შესაბამისი წესები (111-ე, 113-ე მუხლ.)

მუხლი 123. კომანდიტური საზოგადოების მოგებისა და ზარალის განაწილება

- 1. კომანდიტის წილი მოგებაში მხოლოდ მანამდე დაერიცხება მის წილს კაპიტალში, ვიდრე ეს უკანასკნელი არ მიაღწევს წესდებით გათვალისწინებული საგარანტიო თანხის ოდენობას.**
- 2. კომანდიტი კომანდიტური საზოგადოების ზარალის ანაზღაურებაში მონაწილეობს თავისი საგარანტიო თანხისა და ჯერ კიდევ გადაუხდელი შენატანის ოდენობით.**

მუხლი 124. კომანდიტის მიერ მოგების მიღება

- 1. კომანდიტმა კუთვნილი მოგება შეიძლება მიიღოს მხოლოდ მისი წილის პროპორციულად. მას არ შეუძლია ამ მოგების მოთხოვნა, ვიდრე მისი შენატანი წესდებით გათვალისწინებულ თანხაზე ნაკლებია.**
- 2. კომანდიტი არ არის ვალდებული დააბრუნოს ის თანხა, რომელსაც იგი კეთილსინდისიერად და სათანადოდ შედგენილი ბალანსის საფუძველზე მოგების სახით მიიღებს.**

კომანდიტს მოგებაში მონაწილეობის უფლება აქვს იმდენად, რამდენადაც მისი შენატანი სრულად არის შევსებული (მათ შორის არ არის შემცირებული ზარალში მონაწილეობის შედეგად).

შენატანის შევსების შემდეგ კომანდიტის მოგებაში მონაწილეობის უფლება განისაზღვრება მისი შენატანის ოდენობით წილობრივ კაპიტალში.

ამ თავისებურებების გათვალისწინებით, შესაბამისად გამოიყენება სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების წესები (108-ე მუხ.).

სადაამფუძნებლო შეთანხმებით შესაძლოა, კანონისგან განსხვავებული წესები განისაზღვროს, როგორც კომპლემენტარების, ასევე კომანდიტების მოგებასა და ზარალში მონაწილეობის თაობაზე.

კომანდიტის შენატანი თავისი ბუნებით კორპორაციაში პარტნიორის მიერ განხორციელებულ შენატანს უახლოვდება, ვინაიდან კრედიტორების წინაშე კომანდიტის პასუხისმგებლობის შეზღუდვის წინაპირობაა. მისი ოდენობა ასევე მიეთითება სადაამფუძნებლო შეთანხმებაში, რომელსაც მესამე პირები უნდა დაეყრდნონ.

საგარანტიო თანხა, როგორც ფინანსური ტვირთის საზომი, კომანდიტისთვის შიდა ურთიერთობაშიც განმსაზღვრელია. შესაბამისად, ზარალები კომანდიტის ანგარიშს (კაპიტალში) გამოაკლდება მხოლოდ საგარანტიო თანხის საერთო ოდენობამდე. შესაბამისად, 108-ე მუხლის მე-3 პუნქტის გამოყენება, რომლის მიხედვითაც ზარალები თანაბრად ნაწილდება პარტნიორებზე, კომანდიტის შემთხვევაში შეზღუდულია შენატანის ოდენობამდე.

მუხლი 125. კომანდიტის წილის გასხვისება ან შემკვიდრეობით გადაცემა

- 1. კომანდიტის წილი შეიძლება გასხვისდეს ან გადაეცეს შემკვიდრეობით სხვა პარტნიორების თანხმობის გარეშე, თუ კომანდიტური საზოგადოების წესდება სხვა რამეს არ ითვალისწინებს.**

2. წლის გასხვისებისთვის საჭიროა წერილობითი ხელშეკრულება.

კომანდიტის მიერ თავისი წლის (მონაწილეობის) დათმობას ან მემკვიდრეობით გადაცემას მხოლოდ მაშინ სჭირდება თანაპარტნიორთა თანხმობა, თუკი ამას სადამფუძნებლო შეთანხმება ითვალისწინებს. შესაბამისი გარემოებების დადგომისას (არასრულად განხორციელებული საგარანტიო შენატანი, ან საგარანტიო თანხის დაბრუნება) ყოფილი კომანდითი, ახალ კომანდიტთან ერთად, კრედიტორების წინაშე კვლავ აგებს პასუხს შეუტანელი შენატანით, იმ ვალდებულებებისთვის, რომლებიც წარმოიშვა მის გასვლამდე, გასვლიდან 3 წლის განმავლობაში; ასევე ეკუთვნის ხარჯების ანაზღაურებისა და რეგრესის უფლება თანაპარტნიორებისა და საზოგადოების მიმართ (110-ე მუხლი, სამოქ. კოდ., 473-ე მუხლი).

თავი XIII. შებენიური კასუხისმგებლობის საზოგადოება

მუხლი 126. შებენიური კასუხისმგებლობის საზოგადოების ცნება

1. შებენიური კასუხისმგებლობის საზოგადოება არის საზოგადოება, რომლის კაპიტალი დაყოფილია წილებად, ხოლო პარტნიორების კასუხისმგებლობა საზოგადოების ვალდებულებებისთვის შებენიურია.
2. შებენიური კასუხისმგებლობის საზოგადოება კრედიტორის წინაშე კასუხს აგებს მთელი თავისი ქონებით.
3. შებენიური კასუხისმგებლობის საზოგადოება კასუხს არ აგებს პარტნიორთა ვალდებულებებისთვის.

მუხლი განსაზღვრავს შებენიური კასუხისმგებლობის საზოგადოების უმთავრეს ნიშან-თვისებებს:

- სამართალსუბიექტურობას;
- კაპიტალის წილებად დაყოფას;
- შებენიურ კასუხისმგებლობას.

საკანონმდებლო ჩანაფიქრით, შპს მისადაგებულია იმ მცირე და საშუალო ბიზნესსუბიექტების მოთხოვნილებებზე, რომელთა წილები არ არის დაშვებული საჯარო შეთავაზებისთვის.

კანონპროექტი პარტნიორთა ოდენობის თვალსაზრისით შებენიურს არ შეიცავს.

მუხლი 127. შებენიური კასუხისმგებლობის საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანო

1. შებენიური კასუხისმგებლობის საზოგადოების საქმიანობას ხელმძღვანელობს და საზოგადოებას მესამე პირებთან ურთიერთობაში წარმოადგენს ხელმძღვანელი ორგანო, რომელშიც შედის ერთი ან რამდენიმე ხელმძღვანელი პირი. ხელმძღვანელი პირი შეიძლება იყოს როგორც ფიზიკური, ისე იურიდიული პირი. ასეთ შემთხვევაში, გამოიყენება ნორმები სააქციო საზოგადოების ორგანოების შესახებ.
2. ხელმძღვანელობითი და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილებების განხორციელებისას, ხელმძღვანელი პირი ვალდებულია, დაემორჩილოს პარტნიორთა გადაწყვეტილებას.
3. ხელმძღვანელი პირები გადანაცვლებას იღებენ ყველა საკითხზე, რომელიც, კანონის ან წესდების თანახმად, არ განეკუთვნება პარტნიორთა ან სამეთვალყურეო საბჭოს კომპეტენციას. ამასთან, პარტნიორთა კრება უფლებამოსილია, ამ კანონის 197-ე მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული უმრავლესობით მიიღოს გადაწყვეტილება ნებისმიერ საკითხზე.

4. პირს, რომელიც არ არის ხელმძღვანელი პირი, მაგრამ ფაქტობრივად ასრულებს მის ფუნქციებს, ეკისრება ხელმძღვანელი პირისთვის დადგენილი მოვალეობები და პასუხისმგებლობა.

5. ხელმძღვანელ პირთან ურთიერთობის შინაარსი და მისი ანაზღაურება განისაზღვრება ამ კანონითა და ხელმძღვანელ პირთან გაფორმებული სასამსახურო ხელშეკრულებით, რომელსაც ხელმძღვანელ პირთან დებს პარტნიორთა კრება ან სამეთვალყურეო საბჭო დუალისტური სისტემის შემთხვევაში.

6. ხელმძღვანელი პირის გარდაცვალების, თანამდებობიდან გადადგომის ან მისი უფლებამოსილების შეწყვეტის სხვა შემთხვევებში, პარტნიორებმა ახალი ხელმძღვანელი პირი უნდა აირჩიონ 1 თვის ვადაში.

საწარმოს ხელმძღვანელობა და წარმომადგენლობა დირექტორის უფლებამოსილება და ვალდებულებაა. ამ ფუნქციათა სრული ან არსებითად სრული გადანდობა დაუშვებელია.

სააქციო საზოგადოებისგან განსხვავებით, პარტნიორებს უფლება აქვთ, საწარმოს ხელმძღვანელობის საკითხებთან დაკავშირებით სავალდებულო მითითებები მისცენ დირექტორს. ამ პრინციპის გამოძახილია მე-3 პუნქტის დებულება, რომლის მიხედვითაც, პარტნიორებს კვალიფიციური – სადამფუძნებლო შეთანხმების ცვლილებისთვის აუცილებელი – უმრავლესობით შეუძლიათ იმ საკითხებზე მიიღონ გადაწყვეტილება, რომლებიც სადამფუძნებლო შეთანხმებით დირექტორის კომპეტენციას განეკუთვნება.

კანონპროექტის მიხედვით, დირექტორი შესაძლებელია ასევე იყოს იურიდიული პირი. ამ შემთხვევაში, ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობის ვალდებულებიდან გამომდინარე პასუხისმგებლობა სოლიდარულად უნდა გავრცელდეს იურიდიულ პირზე და ფიზიკურ პირზე/პირებზე, რომელთა მეშვეობითაც იგი დირექტორის უფლებამოსილებებს ასორციელებს.

პირზე, რომელიც არ არის რეგისტრირებული დირექტორად, მაგრამ ფაქტობრივად ასორციელებს ხელმძღვანელობით უფლებამოსილებებს, შესაბამისად ვრცელდება დირექტორის მოვალეობები და მისგან გამომდინარე პასუხისმგებლობა. ამ პასუხისმგებლობისაგან არ თავისუფლდება რეგისტრირებული დირექტორი, რომელიც ფაქტობრივი ხელმძღვანელის მითითებებით მოქმედებს.

დირექტორთან საწარმოს ვალდებულებითსამართლებრივი ურთიერთობები წესრიგდება სასამსახურო ხელშეკრულებით. სასამსახურო ხელშეკრულების პირობებს ამტკიცებენ პარტნიორები, რომლებიც ასევე განსაზღვრავენ ხელშეკრულების დადებისას საწარმოს წარმომადგენლობის წესს.

საწარმოს ინტერესების დაცვის მიზნით, დირექტორის ვაკანტური თანამდებობა უნდა შეივსოს ერთი თვის ვადაში.

მუხლი 128. შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭო

1. შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოება ქმნის სამეთვალყურეო საბჭოს, თუ კანონი ან წესდება ითვალისწინებს სამეთვალყურეო საბჭოს არსებობას.

2. სამეთვალყურეო საბჭოზე შესაბამისად ვრცელდება ამ კანონის 213-ე-224-ე მუხლები, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.
3. სამეთვალყურეოს საბჭოს წევრებზე ვრცელდება ამ კანონის 52-ე, 54-ე და 56-ე მუხლები, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

იხ. შესაბამისი მუხლების (კანონპროექტი 210-ე-221-ე მუხლები) განმარტებები

მუხლი 129. შემლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორთა კრება

1. ხელმძღვანელი ორგანო, ხოლო წესდებით განსაზღვრულ შემთხვევაში – სამეთვალყურეო საბჭო პარტნიორთა კრებას იწვევს წელიწადში ერთხელ მაინც, გარდა ამ კანონის 134-ე მუხლით გათვალისწინებული შემთხვევისა.
2. პარტნიორთა კრება, რომელიც იხილავს შემლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების წლიურ შედეგებს, მოიწვევა წლიური ბალანსის შედგენიდან 6 თვის ვადაში, თუ წესდება უფრო მოკლე ვადას არ ითვალისწინებს.
3. პარტნიორთა კრება ტარდება ხელმძღვანელი ორგანოს ან წესდებით განსაზღვრულ შემთხვევაში, სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ კრების მოწვევის შესახებ შეტყობინების გამოქვეყნებიდან და პარტნიორებისთვის მოსაწვევის გაგზავნიდან სულ მცირე 14 დღის შემდეგ. წესდებით, შესაძლოა, დადგინდეს განსხვავებული ვადაც. პარტნიორთა კრების ჩატარების ადგილი და დრო გაუმართლებლად არ უნდა ზღუდავდეს პარტნიორის კრებაში მონაწილეობის უფლებას.
4. კრების მოწვევის შესახებ შეტყობინება/მოსაწვევი უნდა შეიცავდეს პარტნიორთა კრების დღის წესრიგს.
5. პარტნიორს უფლება აქვს, დღის წესრიგის თითოეულ საკითხთან დაკავშირებით განმარტებები მოსთხოვოს ხელმძღვანელ ორგანოს და წარმოადგინოს თავისი აზრი/მოთხოვნა. თუ მოთხოვნა პარტნიორთა კრებამდე სულ მცირე 3 დღით ადრე წერილობით იქნება წარდგენილი, იგი უნდა დაკმაყოფილდეს ან შეტანილ იქნეს დღის წესრიგში ერთ-ერთ საკითხად. ამავე წესით, პარტნიორს შეუძლია, მოითხოვოს დღის წესრიგში საკითხის დამატება. განმარტებების გაცემაზე ან დღის წესრიგში საკითხის შეტანის მოთხოვნაზე უარი დასაშვებია მხოლოდ შემლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების არსებითი ინტერესების დაცვის მიზნით, რაც წერილობით უნდა იქნეს დასაბუთებული.
6. პარტნიორთა კრებაზე შეიძლება ასევე მოწვეულ იქნენ შემლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ხელმძღვანელები, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები და სხვა პირები.

პირველი პუნქტი შეიცავს წელიწადში ერთხელ კრების მოწვევის დისპოზიციურ ვალდებულებას. არ არის სავალდებულო, თუკი სადამფუძნებლო შეთანხმება ითვალისწინებს კრების მოწვევის გარეშე პარტნიორთა გადაწყვეტილების მიღების შესაძლებლობას.

მორიგი კრება, როგორც წესი, მოიწვევა სანარმოს წლიური ფინანსური შედეგების განხილვისა და მოწონების მიზნით. მე-2 პუნქტით დადგენილია ამ მიზნით კრების მოწვევა წლიური ბალანსის შედგენიდან არაუგვიანეს 6 თვისა.

სადამფუძნებლო შეთანხმებით განსაზღვრული კრების მონვევაზე უფლებამოსილია ორგანომ კრება უნდა მოიწვიოს, სულ მცირე, 14-დღიანი ვადის დაცვით, მონვევიდან კრების თარიღამდე. თუმცა სანარმოს თავისებურებებიდან გამომდინარე (მაგ.: პარტნიორთა ოდენობა, ადგილსამყოფელი) სადამფუძნებლო შეთანხმებით შესაძლოა, განისაზღვროს სხვა უფრო მცირე ან დიდი ვადა. კრების მონვევის ადგილის განსაზღვრას, ზოგადად, კანონი არ ზღუდავს. არ არის აუცილებელი, კრება მხოლოდ სანარმოს იურიდიულ მისამართზე ჩატარდეს. თუმცა კვლავ, სანარმოს თავისებურებებიდან გამომდინარე, მონვევის ადგილი და დრო საგანგებოდ არ უნდა აბრკოლებდეს პარტნიორების მიერ კრებაზე დასწრების უფლებას.

მე-4 პუნქტი კრების მონვევის შეტყობინებაში მხოლოდ დღის წესრიგის მითითებას მოითხოვს. სადამფუძნებლო შეთანხმებით შესაძლოა, სხვა მოთხოვნებიც დადგინდეს. კრების მონვევის შესახებ შეტყობინება და, ზოგადად, პარტნიორებისათვის კრების მიერ განსახილველი საკითხების შესახებ ინფორმაციის მიწოდება უნდა ემსახურებოდეს პარტნიორთა მიერ ინფორმირებული გადაწყვეტილების მიღების უფლების განხორციელებას.

მე-5 პუნქტი კრებასთან დაკავშირებით პარტნიორის ინფორმაციის მიღების და კრებაზე აზრის გამოთქმის უფლებას ეხება. პარტნიორის მიერ განმარტებების მოთხოვნა წერილობით კრების თარიღამდე, სულ მცირე, სამი დღით ადრე იქნება წარდგენილი. იგი უნდა შესრულდეს კრებამდე ან კრების მიმდინარეობისას. თუმცა დაგვიანებით წარდგენილი მოთხოვნაც სანარმოს ხელმძღვანელმა ან სამეთვალყურეო ორგანომ, შეძლებისდაგვარად, უნდა გაითვალისწინოს. თუმცა მცირე შუალედის გამო, ამგვარი მოთხოვნების მიმართ ამომწურავი განმარტების ვალდებულების დადგენა მიზანშეუწონელია. პარტნიორს ასევე შეუძლია, მოითხოვოს დღის წესრიგში საკითხის დამატება. თუკი წარდგენის ვადა დარღვეულია, პარტნიორს შესაძლოა, საკითხის მომზადების შეუძლებლობის გამო, უარი ეთქვას საკითხის დამატებაზე.

აღნიშნული უფლებების განხორციელებაზე (განმარტებების მიცემაზე ან დღის წესრიგში საკითხის დამატებაზე) უარი წერილობით უნდა დასაბუთდეს მიმართვის ადრესატი ორგანოს მიერ. უარი გამართლებულია მხოლოდ შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების არსებითი ინტერესების საფუძველზე, რაც შესაძლოა, გამოწვეული იყოს კომერციული საიდუმლოების კონკურენტების მიერ გამოყენების რეალური რისკით ან პარტნიორის მიერ მიღებული ინფორმაციის სანარმოს საზიანოდ, – რაც არ ამოიწურება მხოლოდ მატერიალური ზიანით, – გამოყენების საფრთხით.

მუხლში მითითებული უფლებების განხორციელება არ არის დამოკიდებული იმაზე, აქვს თუ არა პარტნიორს ხმის უფლება, ან არის თუ არა მისი ხმის უფლება შებენიერი კონკრეტულ საკითხთან დაკავშირებით.

მუხლი 130. შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორთა რიგგარეშე კრება

1. პარტნიორთა რიგგარეშე კრების მონვევის უფლება აქვს ხელმძღვანელ ორგანოს ან სამეთვალყურეო საბჭოს (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), ხოლო ხელმძღვანელ პირთა არყოფნის (გარდაცვალება, თანამდებობიდან გადადგომა, უფლებამოსილების შეწყვეტა ან სხვა) შემთხვევაში – პარტნიორს/პარტნიორებს, რომლებიც ფლობენ

შემზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების წილების ან ხმის უფლების მქონე წილების არანაკლებ 5 პროცენტს.

2. პარტნიორს/პარტნიორებს, რომლებიც ფლობენ შემზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების წილების ან ხმის უფლების მქონე წილების არანაკლებ 5 პროცენტს (ინიციატორი პარტნიორი/პარტნიორები), უფლება აქვთ, წესდებით კრების მოწვევაზე უფლებამოსილ ორგანოს მოსთხოვონ პარტნიორთა რიგგარეშე კრების მოწვევა. რიგგარეშე კრების მოწვევის მოთხოვნის დაყენების უფლება წარმოიშობა პარტნიორთა ბოლო კრების ჩატარებიდან არაუადრეს 1 თვისა, თუ წესდებით სხვა ვადა არ არის გათვალისწინებული.

3. ინიციატორი პარტნიორის/პარტნიორების მოთხოვნა პარტნიორთა რიგგარეშე კრების მოწვევის შესახებ წერილობით უნდა იქნეს წარდგენილი და შეიცავდეს დღის წესრიგის საკითხებს, რომელთა შინაარსი უნდა შეესაბამებოდეს საქართველოს კანონმდებლობას და გონივრულ შესაბამისობაში უნდა იყოს შემზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების მიზნებსა და საქმიანობის ხასიათთან. პარტნიორთა კრების მოწვევაზე უფლებამოსილი ორგანო ვალდებულია, წერილობითი მოთხოვნის მიღებიდან არა უგვიანეს 3 თვისა, ჩაატაროს პარტნიორთა რიგგარეშე კრება.

4. თუ, პარტნიორთა რიგგარეშე კრების მოწვევის შესახებ ინიციატორი პარტნიორის/პარტნიორების მოთხოვნიდან 20 დღის ვადაში, რიგგარეშე კრება არ იქნება მოწვეული, ინიციატორ პარტნიორს/პარტნიორებს უფლება აქვთ, თავად მოიწვიონ კრება, დაამტკიცონ დღის წესრიგი და, ასევე, აირჩიონ კრების თავმჯდომარე ამ კანონის 132-ე მუხლით დადგენილი წესით. რიგგარეშე კრება გადაწყვეტილებას უნარიანია, თუ მას ესწრება შემზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების კაპიტალის უმრავლესობის მფლობელი პარტნიორები.

5. რიგგარეშე კრების მოწვევის ხარჯები ეკისრება შემზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებას. რიგგარეშე კრება მოიწვევა და ტარდება კრებისთვის ამ კანონით ან წესდებით დადგენილი ზოგადი წესების დაცვით.

ზოგადად, საწარმოს რიგგარეშე კრებას იწვევს კრების მოწვევაზე უფლებამოსილი ორგანო, საწარმოს საჭიროებიდან გამომდინარე. თუკი ამ უფლებამოსილების განხორციელება შესაბამისი ორგანოს მიერ შეუძლებელია დირექტორის გარდაცვალების, თანამდებობიდან გადადგომის ან მისი უფლებამოსილებების შეწყვეტის გამო, მოწვევა შეუძლიათ პარტნიორებს, რომლებიც ფლობენ წილების, სულ მცირე, 5%-ს.

მეორე ნაწილი ეხება პარტნიორთა მიერ რიგგარეშე კრების ინიცირების უფლებას. ამ უფლების განხორციელება ხდება კრების მოწვევაზე უფლებამოსილი ორგანოსადმი წერილობითი მიმართვის გზით. დღის წესრიგის საკითხები უნდა უკავშირდებოდეს საწარმოს საქმიანობას, მათ შორის შესაძლო სამომავლო გეგმებს. ინიციატორებმა ასევე უნდა დაასაბუთონ რიგგარეშე კრების ჩატარების აუცილებლობა. თუკი კრება არ იქნება მოწვეული მიმართვიდან 20 დღის ვადაში, ინიციატორ პარტნიორს შეუძლია, მოიწვიოს კრება. მოწვევის პროცედურაზე, შესაბამისად, ვრცელდება კრების მოწვევის მიმართ დადგენილი ზოგადი მოთხოვნები. კრების მოწვევის ბოროტად გამოყენების თავიდან ასაცილებლად დამატებითი გარანტიის შესაქმნელად კანონი სავალდებულოდ ადგენს ასეთი კრების გადაწყვეტი-

ლებუნარიანობის მოთხოვნას. კანონის მიხედვით მოწვეული რიგგარეშე კრების ხარჯები საზოგადოებას ეკისრება. შესაბამისად, საკითხზე დავის შემთხვევაში სასამართლომ უნდა დაადგინოს რიგგარეშე კრების მოწვევის უფლების გამოყენების მართლზომიერება, მათ შორის, მე-2 პუნქტის შინაარსობრივი მოთხოვნებიდან გამომდინარე (გონივრული კავშირი საწარმოს საქმიანობასთან, რიგგარეშე კრების აუცილებლობა).

მუხლი 131. შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორთა კრების ჩატარების პროცედურები

1. პარტნიორთა კრება ირჩევს სხდომის თავმჯდომარეს. სხდომის თავმჯდომარის არჩევამდე ან თუ თავმჯდომარე არ იქნა არჩეული, კრებას თავმჯდომარეობს მისი მომწვევი ორგანოს თავმჯდომარე ან მომწვევი პირი ან მომწვევი იურიდიული პირის ხელმძღვანელი, ხოლო თუ მოწვევა განახორციელა რამდენიმე პირმა – მომწვევ პირთა ან მომწვევ იურიდიულ პირთა ხელმძღვანელებს შორის უხუცესი, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი.

2. კრების ოქმში კრებაზე დამსწრე პარტნიორების ჩამონათვალში მიეთითება პარტნიორის ვინაობა/სახელწოდება, საცხოვრებელი ადგილი მისამართებზე (ასევე, მოთხოვნის შემთხვევაში – სხვა მისამართებზე) ან, წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, ელექტრონული ფოსტით. გადანყვეტილების პროექტსა და დღის წესრიგთან ერთად, გზავნილი უნდა შეიცავდეს:

- ა) მითითებას იმ ვადაზე, რომელშიც პარტნიორებმა პარტნიორთა კრების მოწვევაზე უფლებამოსილ პირს/ორგანოს წერილობით უნდა მიანოდონ თავიანთი პოზიცია გადანაწყვეტ საკითხებთან დაკავშირებით, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ეს ვადა განსაზღვრულია წესდებით ან მითითებულია გადანაწყვეტილების პროექტში. თუ წესდებით ან გადანაწყვეტილების პროექტით ვადა განსაზღვრული არ არის, ის განისაზღვრება 15 დღით და აითვლება პარტნიორის მიერ გადანაწყვეტილების პროექტის მიღებიდან;
- ბ) გადანაწყვეტილების მიღებისთვის აუცილებელ ინფორმაციას, ყველა დოკუმენტსა და მონაცემს;
- გ) წესდებით გათვალისწინებულ სხვა დოკუმენტებსა და მონაცემებს.

2. წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს პარტნიორის წერილობით პოზიციაზე პარტნიორის ხელმოწერის ნოტარიულ დამოწმებას.

3. თუ ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ ვადაში, პარტნიორი კრების მოწვევაზე უფლებამოსილ პირს/ორგანოს წერილობით არ აცნობებს, რომ ეთანხმება გადანაწყვეტილების პროექტს, ჩაითვლება, რომ იგი პროექტს არ ეთანხმება.

4. პარტნიორთა კრების ჩატარების გარეშე გადანაწყვეტილების მიღებისას ხმების უმრავლესობა გამოითვლება ყველა პარტნიორის ხმათა საერთო ოდენობიდან.

5. ამ მუხლის თანახმად მიღებულ პარტნიორთა გადანაწყვეტილებას ხელს აწერს კრების მოწვევაზე უფლებამოსილი პირი/ორგანო და მის ასლებს, გადანაწყვეტილების მიღების თარიღის მითითებით, უგზავნის პარტნიორებს გადანაწყვეტილების მიღებიდან არა უგვიანეს 5 დღის ვადაში.

მუხლი პარტნიორთა კრების მიმდინარეობის ზოგად საკითხებს აღწერს. პირველი ნაწილი დისპოზიციურად განსაზღვრავს კრების ხელმძღვანელობის წესს, თავმჯდომარის არჩევამდე, ან, თუკი კრება ვერ მოახერხებს თავმჯდომარის არჩევას და არც სადამფუძნებლო შეთანხმება განსაზღვრავს თავმჯდომარეობის საკითხს. პარტნიორთა კრება ირჩევს სხდომის თავმჯდომარეს.

დამსწრე/წარმოდგენილ პარტნიორთა და წარმომადგენელთა მონაცემები მიეთითება დამსწრე პარტნიორთა ჩამონათვალში; იგი შესაძლოა, წარმოადგენდეს კრების ოქმის ნაწილს ან ცალკე დოკუმენტად მომზადდეს. წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების დასტურად პარტნიორის მინდობილობა უნდა დაერთოს ჩამონათვალს.

კრების მიმდინარეობა და გადაწყვეტილებები აისახება ოქმში, რომელსაც ხელს აწერს პირი, რომელიც თავმჯდომარეობს სხდომას. სადამფუძნებლო შეთანხმებით შესაძლოა, გათვალისწინებულ იქნეს ოქმის შედგენის დამატებითი პირობებიც, მაგ.: დამატებით პირთა ხელმოწერა, ოქმის ნოტარიული დამოწმება ან ხელმოწერების ნამდვილობის ნოტარიული დადასტურება.

მუხლი ასევე ეხება კრების გარეშე პარტნიორთა გადაწყვეტილების მიღებას. მისი მიზანია, ორგანიზაციული ხარჯების დაზოგვის საშუალება მისცეს საწარმოს. ამასთან, კრების ინიციატორმა ორგანომ (პარტნიორმა) უნდა უზრუნველყოს პარტნიორთა სატანადო ინფორმირება გადასაწყვეტი საკითხების შესახებ, მიაწოდონ მათ დღის წესრიგი, გადაწყვეტილების პროექტები და ყველა საჭირო ინფორმაცია დღის წესრიგის საკითხებთან დაკავშირებით. ასევე უნდა იქნეს განსაზღვრული გადასაწყვეტი საკითხებზე პარტნიორთა წერილობითი პოზიციის შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებისთვის ჩაბარების გონივრული ვადა, თუკი სადამფუძნებლო შეთანხმება მსგავს ვადას არ ითვალისწინებს. კანონი დისპოზიციურად ადგენს 15-დღიან ვადას, შესაბამისი პარტნიორის მიერ გადაწყვეტილების პროექტის მიღებიდან. თუკი თანხმობა არ იქნება საზოგადოებისთვის ჩაბარებული დადგენილი ვადის განმავლობაში, ითვლება, რომ პარტნიორი საკითხის შემოთავაზებული ფორმით გადაწყვეტას არ ეთანხმება.

კრების გარეშე პარტნიორთა გადაწყვეტილების მიღების თავისებურების გამო მიცემულ დადებით ხმათა რაოდენობა გამოითვლება ყველა პარტნიორის ხმის უფლებათა გათვალისწინებით.

სადამფუძნებლო შეთანხმება შესაძლოა, ადგენდეს ხმის მიცემის დოკუმენტზე ხელმოწერის ნამდვილობის ნოტარიული დადასტურების მოთხოვნას, რაც დამატებითი გარანტიაა ხმის მიცემის პროცესში არაკეთილსინდისიერი ჩარევის წინააღმდეგ.

გადაწყვეტილება მიღებულად ჩაითვლება ყველა პარტნიორის მიერ პოზიციის დაფიქსირების ან შესაბამისი ვადის უშედეგოდ გასვლის შემდეგ. შესაბამისი გადაწყვეტილების ოქმს ადგენს და ხელს აწერს გადაწყვეტილების ინიციატორი, იგი შემდეგ უნდა დაეგზავნოს პარტნიორებს.

მუხლი 132. მონაწილეობა შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორთა კრებაში

1. შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორი პარტნიორთა კრებაში მონაწილეობას იღებს პირადად ან წარმომადგენლის მეშვეობით. წარმომადგენლობი-

თი უფლებამოსილება (მინდობილობა) გაიცემა წერილობით ერთ ან რამდენიმე პარტნიორთა კრებაზე წარმომადგენლობის ან გარკვეული ვადის განმავლობაში წარმომადგენლობის უფლებით.

2. პარტნიორთა კრებაში წარმომადგენლის მეშვეობით მონაწილეობის თაობაზე უნდა ეცნობოს პარტნიორთა კრების მომწვევ ორგანოს, რომელსაც, კრების ჩატარებამდე ან კრებაზე დაწყებისთანავე, უნდა წარედგინოს შესაბამისი მინდობილობა.

კრებაში წარმომადგენლის მეშვეობით მონაწილეობაზე შესაბამისად ვრცელდება გარეგანობაში წარმომადგენლობის წესები (სამოქ. კოდ., მუხ. 103-ე-114-ე).

პირველი პუნქტი ადგენს მინდობილობის შინაარსობრივ ფარგლებს. კერძოდ, იგი შეძლება გაიცეს პარტნიორის მიერ წარმომადგენელზე გარკვეული ვადით ან კრებათა რაოდენობის მითითებით. სადამფუძნებლო შეთანხმება, საწარმოს ინტერესებიდან გამომდინარე, შესაძლოა, მინდობილობის სხვა წინაპირობებს, მათ შორის შებენიერებასაც, ადგენდეს. თუმცა იგი უსამართლოდ არ უნდა ბლუდავდეს კრებაში წარმომადგენლის მეშვეობით მონაწილეობის უფლებას.

პარტნიორის წარმომადგენლობის შესახებ მინდობილობა მოითხოვს წერილობით ფორმას. ხელმოწერის ნამდვილობის ნოტარიული დადასტურება ან მინდობილობის ნოტარიული დამოწმება სავალდებულო არ არის, თუმცა შესაძლოა დადგენილ იქნეს სადამფუძნებლო შეთანხმებით.

მუხლი 133. შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორის მიერ ხმის მიცემის წესები და მონაწილეობა პარტნიორთა გადაწყვეტილების მიღებაში

1. შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორის მიერ ხმის მიცემისა და პარტნიორთა გადაწყვეტილების მიღებაში მონაწილეობის წესებსა და პირობებს ადგენს წესდება. ამ წესებსა და პირობებზე მითითება აუცილებელია პარტნიორთა კრების მოწვევის დოკუმენტში ან პარტნიორთათვის გაგზავნილ გადაწყვეტილების პროექტში. თუ წესდება ამგვარი წესებსა და პირობებს არ შეიცავს, მათ განსაზღვრავს შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანო.

2. წესდებით შეიძლება გათვალისწინებულ იქნეს, რომ პარტნიორს, რომელიც არც პირადად და არც წარმომადგენლის მეშვეობით არ იღებს მონაწილეობას პარტნიორთა კრებაში, შეუძლია კრების ჩატარებამდე დისტანციურად წერილობით მისცეს ხმა დღის წესრიგით გათვალისწინებულ საკითხებს ამ მუხლის მე-3 პუნქტით დადგენილი წესით. ამ შემთხვევაში, მიიჩნევა რომ პარტნიორმა მონაწილეობა მიიღო პარტნიორთა კრების დღის წესრიგით გათვალისწინებული საკითხების განხილვაში.

3. თუ წესდებით დაშვებულია პარტნიორთა კრებაზე დამსწრე ან არმყოფი პარტნიორის მიერ ხმის მიცემა ტექნიკური საშუალებების გამოყენებით, ამგვარად მიცემული ხმა მხოლოდ მაშინ იქნება გათვალისწინებული, თუ შესაძლებელია ხმის უფლების გამოყენებაზე უფლებამოსილი პირისა და შესაბამისი წილების სარწმუნო იდენტიფიცირება. ელექტრონული კომუნიკაციის გზით ნების გამოვლენისას, აუცილებელია, იგი

დადასტურებული იქნეს ელექტრონული ხელმოწერით, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

4. ხმის უფლების გამოყენებაზე უფლებამოსილი პირისა და შესაბამისი წილების სარწმუნო იდენტიფიცირებაზე პასუხისმგებელია პარტნიორთა კრების თავმჯდომარე და კრების მომწვევი პირი/ორგანო, თუ წესდებით სხვა პირი/ორგანო არ არის განსაზღვრული.

იხ. ასევე 38-ე მუხლის განმარტება.

მუხლი უმთავრესად ეხება ტექნიკური საშუალებების გამოყენებით და კორესპონდენციით ხმის მიცემის უფლებას.

მსგავსი საშუალებების გამოყენებას შესაძლოა, ითვალისწინებდეს საზოგადოების სადამფუძნებლო შეთანხმება.

ამგვარი შესაძლებლობებით სარგებლობის წესსა და პირობებს ადგენს სადამფუძნებლო შეთანხმება ან დირექტორი. ასევე შესაძლოა, გამოყენების ზოგადი საფუძვლები აისახოს სადამფუძნებლო შეთანხმებაში, ხოლო ტექნიკური განხორციელების პირობები დადგინდეს დირექტორის გადაწყვეტილებით. უმთავრესი წინაპირობა არის ის, რომ ტექნიკური საშუალებებით ხმის მიცემის ნამდვილობისთვის ხმის მიმცემის საიმედო იდენტიფიცირება უზრუნველყოფილ იყოს.

ტექნიკური საშუალებებით, ასევე კორესპონდენციით ხმის მიცემა, გადაწყვეტილებაუნარიანობის დადგენის მიზნებისთვის, ითვლება კრებაზე დასწრებად.

მუხლი 134. ხმების აკუმულირების მეთოდის გამოყენება შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში

წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში ან პარტნიორთა გადაწყვეტილებით, შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანოს ან სამეთვალყურეო საბჭოს ასარჩევად გამოიყენება ამ კანონის 201-ე მუხლით განსაზღვრული ხმების აკუმულირების მეთოდი.

იხ. 201-ე მუხლის განმარტება.

მუხლი 135. წილი შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში

1. წილი წარმოადგენს უფლების საგანს, რომელიც განსაზღვრავს პირის მონაწილეობას შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების კაპიტალში.

2. პარტნიორთა შენატანები შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების კაპიტალში განისაზღვრება წილების პროპორციულად, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

პირველი პუნქტი წილის, როგორც უფლების, განსაზღვრის მცდელობაა. დეფინიციის მიხედვით, წილი, როგორც უფლება, ვლინდება სანარმოს კაპიტალში პირის მონაწილეობით და მას შესაბამისი უფლება-მოვალეობები უკავშირდება.

მეორე ნაწილი წილისა და შესაბამისი შენატანის პროპორციულობის დისპოზიციურ პრინციპს ადგენს, რომლისგან გადახვევა დასაშვებია სადამფუძნებლო შეთანხმებით.

მუხლი 136. შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების განთავსებული კაპიტალი

- 1. შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოებას შეიძლება ჰქონდეს განთავსებული კაპიტალი.**
- 2. თუ შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოებას აქვს მხოლოდ ნომინალური ღირებულების წილები, განთავსებული კაპიტალის ოდენობა უნდა შეადგენდეს ნომინალური ღირებულების წილების ჯამს. იმ შემთხვევაში თუ შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოებას განთავსებული აქვს როგორც ნომინალური ღირებულების მქონე, ასევე ნომინალური ღირებულების არმქონე წილები, განთავსებული კაპიტალის ოდენობა აღემატება ნომინალური ღირებულების მქონე წილების ჯამს. იმ შემთხვევაში, თუ შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოებას განთავსებული აქვს მხოლოდ ნომინალური ღირებულების არმქონე წილები, განთავსებული კაპიტალის ოდენობა შეიძლება განისაზღვროს ნებისმიერი ოდენობით.**
- 3. შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების განთავსებული კაპიტალი უნდა გამოისახოს ეროვნულ ვალუტაში.**
- 4. განთავსებული კაპიტალის თავდაპირველი ოდენობა განისაზღვრება შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების წესდებით. გადაწყვეტილება განთავსებული კაპიტალის ოდენობის ცვლილების შესახებ მიიღება პარტნიორების მიერ.**
- 5. წესდებით შეიძლება განისაზღვროს წილების/რომელიმე კლასის წილების მისაღებად მინიმალური შენატანი (წილის ნომინალური ღირებულება). ცალკეული წილის ნომინალური ღირებულება შეიძლება განისაზღვროს სხვადასხვა ოდენობით.**

დაფუძნების გართულების თავიდან ასაცილებლად კანონპროექტი არ განსაზღვრავს განთავსებული (საწესდებო) კაპიტალის მინიმალურ ოდენობას და არც მისი, როგორც საკუთარი კაპიტალის, სავალდებულო შემადგენელი ნაწილის არსებობას ადგენს. შესაბამისად, საწარმო შესაძლოა, არსებობდეს განთავსებული (საწესდებო) კაპიტალის, როგორც მყარი ოდენობის გარეშე.

თუკი პარტნიორები გადაწყვეტენ, რომ განთავსებული (საწესდებო) კაპიტალი, როგორც მყარი ციფრი, გაითვალისწინონ საკუთარი კაპიტალის სტრუქტურაში და ამასთან საწარმოს მხოლოდ ნომინალური ღირებულების წილები აქვს განთავსებული, განთავსებული (საწესდებო) კაპიტალი უნდა უდრიდეს წილების ნომინალური ღირებულების ჯამს. ამ გზით უზრუნველყოფილია განთავსებული (საწესდებო) კაპიტალის და წილების ურთიერთკავშირი, და გამოხატავს შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების კაპიტალის წილებად დაყოფის პრინციპს (126-ე მუხ., პირველი პუნქ.). ამავე პრინციპიდან გამომდინარე, თუკი საზოგადოების განთავსებული წილების ნაწილს არ გააჩნია ნომინალური ღირებულება, განთავსებული (საწესდებო) კაპიტალის ოდენობა უნდა აღემატებოდეს წილების ნომინალურ ღირებულებათა ჯამს.

მუხლი 137

საზოგადოების სადამფუძნებლო შეთანხმება უნდა ითვალისწინებდეს განთავსებული (სანაცვლო) კაპიტალის ოდენობას, რომლის ცვლილებაც პარტნიორთა კომპეტენციას მიეკუთვნება.

მე-5 პუნქტი განსაზღვრავს წილის ნომინალური ღირებულების ცნებას, რაც უკავშირდება სანაცვლოდ მინიმალური შენატანის ოდენობას. კანონი უშვებს ასევე სხვადასხვა წილისთვის სხვადასხვა ოდენობის ნომინალური ღირებულების დადგენას, ამ შემთხვევაში, სხვადასხვა ნომინალური ღირებულების წილი სხვადასხვა კლასს მიეკუთვნება.

მუხლი 137. შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების წილების კლასი

1. შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების წესდებით შეიძლება, დაშვებულ იქნეს წილების განსხვავებული კლასების არსებობა. წილები, რომლებიც იდენტურ უფლებებსა და ვალდებულებებს წარმოშობენ, ქმნიან წილების ერთ კლასს.

2. ერთი კლასის ყველა წილის ნომინალური ღირებულება უნდა იყოს ერთი და იგივე.

3. წილთა სხვადასხვა კლასთან დაკავშირებულ უფლებებსა და მოვალეობებს და მათ შინაარსს აწესრიგებს შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების წესდება.

4. გადანყვეტილება, რომელიც ეხება წილის რომელიმე კლასთან დაკავშირებული უფლებების ცვლილებას, მათ შორის, უფლებების განხორციელების ან ვალდებულებების შესრულების პროცედურის ცვლილებას, დამატებით საჭიროებს შესაბამისი კლასის განთავსებულ წილებთან დაკავშირებული ხმების საერთო ოდენობის სულ მცირე 3/4-ის მფლობელთა თანხმობას, თუ წესდების შესაბამისი ნაწილით, რომელიც პარტნიორების მიერ ერთხმად იყო მიღებული, სხვა რამ არ არის დადგენილი.

კანონი არსებითად სრულ თავისუფლებას აძლევს პარტნიორებს, საწარმოს საჭიროებებს მთავრად კაპიტალის სტრუქტურა, კერძოდ წილებთან დაკავშირებული და უფლებებისა და მოვალეობების თვალსაზრისით. ეს თავისუფლება არ ამოიწურება ჩვეულებრივი ან პრივილეგირებული წილების გამოშვებით. სადამფუძნებლო შეთანხმება უნდა განსაზღვრავდეს იმ უფლება-მოვალეობებს, რომლებიც წილების თითოეულ კლასს უკავშირდება, მათ შორის განკარგვის ან უფლებრივი დატვირთვის შეზღუდვებს.

მინორიტარების დაცვის მოთხოვნებიდან გამომდინარე, წილებთან დაკავშირებული უფლებების ცვლილება, პარტნიორთა გადანყვეტილების გარდა, საჭიროებს შესაბამისი კლასის განთავსებულ წილებთან დაკავშირებული ხმების საერთო ოდენობის 3/4-ის მფლობელ პარტნიორთა თანხმობას.

მუხლი 138. წილის სახეები და ახალი წილების გამოშვება

1. წილი განთავსებულად ითვლება, თუ ის გაცემულ იქნა შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების მიერ სხვა პირისთვის გარკვეული საზღაურის სანაცვლოდ, მიუხედავად იმისა, ეს საზღაური მიღებული აქვს შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებას თუ არა.

2. ნილები, რომლებზეც პარტნიორების გადანყვეტილებით ან წესდებით განსაზღვრულმა ორგანომ ან პარტნიორებმა მიიღეს გადანყვეტილება განთავსების შესახებ, წარმოადგენს გამოშვებულ ნილებს. გამოშვებული ნილები აღირიცხება რეესტრში და ისინი განთავსებამდე უფლებებსა და მოვალეობებს არ წარმოშობს. ნილების განთავსებას ახორციელებს შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანო.

3. ნილი, რომელიც პარტნიორთა გადანყვეტილებით შესაძლოა მომავალში იქნეს გამოშვებული და განთავსდეს, წარმოადგენს ნებადართულ ნილს. ნებადართული ნილების ოდენობა, კლასები, შესაბამისი ნილი შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების კაპიტალში, ასევე ნომინალური ღირებულება, მისი დადგენის შემთხვევაში, უნდა აისახოს შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების სადამფუძნებლო შეთანხმებაში.

4. პარტნიორთა გადანყვეტილებით ან სადამფუძნებლო შეთანხმებით შეიძლება დადგენილ იქნეს ის პირობები, რომელთა არსებობის შემთხვევაში და რომელთა შესაბამისადაც უნდა მოხდეს ნებადართული ნილების გამოშვება და განთავსება.

5. ნებადართული ნილების ფარგლებში ნილების გამოშვების შესახებ გადანყვეტილებას იღებენ პარტნიორები ან წესდებით განსაზღვრული ან პარტნიორთა გადანყვეტილებით უფლებამოსილი ორგანო. გადანყვეტილება უნდა შეიცავდეს ნილების ოდენობას, მის ნომინალურ ღირებულებას, თუ ასეთი ღირებულება დადგენილია, და კლასს. გადანყვეტილება ასევე შეიძლება შეიცავდეს ნილების განთავსების ვადებს, მინიმალურ ფასს ან სხვა პირობებს.

6. წესდება ან პარტნიორთა გადანყვეტილება შესაძლოა განსაზღვრავდეს, რომ გარკვეული პირობებით ნილების განუთავსებლობის შემთხვევაში, განუთავსებელი ნილები შეიძლება გაუქმებულ იქნეს, რაც, თავის მხრივ, შესაძლებელია იწვევდეს გამოშვებული ნილების ოდენობის შემცირებას გაუქმებული ნილების ოდენობით. შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანო ახორციელებს შესაბამის ცვლილებას წესდებაში.

7. თუ წესდება ამას ითვალისწინებს, პარტნიორთა გადანყვეტილებით, ნილები შეიძლება გაიყოს პარტნიორებზე ან ერთი ან რამდენიმე კლასის ნილების მფლობელ პარტნიორებზე პროპორციულად და შენატანების მოთხოვნის გარეშე (ნილების გამოშვება შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების ქონებიდან). ერთი კლასის ნილები არ შეიძლება გაიყოს როგორც ნილები შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების ქონებიდან სხვა კლასის ნილების მფლობელ პარტნიორებზე, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა გასაცემი ნილების ან მათი ნაწილის გამოშვებამდე, ამგვარ შესაძლებლობას ითვალისწინებდა წესდება, ან გამოსაშვები კლასის ნილების მფლობელი პარტნიორები ხმათა უმრავლესობით დაეთანხმებიან ასეთ გაცემას ან/და უკვე განთავსებულ ნილებში არ არსებობს გამოსაშვები ნილების კლასი.

მუხლის მიხედვით, შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების კაპიტალის სტრუქტურა დაუახლოვდა სააქციო საზოგადოების კაპიტალის სტრუქტურას. ამდენად, შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების წილობრივი კაპიტალიც შეიძლება ნებადართულ, გამოშ-

ვებულ და განთავსებულ წილებად დაიყოს. თუმცა ასეთი სტრუქტურა მხოლოდ საკანონმდებლო შეთავაზებაა და არა კაპიტალის სტრუქტურის გართულების მცდელობა. შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების კაპიტალი შესაძლოა, მარტივი ფორმით მხოლოდ განთავსებული წილების სახით ჩამოყალიბდეს.

ნებადართული წილები გულისხმობს საზოგადოების სადამფუძნებლო დოკუმენტში წილების სახეობებისა და მათი მაქსიმალური დასაშვები საერთო ოდენობის, ასევე მათთან დაკავშირებული უფლება-მოვალეობების აღწერას, მათ შორის ადგენს ნომინალურ ღირებულებას, ასეთის არსებობის შემთხვევაში. შესაბამისად, ნებადართული კაპიტალის (წილების) განსაზღვრის უფლებამოსილება პარტნიორებს ეკუთვნით.

გამოშვების ეტაპზე წილი იქმნება როგორც საკუთრებისა და ფლობის ობიექტი, მიუხედავად იმისა, არის თუ არა იგი კონკრეტული პარტნიორის საკუთრებაში. როგორც წესი, გამოშვება გარდამავალი ეტაპია განთავსებამდე. თუკი ამ ორ ეტაპს შორის არის დროითი შუალედი, რეესტრში უნდა აისახოს წილები უკვე გამოშვების ეტაპზე.

პარტნიორებისთვის წილების აქციების გადაცემით (განთავსებით) წილები უკვე განთავსებულ წილებად გარდაიქმნება.

ნებადართული წილების ფარგლებში წილების გამოშვების ან განთავსების შესახებ გადაწყვეტილებას შესაძლოა, პარტნიორები იღებენ. თუმცა უფრო პრაქტიკულია ამ უფლების გადაცემა სადამფუძნებლო შეთანხმებით ან გადაწყვეტილებით, მათ შორის დროებითაც, ხელმძღვანელი ან სამეთვალყურეო ორგანოსთვის; ასევე, პრაქტიკული საჭიროების გათვალისწინებით, გადაწყვეტილება უნდა შეიცავდეს ძირითად ინფორმაციას წილების თაობაზე, ამასთან, შეიძლება, ადგენდეს განთავსების ვადებს, განთავსების ფასს, განუთავსებლობის შედეგებს, მაგალითად: გაუქმებას და ნებადართული კაპიტალის შესაბამის შემცირებას, ასევე სხვა დამატებით პირობებს. თუკი განუთავსებლობის შედეგი წილების გაუქმება და ნებადართული კაპიტალის შესაბამისი შემცირებაა, ამისთვის, დამატებით, პარტნიორთა გადაწყვეტილება არ არის საჭირო. ხელმძღვანელ ორგანოებს შეუძლიათ, პარტნიორთა წინასწარ მიღებული გადაწყვეტილება თავად განახორციელონ სარეგისტრაციო მონაცემებში შესაბამისი ცვლილებების შეტანით.

მე-7 პუნქტი ეხება ახალი წილების გამოშვებას შეზღუდული პასუხისმგებლობის ქონების ხარჯზე, რაც კაპიტალის ნომინალურ ზრდას გულისხმობს, ვინაიდან ამ დროს საწარმოს აქტივი არ იზრდება. იგი ხორციელდება საწარმოს ქონების „კაპიტალიზაციით“ (მაგ.: თავისუფალი რეზერვები, გაუნაწილებელი მოგება) და არა პარტნიორთაგან ახალი შენატანების განხორციელების გზით. წილები გაიცემა არსებულ პარტნიორებზე არსებული პროპორციის შესაბამისად.

თუკი საწარმოს წილობრივი კაპიტალის რთული სტრუქტურა აქვს, ე.ი. სხვადასხვა სახის (კლასის) წილებს უშვებს ერთი კლასის წილები, როგორც წესი, გაიცემა ამავე კლასის წილების მფლობელებზე. გამონაკლები დასაშვებია, როცა წილების განთავსებამდე ეს გათვალისწინებულია წესდებით, გამოსაშვები კლასის წილების მფლობელი პარტნიორები ხმათა უმრავლესობით დაეთანხმებიან ამგვარ გამოცემას, ან გაიცემა ახალი კლასის წილები.

მუხლი 139. შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების ახალი წილების უპირატესი შესყიდვის უფლება

1. თუ წესდება სხვა რამეს არ ითვალისწინებს, პარტნიორებს აქვთ შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების მიერ გამოშვებული ახალი წილების უპირატესი შესყიდვის უფლება.

2. თუ წესდება ან ამ მუხლის მე-6 პუნქტის შესაბამისად მიღებული გადანაცვტილება სხვა რამეს არ ითვალისწინებს, შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოებას არ აქვს უფლება, განათავსოს გამოშვებული წილები ან განახორციელოს ნებისმიერი პირობებით განთავსების შეთავაზება პირთა განუსაზღვრელი წრისთვის, ვიდრე იგი წერილობით არ შესთავაზებს პარტნიორებს გამოშვებული წილების შექენას იმავე პირობებით და ამისთვის არ განუსაზღვრავს გონივრულ ვადას.

3. უპირატესი შესყიდვის უფლების გამოყენების შეთავაზების შემთხვევაში, შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოებამ პარტნიორს უნდა მისცეს ამ უფლების გამოყენებისთვის გონივრული ვადა, მაგრამ არანაკლებ 14 დღისა.

4. უპირატესი შესყიდვის უფლება მოქმედებს წილის პროპორციულად, თუ ყველა პარტნიორი უპირატესი შესყიდვის უფლების გამოყენების სხვა წესზე არ შეთანხმდა. იმ შემთხვევაში, თუ პროპორციულობის დაცვით შეთავაზებული წილები ზუსტად ვერ ნაწილდება პარტნიორებს შორის, იმ წილების უპირატესი შესყიდვის წესს, რომელიც ვერ ნაწილდება პარტნიორებს შორის, განსაზღვრავენ პარტნიორები ხმათა უმრავლესობით.

5. პარტნიორს, რომელსაც აქვს გამოშვებული წილების უპირატესი შესყიდვის უფლება, შეუძლია, ამ მუხლის მე-3 პუნქტით განსაზღვრულ ვადაში, უარი თქვას ამ უფლებაზე ნებისმიერი მესამე პირის სასარგებლოდ.

6. ახალი წილის გამოშვებისას, უპირატესი შესყიდვის უფლება შეიძლება შეიზღუდოს ან გამოირიცხოს პარტნიორთა გადანაცვტილებით, რომელიც მიიღება კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა არანაკლებ 3/4-ის უმრავლესობით. გადანაცვტილება შეიძლება მიღებულ იქნეს მხოლოდ ხელმძღვანელი ორგანოს მოხსენების საფუძველზე, რომელშიც უნდა მიეთითოს შებენიერის ან გამორიცხვის გონივრული საფუძველები და დასაბუთდეს წილის გადაცემის ღირებულება.

მუხლი ეხება ახალი წილების პროპორციულ უპირატესი შესყიდვის უფლებას. ეს უფლება შეიძლება გამოირიცხოს წესდებით ან კონკრეტული კაპიტალის გამრდის ფარგლებში კენჭისყრაში მონაწილე პარტნიორთა 3/4-ის გადანაცვტილებით. ამ შემთხვევაში დირექტორი/დირექტორები ვალდებული არიან, წერილობით დაასაბუთონ შებენიერის ან გამორიცხვის საჭიროება.

წესდების შესაბამის ცვლილებაზე ვრცელდება 137-ე მუხლის მე-4 პუნქტის დანაწესი. პროპორციულობის პრინციპი შესაძლოა, დაირღვეს, თუკი ამას დაეთანხმება ყველა პარტნიორი.

უპირატესი შესყიდვის უფლების გამოყენებისთვის დადგენილი პროცედურის გავლამდე საზოგადოებას არ აქვს უფლება, მესამე პირებზე განათავსოს ახალი წილები. უფლების გამოყენებისთვის პარტნიორებს უნდა მიეცეთ, სულ მცირე, 14 დღე. პარტნიორს უფლება

აქვს, უარი თქვას გამოყენებაზე. ასეთად ჩაითვლება ვადის უშედეგოდ გასვლაც, მათ შორის, შესამე პირის სასარგებლოდ. სადამფუძნებლო შეთანხმება შესაძლოა, გლუდავდეს შესამე პირის სასარგებლოდ უარის თქმას, ან ამისთვის დანარჩენი პარტნიორების თანხმობას მოითხოვდეს.

უპირატესი შესყიდვის უფლების გამოყენების სხვა დეტალები შესაძლოა, განისაზღვროს სადამფუძნებლო შეთანხმებით.

მუხლი 140. შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორის მიერ შენატანის განხორციელება

- 1. პარტნიორი ვალდებულია, შეთანხმებული შენატანი განხორციელოს ფულადი ან ნებისმიერი არაფულადი სახით, თუ არაფულადი შენატანი წესდებით აკრძალული არ არის.**
- 2. პარტნიორთა კრებას შეუძლია, გაათავისუფლოს პარტნიორი შენატანის განხორციელების ვალდებულებისგან, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა შენატანი აუცილებელია კრედიტორთა მოთხოვნების ან სამენარშეო საზოგადოების ფუნქციონირებისთვის მნიშვნელოვანი ინტერესის დასაკმაყოფილებლად.**
- 3. თუ შენატანის განხორციელების ვალდებულებისგან გათავისუფლება ეხება ნომინალური ღირებულების მქონე წილს, გათავისუფლება დასაშვებია მხოლოდ განთავსებული კაპიტალის შესაბამისად შემცირების გზით.**
- 4. შენატანი უნდა შესრულდეს წესდებით ან პარტნიორთა შეთანხმებით გათვალისწინებული წესით. შენატანების სრულად ან ნაწილობრივ შეტანა არ არის სავალდებულო წილების განთავსებისთანავე. შენატანის განხორციელების ვადასთან დაკავშირებით შეთანხმების არარსებობის შემთხვევაში, შენატანი უნდა განხორციელდეს სამენარშეო საზოგადოების მოთხოვნებიდან გონივრულ ვადაში, რაც განისაზღვრება სამენარშეო საზოგადოების საჭიროების, პარტნიორთა ქონებრივი მდგომარეობისა და შესასრულებელი ვალდებულების მოცულობის გათვალისწინებით.**

სააქციო საზოგადოებისგან განსხვავებით, ქონების შეტანაუნარიანობის თვალსაზრისით, შპს-ისთვის შეზღუდვა არ არის დადგენილი.

პარტნიორთა გადაწყვეტილებით, შესაძლოა, პარტნიორი გათავისუფლდეს შეუტანელი შენატანის განხორციელების ვალდებულებისგან, თუკი სანარშოს უნარი, დააკმაყოფილოს კრედიტორები, არ მცირდება. გარდა ამისა, ამ დროს დაცული უნდა იქნეს პარტნიორთა თანასწორუფლებიანობის პრინციპი (36-ე მუხ., მე-2 პუნქ.). თუკი შპს-ს აქვს განთავსებული (სანესდებო) კაპიტალი, და განთავისუფლება ეხება ნომინალური ღირებულების მქონე წილებს, შესაბამისად უნდა შემცირდეს განთავსებული (სანესდებო) კაპიტალი.

კანონი ასევე არ ადგენს შენატანის განხორციელების სავალდებულო ვადებს და არ განიხილავს წილის განთავსების წინაპირობად შენატანის განხორციელებას. სადამფუძნებლო შეთანხმება შესაძლოა, დეტალურად აწესრიგებდეს შეტანის განხორციელების წესს, წინაპირობებსა და ვადებს. თუკი ვადები არ არის დადგენილი, შენატანი მოთხოვნიდან გონივრულ ვადაში უნდა იქნეს განხორციელებული. შენატანი შეტანილ უნდა იქნეს წესდებით ან პარტნიორთა შეთანხმებით გათვალისწინებული წესით.

მუხლი 141. შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორის მიერ შენატანის განხორციელებლობა და მისი შედეგები

1. თუ პარტნიორი არ განახორციელებს შენატანს ამისთვის განსაზღვრულ ვადაში, ვადაგადაცილებული შენატანის ღირებულებას ვერცხება ვადის გადაცილების წლიური პროცენტი საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ შესაბამისი პერიოდისთვის დადგენილი რეფინანსირების განაკვეთის ორმაგი ოდენობით, თუ წესდება სხვა რამეს არ ითვალისწინებს.

2. თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი, შენატანის ვადის გადაცილების შემთხვევაში, ხელმძღვანელ ორგანოს შეუძლია დაიწყოს წილის ჩამორთმევის პროცესი, რის შესახებაც პარტნიორს უნდა გაეგზავნოს შეტყობინება და მიეცეს დამატებითი ვადა შენატანის განხორციელებისათვის. დამატებითი ვადა არ უნდა იყოს 30 დღეზე ნაკლები.

3. დამატებითი ვადის უშედეგოდ გასვლის შემდეგ, დამრღვევი პარტნიორს ეგზავნება შესაბამისი წერილობითი შეტყობინება და ის შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების სასარგებლოდ კარგავს თავის წილს, განხორციელებულ ნაწილობრივ შენატანს და დაკავშირებულ უფლებებს. შეუტანელ შენატანთან დაკავშირებული მოთხოვნები რჩება ძალაში.

პროექტის 141-ე მუხლი, წილის სანაცვლო შენატანის შეუტანლობის გამო, წილის ჩამორთმევის წესს ადგენს. ამ მექანიზმის ამოქმედება შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების უფლებაა და არა შენატანის ვადაში შეუტანლობის ავტომატური სამართლებრივი შედეგი. სადამფუძნებლო შეთანხმებით, შესაძლოა, გამოირიცხოს კიდევ ამ უფლების გამოყენება. ასევე შესაძლებელია წესდებით ალტერნატიული სანქციების, შენატანის დროულად განხორციელების უზრუნველყოფი სანქციების დაწესება (მაგ.: გასხვისების და უფლებრივი შებენიერი, დივიდენდის ხარჯზე გაქვითვა აშ.).

თუკი შენატანის განხორციელების ვადა დაირღვა და საზოგადოებამ, რომელსაც პროცესში დირექტორი წარმოადგენს, წილის ჩამორთმევის გზა აირჩია, უნდა გააფრთხილოს პარტნიორი მოსალოდნელი შედეგის შესახებ და, სულ მცირე, 30-დღიანი დამატებითი ვადა უნდა მისცეს მას. იგივე წესი გამოიყენება, თუკი საზოგადოების მოთხოვნიდან გონივრულ ვადაში პარტნიორმა არ განახორციელა შენატანი, თუკი კონკრეტული ვადა შენატანის განხორციელებისთვის არ არის გათვალისწინებული.

საზოგადოება ვალდებულია, დამატებითი ვადა მისცეს პარტნიორს. დამატებითი ვადის უშედეგოდ გასვლის შემდეგ საზოგადოების ცალმხრივი მიღებასავალდებულო ნების გამოვლენით პარტნიორი კარგავს წილს და განხორციელებულ ნაწილობრივ შენატანს. შეუტანელ შენატანთან დაკავშირებით საზოგადოების მოთხოვნა ძალაში რჩება. ეს დანაწესი კრედიტორების დაცვის მიზნით არის ნაკარნახევი, ვინაიდან წილის ჩამორთმევით (მის კვლავ განთავსებამდე) საზოგადოების დანაკლისი შეუტანელი შენატანიდან გამომდინარე არ აღმოფხვრილა. საზოგადოებას შეუძლია, ნებისმიერი ფორმით გაასხვისოს ჩამორთმეული წილი, მათ შორის: დანარჩენი პარტნიორების შენატანებით შეავსოს დეფიციტი, ან ახალ პარტნიორს გადასცეს იგი. წესდება შესაძლებელია, ითვალისწინებდეს ასევე ქონებრივი დანაკლისის შევსების სხვა ფორმებსაც (მაგ.: აუქციონის წესით გასხვისება, დანარჩენი

პარტნიორების მიერ დანაკლისი შევსების ვალდებულება (ამ შემთხვევაში, თუკი აღნიშნული დებულება ცვლილების სახით შედის წესდებაში, მას ყველა პარტნიორმა უნდა დაუჭიროს მხარი)).

მუხლი 142. სავალდებულო და ნებაყოფლობითი დამატებითი შენატანი

1. წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს პარტნიორთა გადანყვეტილებით პარტნიორების მიერ დამატებითი შენატანის ფულადი სახით განხორციელების ვალდებულებას და ადგენდეს, თუ რომელ წილს ეხება დამატებითი შენატანის ვალდებულება. ასეთ შემთხვევაში, წესდება უნდა განსაზღვრავდეს დამატებითი შენატანის მაქსიმალურ ოდენობას.

2. პარტნიორები წილების პროპორციულად ახორციელებენ დამატებით შენატანს, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი.

3. პარტნიორს, ხელმძღვანელი ორგანოს თანხმობით, ნებაყოფლობით შეუძლია განახორციელოს დამატებითი შენატანი, მათ შორის, არაფულადი სახით, მაშინაც კი, როცა წესდება დამატებითი შენატანის განხორციელების ვალდებულებას არ ითვალისწინებს.

4. დამატებითი სავალდებულო შენატანის განუხორციელებლობის შემთხვევაში, შესაბამისად გამოიყენება ამ კანონის 141-ე მუხლი, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა პარტნიორი ამ კანონის 146-ე მუხლის შესაბამისად გადის შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან.

5. თუ პარტნიორთა მიერ ერთხმად მიღებული გადანყვეტილებით სხვა რამ არ არის დადგენილი, დაუშვებელია ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გადანყვეტილების მიღება იმგვარად, რომ რომელიმე პარტნიორს ეკისრებოდეს მისი წილის საბაზრო ღირებულების ნახევარზე მეტის გადახდის ვალდებულება.

6. თუ პარტნიორთა მიერ ერთხმად მიღებული გადანყვეტილებით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ამ მუხლის პირველი პუნქტით განსაზღვრული გადანყვეტილების მიღება დასაშვებია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ წინა ასეთივე გადანყვეტილების სრულად შესრულებიდან გასულია სულ მცირე 2 წელი.

დამატებითი შენატანი პარტნიორის დამატებითი ვალდებულების ფორმაა, რომელიც საზოგადოებისთვის ფინანსური დახმარების განევას გულისხმობს, მის კაპიტალში ფულადი შენატანის განხორციელებით. წილის სანაცვლოდ, შენატანისგან განსხვავებით, დამატებითი შენატანი არ ახდენს გავლენას წილების პროპორციაზე. თუმცა, თუკი პარტნიორების სხვა რამეზე არ შეთანხმებულან, დამატებითი შენატანი პარტნიორებზე წილების პროპორციულად უნდა გადანაწილდეს.

პარტნიორის მიერ თავისი შესაძლო ფინანსური ტვირთის განჭვრეტის მიზნით, სადამფუძნებლო შეთანხმება უნდა ითვალისწინებდეს, სულ მცირე, დამატებითი შენატანის მაქსიმალურ ოდენობას. მისი ცვლილება შესაძლებელია პარტნიორთა მიერ, 3/4-ის უმრავლესობით. პარტნიორს, რომელიც ეწინააღმდეგება გადანყვეტილებას, ენიჭება გასვლისა და წილის კომპენსაციის მოთხოვნის უფლება (146-ე მუხ., პირველი პუნქ., დ) ქვეპუნქტი).

ორმხრივი ნების შემთხვევაში პარტნიორს შეუძლია, ნებაყოფლობითაც განახორციელოს დამატებითი შენატანი, მათ შორის არაფულადი სახითაც.

სავალდებულო დამატებითი შენატანის შეუტანლობაზე ვრცელდება შენატანის შეუტანლობის ზოგადი სამართლებრივი შედეგები.

მუხლი 143. შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების წილის გადაცემა

- 1. თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული, პარტნიორს შეუძლია გაასხვისოს ან უფლებრივად დატვირთოს თავისი წილი, შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოებისა და პარტნიორთა თანხმობის გარეშე.**
- 2. გადაწყვეტილება, რომელიც ზღუდავს, კრძალავს ან/და პარტნიორების ან შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების თანხმობაზე დამოკიდებულს ხდის პარტნიორის მიერ თავისი წილის გადაცემას ან უფლებრივად დატვირთვას ანდა ცვლილება შეაქვს მოქმედ აკრძალვაში ან შებენიერებაში ან წილის გადაცემის ან უფლებრივად დატვირთვისათვის საჭირო თანხმობის გაცემის წესში, მიიღება მხოლოდ ყველა იმ პარტნიორის თანხმობით, რომელსაც აღნიშნული აკრძალვა ან შებენიერება ეხება.**
- 3. წილის გადაცემის შესახებ შეთანხმება უნდა გაფორმდეს წერილობით.**
- 4. პარტნიორი ვალდებულია, შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოებას აცნობოს წილის გადაცემის თაობაზე შესაბამისი შეთანხმების გაფორმებისთანავე.**
- 5. წილის გადაცემა ძალაში შედის წილის ახალი პარტნიორის სახელზე მარეგისტრირებულ ორგანოში რეგისტრაციით. შესაბამისად გამოიყენება კეთილსინდისიერი შემძენის შესახებ საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი ნორმები.**
- 6. წილის გასხვისების მომენტში გასხვისებულ წილთან დაკავშირებული შეუსრულებელი ვალდებულებებისათვის შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების წინაშე სოლიდარულად აგებენ პასუხს წილის გამსხვისებელი და წილის შემძენი პარტნიორები, თუ წესდება სხვა რამეს არ ითვალისწინებს.**

წილის, როგორც მიმოქცევადი უფლების, გადაცემა ან უფლებრივი დატვირთვა არ მოითხოვს საზოგადოების ან პარტნიორთა თანხმობას. აღნიშნული თავისუფლების შებენიერება ან გამორიცხვა – სადამფუძნებლო შეთანხმებაში შესაბამისი ცვლილების შეტანა – ყველა იმ პარტნიორის თანხმობას საჭიროებს, რომელთაც აღნიშნული შებენიერება ან აკრძალვა ეხება. პარტნიორის ვალდებულებაა, საზოგადოებას აცნობოს წილის გადაცემის შესახებ, ვალდებულებითსამართლებრივი შეთანხმების გაფორმებამდე, რაც დაკავშირებულია დირექტორის უფლებამოსილებასთან, მიმართოს რეესტრს პარტნიორის ცვლილების თაობაზე (მე-13 მუხ., მე-2 პუნქტი). შეთანხმება მოითხოვს მარტივ წერილობით ფორმას.

ბრუნვის სტაბილურობის ინტერესებიდან გამომდინარე, მე-5 პუნქტი წილის გადაცემას უკავშირებს საჯარო რეესტრში შესაბამის რეგისტრაციას. არასწორი რეგისტრაციის შემთხვევაში, კეთილსინდისიერი შემძენის უფლებები დაცულია ამავე პუნქტის მე-2 წინადადებით.

განუხორციელებელ შენატანთა დაკავშირებით, პასუხისმგებლობა წილის გასხვისების შემთხვევაში, სოლიდარულად ნაწილდება გამსხვისებელსა და შემძენს შორის, თუმცა სადამფუძნებლო შეთანხმება შესაძლოა, განსხვავებულ წესს ითვალისწინებდეს. პასუხისმგებ-

ლობიდან გამომდინარე, ფინანსური ტვირთის გადანაწილება შემცენსა და გამსხვილებელს შორის შესაძლოა, მათივე შეთანხმებით განსხვავებულად მოწესრიგდეს.

მუხლი 144. საკუთარ კაპიტალში წილების შექმნა შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების მიერ

1. შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების მიერ საკუთარ კაპიტალში წილების შექმნის შემთხვევაში, შესაბამისად გამოიყენება ამ კანონის 147-ე მუხლის პირველი, მე-4 და მე-7 პუნქტები. დასაშვებია საკუთარ კაპიტალში წილის შექმნა, რომლის შენატანი ბოლომდეა განხორციელებული.
2. დაუშვებელია შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების მიერ საკუთარ კაპიტალში იმ წილების სრულად შექმნა, რომელთაც აქვთ შეუზღუდავი ხმის უფლება ან ლიკვიდაციის პროცესის დასრულებისას შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ქონების მიღების უფლება.
3. შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების მიერ საკუთარ კაპიტალში წილის შექმნის შემთხვევაში, ან ამავე წილის საზოგადოების შვილობილი საწარმოს მიერ შექმნის შემთხვევაში, ასეთი წილები მხედველობაში არ მიიღება ხმის დათვლის, ქონების განაწილების, საზოგადოების დაშლის მოთხოვნის და წილის შესაკუთრებიდან გამომდინარე სხვა უფლებების რეალიზაციის მიზნებისთვის.
4. თუ წესდება ითვალისწინებს საკუთარ კაპიტალში შექმნილი წილების გაუქმებას, წილების გაუქმების შესახებ გადაწყვეტილებას იღებენ პარტნიორები და გაუქმება უნდა აისახოს წესდებაში.
5. ამ კანონის ან წესდების დარღვევით საკუთარ კაპიტალში შექმნილი წილები უნდა გაიყიდოს ან გაუქმდეს იმ კალენდარული წლის დასრულებამდე, რომელშიც მოხდა შექმნა.
6. ამ მუხლის მოთხოვნები შესაბამისად ვრცელდება მესამე პირის მიერ თავისი სახელით შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ხარჯზე შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების კაპიტალში წილების შექმნაზე.

საწარმოს მიერ საკუთარი წილის შექმნა დასაშვებია. მასზე იგივე შეზღუდვა ვრცელდება, რაც დივიდენდის განაწილებაზე. შესაბამისად, განთავსებული წილების გამოსყიდვა დასაშვებია წმინდა აქტივის ფარგლებში. განთავსებული კაპიტალის არსებობის შემთხვევაში, მას უნდა გამოაკლდეს განთავსებული კაპიტალის ოდენობა. დასაშვებია გამოსყიდვის წინაპირობაა, ასევე დადებითი გადახდისუნარიანობის პროგნოზი. გარდა ამისა, გამოსყიდვა არ უნდა მოხდეს იმგვარად, რომ ამის შედეგად ხმის უფლების მქონე წილები და წილები, რომელთაც ლიკვიდაციის შემდეგ ნარჩენი ქონების მიღების უფლება უკავშირდება, მთლიანად იქნეს გამოსყიდული.

გამოსყიდული წილებიდან გამომდინარე, უფლებები ჩერდება, რათა არ მოხდეს საწარმოს ხელმძღვანელების მიერ წილებიდან გამომდინარე უფლების საწარმოს საწინააღმდეგო მიზნებით გამოყენება. იგივე წესი ვრცელდება შვილობილი საწარმოს საკუთრებაში არსებულ წილებზე.

საკუთარი წილების სამართლებრივ ბედს სადამფუძნებლო შეთანხმება განსაზღვრავს, რაც, შესაძლოა, მათ გაუქმებასაც ადგენდეს. გაუქმება სავალდებულოა, თუკი საკუთარი წილის შექმნა კანონდარღვევით მოხდა და მიმდინარე კალენდარული წლის განმავლობაში ვერ განთავსდა.

მე-6 პუნქტი ეხება შემთხვევებს, როცა შემძენი სანარმოს ე.წ. ცრუმაგიერი პირია.

მუხლი 145. პარტნიორის გარიცხვა შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან

1. მნიშვნელოვანი საფუძვლის არსებობის შემთხვევაში, პარტნიორთა გადანაცვებით, შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების სარჩელის საფუძველზე, სასამართლოს შეუძლია მიიღოს გადანაცვტილება პარტნიორის შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან გარიცხვის თაობაზე.

2. მნიშვნელოვან საფუძვლად ითვლება ისეთი გარემოებები, როცა პარტნიორი მნიშვნელოვან ზიანს აყენებს შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების ინტერესებს ან მისი პარტნიორად დარჩენა საზიანოა შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების შემდგომი საქმიანობისთვის, თუ პარტნიორი წერილობით უშედეგოდ იქნა შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების მიერ გაფრთხილებული შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების ინტერესების დამაზიანებელი ქმედების შეწყვეტისა და შესაძლო გარიცხვის შესახებ.

3. თუ წესდება უფრო დიდ უმრავლესობას არ ითვალისწინებს, ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული პარტნიორთა გადანაცვტილება მიიღება კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უმრავლესობით, მაგრამ არანაკლებ საზოგადოების წილთა საერთო ოდენობის ნახევრისა. ამ შემთხვევაში, პარტნიორს, რომლის წინააღმდეგაც უნდა იქნეს მიღებული გადანაცვტილება, აქვს ხმის უფლება. შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში, რომელსაც ჰყავს ორი პარტნიორი, გადანაცვტილება მიიღება მეორე პარტნიორის მიერ ამ კანონის 21-ე მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად.

4. ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული სარჩელით შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოებას შეუძლია მიმართოს სასამართლოს პარტნიორთა შესაბამისი გადანაცვტილების მიღებიდან 30 დღის ვადაში.

5. შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების მოთხოვნით, სასამართლოს შეუძლია, საქმეზე საბოლოო გადანაცვტილების მიღებამდე, პარტნიორს შეუჩეროს ხმის ან სხვა არაქონებრივი უფლებები.

6. სასამართლოს მიერ პარტნიორის შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან გარიცხვის შესახებ გადანაცვტილების მიღების შემთხვევაში, პარტნიორი გარიცხულად ითვლება სასამართლოს გადანაცვტილების კანონიერ ძალაში შესვლის მომენტიდან.

7. გარიცხული პარტნიორის წილები შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოებას გადაეცემა. წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს გარიცხული პარტნიორის წილების პროპორციულად გადაცემას დარჩენილი პარტნიორებისთვის ან წილის/წილების გაუქმებას.

8. გარიცხულ პარტნიორს უნდა აუნაზღაურდეს წილის სამართლიანი ფასი. შესაბამისად გამოიყენება ამ კანონის 147-ე მუხლის პირველი, მე-4 და მე-7 პუნქტები.

პარტნიორის გარიცხვა დასაშვებია მხოლოდ მნიშვნელოვანი საფუძვლის არსებობისას. მნიშვნელოვანი საფუძვლის არსებობის ცალკეული შემთხვევების დადგენა სასამართლო პრაქტიკის ამოცანაა. მე-2 პუნქტი შეიცავს ზოგად კრიტერიუმებს, რომლებიც გულისხმობს პარტნიორის მიერ საზოგადოების ინტერესებისთვის საზიანო ქმედებების განხორციელებას, რაც, ნდობის დარღვევის გამო, შეუძლებელს ხდის თანაპარტნიორებისთვის, საზოგადოების ინტერესებიდან გამომდინარე, მასთან ერთად საქმიანობას. ზიანის დადგომა ამისთვის არ არის აუცილებელი.

გარიცხვის წინაპირობაა ისიც, რომ საზიანო ქმედებების შეწყვეტისკენ გარიცხვაზე მითითებით პარტნიორი უშედეგოდ იქნა გაფრთხილებული საზოგადოების (დირექტორის) მიერ. დირექტორის შესაბამისი წერილობითი გაფრთხილება შესაძლოა, ეყრდნობოდეს პარტნიორთა გადანყვეტილებას.

გარიცხვის სამართლებრივი საფუძველია სასამართლოს გადანყვეტილება.

გარიცხვის სარჩელი შეაქვს საზოგადოებას (დირექტორს) გასარიცხი პარტნიორის წინააღმდეგ, პარტნიორთა შესაბამისი გადანყვეტილების საფუძველზე. პარტნიორების მიერ ამ უფლების ბოროტად გამოყენების თავიდან აცილების მიზნით, გასარიცხ პარტნიორს არ ერთმევა ხმის უფლება. ამდენად, პრაქტიკაში უმცირესობაში მყოფი პარტნიორის/ების მიერ უმრავლესობის გარიცხვა არსებითად შეუძლებელი იქნება.

რაც შეეხება 2 პარტნიორის შემთხვევას, უნდა დავასკვნათ, რომ აქ ორი პარტნიორის თანაბარ მონაწილეობაზეა საუბარი. მხოლოდ ამ შემთხვევაში ერთმევა გარიცხვის „კანდიდატ“ პარტნიორს ხმის უფლება.

სასამართლოს შეუძლია, გადანყვეტილების მიღებამდე მოსარჩელის მოთხოვნით, მოპასუხე პარტნიორს შეუჩეროს არაქონებრივი უფლებები, რომელთაგანაც უმთავრესია ხმის უფლება. მსგავს შემზღუდავს შესაძლოა, შეიცავდეს სანარმოს სადამფუძნებლო შეთანხმებაც. მოპასუხე პარტნიორ-დირექტორის შემთხვევაში, სადამფუძნებლო შეთანხმება შესაძლოა, შეიცავდეს ხელმძღვანელობითი უფლებების შეჩერების ან შეზღუდვის შესახებ დანაწესსაც. იგივე შესაძლოა, მიღწეულ იქნეს, უზრუნველყოფის ღონისძიებების გამოყენების ფარგლებში, საზოგადოების ზიანის თავიდან ასაცილებლად.

გარიცხული პარტნიორის წილი საზოგადოებას უბრუნდება. იგი შესაძლოა, გაუქმდეს ან კვლავ განთავსდეს, მათ შორის პროპორციულად დარჩენილ პარტნიორებზე.

გარიცხვა არ ქმნის გარიცხული პარტნიორის ქონებრივი უფლებების დამიანების საფუძველს. ამდენად, მას სრულად უნდა აუნაზღაურდეს წილის სამართლიანი (საბაზრო) ღირებულება. კაპიტალის დაცვის მოსაზრებიდან გამომდინარე, ანაზღაურება უნდა მოხდეს დივიდენდის განაწილებისთვის დადგენილ ფარგლებში.

თუკი უკვე გარიცხვის თაობაზე პარტნიორთა გადანყვეტილების მიღებისას არ სრულდება 147-ე მუხლის პირობები (დივიდენდის დასაშვებობის წინაპირობები) გადანყვეტილება ბათილია (41-ე მუხ., პირველი პუნქ., მ) ქვეპუნქტი). თუკი კანონის დაცვით წილის ღირებულების ანაზღაურება ვერ ხერხდება 147-ე მუხლის მოთხოვნათა დაცვის შეუძლებლობის გამო (ე.ი. 147-ე მუხლის პირობები გადანყვეტილების მიღების შემდეგ აღარ არსებობს),

პარტნიორები, რომელთაც მიიღეს გარიცხვის ვალდებულება, საკორპორაციოსამართლებრივი კეთილსინდისიერებისა და ერთგულების (36-ე მუხ., 1-ლი პუნქტი) პრინციპიდან გამომდინარე, ისინი ვალდებული არიან, უზრუნველყონ გადაწყვეტილების კანონის შესაბამისად შესრულება, მათ შორის, აუცილებლობის შემთხვევაში, პროპორციულად აღჭურვილ საწარმოს შესაბამისი სახსრებით გარიცხულის წილის ღირებულების ასანაზღაურებლად, ან მიიღონ გადაწყვეტილება დაშლის შესახებ. ამ შემთხვევაში, ვინაიდან გარიცხული პარტნიორი საზოგადოების ქონებიდან, პარტნიორთა უმოქმედობის გამო, შესაბამისად ვერ კმაყოფილდება, მას შეუძლია, დანაკლისი თანხა პროპორციულად მოითხოვოს პარტნიორებისგან, რომელთაც გარიცხვის გადაწყვეტილება მიიღეს. სადამფუძნებლო შეთანხმება შესაძლოა, განსხვავებულად და დეტალურად აწესრიგებდეს გარიცხული პარტნიორის წილის ღირებულების კომპენსაციის, მათ შორის პარტნიორთა სუბსიდიური პასუხისმგებლობის ფორმებსაც.

მუხლი 146. პარტნიორის გასვლა შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან

1. პარტნიორს უფლება აქვს, გავიდეს სამენარმო საზოგადოებიდან წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევებში ან, თუ შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების ხელმძღვანელობის ან პარტნიორთა ქმედებები მნიშვნელოვნად აზიანებს მის ინტერესებს, ან არსებობს შემდეგი მნიშვნელოვანი საფუძვლები:

- ა) შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების საქმიანობის საგანი მნიშვნელოვნად შეიცვალა;
- ბ) შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოებას ბოლო 3 წლის განმავლობაში არ გაუნაწილებია დივიდენდი, მიუხედავად იმისა, რომ შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების ფინანსური მდგომარეობა ამის საშუალებას იძლეოდა;
- გ) შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოებამ მიიღო ამ კანონის 140-ე მუხლის მე-4 პუნქტით გათვალისწინებული გადაწყვეტილება;
- დ) პარტნიორებმა მიიღეს გადაწყვეტილება დამატებითი შენატანის განხორციელების ვალდებულების შესახებ, რომელიც მასზეც ვრცელდება;
- ე) წესდებით გათვალისწინებული სხვა საფუძვლები.

2. თუ ამ მუხლის პირველ პუნქტში დასახელებული გარემოებების წარმოშობის საფუძველია პარტნიორთა გადაწყვეტილება, პარტნიორს გასვლის უფლება მხოლოდ იმ შემთხვევაში წარმოეშობა, თუ მას გადაწყვეტილებისთვის მხარი არ დაუჭერია.

3. პარტნიორმა შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოებას წერილობით უნდა შეატყობინოს საზოგადოებიდან გასვლისა და გასვლის მიზეზების თაობაზე. შეტყობინების მიღებისთანავე შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანო პარტნიორებს აცნობებს პარტნიორის გასვლის შესახებ, რის შემდეგაც პარტნიორები იღებენ გადაწყვეტილებას გასვლის მსურველი პარტნიორისათვის გასვლაზე თანხმობის მიცემის, ასევე, მისი წილის შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოებისთვის გადაცემის, დანარჩენ პარტნიორებზე პროპორციულად გადანაწილების ან გაუქმების თაობაზე.

4. თუ შესაბამისი შეტყობინების მიღებიდან 30 დღის ვადაში, პარტნიორები არ მიიღებენ ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებულ გადაწყვეტილებებს ან გადაწყვეტილებით უარს იტყვიან პარტნიორის გასვლაზე თანხმობის გაცემაზე, ხელმძღვანელი ორგანო ამის შესახებ დაუყოვნებლივ აცნობებს გასვლის მსურველ პარტნიორს. თუ ხელმძღვანელი ორგანო, შესაბამისი შეტყობინების მიღებიდან 30 დღის ვადაში, არ აცნობებს გასვლის მსურველ პარტნიორს პარტნიორთა რაიმე გადაწყვეტილების შესახებ, ჩაითვლება, რომ პარტნიორებმა პარტნიორის გასვლაზე თანხმობის გაცემაზე უარი განაცხადეს.

5. გასვლის მსურველი პარტნიორის წილის ღირებულება უნდა დადგინდეს მხარეთა შეთანხმებით ან, ამგვარი შეთანხმების შეუძლებლობის შემთხვევაში, მხარეების მიერ დანიშნული დამოუკიდებელი აუდიტორის მიერ. თუ მხარეები ვერ თანხმდებიან აუდიტორის კანდიდატურაზე, დამოუკიდებელ აუდიტორს, ერთ-ერთი მხარის განცხადების საფუძველზე, ნიშნავს სასამართლო.

6. აუდიტორის მომსახურების ანაზღაურება მხარეებს ეკისრებათ თანაბრად და ისინი აუდიტორის წინაშე სოლიდარულად აგებენ პასუხს მომსახურების ღირებულების ანაზღაურებისთვის, თუ მხარეთა შორის შეთანხმებით სხვა რამ არის გათვალისწინებული.

7. პარტნიორის შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან გასვლის შესახებ გადაწყვეტილებას, პარტნიორის განცხადების საფუძველზე, იღებს სასამართლო ამ მუხლის პირველ პუნქტში მითითებული გარემოებების არსებობის შემთხვევაში. განცხადების წარდგენა დასაშვებია პარტნიორთა მიერ ამ მუხლის მე-4 პუნქტით გათვალისწინებული გადაწყვეტილების მიღებიდან 30 დღის განმავლობაში ან, თუ გადაწყვეტილება არ იქნა მიღებული, 30 დღიანი ვადის უშედეგოდ გასვლიდან 30 დღის განმავლობაში. სასამართლო ასევე განსაზღვრავს გამსვლელი პარტნიორის წილის ღირებულებას და მისთვის წილის ღირებულების გადახდის ვადას, რომელიც არ უნდა აღემატებოდეს სასამართლო გადაწყვეტილების ძალაში შესვლიდან 30 დღეს.

8. წილის ღირებულება გამსვლელ პარტნიორს უნდა აუნაზღაურდეს:

- ა) ანაზღაურების ოდენობის შესახებ მხარეთა შეთანხმებიდან 15 დღის განმავლობაში, თუ მხარეები სხვა ვადაზე არ შეთანხმებულან;
- ბ) დამოუკიდებელი აუდიტორის მიერ მხარეთათვის წერილობითი დასკვნის წარდგენიდან 30 დღის განმავლობაში;
- გ) სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ ვადაში.

9. ამ მუხლის მე-8 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში გამოიყენება ამ კანონის 147-ე მუხლის პირველი, მე-4 და მე-7 პუნქტები.

პირველი პუნქტი შეიცავს მნიშვნელოვანი საფუძვლების ჩამონათვალს, რომელიც შეიძლება შეივსოს სადამფუძნებლო შეთანხმების შესაბამისი დებულებებითაც. გასვლის ზოგადი საფუძველია პარტნიორის ინტერესების უსამართლო მნიშვნელოვანი დაზიანება.

პარტნიორი ვალდებულია, წერილობით აცნობოს საზოგადოებას გასვლის თაობაზე მიზეზების მითითებით. დირექტორის დაუყოვნებლივი მიმართვის საფუძველზე პარტნიორის გასვლის შესახებ მიმართვის დაკმაყოფილების თაობაზე გადაწყვეტილებას პარტნიორები

იღებენ, მათ შორის გასული პარტნიორის წილის თაობაზე. შესაძლოა, გასული პარტნიორის წილის ბედს სადამფუძნებლო შეთანხმება განსაზღვრავდეს.

თუკი პარტნიორების დირექტორის მიმართვიდან 30 დღის განმავლობაში არ მიიღებენ გადაწყვეტილებას პარტნიორის გასვლის საკითხთან დაკავშირებით, ან უარს იტყვიან გასვლის მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე, დირექტორმა დაუყოვნებლივ უნდა აცნობოს გამსვლელ პარტნიორს ამის თაობაზე. 30 დღის უშედეგოდ გასვლა ითვლება პარტნიორთა უარად. კრების გადაწყვეტილება გასვლის მოთხოვნის დაკმაყოფილების თაობაზე ასევე დაუყოვნებლივ უნდა ეცნობოს გამსვლელ პარტნიორს. შეტყობინების ვალდებულება არ არსებობს, თუკი პარტნიორი მონაწილეობს პარტნიორთა მიერ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში.

პარტნიორის მიმართვაზე პარტნიორთა თანხმობის შემთხვევაში სანარმომ და გამსვლელმა პარტნიორმა უნდა მოილაპარაკონ გამსვლელის წილის სამართლიანი ანაზღაურების თაობაზე, თუკი სადამფუძნებლო შეთანხმება არ განსაზღვრავს ანაზღაურების წესს. შეუთანხმებლობის შემთხვევაში ფასს ადგენს მხარეთა მიერ დანიშნული აუდიტორი. აუდიტორის კანდიდატურაზე შეუთანხმებლობის შემთხვევაში კი, სანარმოს ან გამსვლელი პარტნიორის მიმართვის საფუძველზე აუდიტორს სასამართლო ნიშნავს.

თუკი პარტნიორები უარს განაცხადებენ გასვლაზე, გამსვლელ პარტნიორს შეუძლია, მიმართოს სასამართლოს გასვლის შესახებ მოთხოვნით. გასვლის წინაპირობებთან ერთად სასამართლო ასევე მსჯელობს გამსვლელი პარტნიორისთვის წილის ღირებულების ანაზღაურების თაობაზე.

ანაზღაურების გადახდაზე შესაბამისად ვრცელდება 147-ე მუხლის კაპიტალის დაცვის წესები. თუკი გამსვლელი პარტნიორის წილის ღირებულების ანაზღაურება დადგენილ ფარგლებში ვერ ხერხდება, გამსვლელ პარტნიორს შეუძლია, გამოსავალი დაშლის სარჩელით ეძებოს (81-ე მუხლი).

მუხლი 147. შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების მოგების განაწილება. დივიდენდი

1. საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანო აშზადებს შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორებზე დივიდენდის განაწილების შესახებ წინადადებას, რომელსაც წარუდგენს პარტნიორებს. ხელმძღვანელი ორგანო პარტნიორებზე წლიური დივიდენდის განაწილების წინადადებას აშზადებს ფინანსური ანგარიშგების მონაცემების გათვალისწინებით. თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული, ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებულია, პარტნიორებზე დივიდენდის განაწილების წინადადებასთან ერთად, პარტნიორებს წარუდგინოს განცხადება გადახდისუნარიანობის შესახებ, რომლითაც დასტურდება, რომ დივიდენდის განაწილების დღიდან შემდგომი კალენდარული წლის განმავლობაში, სამწარმოო საზოგადოება შეძლებს ვადამოსული ვალდებულებების შესრულებას ჩვეულებრივი ან/და დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში.

2. პარტნიორები იღებენ ხელმძღვანელი ორგანოს წინადადების შესაბამის ან მისგან განსხვავებულ გადაწყვეტილებას პარტნიორებზე დივიდენდის განაწილების შესახებ.

დივიდენდის განაწილების შესახებ პარტნიორთა გადანყვეტილებაში უნდა აღინიშნოს დივიდენდის განაწილების თარიღი.

3. დივიდენდის მოთხოვნის უფლება წარმოეშობა პირს, რომელიც შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორია ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გადანყვეტილების მიღების მომენტი.

4. დივიდენდის განაწილება უნდა განხორციელდეს პარტნიორებზე დივიდენდის განაწილების შესახებ გადანყვეტილებაში მითითებული თარიღიდან წესდებით ან პარტნიორთა გადანყვეტილებით დადგენილ ვადაში, რომელიც არ უნდა აღემატებოდეს გადანყვეტილების მიღებიდან 9 თვეს. თუ დივიდენდის განაწილების შესახებ გადანყვეტილებაში თარიღი არ არის მითითებული, განაწილების თარიღად მიიჩნევა ამ გადანყვეტილების მიღების თარიღი. დივიდენდი, მის განაწილებამდე, წარმოადგენს კომპანიის ვალდებულებას.

5. განთავსებული კაპიტალის შემცირების შემთხვევაში, დაუშვებელია განთავსებული კაპიტალის გამოთავისუფლებული ოდენობით დივიდენდის განაწილება განთავსებული კაპიტალის შემცირების თარიღიდან 6 თვის განმავლობაში. შესაბამისად, გამოიყენება ამ კანონის 171-ე მუხლის დებულებები.

6. დაუშვებელია პარტნიორებზე დივიდენდის განაწილება, თუ მის შედეგად, შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება მაღალი ალბათობით ვერ შეძლებს მომდევნო კალენდარული წლის განმავლობაში ვადამოსული ვალდებულებების შესრულებას ჩვეულებრივი ან დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში. დაუშვებელია დივიდენდის იმგვარი განაწილება, რომლის შედეგადაც შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების აქტივი ვეღარ დაფარავს ვალდებულებებსა და განთავსებული კაპიტალის ოდენობას. ასევე, დაუშვებელია რემეზების განაწილება, თუ ეს აკრძალულია კანონით ან წესდებით.

7. პარტნიორს, ან მასთან დაკავშირებულ პირს, შეუძლია სახელშეკრულებო ურთიერთობა ჰქონდეს შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებასთან (მათ შორის, იყოს ხელმძღვანელი პირი ან სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი და მიიღოს მისგან ამ ხელშეკრულებიდან გამომდინარე საზღაური), თუ ხელშეკრულების პირობები და ხელშეკრულებით დადგენილი საზღაური არსებითად შეესაბამება დამოუკიდებელ პირებს შორის სახელშეკრულებო ურთიერთობის პირობებს.

8. ამ მუხლით გათვალისწინებული ვალდებულებების დარღვევის შემთხვევაში, პარტნიორი ვალდებულია, უკან დააბრუნოს მიღებული დივიდენდი ან საზღაური, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა მან არ იცოდა და არც შეეძლო სცოდნოდა დივიდენდის განაწილების ან დივიდენდის/საზღაურის მიღების დაუშვებლობის შესახებ. ამ მუხლით გათვალისწინებული ვალდებულებების დარღვევისათვის, ხელმძღვანელი პირი შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების წინაშე პასუხს აგებს სოლიდარულად, მთელი თავისი ქონებით, პირდაპირ და უშუალოდ. შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებას არ შეუძლია უარი თქვას ამ უფლების გამოყენებაზე.

კანონპროექტით კაპიტალის დაცვა დივიდენდის განაწილების დროს აქცენტს აკეთებს არა მოგებაზე, არამედ წმინდა აქტივზე, კერძოდ თანხაზე, რომლითაც საწარმოს წმინდა აქტივი აღემატება განთავსებული კაპიტალის ციფრს, მისი არსებობის შემთხვევაში.

მეორე წინაპირობა სანარმოს დადებითი გადახდისუნარიანობის პროგნოზია. დირექტორებმა ამის შესახებ უნდა მიუთითონ ე.წ. გადახდისუნარიანობის განცხადებაში. თუმცა სადამფუძნებლო შეთანხმება საგანგებო განცხადების წარდგენის ვალდებულებისგან ათავისუფლებს დირექტორს; გადახდისუნარიანობის პერსპექტივა დირექტორმა და პარტნიორებმა უნდა გაითვალისწინონ, შესაბამისად, დივიდენდის განაწილების წინადადების მომზადებისა და დივიდენდის გამოცხადების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების დროს.

თუმცა დივიდენდის განაწილების შესახებ წინადადებას დირექტორი ამზადებს, პარტნიორები არ არიან შებოჭილი ამ წინადადებით. მათ კანონის ფარგლებში სრული დისკრეცია აქვთ დივიდენდად სანარმოს ქონების განაწილებასთან დაკავშირებით. დივიდენდის განაწილების პერიოდულობა შეიძლება შეიზღუდოს სადამფუძნებლო შეთანხმებით. გარდა ამისა, წლიური დივიდენდის განაწილების წინადადება და პარტნიორთა შესაბამისი გადაწყვეტილება უნდა ეყრდნობოდეს ფინანსური ანგარიშგების მონაცემებს. სამეურნეო წლის განმავლობაში გამოცხადებული დივიდენდი გაიცემა დირექტორისა და პარტნიორების პასუხისმგებლობით და, შესაბამისად, ასევე სანდო მონაცემებს უნდა ეყრდნობოდეს (მაგ., შუალედურ ფინანსურ ანგარიშგებას).

დივიდენდის განაწილების შესახებ გადაწყვეტილების მიღებით, სანარმო იღებს ვალდებულებას, გაანაწილოს „გამოცხადებული“ დივიდენდი. დივიდენდი უნდა განაწილდეს გადაწყვეტილებით ან სადამფუძნებლო შეთანხმებით დადგენილ ვადაში, რომელიც 9 თვეს არ უნდა აღემატებოდეს. თუკი ასეთი ვადა მითითებული არ არის, დივიდენდის მოთხოვნის უფლება წარმოიშობა და ვადამოსულია გადაწყვეტილების მიღებისთანავე. დივიდენდის „კრედიტორია“ პარტნიორი, რომელიც პარტნიორი იყო დივიდენდის გამოცხადების მომენტში.

განთავსებული კაპიტალის შემცირების ხარჯზე დივიდენდის განაწილებაზე შესაბამისად მოქმედებს სააქციო საზოგადოებისთვის დადგენილი წესები (იხ. 171-ე მუხლი).

მე-7 პუნქტი ეხება სანარმოსა და პარტნიორებს შორის სახელშეკრულებო ურთიერთობაში ე.წ. „გაშლილი მკლავის პრინციპის“ დაცვას და ფარული დივიდენდის აკრძალვას.

მე-8 პუნქტი კანონდარღვევით მიღებული დივიდენდის უკან დაბრუნებას მოითხოვს, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა პარტნიორი კეთილსინდისიერია კანონდარღვევის მიმართ. დივიდენდის გამოცხადების ფარგლებში ვალდებულების დარღვევით გამონეული ზიანის დადგომის შემთხვევაში, პასუხისმგებლობა ეკისრებათ სანარმოს ხელმძღვანელ პირებს.

მუხლი 148. შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორის ინფორმაციის მიღებისა და დოკუმენტების გაცნობის უფლება

1. ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებულია, ნებისმიერ პარტნიორს მოთხოვნისთანავე, გონივრულ ვადაში მიანდოს ინფორმაცია შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების საქმიანობის შესახებ და მისცეს შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების საქმიანი დოკუმენტაციის გაცნობის საშუალება.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ინფორმაციის გაცემაზე უარი დასაშვებია მხოლოდ შებენიერი პასუხისმგებლობის საზოგადოების არსებითი ინტერესების ხელყოფის რისკისგან დაცვის მიზნით, რაც წერილობით უნდა იქნეს დასაბუ-

თეზული. ინფორმაციის გაცემაზე უარი ასევე დასაშვებია, თუ მოთხოვნილი ინფორმაცია საჯაროდ ხელმისაწვდომია.

ინფორმაციის მიღების უფლება არ ამოიწურება პარტნიორთა კრების (გადაწყვეტილებების) ირგვლივ ინფორმაციის მიღების უფლებით. შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორს ნებისმიერ დროს შეუძლია, ინფორმაცია მოსთხოვს საწარმოს ხელმძღვანელს. ინფორმაციის უფლება მოიცავს საწარმოს საქმიანობასთან პირდაპირ ან არაპირდაპირ დაკავშირებულ ნებისმიერ საკითხს. რაც უფრო კონკრეტულია მოთხოვნილი ინფორმაცია, მით უფრო დიდი მნიშვნელობა შეიძლება მიენიჭოს მიწოდებული ინფორმაციის ამომწურავი სახით მიწოდებას.

ინფორმაციის უფლება ასევე გულისხმობს საზოგადოების საქმიანი დოკუმენტაციის გაცნობას, თუმცა თავისთავად არ გულისხმობს საწარმოს ხარჯზე ასლების მოთხოვნის უფლებას.

მე-2 პუნქტთან დაკავშირებით იხ. 129-ე მუხლის მე-5 პუნქტის განმარტება.

მუხლი 149. პარტნიორის სარჩელის უფლება შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების სასარგებლოდ

შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების სასარგებლოდ პარტნიორის სარჩელის მიმართ გამოიყენება ამ კანონის 223-ე მუხლი.

იხ. 223-ე მუხლის განმარტება

მუხლი 150. შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენება და ზიანის ანაზღაურების მოვალეობა შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების დომინანტი პარტნიორის მიერ მდგომარეობის ბოროტად გამოყენების შემთხვევაში გამოიყენება ამ კანონის 178-ე მუხლის დებულებები.

იხ. 178-ე მუხლის განმარტება

მუხლი 151. შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორთა შეთანხმება

შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორთა შეთანხმებაზე ვრცელდება ამ კანონის 179-ე და 180-ე მუხლები.

იხ. 179-ე-180-ე მუხლების განმარტება.

თავი XIV. სააქციო საზოგადოება

მუხლი 152. სააქციო საზოგადოების ცნება

- 1. სააქციო საზოგადოება არის საზოგადოება, რომლის კაპიტალი დაყოფილია აქციებად.**
- 2. აქციონერი პასუხს არ აგებს სააქციო საზოგადოების ვალდებულებებისთვის.**
- 3. სააქციო საზოგადოება კრედიტორის წინაშე პასუხს აგებს მთელი თავისი ქონებით.**
- 4. სააქციო საზოგადოება პასუხს არ აგებს აქციონერთა ვალდებულებებისთვის.**

კაპიტალური ტიპის საზოგადოებათა სამართლებრივ ფორმებად დაყოფის კონცეფცია ემყარება მენარმის ცალკეული სამართლებრივი ფორმების კაპიტალის ბაზარზე წვდომის შესაძლებლობით აღჭურვას. სააქციო საზოგადოება სხვა არაფერია, თუ არა შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება, რომელსაც აქვს საკუთარი წილობრივი ფინანსური ინსტრუმენტების კაპიტალის ბაზარზე განთავსების შესაძლებლობა. თავის მხრივ, ქვეყნის ეკონომიკური განვითარებისთვის კაპიტალის ბაზრის სტაბილური ფუნქციონირების მნიშვნელობის, ინვესტორთა დაცვის მაღალი სტანდარტის დადგენისა და, რაც მთავარია, „წარმომადგენლობითი ხარჯების“ შესამცირებლად ამგვარი სამართლებრივი ფორმის მენარმე სუბიექტის ფუნქციონირება, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებასთან შედარებით, მოქცეულია მეტად დეტალურ და, ხშირ შემთხვევაში, იმპერატიული საკანონმდებლო ჩარჩოს ფარგლებში.

კანონპროექტის 152-ე მუხლში წარმოდგენილია ეკონომიკურ ურთიერთობათა უმნიშვნელოვანესი ფიგურის – სააქციო საზოგადოების ცნება. მუხლი მოიცავს სააქციო საზოგადოების ცნების ისეთ უმნიშვნელოვანეს კომპონენტებს, როგორებიცაა: კაპიტალის დაყოფა აქციებად; აქციონერისა და სააქციო საზოგადოების ვალდებულებების გამიჯვნა და სააქციო საზოგადოების პასუხისმგებლობის ფარგლები.

წინამდებარე მუხლის პირველი პუნქტით მოწესრიგებულია მენარმე სუბიექტის ამგვარი სამართლებრივი ფორმის ცნების უნიკალურ ელემენტი – საზოგადოების კაპიტალის დაყოფა კაპიტალის ბაზარზე მიმოქცევად წილობრივ ფინანსურ ინსტრუმენტად – აქციებად. კაპიტალის სწორედ ამგვარი დაყოფა აძლევს სააქციო საზოგადოებას ღია ბაზარზე საკუთარი წილობრივი ფინანსური ინსტრუმენტების განთავსების გზით დამატებითი კაპიტალის მოზიდვისა და შემდგომში ამ ფინანსური ინსტრუმენტების მეორეულ ბაზარზე ბრუნვიდან გამონვეული არაპირდაპირი სიკეთებით სარგებლობის შესაძლებლობას.

152-ე მუხლის დანარჩენი სამი პუნქტი ეთმობა საზოგადოებისა და აქციონერის ვალდებულებებს შორის არსებულ ზღვარს და კორპორაციული საფარველის საკითხებს, რაც ამ საზოგადოებისა და მისი პარტნიორების ურთიერთგამიჯვნის სამართლებრივ საფუძველს ქმნის. აქციონერსა და ფიქციურ წარმონაქმნს შორის ამგვარი მკაფიო ზღვრის არსებობა თავის თავში გულისხმობს სამენარმეო საზოგადოებისა და მასში ინვესტიციის განმახორციელებლის ქონებისა და პასუხისმგებლობის სრულ გამიჯვნას. ასეთი შესაძლებლობა არის მნიშვნელოვანი იარაღი ეკონომიკის განვითარებისათვის. ვინაიდან, მისი არ არსებობის შემთხვევაში, შეუძლებელი იქნებოდა იმ რისკის განსაზღვრა, რომელსაც ცალკეული ინვესტო-

მუხლი 153

რი გასწევდა მენეჯერების მოქმედებისთვის. პასუხისმგებლობისაგან დამცავი ინსტრუმენტი განსაკუთრებით პოზიტიურად მოქმედებს მცირე ინვესტორებზე, რომელთაც საზოგადოების გადანყვეტილებებზე ზეგავლენის მინიმალური ან, იშვიათ შემთხვევაში, ნულოვანი შესაძლებლობა აქვთ.

მუხლი 153. აქციის ცნება

აქცია არის რეგისტრირებული დემატერიალიზებული სახელობითი ფასიანი ქაღალდი, რომელიც განსაზღვრავს პირის მონაწილეობას სააქციო საზოგადოების კაპიტალში.

არსობრივად აქცია არის წილობრივი ფინანსური ინსტრუმენტი, რომელიც განსაზღვრავს აქციონერის უფლებათა მასშტაბს სააქციო საზოგადოებაში. ამასთანავე, აქციას აქვს ბუნება, იყოს სამოქალაქოსამართლებრივი გარიგების ობიექტი, რაც ქმნის ამ ფინანსური ინსტრუმენტის სამოქალაქო ბრუნვაში, მათ შორის, კაპიტალის ბაზარზე ვაჭრობაში ჩართვის შესაძლებლობას.

კანონპროექტის 153-ე მუხლი კაპიტალის ბაზრის ამ ფინანსური ინსტრუმენტის ცნებას ეთმობა. კანონპროექტით წარმოდგენილი აქციის ცნებაში აქცენტი გამაზვიანებულია აქციის რეგისტრირებულ და დემატერიალიზებულ ბუნებაზე. დემატერიალიზებულ აქციას არ გააჩნია მატერიალური ფორმა და იგი ელექტრონული სახითაა რეგისტრირებული. აქციის ასეთი ფორმით არსებობა ხელს უწყობს ამ წილობრივი ფინანსური ინსტრუმენტის კაპიტალის ბაზარზე მიმოქცევას.

მუხლი 154. შენატანი და შენატანის შესრულება სააქციო საზოგადოებაში

1. სამუშაოს შესრულება ან მომსახურების გაწევა არ შეიძლება იყოს სააქციო საზოგადოებაში არაფულადი შენატანის საგანი.

2. შენატანის განხორციელების წესი და ვადა განისაზღვრება კანონით ან/და სამენარმეო საზოგადოების წესდებით. თუ ამგვარი ვადა განსაზღვრული არ არის, შენატანი აქციონერის მიერ უნდა განხორციელდეს სააქციო საზოგადოების მოთხოვნიდან გონივრულ ვადაში.

3. თუ წესდებით უფრო ნაკლები ვადა არ არის გათვალისწინებული, სააქციო საზოგადოების დაფუძნებისას ან კაპიტალის გაზრდისას შენატანი აქციონერის მიერ უნდა განხორციელდეს სააქციო საზოგადოების რეგისტრაციის ან კაპიტალის გაზრდის მომენტიდან 5 წლის ვადაში.

4. სააქციო საზოგადოების რეგისტრაციის ან კაპიტალის გაზრდის მომენტისთვის, აქციონერის მიერ ფულადი შენატანი განხორციელებული უნდა იყოს შესაბამისი გამოშვებული აქციის ნომინალური ღირებულების სულ მცირე 25 პროცენტის, ხოლო ნომინალური ღირებულების არარსებობის შემთხვევაში – ამ კანონის 158-ე მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილი ღირებულების სულ მცირე 25 პროცენტის ოდენობით.

5. აქციონერის მიერ ფულადი შენატანის განხორციელების ვადის დარღვევის შემთხვევაში, ვადამოსულ შეუთანულ შენატანს ვარიანტი ნაწილი პროცენტი საქართველოს

ეროვნული ბანკის მიერ შესაბამისი პერიოდისთვის დადგენილი რეფინანსირების განაკვეთის ორმაგი ოდენობით, თუ სამენარმეო საზოგადოების წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული. სააქციო საზოგადოებამ დამატებით შეიძლება მოითხოვოს ვადის დარღვევით გამონწვეული ზიანის ანაზღაურება. იგივე წესი ვრცელდება არაფულად შენატანებზე.

6. აქციონერის მიერ ფულადი შენატანის განხორციელების ვადის დარღვევის შემთხვევაში, ხელმძღვანელ ორგანოს შეუძლია დაიწყოს აქციის ჩამორთმევის პროცესი. ამ შემთხვევაში სააქციო საზოგადოება ვალდებულია, გააფრთხილოს აქციონერი აქციის ჩამორთმევის პროცესის დაწყების თაობაზე და მისცეს მას დამატებითი ვადა შენატანის განხორციელებისათვის. დამატებითი ვადა არ უნდა იყოს 30 დღეზე ნაკლები.

7. დამატებითი ვადის უშედეგოდ გასვლის შემდეგ, ხელმძღვანელი ორგანოს შეტყობინებით აქციონერი სააქციო საზოგადოების სასარგებლოდ კარგავს აქციას, განხორციელებულ შენატანსა და მასთან დაკავშირებულ უფლებებს. შეუტანელ შენატანთან დაკავშირებული სააქციო საზოგადოების მოთხოვნები ძალაში რჩება.

8. ხელმძღვანელ ორგანოს ნებისმიერ მომენტში შეუძლია მიიღოს გადაწყვეტილება აქციის ჩამორთმევის პროცესის შეწყვეტის შესახებ.

9. ხელმძღვანელი ორგანოს მიერ ამ მუხლით გათვალისწინებული უფლებამოსილების განხორციელებისათვის, სამენარმეო საზოგადოების წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს სამეთვალყურეო საბჭოს თანხმობის აუცილებლობას. ეს უფლებამოსილებები შეიძლება მთლიანად ან ნაწილობრივ განისაზღვროს პარტნიორთა კრების უფლებამოსილებად, თუ ასეთ შესაძლებლობას ითვალისწინებს სამენარმეო საზოგადოების წესდება.

10. სააქციო საზოგადოების რეგისტრაციამდე, ნებისმიერ არაფულად შენატანთან დაკავშირებით აქციონერების მიერ შერჩეული დამოუკიდებელი აუდიტორის მიერ უნდა შედგეს ანგარიში, რომელიც უნდა გამოქვეყნდეს ელექტრონული პორტალის მეშვეობით. აუდიტორი შესაძლოა იყოს ფიზიკური ან იურიდიული პირი.

11. აუდიტორის ანგარიში, სულ მცირე, უნდა შეიცავდეს შენატანის შემადგენელი თითოეული აქტივის აღწერას, ისევე როგორც გამოყენებული შეფასების მეთოდებს და უნდა იუწყებოდეს, შეესაბამება თუ არა აღნიშნული მეთოდების გამოყენებით მიღებული ღირებულება მათი შესაბამისი აქციების ოდენობასა და ნომინალურ ღირებულებას, ხოლო ნომინალური ღირებულების არარსებობისას – ამ კანონის 158-ე მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილ ღირებულებას.

12. შერწყმის/გაყოფის შედეგად დაფუძნებული ახალი სამენარმეო საზოგადოების მიმართ არ გამოიყენება ამ მუხლის მე-9 პუნქტით დადგენილი მოთხოვნა, თუ შერწყმის/გაყოფის გეგმა შემოწმებულია დამოუკიდებელი აუდიტორის მიერ ამ კანონის 72-ე მუხლით დადგენილი წესით.

სააქციო საზოგადოების, როგორც იურიდიული პირის, ერთ-ერთი არსობრივი მახასიათებელი საკუთრების ქონის უნარია, რომელიც შემდგომში გამოყენებულ უნდა იქნეს საწარმოს მიზნებისათვის და შედეგად განაპირობოს ეკონომიკურ ურთიერთობებში ამგვარი სუბიექტის სრულფასოვანი ინტეგრირება. სააქციო საზოგადოებაში კაპიტალის თავმოყრა ამ

საწარმოს განვითარების სხვადასხვა ეტაპზე სხვადასხვა წყაროდან ხდება. საწყის სტადიაზე, ვიდრე სამეწარმეო საქმიანობის შედეგად ან საბანკო რესურსებიდან/კაპიტალის ბაზრიდან ფულადი რესურსების თავმოყრა მოხდება, სააქციო საზოგადოების კაპიტალით აღჭურვის ძირითადი წყარო აქციონერების შენატანებია. სწორედ აქციონერთა შენატანებმა უნდა უზრუნველყონ ფუნქციონირებადი სააქციო საზოგადოების ფორმირება.

154-ე მუხლის მუხლის პირველი, მეორე, მესამე და მეოთხე პუნქტები ეთმობა შენატანის ფორმასა და მისი შეტანის წესს. შინაარსობრივად შენატანი არის საზოგადოებისათვის გადაცემული აქტივი, რომელიც სააქციო საზოგადოების თავისუფალი განკარგვის სფეროში ექცევა. სააქციო საზოგადოების კაპიტალში შენატანი შეიძლება განხორციელდეს ფულადი ან არაფულადი სახით. ამასთანავე, არაფულად შენატანად ვერ ჩაითვლება სამუშაოს შესრულება ან მომსახურების განწევა.

შესატანის შეტანის პროცედურულ ნაწილში წარმოდგენილი კანონპროექტი იძლევა საწესდებო ავტონომიის ფარგლებში შესატანის შეტანის წესისა და ვადების განსაზღვრის ავტონომიას. იმავედროულად, ევროკავშირის 2012/30 დირექტივიდან გამომდინარე, არსებობს ცალკეული იმპერატიული დებულებები.

შესატანის შეტანის ვადა. აქციონერების მიერ თავისი შენატანის განხორციელების მაქსიმალურ ვადად განსაზღვრულია 5 წელი. წესდებით, აქციონერებს შეუძლიათ, შეთანხმდნენ შესატანის განხორციელების უფრო ნაკლებ ვადაზე. შესატანის შეტანის ვადის ათვლა მოხდება საზოგადოების რეგისტრაციის მომენტიდან, ხოლო შემდგომში კაპიტალის გაზრდის მიზნით განსახორციელებელი შესატანების შემთხვევაში კაპიტალის გაზრდის მომენტიდან.

იმ შემთხვევაში, თუ შენატანის განხორციელების ვადა არ არის მითითებული წესდებაში, მაშინ ივარაუდება, რომ საზოგადოებას უფლება აქვს, ნებისმიერ დროს, დაუყოვნებლივ ან კონკრეტული დროზე მითითებით, მოსთხოვოს აქციონერს შესატანის განხორციელება. ამასთან, ვინაიდან შენატანებზე პასუხისმგებელი სუბიექტი სააქციო საზოგადოების დირექტორია, სწორედ მასვე ეკისრება ვალდებულება, საჭიროების წარმოშობისას დროულად მოახდინოს ამ ოფციით სარგებლობის უფლების რეალიზება.

შესატანის შეტანის წესი – საზოგადოების რეგისტრაციის ან კაპიტალის გაზრდის მომენტისათვის შენატანები განხორციელებულ უნდა იქნეს შესაბამისი გამოშვებული აქციების ნომინალური ღირებულების/განთავსებული კაპიტალის, სულ მცირე, 25%-ის ოდენობით.

კანონპროექტი ითვალისწინებს არაფულადი შენატანების შეფასების დეტალურ პროცედურას, რომელიც ევროკავშირის 2012/30 დირექტივიდან გამომდინარეობს. იმ შემთხვევაში, თუ შენატანის განხორციელება საზოგადოების კაპიტალში არაფულადი ფორმით ხორციელდება, არსებობს მათი ზემოქმედების რისკი, რის შედეგადაც საზოგადოების განთავსებულ კაპიტალსა და მის ფაქტობრივ ქონებას შორის წარმოიქმნება მკვეთრი დისბალანსი, რისმა რისკმავე შესაძლებელია, მკვეთრად გაზარდოს ტრანსაქციული ხარჯები საზოგადოებასთან დაკავშირებული მხარეებისთვის ან გამოიწვიოს ამავე პირებისათვის არსებითი მიანის მიყენება.

ამგვარი უარყოფითი ეფექტების თავიდან აცილების მიზნით, საზოგადოებას ეკისრება ვალდებულება, შეარჩიოს აუდიტორი, რომლის მიერაც შეფასებულ იქნება არაფულადი შენატანები. ამ მიზნით, აუდიტორი შეადგენს ანგარიშს, რომელიც, სულ მცირე, უნდა შეიცავ-

დეს შენატანის შემადგენელი თითოეული აქტივის აღწერას, ისევე, როგორც გამოყენებული შეფასების მეთოდებსა და დასკვნას შეესაბამება თუ არა ამ მეთოდების გამოყენებით მიღებული ღირებულება, სულ მცირე, მათი შესაბამისი აქციების რაოდენობასა და ნომინალურ ღირებულებას, ხოლო ნომინალური ღირებულების არარსებობისას განთავსებული კაპიტალის დადგენილ ღირებულებას.

არასაჭირო ხარჯების შემცირების მიზნით, აღნიშნული წესიდან ერთადერთი გამონაკლისია შერწყმის/გაყოფის შედეგად დაფუძნებული ახალი სამენარმეო საზოგადოება, თუ შერწყმის/გაყოფის გეგმა უკვე შემონიშნულია დამოუკიდებელი ექსპერტის მიერ.

შესატანის შეუტანლობის სამართლებრივი შედეგი. კანონპროექტის წინამდებარე მუხლის მე-5-მე-9 პუნქტები ეთმობა საზოგადოების აქციონერის მიერ კუთვნილი შენატანის განუხორციელებლობის სამართლებრივ შედეგებს. კერძოდ, შენატანის განხორციელების ვადის დარღვევის შემთხვევაში ვადამოსულ შეუტანელ შენატანს, თუ წესდებით სხვა რამ არ იქნება გათვალისწინებული, დაერიცხება წლიური პროცენტი საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ შესაბამისი პერიოდისთვის დადგენილი რეფინანსირების განაკვეთის ორმაგი ოდენობით, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული. ამასთანავე, ასეთი სანქცია არ ათავისუფლებს პირს საზოგადოებისთვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნისაგან. სააქციო საზოგადოებას რჩება უფლება, მოითხოვოს ვადის დარღვევით გამოწვეული ზიანის ანაზღაურება.

კანონპროექტის ნოვაციაა აქციათა ჩამორთმევის მკაფიო პროცედურების განწერა, რაც დღევანდელი პრაქტიკის მნიშვნელოვანი გამოწვევაა. აქციონერის გარიცხვის პროცედურების დაწყება ექცევა ხელმძღვანელი ორგანოს ექსკლუზიურ კომპეტენციაში. აღნიშნული უფლებამოსილებები მთლიანად ან ნაწილობრივ შეიძლება გადაეცეს საერთო კრებას, ან ამ უფლების რეალიზება დაეკვემდებაროს სამეთვალყურეო საბჭოს წინასწარ თანხმობას. აქციების ჩამორთმევის პროცედურა იწყება აქციონერის გაფრთხილებით აქციის ჩამორთმევის პროცესის დაწყების თაობაზე და მისთვის დამატებითი ვადის მიცემით. ისეთ გონივრულ ვადად, რომელიც, ერთი მხრივ, მინიმუმამდე შეამცირებდა საზოგადოებისათვის ზიანის მიყენების საფრთხეს, ხოლო მეორე მხრივ, უზრუნველყოფდა აქციონერისათვის ვალდებულების შესრულების შესაძლებლობას, კანონპროექტში მოცემულია 30 დღე. იმ შემთხვევაში, თუ აქციონერი დამატებით დადგენილი ვადის განმავლობაშიც არ მოახდენს ვალდებულების შესრულებას, ხელმძღვანელი ორგანოს მიერ ამის თაობაზე შეტყობინების შემდგომ აქციონერი დაკარგავს იმ აქციას, რომელზეც აქვს შეუტანელი შენატანი. ასევე, აქციონერს არ დაუბრუნდება უკვე ნაწილობრივ განხორციელებული შენატანი და სააქციო საზოგადოებას დარჩება შეუტანელ შენატანთან დაკავშირებული მოთხოვნები.

ამგვარი ეკონომიკურ-სამართლებრივი შედეგი, ერთი შეხედვით, შეიძლება გადაჭარბებულიც ჩანდეს, თუმცა ასეთმა მკაცრმა მიდგომამ უნდა უზრუნველყოს აქციონერთა მიერ საკუთარი მოვალეობების ჯეროვნად შესრულება. სააქციო საზოგადოებას, როგორც ეკონომიკური ურთიერთობების დამოუკიდებელ მონაწილეს, აქვს მოლოდინი, რომ აქციონერი იქნება კეთილსინდისიერი და ჯეროვნად შეასრულებდა თავის ვალდებულებას. ამგვარი მოლოდინის ფარგლებში კი აღნიშნული სანარმო სწევს სამენარმეო ურთიერთობებთან დაკავშირებულ რისკს. შესაბამისად, აუცილებელია ისეთი საკანონმდებლო ჩარჩოს ფორმირება, რომელიც, ერთი მხრივ, ორიენტირებული იქნება ვალდებულებათა შესრულებლობის თავი-

დან აცილებაზე, მეორე მხრივ კი, ვალდებულების დარღვევისას შექმნის ზიანის მაქსიმალურად შემცირების მექანიზმებს.

ამავე კონტექსტში, წინამდებარე მუხლი შეიცავს ხელმძღვანელი ორგანოს უფლებამოსილებას, ნებისმიერ მომენტში მიიღოს გადაწყვეტილება აქციის ჩამორთმევის პროცესის შეწყვეტის შესახებ. ასეთი ზოგადი ჩანაწერი არ უნდა იქნეს განმარტებული იმგვარად, რომ ხელმძღვანელი ორგანო აბსოლუტური დისკრეციის ფარგლებში იღებს გადაწყვეტილებას ჩამორთმევის პროცედურის შეწყვეტის თაობაზე. ამ შემთხვევაში დირექტორთა საბჭოს გადაწყვეტილებაზე ვრცელდება დირექტორის მიმართ კანონპროექტით დადგენილი ვალდებულებები. შესაბამისად, გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ხელმძღვანელი ორგანო შებოჭილია სააქციო საზოგადოების საუკეთესო ინტერესებით.

მუხლი 155. ნებადართული, გამოშვებული და განთავსებული აქციები

1. ნებადართული აქციები განისაზღვრება სამენარმეო საზოგადოების წესდებით განთავსებისთვის გათვალისწინებულ აქციათა მაქსიმალური ოდენობით.

2. გამოშვებულად მიიჩნევა აქციები, რომლის ზუსტი ოდენობაც განისაზღვრება სააქციო საზოგადოების უფლებამოსილი ორგანოს გადაწყვეტილებით და ექვემდებარება განთავსებასა და გადახდას იმ პირობით, რომელიც დადგენილ იქნა განთავსების შესახებ გადაწყვეტილებით.

3. განთავსებულად მიიჩნევა აქციები, თუ ისინი გაცემულია სააქციო საზოგადოების მიერ სხვა პირისთვის გარკვეული თანხის ან სხვა საზღაურის გადახდის პირობით და დადგენილი წესით დარეგისტრირებულია აქციათა რეესტრში, რომელსაც ანარმომებს სააქციო საზოგადოება ან დამოუკიდებელი რეგისტრატორი და რომელშიც აღნიშნულია რეგისტრირებული მესაკუთრეებისა და მათ საკუთრებაში არსებული აქციების ოდენობა, კლასი და მათთან დაკავშირებული, კანონმდებლობით განსაზღვრული სხვა ინფორმაცია.

სააქციო საზოგადოება და განთავსებული აქციების არსებობა ერთმანეთისაგან განუყოფელია. აქციათა განთავსება მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ საზოგადოების არსებობისთვის აუცილებელი კაპიტალის ფორმირების, არამედ თავად ასეთი საზოგადოების ძირითადი მახასიათებლის კაპიტალის აქციებად დაყოფის პრაქტიკულად რეალიზებისთვის. ამასთანავე, აქციათა პირველადი განთავსებით არ სრულდება საზოგადოების კაპიტალის აქციებად დაყოფის პროცესი და საზოგადოების შემდგომ გამონვევებზე საპასუხოდ განთავსებული აქციების რაოდენობა მუდმივად ცვლადია, რასაც წინ უძღვის აქციონერთა მხრიდან იმ აქციების განსაზღვრა, რომლის შემდგომი გამოშვება და განთავსებაც შესაძლებელია. კანონპროექტის 155-ე მუხლი ეთმობა სააქციო საზოგადოების კაპიტალის ფორმირების ამ კომპლექსური საკითხის ცნებათა დონეზე განსაზღვრას. წინამდებარე მუხლის ფარგლებში წარმოდგენილია როგორც ნებადართული, ისე გამოშვებული და განთავსებული აქციის ცნება.

ნებადართული აქციები. ნებადართული აქციები განისაზღვრება სამენარმეო საზოგადოების წესდებით განთავსებისთვის გათვალისწინებულ აქციათა მაქსიმალური ოდენობით. საზოგადოების ნებადართული კაპიტალის ოდენობა შესაძლოა, მნიშვნელოვნად აღემატე-

ბოდეს განთავსებული აქციების ოდენობას. ამის მიზანი საზოგადოების წინაშე არსებულ გამონწვევებზე მოქნილი რეაგირებისთვის ფუნდამენტის შექმნა და მენეჯმენტის ეფექტიანობის ზრდაა. კერძოდ, ბაზარზე არსებულ გამონწვევებზე საპასუხოდ, მმართველ ორგანოს ხშირად ენიჭება შესაძლებლობა, საერთო კრების მიერ წინასწარ განსაზღვრული ნებადართული კაპიტალის ფარგლებში მიიღოს გადაწყვეტილება აქციების გამოშვების თაობაზე.

გამოშვებული აქციები. ნებადართულ აქციათა იმ ოდენობას, რომელიც სააქციო საზოგადოების უფლებამოსილი ორგანოს გადაწყვეტილებით განისაზღვრა, როგორც ოდენობა, რომელიც ექვემდებარება განთავსებასა და გადახდას, ეწოდება გამოშვებული აქციები. საზოგადოება ერთი და იმავე აქციის გამოშვებას ახდენს მხოლოდ ერთხელ, ხოლო შემდგომში საზოგადოების აქციონერებს ინვესტიციიდან გასვლის, წინა წელს გაუცემელი დივიდენდის ხარჯზე გაზრდილი აქციების ღირებულების გაფულადების თუ სხვა მიზეზებით შესაძლებლობა აქვთ, მეორეულ ბაზარზე მოახდინონ მათი რეალიზება. იმ შემთხვევაშიც კი, თუ საზოგადოება მიიღებს გადაწყვეტილებას აქციების გამოსყიდვის თაობაზე, ასეთი აქციები, მართალია, კარგავენ განთავსებულის სტატუსს და ინოდებიან სახაზინო აქციებად, თუმცა რჩებიან გამოშვებულად, იმდენად, რამდენადაც საზოგადოებას აქვს შესაძლებლობა, მოახდინოს მათი გადაყიდვა.

განთავსებული აქციები. იმ აქციებს, რომელიც გაცემულია სააქციო საზოგადოების მიერ სხვა პირისთვის ფულის ან სხვა საზღაურის გადახდის პირობით და დადგენილი წესით დარეგისტრირებულია სააქციო საზოგადოების რეესტრში, ეწოდება განთავსებული აქციები. უმეტესწილად სააქციო საზოგადოების გამოშვებული და განთავსებული აქციების ოდენობა თანაბარია. ასევე, განთავსებული აქციების რაოდენობა ვერასოდეს გადააჭარბებს გამოშვებულ აქციათა რაოდენობას. აქვე აღსანიშნავია, რომ განთავსებული აქციების ოდენობა მნიშვნელოვნად იცვლება საზოგადოების ფუნქციონირების სხვადასხვა ეტაპზე. კერძოდ, განთავსებული აქციების ოდენობა, როგორც წესი პროპორციულად იცვლება იმის მიხედვით, საზოგადოება მიიღებს ახალი აქციების გამოშვების გზით კაპიტალის ზრდის თუ საკუთარი აქციების გამოსყიდვის გზით კაპიტალის შემცირების თაობაზე გადაწყვეტილებას.

ამავე მუხლში პირველად ვხვდებით აქციათა რეესტრის შესახებ ჩანაწერს. აქციათა რეესტრი – ეს არის საზოგადოების რეესტრი, რომელსაც აწარმოებს სააქციო საზოგადოება ან დამოუკიდებელი რეგისტრატორი. აქციათა რეესტრში აღნიშნულია რეგისტრირებული მესაკუთრეებისა და მათ საკუთრებაში არსებული აქციების ოდენობა, კლასი და მათთან დაკავშირებული, კანონმდებლობით განსაზღვრული სხვა ინფორმაცია. რეესტრში ინფორმაცია მიმდინარე რეჟიმშია განახლებადი და აქვს ფუნდამენტური მნიშვნელობა საზოგადოების კაპიტალში საკუთრების უფლების დასადასტურებლად.

მუხლი 156. აქციის ნომინალური ღირებულება

1. სამწინარეო საზოგადოების წესდებით შეიძლება განისაზღვროს ის ღირებულება, რომელზე ნაკლები ღირებულებითაც დაუშვებელია მოცემული კლასის აქციის გამოშვება (აქციის ნომინალური ღირებულება).

2. ერთი კლასის თითოეული აქციის ნომინალური ღირებულება უნდა იყოს ერთი და იგივე.

აქციის ნომინალური ღირებულება არის აქციის ის მინიმალური წინასწარ განსაზღვრული ფასი, რომელზე ნაკლები ღირებულებითაც არ უნდა მოხდეს ამ აქციების პირველად ბაზარზე გამოშვება. კანონპროექტის 156-ე მუხლი სააქციო საზოგადოების აქციის ნომინალური ღირებულების ცნების განსაზღვრას ეთმობა.

აღნიშნული მუხლის მიხედვით, ნომინალური ღირებულება არის აქციის წესდებით განსაზღვრული ის ღირებულება, რომელზე ნაკლები ღირებულებითაც დაუშვებელია მოცემული კლასის აქციის გამოშვება. სწორედ ნომინალური ღირებულების ამგვარი წინასწარგანსაზღვრულობა განასხვავებს აქციის ნომინალურ ღირებულებას აქციის საბაზრო ღირებულებისაგან, რომელიც არის აქციის ის ღირებულება, რომლითაც კონკრეტული მომენტისათვის ბაზარზე შესაძლებელია ამ აქციის შეძენა. საპირისპიროდ, ნომინალურ ღირებულებას საბაზრო ღირებულებისაგან განსხვავებით არ აქვს კავშირი მოთხოვნა-მიწოდებასთან.

ერთი და იმავე კლასის აქციების ღირებულების ასეთი ფიქსირებული ოდენობით განსაზღვრა ემსახურება ფასიანი ქაღალდების ემიტენტის ფინანსური რისკის შემცირებას. მათ შორის, ამის უმთავრესი მიზანია სააქციო საზოგადოების აღჭურვა წინასწარ პროგნოზირებადი სათანადო ფინანსური საშუალებებით.

მუხლი 157. აქცია ნომინალური ღირებულების გარეშე

- 1. სააქციო საზოგადოებას შეუძლია გასცეს აქცია ნომინალური ღირებულების გარეშე.**
- 2. ნომინალური ღირებულების გარეშე აქციის გამოშვების ღირებულება დგინდება მისი წილით განთავსებულ კაპიტალში.**

სააქციო საზოგადოებას შეიძლება ჰქონდეს აქციები ნომინალური ღირებულებით ან ასეთის გარეშე. აქცია ნომინალური ღირებულების გარეშე არის ნომინალური ღირებულების მქონე აქციის ალტერნატივა. სწორედ ამგვარი აქციის ცნების განსაზღვრას ეთმობა კანონპროექტის 157-ე მუხლი.

სახელწოდებაში არსებული მითითება ნომინალური ღირებულების არქონის თაობაზე არ უნდა იქნეს განმარტებული იმგვარად, რომ ასეთ აქციებს „არ გააჩნიათ“ ღირებულება. წინამდებარე მუხლის მეორე პუნქტი იძლევა ნომინალური ღირებულების არმქონე აქციის ღირებულების კალკულაციის მეთოდს. ამ პუნქტის მიხედვით, ნომინალური ღირებულების არმქონე აქციის ინდივიდუალური ღირებულება დგინდება საზოგადოების კაპიტალში მათი ოდენობის პროპორციულად. კერძოდ, ასეთი აქციის ღირებულება დადგინდება ნომინალური ღირებულების არმქონე აქციებით ფორმირებული განთავსებული კაპიტალის ჯამის გაყოფით ნომინალური ღირებულების არმქონე აქციების ოდენობაზე:

იმ შემთხვევაში, თუ საზოგადოებას რამდენიმე კლასის აქცია აქვს, მაშინ საზოგადოების დაფუძნებისას ნომინალური ღირებულების არმქონე აქციის ღირებულება დაიანგარიშება ამ კლასის აქციებით შემდგარი კაპიტალის გაყოფით ამავე კლასის აქციონერების რაოდენობაზე.

მთლიანობაში ნომინალური ღირებულების არმქონე აქციები ისეთივე ეფექტურობით ახდენენ სააქციო საზოგადოების კაპიტალის ფორმირებას, როგორც ნომინალური ღირებულების მქონე აქციები. ამასთან, გარდა სახელწოდებრივი და კალკულაციური სხვაობებისა,

ნომინალური ღირებულების მქონე აქციების და ასეთის გარეშე აქციების არსებობას აქვს შესაბამისი საბუღალტრო განსხვავებებიც, მათი განცალკევებით აღრიცხვის სახით.

მუხლი 158. სააქციო საზოგადოების განთავსებული კაპიტალი

1. სააქციო საზოგადოების განთავსებული კაპიტალის მინიმალური ოდენობა სააქციო საზოგადოების რეგისტრაციის მომენტისთვის უნდა შეადგენდეს სულ მცირე 100 000 ლარს.

2. თუ სააქციო საზოგადოებას აქვს მხოლოდ ნომინალური ღირებულების აქციები, განთავსებული კაპიტალის ოდენობა უნდა შეადგენდეს ნომინალური ღირებულების აქციათა ჯამს. იმ შემთხვევაში, თუ სააქციო საზოგადოებას განთავსებული აქვს როგორც ნომინალური ღირებულების მქონე, ასევე ნომინალური ღირებულების არმქონე აქციები, განთავსებული კაპიტალის ოდენობა აღემატება ნომინალური ღირებულების მქონე აქციათა ჯამს. იმ შემთხვევაში, თუ სააქციო საზოგადოებას განთავსებული აქვს მხოლოდ ნომინალური ღირებულების არმქონე აქციები, განთავსებული კაპიტალის ოდენობა შეადგენს სულ მცირე ამ მუხლის პირველი პუნქტით დადგენილ ოდენობას.

3. თუ აქციის განთავსების შედეგად მიღებული ღირებულება აღემატება აქციის ნომინალურ ღირებულებას, მოცემული ნაშეტი წარმოადგენს სააქციო საზოგადოების სარეზერვო კაპიტალს.

4. განთავსებული კაპიტალის ოდენობა აღინიშნება სააქციო საზოგადოების ბალანსში.

კანონპროექტში ერთმანეთისგანაა გამოიჯნული განთავსებული და მინიმალური განთავსებული კაპიტალის ცნებები. ამგვარი გამოიჯნა სწორედ 158-ე მუხლში მინიმალური განთავსებული კაპიტალის სახით ახალი ტერმინის შემოტანით და მისი კონკრეტულ თანხობრივ ოდენობასთან დაკავშირებით ხდება. შემდგომ მუხლებში კი ასეთ გამოიჯნას თან სდევს განთავსებულ კაპიტალსა და მინიმალურ განთავსებულ კაპიტალთან დაკავშირებული სპეციალური რეგულაციები.

„მინიმალური განთავსებული კაპიტალი“ არის აქამდე საქართველოს კანონმდებლობასა და სამეცნიერო ლიტერატურაში ფართოდ გავრცელებულ ტერმინ „სანესდებო კაპიტალის“ კონცეპტუალური ანალოგი. სახელწოდება „მინიმალური განთავსებული კაპიტალი“ შეირჩა ევროკავშირის 2012/30 დირექტივის თარგმანიდან (Minimum Subscribed Capital). კანონპროექტის 155-ე მუხლის მიხედვით, განთავსებული კაპიტალი წარმოადგენს იმ აქციებს, რომლებიც გაცემულია სააქციო საზოგადოების მიერ სხვა პირისთვის გარკვეული თანხის ან სხვა საზღაურის გადახდის პირობით. თავის მხრივ, მინიმალური განთავსებული კაპიტალი – ესაა ის ერთეული, რომელზე ნაკლებსაც, კანონის იმპერატიული დათქმიდან გამომდინარე, არ უნდა შეადგენდეს საზოგადოების მიერ განთავსებული კაპიტალი.

ევროკავშირის 2012/30 დირექტივის მიხედვით, მონაწილე მხარეებმა სააქციო საზოგადოების მინიმალურ განთავსებულ კაპიტალად უნდა განსაზღვრონ 25 000 ევრო. კანონპროექტზე მუშაობის პროცესში გადაწყდა, რომ მიზანშეწონილი იქნებოდა თანხის ეროვნულ ვალუტაში გამოსახვა. შესაბამისად, მიეთითა, რომ სააქციო საზოგადოების რეგისტრაციის

მომენტი საათის სააქციო საზოგადოების ბალანსში აღნიშნული განთავსებული კაპიტალის ოდენობა არ უნდა იყოს 100 000 ლარზე ნაკლები.

სათანადო კაპიტალით სააქციო საზოგადოების აღჭურვის უზრუნველსაყოფად წინამდებარე მუხლის მეორე პუნქტი ადგენს მოთხოვნას, რომ, თუ სააქციო საზოგადოებას აქვს ნომინალური ღირებულების აქციები, განთავსებული კაპიტალის ოდენობა უნდა შეადგენდეს, სულ მცირე, ნომინალური ღირებულების აქციათა ჯამს, ხოლო იმ შემთხვევაში, თუ სააქციო საზოგადოებას განთავსებული აქვს ასევე ნომინალური ღირებულების არმქონე აქციები, – აღემატებოდეს მას. იმ შემთხვევაში კი, თუ სააქციო საზოგადოებას განთავსებული აქვს მხოლოდ ნომინალური ღირებულების არმქონე აქციები, განთავსებული კაპიტალის ოდენობა უნდა შეადგენდეს, სულ მცირე, 100 000 ლარს.

ამასთანავე, კანონპროექტის ამავე მუხლში ვხვდებით სარეზერვო კაპიტალის ფორმირების ერთ-ერთი წყაროს შესახებ ჩანაწერს. კერძოდ, ის ოდენობა, რომელიც აღემატება აქციათა ნომინალური ღირებულების ოდენობის ჯამს, მიქცეული იქნება სააქციო საზოგადოების სარეზერვო კაპიტალში. სარეზერვო კაპიტალის საკითხთან დაკავშირებით უფრო ვრცელი რეგულაციები კი წარმოდგენილია კანონპროექტის შემდგომ მუხლებში.

მუხლი 159. აქციის კონსოლიდირება და დანაწევრება

- 1. ნომინალური ღირებულების აქცია შესაძლოა კონსოლიდირებულ ან დანაწევრებულ იქნეს თითოეული აქციის ნომინალური ღირებულების და რაოდენობის შესაბამისი ცვლილების გზით.**
- 2. ნომინალური ღირებულების არმქონე აქციების კონსოლიდირება ან დანაწევრება შესაძლებელია მათი ოდენობის შესაბამისი ცვლილებით.**
- 3. თუ სამენარშეო საზოგადოების წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი, აქციების კონსოლიდირების ან დანაწევრების გადაწყვეტილება მიიღება პარტნიორთა კრებაზე კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა არანაკლებ 3/4-ის უმრავლესობის მიერ. სხვადასხვა კლასის აქციების შემთხვევაში, ასევე საჭიროა კაპიტალის იმ ნაწილის 3/4-ის უმრავლესობის თანხმობა, რომელზეც გავლენას ახდენს მისაღები გადაწყვეტილება.**
- 4. კონსოლიდირება და დანაწევრება წარმოებს სააქციო საზოგადოების კაპიტალში თითოეული აქციონერის წილის შენარჩუნების პირობით.**

აქციათა კონსოლიდირება (Consolidation of Shares) არის სააქციო საზოგადოების განთავსებული აქციების რაოდენობის შემცირება, აქციის ღირებულების პროპორციულად გაზრდის მიზნით. აქციათა კონსოლიდაცია, უმეტესწილად, გამოიყენება ანგარიშვალდებული სააქციო საზოგადოებების მიერ ბაზარზე არსებულ გამოწვევებზე ეფექტური რეაგირებისათვის. კონსოლიდაციის შედეგად მოქმედ აქციონერებს უკავიათ უფრო ნაკლები ოდენობის აქციები, თუმცა თითოეული აქციის ღირებულება პროპორციულადაა გაზრდილი. აქციათა კონსოლიდირების უცილობელი წინაპირობაა სააქციო საზოგადოების კაპიტალში თითოეული აქციონერის წილის შენარჩუნება. შესაბამისად, არ იცვლება, არც ინდივიდუალური აქციონერის ქონება, და არც სააქციო საზოგადოების კაპიტალი.

საპირისპიროდ, აქციათა დანაწევრებისას (Stock Split) სააქციო საზოგადოება ისწრაფვის არსებული კაპიტალის პირობებში აქციათა მეტი რაოდენობის მიღებისაკენ. ამის მიზანი, უმეტეს შემთხვევაში, აქციის ფასის შემცირებაა, რათა ეს აქციები ხელმისაწვდომი გახდეს ინვესტორთა ფართო წრისათვის. ამ შემთხვევაშიც, სააქციო საზოგადოების განთავსებული კაპიტალის სიდიდე უცვლელი რჩება.

აქციების კონსოლიდირება და აქციის დანაწილება მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტია საზოგადოების წინაშე არსებულ სხვადასხვა გამონწვევაზე საპასუხოდ. ამასთანავე, მას პირდაპირი გავლენა აქვს ინდივიდუალურად თითოეულ აქციონერზე. შესაბამისად, ასეთი გადაწყვეტილება მიიღება საერთო კრებაზე კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა საკმაოდ მაღალი – 3/4-ის უმრავლესობით. ამასთანავე, ინვესტორთა დაცულობის ხარისხის კიდევ უფრო გაზრდის მიზნით, კანონპროექტი ითვალისწინებს თითოეული იმ კლასის აქციის მიერ საკითხის დამოუკიდებლად კენჭისყრას, რომელზეც გავლენას ახდენს ასეთი გადაწყვეტილება.

მუხლი 160. აქციის კლასი. აქციაში კონვერტირებადი სხვა ფასიანი ქაღალდი

- 1. თუ სამენარმეო საზოგადოების წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი, აქცია შეიძლება იყოს ჩვეულებრივი ან/და პრივილეგირებული კლასის. ერთი ჩვეულებრივი აქცია უზრუნველყოფს ერთი ხმის უფლებას საერთო კრებაზე. პრივილეგირებული აქცია არ უზრუნველყოფს ხმის უფლებას, გარდა კანონით ან სამენარმეო საზოგადოების წესდებით გათვალისწინებული შემთხვევებისა. პრივილეგირებულ აქციათა ოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს განთავსებული აქციების ოდენობის ნახევარს.**
- 2. პრივილეგირებული აქცია მის მფლობელს აძლევს წესდებით დადგენილ უპირატესობას დივიდენდის განაკვეთის და მიღების რიგითობის მხრივ. იგივე უპირატესობა მოქმედებს დაშლილი საზოგადოების ქონების აქციონერთა შორის განაწილებისას, თუ სამენარმეო საზოგადოების წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.**
- 3. ერთი კლასის აქციები მათ მფლობელებს თანაბარი უფლებებით აღჭურვავენ.**
- 4. სააქციო საზოგადოებამ შესაძლოა შემოიღოს ამ მუხლით გათვალისწინებულისგან განსხვავებული კლასის აქციები.**
- 5. ნებისმიერი კლასის აქციათა ოდენობა, მათთან დაკავშირებული უფლება-მოვალეობა და ამ უფლება-მოვალეობების შეცვლის პირობა უნდა აისახოს სააქციო საზოგადოების წესდებაში (ხოლო საჯარო შეთავაზების შემთხვევაში – ასევე ემისიის პროსპექტში), ამ სახის აქციის განთავსებამდე. აქციის განთავსების შემდეგ, განთავსებულ აქციასთან დაკავშირებული უფლება-მოვალეობის შეცვლა დასაშვებია მხოლოდ შესაბამისი კლასის აქციების მფლობელთა 3/4-ის თანხმობით.**
- 6. სააქციო საზოგადოებას შეუძლია კანონით დადგენილი წესით გამოუშვას აქციად კონვერტირებადი სხვა ფასიანი ქაღალდი.**

სააქციო საზოგადოებაში ინვესტირების მიზანი და დაინტერესების ხარისხი სხვადასხვა აქციონერისათვის შესაძლებელია განსხვავებული იყოს. ზოგიერთ აქციონერს შეიძლება ამოძრავებდეს საზოგადოების მართვაში მონაწილეობის გზით სანარმოს განვითარების მხარდაჭერა და ამ გზით გრძელვადიან ურთიერთობაში მსხვილი შემოსავლის მიღება.

სხვა შემთხვევებში აქციონერები უმეტესწილად ისწრაფვიან მოკლევადიან პერსპექტივაში შემოსავლის ზრდისკენ და მიზნად არ ისახავენ საკუთარი ინვესტიციის საზოგადოებასთან გრძელვადიანად დაკავშირებას. სწორედ ამიტომ სააქციო საზოგადოების სამართლებრივი ფორმა აღჭურვილია შესაძლებლობით, ინვესტორებს მიაწოდოს სხვადასხვა უფლებისა და მოვალეობის მატარებელი ფასიანი ქაღალდები. კანონპროექტის 160-ე მუხლი ამგვარი შესაძლებლობის საკანონმდებლო საფუძველს ქმნის. წინამდებარე მუხლის ფარგლებში მონესრიგებულია ჩვეულებრივი და პრივილეგირებული კლასის აქციებთან, ასევე, სხვა კლასის აქციების შემოღებასთან, გამოშვებული აქციების უფლება-მოვალეობების შეცვლასა და აქციებში კონვერტირებადი ფასიანი ქაღალდების გამოშვებასთან დაკავშირებული საკითხები.

აქციები ერთი და იმავე უფლებებით ქმნიან აქციათა ერთ კლასს. კანონპროექტი ნორმატიულ დონეზე არეგულირებს აქციათა ორ კლასს – ჩვეულებრივს და პრივილეგირებულს. ამასთანავე, კანონმდებელი ვერ შექმნის აქციათა კლასების იმგვარ უნიფიცირებულ კატალოგს, რომელიც საბაზრო ურთიერთობათა მრავალფეროვნებიდან გამომდინარე, თანხვედრაში მოვა თითოეული სააქციო საზოგადოების ინტერესთან. შესაბამისად, კანონპროექტი ითვალისწინებს წესდებით სხვა კლასის აქციის შექმნისა და მისი შინაარსის თავისუფლად განსაზღვრის შესაძლებლობას.

ჩვეულებრივი კლასის აქცია ყველაზე გავრცელებულ, კაპიტალზე დაფუძნებულ, ფასიანი ქაღალდის სახეა. სწორედ ამგვარი ფინანსური ინსტრუმენტის მფლობელი წარმოადგენს იმ პირს, რომელიც ქმნის საზოგადოების ოპერირებისათვის აუცილებელ პირველად კაპიტალს. მეტიც, პრაქტიკაში ხშირად შევხვდებით იმ სააქციო საზოგადოებებს, სადაც ჩვეულებრივი კლასის აქციაა ის ერთადერთი ფინანსური ინსტრუმენტი, რომელიც სააქციო საზოგადოებას აქვს. ჩვეულებრივი კლასის აქციის განსაკუთრებული მახასიათებელია ინვესტორთა პირდაპირი მონაწილეობა საზოგადოების კაპიტალში. ამასთან, მართალია, ჩვეულებრივი კლასის აქციონერები ფლობენ იმ აქციებს, რომლებიც ერთიანობაში საზოგადოების კაპიტალს ქმნიან, თუმცა მათ არ შეუძლიათ, საზოგადოების ქონებაზე განახორციელონ ბატონობა ისე, როგორც პირად საკუთრებაზე. ჩვეულებრივი კლასის აქციის მფლობელებს არ აქვთ უფლება, მოითხოვონ საზოგადოებაში საკუთარი კაპიტალის უკან გამოთხოვა, რითაც ასეთი აქციონერები იღებენ ფინანსურ რისკს საზოგადოების საქმიანობაზე. ამგვარი რისკი ინვესტორთა მოგების, საზოგადოების წარმატებულ მენეჯმენტზე დამოკიდებულებას განაპირობებს. სწორედ საზოგადოების კაპიტალში წილის ფლობა, ანუ საზოგადოების წარმატებულობაზე საკუთარი ქონებრივი მდგომარეობის დამოკიდებულება არის ამგვარი კლასის აქციონერის კორპორაციულ მართვაში განსაკუთრებული ჩართულობის მიზეზი. ჩვეულებრივი კლასის აქციონერები წარმოადგენენ საზოგადოების ინსაიდერებს და სარგებლობენ საზოგადოების მნიშვნელოვან გადანაწილებებზე ზეგავლენის უფლებით.

საპირისპიროდ, პრივილეგირებული კლასის აქცია წარმოადგენს კომპრომისზე დაფუძნებულ ფინანსურ ინსტრუმენტს, რომლითაც ინვესტიციის მსურველი ინვესტორს კორპორაციული მართვიდან გამოთიშვის, შესაბამისად, საზოგადოებაზე კონტროლის შესაძლებლობის გამორიცხვის სანაცვლოდ სთავაზობს გარკვეულ პრივილეგიებს. კანონპროექტით განმტკიცებულია პრივილეგირებული კლასის აქციის უპირატესობა დივიდენდის განაკვეთის და მიღების რიგითობის მხრივ, ასევე, ქონების მიღების უპირატესობა დაშლილი საზოგადოების ქონების აქციონერთა შორის განაწილებისას. ამგვარი უპირატესობების გათვალისწინებით,

პრივილეგირებული კლასის აქცია არის ჩვეულებრივი კლასის აქციასა და ობლიგაციას შორის არსებული ჰიბრიდული ფინანსური ინსტრუმენტი. პრივილეგირებული კლასის აქცია სახელშეკრულებო და საკორპორაციო სამართლებრივ ურთიერთობებს შორის არსებული გამყოფი კედლის ორივე მხარეს არსებობს.

ასევე, კანონპროექტი ითვალისწინებს აქციაში კონვერტირებადი ფასიანი ქაღალდების შემოღების შესაძლებლობას. კონვერტირებადობა გულისხმობს ფასიანი ქაღალდის მფლობელის შესაძლებლობას, გადაცვალოს კუთვნილი ფასიანი ქაღალდები ამავე ფინანსური ინსტრუმენტის ემიტენტის მიერ გამოშვებულ ან გამოსაშვებ სხვა კლასის ფასიან ქაღალდებში.

ამავე მუხლშია განმტკიცებული საწესდებო ავტონომიის მიმართება აქციათა კლასებთან. კერძოდ, ერთი მხრივ, მოცემულია შესაძლებლობა, შემოღებულ იქნეს როგორც განსხვავებული კლასის აქციები, ისე შეცვლილ იქნეს აქციების რაოდენობა ან მათთან დაკავშირებული უფლება-მოვალეობები. ამასთანავე, აქციონერების დაცვის საერთაშორისო პრაქტიკის შესაბამისი სტანდარტის უზრუნველსაყოფად კანონპროექტი ითვალისწინებს აქციებთან დაკავშირებული უფლება-მოვალეობების შეცვლის მკაცრ პირობებს. კერძოდ, შეცვლის პირობა წინასწარ უნდა აისახოს სააქციო საზოგადოების წესდებაში (ხოლო საჯარო შეთავაზების შემთხვევაში – ასევე ემისიის პროსპექტში), ამ სახის აქციის განთავსებამდე. აქციის განთავსების შემდეგ კი განთავსებულ აქციასთან დაკავშირებული უფლება-მოვალეობის შეცვლა დასაშვებია მხოლოდ ამავე კლასის აქციების მფლობელთა 3/4-ის თანხმობით. შესაბამისად, ასეთ საგამონაკლისო შემთხვევაში ხმის უფლება ენიჭება ხმის უფლების არმქონე აქციასაც. ასეთი კენჭისყრა ინდივიდუალურად უნდა გაიმართოს თითოეული იმ კლასის აქციისთვის, რომელთა უფლება-მოვალეობებსაც აღნიშნული ცვლილება ეხება.

მუხლი 161. გადაცემა, რომელიც დამოკიდებულია თანხმობაზე

- 1. ცალკეული სახის აქციის გადაცემა შესაძლოა დამოკიდებული იყოს სააქციო საზოგადოების თანხმობაზე. აქციის გადაცემაზე სააქციო საზოგადოების თანხმობის გაცემის წესი განისაზღვრება სააქციო საზოგადოების წესდებით, აქციის გადაცემამდე.**
- 2. „ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული საჯარო ფასიანი ქაღალდის გადაცემაზე სააქციო საზოგადოების თანხმობის დაწესება დაუშვებელია.**

სააქციო საზოგადოებათა ერთ-ერთი ძირითადი თავისებურება კაპიტალის დაყოფაა თანაბარი მნიშვნელობის ფინანსურ ინსტრუმენტებად და ამ ფინანსური ინსტრუმენტების მიმოქცევადობა ღია ბაზარზე. ასეთი მიმოქცევა თავისუფალია, რაც განპირობებულია კაპიტალის ბაზრის განვითარების ხელშეწყობის ინტერესით. კანონპროექტის 161-ე მუხლი ეთმობა ღია ტიპის საზოგადოებისათვის არადამახასიათებელ აქციათა თანხმობასავალდებულო გაცემის პრინციპს. აღნიშნულ მუხლში მოწესრიგებულია როგორც თანხმობასავალდებულო გაცემის ცნება და მისი განსაზღვრის წესი, ისე ასეთი შემლუდვის დადგენის შესაძლებლობიდან გამონაკლისი.

წინამდებარე მუხლის პირველი პუნქტი იძლევა შესაძლებლობას, მხარეებმა აქციის განთავსებამდე განსაზღვრონ, რომ ამ სახის აქციის გასხვისება დამოკიდებულია სააქციო საზო-

მუხლი 162

გადღობის თანხმობაზე. ასევე, წესდებაშივე უნდა განისაზღვროს ასეთი თანხმობის გაცემის წესი.

განსაკუთრებული თავისებურებებით ხასიათდება საჯარო ფასიანი ქაღალდების მიმოქცევა. კაპიტალის ბაზრის შექმნის ინტერესებიდან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია, რომ ანგარიშვალდებული სანარმოს აქცია ექვემდებარებოდეს თავისუფალ მიმოქცევას. ფულის სანაცვლოდ შეთავაზება, რომელიც საჯარო შეთავაზების პროცესში აქციათა გაყიდვის ძირითადი მეთოდია, გულისხმობს აქციების მიყიდვას ნებისმიერი მსურველისათვის უპირატესი შესყიდვის უფლების გარეშე ფულის სანაცვლოდ. მესამე პირებისათვის შეთავაზება უპირობოა იმდენად, რამდენადაც საჯარო შეთავაზების პროცესში არ არსებობს ან მინიმალურია მოქმედ აქციონერთა სურვილი, შეისყიდონ გამოშვებული აქციები. სხვა შემთხვევაში აქციები საერთოდ არ იქნებოდა გამოშვებული საჯარო ბაზარზე. შესაბამისად, აქციების თავისუფალი მიმოქცევისათვის საერთო კრებამ უარი უნდა თქვას გამოშვებული აქციების უპირატესი შესყიდვის უფლებაზე. აქედან გამომდინარე, თანხმობასავალდებულო გაცემის ინსტიტუტი არ გავრცელდება „ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული საჯარო ფასიანი ქაღალდის გადაცემაზე.

მუხლი 162. სააქციო საზოგადოების მიერ ახალი აქციების თავის სასარგებლოდ განთავსების აკრძალვა

- 1. სააქციო საზოგადოების ახალი აქციები არ შეიძლება განთავსებულ იქნეს, ამავე საზოგადოების სასარგებლოდ.**
- 2. თუ სააქციო საზოგადოების აქციები განთავსებულ იქნა ისეთი მესამე პირის სასარგებლოდ, რომელიც მოქმედებს საკუთარი სახელით, მაგრამ სააქციო საზოგადოების დავალებით, ჩაითვლება, რომ აქციები განთავსდა მესამე პირის სასარგებლოდ.**
- 3. ამ მუხლის პირველი პუნქტის დარღვევის შემთხვევაში, სააქციო საზოგადოების თითოეული აქციონერი ვალდებულია დააბრუნონ აქციების საფასური, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ ის დაამტკიცებს, რომ არსებობს მისი ბრალის გამომრიცხავი გარემოებები.**

სააქციო საზოგადოების, როგორც ფიქციური წარმონაქმნის, ერთ-ერთი უმთავრესი დანიშნულება კაპიტალის გაერთიანებაა პირთა საერთო სამენარმოე მიზნის მისაღწევად. კაპიტალის ასეთი გაერთიანების ერთ-ერთი წყარო აქციების განთავსების შედეგად მიღებული ინვესტიციებია. იმ შემთხვევაში, თუ თავად სააქციო საზოგადოება ყიდულობს თავისსავე აქციას, ეს, ერთი მხრივ, ართულებს სააქციო საზოგადოების ფუნქციონირების შესაძლებლობას (განსაკუთრებით, თუ შექმნილია ხმის უფლების მქონე აქციები), ხოლო მეორე მხრივ, არ გააჩნია არანაირი პირდაპირი პოზიტიური ფინანსური ეფექტი, გარდა ბაზრისათვის აქციების მოთხოვნის თაობაზე მცდარი, შეცდომაში შემყვანი ცნობების მიწოდებისა. შესაბამისად, კანონპროექტის 167-ე მუხლი ეთმობა სააქციო საზოგადოების მიერ აქციების თავის სასარგებლოდ განთავსების აკრძალვას.

კანონპროექტის მიხედვით, სააქციო საზოგადოების ახალი აქციები არ შეიძლება განთავსებულ იქნეს ამავე საზოგადოების სასარგებლოდ. ამასთანავე, თუ სააქციო საზოგადოების

აქციები განთავსებულ იქნა საკუთარი სახელით, მაგრამ სააქციო საზოგადოების დავალებით მოქმედ მესამე პირზე, ითვლება, რომ აქციები განთავსდა მესამე პირის სასარგებლოდ.

ამავე მუხლის მესამე პუნქტში წარმოდგენილი სანქციონების მექანიზმიც. კერძოდ, სააქციო საზოგადოების თითოეული აქციონერი ვალდებულია, დააბრუნოს აქციების საფასური. ამასთანავე, აქციონერი თავისუფლდება ამ მოვალეობისაგან, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ ის დაამტკიცებს, რომ არსებობს მისი ბრალის გამომრიცხავი გარემოებები.

მუხლი 163. მიმოქცევაში მყოფი აქცია და საკუთარი აქცია

1. სააქციო საზოგადოებას უფლება აქვს, ამ მუხლის მე-3 პუნქტის პირობების დაცვით, შეიძინოს და გაასხვისოს საკუთარი აქციები.

2. სააქციო საზოგადოებას საკუთარი აქციებიდან არ წარმოეშობა აქციონერის უფლებები. იგივე წესი ვრცელდება შვილობილი სანარმოს კუთვნილი აქციებიდან გამომდინარე ხმის უფლებაზე.

3. სააქციო საზოგადოების მიერ საკუთარი აქციის გამოსყიდვა დასაშვებია შემდეგი პირობების დაცვით:

ა) პარტნიორთა კრების ნებართვით. ამ შემთხვევაში საკუთარი აქციის გამოსყიდვის შესახებ გაცემული ნებართვა უნდა შეიცავდეს გამოსასყიდი აქციების მაქსიმალურ ოდენობას, ნებართვის მოქმედების პერიოდს არაუმეტეს 5 წლის ვადით და, სასყიდლიანი გამოსყიდვის შემთხვევაში, გამოსყიდვის მინიმალურ და მაქსიმალურ ფასს;

ბ) საკუთარი აქციების გამოსყიდვამ არ უნდა გამოიწვიოს სააქციო საზოგადოების წმინდა აქტივის შემცირება სააქციო საზოგადოების ბოლო დამტკიცებული საფინანსო წლის ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით განთავსებული კაპიტალის თანხის ოდენობაზე ნაკლებ ოდენობამდე, ასევე კანონით ან წესდებით გათვალისწინებული იმ რეზერვების ჯამის ოდენობაზე ნაკლებ ოდენობამდე, რომელთა აქციონერებზე განაწილება დაუშვებელია.

გ) თუ გამოსყიდვა ეხება მხოლოდ იმ აქციას, რომლის შენატანიც ბოლომდეა განხორციელებული.

4. საკუთარი გამოსყიდული აქციების ნომინალური ღირებულება არ უნდა აღემატებოდეს განთავსებული აქციების 25 პროცენტს. იგივე წესი გამოიყენება ამ კანონის 158-ე მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილი ღირებულებასთან მიმართებაშიც, როცა ნომინალური ღირებულება განსაზღვრული არ არის.

5. ამ მუხლის მე-4 პუნქტით გათვალისწინებული გამოსყიდვა დაუშვებელია, თუ გამოსყიდვის მომენტში სააქციო საზოგადოება გადახდისუუნაროა ან აქციათა გამოსყიდვის შედეგად ის შეიძლება გადახდისუუნარობის საფრთხის წინაშე აღმოჩნდეს.

6. საკუთარი აქციები, რომლებიც შეძენილი ან გამოსყიდულია სააქციო საზოგადოების მიერ განთავსებული კაპიტალის შემცირების მიზნით, ექვემდებარება გაუქმებას ხელმძღვანელი ორგანოს მიერ.

7. ამ მუხლის მე-3 ან მე-4 პუნქტის მოთხოვნათა დარღვევის შემთხვევაში, სააქციო საზოგადოება ვალდებულია 1 წლის ვადაში გაასხვისოს გამოსყიდული აქციები. თუ

ამ ვადაში არ მოხდა გამოსყიდული აქციების გასხვისება, ისინი უნდა გაუქმდეს და შემცირდეს განთავსებული კაპიტალი.

8. ამ მუხლით გათვალისწინებული წესები ვრცელდება აგრეთვე მესამე პირის მიერ საკუთარი სახელით და სააქციო საზოგადოების დავალებით აქციის შეძენის შემთხვევაზე.

9. სააქციო საზოგადოების მიერ საკუთარი აქციების შეძენის შემთხვევაში, ამ აქციებიდან გამომდინარე უფლებები ჩერდება.

10. სააქციო საზოგადოების მიერ საკუთარი აქციების შეძენის შემთხვევაში, ფინანსურ ანგარიშგებაში უნდა აისახოს „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის მე-6 პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ ინფორმაცია.

11. სააქციო საზოგადოების მიერ უშუალოდ, ან ამ მუხლის მე-8 პუნქტით გათვალისწინებული პირის მეშვეობით სააქციო საზოგადოების აქციების უზრუნველყოფის საშუალების სახით გამოსაყენებლად დაშვებაზე შესაბამისად ვრცელდება საკუთარი აქციების შეძენის მიმართ ამ მუხლით დადგენილი წესები, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც უზრუნველყოფის საშუალებად აქციების გამოყენება ხდება კომერციული ბანკების ან სხვა ფინანსური ინსტიტუტების მიერ ჩვეულებრივი საქმიანობის ფარგლებში.

12. სააქციო საზოგადოების მიერ სხვა სააქციო საზოგადოებაში ან შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში ხმის უფლების მქონე აქციების ან წილების ნახევარზე მეტის ფლობის ან სხვაგვარად დომინანტურ მდგომარეობაში ყოფნის შემთხვევაში, აღნიშნული სააქციო საზოგადოების ან შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების მიერ სააქციო საზოგადოების წილის შეძენა ან ფლობა განიხილება, როგორც ამ მუხლით გათვალისწინებული საკუთარი აქციის შეძენა და მასზე გავრცელდება შესაბამისი მონესრიგება, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა შეძენი არის ნომინალური მფლობელი და არ მოქმედებს სააქციო საზოგადოების ან იმ საზოგადოების სახელით ან დავალებით რომელშიც სააქციო საზოგადოება ფლობს ხმის უფლების მქონე აქციების ან წილების ნახევარზე მეტს ან იმყოფება სხვა მხრივ დომინანტურ მდგომარეობაში.

სააქციო საზოგადოება არაერთი მიზეზის გამო შეიძლება აღმოჩნდეს თავისი აქციების შეძენის საჭიროების წინაშე. აქციების გამოსყიდვა შეიძლება მოხდეს აქციონერებისათვის, აქციების განთავსებისას გადახდილი ნამეტი ღირებულების უკან დაბრუნების მიზნით. ეს ინსტრუმენტი ასევე ხშირად გამოიყენება საკუთარი აქციებისთვის ლიკვიდობის გასაზრდელად. საკუთარი აქციების შეძენა ზოგიერთ შემთხვევაში ხდება მოგვიანებით დასაქმებულებისათვის ანაზღაურების სახით მათი გადაცემის მიზნით. აქციების გამოსყიდვა, ასევე, მნიშვნელოვანი თავდაცვითი ინსტრუმენტია მტრული დაუფლების თავიდან აცილებისათვის.

გემოთ აღნიშნული სიკეთების პარალელურად, აქციების გამოსყიდვა გარკვეული საფრთხის მატარებელია. კერძოდ, ეს ინსტრუმენტი სხვადასხვა ფორმით შეიძლება, ბოროტად იქნეს გამოყენებული აქციონერებისა და მენეჯმენტის მიერ, რაზეც ქვემოთ უფრო ფართო მსჯელობა იქნება წარმოდგენილი.

კანონპროექტის 163-ე მუხლი არეგულირებს ე.წ. უსაფრთხო ნავსაყუდელთან (Safe Harbour) დაკავშირებულ საკითხებს, იმგვარად, რომ, ერთი მხრივ, სააქციო საზოგადოება

არ დარჩეს საკუთარი აქციების გამოსყიდვის უნარის გარეშე, ხოლო მეორე მხრივ, თავიდან იქნეს აცილებული ასეთი ინსტრუმენტის ბოროტად გამოყენება.

გარკვეული პირობების დაცვით სააქციო საზოგადოებას უფლება ენიჭება, შეიძინოს და გაასხვისოს საკუთარი აქციები. ამასთანავე, მართვის პროცესში პრობლემების გამორიცხვის მიზნით, სააქციო საზოგადოებას საკუთარი აქციებიდან არ წარმოეშობა აქციონერის უფლებები (იგივე წესი ვრცელდება შვილობილი საზოგადოების კუთვნილი აქციებიდან გამომდინარე ხმის უფლებაზე). საერთო კრებაზე გადანყვეტილების მიღების უფლების დაშვება შესაძლებელია, მრავალმხრივი რისკის მატარებელი იყოს, განსაკუთრებით მინორიტარი აქციონერებისათვის. კერძოდ, იგი შესაძლებელია, ბოროტად იქნეს გამოყენებული მაჟორიტარი აქციონერების მიერ, რათა საზოგადოების ფინანსური რესურსების ხარჯზე ფაქტობრივად გაზარდონ საკუთარი ძალაუფლება.

საკუთარი აქციების გამოსყიდვა არის საფრთხის შემცველი არა მხოლოდ უშუალოდ სააქციო საზოგადოებისათვის, არამედ მესამე პირებისთვისაც. სააქციო საზოგადოებისათვის არსებული საფრთხეებიდან გამოსაყოფია აქციონერისათვის შენატანის უკან დაბრუნების შესაძლებლობა მისი კუთვნილი აქციების გამოსყიდვის გზით. ასევე, საკუთარი აქციების გამოსყიდვა არის ბერკეტი მენეჯმენტის ხელში, ჩაანაცვლოს ის აქციონერები, რომლებიც მათ შეცვლას ფიქრობენ. მესამე პირებისათვის შექმნილი საფრთხის კონტექსტში კი აღსანიშნავია საზოგადოების გადახდისუნარიანობის შემცირების საკითხი. კერძოდ, აქციების გამოსყიდვით მცირდება საზოგადოების გადახდისუნარიანობა უშუალოდ საზოგადოების კაპიტალის შემცირების, ასევე აქციონერთა, როგორც გამჭოლი პასუხისმგებლობის ობიექტების, რაოდენობრივი შემცირების გამო; აგრეთვე, ბაზრის მანიპულირების აღნიშნულმა ფორმამ შესაძლებელია, გამოიწვიოს მესამე პირებისათვის შეცდომაში შემყვანი ინფორმაციის მიწოდება პროდუქტზე არსებული მოთხოვნის მასშტაბთან დაკავშირებით.

სწორედ ზემოაღნიშნულ ინტერესსა და საფრთხეებს შორის გონივრული ბალანსის მისაღწევად სააქციო საზოგადოების მიერ საკუთარი აქციების ფლობა დაშვებულია მხოლოდ რამდენიმე კუმულაციური წინაპირობის არსებობის შემთხვევაში. უპირველეს ყოვლისა, დასაშვებია მხოლოდ იმ აქციების გამოსყიდვა, რომელთა შენატანიც ბოლომდეა განხორციელებული. ამასთანავე, აღნიშნული შესაძლებელია განხორციელდეს მხოლოდ საერთო კრების გადანყვეტილებით, რომელიც უნდა შეიცავდეს: გამოსასყიდი აქციების მაქსიმალურ ოდენობას, ნებართვის მოქმედების ვადას, რომელიც არ უნდა აღემატებოდეს 5 წელს და, სასყიდლიანი გამოსყიდვის შემთხვევაში, გამოსყიდვის მინიმალურ და მაქსიმალურ ფასს. საზოგადოების ეკონომიკური სტაბილურობის უზრუნველყოფის მიზნით კანონპროექტში მითითებულია, რომ საკუთარი აქციების გამოსყიდვამ არ უნდა გამოიწვიოს სააქციო საზოგადოების წმინდა აქტივის შემცირება სააქციო საზოგადოების ბოლოს დამტკიცებული საფინანსო წლის ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით განთავსებული კაპიტალის თანხის ოდენობაზე ნაკლებ ოდენობამდე, ასევე კანონით ან წესდებით გათვალისწინებული იმ რეზერვების ჯამის ოდენობაზე ნაკლებ ოდენობამდე, რომელთა აქციონერებზე განაწილება დაუშვებელია:

კანონპროექტი ადგენს როგორც გამოსყიდვადი აქციების ლიმიტებს, ისე გამოსყიდვის ამკრძალავ პირობებს. კერძოდ, საკუთარი გამოსყიდული აქციების ღირებულება არ უნდა აღემატებოდეს განთავსებული აქციების 25%-ს. ამასთანავე, გამოსყიდვა დაუშვებელია, თუ

გამოსყიდვის მომენტში სააქციო საზოგადოება გადახდისუნაროა, ან შეიძლება, აქციათა გამოსყიდვის შედეგად გადახდისუნარობის საფრთხის წინაშე აღმოჩნდეს.

აღნიშნული წესების დარღვევისათვის დგინდება თანმდევი შედეგებიც. კერძოდ, მოთხოვნათა დარღვევის შემთხვევაში სააქციო საზოგადოება 1 წლის ვადაში ვალდებულია, გაასხვისოს გამოსყიდული აქციები. თუ ამ ვადაში არ მოხდა გამოსყიდული აქციების გასხვისება, ისინი უნდა გაუქმდეს და შემცირდეს განთავსებული კაპიტალი. დირექტორის მიერ გაუქმებას ექვემდებარება ასევე ის საკუთარი აქციები, რომლებიც შეძენილი ან გამოსყიდულია სააქციო საზოგადოების მიერ განთავსებული კაპიტალის შემცირების მიზნით.

კანონპროექტის წინამდებარე მუხლი აზღვევს დედობილი საწარმოს მიერ შვილობილი საწარმოს აქციებით მანიპულირების შესაძლებლობასაც. კერძოდ, სააქციო საზოგადოების მიერ სხვა სააქციო საზოგადოებაში ან შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში ხმის უფლების მქონე აქციების ან წილების ნახევარზე მეტის ფლობის ან სხვა მხრივ დომინანტურ მდგომარეობაში ყოფნის შემთხვევაში, აღნიშნული სააქციო საზოგადოების ან შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების მიერ სააქციო საზოგადოების წილის შეძენა ან ფლობა განიხილება როგორც საკუთარი აქციის შეძენა და მასზე გავრცელდება შესაბამისი რეგულაციები. ამ წესიდან გამონაკლისია ის შემთხვევა, როდესაც შეძენი არის ნომინალური მფლობელი და არ მოქმედებს სააქციო საზოგადოების ან იმ საზოგადოების სახელით თუ დავალებით, რომელშიც სააქციო საზოგადოება ფლობს ხმის უფლების მქონე აქციების ან წილების ნახევარზე მეტს, ან იმყოფება სხვა მხრივ დომინანტურ მდგომარეობაში.

მუხლი 164. აქციათა რეესტრი

1. აქციათა რეესტრი, რომელშიც აღირიცხება აქციაზე საკუთრების უფლება, ინარმოვება საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ მიღებული შესაბამისი წესების მიხედვით. აქციონერებისა და მათი უფლებების აქციათა რეესტრში რეგისტრაციაზე პასუხისმგებელია რეესტრის წარმოებაზე კანონმდებლობის ან/და წესდების მიხედვით უფლებამოსილი პირი.

2. საკუთრების უფლება აქციაზე და აქედან გამომდინარე აქციონერის უფლებები წარმოიშობა, იცვლება და წყდება აქციათა რეესტრში რეგისტრაციის მომენტიდან.

3. აქციონერის საკუთრების უფლება აქციაზე დასტურდება აქციათა რეესტრში ჩანაწერით ან ნომინალური მფლობელის ჩანაწერით. აქციონერს უნდა მიეცეს ამონაწერი აქციათა რეესტრიდან ან ნომინალური მფლობელის ამონაწერი. ამონაწერის გაცემაზე პასუხისმგებელია სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანო.

4. სააქციო საზოგადოება, რომლის აქციონერთა ოდენობა ორმოცდაათზე მეტია, ვალდებულია, აწარმოოს აქციათა რეესტრი დამოუკიდებელი რეგისტრატორის მეშვეობით. ამ შემთხვევაში, ამონაწერის გაცემაზე პასუხისმგებელია დამოუკიდებელი რეგისტრატორი.

5. სააქციო საზოგადოებას, რომლის აქციონერთა ოდენობა ორმოცდაათს არ აღემატება, შეუძლია აწარმოოს აქციათა რეესტრი თვითონ ან დამოუკიდებელი რეგისტრატორის მეშვეობით, გარდა „ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ“ საქართველოს

კანონით განსაზღვრული ანგარიშვალდებული სანარმოის, რომლის აქციათა რეესტრს უნდა აწარმოებდეს დამოუკიდებელი რეგისტრატორი. ეს პუნქტი არ ვრცელდება „საინვესტიციო ფონდების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად დაფუძნებულ საინვესტიციო კომპანიის ერთეულის მფლობელთა რეესტრის წარმოებაზე, რომელიც იმავე კანონით განისაზღვრება.

აქციის, როგორც ფასიანი ქაღალდის, ერთ-ერთი ძირითადი თავისებურება მისი ბრუნვის განსაკუთრებული წესებია. წილებისაგან განსხვავებით, აქცია არ რეგისტრირდება „მეწარმეთა, არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრში.“ აქციაზე საკუთრების აღრიცხვა ხორციელდება განცალკევებით, აქციათა რეესტრში. კანონპროექტის 164-ე მუხლი ეთმობა აქციათა რეესტრის წარმოების ზოგადი საკანონმდებლო ჩარჩოს შექმნას. წინამდებარე მუხლში მოწესრიგებულია ისეთი საკითხები, როგორებიცაა: რეესტრში რეგისტრაციის სამართლებრივი შედეგები, ამონაწერი რეესტრიდან და დამოუკიდებელი რეგისტრატორის საკითხები.

სააქციო საზოგადოებას უფლება აქვს, აქციათა რეესტრი აწარმოოს დამოუკიდებლად ან დამოუკიდებელი რეგისტრატორის მეშვეობით. რეესტრის მწარმოებელი სუბიექტის შერჩევის თავისუფლებიდან არსებობს რამდენიმე გამონაკლისი. კერძოდ, სააქციო საზოგადოება, რომლის აქციონერთა რაოდენობა ორმოცდაათზე მეტია, ვალდებულია, აწარმოოს აქციათა რეესტრი დამოუკიდებელი რეგისტრატორის მეშვეობით. დამოუკიდებელი რეგისტრატორის მეშვეობით აქციონერთა რეესტრის წარმოების ვალდებულება ვრცელდება „ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრულ ანგარიშვალდებულ სანარმოზეც.

აქციაზე საკუთრების უფლება წარმოიშობა ამ უფლების აქციათა რეესტრში რეგისტრაციის მომენტიდან. შესაბამისად, რეესტრის გამართულად წარმოებას ფუნდამენტური მნიშვნელობა აქვს სააქციო საზოგადოების ფუნქციონირებისათვის. კანონპროექტით აქციათა რეესტრის წარმოების წესების განსაზღვრის უფლებამოსილება მინიჭებული აქვს საქართველოს ეროვნულ ბანკს.

აქციათა რეესტრში განხორციელებული ჩანაწერით საკუთრების უფლების წარმოშობის პარალელურად განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს ამონაწერი, რომელმაც უნდა დაადასტუროს აქციონერის საკუთრება აქციაზე. მოთხოვნის შემთხვევაში, აქციონერს უნდა მიეცეს ამონაწერი აქციათა რეესტრიდან ან ნომინალური მფლობელის ამონაწერი. ამონაწერის გაკეთებაზე პასუხისმგებლობა ეკისრება საზოგადოების ხელმძღვანელ ორგანოს, ხოლო იმ შემთხვევაში, თუ რეესტრი ინარმოება დამოუკიდებელი რეგისტრატორის მეშვეობით, ეს ვალდებულება სწორედ ამ უკანასკნელს დაეკისრება.

მუხლი 165. სააქციო საზოგადოების განთავსებული კაპიტალის ცვლილების წესი

- 1. სააქციო საზოგადოების განთავსებული კაპიტალის ცვლილება ხორციელდება კანონმდებლობის და წესდების შესაბამისად.**
- 2. გადაწყვეტილება განთავსებული კაპიტალის ცვლილების შესახებ მიიღება პარტნიორთა კრების მიერ.**

3. განთავსებული კაპიტალის ცვლილების გადანყვეტილება უნდა შეიცავდეს მითითებას ცვლილების საფუძველზე, ცვლილების წესსა და თანხაზე. იგი ასევე უნდა შეიცავდეს მონაცემებს განსათავსებელი ან გასაუქმებელი აქციების რაოდენობის შესახებ, და აქციათა ნომინალურ ღირებულებას, თუ ასეთი ღირებულება დადგენილია.
4. განთავსებული კაპიტალის ცვლილების გადანყვეტილება ნამდვილია გამოქვეყნების მომენტიდან. ამ მოთხოვნის უზრუნველყოფა ეკისრება სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანოს.
5. განთავსებული კაპიტალის გაზრდისას შესაძლებელია გამოშვებულ და განთავსებულ იქნეს დამატებითი აქციები ან შესაძლებელია მოზიდულ იქნეს ფულადი სახსრები აქციონერთა მხრიდან უკვე განთავსებული აქციების ნომინალური ღირებულების მომატების ხარჯზე. ახალ აქციათა გამოშვება, ისევე, როგორც აქციათა ნომინალური ღირებულების მომატება, ექვემდებარება რეგისტრაციას დადგენილი წესით.
6. განთავსებული კაპიტალის ცვლილებასთან დაკავშირებული გადანყვეტილების მისაღებად აუცილებელია განცალკევებული კენჭისყრა აქციათა ყველა იმ კლასისათვის, რომელთა მფლობელების უფლებებზე აღნიშნული გადანყვეტილება ახდენს გავლენას.
7. ამ მუხლით დადგენილი მოთხოვნები შესაბამისად მოქმედებს აქციად კონვერტირებადი სხვა ფასიანი ქაღალდის გამოშვების შემთხვევაში, მაგრამ არა თავად კონვერტაციამე.

კონკურენტული ბაზრის პირობებში რისკის მართვის, მომხმარებლისათვის ახალი პროდუქტის შეთავაზების, გამოცდილი მენეჯმენტის დაქირავების თუ სხვა მოკლე ან გრძელვადიანი პროექტის დაფინანსების მიზნით, ან პირიქით, კაპიტალის დანაკარგზე საპასუხოდ სააქციო საზოგადოებამ შესაძლებელია, მიიღოს გადანყვეტილება კაპიტალის გაზრდის ან შემცირების თაობაზე. კანონპროექტის 165-ე მუხლი სააქციო საზოგადოების განთავსებული კაპიტალის ცვლილების წესს არეგულირებს.

სააქციო საზოგადოების განთავსებული კაპიტალის შესახებ ინფორმაცია წესდების განუყოფელი ნაწილია. შესაბამისად, განთავსებული კაპიტალის ცვლილებაც წესდების ცვლილების ლეგიტიმაციის მქონე ორგანოს – საერთო კრების კომპეტენციაა. ამასთანავე, ვინაიდან განთავსებული კაპიტალის ცვლილება მნიშვნელოვნად ცვლის სააქციო საზოგადოებაში თითოეული აქციონერის მონაწილეობის მოცულობას, კანონპროექტით დადგენილია თითოეული იმ კლასის აქციონერთა მიერ საკითხის დამოუკიდებლად მხარდაჭერის ვალდებულება, რომლებზეც ეს ცვლილება ახდენს უშუალო გავლენას. აღნიშნული გადანყვეტილება სავალდებულო ძალის შესაძენად ხელმძღვანელი ორგანოს მიერ უნდა გამოქვეყნდეს.

კანონპროექტი განსაზღვრავს საერთო კრების ამ გადანყვეტილების შინაარსსაც, რამაც უნდა უზრუნველყოს პროცესის მაქსიმალური გამჭვირვალობა და ყველა დაკავშირებული მხარის დაცულობა. კერძოდ, საერთო კრების გადანყვეტილება უნდა შეიცავდეს მითითებას ცვლილების საფუძველზე, ცვლილების წესსა და თანხაზე. გადანყვეტილებაში, ასევე, უნდა აღნიშნოს მონაცემები განსათავსებელი ან გასაუქმებელი აქციების რაოდენობის შესახებ და აქციათა ნომინალური ღირებულება (ასეთის არსებობის შემთხვევაში).

კანონპროექტის ამავე მუხლში ზოგადი ცნებების სახითაა წარმოდგენილი განთავსებული კაპიტალის გაზრდის ორივე მეთოდი: ახალი აქციების განთავსება და აქციათა ნომინა-

ლური ღირებულების გაზრდა, რაც შემდგომი მუხლების დეტალური რეგულირების საგანია. აქვე აღსანიშნავია, რომ კანონპროექტის 165-ე მუხლით დადგენილი წესები მოქმედებს აქციაში კონვერტირებადი სხვა ფასიანი ქაღალდის გამოშვების შემთხვევაშიც, ვინაიდან ისინი კონვერტირების უფლების რეალიზაციის შემთხვევაში მნიშვნელოვან გავლენას მოახდენენ არსებულ აქციონერთა სტრუქტურაზე. ამასთანავე, რადგან ამ მუხლით დადგენილი წესები უკვე ვრცელდება აქციაში კონვერტირებადი ფასიანი ქაღალდების გამოშვებაზე, უშუალოდ კონვერტირების პროცესზე მისი გავრცელება აღარ არის აქტუალური.

მუხლი 166. კაპიტალის გაზრდა დამატებითი აქციების გამოშვებით

1. თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი, გადაწყვეტილება დამატებითი აქციების გამოშვების გზით კაპიტალის გაზრდის შესახებ მიიღება პარტნიორთა კრებაზე კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა არანაკლებ 3/4-ის მიერ.

2. დამატებითი აქციების გამოშვების გზით კაპიტალის გაზრდის გადაწყვეტილებაში აღინიშნება განსათავსებელი აქციების რაოდენობა და სახე, განთავსების წესი და პირობები.

3. კაპიტალის გაზრდის დროს გამოშვებული აქციები განთავსების მომენტისთვის უნდა იყოს განადგებული მათი ნომინალური ღირებულების, ან ნომინალური ღირებულების არარსებობის შემთხვევაში ამ კანონის 158-ე მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილი ღირებულების სულ მცირე 25 პროცენტით. როცა ხდება აქციების გამოშვება ამ ღირებულებებზე მაღალ ფასად, სხვაობა უნდა იყოს გადახდილი სრულად.

4. თუ კაპიტალის გაზრდის დროს აქციები გაიცემა არაფულადი შენატანის სანაცვლოდ, შენატანი სრულად უნდა იქნეს შეტანილი კაპიტალის გაზრდის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებიდან 5 წლის ვადაში. ასეთ შემთხვევაში არაფულადი შენატანი შეფასებული და გამოქვეყნებულ უნდა იქნეს ამ კანონის 155-ე მუხლის მე-9 და მე-10 პუნქტებით დადგენილი წესით. აქციის გასხვისების მომენტისთვის მასთან დაკავშირებული შეუსრულებელი ვალდებულებებისათვის სააქციო საზოგადოების წინაშე გამსხვისებელი აქციონერი, შემძენთან ერთად, სოლიდარულად აგებს პასუხს, თუ სხვა რამ არ არის დადგენილი წესდებით.

5. ამ მუხლის მე-4 პუნქტით გათვალისწინებული შეფასება არ არის საჭირო, როცა სააქციო საზოგადოების კაპიტალი იზრდება აქციათა საჯარო შეთავაზების ფარგლებში ან შერწყმის/გაყოფის განხორციელებისას მიერთებული/გაყოფილი სამენარმეო საზოგადოების აქციონერების ანაზღაურების მიზნით და შერწყმის/გაყოფის გეგმა შემოწმებულია დამოუკიდებელი აუდიტორის მიერ ამ კანონის 74-ე მუხლით დადგენილი წესით.

6. ამ თავით გათვალისწინებული კაპიტალის გაზრდისა და ახალი აქციების გამოშვების წესი არ ვრცელდება „საინვესტიციო ფონდების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად დაფუძნებულ ღია ან ინტერვალურ საინვესტიციო კომპანიებზე.

სააქციო საზოგადოების უნიკალური მახასიათებელი ახალი აქციების ღია ბაზარზე განთავსების გზით ოპერირებისათვის აუცილებელი კაპიტალის მოზიდვის უნარია. კანონპროექ-

ტის 166-ე მუხლი ამ უნიკალურობის ძირითად საკანონმდებლო საფუძველს ქმნის. მუხლის ფარგლებში მოწესრიგებულია ისეთი საკითხები, როგორებიცაა: გადაწყვეტილება დამატებითი აქციების გამოშვების გზით კაპიტალის გაზრდის შესახებ, მინიმალური გასანაღდებელი მოცულობა და შენატანის საკითხები.

გადაწყვეტილება დამატებითი აქციების გამოშვების გზით კაპიტალის გაზრდის შესახებ პირდაპირ და უშუალო გავლენას ახდენს სააქციო საზოგადოების კაპიტალისა და მისი აქციონერების სტრუქტურაზე. შესაბამისად, აქციონერთა ქონებრივ და მართვით უფლებებზე გავლენის მომხდენი ეს გადაწყვეტილება ექცევა საერთო კრების კომპეტენციაში. საზოგადოების განთავსებული კაპიტალის ოდენობა წესდების შემადგენელი ნაწილია. აქედან გამომდინარე, გადაწყვეტილება საჭიროებს წესდების ცვლილებისათვის დადგენილ ხმათა რაოდენობის – კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა არანაკლებ 3/4-ის მხარდაჭერას. ამასთანავე, კანონპროექტი იძლევა გადაწყვეტილების მიღების განსხვავებული წესის დადგენის შესაძლებლობას. კანონპროექტი განსაზღვრულია გადაწყვეტილებაში მისათითებელი ინფორმაციის კატალოგიც. კერძოდ, დამატებითი აქციების გამოშვების გზით კაპიტალის გაზრდის გადაწყვეტილებაში აღინიშნება განსათავსებელი აქციების რაოდენობა და სახე, განთავსების წესი და პირობები.

კაპიტალის გაზრდის დროს გამოშვებული აქციები განთავსების მომენტისთვის უნდა იყოს განაღდებული მათი ღირებულების, სულ მცირე, 25%-ით. ამასთანავე, ზოგიერთ შემთხვევაში შესაძლებელია მოხდეს აქციების განთავსება ნომინალურ ღირებულებაზე მაღალ ფასად (share premium). ასეთი ნამატით განთავსება შესაძლებელია, ემსახურობდეს ისეთ მიზნებს, როგორებიცაა: საზოგადოების სარეზერვო კაპიტალის შექმნა ან აქციათა განთავსების ღირებულების დაფარვა. შესაბამისად, ამ სხვაობის დროული ანაზღაურება ემსახურება უშუალოდ აქციათა განთავსების მიზნებს და იგი უნდა იყოს გადახდილი სრულად.

კაპიტალის გაზრდის დროს აქციების გაცემა შესაძლებელია მოხდეს ფულის ან არაფულადი შენატანის სანაცვლოდ. არაფულადი შენატანი სააქციო საზოგადოების მიზნებისათვის არ შეიძლება იყოს სამუშაოს შესრულება და მომსახურების განწევა. ასეთი შესატანი სრულად უნდა იქნეს შეტანილი კაპიტალის გაზრდის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებიდან 5 წლის ვადაში, რაც ემსახურება საზოგადოების დროულ და ეფექტიან აღჭურვას შეპირებული ღირებულების აქტივებით. ამასთანავე, არაფულადი შესატანის ღირებულებასთან დაკავშირებული მანიპულირების, მათ შორის, შესატანის ზემოქმედების თავიდან ასაცილებლად, საზოგადოების მიერ შერჩეული დამოუკიდებელი აუდიტორის მიერ უნდა შედგეს ანგარიში შესატანის შეფასებასთან დაკავშირებით, რომელიც უნდა გამოქვეყნდეს რეესტრში. აუდიტორს ეკისრება ვალდებულება, დაადგინოს, არის თუ არა შენატანების ჯამური ღირებულება, სულ მცირე, აქციების ნომინალური ღირებულების ჯამთან, ხოლო როდესაც ხდება აქციების გამოშვება ამ ღირებულებებზე მაღალ ფასად (share premium), მაშინ – ასეთ ღირებულებასთან შესაბამისი. აღნიშნული წესების გათვალისწინებით, შეიძლება ითქვას, რომ აქციების გაზრდისას შენატანის განხორციელებაზე ვრცელდება სააქციო საზოგადოების კაპიტალში შენატანის განხორციელების ზოგადი პრინციპები.

მეხუთე პუნქტში დადგენილია აუდიტორული შემოწმების წესიდან გამონაკლისები. კერძოდ, აუდიტორული შემოწმება არ არის საჭირო, თუ სააქციო საზოგადოების კაპიტალი იზრდება აქციათა საჯარო შეთავაზების ფარგლებში. ამის მიზეზი ისაა, რომ აქციათა საჯარო

შეთავაზებისას ბაზრის ზედამხედველობის განმახორციელებელი ორგანოს მიერ დადგენილი წესებით ისედაც ხდება ყველა ამ ინფორმაციის დეტალური შესწავლა. აღნიშნულს კი შემდგომში ახლავს კიდევ ერთი ფილტრი – მეორეული ბაზრების (უმეტესად საფონდო ბირჟების) მიერ დადგენილი სტანდარტები. მეორე გამონაკლისია ამავე პუნქტში გათვალისწინებული რეორგანიზაციის ის ღონისძიებები, რა დროსაც ინფორმაცია უკვე შემოწმებულია დამოუკიდებელი ექსპერტის მიერ.

ამავე მუხლშია მოწესრიგებული შენატანის შეტანამდე აქციონერის მიერ თავისი აქციის გასხვისების თანმდევი შედეგები, რამაც უნდა უზრუნველყოს აქციონერის არაკეთილსინდისიერების გამორიცხვა და საზოგადოების კაპიტალით აღჭურვა. კერძოდ, იმ შემთხვევაში, თუ აქციის გასხვისება ხდება სააქციო საზოგადოების აქციონერის მიერ გასხვისების მომენტში აქციებთან დაკავშირებული შესურულებელი ვალდებულებებისათვის, სააქციო საზოგადოების წინაშე გამსხვისებელი აქციონერი, შემძენთან ერთად, სოლიდარულად აგებს პასუხს, თუ სხვა რამ არ არის დადგენილი წესდებით.

166-ე მუხლში ასევე ვხვდებით ჩანაწერს, რომ კანონპროექტის სააქციო საზოგადოების თავში გათვალისწინებული კაპიტალის გაზრდისა და ახალი აქციების გამოშვების წესი არ ვრცელდება „საინვესტიციო ფონდების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად დაფუძნებულ ღია ან ინტერვალურ საინვესტიციო კომპანიებზე. ღია ან ინტერვალურ საინვესტიციო კომპანიებთან დაკავშირებული საკითხები რეგულირებულია „საინვესტიციო ფონდების შესახებ“ საქართველოს კანონში.

მუხლი 167. ახალი აქციების გამოშვება სააქციო საზოგადოების სარეზერვო კაპიტალის გარდაქმნით

თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი, პარტნიორთა კრებაზე კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა არანაკლებ 3/4-ით შესაძლებელია მიღებულ იქნეს გადაწყვეტილება სააქციო საზოგადოების სარეზერვო კაპიტალის გარდაქმნის ან გაუნაწილებელი მოგების გამოყენების გზით ახალი აქციების გამოშვების შესახებ, რომელიც აქციონერებზე პროპორციულად ნაწილდება. სარეზერვო კაპიტალი და გაუნაწილებელი მოგება არ შეიძლება გარდაიქმნას განთავსებულ კაპიტალად, თუ ბოლო წლიური ბალანსი გარალს აჩვენებს.

სააქციო საზოგადოების მიერ თავისი აქციების საჯარო შეთავაზება საჭიროებს მნიშვნელოვან ფინანსურ რესურსებს. უპირველეს ყოვლისა, გამოსაყოფია პირდაპირი ხარჯები, რომლებიც წარმოიშობა ანდერრაითერსა და აუდიტორთან დაკავშირებული ხარჯების შედეგად; მეორე და, უმთავრესი – ესაა საზოგადოების აქციონერების დასაკმაყოფილებლად პერიოდულ საწყისებზე გადახდილი სარგებელი, რომელიც გრძელვადიან პერსპექტივაში ალტერნატიული მეთოდებით დაფინანსების მიღებისათვის გასაწევ ხარჯებს აღემატება.

სწორედ ამიტომ, იმ შემთხვევაში, თუ სააქციო საზოგადოებას აქვს მხოლოდ ფინანსური რესურსების მოძიების მოტივი (და არა აქციათა საჯარო შეთავაზების არაპირდაპირი სარგებელი), ისინი აქციათა საჯარო განთავსებაზე უპირატესად კაპიტალის ზრდის შიდა კორპორაციულ მექანიზმებს მიმართავენ. ამის ერთ-ერთი ძირითადი წყარო კი საზოგადო-

ების მოგების რეინვესტირება აქციების სანაცვლოდ. ასევე, განსაკუთრებული პირობების არსებობის შემთხვევაში შესაძლებელია სააქციო საზოგადოების სარეზერვო კაპიტალის გარდაქმნა.

იმ შემთხვევაში, თუ სააქციო საზოგადოება ახდენს შემოსავლის რეინვესტირებას, აქციონერებს ყოველთვის შეუძლიათ, არაპირდაპირი გზით მიიღონ მოგება რეინვესტირების შედეგად გაზრდილი ღირებულების აქციის რეალიზაციის შედეგად; მეორე მხრივ, რაც უფრო ხშირად იხდის სააქციო საზოგადოება დივიდენდს, მით უფრო მეტად ხდება იგი დამოკიდებული გარე – ძვირადღირებული დაფინანსების – წყაროებზე. ამ მიზეზით გრძელვადიანი ხედვის მქონე აქციონერს, როგორც წესი, ურჩევნია, დაუტოვოს კაპიტალი სააქციო საზოგადოებას შემდგომი განვითარებისათვის. აქციონერის მიერ შემოსავლის მიღების ინტერესსა და მოგების რეინვესტირების აუცილებლობას შორის ბალანსის მისაღწევად კანონპროექტის წინამდებარე მუხლში შექმნილია ე.წ. „დივიდენდის რეინვესტირების გეგმის“ ქართული საკანონმდებლო ანალოგი.

სარეზერვო კაპიტალი არის სპეციფიკური მიზნებისთვის აკუმულირებული ფინანსები. ასეთი მიზანი შეიძლება იყოს გრძელვადიანი პროექტებისათვის თანხის დაგროვება ან ფონდის შექმნა კაპიტალის დანაკარგზე შემდგომი რეაგირებისათვის. შესაბამისად, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი, საერთო კრებაზე კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა არანაკლებ 3/4-ით შესაძლებელია, მიღებულ იქნეს გადაწყვეტილება სააქციო საზოგადოების სარეზერვო კაპიტალის გარდაქმნის გზით ახალი აქციების გამოშვების შესახებ, რომელიც აქციონერებზე პროპორციულად გადანაწილდება.

ასეთი გადაწყვეტილების მისაღებად საჭიროა ორი კუმულაციური პირობის არსებობა: პირველი, ესაა საერთო კრებაზე დამსწრე ხმების 3/4-ით გადაწყვეტილების მიღება და, მეორე, ბოლო წლიური ბალანსის დადებითი მაჩვენებელი. ამ წინაპირობათა მიზეზი ისაა, რომ დანაკარგების არსებობისას შეუძლებელია მოგების რეინვესტირებაზე საუბარი (მოგების არარსებობის გამო), ხოლო სარეზერვო კაპიტალი ასეთ შემთხვევაში გვევლინება საზოგადოების ფინანსური სიძნელეების პრევენციების მექანიზმად და მისი შენარჩუნება აღნიშნული მიზნებისთვისაა აუცილებელი.

მუხლი 168. ხელმძღვანელი ორგანოს მიერ კაპიტალის გარდა ნებადართული კაპიტალის ფარგლებში

1. სააქციო საზოგადოების წესდებით ან პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელ ორგანოს შესაძლოა მიენიჭოს უფლებამოსილება, მიიღოს ახალი აქციების გამოშვების გადაწყვეტილება წესდებით დადგენილ მაქსიმალურ ოდენობამდე. მინიჭებული უფლებამოსილების მაქსიმალური ვადა დგინდება სააქციო საზოგადოების წესდებით და არ უნდა აღემატებოდეს 5 წელს. ასეთი საშუალებით ახალი აქციების გამოშვების მაქსიმალური ოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს ნებადართული აქციების რაოდენობის 50 პროცენტს. თუკი ახალი აქციების გამოშვების ასეთი უფლება მინიჭებულია არა წესდებით, არამედ პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით, ეს გადაწყვეტილება უნდა გამოქვეყნდეს და აისახოს აქციათა რეესტრში.

2. წესდებაში ან პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებაში შესაძლოა მოცემული იყოს განთავსებისთვის გათვალისწინებული აქციების რაოდენობა, კლასი და მინიმალური ფასი.

3. სააქციო საზოგადოების წესდება ან პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილება შესაძლოა აწესებდეს დამატებით პირობებს ამ მუხლით გათვალისწინებული უფლებამოსილების გამოყენებისთვის (პირობადებული კაპიტალი).

4. ამ მუხლით დადგენილი მოთხოვნები შესაბამისად მოქმედებს აქციად კონვერტირებადი სხვა ფასიანი ქაღალდის გამოშვების შემთხვევაში, მაგრამ არა თავად კონვერტაციაზე.

ახალი აქციების გამოშვების გზით კაპიტალის ზრდა საკმაოდ კომპლექსური კორპორაციული აქტივობაა. ასეთი კომპლექსურობა ცალკეულ შემთხვევაში შესაძლებელია, წინააღმდეგობაში მოდიოდეს საზოგადოების წინაშე არსებულ გამოწვევებზე დროული რეაგირების ინტერესთან. შესაბამისად, ცალკეულ შემთხვევაში საჭიროა საზოგადოების ტოპმენეჯმენტისათვის მენეჯერული ძალაუფლების გაზრდა და მათთვის წინასწარ დადგენილი ნებადართული აქციების ფარგლებში ახალი აქციების გამოშვების შესაძლებლობის მინიჭება. სწორედ აღნიშნული საკითხის მოწესრიგებას ეთმობა კანონპროექტის 168-ე მუხლი.

გადაწყვეტილება დამატებითი აქციების გამოშვების გზით კაპიტალის გაზრდის შესახებ პირდაპირ და უშუალო გავლენას ახდენს სააქციო საზოგადოების კაპიტალისა და მისი აქციონერების სტრუქტურაზე. შესაბამისად, აქციონერთა ქონებრივ და მართვით უფლებებზე გავლენის მომხდენი ეს გადაწყვეტილება ექცევა საერთო კრების კომპეტენციაში. აქედან გამომდინარე, საზოგადოების ხელმძღვანელ ორგანოზე ასეთი გადაწყვეტილების მიღების უფლებამოსილების საგამონაკლისოდ გადანდობა დასაშვებია მხოლოდ ორი მეთოდით, რომელთა წყარო ისევ აქციონერები იქნებიან: ერთი – ესაა უშუალოდ საერთო კრების გადაწყვეტილება, რომელიც უნდა გამოქვეყნდეს და აისახოს აქციათა რეესტრში; მეორე – ესაა აქციონერების მიერ საზოგადოების წესდებაში შესაბამისი ჩანაწერის გაკეთება. კორპორაციული მართვის ბალანსის დაცვისა და გადანდობის შედეგად კაპიტალის ზრდის პროცესიდან აქციონერთა ფაქტობრივი გამორიცხვის თავიდან აცილების მიზნით, მუხლის პირველსავე პუნქტში დადგენილია უფლებამოსილების გადანდობის ფარგლები. კერძოდ, უნდა დადგინდეს როგორც გამოშვებადი კაპიტალის მაქსიმალური ოდენობა, რომელიც არ უნდა აღემატებოდეს საზოგადოების ნებადართული კაპიტალის 50%-ს, ისე ვადა, რომელიც შემოფარგლულია არაუმეტეს ხუთი წლით.

კანონპროექტში ასევე დადგენილია, რომ, გარდა ზემოაღნიშნული სავალდებულოდ გადასაწყვეტი საკითხებისა, საერთო კრების გადაწყვეტილებაში ან წესდებაში შესაძლოა, მოცემული იყოს ნებადართული აქციების რაოდენობა, კლასი და მინიმალური ფასი. ასევე, საერთო კრების გადაწყვეტილებაში ან წესდებაში შესაძლოა, მოცემული იყოს სხვა დამატებითი პირობები ნებადართულ კაპიტალთან დაკავშირებული უფლებამოსილების გამოყენებისთვის.

ამ მუხლით გათვალისწინებული წესები ვრცელდება კონვერტირებადი სხვა ფასიანი ქაღალდის გამოშვების შემთხვევაშიც. ამის მიზეზი ისაა, რომ კონვერტირების უფლების რეალიზაციის შემთხვევაში მივიღებთ იმავე მოცემულობას, რაც დადგებოდა აქციის გამოშვების

შემთხვევაში. ამასთანავე, ვინაიდან ამ მუხლით დადგენილი წესები უკვე ვრცელდება კაპიტალის გაზრდაზე კონვერტირებადი ფასიანი ქაღალდების გამოშვებისას, უშუალოდ კონვერტირების პროცესზე მისი გავრცელება აღარ არის აქტუალური.

მუხლი 169. აქციის უპირატესი შესყიდვის უფლება

1. ახალი აქციების გამოშვების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების შემთხვევაში აქციონერს საკუთარი წილის პროპორციულად აქვს ახალი აქციების უპირატესი შესყიდვის უფლება.

2. უპირატესი შესყიდვის უფლება შეიძლება გაუქმდეს ახალი აქციების გამოშვების შესახებ პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით, რომელიც მიიღება კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უმრავლესობით. ასეთ შემთხვევაში პარტნიორთა კრებაზე წარმოდგენილი უნდა იყოს საერთო ხმათა არანაკლებ 2/3-ის მფლობელი აქციონერები. გადაწყვეტილება შეიძლება მიღებულ იქნეს მხოლოდ ხელმძღვანელი ორგანოს წერილობითი მოხსენების საფუძველზე, რომელშიც უნდა მიეთითოს გაუქმების საფუძველები და დასაბუთდეს აქციის გამოშვების ღირებულება. პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილება უპირატესი შესყიდვის უფლების გაუქმების შესახებ უნდა გამოქვეყნდეს ამ კანონით დადგენილი წესით.

3. უპირატესი შესყიდვის უფლების გაუქმებად არ ჩაითვლება, თუ ახალი აქციების გამოშვების შესახებ მიღებული გადაწყვეტილება ითვალისწინებს ახალი აქციების გამოშვებას ბანკისთვის ან საბროკერო კომპანიისთვის იმ ვალდებულებით, რომ ის მიღებულ აქციებს შესთავაზებს სააქციო საზოგადოების აქციონერებს უპირატესი უფლების გამოყენების მიზნით.

4. სააქციო საზოგადოებამ ხმის უფლების მქონე აქციათა არანაკლებ 1 პროცენტის მფლობელ აქციონერებს აქციათა უპირატესი შესყიდვის უფლების გამოყენების შესახებ დაზღვეული წერილით უნდა შეატყობინოს. სააქციო საზოგადოებამ დანარჩენ აქციონერებს აქციათა უპირატესი შესყიდვის უფლების გამოყენების შესახებ უნდა შეატყობინოს დაზღვეული წერილით ან ინფორმაციის საკუთარ ვებგვერდზე ან ელექტრონულ პორტალზე გამოქვეყნებით. სააქციო საზოგადოებამ ამ უფლების გამოყენებისთვის აქციონერებს სულ მცირე 14 დღიანი ვადა უნდა მისცეს. ეს ვადა აითვლება შესაბამისი პირისთვის შეტყობინების ჩაბარების ან ინფორმაციის გამოქვეყნების მომენტიდან.

5. ამ მუხლით დადგენილი წესები შესაბამისად მოქმედებს სააქციო საზოგადოების მიერ აქციებში კონვერტაციის ან აქციებზე გადაცვლის უფლების მქონე ფასიანი ქაღალდების გამოშვებაზე ან სასესხო ვალდებულების აღებაზე, თუმცა არა ამ ფასიანი ქაღალდებიდან ან სასესხო ვალდებულებიდან გამომდინარე კონვერტაციის ან გადაცვლის უფლების გამოყენებაზე.

6. თუ სააქციო საზოგადოების წესდებით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული, აქციათა უპირატესი შესყიდვის უფლება არ მოქმედებს:

- ა) იმ აქციების მიმართ, რომლებიც გამოშვებულია საწარმოს ან მისი შვილობილი საზოგადოების ხელმძღვანელ ორგანოთა წევრების, წარმომადგენლების, დასაქ-

მებულების, დაკავშირებული პირების ანაზღაურების გაცემის მიზნით, მათ შორის, მათი კუთვნილი, აქციებში კონვერტირებადი ფასიანი ქაღალდებიდან ან ოფციონებიდან გამომდინარე უფლებების დასაკმაყოფილებლად. თუ ამ მიზნით გამოშვებული აქციები დანიშნულებისამებრ არ იქნა გამოყენებული, მათზე ვრცელდება აქციათა უპირატესი შესყიდვის უფლება;

ბ) არაფულადი შენატანის სანაცვლოდ გამოშვებული აქციების მიმართ;

გ) სააქციო საზოგადოების მიერ გამოსყიდული საკუთარი აქციების მიმართ, მათი ხელახალი განთავსების შემთხვევაში.

7. ამ მუხლით გათვალისწინებული აქციონერის მიერ აქციათა უპირატესი შესყიდვის წესები არ ვრცელდება „საინვესტიციო ფონდების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად დაფუძნებულ ღია ან ინტერვალურ საინვესტიციო კომპანიებზე.

8. სააქციო საზოგადოებაში სხვადასხვა კლასის აქციების არსებობის შემთხვევაში, რომელთაც უკავშირდებათ ხმის ან საზოგადოების ქონების განაწილებაში მონაწილეობის განსხვავებული უფლებები, საზოგადოების წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს აქციების უპირატესი შესყიდვის უფლების უპირატესი გამოყენების უფლებას იმ კლასის აქციონერების მიერ, რომელთა კლასის აქციათა გამოშვებაც ხდება.

სააქციო საზოგადოების, როგორც შემზღვეული პასუხისმგებლობის საზოგადოებისაგან განცალკევებული სამართლებრივი ფორმის, ერთ-ერთი ძირითადი თავისებურება მისი კაპიტალის დაყოფა იმგვარ წილობრივ ფინანსურ ინსტრუმენტებად, რომლებიც მიმოქცევადია კაპიტალის ბაზარზე. ასეთი მიმოქცევა თავისუფალია და შიდაკორპორაციული ბარიერების დაწესება დაუშვებელია; მეორე მხრივ, ზოგიერთ შემთხვევაში შესაძლებელია არსებობდეს თავად საზოგადოების ან მის აქციონერთა ინტერესი, მოახდინონ აქციონერთა წრის დივერსიფიცირების გამორიცხვა. ასევე, უპირატესი შესყიდვის უფლებას განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს მინორიტარი აქციონერების დასაცავად, რომელთა მინიმალური გავლენა საზოგადოების მართვაზე კიდევ უფრო შეიძლება შემცირდეს ხმის უფლების მქონე ახალი აქციების განთავსების შემთხვევაში.

წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში აქციის უპირატესი შესყიდვის უფლება შესაძლებელია მიებას კონკრეტული კლასის აქციას. კერძოდ, სხვადასხვა კლასის აქციების არსებობის შემთხვევაში, რომელთაც უკავშირდებათ ხმის ან საზოგადოების ქონების განაწილებაში მონაწილეობის განსხვავებული უფლებები, საზოგადოების წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს აქციების უპირატესი შესყიდვის უფლების უპირატესი გამოყენების უფლებას იმ კლასის აქციონერების მიერ, რომელთა კლასის აქციათა გამოშვებაც ხდება.

აქციის უპირატესი შესყიდვის უფლების გამოყენებაზე უარი. უპირატესი აქციების უპირატესი შესყიდვის უფლება მაჟორიტარი აქციონერებისათვის საზოგადოებაზე კონტროლის დაკარგვისაგან დაცვის, ხოლო მინორიტარი აქციონერებისათვის საკუთარი მინიმალური გავლენის შენარჩუნების ძირითადი ინსტრუმენტია. სააქციო საზოგადოების კაპიტალისა და აქციონერთა სტრუქტურაზე ამდენად მნიშვნელოვანი გავლენის მომხდენი გადაწყვეტილება ექცევა აქციონერთა საერთო კრების კომპეტენციაში. კანონპროექტის წინამდებარე მუხლი დეტალურად განსაზღვრავს საერთო კრების მიერ გადაწყვეტილების მიღების პროცედურულ და შინაარსობრივ ნაწილს. უპირველეს ყოვლისა, აქციონერთა სათანადო

ინფორმირებულობის უზრუნველსაყოფად კანონპროექტით დგინდება საკითხზე ხელმძღვანელი ორგანოს მიერ საერთო კრებისათვის წერილობითი მოხსენების წარმოდგენის ვალდებულება. განისაზღვრება აღნიშნული მოხსენების შინაარსიც, რომლის მიხედვითაც მასში უნდა მიეთითოს გაუქმების საფუძვლები და დასაბუთდეს აქციის გამოშვების ღირებულება. დამატებით, კანონპროექტი აქციონერთა ჩართულობის უზრუნველსაყოფად ადგენს, რომ იმ საერთო კრებას, რომელიც იღებს გადაწყვეტილებას აქციების უპირატესი შესყიდვის უფლებაზე უარის თქმის თაობაზე, უნდა ესწრებოდეს, სულ მცირე, საერთო ხმების 2/3-ის მქონე აქციონერები, ხოლო გადაწყვეტილება მიღებულ უნდა იქნეს კენჭისყრაში მონაწილე ხმების უმრავლესობით. ასევე, სავალდებულო იქნება საერთო კრების ამ გადაწყვეტილების გამოქვეყნება.

კანონპროექტით სპეციალური წესი დგინდება იმ ახალი აქციების მიმართ, რომლებიც გამოშვებულია ბანკებისა და საბროკერო კომპანიებისათვის. ზოგჯერ ახალი აქციების გამოშვება, შესაძლებელია, საჭირო იყოს საბანკო ან საბროკერო ურთიერთობებში. მაგალითად, აქციები შესაძლებელია, გამოყენებულ იქნეს საბანკო დაწესებულების მოთხოვნის დასაკმაყოფილებლად. ასეთ დროს უპირატესი შესყიდვის უფლების გაუქმებად არ ჩაითვლება, თუ ახალი აქციების გამოშვების შესახებ მიღებული გადაწყვეტილება ითვალისწინებს ახალი აქციების გამოშვებას იმ ვალდებულებით, რომ ბანკები და საბროკერო კომპანიები მიღებულ ამავე აქციებს შემდგომში რეალიზაციის შემთხვევაში აქციონერებს უპირატესი უფლების გამოყენების მიზნით შესთავაზებენ.

აქციის უპირატესი შესყიდვის უფლების გამოყენება. უმეტეს შემთხვევაში შესაძლებელია, აქციის უპირატესი შესყიდვის გამოყენების უფლებაზე უარის თქმის საკითხი საერთოდ არ დადგეს დღის წესრიგში; ასევე, შესაძლებელია, რომ საერთო კრებამ მხარი არ დაუჭიროს ამ უფლების გამოყენებაზე უარის თქმის საკითხს. ასეთი წინაპირობების არსებობისას კანონპროექტი განსაზღვრავს უპირატესი შესყიდვის უფლების გამოყენების იმგვარ პროცედურას, რომელიც ამ უფლებით სარგებლობის ობიექტურ შესაძლებლობას მისცემს თითოეულ აქციონერს. კანონპროექტით დგინდება ვალდებულება, რომ საზოგადოებამ ხმის უფლების მქონე აქციათა არანაკლებ 1%-ის მფლობელ აქციონერებს აქციათა უპირატესი შესყიდვის უფლების გამოყენების შესახებ დაბლვეული წერილით შეატყობინოს. რესურსების დაზოგვის მიზნით, დანარჩენ აქციონერებს აქციათა უპირატესი შესყიდვის უფლების გამოყენების შესახებ შეიძლება ეცნობოთ ინფორმაციის სააქციო საზოგადოების ვებგვერდზე ან ელექტრონულ პორტალზე გამოქვეყნებით. უპირატესი შესყიდვის უფლების გამოყენებისათვის განსაზღვრული დრო უნდა იძლეოდეს ფულადი რესურსების მობილიზების შესაძლებლობას. შესაბამისად, კანონპროექტის მიხედვით, სააქციო საზოგადოებამ ამ უფლების გამოყენებისთვის აქციონერებს, სულ მცირე, 14-დღიანი ვადა უნდა მისცეს. ეს ვადა აითვლება შეტყობინების ჩაბარების ან ინფორმაციის გამოქვეყნების მომენტიდან.

უპირატესი შესყიდვის ამ მუხლით გათვალისწინებული წესები ვრცელდება კონვერტირებადი სხვა ფასიანი ქაღალდის გამოშვების შემთხვევაშიც. ამის მიზეზი ისაა, რომ კონვერტირების უფლების რეალიზაციის შემთხვევაში მივიღებთ იმავე მოცემულობას, რაც დადგებოდა აქციის გამოშვების შემთხვევაში. ამასთანავე, ვინაიდან ამ მუხლით დადგენილი წესები უკვე ვრცელდება კონვერტირებად ფასიანი ქაღალდების გამოშვებაზე, უშუალოდ კონვერტირების პროცესზე მისი გავრცელება აღარ არის აქტუალური.

კანონპროექტით ასევე დადგენილია ის რამდენიმე პირობა, რომელთა არსებობის შემთხვევაშიც ახალი აქციების მიმართ უპირატესი უფლება არ მოქმედებს:

ამავე მუხლში ვხვდებით ჩანაწერს, რომ ამ მუხლით გათვალისწინებული უპირატესი შესყიდვის წესები არ ვრცელდება „საინვესტიციო ფონდების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად დაფუძნებულ ღია ან ინტერვალურ საინვესტიციო კომპანიებზე. ღია ან ინტერვალურ საინვესტიციო კომპანიებთან დაკავშირებული საკითხები რეგულირებულია „საინვესტიციო ფონდების შესახებ“ საქართველოს კანონში.

მუხლი 170. სარეზერვო კაპიტალი

1. სააქციო საზოგადოების წესდებით შეიძლება გათვალისწინებული იქნეს სარეზერვო კაპიტალის შექმნა. სარეზერვო კაპიტალი უნდა შეადგენდეს განთავსებული კაპიტალის სულ მცირე 10 პროცენტს, თუ სააქციო საზოგადოების წესდებით უფრო დიდი ოდენობა არ არის დადგენილი.

2. ვიდრე სარეზერვო კაპიტალის ოდენობა არ მიაღწევს წესდებით განსაზღვრულ ზღვარს, სააქციო საზოგადოება ვალდებულია, წლიური წმინდა მოგებიდან სარეზერვო კაპიტალში ყოველწლიურად გადაიტანოს სახსრები, რომლის ოდენობაც დგინდება პარტნიორთა კრების მიერ და რომელიც არ უნდა იყოს წლიური წმინდა მოგების 5 პროცენტზე ნაკლები.

3. სარეზერვო კაპიტალი განკუთვნილია სააქციო საზოგადოების გასული სამეურნეო წლის ზარალის ან ზარალის ნაშთის დაფარვისთვის და სააქციო საზოგადოების აქციათა გამოსყიდვისთვის, იმ შემთხვევაში, თუკი სააქციო საზოგადოებას სხვა სახსრები არ აქვს.

სააქციო საზოგადოებას ყოველწლიურ ოპერაციებში გამოყენებული კაპიტალის პარალელურად უნდა ჰქონდეს საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირებისათვის აუცილებელი დანაზოგი. ასეთი დანაზოგი იქმნება სააქციო საზოგადოების სარეზერვო კაპიტალის სახით. სარეზერვო კაპიტალი არასდროს ექცევა ინვესტორის საკუთრებაში დივიდენდის სახით. კანონპროექტის 170-ე მუხლი ქმნის სააქციო საზოგადოებაში სარეზერვო კაპიტალის სავალდებულო ფორმირების ნორმატიულ საფუძველს. მუხლის ფარგლებში მოწესრიგებულია ისეთი საკითხები, როგორებიცაა: სარეზერვო კაპიტალის ცნება და მოცულობა, სარეზერვო კაპიტალის შევსება და სარეზერვო კაპიტალის გამოყენების საფუძვლები.

კანონპროექტის მიხედვით, წესდებით შეიძლება გათვალისწინებულ იქნეს სარეზერვო კაპიტალის შექმნა, რომელიც განკუთვნილი იქნება (1) სააქციო საზოგადოების გასული სამეურნეო წლის ზარალის ან ზარალის ნაშთის დაფარვისთვის და (2) სააქციო საზოგადოების აქციათა გამოსყიდვისთვის, თუკი სააქციო საზოგადოებას სხვა სახსრები არ აქვს.

იმ შემთხვევაში, თუ სააქციო საზოგადოება ქმნის სარეზერვო კაპიტალს, იგი უნდა შეადგენდეს განთავსებული კაპიტალის, სულ მცირე, 10%-ს. წესდებით შესაძლებელია უფრო მაღალი ოდენობის დადგენა. ამასთანავე, სარეზერვო კაპიტალის შევსების უზრუნველსაყოფად დგინდება, რომ, ვიდრე სარეზერვო კაპიტალის ოდენობა არ მიაღწევს წესდებით განსაზღვრულ ზღვარს, სააქციო საზოგადოება ვალდებულია, წლიური წმინდა მოგებიდან სარე-

ბერვო კაპიტალში ყოველწლიურად გადაიტანოს სახსრები, რომლის ოდენობაც დგინდება საერთო კრების მიერ და რომელიც არ უნდა იყოს წლიური წმინდა მოგების 5%-ზე ნაკლები.

მუხლი 171. განთავსებული კაპიტალის შემცირება

1. სააქციო საზოგადოება უფლებამოსილია შეამციროს განთავსებული კაპიტალის ოდენობა.

2. განთავსებული კაპიტალის ოდენობა შესაძლებელია შემცირდეს აქციათა ნომინალური ან ამ კანონის 158-ე მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილი ღირებულების შემცირების ან აქციათა საერთო რაოდენობის შემცირების, მათ შორის, სააქციო საზოგადოების მიერ განთავსებული აქციათა ნაწილის გამოსყიდვის და მათი გაუქმების შემთხვევაში.

3. გადაწყვეტილება განთავსებული კაპიტალის შემცირების შესახებ და ინფორმაცია განხორციელებული შემცირების თაობაზე უნდა გამოქვეყნდეს და აისახოს აქციათა რეესტრში.

4. აქციათა ნომინალური ან ამ კანონის 158-ე მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილი ღირებულების შემცირების გზით განთავსებული კაპიტალის შემცირების გადაწყვეტილებით შესაძლოა გათვალისწინებული იქნეს სააქციო საზოგადოების მიერ შესაბამისი აქციონერებისთვის თანხის გადახდა. ამ გადაწყვეტილებით უნდა დადგინდეს:

- ა) ოდენობა, რომლითაც მცირდება განთავსებული კაპიტალი;
- ბ) იმ აქციათა სახე, რომელთა ღირებულებაც მცირდება და სიდიდე, რომლითაც მცირდება თითოეული აქციის ღირებულება;
- გ) თითოეული სახის აქციის შემცირებული ღირებულება;
- დ) ის თანხა, რომელიც ემსახურება ღირებულების შემცირების შედეგად სააქციო საზოგადოების მიერ აქციონერთა ანაზღაურებას.

5. გადაწყვეტილება განთავსებული კაპიტალის შემცირების შესახებ მიიღება პარტნიორთა კრებაზე კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა 3/4-ის უმრავლესობით. ასეთ შემთხვევაში პარტნიორთა კრებაზე წარმოდგენილი უნდა იყოს საერთო ხმათა არანაკლებ 2/3-ის მფლობელი აქციონერები. გადაწყვეტილება ექვემდებარება განცალკევებულ კენჭისყრას აქციათა ყველა იმ კლასისათვის, რომელზეც აღნიშნული გადაწყვეტილება გავლენას ახდენს. პარტნიორთა კრების მიერ ასეთი გადაწყვეტილება შესაძლოა მიღებულ იქნეს მხოლოდ სამეთვალყურეო საბჭოს, ხოლო მონისტურ სისტემაში ხელმძღვანელი ორგანოს წინადადების საფუძველზე. პარტნიორთა კრების მოწვევის შესახებ შეტყობინებაში უნდა მიეთითოს განთავსებული კაპიტალის შემცირების მიზანი და განხორციელების მეთოდი.

6. იმ პირთა წრის მონაცემები, რომელთაც აქციათა ღირებულების შემცირების გზით განთავსებული კაპიტალის შემცირების გადაწყვეტილების საფუძველზე აქვთ უფლება, სააქციო საზოგადოებისგან მიიღონ თანხა ან/და სააქციო საზოგადოების ფასიანი ქაღალდები, დგინდება წესდებაში განხორციელებული ცვლილების გამოქვეყნების თარიღით.

7. სააქციო საზოგადოებას უფლება არ აქვს მიიღოს განთავსებული კაპიტალის შემცირების შესახებ გადაწყვეტილება, თუ:

- ა) შემცირების შედეგად განთავსებული კაპიტალი ამ კანონის 158-ე მუხლის პირველი პუნქტით დადგენილ ოდენობას ვერ აკმაყოფილებს;
- ბ) არ დასრულებულა ყველა იმ აქციის გამოსყიდვა, რომელიც ამ მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად უნდა იქნეს გამოსყიდული;
- გ) ასეთი გადანყვეტილების მიღების შემთხვევაში სააქციო საზოგადოება გადახდისუუნარო გახდება ან გადახდისუუნარობის საფრთხის წინაშე აღმოჩნდება აქციონერთათვის საზოგადოების მიერ თანხის გადახდის ან მათთვის სააქციო საზოგადოების სხვა ფასიანი ქაღალდების გადაცემის შედეგად;
- დ) სახეზეა კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა შემთხვევები.

8. განთავსებული კაპიტალის შემცირების შედეგად აქციონერისთვის გადახდა ან მათი მთლიანად ან ნაწილობრივ განთავსდნის შედეგად განთავსებულ კაპიტალში შენატანის შეტანისგან დაიშვება მხოლოდ განთავსებული კაპიტალის შემცირების შესახებ მიღებული გადანყვეტილების შესახებ ინფორმაციის გამოქვეყნებიდან არანაკლებ 6 თვის შემდეგ, თუ კრედიტორების ის მოთხოვნები, რომლებიც განთავსებული კაპიტალის შემცირების შესახებ გადანყვეტილების გამოქვეყნებამდე წარმოიშვა, სააქციო საზოგადოების მიერ დაკმაყოფილდა ან თუ სააქციო საზოგადოებამ უზრუნველყო ასეთი მოთხოვნები ან თუ სასამართლომ მათი მოთხოვნა არ დააკმაყოფილა. ასეთი დაკმაყოფილება ან მოთხოვნის შესრულების უზრუნველყოფა სააქციო საზოგადოების მიერ კრედიტორებს უნდა მიეცეთ, თუ მათ გადანყვეტილების გამოქვეყნებიდან 6 თვის განმავლობაში განუცხადეს სააქციო საზოგადოებას აღნიშნულის თაობაზე, გარდა იმ შემთხვევისა თუ სააქციო საზოგადოების აქტივების გათვალისწინებით კრედიტორების დაცვა საჭირო არ არის. კრედიტორები უფლებამოსილნი არიან მოითხოვონ უზრუნველყოფა იმ შემთხვევაში, თუკი მათი მოთხოვნა სააქციო საზოგადოების მიმართ არ არის ვადამოსული. კრედიტორთა ამ უფლებების შესახებ მითითებულ უნდა იყოს განთავსებული კაპიტალის შემცირების შესახებ გამოქვეყნებულ გადანყვეტილებაში.

სააქციო საზოგადოების განთავსებული კაპიტალის ოდენობა იცვლება ბაზარზე არსებული გამონკვევების საპასუხოდ. ცვლილება შესაძლებელია გულისხმობდეს როგორც სააქციო საზოგადოების განთავსებული კაპიტალის გაზრდას, ისე მის შემცირებას. სააქციო საზოგადოების განთავსებული კაპიტალის შემცირება შეიძლება რამდენიმე ძირითად მიზეზს უკავშირდებოდეს, მაგალითად: კაპიტალის შემცირება შეიძლება მოხდეს ინდივიდუალური აქციის ნომინალური ღირებულების შემცირების მიზნით ან ეფექტიანი კაპიტალის სტრუქტურის მისაღწევად, რა დროსაც მცირდება ბაზარზე ხელმისაწვდომი აქციების რაოდენობა. კაპიტალის შემცირება ასევე შეიძლება იყოს საზოგადოების პასუხი ფაქტობრივი კაპიტალის შემცირებაზე ან შემოსავლის დაკარგვაზე, რომელიც არ შეიძლება, დაბალანსებულ იქნეს მოსალოდნელი მოგებით. კანონპროექტის 171-ე მუხლი სწორედ განთავსებული კაპიტალის შემცირების საკითხებს არეგულირებს. კერძოდ, წინამდებარე მუხლის ფარგლებში რეგულირებულია ისეთი საკითხები, როგორებიცაა: განთავსებული კაპიტალის შემცირების მეთოდები, გადანყვეტილება განთავსებული კაპიტალის შემცირების თაობაზე, განთავსებული კაპიტალის შემცირების პირობები და გამომრიცხველი გარემოებები.

კანონპროექტის წინამდებარე მუხლის მიხედვით, განთავსებული კაპიტალის შემცირება ორი მეთოდით ხორციელდება: უპირველეს ყოვლისა, განთავსებული კაპიტალის შემცირება შეიძლება მოხდეს სააქციო საზოგადოების საერთო კრების მიერ აქციათა ნომინალური ღირებულების შემცირების გზით; ასევე, განთავსებული კაპიტალის შემცირება შესაძლებელია განთავსებული აქციების რაოდენობის შემცირებით, რაც მიიღწევა სააქციო საზოგადოების მიერ აქციათა გამოსყიდვისა და მათი შემდგომი გაუქმების მეთოდით.

განთავსებული კაპიტალის შემცირება პირდაპირ და უშუალო გავლენას ახდენს როგორც სააქციო საზოგადოების კაპიტალის, ისე მისი აქციონერების სტრუქტურაზე. შესაბამისად, სააქციო საზოგადოების კაპიტალისა და აქციონერთა სტრუქტურაზე ამდენად მნიშვნელოვანი გავლენის მომხდენი გადაწყვეტილება ექცევა აქციონერთა საერთო კრების კომპეტენციაში. კანონპროექტის წინამდებარე მუხლი დეტალურად განსაზღვრავს საერთო კრების მიერ გადაწყვეტილების მიღების პროცედურულ და შინაარსობრივ ნაწილს.

უპირველეს ყოვლისა, კანონპროექტით დეტალურად რეგულირდება განთავსებული კაპიტალის შესამცირებლად საერთო კრების მოწვევის, ჩატარებისა და გადაწყვეტილების მიღების დამატებითი პირობები. საერთო კრების მოწვევის შესახებ შეტყობინებაში უნდა მითითოს განთავსებული კაპიტალის შემცირების მიზანი და განხორციელების მეთოდი. ამასთანავე, თითოეულ აქციონერზე გადაწყვეტილების პირდაპირი და უშუალო ზეგავლენის გათვალისწინებით, კანონპროექტით უზრუნველყოფილია საერთო კრებაში აქციონერთა მაქსიმალური ჩართულობა. კერძოდ, გადაწყვეტილება განთავსებული კაპიტალის შემცირების შესახებ მიიღება საერთო კრებაზე კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა $\frac{3}{4}$ -ის უმრავლესობით. ამ კრებაზე წარმოდგენილი უნდა იყოს საერთო ხმათა არანაკლებ ორი მესამედის მფლობელი აქციონერები. აქციათა თითოეული კლასის ინტერესის დაცვის მიზნით, კენჭისყრა განცალკევებულად უნდა ჩატარდეს ყველა იმ კლასისათვის, რომელზეც აღნიშნული გადაწყვეტილება გავლენას ახდენს.

ასევე, კანონპროექტით განისაზღვრება მისაღები გადაწყვეტილების შინაარსობრივი კომპონენტებიც. კერძოდ, განთავსებული კაპიტალის შემცირების თაობაზე გადაწყვეტილებით უნდა დადგინდეს: ოდენობა, რომლითაც მცირდება განთავსებული კაპიტალი; იმ აქციათა სახე, რომელთა ღირებულებაც მცირდება და სიდიდე, რომლითაც მცირდება თითოეული აქციის ღირებულება; თითოეული სახის აქციის შემცირებული ღირებულება; ის თანხა, რომელიც ემსახურება ღირებულების შემცირების შედეგად სააქციო საზოგადოების მიერ აქციონერთა ანაზღაურებას.

აქციის ნომინალური ღირებულების შემცირების გზით განთავსებული კაპიტალის შემცირება პირდაპირ ამცირებს ამ აქციის მფლობელის ქონებას. შესაბამისად, კანონპროექტით დგინდება ამ აქციონერების უფლება, მიიღონ ანაზღაურება სააქციო საზოგადოებისაგან. ანაზღაურება შესაძლებელია მოხდეს როგორც ფულადი სახით, ისე სააქციო საზოგადოების ფასიანი ქაღალდებით.

წარმოდგენილი კანონპროექტით, ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების მიზნით, განისაზღვრება მინიმალური განთავსებული კაპიტალის ცნება. შესაბამისად, წინამდებარე მუხლში დადგენილია 100 000 ლარის ოდენობით ქვედა ზღვარი, რომელზე ქვემოთაც სააქციო საზოგადოებას ვებუდება განთავსებული კაპიტალის შემცირება; ასევე, კაპიტალის შემცირება დაუშვებელია იქამდე, ვიდრე არ მოხდება

ყველა იმ აქციის გამოსყიდვა, რომლებიც კაპიტალის შემცირების მიზნით უნდა იქნეს გამოსყიდული. იმ შემთხვევაში, თუ კაპიტალის შემცირება ხდება საზოგადოების მიერ აქციათა გამოსყიდვისა და გაუქმების გზით, კაპიტალის შემცირება ასევე დაუშვებელია, თუ გამოსყიდვის შედეგად საზოგადოება გახდება გადახდისუნარო, ან აღმოჩნდება ასეთი საფრთხის წინაშე. ამ მუხლში წარმოდგენილ იმ წინაპირობათა კატალოგი, რომელთა არსებობისასაც დაუშვებელია განთავსებული კაპიტალის შემცირება, არ არის ამომწურავი და იძლევა კანონმდებლობით სხვა დამატებითი წინაპირობების განსაზღვრის შესაძლებლობასაც.

მუხლის მე-8 პუნქტი მთლიანად ეთმობა კაპიტალის შემცირებისას კრედიტორთა დაცვის მექანიზმებს. განთავსებული კაპიტალის შემცირების შედეგად აქციონერისთვის გადახდა ან მათი მთლიანად თუ ნაწილობრივ განთავსებულობა განთავსებულ კაპიტალში შენატანის შეტანისგან დაიშვება მხოლოდ განთავსებული კაპიტალის შემცირების შესახებ მიღებული გადაწყვეტილების თაობაზე ინფორმაციის გამოქვეყნებიდან არანაკლებ 6 თვის შემდეგ; ამასთანავე, კაპიტალის შემცირების მეორე კუმულაციური პირობაა საზოგადოების მიერ კრედიტორების იმ მოთხოვნების სრულად დაკმაყოფილება ან უზრუნველყოფა, რომლებიც განთავსებული კაპიტალის შემცირების შესახებ გადაწყვეტილების გამოქვეყნებამდე წარმოიშვა. ასეთი დაკმაყოფილება ან მოთხოვნის უზრუნველყოფა სააქციო საზოგადოების მიერ კრედიტორებს უნდა მიეცეთ, თუ მათ გადაწყვეტილების გამოქვეყნებიდან 6 თვის განმავლობაში განუცხადეს სააქციო საზოგადოებას აღნიშნულის თაობაზე.

კანონპროექტის ამავე მუხლის მერვე პუნქტშივე დადგენილია ზემოაღნიშნული წესიდან გამონაკლისი. კერძოდ, ეს წესები არ ვრცელდება იმ შემთხვევებზე, როდესაც კრედიტორების დაცვა საჭირო არ არის. ის გარემოება კი, თუ რა ჩაითვლება დაცვის საჭიროების არარსებობად, უნდა შეფასდეს ინდივიდუალურ შემთხვევებში, განსაკუთრებით, კრედიტორის მოთხოვნისა და შემცირების შედეგად დარჩენილი კაპიტალის ოდენობის თანაფარდობის მხედველობაში მიღებით.

კანონპროექტი ასევე ითვალისწინებს იმ კრედიტორთა დაცვის მექანიზმებსაც, რომელთა მოთხოვნაც სააქციო საზოგადოების მიმართ არ არის ვადამოსული. ასეთი კრედიტორები სარგებლობენ უფლებით, მოსთხოვონ სააქციო საზოგადოებას თავისი მოთხოვნის უზრუნველყოფა. ასეთი უფლების არსებობის თაობაზე ინფორმირების ვალდებულება კი ეკისრება სააქციო საზოგადოებას, კერძოდ, მენარმე ვალდებულია, განთავსებული კაპიტალის შემცირების შესახებ გამოქვეყნებულ გადაწყვეტილებაში მიუთითოს ასეთი უფლების არსებობის თაობაზე.

მუხლი 172. კაპიტალის შემცირება სააქციო საზოგადოების მიერ აქციათა გაუქმების გზით

1. სააქციო საზოგადოების პარტნიორთა კრება უფლებამოსილია კაპიტალის შემცირების მიზნით გააუქმოს სააქციო საზოგადოების ან იმ მესამე პირის, გამოსყიდული აქციები, რომელიც მოქმედებს საკუთარი სახელით და სააქციო საზოგადოების დავალებით, ასევე იძულებით გააუქმოს განთავსებული აქციები. იმ შემთხვევაში თუ წესდებით არ არის დადგენილი აქციების გაუქმების პირობები და პროცედურა, ისინი განისაზღვრება პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით.

2. განთავსებული აქციის იძულებით გაუქმება დასაშვებია, თუ ეს აქციის განთავსებაში პირდაპირ გათვალისწინებულია ან ნებადართულია წესდებით. თუ წესდებით ნებადართულია მხოლოდ აქციის იძულებით გაუქმება, აქციები იძულებით უქმდება პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა იძულებით გაუქმებას ერთხმად ეთანხმებიან ის აქციონერები, რომელთაც ეხებათ ეს გადაწყვეტილება.

3. აქციის გაუქმებაზე ვრცელდება წესები კაპიტალის შემცირების შესახებ, ამ მუხლის თავისებურებათა გათვალისწინებით.

4. თუ სააქციო საზოგადოებას გამოშვებული აქვს სხვადასხვა კლასის აქციები, აქციების გაუქმების შესახებ გადაწყვეტილებას კენჭი ეყრება აქციათა ყველა კლასის მფლობელთათვის ცალ-ცალკე, თუ მათ უფლებებზე გავლენას ახდენს ეს გადაწყვეტილება. შესაბამისად გამოიყენება ამ კანონის 39-ე მუხლის პირველი პუნქტი და 199-ე მუხლი.

5. ამ კანონის 171-ე მუხლის მე-8 პუნქტით დადგენილი წესები არ ვრცელდება იმ აქციებზე, რომელთა შენატანიც სრულად არის განხორციელებული, თუ:

ა) აქციები სააქციო საზოგადოებას გადაეცემა უსასყიდლოდ;

ბ) აქციების გაუქმებისთვის კომპენსაციის გადახდა ხორციელდება ამ კანონის 183-ე მუხლის პირველი და მე-2 პუნქტებით დაშვებული თანხის ფარგლებში.

6. ამ მუხლის მე-4 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევებში სააქციო საზოგადოებამ უნდა შექმნას რეზერვი გაუქმებული აქციების ნომინალური ან ასეთის არარსებობის შემთხვევაში ამ კანონის 158-ე მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილი ღირებულების ოდენობით, რომელიც არ შეიძლება განაწილდეს აქციონერებზე, აღნიშნული რეზერვის გამოყენება დასაშვებია, მხოლოდ სააქციო საზოგადოების ზარალის დაფარვის ან განთავსებული კაპიტალის გაზრდის მიზნით.

7. აქციების გაუქმების გზით კაპიტალის შემცირების მიმართ არ გამოიყენება ამ კანონის 171-ე მუხლის მე-5 პუნქტით გათვალისწინებული მოთხოვნები.

კანონპროექტის 171-ე მუხლი ადგენს სააქციო საზოგადოების კაპიტალის შემცირების ზოგად საკანონმდებლო ჩარჩოს. ასეთი შემცირება, როგორც ამავე მუხლის ფარგლებში იქნა განხილული, შესაძლებელია აქციათა ნომინალური ღირებულების შემცირებით ან აქციათა გამოსყიდვითა და მათი გაუქმებით. კანონპროექტის წინამდებარე 172-ე მუხლის რეგულირების საგანი კი 171-ე მუხლით განსაზღვრული ზოგადი საკანონმდებლო ჩარჩოს ფარგლებში უშუალოდ აქციების გაუქმებასთან დაკავშირებული სპეციალური წესების დადგენაა.

172-ე მუხლის პირველი პუნქტით დგინდება სააქციო საზოგადოების საერთო კრების უფლებამოსილება, კაპიტალის შემცირების მიზნით გააუქმოს სააქციო საზოგადოების ან იმ მესამე პირის გამოსყიდული აქციები, რომელიც მოქმედებს საკუთარი სახელით და სააქციო საზოგადოების დავალებით. ამ საკითხზე მოწვეული საერთო კრების მიმართ არ ვრცელდება კანონპროექტის 171-ე მუხლის მე-5 პუნქტით კვორუმთან, გადაწყვეტილების მიღება უმრავლესობასა და გადაწყვეტილების შინაარსთან დაკავშირებული მოთხოვნები. ისევე, როგორც კაპიტალის ცვლასთან დაკავშირებულ თითოეულ საკითხზე, აქციების გაუქმების შესახებ გადაწყვეტილების მიღებისათვის დგინდება აქციათა ყველა იმ კლასის მიერ სა-

კითხის ცალ-ცალკე კენჭისყრის ვალდებულება, რომლებზეც ეს გადაწყვეტილება ახდენს გავლენას.

ზემოაღნიშნული გადაწყვეტილების მიღებისას სააქციო საზოგადოებამ უნდა შექმნას რეზერვი. რეზერვში თანხის ოდენობა განისაზღვრება გასაუქმებელი აქციების ნომინალური ღირებულებების ჯამით, ან იმ აქციათა ღირებულების ჯამით, რომელთაც არ გააჩნიათ ნომინალური ღირებულება. აღნიშნული რეზერვი არ შეიძლება განანიღდეს აქციონერებზე და მისი გამოყენება დასაშვებია მხოლოდ სააქციო საზოგადოების ზარალის დაფარვის ან განთავსებული კაპიტალის გაზრდის მიზნით.

გამოსყიდული აქციების გაუქმება აქციების გაუქმების მხოლოდ ერთი ფორმაა. კანონპროექტი ასევე იცნობს აქციათა იძულებით გაუქმების შესაძლებლობას. აქციათა იძულებითი გაუქმება ნიშნავს საზოგადოების საერთო კრების გადაწყვეტილებას, რომლის მიხედვითაც არ მოითხოვება უშუალოდ ამ აქციის მფლობელის პირდაპირი თანხმობა. ამასთანავე, განთავსებული აქციის იძულებით გაუქმება დასაშვებია, თუ ეს აქციის განთავსებამდე პირდაპირ გათვალისწინებულია ან ნებადართულია წესდებით. თუ აქციის იძულებით გაუქმება ნებადართულია წესდებით, აქციები უქმდება საერთო კრების გადაწყვეტილებით. საერთო კრების გადაწყვეტილება არ არის აუცილებელი, თუ იძულებით გაუქმებას ერთხმად ეთანხმებიან ის აქციონერები, რომელთაც ეხებათ ეს გადაწყვეტილება.

მუხლი 173. სააქციო საზოგადოების კაპიტალის არსებითი დანაკარგი

თუ საანგარიშგებო პერიოდის ან შუალედური ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით სააქციო საზოგადოების წმინდა აქტივის ღირებულება ნაკლებია სააქციო საზოგადოების განთავსებული კაპიტალის ნახევარზე, დაუყოვნებლივ უნდა იქნეს მოწვეული აქციონერთა პარტნიორთა კრება, რათა განიხილოს სააქციო საზოგადოების შესაძლო დამლა ან სხვა აუცილებელი ღონისძიების განხორციელების შესაძლებლობა, მათ შორის, განთავსებული კაპიტალის ოდენობის შემცირება ან აქციონერთა მხრიდან დამატებითი შენატანების განხორციელება.

სააქციო საზოგადოების კაპიტალი არის არა მხოლოდ საზოგადოების საქმიანობის დაფინანსების წყარო, არამედ კრედიტორთა დაცვის უმნიშვნელოვანესი მექანიზმი. მეწარმის ფინანსური სტაბილურობის განცდა დიდწილად განაპირობებს ბაზრის სხვა სუბიექტების მოტივაციას, შევიდნენ სახელშეკრულებო ურთიერთობებში ამ საზოგადოებასთან და ამცირებს ტრანსაქციულ ხარჯებს ორივე მხარისათვის. სწორედ აღნიშნულის უზრუნველსაყოფად კანონპროექტის 172-ე მუხლი ეთმობა კაპიტალის არსებით დანაკარგზე სააქციო საზოგადოების რეაგირების საკითხებს.

კანონპროექტის მიხედვით, არსებით დანაკარგად მიიჩნევა ის გარემოება, როდესაც, საანგარიშგებო პერიოდის ან შუალედური ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით, სააქციო საზოგადოების წმინდა აქტივის ღირებულება ნაკლებია სააქციო საზოგადოების განთავსებული კაპიტალის ნახევარზე.

ასეთ დროს, საზოგადოების კაპიტალის დანაკარგზე მყისიერი რეაგირების მიზნით, დგინდება იმ ორგანოს საერთო კრების მოწვევის ვალდებულება, რომლის გამგებლობის

სფეროშიც ექცევა განთავსებული კაპიტალის საკითხები. საერთო კრება ვალდებულია, აირჩიოს ორი ალტერნატივიდან ერთ-ერთი: (1) დაშალოს სააქციო საზოგადოება; (2) იმ შემთხვევაში, თუ მიიჩნევს, რომ საზოგადოებას აქვს პერსპექტივა და არ უნდა მოხდეს საზოგადოების დაშლა, მაშინ განიხილოს ის ღონისძიებები, რომლებიც ამ მენარმე სუბიექტს ფინანსურ რეაბილიტაციაში დაეხმარება.

მუხლი 174. აქციონერის უფლებები

1. აქციონერს უფლება აქვს:

- ა) მონაწილეობა მიიღოს სააქციო საზოგადოების პარტნიორთა კრებაში;**
- ბ) გაეცნოს პარტნიორთა კრების დღის წესრიგით გათვალისწინებულ საკითხებს;**
- გ) კანონით და წესდებით დადგენილი წესით გაეცნოს სააქციო საზოგადოების დოკუმენტაციას და მიიღოს მათი ასლები ბეჭდური ფორმით, ან ელექტრონულად თუ აქციონერს წინასწარ აქვს გაცხადებული თანხმობა ინფორმაციის ელექტრონული კომუნიკაციის საშუალებებით მიღებაზე. ასევე, მიიღოს ინფორმაცია სააქციო საზოგადოებისაგან ამ კანონის 204-ე მუხლითა და წესდებით განსაზღვრული წესით;**
- დ) მიიღოს დივიდენდი;**
- ე) თავისუფლად განკარგოს მის საკუთრებაში არსებული აქცია;**
- ვ) კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევაში მოსთხოვოს სააქციო საზოგადოებას მის საკუთრებაში არსებული აქციების გამოსყიდვა;**
- ზ) მიიღოს სააქციო საზოგადოების ლიკვიდაციის შედეგად ნარჩენი ქონება;**
- თ) განახორციელოს ამ კანონით, სხვა საკანონმდებლო აქტებით ან კანონიდან გამომდინარე სააქციო საზოგადოების წესდებით დადგენილი სხვა უფლებამოსილებები.**

2. აქციონერს უფლება აქვს თავისუფლად განკარგოს მის მფლობელობაში არსებული აქცია სააქციო საზოგადოების ან სხვა აქციონერების თანხმობის გარეშე, თუ კანონით ან წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი.

სააქციო საზოგადოების, როგორც შემლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებისაგან განცალკევებული მენარმის სამართლებრივი ფორმის, ერთ-ერთი ძირითადი თავისებურება მისი კაპიტალის დაყოფაა კაპიტალის ბაზარზე მიმოქცევად წილობრივ ფინანსურ ინსტრუმენტებად. სააქციო საზოგადოების ამგვარი ღიაობა იწვევს აქციონერთა წრის მკვეთრ დივერსიფიკაციას, ამცირებს სააქციო საზოგადოების გადაწყვეტილებებზე აქციონერის ზეგავლენის მასშტაბს და ზრდის მენეჯმენტის თვითნებობის რისკებს. ასეთ შემთხვევაში სააქციო საზოგადოებას, როგორც სამართლის დამოუკიდებელ სუბიექტსა, და მის აქციონერებს შორის წარმოიშობა არათანაბარი საბაზრო ძალაუფლება, რაც ნეგატიურად აისახება როგორც პირდაპირ ტრანსაქციულ ხარჯებზე, ისე ამ ტრანსაქციებიდან გამომდინარე ეკონომიკურ შედეგებზე. ასეთ დროს ნორმატიული აქტი შესაძლებელია, გამოყენებულ იქნეს მხარეთა საბაზრო ძალაუფლებებს შორის ბალანსის აღსადგენად და ორივე მხარისათვის დაბალანსებული პოზიტიური შედეგის მისაღწევად.

გემოაღნიშნული მიზნით, კანონპროექტში დეტალური და უმეტესწილად იმპერატიული სახითაა წარმოდგენილი სააქციო საზოგადოების კორპორაციულ მართვაში ჩართული სუბიექტების კომპეტენციათა კატალოგი. კანონპროექტის 174-ე მუხლი აწესრიგებს კორპორაციული მართვის ცენტრალური ფიგურის – აქციონერის ფუნდამენტურ უფლებებს. წინამდებარე მუხლი არის მხოლოდ აქციონერის ძირითადი უფლებების შესახებ ზოგად ნორმატიული ჩარჩო, რაც შემდგომში დეტალურადაა ჩაშლილი კანონპროექტის სააქციო საზოგადოების თავში. ამ მუხლში მოცემული უფლებები კი ორ კატეგორიად შეიძლება დაჯგუფდეს: (1) ეკონომიკური უფლებები (დივიდენდის მიღების უფლება; საკუთრებაში არსებული აქციის თავისუფლად განკარგვის უფლება; აქციონერის უფლება, კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევაში მოსთხოვოს სააქციო საზოგადოებას მის საკუთრებაში არსებული აქციების გამოსყიდვა; ლიკვიდაციის შედეგად ნარჩენი ქონების მიღების უფლება; აქციონერის უფლება, თავისუფლად განკარგოს მის მფლობელობაში არსებული აქცია) და (2) ამ ეკონომიკური უფლებების დაცვისათვის მინიჭებული მართვითი უფლებები (აქციონერის უფლება, მონაწილეობა მიიღოს სააქციო საზოგადოების საერთო კრებაში; საერთო კრების დღის წესრიგით გათვალისწინებული საკითხების გაცნობის უფლება; კანონით და წესდებით დადგენილი წესით სააქციო საზოგადოების დოკუმენტაციის გაცნობისა და მათი ასლების მიღების უფლება).

მუხლი 175. აქციონერთა დამატებითი უფლებები

1. ხმათა 5 პროცენტის მფლობელ აქციონერებს, გარდა ამ კანონის 174-ე მუხლით დადგენილი უფლებებისა, ამ კანონის ან წესდების შესაბამისად უფლება აქვთ:

ა) შესაბამისი ხელმძღვანელი ორგანოსგან მოითხოვონ სააქციო საზოგადოების სახელით დადებული გარიგების ასლები. სააქციო საზოგადოების შესაბამისი ორგანო, სააქციო საზოგადოების ინტერესიდან გამომდინარე, უფლებამოსილია უარი განაცხადოს ამგვარი ასლებისა ან ინფორმაციის გაცემაზე;

ბ) მოითხოვონ სამეთვალყურეო საბჭოს, ხოლო მონისტურ სისტემაში ხელმძღვანელი ორგანოს რიგგარეშე სხდომის ჩატარება;

გ) კანონით დადგენილ შემთხვევაში მოიწვიონ რიგგარეშე პარტნიორთა კრება.

დ) მოითხოვონ პარტნიორთა კრების დღის წესრიგში საკითხის გათვალისწინება ამ კანონის 193-ე მუხლით დადგენილი წესით.

2. სააქციო საზოგადოების წესდებამ აქციონერი ან პირველი პუნქტით გათვალისწინებული აქციონერთა ჯგუფი შესაძლოა აღჭურვოს სხვა დამატებითი უფლებებით.

კანონპროექტის 174-ე მუხლით დადგენილია აქციონერთა მინიმალური აუცილებელი უფლებები. პარალელურად, სააქციო საზოგადოების კაპიტალში წილის ზრდის პროპორციულად იზრდება კორპორაციულ მართვაში აქციონერთა მონაწილეობის მასშტაბიც. კანონპროექტის 175-ე მუხლით დადგენილია ხმათა 5%-ის მფლობელი აქციონერის ისეთი განსაკუთრებული უფლებები, როგორებიცაა: სააქციო საზოგადოების სახელით დადებული გარიგების ასლების მოთხოვნის უფლება; სამეთვალყურეო საბჭოს, ხოლო მონისტურ სისტემაში დირექტორთა საბჭოს რიგგარეშე სხდომის ჩატარების მოთხოვნის უფლება; კანონით და-

გენილ შემთხვევაში აქციონერთა რიგგარეშე საერთო კრების მოწვევის უფლება და საერთო კრების დღის წესრიგში საკითხის დამატების უფლება.

მიუხედავად აქციონერთა განსაკუთრებული ინტერესისა, საზოგადოების ხელმძღვანელობა მაინც დირექტორების, ხოლო დირექტორებზე ზედამხედველობა სამეთვალყურეო საბჭოს კომპეტენციაა. ხელმძღვანელ და ზედამხედველ ორგანოებს ევალებათ, შეინარჩუნონ ბალანსი კორპორაციულ მართვაში და დაიცვან სააქციო საზოგადოება ცალკეულ აქციონერთა არაკეთილსინდისიერებისაგან. სწორედ ამიტომ სააქციო საზოგადოების შესაბამისი ორგანო, სააქციო საზოგადოების ინტერესიდან გამომდინარე, უფლებამოსილია, უარი განაცხადოს აქციონერებისათვის სააქციო საზოგადოების სახელით დადებული გარიგების ასლების ან ინფორმაციის მიწოდებაზე. ამ შემთხვევაში უარის თქმა უნდა ეფუძნებოდეს სააქციო საზოგადოების საუკეთესო ინტერესებს.

საზოგადოების კაპიტალში ინვესტირების თაობაზე პირთა დაინტერესება დიდწილად და მოკიდებული ინვესტიციის დაცვის ხარისხზე. შესაბამისად, კანონპროექტი განსაზღვრავს აქციონერთა დაცვის აუცილებელ მინიმუმს. პარალელურად ამავე მუხლში მოცემულია ზოგადი მითითება იმის თაობაზე, რომ ინვესტიციათა მოზიდვის მიზნით სააქციო საზოგადოებას აქვს შესაძლებლობა, წესდებით განსაზღვროს აქციონერის ან აქციონერთა ჯგუფის დამატებითი უფლებები.

მუხლი 176. სპეციალური აუდიტორის დანიშვნა

- 1. აქციების სულ მცირე 5 პროცენტის მფლობელი აქციონერის მიმართვისა და პარტნიორთა კრების გადანყვეტილების საფუძველზე სააქციო საზოგადოება ვალდებულია, მოახდინოს სააქციო საზოგადოების სამეურნეო მოქმედების ან წლიური ფინანსური ანგარიშგების სპეციალური შემოწმება, თუ ის კანონით ისედაც არ ექვემდებარება სავალდებულო აუდიტს, რისთვისაც ნიშნავს სპეციალურ აუდიტორს.**
- 2. აქციონერს, რომლის ინტერესსაც ეხება სამეურნეო მოქმედების სპეციალური შემოწმება, ხმის უფლება არ აქვს.**
- 3. თუ პარტნიორთა კრება უარს იტყვის სპეციალური აუდიტორის დანიშვნაზე იმ სამეურნეო მოქმედებების სპეციალური შემოწმებისთვის, რომლის შემდგომ გასული არ არის 5 წელზე მეტი, აქციათა სულ მცირე 5 პროცენტის მფლობელ აქციონერთა განცხადების საფუძველზე სპეციალური აუდიტორი ინიშნება სასამართლოს მიერ, თუ არსებობს საფუძვლიანი ვარაუდი, რომ სამეურნეო მოქმედებებისას ადგილი ჰქონდა კანონის ან წესდების უხეშ დარღვევას.**
- 4. თუ პარტნიორთა კრება დანიშნავს სპეციალურ აუდიტორს, აქციათა 5 პროცენტის მფლობელ აქციონერთა განცხადების საფუძველზე სასამართლომ შეიძლება ჩაანაცვლოს პარტნიორთა კრების მიერ დანიშნული სპეციალური აუდიტორი, თუ მას არ გააჩნია შესაბამისი კვალიფიკაცია, ან არსებობს ეჭვის მის მიუკერძოებლობასთან და სანდოობასთან დაკავშირებით. განცხადებით მიმართვის ვადა შეადგენს 14 დღეს პარტნიორთა კრების ჩატარების თარიღიდან.**
- 5. სასამართლოს მიერ სპეციალური აუდიტორის დანიშვნის შემთხვევაში სააქციო საზოგადოებას ეკისრება სასამართლოს ხარჯების ანაზღაურება ასევე – სასამართლოს**

მიერ დანიშნული სპეციალური აუდიტორისთვის სასამართლოს მიერ დადგენილი ანაზღაურების გადახდა.

6. სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანო და სამეთვალყურეო საბჭო ვალდებულია, ითანამშრომლოს სპეციალურ აუდიტორთან; მათ შორის, მისცეს სააქციო საზოგადოების დოკუმენტაციის, ფულადი სახსრების და სასაქონლო მარაგების შემოწმების შესაძლებლობა და მიანოდოს ყველა სხვა საჭირო ინფორმაცია.

7. თუ სასამართლოს მიერ სპეციალური აუდიტორის დანიშვნა ეყრდნობოდა განმცხადებლის მიერ სასამართლოსთვის განზრახ ან უხეში გაუფრთხილებლობით მიწოდებულ არასწორ ინფორმაციას, განმცხადებელს ეკისრება სააქციო საზოგადოებისთვის ხარჯების ანაზღაურების ვალდებულება.

8. სპეციალურმა აუდიტორმა შემოწმების შედეგებთან დაკავშირებით უნდა შეადგინოს წერილობითი დასკვნა. დასკვნაში ასევე, უნდა აისახოს ის გარემოებები, რომლებმაც შეიძლება მნიშვნელოვანი ზიანი მიაყენონ სააქციო საზოგადოების ინტერესებს, მაგრამ მათი გაცნობა აუცილებელია პარტნიორთა კრების მიერ შემოწმებული მოქმედების შესაფასებლად.

9. სპეციალურმა აუდიტორმა მის მიერ ხელმოწერილი დასკვნა დაუყოვნებლივ უნდა წარუდგინოს ხელმძღვანელ ორგანოს. სპეციალური აუდიტორის მიერ ხელმოწერილი დასკვნა უნდა გამოქვეყნდეს. ხელმძღვანელმა ორგანომ დასკვნა უნდა წარუდგინოს სამეთვალყურეო საბჭოს და მისი განხილვის საკითხი შეიტანოს მომდევნო პარტნიორთა კრების დღის წესრიგში.

აქციონერის ფინანსური ინტერესების სათანადოდ დაცვა პირდაპირ და უშუალო კავშირშია ქვეყანაში არსებული დანაზოგების მენარმე სუბიექტების კაპიტალში ინვესტირების ნახალისებასთან. ამგვარი დაცულობის ერთ-ერთი ძირითადი განმაპირობებელი აქციონერის შესაძლებლობაა, იყოს სათანადოდ ინფორმირებული სამეურნეო მოქმედების ან წლიური ფინანსური ანგარიშგების შესახებ. კანონპროექტის 181-ე მუხლი 5% აქციების მფლობელი აქციონერისათვის ქმნის სპეციალური აუდიტორის მეშვეობით სააქციო საზოგადოების სამეურნეო მოქმედების ან წლიური ფინანსური ანგარიშგების სპეციალური შემოწმების მოთხოვნის უფლების ნორმატიულ საფუძველს.

აქციონერისათვის სააქციო საზოგადოების სამეურნეო მოქმედების ან წლიური ფინანსური ანგარიშგების სპეციალური შემოწმების მოთხოვნის უფლების მინიჭება ქმნის ერთგვარ ბალანსს კორპორაციულ მართვაში აქციონერებსა და დირექტორებს შორის. კერძოდ, აქციონერის ხელში ასეთი უფლება მნიშვნელოვანი იარაღია მენეჯმენტის საქმიანობის კონტროლისათვის. წინამდებარე მუხლის ფარგლებში მონესრიგებულია ისეთი საკითხები, როგორებიცაა: სპეციალური აუდიტორის დანიშვნის თაობაზე მოთხოვნა, საერთო კრების გადაწყვეტილება აუდიტორის დანიშვნის თაობაზე, სასამართლოს ჩართულობა, უშუალოდ ანგარიშის შინაარსობრივი მხარე და ანგარიშის განხილვა.

წინამდებარე მუხლის პირველი პუნქტით ნებისმიერი კლასის აქციების, სულ მცირე, 5%-ის მფლობელს უფლება ენიჭება, დააყენოს სააქციო საზოგადოების სამეურნეო მოქმედების ან წლიური ფინანსური ანგარიშგების სპეციალური შემოწმების საკითხი. ასეთი უფლება გამოირიცხება, თუ საკითხის აუდიტორული შემოწმება კანონმდებლობით ისედაც სავალ-

დებულოა. აქციონერის მიმართვის შემდგომ საკითხი გადაეცემა საერთო კრებას განხილვისათვის. მუხლი არ ადგენს სპეციალურ რეგულირებას უშუალოდ კრების მიერ საკითხის გადაწყვეტის ფორმალურ და მატერიალურ მხარესთან დაკავშირებით და საკითხის განხილვაზე გავრცელდება საერთო კრებასთან დაკავშირებით კანონპროექტში არსებული ზოგადი წესები. სპეციალური აუდიტორის დანიშვნის პროცესში აქციონერს, რომლის ინტერესსაც ეხება სამეურნეო მოქმედების სპეციალური შემონშება, ამ საკითხის მიმართ უწყდება ხმის უფლება. ხმის უფლების შეწყვეტაში არ უნდა იქნეს მოაზრებული სათათბირო ხმის უფლების შეწყვეტა, რომელიც აქციონერს ასეთ დროსაც უნარჩუნდება.

წინამდებარე მუხლის მე-4 პუნქტი ეთმობა მინორიტარი აქციონერის დაცვის უზრუნველყოფას სასამართლო მექანიზმის შემოტანის გზით. კერძოდ, თუ საერთო კრება დანიშნავს აუდიტორს, რომელსაც არ გააჩნია შესაბამისი კვალიფიკაცია ან მიუკერძოებლობა, 5% აქციათა მფლობელს უფლება ენიჭება, კრების მიერ ასეთი აუდიტორის დანიშნიდან 14 დღის განმავლობაში მიმართოს სასამართლოს სპეციალური აუდიტორის ახალი აუდიტორით ჩანაცვლების თაობაზე. ასეთ შემთხვევაში, სააქციო საზოგადოებას ეკისრება სასამართლოს ხარჯების ანაზღაურების ვალდებულება და სასამართლოს მიერ დანიშნული სპეციალური აუდიტორისთვის სასამართლოს მიერ დადგენილი ანაზღაურების გადახდა. საპირისპიროდ, თუ სასამართლოს მიერ სპეციალური აუდიტორის დანიშვნა ეყრდნობოდა განმცხადებლის მიერ სასამართლოსთვის განზრახ ან უხეში გაუფრთხილებლობით მიწოდებულ არასწორ ინფორმაციას, განმცხადებელს ეკისრება სააქციო საზოგადოებისთვის ხარჯების ანაზღაურების ვალდებულება.

საერთო კრებას შეუძლია, უარი თქვას სპეციალური აუდიტორის დანიშვნაზე იმ მოტივით, რომ მოთხოვნილი სამეურნეო მოქმედებების ბოლო შემონშებიდან გასულია 5 წელზე ნაკლები. ამ შემთხვევაში, აქციონერს შეუძლია, მოითხოვოს აუდიტორის დანიშვნა სასამართლოს მეშვეობით. ასეთ დროს სპეციალური აუდიტორი ინიშნება სასამართლოს მიერ, მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს საფუძვლიანი ვარაუდი, რომ სამეურნეო მოქმედებებისას უხეშად დაირღვა კანონი ან წესდება.

აუდიტორის მიერ საქმიანობის სრულყოფილად წარმართვა პირდაპირ კავშირშია აუდიტორსა და საზოგადოების სხვადასხვა ორგანოს შორის ეფექტიან თანამშრომლობასთან. შესაბამისად, სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელ ორგანოს და სამეთვალყურეო საბჭოს ეკისრებათ ვალდებულება, ითანამშრომლონ სპეციალურ აუდიტორთან. მათ შორის, მისცენ სააქციო საზოგადოების დოკუმენტაციის, ფულადი სახსრების და სასაქონლო მარაგების შემონშების შესაძლებლობა და მიაწოდონ ყველა სხვა საჭირო ინფორმაცია. ასეთი ვალდებულების შესრულებლობა კი ჩაითვლება ამ ორგანოების წევრების მიერ მოვალეობათა დარღვევად და გამოიწვევს შესაბამის პასუხისმგებლობას.

სპეციალურმა აუდიტორმა შემონშების შედეგებთან დაკავშირებით უნდა შეადგინოს წერილობითი დასკვნა. კანონპროექტი განსაზღვრავს ასეთი დასკვნის შინაარსობრივ ნაწილსაც. კერძოდ, დასკვნაში უნდა აისახოს ის გარემოებები, რომლებმაც შეიძლება მნიშვნელოვანი ზიანი მიაყენონ სააქციო საზოგადოების ინტერესებს. მომზადებული დასკვნა სპეციალურმა აუდიტორმა დაუყოვნებლივ უნდა წარუდგინოს ხელმძღვანელ ორგანოს, რომელსაც ეკისრება დასკვნის გამოქვეყნების და მისი სამეთვალყურეო საბჭოსთვის წარდგენის, ასევე, მისი განხილვის საკითხის მომდევნო საერთო კრების დღის წესრიგში შეტანის ვალდებულება.

მუხლი 177. აქციონერის მოვალეობები

აქციონერი ვალდებულია:

- ა) შეიტანოს შენატანი კუთვნილი აქციის მოსაპოვებლად;**
- ბ) მიანოდოს ინფორმაცია სააქციო საზოგადოებას ან აქციათა რეგისტრატორს მასთან დაკავშირებული ნებისმიერი მონაცემის ცვლილების თაობაზე, რომელიც რეგისტრირებულია აქციათა რეესტრში;**
- გ) განახორციელოს სხვა მოვალეობები, რომელიც დადგენილია კანონით ან კანონიდან გამომდინარე სააქციო საზოგადოების წესდებით.**

სააქციო საზოგადოებას, სხვა სამართლებრივი ფორმის მეწარმე სუბიექტებისაგან კაპიტალის მოზიდვის შესაძლებლობათა მრავალფეროვნება გამოარჩევს. თუმცა ამ სამართლებრივი ფორმის საზოგადოებისათვისაც კი დაფუძნების ეტაპზე დაწყებითი კაპიტალის ფორმირების წყარო მისივე აქციონერები არიან. კანონპროექტის 182-ე მუხლი აქციონერის მოვალეობებს, მის ვალდებულებას შეეხება, შეიტანოს შენატანი კუთვნილი აქციის მოსაპოვებლად.

გარდა აქციების მოსაპოვებლად შენატანის განხორციელებისა, წინამდებარე მუხლი უთითებს კანონში აქციონერის სხვა სპეციალურ მოვალეობათა არსებობაზეც და ქმნის სააქციო საზოგადოების წესდებით მოვალეობათა დადგენის შესაძლებლობისათვის ნორმატიულ საფუძველს. ამასთანავე, პირდაპირ განსაზღვრავს აქციონერის ისეთ სპეციფიკურ მოვალეობას, როგორცაა სააქციო საზოგადოების ან აქციათა რეგისტრატორისათვის, მასთან დაკავშირებული ნებისმიერი იმ მონაცემის ცვლილების თაობაზე ინფორმაციის მიწოდების ვალდებულება, რომელიც რეგისტრირებულია აქციათა რეესტრში.

მუხლი 178. აქციონერის მიერ დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენება და ზიანის ანაზღაურების მოვალეობა

1. თუ სააქციო საზოგადოების დომინანტმა აქციონერმა განზრახ გამოიყენა თავისი დომინანტური მდგომარეობა ამ სააქციო საზოგადოების საზიანოდ, მან უნდა აანაზღაუროს მიყენებული ზიანი.

2. დომინანტად ითვლება აქციონერი ან ერთად მოქმედ აქციონერთა ჯგუფი, რომელსაც აქვს პრაქტიკული შესაძლებლობა, გადამწყვეტი ზეგავლენა მოახდინოს პარტნიორთა კრების კენჭისყრის შედეგზე. ასეთი აქციონერი/აქციონერთა ჯგუფი ვალდებულია, სააქციო საზოგადოებისთვის მიყენებული ზიანის გარდა, აანაზღაუროს ასევე აქციონერისთვის მიყენებული ზიანი, გარდა იმ ზიანისა, რომელიც მან სააქციო საზოგადოებისთვის მიყენებული ზიანისგან გამომდინარე მიიღო, მათ შორის, მისი აქციების ღირებულების შემცირებით.

3. პირი, რომელიც განზრახ იყენებს თავის ძალაუფლებას სააქციო საზოგადოების წინააღმდეგ, ასევე, ზემოქმედებას ახორციელებს სააქციო საზოგადოების მმართველი ორგანოს წევრზე ამ უკანასკნელთა მხრიდან სააქციო საზოგადოების საწინააღმდეგო ისეთი ქმედებების ჩასადენად, რომელსაც ზიანი მოჰყვა, ვალდებულია სააქციო საზოგადოებას აუნაზღაუროს მიყენებული ზიანი. ასეთი პირი ვალდებულია, სააქციო

საზოგადოებისთვის მიყენებული ზიანის გარდა, ანაზღაუროს ასევე აქციონერისთვის მიყენებული ზიანი, გარდა იმ ზიანისა, რომელიც მან საზოგადოებისთვის მიყენებული ზიანისგან გამომდინარე მიიღო, მათ შორის, მისი აქციების ღირებულების შემცირებით.

4. სააქციო საზოგადოების მმართველი ორგანოს წევრი, რომელმაც დაარღვია მოვალეობა, პასუხს აგებს სოლიდარულად ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებულ პირთან ერთად. სამეთვალყურეო საბჭოს ან ხელმძღვანელი ორგანოს მიერ ასეთი ქმედების მოწონება არ ათავისუფლებს მმართველი ორგანოს წევრს ზიანის ანაზღაურების მოვალეობისაგან. ხელმძღვანელი პირები არ არიან ვალდებული ანაზღაურონ ზიანი, თუ მათი ეს ქმედება ეფუძნებოდა კანონის შესაბამისად მიღებულ პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებას.

5. სააქციო საზოგადოებისთვის მიყენებული ზიანისთვის სოლიდარულად აგებს პასუხის პირიც, რომელმაც ამ ქმედებათა შედეგად სარგებელი მიიღო და განზრახ მოახდინა შემოქმედება ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებულ პირზე.

6. კრედიტორისათვის ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება არ ქრება სააქციო საზოგადოების მიერ ამ მოთხოვნებზე უარის თქმის შედეგად ან იმაზე მითითებით, რომ ქმედება ეფუძნება პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებას.

კანონპროექტის 177-ე მუხლი ქმნის აქციონერთა მოვალეობების ზოგად ნორმატიულ ჩანაწერს და უთითებს აქციონერის ძირითად მოვალეობაზე – შეიტანოს შენატანი მისთვის განკუთვნილი აქციების მისაღებად. ამასთანავე, ეს მოვალეობა არ არის აქციონერის ერთადერთი ვალდებულება, აქციონერს აქვს შესაძლებლობა, თავისუფლად სარგებლობდეს მისი აქციებით, მათ შორის, კრებაზე იღებდეს გადაწყვეტილებას უშუალოდ თავისი ინტერესებიდან გამომდინარე. ამის პარალელურად, მინორიტარი აქციონერების დაცვის მაღალი სტანდარტის დადგენისათვის აუცილებელია, აქციონერს შეეზღუდოს დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენება. სწორედ ამ საკითხს ეთმობა კანონპროექტის 178-ე მუხლი. კერძოდ, წინამდებარე მუხლი განსაზღვრავს დომინანტური მდგომარეობის განმარტებას და მისი ბოროტად გამოყენების სამართლებრივ შედეგებს.

უპირველეს ყოვლისა, მნიშვნელოვანია დომინანტური მდგომარეობის განმარტება. წინამდებარე მუხლის მეორე პუნქტი ითვალისწინებს დომინანტი აქციონერის შემდეგ განმარტებას: „დომინანტად ითვლება აქციონერი ან ერთად მოქმედ აქციონერთა ჯგუფი, რომელსაც აქვს პრაქტიკული შესაძლებლობა, გადაამწყვეტი ზეგავლენა მოახდინოს საერთო კრების კენჭისყრის შედეგზე“. თუმცა რას გულისხმობს გადაამწყვეტი გავლენის მოხდენის შესაძლებლობა, ეს უკვე ინდივიდუალური შეფასების საგანია. ზოგადი თვალსაზრისით, დომინანტად უნდა იქნეს მიჩნეული აქციონერი ან იმ აქციონერთა ერთად მოქმედი ჯგუფი, რომლებსაც აქვთ ხმის უფლების მქონე აქციათა 50%-ს პლუს ერთი აქცია. თუმცა ინდივიდუალურ შემთხვევებში ერთმა პირმა ან პირთა ჯგუფმა შესაძლებელია, აქციონერთა სტრუქტურის მაღალი დივერსიფიკაციის პირობებში უფრო დაბალი რაოდენობის აქციებითაც შეძლოს საზოგადოების კონტროლი.

იმისათვის, რომ დომინანტი აქციონერს დაეკისროს ზიანის ანაზღაურების მოვალეობა, საჭიროა სამი კუმულაციური პირობის არსებობა: (1) სახეზე უნდა იყოს დომინანტი აქცი-

ონერი, რომელიც ახდენს თავისი დომინანტური მდგომარეობის რეალიზებას კონკრეტულ საკითხთან მიმართებით; (2) აღნიშნული მდგომარეობის გამოყენებას შედეგად უნდა მოსდევდეს ზიანი და (3) სახეზე უნდა იყოს განზრახვა.

წინამდებარე მუხლის მე-3 პუნქტი ეთმობა ასანაზღაურებელი ზიანის გამოთვლის წესს. კერძოდ, დომინანტ აქციონერს/აქციონერთა ჯგუფს ეკისრება ვალდებულება, სააქციო საზოგადოებისთვის მიყენებული ზიანის გარდა, აანაზღაუროს აქციონერისთვის მიყენებული ზიანი. ამასთანავე, აქციონერისთვის მიყენებულ ზიანში არ იანგარიშება ის ზიანი, რომელიც ამ აქციონერმა მიიღო სააქციო საზოგადოებისთვის მიყენებული ზიანიდან გამომდინარე, მათ შორის, თავისი აქციების ღირებულების შემცირებით. აღნიშნული გამომდინარეობს დომინანტი აქციონერისათვის ერთი და იმავე ზიანის ორჯერ ანაზღაურების დაკისრების გამორიცხვიდან.

გემოაღნიშნული წესები ვრცელდება ასევე იმ პირზე, რომელიც განზრახ იყენებს თავის ძალაუფლებას სააქციო საზოგადოების წინააღმდეგ, ასევე, გემოქმედებას ახორციელებს სააქციო საზოგადოების მმართველი ორგანოს წევრზე ამ უკანასკნელთა მხრიდან სააქციო საზოგადოების სანააღმდეგო ისეთი ქმედებების ჩასადენად, რომელთაც ზიანი მოჰყვა. ასეთ შემთხვევაში ზიანის ანაზღაურების ვალდებულებისაგან არ თავისუფლდება არც სააქციო საზოგადოების დირექტორთა და სამეთვალყურეო საბჭოს ის წევრები, რომლებმაც დაარღვიეს საზოგადოების მიმართ თავისი ფიდუციური მოვალეობები. ამ წესიდან გამონაკლისია ის შემთხვევა, როდესაც მენეჯმენტის ქმედება ეფუძნებოდა კანონის შესაბამისად მიღებულ საერთო კრების გადაწყვეტილებას. აღნიშნულ პირსა და მასზე თავისი ძალაუფლების განზრახ გამომყენებელ პირს მიყენებული ზიანისათვის ეკისრებათ სოლიდარული პასუხისმგებლობა. სამეთვალყურეო საბჭოს ან დირექტორთა საბჭოს მიერ ასეთი ქმედების მოწონება არ ათავისუფლებს მმართველი ორგანოს წევრს ზიანის ანაზღაურების მოვალეობისაგან. კრედიტორისათვის ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება კი არ ქრება სააქციო საზოგადოების მიერ ამ მოთხოვნებზე უარის თქმის შედეგად, ან იმაზე მითითებით, რომ ქმედება ეფუძნება საერთო კრების გადაწყვეტილებას.

მუხლი 179. აქციონერთა შეთანხმება

1. აქციონერები ან აქციონერები და მესამე პირი უფლებამოსილი არიან დადონ ხელშეკრულება, რომლის საფუძველზე ამ ხელშეკრულების მონაწილე მხარეები ვალდებული იქნებიან განსაზღვრული წესით განახორციელონ აქციიდან გამომდინარე ან სხვა უფლებები და მოვალეობები (აქციონერთა შეთანხმება), რის შესახებაც დაუყოვნებლივ უნდა ეცნობოს საზოგადოებას.

2. აქციონერთა შეთანხმება არ მოითხოვს რაიმე სპეციალურ ფორმას. ხელშეკრულების მონაწილე მხარის მიერ იმ აქციის გასხვისების შემთხვევაში, რომელთან დაკავშირებითაც დადებულია შეთანხმება, აქციონერთა შეთანხმებიდან გამომდინარე უფლებები და მოვალეობები შემძენზე არ გადადის, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ეს სპეციალურად იყო გათვალისწინებული შეთანხმებითა და აქციის გასხვისების ხელშეკრულებით.

3. აქციონერთა შეთანხმება სავალდებულო ხასიათს ატარებს მხოლოდ მისი მხარეებისთვის. აქციონერს არ უნდა ეთქვას უარი აქციიდან გამომდინარე უფლებების გან-

ხორციელებაზე მისი მხრიდან აქციონერთა შეთანხმების დარღვევის შემთხვევაშიც. აქციონერთა შეთანხმების დარღვევა არ შეიძლება გახდეს სააქციო საზოგადოების ორგანოთა გადაწყვეტილების ბათილობის საფუძველი.

აქციონერები ან აქციონერები და მესამე პირი უფლებამოსილი არიან, დადონ ხელშეკრულება, რომლის საფუძველზე ამ ხელშეკრულების მონაწილე მხარეები ვალდებული იქნებიან, განსაზღვრული წესით განახორციელონ აქციიდან გამომდინარე ან სხვა უფლებები და მოვალეობები. ამ შეთანხმებას ეწოდება აქციონერთა შეთანხმება და იგი კანონპროექტის 179-ე მუხლის რეგულირების საგანია. წინამდებარე მუხლი განსაზღვრავს აქციონერთა შეთანხმების ცნებას, შეთანხმების ფორმას და მონაწილეობის სამართლებრივ შედეგებს.

აქციონერთა შეთანხმება არ უნდა იქნეს გაიგივებული საზოგადოების წესდებასთან. მაშინ, როდესაც საზოგადოების წესდება არის საზოგადოების ფუნქციონირების კონსტიტუციური დოკუმენტი, აქციონერთა შეთანხმების არსებობა ეფუძნება მასში მონაწილეობის ნებაყოფლობითობას. შეთანხმება დგება აქციონერთა ნება-სურვილით და, ძირითადად, ეფექტურია მაშინ, როდესაც აქციონერთა სტრუქტურის მაღალი დივერსიფიკაციის პირობებში საზოგადოებას მხოლოდ რამდენიმე აქტიური აქციონერი ჰყავს.

აქციონერთა შეთანხმება უშუალოდ მხარეებისათვის ატარებს მხოლოდ ხასიათს და მას არ გააჩნია გავლენა აქციონერსა და საზოგადოებას შორის ურთიერთობაზე. სწორედ აღნიშნულის გარანტიებს ითვალისწინებს წინამდებარე მუხლის მეორე და მესამე პუნქტები. კერძოდ, აქციონერს არ უნდა ეთქვას უარი აქციიდან გამომდინარე უფლებების განხორციელებაზე მისი მხრიდან აქციონერთა შეთანხმების დარღვევის შემთხვევაშიც. აქციონერთა შეთანხმების საზოგადოებისაგან დამოუკიდებელ ხასიათზე მეტყველებს ისიც, რომ შეთანხმების დარღვევა არ შეიძლება გახდეს სააქციო საზოგადოების ორგანოთა გადაწყვეტილების ბათილობის საფუძველი. მეტიც, ხელშეკრულების მონაწილე მხარის მიერ იმ აქციის გასხვისების შემთხვევაში, რომელთან დაკავშირებითაც დადებულია შეთანხმება, აქციონერთა შეთანხმებიდან გამომდინარე უფლებები და მოვალეობები შემქმნე არ გადადის. ამ წესიდან გამონაკლისია ის შემთხვევა, რომლის დროსაც ეს სპეციალურად იყო გათვალისწინებული შეთანხმებითა და აქციის გასხვისების ხელშეკრულებით.

აქციონერთა შეთანხმების დადება არ მოითხოვს რაიმე სპეციალურ ფორმას, თუმცა აქციონერთა შეთანხმება პრაქტიკაში, როგორც წესი, იდება წერილობითი ფორმით და მოწმდება ნოტარიუსის მიერ. კანონპროექტი სავალდებულოდ ადგენს აქციონერთა შეთანხმების თაობაზე სააქციო საზოგადოების შეტყობინების ვალდებულებას.

კანონპროექტი ღიად ტოვებს აქციონერთა შეთანხმების შინაარსობრივ ნაწილსაც. ბევრ აქციონერს განსაკუთრებით სტარტაპულ პერიოდში შესაძლებელია, ჰქონდეს სურვილი, დადოს აქციონერთა შეთანხმება საზოგადოების დამფუძნებლებთან, განსაკუთრებით იმისათვის, რომ თავიდანვე მოხდეს ურთიერთმოლოდინების დეკლარირება, რა დროსაც შეთანხმებას შეუძლია, განსაკუთრებული ფუნქცია შეასრულოს. აქციონერთა შეთანხმების ინსტიტუტი იძლევა შესაძლებლობას, კონკრეტულ მინორიტარ აქციონერთა მოსაზიდად დადგინდეს განსაკუთრებული უფლებები. აქციონერთა შეთანხმება, როგორც წესი, უკავშირდება ისეთ საკითხებს, როგორებიცაა: აქციათა შეფასება მისი გამოსყიდვისას, განთავსებული კაპიტალი, აქციათა თავისუფალი მიმოქცევის შეზღუდვა, უპირატესი შესყიდვის უფლება და სხვ.

აქციონერთა შეთანხმება შესაძლებელია შეწყდეს რამდენიმე მეთოდით. მაგალითად, აქციონერთა შეთანხმება წყდება აქციონერთა შეთანხმებით გათვალისწინებული პირობების დადგომით, ასევე, რომელიმე აქციონერის მიერ შეთანხმების დარღვევით ან საზოგადოების დატოვებით, რაც იწვევს მასთან დაკავშირებული დებულებების არაფუნქციურობას.

მუხლი 180. სააქციო საზოგადოების მონაწილეობა აქციონერთა შეთანხმებაში
სააქციო საზოგადოება უფლებამოსილია მონაწილეობა მიიღოს აქციონერთა შეთანხმებაში, თუ ეს არ ეწინააღმდეგება კანონმდებლობას ან სააქციო საზოგადოების წესდებას.

აქციონერთა შეთანხმება, მიუხედავად მისი სახელწოდებისა, არ უკავშირდება მხოლოდ აქციონერებს. სააქციო საზოგადოებას, როგორც სამოქალაქო ურთიერთობათა სუბიექტს, თავადაც შეუძლია, მონაწილეობა მიიღოს აქციონერთა შეთანხმებაში. სწორედ აღნიშნულის დეკლარირებას ახდენს კანონპროექტის 180-ე მუხლი.

სააქციო საზოგადოებას უფლება ენიჭება, მონაწილეობა მიიღოს აქციონერთა შეთანხმებაში, იმ პირობით, რომ ეს არ ეწინააღმდეგება კანონმდებლობას ან სააქციო საზოგადოების წესდებას. ასეთი მონაწილეობით, როგორც წესი, უზრუნველყოფილია საზოგადოების აქციონერების ინტერესების დაცვა, მათ შორის კორპორაციული მართვის ნაწილში, ასევე დივიდენდის განაწილებისას. შეთანხმებაში მონაწილეობით კი თავად სააქციო საზოგადოება სარგებლის სახით იღებს ინვესტორის დაინტერესებას და დამატებითი კაპიტალის მოზიდვას სააქციო საზოგადოების შემდგომი ფუნქციონირების დაფინანსებისათვის.

მუხლი 181. სააქციო საზოგადოების მიერ აქციათა გამოსყიდვა

1. აქციონერს უფლება აქვს, ამ მუხლით დადგენილი წესით სააქციო საზოგადოებას მოსთხოვოს თავისი აქციების შეფასება და გამოსყიდვა, თუ მან პარტნიორთა კრებაზე მხარი არ დაუჭირა ისეთ გადაწყვეტილებას, რომელიც გაუმართლებლად და არსებითად ლახავს აქციონერის უფლებებს ან ეხება სააქციო საზოგადოების რეორგანიზაციას. სააქციო საზოგადოების წესდება შეიძლება დეტალურად აწესრიგებდეს აქციების შეფასებასა და გამოსყიდვასთან დაკავშირებულ საკითხებს.

2. თუ დაგეგმილია ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გადაწყვეტილების მიღება, პარტნიორთა კრების მოწვევის შესახებ შეტყობინებაში დეტალურად უნდა აღინეროს გადასაწყვეტი საკითხი, მასთან დაკავშირებული გამოსყიდვის მოთხოვნის უფლება და მისი განხორციელების წესი.

3. ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გადაწყვეტილების მიღებიდან 45 დღის განმავლობაში აქციონერს უფლება აქვს, წერილობით მოსთხოვოს სააქციო საზოგადოებას თავისი აქციების გამოსყიდვა. ასეთი მოთხოვნის უფლება არ არსებობს, თუ:

- ა) აქციონერის მიერ სრულად არ არის შეტანილი გამოსასყიდი აქციების შესაბამისი შენატანი;**
- ბ) აქციონერმა აღნიშნული აქციები შეიძინა ამ მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული შეტყობინების დაგზავნის შემდეგ.**

4. აქცია გამოსყიდული უნდა იქნეს სულ მცირე მისი საბაზრო ღირებულებით. საბაზრო ღირებულება განისაზღვრება ღირებულების იმ ცვლილების გათვალისწინების გარეშე, რომელიც გამოიწვია გამოსყიდვის უფლების წარმომშობმა ქმედებამ.

5. ხელმძღვანელი ორგანოს გადანყვეტილება გამოსასყიდი აქციების რაოდენობისა და გამოსყიდვის ფასის შეთავაზების შესახებ მიღებული უნდა იქნეს ამ მუხლის მე-3 პუნქტში მითითებული ვადის გასვლიდან 30 დღის განმავლობაში, ხოლო აქციების გამოსყიდვის თანხა გადახდილ უნდა იქნეს გადანყვეტილების მიღებიდან არა უგვიანეს 30 დღისა, თუ მხარეები სხვა რამეზე არ შეთანხმდნენ.

6. აქციონერს, რომელიც არ ეთანხმება ხელმძღვანელი ორგანოს უარს გამოსყიდვაზე ან ხელმძღვანელი ორგანოს გადანყვეტილებით განსაზღვრულ გამოსყიდვის პირობებს, უფლება აქვს მიმართოს სასამართლოს ამ გადანყვეტილების შეტყობინებიდან 30 დღის განმავლობაში.

7. აქციების გამოსყიდვა არ დაიშვება, თუ:

ა) აქციების გამოსყიდვისთვის გადასახდელი თანხა აღემატება საკუთარი კაპიტალის 25 პროცენტს;

ბ) გამოსყიდვის მომენტში სააქციო საზოგადოება გადახდისუნაროა ან შეიძლება, აქციათა გამოსყიდვის შედეგად გადახდისუნარობის საფრთხის წინაშე აღმოჩნდეს.

8. თუ გამოსასყიდად შეთავაზებულია იმაზე მეტი აქცია, ვიდრე ეს დაშვებულია ამ მუხლის მე-7 პუნქტით, ისინი სხვადასხვა გამყიდველისაგან პროპორციულად უნდა იქნეს გამოსყიდული.

სააქციო საზოგადოების ღიაობა იწვევს აქციონერთა წრის მკვეთრ დივერსიფიკაციას, ამცირებს სააქციო საზოგადოების გადანყვეტილებებზე აქციონერის ზეგავლენის მასშტაბს და ზრდის გადანყვეტილების მიმღები უმრავლესობის თვითნებობის რისკებს. ასეთ შემთხვევაში სააქციო საზოგადოებას, როგორც სამართლის დამოუკიდებელ სუბიექტსა და მის აქციონერებს შორის წარმოიშობა არათანაბარი საბაზრო ძალაუფლება, რაც ნეგატიურად აისახება როგორც პირდაპირ ტრანსაქციულ ხარჯებზე, ისე ამ ტრანსაქციებიდან გამომდინარე ეკონომიკურ შედეგებზე. ასეთ დროს ნორმატიული აქტი ძირითადი ინსტრუმენტი კანონმდებლის ხელში, რათა მან უზრუნველყოს მხარეთა საბაზრო ძალაუფლებებს შორის ბალანსის აღდგენა და, შესაბამისად, პოზიტიური სოციალური შედეგი. კანონპროექტის 181-ე მუხლით განმტკიცებულია აქციონერის დაცვის ერთ-ერთი ძირითადი ინსტრუმენტი – სააქციო საზოგადოების მიერ აქციათა გამოსყიდვა. მუხლის ფარგლებში მოწესრიგებულია ისეთი საკითხები, როგორებიცაა: აქციების გამოსყიდვის წინაპირობები, პროცედურა და აქციების გამოსყიდვის გამომრიცხველი წინაპირობები.

წინამდებარე მუხლის მიხედვით, თითოეული აქციონერი, რომელსაც აქვს საკითხის განხილვისას კენჭისყრაში მონაწილეობის უფლება, აღჭურვილია შესაძლებლობით, სააქციო საზოგადოებას მოსთხოვოს თავისი აქციების შეფასება და გამოსყიდვა. ასეთი უფლებამოსილება წარმოიშობა, თუ ამ აქციონერმა კენჭისყრის პროცედურისას მხარი არ დაუჭირა ისეთ გადანყვეტილებას, რომელიც არსებითად ღახავს მის უფლებებს. ასეთ შემთხვევაში აუცილებელია, აქციონერმა კენჭისყრის პროცესში საკითხის წინააღმდეგ მისცეს თავისი ხმა.

კიდევ ერთი საფუძველი, რომლის არსებობის დროსაც აქციონერს წარმოეშობა თავისი აქციების გამოსყიდვის მოთხოვნის უფლება, არის რეორგანიზაციის თაობაზე მიღებული გადაწყვეტილება.

იმ შემთხვევაში, თუ საერთო კრების მიერ განიხილება წინა აბზაცში მითითებული საკითხები, საერთო კრების მოწვევის შესახებ შეტყობინებაში დეტალურად უნდა აღინეროს გადასაწყვეტი საკითხი, მასთან დაკავშირებული გამოსყიდვის მოთხოვნის უფლება და მისი განხორციელების წესი. იმ შემთხვევაში, თუ საერთო კრება მაინც მიიღებს ასეთ გადაწყვეტილებას, აქციონერს გადაწყვეტილების მიღებიდან 45 დღის განმავლობაში უფლება აქვს, წერილობით მოსთხოვოს სააქციო საზოგადოებას თავისი აქციების გამოსყიდვა.

გამოსყიდვის თაობაზე გადაწყვეტილებას იღებს საზოგადოების დირექტორთა საბჭო, რომელმაც უნდა განსაზღვროს გამოსასყიდი აქციების რაოდენობა და ფასი. გამოსყიდვა უნდა მოხდეს მოთხოვნის წარდგენის ვადის ამონურვიდან 30 დღის განმავლობაში, რასაც მომდევნო 30 დღის განმავლობაში უნდა მოჰყვეს გამოსყიდვის ფასის გადახდა. გამოსყიდვის ფასი არ უნდა იყოს აქციათა საბაზრო ღირებულებებზე ნაკლები. საბაზრო ღირებულების გამოთვლისას არ იანგარიშება ის გაუფასურება, რომელიც გამოიწვია გამოსყიდვის უფლების წარმომშობმა ქმედებამ.

წინამდებარე მუხლის მე-3 და მე-7 პუნქტები ადგენენ აქციების გამოსყიდვის დაუშვებლობის წინაპირობებს. კერძოდ, აქციათა გამოსყიდვის უფლება არ წარმოიშობა, თუ აქციონერის მიერ სრულად არ არის შეტანილი გამოსასყიდი აქციების შესაბამისი შენატანი. ასევე, აქციონერს არ აქვს აქციების გამოსყიდვის მოთხოვნის უფლება, თუ მან ეს აქციები შეიძინა შეტყობინების დაგზავნის შემდეგ. ასეთი ჩანაწერის მიზეზი ისაა, რომ ამ დროს აქციონერს, ინფორმირებულობიდან გამომდინარე, ისედაც შეეძლო, უარი ეთქვა აქციათა შეძენაზე. საზოგადოების ფინანსური სიძნელეების თავიდან აცილების ინტერესიდან გამომდინარე, გამოსყიდვა არ დაიშვება იმ შემთხვევაში, თუ: (1) აქციების გამოსყიდვისთვის გადასახდელი თანხა აღემატება საკუთარი კაპიტალის 25%-ს, ან (2) გამოსყიდვის მომენტში სააქციო საზოგადოება გადახდისუუნაროა, ან, (3) შეიძლება, აქციათა გამოსყიდვის შედეგად გადახდისუუნარობის საფრთხის წინაშე აღმოჩნდეს. ასეთ შემთხვევაში გამოსყიდვა დაიშვება მხოლოდ ზემოაღნიშნული შეზღუდვების ფარგლებში არსებული აქციების მიმართ, ხოლო თუ ასეთ აქციონერთა რაოდენობა ბევრია, მაშინ თითოეული აქციონერისაგან აქციების გამოსყიდვა უნდა მოხდეს მათი კუთვნილი წილობრივი ფასიანი ქაღალდების პროპორციულად.

იმ შემთხვევაში, თუ აქციონერი არ დაეთანხმება გამოსყიდვაზე დირექტორთა საბჭოს უარს ან დირექტორთა საბჭოს გადაწყვეტილებით განსაზღვრულ გამოსყიდვის პირობებს, წინამდებარე მუხლით მას უფლება ენიჭება, მიმართოს სასამართლოს ამ გადაწყვეტილების თაობაზე შეტყობინების მიღებიდან 30 დღის განმავლობაში.

მუხლი 182. წლიური ანგარიშისა და სამეურნეო მდგომარეობის შესახებ ანგარიშის შედგენა

1. ხელმძღვანელი ორგანო ადგენს წლიურ ანგარიშსა და ანგარიშს სამეურნეო მდგომარეობის შესახებ, ასევე – წმინდა მოგების გამოყენების წინადადებას სამეთვალყურეო საბჭოსთვის წარსადგენად.

2. წმინდა მოგების გამოყენების მონონებულ წინადადებას სამეთვალყურეო საბჭო დასამტკიცებლად წარუდგენს პარტნიორთა კრებას. თუ ხელმძღვანელი ორგანო და სამეთვალყურეო საბჭო ვერ შეთანხმდებიან წმინდა მოგების გამოყენებაზე, მათ წმინდა მოგების გამოყენების ორივე წინადადება უნდა გააცნონ პარტნიორთა კრებას და უზრუნველყონ არსებულ ალტერნატიულ ვარიანტებს შორის არჩევანის გაკეთება პარტნიორთა კრების მიერ.

3. პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით შეიძლება წმინდა მოგება მთლიანად ან ნაწილობრივ დარჩეს სააქციო საზოგადოებაში და გათვალისწინებულ იქნეს ახალი ანგარიშის დროს.

სააქციო საზოგადოების წლიურ ანგარიში და სამეურნეო მდგომარეობის შესახებ ანგარიში არის ერთგვარი ანარეკლი იმის თაობაზე, რა ფინანსური მდგომარეობაა საწარმოში, რა ქონებას ფლობს და რა ვალდებულებები აქვს მენარმე სუბიექტს. დოკუმენტის ამგვარი მნიშვნელობიდან გამომდინარე, მისი საბოლოო სახით ფორმირებაში კორპორაციული მათთვის სამივე ძირითადი ორგანო – აქციონერთა საერთო კრება, სამეთვალყურეო საბჭო და დირექტორთა საბჭო არიან ჩართულნი. სწორედ ამ დოკუმენტის შედგენა რეგულირდება კანონპროექტის 182-ე მუხლში. მითითებული მუხლის ფარგლებში მოწესრიგებულია ისეთი საკითხები, როგორებიცაა: ანგარიშის მომზადება, განხილვა და დამტკიცება.

წინამდებარე მუხლით გათვალისწინებულ დოკუმენტაციაში დეტალურად აისახება ინფორმაცია საზოგადოების აქტივების, ვალდებულებებისა და საზოგადოების კაპიტალის ღირებულების შესახებ. ამ დოკუმენტების შედგენა ხელმძღვანელი ორგანოს კომპეტენციას განეკუთვნება. ხელმძღვანელი ორგანო დოკუმენტთან ერთად წინადადებას წმინდა მოგების გამოყენების თაობაზე წარუდგენს სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს. ეს უკანასკნელი, თავის მხრივ, მე-2 პუნქტიდან გამომდინარე, ვალდებულია, მონონების შემთხვევაში დოკუმენტაცია წარუდგინოს საერთო კრებას მისი დამტკიცებისათვის; მე-2 პუნქტივე არეგულირებს იმ საკითხს, თუ რა ხდება სამეთვალყურეო საბჭოსა და დირექტორთა საბჭოს შეთანხმებლობის შემთხვევაში. კერძოდ, თუ ხელმძღვანელი ორგანო და სამეთვალყურეო საბჭო ვერ შეთანხმდებიან წმინდა მოგების გამოყენებაზე, მათ წმინდა მოგების გამოყენების ორივე წინადადება უნდა აცნობონ საერთო კრებას. ასეთ დროს მათ ევალებათ, უზრუნველყონ არსებულ ალტერნატიულ ვარიანტებს შორის არჩევანის გაკეთება საერთო კრების მიერ, ამ უკანასკნელისათვის საკუთარი პოზიციების სათანადო დასაბუთების გზით.

თავის მხრივ, საერთო კრება წარდგენილი ინფორმაციის გათვალისწინებით წმინდა მოგების განკარგვასთან დაკავშირებით იღებს ორი გადაწყვეტილებიდან ერთ-ერთს. კერძოდ, საერთო კრების გადაწყვეტილებით შეიძლება წმინდა მოგება მთლიანად ან ნაწილობრივ დარჩეს სააქციო საზოგადოებაში და გათვალისწინებულ იქნეს ახალი ანგარიშის დროს, ან მოხდეს მისი მთლიანად განაწილება.

მუხლი 183. დივიდენდის გაცემის წესი სააქციო საზოგადოებაში

1. სააქციო საზოგადოება, შუალედური ან წლიური ფინანსური შედეგების მიხედვით, კანონით გათვალისწინებული წესით, უფლებამოსილია მიიღოს განთავსებულ აქციებ-

ზე დივიდენდების სახით მოგების განაწილების გადაწყვეტილება, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა:

- ა) დივიდენდის განაწილებამდე ან განაწილების შედეგად სააქციო საზოგადოების ბოლო ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული წმინდა აქტივის ოდენობა ნაკლები იქნება, ვიდრე განთავსებული კაპიტალის ოდენობა და კანონით ან წესდებით გათვალისწინებული ის რეზერვები, რომელთა აქციონერებზე განაწილება დაუშვებელია;
- ბ) დივიდენდის გასანაწილებელი ოდენობა აღემატება ბოლო ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემულ, ხოლო შუალედური დივიდენდის შემთხვევაში, ბოლო ფინანსური ანგარიშგების შემდგომ მიღებულ, სააქციო საზოგადოების წმინდა მოგებაზე წინა წლების გაუნაწილებელი მოგებისა და თავისუფალი რეზერვებიდან გამოთავისუფლებული სახსრების დამატებით და წინა წლების დაუფარავი ზარალის და კანონით ან წესდებით დადგენილ რეზერვებში გადასარიცხი თანხების გამოკლებით მიღებულ ოდენობაზე;
- გ) დივიდენდის გადახდის დღისთვის ან გადახდის შედეგად სააქციო საზოგადოება გახდება გადახდისუუნარო ან გადახდისუუნარობის საფრთხის წინაშე აღმოჩნდება.

2. თუ განთავსებული კაპიტალის მოუთხოვნილი ნაწილი საბალანსო დოკუმენტში ნაჩვენებ აქტივებში მითითებული არ არის, მისი ღირებულება უნდა გამოაკლდეს ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტში მითითებულ განთავსებულ კაპიტალს.

3. დივიდენდი გადახდილი უნდა იქნეს ფულით, თუ პარტნიორთა კრების დივიდენდის გაცემის გადაწყვეტილებით, დადგენილი არ არის დივიდენდის გაცემა სხვა ქონებით.

4. გადაწყვეტილება დივიდენდის გადახდის, მათ შორის, დივიდენდის მოცულობისა და თითოეული სახის აქციაზე გაცემის ფორმის შესახებ, მიიღება პარტნიორთა კრების მიერ. დივიდენდის მოცულობა არ შეიძლება აღემატებოდეს სამეთვალყურეო საბჭოს, ხოლო მონისტურ სისტემაში ხელმძღვანელი ორგანოს მიერ 2/3-ის უმრავლესობით მიღებულ რეკომენდირებულ ოდენობას.

5. დივიდენდის გაცემის ვადა და წესი განისაზღვრება სააქციო საზოგადოების წესდებით ან პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით. დივიდენდის გაცემის ვადა არ უნდა აღემატებოდეს 6 თვეს პარტნიორთა კრების მიერ დივიდენდის გადახდის გადაწყვეტილების მიღების დღიდან, თუ წესდებით ან პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით დივიდენდის გაცემის უფრო მცირე ვადა არ არის დადგენილი.

6. აქციონერზე გაცემული დივიდენდი, რომელიც აქციონერის მიერ არ იქნება მიღებული, დივიდენდის გადახდის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებიდან 5 წლის გასვლის შემდეგ ექვემდებარება გაუქმებას და სააქციო საზოგადოებისაგან მისი მოთხოვნა აღარ დაიშვება.

7. წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს დივიდენდის განაწილებას აქციასთან დაკავშირებული შენატანის განხორციელებული ნაწილის პროპორციულად.

ოპტიმალური დივიდენდის პოლიტიკას სააქციო საზოგადოების წარმატებული ფუნქციონირების საქმეში გადამწყვეტი ადგილი უკავია. კანონპროექტის 183-ე მუხლი ეთმობა ქვეყანაში სწორი დივიდენდის პოლიტიკის დამკვიდრების ხელშეწყობას. წინამდებარე მუხლის

ფარგლებში მონესრიგებულია ისეთი საკითხები, როგორებიცაა: დივიდენდის გაცემის პერიოდულობა; გამომრიცხველი გარემოებები; დივიდენდის ფორმა და პროპორცია; გადაწყვეტილების მიღება დივიდენდის გაცემის თაობაზე და დივიდენდის მიღება.

გადაწყვეტილება დივიდენდის გაცემისა და მისი ოდენობის შესახებ შიდაფინანსურ გადაწყვეტილებათა რიცხვს განეკუთვნება და რეკომენდებულია, მასში კანონმდებლის ჩარევის მასშტაბი მინიმუმამდე იქნეს დაყვანილი. ამის პარალელურად, დივიდენდის არასწორი პოლიტიკა შესაძლოა, საზიანო აღმოჩნდეს არა მხოლოდ საზოგადოების ცალკეული აქციონერის, არამედ უშუალოდ კორპორაციისა და საზოგადოდ ბაზრისათვის. მაგალითად, კანონმდებლის ჩარევა აქტუალური ხდება მაშინ, როდესაც იქმნება აქციონერების მიერ დივიდენდის განაწილების გზით ოპერირებადი კაპიტალისაგან სააქციო საზოგადოების დაცლის ან სააქციო საზოგადოების მიერ კრედიტორთა დაკმაყოფილების შესაძლებლობის მნიშვნელოვნად შემცირების საფრთხე. სწორედ ამიტომ წინამდებარე მუხლის პირველი პუნქტი ადგენს იმ შემთხვევებს, როდესაც დაუშვებელია მოგების სახით დივიდენდის განაწილება. კერძოდ:

- დივიდენდის განაწილებამდე ან განაწილების შედეგად ბოლო ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული სააქციო საზოგადოების წმინდა აქტივის ოდენობა ნაკლები იქნება, ვიდრე განთავსებული კაპიტალის ოდენობა და კანონით ან წესდებით გათვალისწინებული ის რეზერვები, რომელთა აქციონერებზე განაწილება დაუშვებელია, იმ პირობით, რომ, თუ განთავსებული კაპიტალის მოუთხოვნილი ნაწილი საბალანსო დოკუმენტში ნაჩვენებ აქტივებში მითითებული არა არის, მისი ღირებულება უნდა გამოაკლდეს განთავსებულ კაპიტალს;
- წლიური დივიდენდის თანხა მეტია ბოლო ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემულ, ხოლო შუალედური დივიდენდის შემთხვევაში, ბოლო ფინანსური ანგარიშგების შემდგომ მიღებულ, სააქციო საზოგადოების წმინდა მოგებაზე წინა წლების გაუნაწილებელი მოგებისა და თავისუფალი რეზერვებიდან გამოთავისუფლებული სახსრების დამატებით და წინა წლების დაუფარავი ზარალისა და კანონით ან წესდებით დადგენილ რეზერვებში გადასარიცხი თანხების გამოკლებით მიღებულ ოდენობაზე;
- დივიდენდის გადახდის დღისთვის ან გადახდის შედეგად სააქციო საზოგადოება გახდება გადახდისუუნარო, ან გადახდისუუნარობის საფრთხის წინაშე აღმოჩნდება.

გადაწყვეტილება დივიდენდის გადახდის, დივიდენდის მოცულობისა და თითოეული სახის აქციაზე დივიდენდის გაცემის ფორმის შესახებ მიიღება საერთო კრების მიერ. აქციონერები, ხშირ შემთხვევაში, ორიენტირებულნი არიან, მიიღონ მაქსიმალური შემოსავალი მოკლევადიან პერსპექტივაში. აღნიშნული, როგორც წესი, წინააღმდეგობაში მოდის სააქციო საზოგადოების გრძელვადიანი განვითარების ინტერესთან. შესაბამისად, ამ ორ შეპირისპირებულ ინტერესს შორის გონივრული ბალანსის მიღწევის მიზნით, კანონპროექტით დგინდება გასაცემი დივიდენდის ზედა ზღვარი. ასეთი ზედა ჭერი განისაზღვრება სამეთვალყურეო საბჭოს, ხოლო მონისტურ სისტემაში დირექტორთა საბჭოს მიერ, 2/3-ის უმრავლესობით მიღებული რეკომენდებული ოდენობით.

დივიდენდის გადახდის ფორმა ფულია. ამასთანავე, საერთო კრება უფლებამოსილია, მიიღოს გადაწყვეტილება დივიდენდის სხვა ფორმით განაწილების თაობაზე. დივიდენდის

გადახდის ვადა არ უნდა აღემატებოდეს 6 თვეს დივიდენდის განაწილების თაობაზე გადაწყვეტილების მიღებიდან. ამ ვადის გაზრდა, მათ შორის, წესდებითაც დაუშვებელია. ამასთანავე, საერთო კრება სარგებლობს შესაძლებლობით, განსაზღვროს დივიდენდის გაცემის უფრო მცირე ვადა ან სხვა წესი. იგივე საკითხი შეიძლება იქნეს მოწესრიგებული საზოგადოების წესდებითაც. მათ შორის, წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს დივიდენდის განაწილებას აქციასთან დაკავშირებული შენატანის განხორციელებული ნაწილის პროპორციულად.

გაცემული დივიდენდი, მიღებულ უნდა იქნეს აქციონერის მხრიდან. ასეთი მიღების ვადად, კანონპროექტის, მიხედვით განსაზღვრულია 5 წელი. იმ შემთხვევაში, თუ აქციონერის მიერ მასზე გაცემული დივიდენდი არ იქნება მიღებული, დივიდენდის გადახდის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებიდან 5 წლის გასვლის შემდეგ დივიდენდი ექვემდებარება გაუქმებას. შესაბამისად, აღნიშნული თანხა დაბრუნდება სააქციო საზოგადოების კაპიტალში, ათვისებულ იქნება სხვადასხვა ოპერაციაში და საზოგადოებისაგან მისი მოთხოვნა აღარ დაიშვება.

მუხლი 184. სააქციო საზოგადოების ორგანოთა სისტემა

1. სააქციო საზოგადოების ორგანოებს წარმოადგენს: პარტნიორთა კრება და ხელმძღვანელი ორგანო (მართვის მონისტური სისტემის არჩევისას) ან პარტნიორთა კრება, სამეთვალყურეო საბჭო და ხელმძღვანელი ორგანო (მართვის დუალისტური სისტემის არჩევისას).

2. სააქციო საზოგადოებას შეიძლება ჰქონდეს მართვის დუალისტური ან მონისტური სისტემა. დუალისტურია მართვის სისტემა, სადაც სააქციო საზოგადოებას, პარტნიორთა კრებისა და ხელმძღვანელი ორგანოს გარდა, ჰყავს სამეთვალყურეო საბჭო. მონისტურია მართვის სისტემა, სადაც სააქციო საზოგადოებას არ ჰყავს სამეთვალყურეო საბჭო. გადაწყვეტილება მართვის სისტემის არჩევის შესახებ მიიღება სააქციო საზოგადოების დაფუძნებისას და აღინიშნება სააქციო საზოგადოების წესდებაში. გადაწყვეტილება მართვის სისტემის არჩევის შესახებ შეიძლება შეიცვალოს, თუ შეცვლას მხარს დაუჭერს პარტნიორთა კრებაზე კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა არანაკლებ 3/4.

სააქციო საზოგადოების ეფექტიანი კორპორაციული მართვა მიიღწევა მმართველ ორგანოებს შორის კომპეტენციათა დანაწილების და ამ დანაწილების შედეგად მათ შორის ურთიერთდამოკიდებულებისა და ბალანსის მიღწევის გზით. კანონპროექტის 184-ე მუხლით იქმნება სააქციო საზოგადოების კორპორაციული მართვის ორგანოთა სისტემის თაობაზე ზოგადი ნორმატიული ჩარჩო.

ღია ტიპის შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების, ანუ სააქციო საზოგადოების, ერთ-ერთი ძირითადი სახასიათო ნიშანი აქციონერთა მკვეთრად დივერსიფიცირებული სტრუქტურაა. გადაწყვეტილების მიმღებ სუბიექტთა რაოდენობის ზრდა პროპორციულად ზრდის ამ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში წარმოშობილ ტრანსაქციულ ხარჯებს. ასეთი ხარჯების დაზოგვის მიზნით, აუცილებელი ხდება მმართველობითი უფლებამოსილების მქონე განცალკევებული, მოქნილი ორგანოს შექმნა, რომელიც გონივრულ ფარგლებში აღიჭურვება ხელმძღვანელობითი და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილებებით.

კანონპროექტი იძლევა თავისუფლებას კორპორაციული მართვის ერთ- და ორსაფეხურიან მოდელს შორის. კერძოდ, შესაძლებელი იქნება, სააქციო საზოგადოების შიგნით ჩამოყალიბდეს ხელმძღვანელი ორგანო – დირექტორი/დირექტორთა საბჭო და მასზე ზედამხედველობის განმახორციელებელი ორგანო – სამეთვალყურეო საბჭო. ამის საპირისპიროდ, სააქციო საზოგადოების შიგნით შეიძლება ჩამოყალიბდეს ერთსაფეხურიანი კორპორაციული მართვის მოდელი, რა დროსაც სამეთვალყურეო საბჭო განცალკევებული ორგანოს სახით არ იარსებებს. ასეთ შემთხვევაში განსაკუთრებით აქტუალური ხდება საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანოს შიდა კონტროლის მექანიზმების დანერგვა, რაც უზრუნველყოფილია კანონპროექტი ერთსაფეხურიანი კორპორაციული მართვის დროს ხელმძღვანელი ორგანოს მიმართ დადგენილი სპეციალური რეგულაციებით.

გადაწყვეტილება მართვის სისტემის არჩევის შესახებ მიიღება სააქციო საზოგადოების დაფუძნებისას და აღინიშნება სააქციო საზოგადოების წესდებაში. ამასთანავე, მოგვიანებით კორპორაციული მართვის მოდელი შეიძლება შეიცვალოს, თუ შეცვლას მხარს დაუჭერს საერთო კრებაზე კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა არანაკლებ 3/4.

მუხლი 185. სააქციო საზოგადოების წლიური და რიგგარეშე პარტნიორთა კრებები

- 1. პარტნიორთა კრება მოიწვევა კანონით და წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევებში.**
- 2. სააქციო საზოგადოების წლიური პარტნიორთა კრება ტარდება წესდებით განსაზღვრულ ვადებში, მაგრამ სამეურნეო წლის დამთავრებიდან არა უგვიანეს 3 თვისა.**

სააქციო საზოგადოების წლიური საერთო კრება არის კორპორაციულ მართვაში აქციონერების პირდაპირი მონაწილეობის უმთავრესი ინსტრუმენტი. განსაკუთრებით დიდ სააქციო საზოგადოებებში, როგორც წესი, ეს არის ის ერთადერთი ფორუმი, სადაც აქციონერებს ეძლევათ შესაძლებლობა, ტოპმენეჯმენტის უშუალო ჩართულობით განსაზღვროს საზოგადოების განვითარების სტრატეგია. კანონპროექტის 185-ე მუხლი აქციონერთა საერთო კრების მოწვევის ზოგად საკანონმდებლო საფუძველს ქმნის.

სააქციო საზოგადოების საერთო კრება შეიძლება იყოს მორიგი ან რიგგარეშე. მორიგი საერთო კრება ტარდება წესდებით განსაზღვრულ ვადებში, რომელიც არ უნდა აღემატებოდეს სამეურნეო წლის დამთავრებიდან 3 თვეს. ამისაგან განსხვავებით, რიგგარეშე კრება მოიწვევა მხოლოდ სპეციალურ შემთხვევებში. სააქციო საზოგადოებაში, რომელიც აქციონერთა სტრუქტურის მაღალი დივერსიფიკაციით ხასიათდება, ყოველდღიური საქმიანობა წარმართება დირექტორების მიერ, ხოლო დირექტორების თვითნებობის პრევენციისათვის არსებობს ზედამხედველობის განმახორციელებელი ორგანო – სამეთვალყურეო საბჭო და იმპერატიული კანონისმიერი მოთხოვნები. შესაბამისად, რიგგარეშე საერთო კრების მოწვევის საჭიროება უკიდურესად იშვიათ შემთხვევებში არსებობს. თუმცა საგამონაკლისო შემთხვევებში, კანონპროექტი იძლევა შესაძლებლობას, საზოგადოების აქციონერებმა, დირექტორებმა და სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებმა მოიწვიონ რიგგარეშე საერთო კრება.

მუხლი 186. პარტნიორთა კრების კომპეტენცია

1. პარტნიორთა კრება იღებს გადაწყვეტილებებს ამ კანონით და წესდებით პარტნიორთა კრების კომპეტენციას მიკუთვნებულ საკითხებზე, მათ შორის:

- ა) სააქციო საზოგადოების წესდებაში ცვლილების შეტანა, წესდების ახალი რედაქციის მიღება;
- ბ) ამ კანონის მე-6 მუხლის მე-7 პუნქტით განსაზღვრულ საკითხებზე გადაწყვეტილების მიღება;
- გ) სააქციო საზოგადოების მართვის სისტემის (მონისტური ან დუალისტური) შეცვლა;
- დ) სააქციო საზოგადოების რეორგანიზაცია;
- ე) სააქციო საზოგადოების დაშლა, ლიკვიდატორის დანიშვნა, შუალედური და საბოლოო სალიკვიდაციო ბალანსის დამტკიცება;
- ვ) სააქციო საზოგადოების მიერ აქციათა გამოსყიდვის ნებართვის გაცემა;
- ზ) განთავსებული კაპიტალის ცვლილება;
- თ) სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების (დუალისტური სისტემის დროს) ან ხელმძღვანელი ორგანოს (მონისტური სისტემის დროს) წევრების არჩევა, მათი ვადამდე გამონწვევა, რაოდენობრივი შემადგენლობის განსაზღვრა, ანაზღაურების ოდენობისა და სტრუქტურის დადგენა;
- ი) სააქციო საზოგადოების აუდიტის ანგარიშის დამტკიცება და აუდიტის განმახორციელებელი პირის შერჩევა;
- კ) ფინანსური ანგარიშის დამტკიცება და დივიდენდის განაწილების შესახებ;
- ლ) პარტნიორთა კრების მიმდინარეობის წესის განსაზღვრა და ხმის დამთვლელი კომისიის არჩევა;
- მ) ხელმძღვანელო ორგანოს/პირების და სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების წინააღმდეგ სასამართლო პროცესში მონაწილეობის შესახებ გადაწყვეტილებების მიღება; აღნიშნული პროცესისათვის წარმომადგენლის დანიშვნის ჩათვლით;
- ნ) თუ წესდებით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული გადაწყვეტილებების მიღება სააქციო საზოგადოების მიერ იმ ქონების შექმნის, გასხვისების, გაცვლის (ერთმანეთთან დაკავშირებული ასეთი გარიგებების) ან სხვაგვარად დატვირთვის შესახებ, რომელთა ღირებულება შეადგენს სააქციო საზოგადოების აქტივების საბალანსო ღირებულების ნახევარზე მეტს, გარდა ისეთი გარიგებებისა, რომლებიც წარმოადგენს ჩვეულებრივ სანარმოო საქმიანობას;
- ო) აქციათა რაოდენობის, ნომინალური ღირებულების, კლასებისა და მათთან დაკავშირებული უფლებების განსაზღვრა;
- პ) აქციათა ნომინალური ღირებულების ცვლილება ან დამატებითი აქციების განთავსება;
- ჟ) ამ კანონით ან წესდებით გათვალისწინებულ გარიგებებზე თანხმობის გაცემა;
- რ) სხვა იურიდიული პირების დაფუძნების ან წილობრივი მონაწილეობის შესახებ გადაწყვეტილებების მიღება;
- ს) ხელმძღვანელ პირთა ანაზღაურების ფორმისა და ოდენობის დადგენა.

2. წესდებით ან პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ო-ს“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებულ საკითხებზე გადაწყვეტილების მიღების

კომპეტენცია შეიძლება გადაეცეს სამეთვალყურეო საბჭოს ან ხელმძღვანელ ორგანოს.

3. პარტნიორთა კრებას უფლება არა აქვს მიიღოს გადაწყვეტილებები იმ საკითხებზე, რომლებიც განეკუთვნება სხვა ორგანოების კომპეტენციას, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ეს ორგანოები თხოვნით მიმართავენ პარტნიორთა კრებას მათ კომპეტენციას განკუთვნილი საკითხის გადასაწყვეტად.

აქციონერისათვის საერთო კრებაზე ხმის უფლება არის საზოგადოების მართვასთან დამაკავშირებელი ძირითადი არხი და თავისი ინვესტიციის დაცვის უმთავრესი ინსტრუმენტი. კანონპროექტის 181-ე მუხლი ეთმობა აქციონერის მიერ ხმის უფლების რეალიზაციის ერთადერთ პირდაპირ ბერკეტს, აქციონერთა საერთო კრებას. წინამდებარე მუხლის ფარგლებში წარმოდგენილია აქციონერთა საერთო კრების კომპეტენციას მიკუთვნებული საკითხების სრული კატალოგი, ასევე, წარმოდგენილია დებულებები საერთო კრებასა და საზოგადოების კორპორაციული მართვის სხვა ძირითად სუბიექტებს შორის კომპეტენციათა დანაწილების თაობაზე.

აქციონერთა საერთო კრების კომპეტენცია ორ ჯგუფად შეიძლება იქნეს კლასიფიცირებული: ერთი – ესაა კანონპროექტში საერთო კრების კომპეტენციას პირდაპირ მიკუთვნებული საკითხები და მეორე – ამგვარ საკითხებს მიღმა, საზოგადოების წესდებით აქციონერთა საერთო კრების კომპეტენციას მიკუთვნებული საკითხები. ამასთანავე, საერთო კრებას უფლება არ აქვს, მიიღოს გადაწყვეტილებები იმ საკითხებზე, რომლებიც განეკუთვნება სხვა ორგანოების უფლებამოსილებას, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ეს ორგანოები თხოვნით მიმართავენ საერთო კრებას მათ კომპეტენციას მიკუთვნებული საკითხის გადასაწყვეტად. კომპეტენციათა ამგვარი დანაწილება ქმნის ურთიერთბალანსს და განაპირობებს ეფექტიან კორპორაციულ მართვას.

საერთო კრების მოწვევა და ჩატარება საკმაოდ ძვირი პროდუქტია, როგორც პირდაპირი ფინანსური, ისე, დროის თვალსაზრისით. შესაბამისად, ზოგიერთ შემთხვევაში შესაძლებელია, უფრო ეფექტური იყოს ცალკეულ საკითხებზე (აქციათა რაოდენობის, ნომინალური ღირებულების, კლასებისა და მათთან დაკავშირებული უფლებების განსაზღვრა; აქციათა ნომინალური ღირებულების ცვლილება ან დამატებითი აქციების განთავსება; ამ კანონით ან წესდებით გათვალისწინებულ გარიგებებზე თანხმობის გაცემა; სხვა იურიდიული პირების დაფუძნების ან წილობრივი მონაწილეობის შესახებ გადაწყვეტილებების მიღება; დირექტორთა ანაზღაურების ფორმისა და ოდენობის დადგენა), გადაწყვეტილების მიღების უფლებამოსილების სხვა, შედარებით მცირე ზომის ორგანოსათვის გადაცემა. ამის გათვალისწინებით, წინამდებარე მუხლი უშვებს შესაძლებლობას, წესდებით ან საერთო კრების გადაწყვეტილებით აქციონერთა საერთო კრების კომპეტენციას მიკუთვნებულ ცალკეულ საკითხებზე გადაწყვეტილების მიღების უფლებამოსილება გადაეცეს სამეთვალყურეო საბჭოს ან დირექტორთა საბჭოს.

მუხლი 187. განუვლი მუშაობის მონონება

1. წლიური ანგარიშის, წლიური ბალანსისა და მოგების განაწილების შესახებ გადაწყვეტილების დამტკიცებისას მორიგი პარტნიორთა კრება იღებს გადაწყვეტილებას

ბას სამეთვალყურეო საბჭოს და ხელმძღვანელი ორგანოს მიერ წლის განმავლობაში განეული მუშაობის მონონების შესახებ. პარტნიორთა კრების გადანყვეტილებით ან ხმის უფლების მქონე აქციათა 10 პროცენტის მფლობელ აქციონერთა მოთხოვნით, სამეთვალყურეო საბჭოსა ცალკეული წევრებისა და ცალკეულ ხელმძღვანელ პირთა განეული მუშაობის მონონება ხდება ცალკე კენჭისყრით.

2. განეული მუშაობის მონონება არ ათავისუფლებს სამეთვალყურეო საბჭოსა და ხელმძღვანელ ორგანოს სააქციო საზოგადოების წინაშე ზიანის ანაზღაურების ვალდებულებისაგან.

სააქციო საზოგადოების დირექტორთა საბჭო და სამეთვალყურეო საბჭო მონანილეობას იღებენ სააქციო საზოგადოების ყოველდღიურ მენეჯმენტში. შესაბამისად, მათი საქმიანობა პერმანენტულად უკავშირდება ისეთი გადანყვეტილებების მიღებას, რომელიც ეკონომიკური თვალსაზრისით რისკის შემცველია და ასეთი რისკის მინიმიზაცია მხოლოდ აღნიშნულ ორგანოთა წევრების მიერ საკუთარი ფიდეციური მოვალეობების შესრულებითაა შესაძლებელი. ასეთი სარისკო საქმიანობა ხშირად წარმოშობს დავას სააქციო საზოგადოების მართვის ორგანოთა შორის, რასაც უარყოფითი გავლენა აქვს საზოგადოების ჯანსაღ ფუნქციონირებაზე. ამგვარი დავის რისკის შემცირების საქმეში მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტია აქციონერთა საერთო კრების მიერ კორპორაციული მართვის სისტემის დანარჩენი ორგანოების განეული მუშაობის მონონება. სწორედ აღნიშნულ საკითხს ეთმობა კანონპროექტის 187-ე მუხლი.

განეული მუშაობის მონონება არ ათავისუფლებს სამეთვალყურეო საბჭოსა და დირექტორთა საბჭოს სააქციო საზოგადოების წინაშე ზიანის ანაზღაურების ვალდებულებისაგან. ასეთი მონონების ძირითადი მიზანი თავდაპირველ ეტაპზე საქმიანობით კმაყოფილების დეკლარირებაა, რამაც, ერთი მხრივ, უნდა უზრუნველყოს კორპორაციული მართვის ორგანოებს შორის ინფორმირებულობის ზრდა და, მეორე მხრივ, შეამციროს პოტენციური დავების რისკი, მათ შორის, მონონების მტკიცებულებად გამოყენების გზით.

აქციონერთა საერთო კრების მიერ სამეთვალყურეო საბჭოს და დირექტორთა საბჭოს მუშაობის მონონება ხდება წლიური ანგარიშის, წლიური ბალანსისა და მოგების განანილების შესახებ გადანყვეტილების დამტკიცების პარალელურად. ამასთანავე, კანონპროექტი იძლევა არა მხოლოდ კოლექტიური, არამედ ინდივიდუალური შეფასების შესაძლებლობასაც. კერძოდ, საერთო კრების გადანყვეტილებით ან ხმის უფლების მქონე აქციათა 10%-ის მფლობელ აქციონერთა მოთხოვნით, სამეთვალყურეო საბჭოსა და დირექტორთა საბჭოს ცალკეული წევრის განეული მუშაობის მონონება შეიძლება მოხდეს ცალკე კენჭისყრით.

მუხლი 188. პარტნიორთა კრების მონვევის წესი

1. აქციონერთა პარტნიორთა კრება მოიწვევა ხელმძღვანელი ორგანოს მიერ. კანონი ან წესდება შეიძლება ასევე ითვალისწინებდეს კრების მონვევას სხვა პირთა მიერ.

2. თუ ხელმძღვანელი ორგანო არ ასრულებს თავის მოვალეობას და არ იწვევს პარტნიორთა კრებას, სამეთვალყურეო საბჭო ვალდებულია მოიწვიოს პარტნიორთა კრება.

3. გადაწყვეტილება კრების მონვევის შესახებ მიიღება კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უმრავლესობით, რის შესახებაც დგება სხდომის ოქმი. სხდომის ოქმში უნდა აღინიშნოს ხდება თუ არა პარტნიორთა კრების მონვევა აქციონერთა ინიციატივით.
4. პარტნიორთა კრების მონვევის, მომზადებისა და ჩატარების ხარჯები ეკისრება სააქციო საზოგადოებას.
5. ამ თავით გათვალისწინებული პარტნიორთა კრების მონვევის, პარტნიორთა კრებაზე მონაწილეობის, ხმის მიცემისა და პარტნიორთა კრების კომპეტენციის წესები ვრცელდება „საინვესტიციო ფონდების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად დაფუძნებულ საინვესტიციო კომპანიებზე (სააქციო საზოგადოებებზე), თუ იმავე კანონით ან მის საფუძველზე მიღებული კანონქვემდებარე აქტებით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული.
6. პარტნიორთა კრების მონვევის, რეორგანიზაციის, აქციონერთა უფლებებისა და მოვალეობების, საზოგადოების მიერ აქციათა გამოსყიდვისა და აქციათა სავალდებულო მიყიდვის შესახებ ამ კანონის მოთხოვნები არ ვრცელდება რეზოლუციის რეჟიმში მყოფ კომერციულ ბანკზე. რეზოლუციის რეჟიმში მყოფ კომერციულ ბანკზე არ ვრცელდება აგრეთვე ამ კანონის ნებისმიერი სხვა მოთხოვნა, რომელიც „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით, „კომერციული ბანკების საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონითა და მათ საფუძველზე გამოცემული სამართლებრივი აქტებით სხვაგვარადაა მონესრიგებული.

საერთო კრების მონვევის პროცედურული უზრუნველყოფა აქციონერის მიერ თავისი უფლებამოსილების განხორციელების ქვაკუთხედიანია. კანონპროექტის 188-ე მუხლი ეთმობა აქციონერთა საერთო კრების ფორმალური მხარის საკანონმდებლო რეგლამენტაციას. წინამდებარე მუხლის ფარგლებში მონესრიგებულია ისეთი საკითხები, როგორებიცაა: საერთო კრების მონვევაზე პასუხისმგებელი ორგანოები, გადაწყვეტილების მიღება კრების მონვევის თაობაზე და კრების გამართვის ხარჯები.

კანონპროექტის მიხედვით, სააქციო საზოგადოების ხარჯით აქციონერთა საერთო კრების მონვევაზე პასუხისმგებელია ხელმძღვანელი ორგანო. ამ წესიდან არსებობს ორი გამონაკლისი: უპირველეს ყოვლისა, კანონპროექტი იცნობს არაერთ შესაძლებლობას, როდესაც აქციონერთა საერთო კრება მოიწვევა სხვა პირის (აქციონერთა 5%; სამეთვალყურეო საბჭო) მიერ. ამის პარალელურად, შესაძლებელია სუბიექტის აღჭურვა საერთო კრების მონვევის შესაძლებლობით, წესდებაში შესაბამისი ჩანაწერის გაკეთების გზით.

საერთო კრების მონვევის მიზები შესაძლებელია, უკავშირდებოდეს კორპორაციული მართვისას წარმოშობილ პრობლემატიკას. ასეთ შემთხვევაში, ხელმძღვანელი ორგანო შესაძლებელია, თავს არიდებდეს საერთო კრების მონვევას. მსგავსი კრიზისული მდგომარეობის თავიდან აცილების მიზნით, კანონპროექტი ითვალისწინებს სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ საერთო კრების მონვევის შესაძლებლობას. გადაწყვეტილება კრების მონვევის შესახებ სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ მიიღება კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უმრავლესობით, რის შესახებაც დგება სხდომის ოქმი. სხდომის ოქმში უნდა აღინიშნოს, ხდება თუ არა საერთო კრების მონვევა აქციონერთა ინიციატივით.

წინამდებარე მუხლი, ასევე, ითვალისწინებს გამონაკლისებს საინვესტიციო ფონდებსა და კომერციულ ბანკებთან დაკავშირებით. კერძოდ, აღნიშნულ სუბიექტებში საერთო კრე-

ბასთან დაკავშირებული ცალკეული საკითხები მონესრიგებულია შესაბამის სპეციალურ კანონმდებლობაში.

მუხლი 189. პარტნიორთა კრების მოწვევა აქციონერების მოთხოვნით

- 1. აუცილებლობის შემთხვევაში, კაპიტალის სულ მცირე 5 პროცენტის მფლობელი აქციონერის/აქციონერთა ჯგუფის წერილობითი მოთხოვნის საფუძველზე ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებულია მოთხოვნის მიღებიდან 10 დღის ვადაში გამოაქვეყნოს გადანყვეტილება პარტნიორთა კრების მოწვევის შესახებ.**
- 2. აქციონერების წერილობით მოთხოვნაში კრების მოწვევის შესახებ მითითებული უნდა იყოს კრების მოწვევის აუცილებლობა, მიზანი, მიზეზები და დღის წესრიგი, რომელშიც ასახული უნდა იყოს ამ აქციონერის/აქციონერთა ჯგუფის მიერ მოთხოვნილი ყველა საკითხი. ხელმძღვანელ ორგანოს უფლება აქვს დაამატოს დღის წესრიგის საკითხები.**
- 3. თუ აქციონერების მოთხოვნა პარტნიორთა კრების მოწვევის შესახებ არ დაკმაყოფილდება, აღნიშნულ აქციონერთა განცხადების საფუძველზე სასამართლოს შეუძლია განმცხადებელ აქციონერებს მიანიჭოს პარტნიორთა კრების მოწვევის უფლებამოსილება და დანიშნოს კრების თავმჯდომარე.**
- 4. რიგგარეშე პარტნიორთა კრების მოწვევის, მომზადებისა და ჩატარების ხარჯები ეკისრება სააქციო საზოგადოებას.**

კანონპროექტის 188-ე მუხლი განსაზღვრავს საერთო კრების მოწვევის ზოგად წესს. ამ წესში მითითებულია, რომ საერთო კრების მოწვევის უფლებამოსილება აქვს საზოგადოების ხელმძღვანელ ორგანოს. ამასთან, მითითებულია, რომ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში საერთო კრება შესაძლებელია, მოწვეულ იქნეს სხვა პირთა მიერ. კანონპროექტის 189-ე მუხლი ითვალისწინებს სწორედ ასეთ გამონაკლისს.

აქციონერმა/აქციონერთა ჯგუფმა თავდაპირველ ეტაპზე კრების მოწვევის მოთხოვნით უნდა მიმართოს კრების მოწვევის უფლებამოსილების მქონე ორგანოს – დირექტორთა საბჭოს. აუცილებლობის შემთხვევაში, სააქციო საზოგადოების ხარჯებით, კაპიტალის, სულ მცირე, 5%-ის მფლობელი აქციონერის/აქციონერთა ჯგუფის წერილობითი მოთხოვნის საფუძველზე დირექტორთა საბჭო ვალდებულია, მოთხოვნის მიღებიდან 10 დღის ვადაში გამოაქვეყნოს გადანყვეტილება საერთო კრების მოწვევის შესახებ. ასეთ შემთხვევაში საყურადღებოა, რომ კრების მოწვევა არ არის დამოკიდებული აქციათა კლასზე.

როგორც წესი, კრიზისული მდგომარეობისას რიგგარეშე საერთო კრების მოწვევა თავად დირექტორთა საბჭოს ინტერესია. თუმცა ზოგიერთ შემთხვევაში დირექტორები არა მხოლოდ თავისი ინიციატივით არ იწვევდნენ საერთო კრებას, არამედ არ ასრულებდნენ აქციონერთა მოთხოვნასაც საერთო კრების მოწვევის თაობაზე. აღნიშნულის მიზეზი ყოველთვის არაკეთილსინდისიერება ვერ იქნება. ცალკეულ შემთხვევებში შესაძლებელია, ხელმძღვანელი ორგანო ობიექტურად მიიჩნევდეს, რომ არ არსებობს საერთო კრების მოწვევის აუცილებლობა. ასეთ შემთხვევაში აქციონერებს თავად ენიჭებათ როგორც კრების მოწვევის, ისე მისი თავმჯდომარის განსაზღვრის შესაძლებლობა. ამასთანავე, ასეთი უფლებით ბოროტად

მუხლი 190

სარგებლობის თავიდან აცილების მიზნით, კანონპროექტით შემოტანილია სასამართლო კონტროლი, კერძოდ, სასამართლოს თანხმობის მექანიზმი.

წინამდებარე მუხლის მე-2 პუნქტი აქციონერებისათვის უფლებით ეფექტურად სარგებლობის უზრუნველსაყოფად დეტალურად განსაზღვრავს იმ შინაარსს, რასაც კრების ჩატარების თაობაზე აქციონერის მოთხოვნა უნდა შეიცავდეს. კერძოდ, მოთხოვნაში უნდა აისახოს კრების მოწვევის აუცილებლობა, მიზანი, მიზეზები და დღის წესრიგი, რომელშიც ასახული უნდა იყოს ამ აქციონერის/აქციონერთა ჯგუფის მიერ მოთხოვნილი ყველა საკითხი. ამასთანავე, დირექტორთა საბჭოს უფლება ენიჭება, დაამატოს დღის წესრიგის საკითხები.

მუხლი 190. პარტნიორთა კრების მომზადება

1. პარტნიორთა კრების მომზადებისას ხელმძღვანელმა ორგანომ უნდა გადაწყვიტოს შემდეგი საკითხები:

- ა) კრების ჩატარების თარიღი და ადგილი;**
- ბ) კრების ჩატარებისა და ხმის მიცემის ფორმა;**
- გ) პარტნიორთა კრების დღის წესრიგი;**
- დ) პარტნიორთა კრების დანიშვნის შესახებ აქციონერებისთვის შეტყობინების ფორმა;**
- ე) აქციონერთათვის მისაწოდებელი მასალების ნუსხა და ამ მასალების გადაცემის წესი;**
- ვ) კრებაზე მონაწილეობის სააღრიცხვო დღე.**

2. ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებულია გადაწყვიტოს პარტნიორთა კრების ჩატარებისთვის აუცილებელი ყველა ორგანიზაციული საკითხი.

საერთო კრების მოწვევისა და ჩატარების უზრუნველყოფა ხელმძღვანელი ორგანოს კომპეტენციაა. კანონპროექტის 190-ე მუხლი განსაზღვრავს იმ საკითხთა ნუსხას, რომელიც გადაწყვეტილ უნდა იქნეს კრების მოწვევამდე. უპირველეს ყოვლისა, საერთო კრების მომზადებისას ხელმძღვანელმა ორგანომ, გარდა ორგანიზაციული საკითხებისა, უნდა გადაწყვიტოს კრების ჩატარების თარიღი, რომელიც უნდა შეესაბამებოდეს კანონპროექტით როგორც მორიგ, ისე რიგგარეშე საერთო კრებისათვის განსაზღვრულ მოთხოვნებს. ასევე, კრების მოწვევის კონტექსტში ხელმძღვანელი ორგანო კოლეგიურად იღებს გადაწყვეტილებას საერთო კრების გამართვის ადგილთან, კრების ჩატარებისა და ხმის მიცემის ფორმასთან, საერთო კრების დღის წესრიგთან, საერთო კრების დანიშვნის შესახებ აქციონერებისთვის შეტყობინების ფორმასთან, კრებაში მონაწილეობის სააღრიცხვო დღესთან, აქციონერთათვის მისაწოდებელი მასალების ნუსხასა და ამ მასალების გადაცემის წესთან დაკავშირებით. თითოეულ ამ საკითხთან დაკავშირებით კანონპროექტში მოცემულია დეტალური რეგულირებები. შესაბამისად, წინამდებარე ნორმა ზოგადი ხასიათისაა და ამ საკითხში ხელმძღვანელი ორგანოს დისკრეციის ფარგლები შეზღუდულია სწორედ ზემოაღნიშნული სპეციალური ნორმებით.

მუხლი 191. შეტყობინება პარტნიორთა კრების მონვევის შესახებ

1. გადანყვეტილება პარტნიორთა კრების მონვევის შესახებ უნდა გამოქვეყნდეს მარეგისტრირებული ორგანოს ელექტრონულ პორტალზე, პარტნიორთა კრების ჩატარების დღემდე სულ ცოტა 21 დღით ადრე.
2. გადანყვეტილება კრების მონვევის შესახებ, ასევე, ქვეყნდება სააქციო საზოგადოების ვებგვერდზე, თუ საზოგადოებას აქვს ვებგვერდი.
3. ყოველი მომდევნო პარტნიორთა კრება შესაძლებელია მონვეულ იქნეს ამ მუხლის პირველი პუნქტით დადგენილ მინიმალურ ვადაზე ადრე, თუ პარტნიორთა კრება მოინვევა პირველი მონვევით ჩასატარებელი პარტნიორთა კრებისათვის მოთხოვნილი კვორუმის არარსებობის გამო, პირველი კრების მონვევა მოხდა კანონმდებლობით დადგენილი წესის დაცვით და დღის წესრიგში არ არის დამატებული ახალი საკითხი. აღნიშნულ შემთხვევაში, ბოლო მონვევასა და პარტნიორთა კრების თარიღს შორის სულ მცირე 10 დღიანი შუალედი უნდა იყოს.
4. გამოქვეყნებული ინფორმაციის სისწორესა და ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფაზე პასუხისმგებლობა ეკისრება ხელმძღვანელ ორგანოს.
5. პარტნიორთა კრების მონვევის შესახებ გამოქვეყნებული ინფორმაცია უნდა შეიცავდეს სულ მცირე შემდეგ მონაცემებს:
 - ა) სააქციო საზოგადოების საფირმო სახელწოდებასა და იურიდიულ მისამართს;
 - ბ) პარტნიორთა კრების ჩატარების თარიღს, ადგილსა და დროს;
 - გ) აღნიშვნას, ტარდება მორიგი თუ რიგგარეშე პარტნიორთა კრება;
 - დ) სააღრიცხვო დღეს და მითითებას, რომ პარტნიორთა კრებაში მონაწილეობისა და ხმის მიცემის უფლება აქვთ მხოლოდ იმ პირებს, რომლებიც აქციონერებად ირიცხებიან სააღრიცხვო დღეს;
 - ე) პარტნიორთა კრების დღის წესრიგს.
6. იმ სააქციო საზოგადოების ვებგვერდზე, რომლის ფასიანი ქაღალდებიც სავაჭროდ დაშვებულია საფონდო ბირჟაზე, პარტნიორთა კრების ჩატარებამდე არანაკლებ 21-დღიან უწყვეტ პერიოდში, ხოლო ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში შესაბამისად შემცირებულ ვადაში და მათ შორის, პარტნიორთა კრების ჩატარების დღეს აქციონერებისათვის, ამ მუხლით გათვალისწინებული სხვა მონაცემების გარდა, დამატებით ხელმისაწვდომი უნდა იყოს სულ მცირე შემდეგი ინფორმაცია:
 - ა) ამ მუხლით გათვალისწინებული შეტყობინება პარტნიორთა კრების მონვევის შესახებ;
 - ბ) აქციათა საერთო რაოდენობა და ხმები მონვევის თარიღისათვის, მათ შორის, აქციათა საერთო რაოდენობა თითოეული კლასის აქციისათვის, თუ სააქციო საზოგადოების კაპიტალი დაყოფილია ორი ან მეტი კლასის აქციებად;
 - გ) პარტნიორთა კრებისათვის წარსადგენი დოკუმენტები;
 - დ) მისაღები გადანყვეტილების პროექტი ან მისი არარსებობის შემთხვევაში ხელმძღვანელი ორგანოს კომენტარი დღის წესრიგით გათვალისწინებულ თითოეულ საკითხზე; ასევე, ამ კანონის 193-ე მუხლის პირველი პუნქტის მიხედვით აქციონერების მიერ წარმოდგენილი გადანყვეტილების პროექტები, რომლებიც ვებგვერდზე უნდა განთავსდეს სააქციო საზოგადოების მიერ მათი მიღებიდან გონივრულ ვადაში;

ე) საჭიროების შემთხვევაში, წარმომადგენლის მეშვეობით ან წერილობით ხმის მიცემის ფორმები, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ასეთი ფორმები პირდაპირ ეგზავნება თითოეულ აქციონერს.

ვ) იმ პროცედურის ზუსტ აღწერას, რომელიც უნდა გაიაროს აქციონერმა პარტნიორთა კრებაში მონაწილეობისა და ხმის მიცემისათვის, მათ შორის:

ვ.ა) ამ კანონის 193-ე მუხლით გათვალისწინებულ უფლებებს, თუ ამ უფლებებით სარგებლობა შესაძლებელია პარტნიორთა კრების მოწვევის შესახებ შეტყობინების გამოცემის შემდგომ ამ კანონის 204-ე მუხლის მოთხოვნათა და ამ უფლებების მიმართ დადგენილი ვადების გათვალისწინებით;

ვ.ბ) წარმომადგენლის მიერ ხმის მიცემის პროცედურას, კერძოდ, ხმის მიცემის ფორმებსა და წარმომადგენლის დანიშვნის თაობაზე სააქციო საზოგადოების მიერ შეტყობინების ელექტრონული ფორმით მიღების შესაძლებლობას;

ვ.გ) ამ კანონის 196-ე მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში აქციონერის მიერ წერილობით ან ელექტრონული კომუნიკაციის საშუალებით ხმის მიცემის პროცედურას;

ზ) კრების მასალების სრულად გაცნობის ადგილსა და პირობებს.

7. თუ ამ მუხლის მე-6 პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული ფორმები ხელმისაწვდომი არ არის ვებგვერდზე ტექნიკური მიზეზების გამო, სააქციო საზოგადოებამ უნდა მიუთითოს ასეთი ფორმების მატერიალურად ხელმისაწვდომობის თაობაზე. აქციონერის მოთხოვნის შემთხვევაში, სააქციო საზოგადოებამ ფორმები უფასოდ უნდა გააგზავნოს ფოსტით.

საერთო კრების მოწვევის ფორმალური მხარის სათანადო უზრუნველყოფა აქციონერის მიერ თავისი უფლებამოსილების განხორციელების ქვაკუთხედიანია. შესაბამისად, ამ ფორმალურ პირობათა კანონის/წესდების დარღვევით განხორციელება საერთო კრებას არალეგიტიმურს ხდის. ამგვარ პირობათა დაცვას განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ევროკავშირის სამართალშიც. კერძოდ, ამ საკითხს ეთმობა ევროკავშირის 2007/36 დირექტივა. ეს დირექტივა, თავის მხრივ, არის ასოცირების შეთანხმების ნაწილი და დირექტივის მოთხოვნები საერთო კრების მოწვევასთან დაკავშირებით გადმოტანილია კანონპროექტის 191-ე მუხლში. წინამდებარე მუხლში მოწესრიგებულია ისეთი საკითხები, როგორებიცაა: საერთო კრების მოწვევის თაობაზე შეტყობინება და მისი შინაარსი, ასევე, აქციონერებისათვის მისაწოდებელი ინფორმაცია და დოკუმენტაცია.

საერთო კრების მოწვევაზე უფლებამოსილი სუბიექტი, რომელსაც, იმავდროულად, გამოქვეყნებული ინფორმაციის სისწორისა და ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფაზე ეკისრება პასუხისმგებლობა, არის დირექტორთა საბჭო. კრების მოწვევის თაობაზე გადანყვეტილებას საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანო აქვეყნებს კრების ჩატარებამდე, სულ ცოტა, 21 დღით ადრე მარეგისტრირებული ორგანოს პორტალზე და ასეთის არსებობის შემთხვევაში, სააქციო საზოგადოების ოფიციალურ ვებგვერდზე. 21-დღიანი ვადიდან გამონაკლისი დაიშვება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ საერთო კრება მოიწვევა პირველი მოწვევით ჩასატარებელი საერთო კრებისათვის მოთხოვნილი კვორუმის არარსებობის გამო. ასეთ შემთხვევაში, საზოგადოების ეფექტურად ფუნქციონირების ინტერესიდან გამომდინა-

რე, შეტყობინებასა და კრების თარიღს შორის შესაძლებელია 10-დღიანი შუალედის არსებობა.

უშუალოდ შეტყობინება საერთო კრების მოწვევის შესახებ, როგორც წესი, ძალიან მშრალი და ფორმალური ხასიათისაა. წინამდებარე მუხლი საერთო კრების მოწვევის რეკვიზიტებს ორ ნაწილად ყოფს მე-5 და მე-6 პუნქტებში. კერძოდ, მე-5 პუნქტში მითითებულია კრების მოწვევის ის რეკვიზიტები, რომლებიც აუცილებელია კრების მონაწილეთათვის და კრების შინაარსის განსაზღვრავად, ასევე, მისი ჩატარების დროისა და ადგილის იდენტიფიცირებისათვის. დამატებით, მე-6 პუნქტი ადგენს იმ მოთხოვნებს, რომლებიც უკვე შეეხება იმ სააქციო საზოგადოებას, რომლის ფასიანი ქაღალდებიც სავაჭროდ დაშვებულია საფონდო ბირჟაზე. ასეთ შემთხვევაში, კრების მოწვევისას მისათითებელი ინფორმაციის ნუსხა გაცილებით ფართოა და, გარკვეული თვალსაზრისით, ატარებს სახელმძღვანელო ხასიათს აქციონერის მიერ საკუთარი უფლებამოსილების განსახორციელებლად.

მუხლი 192. კრების მასალების გაცნობა

1. პარტნიორთა კრების დღის წესრიგის მასალები უნდა შეიცავდეს გადაწყვეტილების მისაღებად საჭირო ყველა ინფორმაციას.

2. თუ პარტნიორთა კრების დღის წესრიგით გათვალისწინებულია წესდების შეცვლა ან მისი ახალი რედაქციის მიღება, ცვლილების ტექსტი ან ახალი რედაქცია უნდა გამოქვეყნდეს პარტნიორთა კრების მოწვევის შესახებ ინფორმაციასთან ერთად, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ეს დოკუმენტაცია ყველა აქციონერს პირადად ეგზავნება.

3. ხელმძღვანელი ორგანო და სამეთვალყურეო საბჭო ვალდებული არიან დღის წესრიგით გათვალისწინებულ საკითხებზე გამოაქვეყნონ მათ მიერ მომზადებული გადაწყვეტილების პროექტი და მიუთითონ ამ გადაწყვეტილების საფუძვლებზე.

სააქციო საზოგადოების საერთო კრებაზე აქციონერის მიერ თავისი უფლებამოსილებების ჯეროვნად განხორციელება პირდაპირაა დაკავშირებული აქციონერის ინფორმირებულობის ხარისხთან. საერთო კრების დღის წესრიგი და მასში ასახული ინფორმაციის არსებობა, კრების მასალების გაცნობის უზრუნველყოფის გარეშე, ამრს დაკარგავდა. სწორედ ამიტომ კანონპროექტის 192-ე მუხლი ეთმობა აქციონერის უფლებას, გაეცნოს დღის წესრიგის მასალებს.

კანონპროექტი დეტალურად არ განსაზღვრავს, რა მასალებს უნდა შეიცავდეს საერთო კრების დღის წესრიგი, იმის გათვალისწინებით, რომ, ინდივიდუალური შემთხვევებიდან გამომდინარე, ასეთ ინფორმაციათა სპექტრი წინასწარ არ არის განსაზღვრადი. შესაბამისად, კრების მოწვევაზე პასუხისმგებელ ორგანოს – დირექტორთა საბჭოს უდგინდება ზოგადი ვალდებულება, უზრუნველყოს დღის წესრიგში ყველა საჭირო ინფორმაციის ასახვა. ამასთანავე, დირექტორთა საბჭო და სამეთვალყურეო საბჭო თავ-თავისი კომპეტენციის ფარგლებში ვალდებული არიან, დღის წესრიგით გათვალისწინებულ საკითხებზე გამოაქვეყნონ მათ მიერ მომზადებული გადაწყვეტილების პროექტი და მიუთითონ ამ გადაწყვეტილების საფუძვლებზე.

კანონპროექტი, ასევე, დეტალურად განსაზღვრავს სპეციალურ მოთხოვნებს საზოგადოების საერთო კრებაზე წესდების ცვლილების საკითხის განხილვის შემთხვევაში. კერძოდ,

თუ საერთო კრების დღის წესრიგით გათვალისწინებულია წესდების შეცვლა ან მისი ახალი რედაქციის მიღება, ცვლილების ტექსტი ან ახალი რედაქცია უნდა გამოქვეყნდეს საერთო კრების მოწვევის შესახებ ინფორმაციასთან ერთად, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ეს დოკუმენტაცია ყველა აქციონერს პირადად ეგზავნება.

მუხლი 193. დღის წესრიგში საკითხების დამატებისა და მისაღები გადაწყვეტილების პროექტების წარდგენის უფლება

1. კაპიტალის სულ მცირე 5 პროცენტის მფლობელ აქციონერს/აქციონერთა ჯგუფს უფლება აქვს კრების გამართვის თარიღამდე 14 დღით ადრე ხელმძღვანელი ორგანოსადმი წერილობითი მიმართვით:

ა) მოითხოვოს პარტნიორთა კრების დღის წესრიგში საკითხების დამატება და თითოეულ საკითხს დაურთოს შესაბამისი დასაბუთება ან მისაღები გადაწყვეტილების პროექტები;

ბ) პარტნიორთა კრების დღის წესრიგით გათვალისწინებულ ან გასათვალისწინებელ საკითხებზე წარადგინოს მისაღები გადაწყვეტილების პროექტები და დასაბუთება.

2. თუ ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტით მოცემული შემთხვევა იწვევს პარტნიორთა კრების დღის წესრიგის ცვლილებას, რომელიც უკვე მიეწოდა აქციონერებს, სააქციო საზოგადოება ვალდებულია, სააღრიცხვო დღემდე მიანოდოს აქციონერებს განახლებული დღის წესრიგი ამ კანონის 191-ე მუხლის პირველი და მე-2 პუნქტებით დადგენილი წესით. თუ განახლებული დღის წესრიგის მიწოდების ვალდებულება წარმოიშობა სააღრიცხვო დღის შემდგომ, მისი მიწოდება უნდა მოხდეს პარტნიორთა კრების ჩატარებამდე გონივრული ვადით ადრე, რათა აქციონერებს საშუალება მიეცეთ, დანიშნონ წარმომადგენელი ან ხმა მისცენ წერილობით.

3. ხმის უფლების მქონე აქციათა სულ ცოტა 5 პროცენტის მფლობელ აქციონერს/აქციონერთა ჯგუფს უფლება აქვს წარადგინოს სამეთვალყურეო საბჭოში, ხოლო მონისტურ სისტემაში ხელმძღვანელ ორგანოში ასარჩევი კანდიდატურები, თუ რიგგარეშე კრების ჩატარების დღემდე სულ ცოტა 14 დღით ადრე შეიტანს სათანადო განაცხადს ხელმძღვანელ ორგანოში. შეტანილი წინადადება უნდა შეიცავდეს წევრობის კანდიდატებისათვის კანონით დადგენილ საიდენტიფიკაციო მონაცემებს.

4. ხელმძღვანელმა ორგანომ განცხადების მიღებიდან 5 დღის ვადაში უნდა შეიტანოს შემოთავაზებული საკითხი კრების დღის წესრიგში, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა დარღვეულია განცხადების შეტანის ვადა ან საკითხი არ განეკუთვნება პარტნიორთა კრების კომპეტენციას. დღის წესრიგის ცვლილებაზე, ისევე როგორც აქციონერის მიერ წარდგენილ გადაწყვეტილების პროექტზე შესაბამისად მოქმედებს გამოქვეყნების შესახებ ამ კანონის 191-ე მუხლით დადგენილი წესები.

5. ხელმძღვანელი ორგანოს უარი დღის წესრიგში საკითხის შეტანის შესახებ აქციონერთა განცხადებაზე, შეიძლება გასაჩივრდეს სასამართლოში. სასამართლოს შეუძლია, განმცხადებელ აქციონერებს მიანიჭოს გამოქვეყნების გზით დღის წესრიგში საკითხის დამატების უფლებამოსილება. სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში სასამართლო ხარჯები ეკისრება სააქციო საზოგადოებას.

6. პარტნიორთა კრების დღის წესრიგი პარტნიორთა კრებაზე შეიძლება შეიცვალოს მხოლოდ მაშინ, თუ კრებას ესწრება ყველა აქციონერი. ამ მოთხოვნის დარღვევით დღის წესრიგში შეტანილ საკითხზე მიღებული გადაწყვეტილება ბათილია.

საერთო კრების ორგანიზება, შესაბამისად, კრების დღის წესრიგის განსაზღვრა საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანოს კომპეტენციაა. საერთო კრება აქციონერთა ძირითადი და პრაქტიკულად ერთადერთ შესაძლებლობაა, უშუალო მონაწილეობა მიიღონ საზოგადოების მართვაში და დაიცვან საკუთარი ინვესტიცია. შესაბამისად, ხელმძღვანელი ორგანოს კომპეტენციაა და აქციონერის ინტერესებს შორის ბალანსის მისაღწევად კანონპროექტის 193-ე მუხლი ითვალისწინებს აქციონერის უფლებას, დაამატოს დღის წესრიგის საკითხები და წარმოადგინოს მისაღები გადაწყვეტილების პროექტები.

ჩვეულებრივ, საერთო კრება უნდა მიმდინარეობდეს შემდეგი დღის წესრიგით: (I) მისასალმებელი სიტყვა; (II) წლიური ანგარიშების განხილვა; (III) წლიური ანგარიშის მიღება; (IV) წლიური ბალანსის განხილვა; წლიური ბალანსის მიღება; (V) აუდიტორების არჩევა; (VI) პირების არჩევა კომპეტენციის ფარგლებში; (VII) შუამდგომლობები (თუ ისინი არ ეხება ზემოაღნიშნულ საკითხებს); (VIII) სხვა დამატებითი საკითხები; (IX) შემაჯამებელი სიტყვები.

დღის წესრიგში საკითხების დამატებისა და მისაღები გადაწყვეტილების პროექტების წარდგენის უფლებით აღჭურვილია კაპიტალის, სულ მცირე, 5%-ის მფლობელი აქციონერი/აქციონერთა ჯგუფი. აქციონერმა ამ უფლების რეალიზებისათვის წერილობითი ფორმით, სულ მცირე, 14 დღით ადრე უნდა მიმართოს კრების მოწვევის უზრუნველმყოფ ორგანოს – დირექტორთა საბჭოს. მიმართვის შემდგომ აქციონერს უფლება აქვს, მოითხოვოს ან თავად წარადგინოს საერთო კრების დღის წესრიგით გათვალისწინებულ ან გასათვალისწინებელ საკითხებზე მისაღები გადაწყვეტილების პროექტები და დასაბუთება.

კანონპროექტის 191-ე მუხლის მიხედვით, იმ სააქციო საზოგადოების ვებგვერდზე, რომლის ფასიანი ქაღალდებიც სავაჭროდ დაშვებულია საფონდო ბირჟაზე, საერთო კრების დღის წესრიგს დაერთვის აქციონერების მიერ წარმოდგენილი გადაწყვეტილების პროექტები. თუ აქციონერის მიერ წარდგენილია აღნიშნული დოკუმენტაცია, მაშინ ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებულია, სააღრიცხვო დღემდე მიაწოდოს აქციონერებს განახლებული დღის წესრიგი. თუ განახლებული დღის წესრიგის მიწოდების ვალდებულება წარმოიშობა სააღრიცხვო დღის შემდგომ, მისი მიწოდება უნდა მოხდეს საერთო კრების ჩატარებამდე გონივრული ვადით ადრე, რათა აქციონერებს საშუალება მიეცეთ, დანიშნონ წარმომადგენელი ან ხმა მისცენ წერილობით.

აქციონერები საზოგადოების ყოველდღიურ საქმიანობაში არააპირდაპირ მონაწილეობენ იმ ორგანოს მეშვეობით, რომელსაც თავად აკომპლექტებენ. ასეთი ორგანო, იმის მიხედვით, თუ კორპორაციული მართვის რა მოდელი იქნა შერჩეული, შეიძლება იყოს დირექტორთა საბჭო ან სამეთვალყურეო საბჭო. ამასთანავე, ამ ორგანოს დაკომპლექტების პროცესმა არ უნდა მიიღოს ქაოსური სახე, რათა სააქციო საზოგადოება დროულად აღიჭურვოს კორპორაციული მართვის შესაბამისი ორგანოთი და განაგრძოს ფუნქციონირება. შესაბამისად, კანონპროექტის მიხედვით, ხმის უფლების მქონე აქციითა, სულ ცოტა, 5%-ის მფლობელ აქციონერს/აქციონერთა ჯგუფს უფლება აქვს, წარადგინოს სამეთვალყურეო საბჭოში, ხოლო

მონისტურ სისტემაში დირექტორთა საბჭოში ასარჩევი კანდიდატურები, თუ რიგგარეშე კრების ჩატარების დღემდე, სულ ცოტა, 14 დღით ადრე ხელმძღვანელ ორგანოს წარუდგენს განაცხადს ამის თაობაზე. წარდგენილი წინადადება უნდა შეიცავდეს წევრობის კანდიდატებისათვის კანონით დადგენილ საიდენტიფიკაციო მონაცემებს.

ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებულია, განცხადების მიღებიდან 5 დღის ვადაში კრების დღის წესრიგში შეიტანოს აქციონერის მიერ შემოთავაზებული საკითხი. ამ წესიდან გამონაკლისია შემთხვევა, როდესაც დარღვეულია განცხადების შეტანის ვადა, ან საკითხი არ განეკუთვნება საერთო კრების კომპეტენციას. დღის წესრიგის ცვლილებაზე, ისევე, როგორც აქციონერის მიერ წარდგენილი გადაწყვეტილების პროექტზე მოქმედებს 191-ე მუხლის წესები გამოქვეყნების შესახებ.

კორპორაციულ მართვაში კრიზისის შექმნის თავიდან აცილებისთვის კანონპროექტი ითვალისწინებს შესაძლებლობას, ხელმძღვანელი ორგანოს უარი დღის წესრიგში საკითხის შეტანის შესახებ გასაჩივრდეს სასამართლოში. სასამართლოს შეუძლია, განმცხადებელ აქციონერებს მიანიჭოს გამოქვეყნების გზით დღის წესრიგში საკითხის დამატების უფლებამოსილება. ასეთ შემთხვევაში აქციონერის ინტერესების დასაცავად სააქციო საზოგადოებას ეკისრება სასამართლო ხარჯების ანაზღაურება.

კანონპროექტი იცავს იმ აქციონერთა ინტერესებსაც, რომლებიც ვერ მონაწილეობენ აქციონერთა საერთო კრებაში. კერძოდ, კანონპროექტი ბათილად აცხადებს ნებისმიერ გადაწყვეტილებას, რომელიც მიღებულ იქნა ისეთ საკითხზე, რომელიც არ იყო მითითებული საერთო კრების დღის წესრიგში. აღნიშნული დანაწესიდან გამონაკლისია შემთხვევა, როდესაც კრებას დაესწრო ყველა აქციონერი.

მუხლი 194. კრების მონაწილე აქციონერები

- 1. საერთო კრებაში მონაწილეობისა და ხმის მიცემის უფლება აქვთ მხოლოდ იმ აქციონერებს, რომლებსაც აქციაზე საკუთრების უფლება ჰქონდათ კრების სააღრიცხვო დღისათვის.**
- 2. სააღრიცხვო დღე არ უნდა იყოს კრების ჩატარებამდე 30 დღით ადრე. ამ კანონის 196-ე მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში კრების მონწევის თარიღსა და სააღრიცხვო თარიღს შორის გასული უნდა იყოს არანაკლებ 6 დღე.**
- 3. საერთო კრებაზე მონაწილეობის უფლების მქონე პირთა სია უნდა შეიცავდეს უფლებამოსილი პირების იდენტიფიკაციისთვის აუცილებელ მონაცემებს, აქციათა რაოდენობასა და კატეგორიას, ხმათა რაოდენობასა და მისამართს, რომელზეც უნდა გაიგზავნოს შეტყობინება კრების მონაწილეთა სიაში შეყვანის შესახებ.**
- 4. ყოველ აქციონერს აქვს უფლება სააქციო საზოგადოებისაგან მოითხოვოს კრების მონაწილეთა სიაში შეყვანისა და მისი კუთვნილი აქციებისა და ხმათა რაოდენობის დადასტურების გაცემა. აქციონერის ამ მოთხოვნის შეუსრულებლობა ითვლება კრების მონწევის პროცედურის დარღვევად.**
- 5. აქციონერის სტატუსის დადასტურება შეიძლება იყოს მხოლოდ ისეთი მოთხოვნის საგანი, რაც საჭიროა აქციონერის იდენტიფიცირებისთვის და მხოლოდ იმ ფარგლებში, რაც პროპორციულია ამ მიზნის მისაღწევად.**

6. აქციონერის უფლებები, გაყიდოს ან სხვაგვარად გაასხვისოს თავისი წილი ამ მუხლის მეორე პუნქტით განსაზღვრულ სააღრიცხვო თარიღსა და საერთო კრებას შორის პერიოდში, არ შეიძლება დაექვემდებაროს რაიმე ისეთ შეზღუდვას, რომელიც ჩვეულებრივ არ იმოქმედებდა მათ მიმართ.

7. კრების მონაწილეთა სიის სისწორეზე პასუხისმგებლობა ეკისრება კრების მომწვევ ორგანოს.

სააქციო საზოგადოების აქციონერთა სტრუქტურა, განსაკუთრებით იმ სააქციო საზოგადოებებში, რომელთა აქციებიც ღია ბაზარზე ივაჭრება, მუდმივად იცვლება. აქედან გამომდინარე, საერთო კრების მოწვევამდე მნიშვნელოვანია დაზუსტდეს იმ აქციონერთა წრე, რომლებიც მიიღებენ საერთო კრებაში მონაწილეობას. სწორედ სააქციო საზოგადოების საერთო კრებაში მონაწილეთა განსაზღვრას ეთმობა კანონპროექტის 194-ე მუხლი. კერძოდ, წინამდებარე მუხლის ფარგლებში მოწესრიგებულია ისეთი საკითხები, როგორცაა: საერთო კრების სააღრიცხვო დღე, საერთო კრებაში მონაწილეობის უფლების მქონე პირთა სია, მისი ფორმირება და სიის სისწორეზე პასუხისმგებლობა.

მუხლის პირველი და მეორე პუნქტები შეეხება საერთო კრების სააღრიცხვო დღის განსაზღვრის საკითხს. კერძოდ, კანონპროექტის მიხედვით საერთო კრებაში მონაწილეობისა და ხმის მიცემის უფლება აქვთ იმ აქციონერებს, რომლებსაც აქციაზე საკუთრების უფლება ჰქონდათ კრების სააღრიცხვო დღისათვის. სააღრიცხვო დღე არ უნდა იყოს კრების ჩატარებამდე 30 დღეზე ადრე:

ამასთანავე, საერთო კრების მოწვევის საერთო პროცედურები არ ვრცელდება იმ საერთო კრებაზე, რომელიც მოიწვევა პირველი მოწვევით ჩასატარებელი საერთო კრებისათვის მოთხოვნილი კვორუმის არარსებობის გამო. ასეთ შემთხვევაში საერთო კრების მოწვევის ვადები შეიჭიდრობებულია და, შესაბამისად, ზემოაღნიშნული 30-დღიანი ვადა შემცირებულია 6 დღემდე.

სააღრიცხვო დღის არსებობა არ უკრძალავს აქციონერს, სააღრიცხვო დღესა და კრების მოწვევას შორის არსებულ პერიოდში განკარგოს აქციები. აქციონერის უფლება, ამ პერიოდში გაყიდოს ან სხვაგვარად გაასხვისოს თავისი აქციები, შეიძლება მხოლოდ იმ შემზღუდვებს დაექვემდებაროს, რომლებიც წესდებით ზოგადად მოქმედებს ამგვარი აქციების მიმართ და არ არის დაკავშირებული უშუალოდ სააღრიცხვო დღესთან.

სააღრიცხვო დღის განსაზღვრა კრების ჩატარების თარიღამდე არაუადრეს 30 დღისა, ერთი მხრივ, საერთო კრების თარიღისთვის საერთო კრებაში მონაწილეობის უფლების მქონე აქციონერების მაქსიმალურად ზუსტი სიის შედგენას, ხოლო მეორე მხრივ, აქციონერებისათვის შესაძლებლობის მიცემას ისახავს მიზნად, რათა მათ უზუსტობის შემთხვევაში მოითხოვონ კრებაში მონაწილეობის უფლების დადასტურება. აქედან გამომდინარე, კანონპროექტის წინამდებარე მუხლის მე-3 პუნქტი ეთმობა იმ მონაცემებს, რომელთაც უნდა შეიცავდეს სააღრიცხვო დღისათვის განსაზღვრული კრებაში მონაწილე პირთა ის სია, რომლის სისწორეზე პასუხისმგებლობაც კრების მომწვევ ორგანოს ეკისრება. კერძოდ, სია უნდა შეიცავდეს პირების იდენტიფიკაციისთვის აუცილებელ მონაცემებს, აქციათა რაოდენობასა და კატეგორიას, ხმათა რაოდენობასა და მისამართს, რომელზეც უნდა გაიგზავნოს

შეტყობინება კრების მონაწილეთა სიაში შეყვანის შესახებ. ამასთანავე, თითოეულ აქციონერს ენიჭება უფლება, სააქციო საზოგადოებისაგან მოითხოვოს კრების მონაწილეთა სიაში შეყვანისა და მისი კუთვნილი აქციებისა და ხმათა რაოდენობის დადასტურების გაცემა. აქციონერის ამ მოთხოვნის შეუსრულებლობა ითვლება კრების მონვევის პროცედურის დარღვევად, რაც პირდაპირ გავლენას იქონიებს საერთო კრების გადაწყვეტილების ბათილობაზე.

ამასთანავე, კანონპროექტში მხედველობაშია მიღებული საერთო კრების მონვევის პროცედურის შეძლებისდაგვარად გამარტივების უზრუნველყოფის აუცილებლობაც. იმის გათვალისწინებით, რომ სააქციო საზოგადოებას ჰყავს აქციონერთა საკმაოდ ფართო წრე, აქციონერის სტატუსის დადასტურების მოთხოვნის მასშტაბებმა შესაძლებელია, საზოგადოების ეფექტური ფუნქციონირების შეფერხება გამოიწვიოს. შესაბამისად, კანონპროექტის მიხედვით, აქციონერის სტატუსის დადასტურება შეიძლება მოთხოვნილ იქნეს მხოლოდ იმ მინიმალურად აუცილებელ ფარგლებში, რაც საკმარისია აქციონერის იდენტიფიცირებისათვის.

მუხლი 195. პარტნიორთა კრებაში მონაწილეობა

- 1. პარტნიორთა კრებაში მონაწილეობისა და ხმის მიცემის უფლების განხორციელება აქციონერს შეუძლია როგორც პირადად, ისე წარმომადგენლის მეშვეობით.**
- 2. წარმომადგენლის დანიშვნა და წარმომადგენლის დანიშვნის თაობაზე შეტყობინება ხდება წერილობით ან ელექტრონული ფორმით, მათ შორის ელექტრონული პორტალის მეშვეობით. ამასთან, სააქციო საზოგადოება, რომლის ფასიანი ქაღალდები სავაჭროდ არის დაშვებული საფონდო ბირჟაზე, თავად ან მესამე პირის მეშვეობით, აქციონერებს უნდა სთავაზობდეს ელექტრონული საშუალებებით შეტყობინების სულ მცირე ერთ ეფექტურ საშუალებას.**
- 3. ხელმძღვანელ პირს და სამეთვალყურეო საბჭოს წევრს არა აქვს უფლება პარტნიორთა კრებაში მონაწილეობა მიიღოს აქციონერთა წარმომადგენლად.**
- 4. წარმომადგენელს აქვს პარტნიორთა კრებაზე სიტყვით გამოსვლისა და შეკითხვების დასმის იგივე უფლებები, რაც წარმოდგენილ აქციონერს ექნებოდა.**
- 5. დაუშვებელია წარმომადგენლის მეშვეობით აქციონერის უფლებების განხორციელების რაიმე ფორმით შეზღუდვა, გარდა წარმომადგენელსა და იმ აქციონერს შორის პოტენციური ინტერესთა კონფლიქტისა, რომლის სახელითაც უნდა იმოქმედოს წარმომადგენელმა.**
- 6. წარმომადგენელი ვალდებულია გაამჟღავნოს ის ფაქტები, რაც საჭიროა აქციონერებისათვის იმ რისკის შესაფასებლად, რომ წარმომადგენელმა შეიძლება განახორციელოს არა აქციონერის, არამედ სხვა პირის ინტერესები.**
- 7. წარმომადგენელსა და აქციონერს შორის ინტერესთა კონფლიქტი წარმოიშობა შემდეგ შემთხვევებში:**
 - ა) წარმომადგენელი სააქციო საზოგადოების საკონტროლო პაკეტის მფლობელი აქციონერია ან სხვა სამენარმეო საზოგადოებაა, რომელიც ასეთი აქციონერის მიერ კონტროლდება;**

- ბ) წარმომადგენელი სააქციო საზოგადოების ან ამ პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტში მითითებული სამეწარმეო საზოგადოების მმართველობითი ორგანოს ან სამეთვალყურეო საბჭოს წევრია;
 - გ) წარმომადგენელი სააქციო საზოგადოების ან ამ პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტში მითითებული სამეწარმეო საზოგადოების დასაქმებულია ან აუდიტორია;
 - დ) ამ პუნქტის „ა“-„გ“ ქვეპუნქტებში მითითებული ფიზიკური პირის ოჯახის წევრია.
- 8. წარმომადგენელმა ხმა უნდა მისცეს იმ ინსტრუქციების მიხედვით, რაც მას წარმოდგენილმა აქციონერმა განუსაზღვრა.**
- 9. თუ რამდენიმე აქციონერის წარმომადგენელი ერთი და იგივე პირია, მას უფლება აქვს განსხვავებულად მისცეს ხმა სხვადასხვა აქციონერისათვის.**
- 10. წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების შეწყვეტაზე ვრცელდება ამ მუხლის მე-2 პუნქტი.**
- 11. ხელმძღვანელი და სამეთვალყურეო საბჭო ვალდებული არიან მონაწილეობა მიიღონ პარტნიორთა კრების მუშაობაში.**
- 12. ხელმძღვანელი ორგანოს და სამეთვალყურეო საბჭოს სულ ცოტა თითო წევრს მაინც უნდა მიეცეთ პარტნიორთა კრებაზე სიტყვით გამოსვლის შესაძლებლობა.**

განვითარებული კაპიტალის ბაზრის პირობებში სააქციო საზოგადოება ფინანსური რესურსების საერთო სამეწარმეო მიზნებისთვის მობილიზების ერთ-ერთი უმთავრესი ინსტრუმენტია. ამ ფორმის საზოგადოებაში ინვესტირების მიმართ ინტერესს თანაბრად იჩენენ როგორც ინდივიდუალური, ისე ინსტიტუციური ინვესტორები. ასეთ პირობებში, როდესაც ინვესტორს მნიშვნელოვნად აქვს დივერსიფიცირებული საკუთარი ინვესტიციები სხვადასხვა საზოგადოებაში, აუცილებელი ხდება მისთვის კორპორაციულ მართვაში მონაწილეობის მოქნილი მექანიზმების შეთავაზება. სწორედ საერთო კრებაში მონაწილეობის საკითხებს შეეხება კანონპროექტის 195-ე მუხლი. წინამდებარე მუხლი აწესრიგებს ისეთ უმნიშვნელოვანეს საკითხებს, როგორებიცაა: ხმის მიცემა წარმომადგენლის მეშვეობით, ინტერესთა კონფლიქტი, ხმის მიცემის ინსტრუქცია, წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების წარმოშობა და შეწყვეტა, საერთო კრებაში დირექტორთა საბჭოსა და სამეთვალყურეო საბჭოს მონაწილეობის ფარგლები.

კანონპროექტის მიხედვით, საერთო კრებაში მონაწილეობისა და ხმის მიცემის უფლებას აქციონერი ახორციელებს როგორც პირადად, ისე წარმომადგენლის მეშვეობით. ეს ჩანაწერი ემსახურება ე.წ. „Voting by Proxy“-ის ქართულ კანონმდებლობაში დანერგვას. ინვესტორთა დიდი ნაწილი, ნაცვლად საერთო კრებაში უშუალო მონაწილეობისა, უპირატესობას ანიჭებს პროფესიონალის დაქირავებას, რომელიც მათ ნაცვლად და სპეციალურ ცოდნაზე დაყრდნობით განახორციელებს ხმის მიცემას. მაგალითად, წარმომადგენლობა შეიძლება განიონ მსხვილმა საინვესტიციო კომპანიებმა მათი ინვესტორის ნაცვლად. აქციონერის წარმომადგენელს აქვს საერთო კრებაში მონაწილეობასთან დაკავშირებული ყველა ის უფლება, რაც წარმოდგენილ აქციონერს ექნებოდა. კანონპროექტი კრძალავს წარმომადგენლის მეშვეობით აქციონერის უფლებების განხორციელების რაიმე ფორმით შეზღუდვას. ამ წესიდან კი ერთადერთი გამონაკლისია წარმომადგენელსა და იმ აქციონერს შორის პოტენციური ინტერესთა კონფლიქტი, რომლის სახელითაც უნდა იმოქმედოს წარმომადგენელმა.

წარმომადგენლის დანიშვნა და წარმომადგენლის დანიშვნის თაობაზე შეტყობინება ხდება წერილობით ან ელექტრონული ფორმით, მათ შორის, ელექტრონული პორტალის მეშვეობით. ამასთან, ის სააქციო საზოგადოება, რომლის ფასიანი ქაღალდები სავაჭროდ არის დაშვებული საფონდო ბირჟაზე, თავად ან მესამე პირის მეშვეობით, აქციონერებს უნდა სთავაზობდეს ელექტრონული საშუალებებით შეტყობინების, სულ მცირე, ერთ ეფექტურ საშუალებას.

სააქციო საზოგადოების წლიური საერთო კრება არის კორპორაციულ მართვაში აქციონერების პირდაპირი მონაწილეობის უმთავრესი ინსტრუმენტი. განსაკუთრებით დიდ სააქციო საზოგადოებებში, როგორც წესი, ეს არის ის ერთადერთი ფორუმი, სადაც აქციონერებს ეძლევათ შესაძლებლობა, ტომენეჯმენტის უშუალო ჩართულობით განსაზღვროს საზოგადოების განვითარების სტრატეგია. სააქციო საზოგადოების ეფექტიანი კორპორაციული მართვა მიიღწევა მმართველ ორგანოებს შორის კომპეტენციათა დანაწილებისა და ამ დანაწილების შედეგად მათ შორის ურთიერთდამოკიდებულებისა და ბალანსის მიღწევის გზით. შესაბამისად, ამგვარი ბალანსის დარღვევის თავიდან აცილების მიზნით კანონპროექტი ზღუდავს დირექტორებისა და სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების, როგორც აქციონერთა წარმომადგენლის, მონაწილეობას საერთო კრებაში.

კანონპროექტი წარმომადგენელს ავალდებულებს, გაამჟღავნოს ყველა ის ფაქტი, რამაც პოტენციურად შეძლება მისი საქმიანობის კეთილსინდისიერად შესრულების შესაძლებლობა შეზღუდოს. ასეთი წინაპირობები კი დეტალურად ჩამოთვლილია წინამდებარე მუხლის მე-7 პუნქტში. ეს შემთხვევები, ძირითადად, უკავშირდება საზოგადოებაში პირდაპირ ან არაპირდაპირ კაპიტალის ფლობას, მენეჯმენტში მონაწილეობის მიღებას ან მენეჯმენტზე ზედამხედველობის კომპეტენციას, ასევე, ზემოთ ჩამოთვლილ პირთა ოჯახის წევრობას.

წარმომადგენელი ხმის მიცემის პროცესში შეზღუდულია აქციონერის მიერ გაცემული ინსტრუქციებით. ასეთმა მითითებამ შესაძლებელია, პირდაპირ დაავალდებულოს წარმომადგენელი, მხარი დაუჭიროს კონკრეტულ საკითხს ან ხმა მისცეს წინააღმდეგ. ამასთანავე, ერთსა და იმავე წარმომადგენელს, ვინაიდან ის მოქმედებს სხვისი სახელით და სხვისივე ინტერესების სასარგებლოდ, უფლება ენიჭება, სხვადასხვა წარმომადგენელი პირის ხმა სხვადასხვაგვარად გადაანაწილოს.

საერთო კრების მეშვეობით არა მხოლოდ ის საკითხები წყდება, რომლებიც შემდგომში მენეჯმენტის შესასრულებელია, არამედ ეს საკითხები შესაძლებელია, უშუალოდ უკავშირდებოდეს დირექტორთა საბჭოს და სამეთვალყურეო საბჭოს საქმიანობას. შესაბამისად, ყველა დაკავშირებული მხარის მონაწილეობის, მათ შორის, ამ პირთა მოსაზრებათა მოსმენისა და ამ გზით ეფექტიანი კორპორაციული მართვის მიღწევის მიზნით, კანონპროექტი ითვალისწინებს დირექტორთა საბჭოს და სამეთვალყურეო საბჭოს ვალდებულებას, მონაწილეობა მიიღონ საერთო კრების მუშაობაში. მათ შორის, სულ ცოტა, ერთ წევრს მაინც უნდა მიეცეს საერთო კრებაზე სიტყვით გამოსვლის შესაძლებლობა.

მუხლი 196. პარტნიორთა კრების ჩატარებისა და ხმის მიცემის ფორმა

1. სააქციო საზოგადოების წესდებით ან წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში ხელმძღვანელი ორგანოს გადაწყვეტილებით პარტნიორთა კრება, მონაწილეთა ფი-

ზიკური დასწრების ფორმასთან ერთად ან მის ნაცვლად, შეიძლება ჩატარდეს ელექტრონული კომუნიკაციის საშუალებათა გამოყენებით.

2. სააქციო საზოგადოების წესდებით ან წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში ხელმძღვანელი ორგანოს გადაწყვეტილებით შესაძლებელია დაშვებულ იქნეს აქციონერის მიერ ხმის მიცემა პარტნიორთა კრებამდე და მასზე დასწრების გარეშე წერილობით, მათ შორის ელექტრონული კომუნიკაციის გამოყენებით. ამ ფორმით ხმის მიცემა შესაძლებელია მხოლოდ პარტნიორთა კრების დაწყებამდე.

3. ელექტრონული კომუნიკაციის საშუალებათა გამოყენების შემთხვევაში უზრუნველყოფილი უნდა იყოს პირის იდენტიფიკაციის შესაძლებლობა და ელექტრონული კომუნიკაციის სისტემის უსაფრთხოება, რაზეც პასუხისმგებლობა ეკისრება ხელმძღვანელ ორგანოს.

4. სააქციო საზოგადოების წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში ხელმძღვანელი ორგანოს გადაწყვეტილებით შესაძლებელია განხორციელდეს პარტნიორთა კრების ვიდეო და აუდიო ტრანსლირება, აგრეთვე უზრუნველყოფილ იქნეს ორმხრივი ელექტრონული კომუნიკაცია, რაც საშუალებას მისცემს აქციონერებს, მიმართონ პარტნიორთა კრებას დისტანციურად.

თანამედროვე ტექნოლოგიების პირობებში ინვესტორებს სულ უფრო უადვილდებათ მსოფლიოს სხვადასხვა წერტილში ინვესტიციის განხორციელება. შესაბამისად, ინვესტორთა მოზიდვისათვის მნიშვნელოვანია, შეიქმნას საერთო კრებაში მონაწილეობის ეფექტიანი, თანამედროვე ტექნოლოგიებზე დაფუძნებული შესაძლებლობები. სააქციო საზოგადოების გადაწყვეტილებებზე აქციონერმა სამი მეთოდით შეიძლება მოახდინოს ზეგავლენა. ეს მეთოდებია: ხმის უფლება, საჩივარი ან აქციათა გაყიდვა. ვინაიდან საჩივარი და აქციათა გაყიდვა ნეგატიური შედეგის მატარებელია, ხმის უფლების განხორციელების ეფექტური მექანიზმების შექმნა თავად საზოგადოებების ინტერესებში შედის. ამის გათვალისწინებით, კანონპროექტის 201-ე მუხლში მკაფიოდაა მოწესრიგებული საერთო კრების ჩატარებისა და ხმის მიცემის ფორმები. კერძოდ, წინამდებარე მუხლის ფარგლებში მოწესრიგებულია ისეთი საკითხები, როგორებიცაა: საერთო კრების ჩატარების ფორმა, ხმის მიცემა ელექტრონული ფორმით, საერთო კრების აუდიოვიზუალური ტრანსლირება და აქციონერის შესაძლებლობის უზრუნველყოფა, ელექტრონული ფორმით მიმართოს საერთო კრებას.

სააქციო საზოგადოების წესდებით ან წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში დირექტორთა საბჭოს გადაწყვეტილებით საერთო კრება, მონაწილეთა ფიზიკური დასწრების ფორმასთან ერთად ან მის ნაცვლად, შეიძლება ჩატარდეს ელექტრონული კომუნიკაციის საშუალებათა გამოყენებით. ასეთი ელექტრონული ფორმა, რა თქმა უნდა, უნდა უზრუნველყოფდეს თითოეული აქციონერის იდენტიფიცირებას და ახდენდეს მანიპულირების შესაძლებლობის გამორიცხვას.

გარდა საერთო კრების ელექტრონული ფორმით ჩატარებისა, კანონპროექტი ითვალისწინებს ელექტრონული ფორმით ხმის მიცემის შესაძლებლობასაც, რაც ხორციელდება ელ. ფოსტის, ტელეფონის ან ინტერნეტის საშუალებით. როგორც წესი, ასეთი ფორმით ხმის მიცემა სრულდება აქციონერთა საერთო კრების გამართვამდე 24 საათით ადრე. ამასთანავე, აქციონერს აქვს შესაძლებლობა, დაფიქსირებული პოზიცია შეცვალოს კრების მომწვევი ორ-

განოს მიერ განსაზღვრულ თარიღამდე. ელექტრონული კომუნიკაციის საშუალებათა გამოყენების შემთხვევაში უზრუნველყოფილი უნდა იყოს პირის იდენტიფიკაციის შესაძლებლობა და ელექტრონული კომუნიკაციის სისტემის უსაფრთხოება, რაზეც პასუხისმგებლობა ეკისრება საზოგადოების ხელმძღვანელ ორგანოს.

ხმის მიცემის უფლება არ არის საერთო კრებაში აქციონერის მონაწილეობის ერთადერთი ინსტრუმენტი. აქციონერისთვის, ასევე, განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება სიტყვით გამოსვლის უფლებას. შესაბამისად, კანონპროექტი ითვალისწინებს შესაძლებლობას, წესდებით პირდაპირ ასეთის გათვალისწინების შემთხვევაში, დირექტორთა საბჭომ მიიღოს გადაწყვეტილება საერთო კრების ვიდეო- და აუდიოტრანსლირების თაობაზე. საერთო კრების ვიდეო- და აუდიოტრანსლირების შემთხვევაში უზრუნველყოფილ უნდა იქნეს ორმხრივი ელექტრონული კომუნიკაცია და აქციონერებს მიეცეთ შესაძლებლობა, დისტანციურად მიმართონ საერთო კრებას.

მუხლი 197. ხმათა უმრავლესობის პრინციპი და წესდების ცვლილება

- 1. პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებები მიიღება კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უმრავლესობით, თუ ამ კანონით ან სააქციო საზოგადოების წესდებით არ არის გათვალისწინებული გადაწყვეტილების მიღება ხმათა უფრო მაღალი უმრავლესობით.**
- 2. კენჭისყრა შეიძლება ჩატარდეს აქციათა კლასების მიხედვით ცალ-ცალკე.**
- 3. წესდების ცვლილება მიღებულ უნდა იქნეს კენჭისყრაში მონაწილეთა ხმათა 3/4-ის უმრავლესობით, თუ წესდებით უფრო მაღალი უმრავლესობა არ არის გათვალისწინებული.**

საერთო კრება, როგორც კოლექტიური ორგანო, გადაწყვეტილებას იღებს მასზე განხილული საკითხის უმრავლესობის მიერ მხარდაჭერის მიღების გზით. თუ რა იქნება ის უმრავლესობა, რომელსაც შეეძლება საერთო კრებაზე გადაწყვეტილების მიღების გზით კორპორაციის განვითარების ძირითადი ჩარჩოს ფორმირება, თავად აქციონერების მიერ გადასაწყვეტი შიდა კორპორაციული საკითხია. აქედან გამონაკლისი შეიძლება იყოს ისეთი შემთხვევები, როდესაც კონკრეტულ საკითხზე გადაწყვეტილების მიღებისათვის მაღალი უმრავლესობის დადგენა კრიტიკულად მნიშვნელოვანია მინორიტარი ინვესტორების დასაცავად და ამ გზით წარმომადგენლობითი ხარჯების შესამცირებლად.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, კანონპროექტის 197-ე მუხლის მიხედვით, საერთო კრებაზე გადაწყვეტილების მიმღები უმრავლესობა განისაზღვრება სააქციო საზოგადოების შიდა კორპორაციული დოკუმენტით – წესდებით. ამასთანავე, მითითებულია, რომ კანონით ცალკეულ საკითხებზე შესაძლებელია გადაწყვეტილების მიმღები უმრავლესობის განსაზღვრა. მაგალითისათვის, ამავე მუხლის მე-3 პუნქტში მიეთითება, რომ წესდების ცვლილება მიღებულ უნდა იქნეს კენჭისყრაში მონაწილეთა ხმების 3/4-ის უმრავლესობით, თუ წესდებით უფრო მაღალი უმრავლესობა არ არის გათვალისწინებული. ამასთანავე, იმ შემთხვევაში, როდესაც საერთო კრების გადაწყვეტილება საჭიროებს სხვადასხვა კლასის აქციების მხარდაჭერას, კანონპროექტის მიხედვით, კენჭისყრა შეიძლება ჩატარდეს აქციათა კლასების მიხედვით ცალ-ცალკე.

მუხლი 198. აქციონერის ხმის უფლება

1. თუ წესდება სხვა რამეს არ ითვალისწინებს, ხმის უფლება განისაზღვრება აქციათა ნომინალური ღირებულების მიხედვით, ხოლო ნომინალური ღირებულების გარეშე აქციების მიმართ – აქციათა რაოდენობის მიხედვით.

2. ხმის უფლება წარმოიშობა აქციის სანაცვლოდ შენატანის სრულად განხორციელების მომენტიდან, თუ წესდებით არ არის გათვალისწინებული ხმის უფლების წარმოშობა შენატანის ნაწილობრივ განხორციელების შემთხვევისთვის. ამ შემთხვევაში, სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებულია რეესტრის მწარმოებელ პირს მიაწოდოს ინფორმაცია განთავსებულ აქციათა სანაცვლოდ განხორციელებული შენატანის თაობაზე.

კანონპროექტის 198-ე მუხლით მოწესრიგებულია საერთო კრებაში აქციონერის ხმის უფლების განსაზღვრის წესი. კერძოდ, წინამდებარე მუხლის 1-ლ პუნქტში შემოთავაზებულია ხმის უფლების გამოთვლის ორი ფორმულა:

- (1) ნომინალური ღირებულების მქონე აქციების შემთხვევაში ხმის უფლების მოცულობა დაანგარიშდება აქციათა ნომინალურ ღირებულებაში წილის მიხედვით;
- (2) ნომინალური ღირებულების გარეშე აქციების შემთხვევაში აქციონერის ხმის უფლების მოცულობა დაანგარიშდება აქციათა რაოდენობის მიხედვით.

აქციონერს ხმის უფლება ენიჭება შესატანის სრულად შეტანის მომენტიდან. აღნიშნულს ორი ძირითადი მიზეზი აქვს: უპირველეს ყოვლისა, სააქციო საზოგადოების საერთო კრება არის კორპორაციულ მართვაში აქციონერების პირდაპირი მონაწილეობის და თავისი ინვესტიციის დაცვის უმთავრესი ინსტრუმენტი. შესაბამისად, თუ ინვესტიცია არ არის განხორციელებული, არც მისი დაცვის ინსტრუმენტის არსებობაა საჭირო; მეორე, ხმის უფლების მიუნიჭებლობა არის რეპრესიული მექანიზმი, რომელიც აქციონერს უბიძგებს ნაკისრი შესატანის სრულად შეტანისაკენ. თუმცა საზოგადოების წესდება შესაძლებელია ითვალისწინებდეს შენატანის ნაწილობრივ განხორციელების შემთხვევაში ხმის უფლების მინიჭების შესაძლებლობასაც. ასეთ დროს სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებულია, რეესტრის მწარმოებელ პირს მიაწოდოს ინფორმაცია განთავსებულ აქციათა სანაცვლოდ განხორციელებული შენატანის თაობაზე.

მუხლი 199. ხმის უფლების განხორციელება დამოუკიდებლად

1. ბათილია ხელშეკრულება ან წესდების ჩანაწერი, რომლითაც აქციონერს ეკისრება ხმის უფლების განხორციელება ხელმძღვანელი ორგანოს ან სამეთვალყურეო საბჭოს მითითების მიხედვით.

2. ბათილია შეთანხმება, რომელიც ზოგადად ავალდებულებს აქციონერს ხმის უფლება გამოიყენოს სააქციო საზოგადოების ორგანოების მითითებების შესაბამისად.

3. აქციონერი ან მისი წარმომადგენელი ვერ გამოიყენებს ხმის უფლებას, თუ პარტნიორთა კრებაზე იხილება ამ აქციონერისთვის სააქციო საზოგადოების მოთხოვნის წაყენების ან მასთან გარიგების დადების საკითხი, განსახილველ საკითხთან დაკავ-

შირებით აქვს ინტერესთა კონფლიქტი ან ეს საკითხი სხვაგვარად პირდაპირ უკავშირდება მას.

აქციონერის მიერ ხმის დამოუკიდებლად მიცემის პრინციპი საკორპორაციო სამართლის უზოგადესი პრინციპია. ეს პრინციპი იცავს არა მხოლოდ აქციონერის უფლებას, არამედ უზრუნველყოფს სააქციო საზოგადოების ორგანოებს შორის ძალაუფლების დანაწილების გზით ბალანსის მიღწევას, რამაც უნდა შექმნას საზოგადოების ეფექტიანი კორპორაციული მართვა. კანონპროექტის 199-ე მუხლის მიხედვით, ბათილია ხელშეკრულება ან წესდების ჩანაწერი, რომლითაც აქციონერს ეკისრება ხმის უფლების განხორციელება დირექტორთა საბჭოს ან სამეთვალყურეო საბჭოს მითითების საფუძველზე. მეტიც, გარდა კორპორაციული მართვის ამ ორი ძირითადი ორგანოსი, კანონპროექტი კრძალავს ნებისმიერ შეთანხმებას, რომელიც ზოგადად ავალდებულებს აქციონერს, ხმის უფლება გამოიყენოს სააქციო საზოგადოების სხვა ნებისმიერ ორგანოს მითითებების შესაბამისად.

აქციონერის ხმის უფლება არ განეკუთვნება აქციონერის აბსოლუტურ უფლებათა კატეგორიას. იგი შეიძლება, შეიზღუდოს ცალკეულ შემთხვევებში, როდესაც ეს აუცილებელია სააქციო საზოგადოების საუკეთესო ინტერესებისათვის. სწორედ აღნიშნულს უზრუნველყოფს კანონპროექტის წინამდებარე მუხლის მე-2 პუნქტი, რომლის მიხედვითაც, აქციონერს არ გააჩნია ხმის უფლება, თუ საზოგადოების საერთო კრება იხილავს მის მიმართ მოთხოვნის წაყენების, შესაძლო ინტერესთა კონფლიქტის ან აღნიშნულ პირთან სხვაგვარად დაკავშირებულ საკითხს.

მუხლი 200. პარტნიორთა კრების მსვლელობა

- 1. პარტნიორთა კრება მიმდინარეობს ამ კანონით ან სააქციო საზოგადოების წესდებით დადგენილი წესის შესაბამისად.**
- 2. პარტნიორთა კრებას თავმჯდომარეობს სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე, მონისტურ სისტემაში – ხელმძღვანელი ორგანოს თავმჯდომარე, ხოლო მათი არყოფნისას კრების თავმჯდომარეს ხმათა უმრავლესობით ირჩევს პარტნიორთა კრება. წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს თავმჯდომარის განსაზღვრის სხვა წესს.**
- 3. პარტნიორთა კრების გახსნამდე ტარდება კრებაზე გამოცხადებული აქციონერების (მათი წარმომადგენლების) რეგისტრაცია. აქციონერი, რომელმაც არ გაიარა რეგისტრაცია, კვორუმის განსაზღვრისას მხედველობაში არ მიიღება და მას უფლება არა აქვს მონაწილეობა მიიღოს კენჭისყრაში.**
- 4. კენჭისყრის ფორმა შეიძლება განისაზღვროს წესდებით. პარტნიორთა კრება კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უმრავლესობით შეიძლება დაადგინოს კენჭისყრის ფორმა – ღია ან ფარული, მათ შორის წესდებით დადგენილი ფორმისგან განსხვავებული.**
- 5. პარტნიორთა კრების თავმჯდომარემ კრების მონაწილე ყველა აქციონერს უნდა მისცეს დღის წესრიგის საკითხების განხილვისას სიტყვით გამოსვლის საშუალება.**
- 6. კენჭისყრის შედეგები ცხადდება პარტნიორთა კრებაზე.**

კანონპროექტის მე-200-202-ე მუხლები ეთმობა საერთო კრების მიმდინარეობის საკითხებს. სააქციო საზოგადოების საერთო კრების მსვლელობის პროცედურა, უმეტესწილად,

შიდა კორპორაციული საკითხია. აქედან გამონაკლისი შეიძლება იყოს ისეთი შემთხვევები, როდესაც კონკრეტული საკითხის იმპერატიული მონესრიგება აუცილებელია ინვესტორების დასაცავად, თანაბარი სავაჭრო ძალაუფლების შესაქმნელად და ამ გზით წარმომადგენლობითი ხარჯების შესამცირებლად. სწორედ ამ მიზეზებით, კანონპროექტის მე-200 მუხლის პირველი პუნქტი მიუთითებს საერთო კრების მსვლელობის რეგულირების ორ წყაროზე: კანონსა და წესდებაზე.

მე-200 მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით, საერთო კრების თავმჯდომარეობა სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის კომპეტენციას მიეკუთვნება, ხოლო მონისტური კორპორაციული მართვის სისტემაში საერთო კრებას თავმჯდომარეობს დირექტორთა საბჭოს თავმჯდომარე. ამ პირის არყოფნის შემთხვევაში კრების თავმჯდომარის შერჩევა ხდება თავად საერთო კრების მიერ ხმათა უმრავლესობით. ეს საკითხი კანონპროექტში დისპოზიციურად რეგულირდება და წესდებით აქციონერები სარგებლობენ საერთო კრების თავმჯდომარის შერჩევის პროცედურის სხვაგვარად განსაზღვრის უფლებამოსილებით.

საერთო კრების გახსნამდე ტარდება საერთო კრებაზე გამოსცხადებული აქციონერების (მათი წარმომადგენლების) რეგისტრაცია. აქციონერი, რომელმაც არ გაიარა რეგისტრაცია, კვორუმის განსაზღვრისას მხედველობაში არ მიიღება და მას უფლება არა აქვს, მონაწილეობა მიიღოს კენჭისყრაში. კენჭისყრის პროცედურის ტექნიკური საშუალებებით ჩატარების შესაძლებლობა არ აქვს ყველა სააქციო საზოგადოებას, ხოლო კენჭისყრის ფარულობა ყოველთვის შეიძლება არ იყოს სააქციო საზოგადოების ინტერესი. სწორედ ამიტომ, კანონპროექტის მიხედვით, კენჭისყრაში მონაწილე პირთა უმრავლესობით შეიძლება დადგინდეს კენჭისყრის ისეთი ფორმა, რომელიც განსხვავდება წესდებით დადგენილი ფორმისაგან.

აქციონერის ხმის უფლებისაგან განსხვავებით, სიტყვით გამოსვლის უფლება აქციონერის აბსოლუტურ უფლებათა კატეგორიას მიეკუთვნება. მიუხედავად იმისა, რომ აქციონერს შეიძლება შეზღუდული ჰქონდეს ხმის უფლება, დაუშვებელია საერთო კრების ფარგლებში დღის წესრიგით გათვალისწინებულ საკითხებზე სიტყვით გამოსვლის უფლების შეზღუდვა. ამ უფლებას იმპერატიულად განსაზღვრავს კანონპროექტის წინამდებარე მუხლის მე-5 პუნქტი.

ის აქციონერები, რომლებიც მონაწილეობას იღებენ საერთო კრებაში, ხშირად ითხოვენ მათ მიერ მიცემული ხმის სწორად დაფიქსირების დაზუსტებას. ეს განსაკუთრებით აქტუალურია ისეთ შემთხვევებში, როდესაც ხმის უფლების მიცემა ხდება წარმომადგენლის მეშვეობით. შესაბამისად, კანონპროექტი ითვალისწინებს კენჭისყრის შედეგების გამოსცხადების ვალდებულებას. აღნიშნული მიზანშეწონილია განხორციელდეს თითოეული კენჭისყრის შემდგომ ხმის უფლების გამოყენების შესახებ ინფორმაციის წაკითხვით ან, სათანადო ტექნიკური საშუალებების არსებობის შემთხვევაში, ეკრანზე ჩვენებით.

მუხლი 201. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებისა და ხელმძღვანელი პირების არჩევა ხმების აკუმულირების მეთოდის გამოყენებით
წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში ან პარტნიორთა კრების გადანყვეტილებით სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებისა და ხელმძღვანელ პირთა ასარჩევად გამოიყენება ხმების აკუმულირების მეთოდი, რომელიც მდგომარეობს შემდეგში:

- ა) ყოველი აქციონერი ანაწილებს მთელ თავის ხმებს წარმოდგენილ კანდიდატთა ნებისმიერ რაოდენობაზე ისე, რომ მის მიერ კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა ჯამური რაოდენობა არ აღემატებოდეს მის განკარგულებაში არსებულ ხმათა სრულ რაოდენობას;**
- ბ) აქციონერს შეუძლია თითოეული თავისი ხმით მხოლოდ მხარი დაუჭიროს კანდიდატს;**
- გ) თუ კანდიდატების რაოდენობა ასარჩევ წევრთა რაოდენობაზე ნაკლებია ან მისი ტოლია, ყველა კანდიდატი, რომელმაც მიიღო თუნდაც ერთი ხმა, არჩეულად ითვლება; თუ კანდიდატების რაოდენობა აღემატება ასარჩევ წევრთა დადგენილ რაოდენობას, არჩეულად ჩაითვლებიან ის კანდიდატები, რომლებმაც მიიღეს კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უმრავლესობა**

ხმების აკუმულირების მეთოდი – ესაა ხმის მიცემის სისტემა, რომელიც აქციონერს აძლევს შესაძლებლობას, გადაანაწილოს თავისი ხმები დღის წესრიგის ერთსა და იმავე საკითხში შემავალ სხვადასხვა ალტერნატივაზე. უფრო კონკრეტულად, აღნიშნული სისტემა გამოიყენება იმ შემთხვევაში, როდესაც ხდება რამდენიმე კანდიდატის შერჩევა და აქციონერს აქვს ერთზე მეტი ხმა. ხმების აკუმულირების მეთოდით ხმის მიცემის უფლება თანაბრად სასარგებლოა როგორ მინორიტარი, ისე მაჟორიტარი აქციონერისათვის. კერძოდ, მაჟორიტარ აქციონერს აქვს შესაძლებლობა, თავისი ხმები გადაანაწილოს რამდენიმე კანდიდატზე და ხელი შეუწყოს შესაბამისი ორგანოს თავისთვის სასურველი კანდიდატებით დაკომპლექტებას. მინორიტარ აქციონერებს ხმების აკუმულირების მეთოდით ეძლევათ შესაძლებლობა, მაჟორიტარი აქციონერის მიერ გადაანაწილებული ხმების პირობებში, თავიანთი ხმების კონცენტრირება მოახდინონ ერთ კანდიდატზე და უზრუნველყონ მისი გაყვანა. სწორედ ხმის მიცემის ეს სისტემა კანონპროექტის 201-ე მუხლის რეგულირების საგანი.

კანონპროექტის მიხედვით, წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში ან საერთო კრების გადაწყვეტილებით სამეთვალყურეო საბჭოს და დირექტორთა საბჭოს წევრების ასარჩევად გამოიყენება ხმების აკუმულირების მეთოდი, რომელიც მდგომარეობს შემდეგში: ყოველი აქციონერი ანაწილებს თავის ხმებს წარმოდგენილ კანდიდატთა ნებისმიერ რაოდენობაზე იმ პირობით, რომ მის მიერ კენჭისყრაში მიცემულ ხმათა ჯამური რაოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს მის განკარგულებაში არსებულ ხმათა სრულ რაოდენობას.

გემოლანიშნულ დათქმასთან ერთად კანონპროექტი ითვალისწინებს ხმის მიცემის უფლების გამოყენების მეთოდთან დაკავშირებით შეზღუდვასაც. კერძოდ, ხმის უფლების მქონე აქციონერს არ აქვს უფლება, საკუთარი ხმა გამოიყენოს კანდიდატის წინააღმდეგ.

წინამდებარე მუხლის „გ“ ქვეპუნქტი აწესრიგებს კანდიდატის არჩევის წესს. იმ შემთხვევაში, თუ კანდიდატების რაოდენობა ასარჩევ წევრთა რაოდენობაზე ნაკლებია ან მისი ტოლია, ყველა კანდიდატი, რომელმაც მიიღო თუნდაც ერთი ხმა, არჩეულად ითვლება. თავისუფლად დარჩენილი პოზიციების მიმართ შერჩევის პროცესი ხელახლა უნდა ჩატარდეს. იმ შემთხვევაში, თუ კანდიდატების რაოდენობა აღემატება ასარჩევ წევრთა დადგენილ რაოდენობას, არჩეულად ჩაითვლებიან ის კანდიდატები, რომლებმაც მიიღეს კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უმრავლესობა.

მუხლი 202. პარტნიორთა კრების ოქმი

1. პარტნიორთა კრების დამთავრებიდან 15 დღის განმავლობაში უნდა მომზადდეს პარტნიორთა კრების ოქმი, რომელსაც ხელს აწერს კრების თავმჯდომარე, ხოლო ანგარიშვალდებული სააქციო საზოგადოების შემთხვევაში, რომლის ფასიანი ქაღალდების საჭარო ვაჭრობაც დაშვებულია საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ, პარტნიორთა კრების ოქმს ადგენს ნოტარიუსი და ხელს აწერს ნოტარიუსი და საერთო კრების თავმჯდომარე.

2. პარტნიორთა კრების ოქმში უნდა აღინიშნოს:

- ა) სააქციო საზოგადოების საფირმო სახელწოდება;
- ბ) პარტნიორთა კრების ჩატარების ადგილი და თარიღი;
- გ) ხმის უფლების მქონე აქციათა საერთო რაოდენობა;
- დ) კრებაზე მონაწილე ან წარმოდგენილი ხმის უფლების მქონე აქციათა რაოდენობა;
- ე) კრების ჩატარებისა და ხმის მიცემის ფორმა და მიღებული გადაწყვეტილებები დღის წესრიგის საკითხების რიგითობის მიხედვით.
- ვ) ყოველი გადაწყვეტილებისათვის იმ აქციების რაოდენობა, რომლიდან გამომდინარე მართლზომიერად იყო ხმები მიცემული, ამ ხმების მიერ წარმოდგენილი წილი განთავსებულ კაპიტალში, ხმების საერთო რაოდენობა, როგორც გადაწყვეტილების სასარგებლოდ, ისე საწინააღმდეგოდ მიცემული ხმების რაოდენობა და ის რაოდენობა, ვინც ხმის მიცემისაგან თავი შეიკავა.

3. პარტნიორთა კრების ოქმს უნდა დაერთოს პარტნიორთა კრების დადგენილი წესით მონვევის ყველა საბუთი.

საერთო კრების ოქმი არის წერილობითი დოკუმენტი, რომელიც აღწერს საერთო კრების მიმდინარეობის შესახებ ინფორმაციას. ჩანაწერი ხორციელდება საზოგადოების წიგნში, რომელსაც აქვს განსაკუთრებული მესხიერებითი და მტკიცებულებითი მნიშვნელობა შემდგომი გაუგებრობებისა და დავების თავიდან ასაცილებლად. კანონპროექტის ფარგლებში საერთო კრების ოქმთან დაკავშირებული საკითხები მოწესრიგებულია 202-ე მუხლში. წინამდებარე მუხლი მოიცავს ისეთ საკითხებს, როგორებიცაა: კრების ოქმის მომზადება, შინაარსი და კრების ოქმის დანართი დოკუმენტები.

კანონპროექტის მიხედვით, საერთო კრების ოქმის მომზადების ბოლო ვადაა საერთო კრების დამთავრებიდან 15 დღე. საერთო კრების ოქმს უნდა დაერთოს საერთო კრების დადგენილი წესით მონვევის ყველა საბუთი. საფონდო ბირჟაზე სავაჭროდ დაშვებული ფასიანი ქაღალდების მქონე ანგარიშვალდებული და არაანგარიშვალდებული სააქციო საზოგადოებების შემთხვევაში განსხვავებულია საერთო კრების ოქმის ხელმოწერაზე პასუხისმგებელი სუბიექტები. კერძოდ, არაანგარიშვალდებულ სააქციო საზოგადოებაში საერთო კრების ოქმს ამზადებს სხდომის მდივანი და მას ხელს აწერს კრების თავმჯდომარე. იმ ანგარიშვალდებული სააქციო საზოგადოების შემთხვევაში კი, რომლის ფასიანი ქაღალდები სავაჭროდ არის დაშვებული საფონდო ბირჟაზე, მინორიტარი ინვესტორების დაცვის მაღალი სტანდარტის დადგენის აუცილებლობიდან გამომდინარე, კანონპროექტით განისაზღვრება, რომ საერთო კრების ოქმს შეადგენს ნოტარიუსი და ხელს მოაწერენ ნოტარიუსი და საერთო კრების თავმჯდომარე.

მუხლი 203

კანონპროექტის წინამდებარე მუხლის მე-2 პუნქტით დეტალურად განისაზღვრება საერთო კრების ოქმის ფორმალური და შინაარსობრივი ნაწილი და ამ გზით მკვიდრდება კრების ოქმის შედგენის ერთგვაროვანი პრაქტიკა.

მუხლი 203. კენჭისყრის შედეგების გამოქვეყნების ვალდებულება

იმ სააქციო საზოგადოების ვებგვერდზე, რომლის ფასიანი ქაღალდების საჯარო ვაჭრობაც დაშვებულია საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ, პარტნიორთა კრების ჩატარებიდან არა უგვიანეს 15 დღისა უნდა გამოქვეყნდეს ინფორმაცია კენჭისყრის შედეგების შესახებ.

წარმოდგენილი კანონპროექტი ითვალისწინებს კრებაში მონაწილეობის და ხმის მიცემის მიმართულებით არაერთ ნოვაციას, მათ შორის, ხმის მიცემას წარმომადგენლის მეშვეობით და ხმის მიცემას ელექტრონული ფორმით. ამის უმთავრესი მიზანი ინვესტორისთვის ხარჯების შემცირება და ინვესტიციების წახალისებაა. ამავე მიზანს ემსახურება კანონპროექტის 203-ე მუხლიც.

განვითარებული კაპიტალის ბაზრის პირობებში ინვესტორი თავის დანაზოგს სხვადასხვა სააქციო საზოგადოებებში აბანდებს. შესაბამისად, მნიშვნელოვანია, რომ მას ჰქონდეს შესაძლებლობა, ინდივიდუალური მიმართვის გარეშე შეიმციროს ხარჯები და ხელი მიუწვდებოდეს საერთო კრების დღის წესრიგით გათვალისწინებული საკითხის კენჭისყრის შედეგებზე. ამის უზრუნველსაყოფად კანონპროექტის 203-ე მუხლით გათვალისწინებულია ვებგვერდის მეშვეობით კენჭისყრის შედეგების გამოქვეყნების ვალდებულება იმ სააქციო საზოგადოების მიერ, რომლის ფასიანი ქაღალდები სავაჭროდ დაშვებულია საფონდო ბირჟაზე. ასეთი გამოქვეყნება კი უნდა მოხდეს საერთო კრების ჩატარებიდან არაუგვიანეს 15 დღისა.

მუხლი 204. აქციონერის უფლება ინფორმაციაზე

1. პარტნიორთა კრების მსვლელობისას პარტნიორთა კრების მონაწილე ყოველ აქციონერს აქვს უფლება დღის წესრიგის საკითხებთან დაკავშირებით ხელმძღვანელ ორგანოს/პირებს დაუსვას შეკითხვები და მოითხოვოს ნებისმიერი ინფორმაცია, რომელიც აუცილებელია ამ საკითხების სათანადოდ განხილვისა და შეფასებისთვის.

2. ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებულია აქციონერს უპასუხოს და მიაწოდოს მოთხოვნილი ინფორმაცია სრულად.

3. ხელმძღვანელ ორგანოს უფლება აქვს აქციონერს უარი უთხრას მოთხოვნილ ინფორმაციაზე, თუ:

ა) ინფორმაციის მიწოდებამ სააქციო საზოგადოებას შეიძლება მიაყენოს მნიშვნელოვანი ზიანი;

ბ) ამგვარი ინფორმაციის გაცემა გამოიწვევს კონფიდენციალური ინფორმაციის გამჟღავნებას;

გ) დასმულ შეკითხვაზე პასუხი კრების გამართვამდე და მისი მსვლელობისას გაცემულია სააქციო საზოგადოების ვებგვერდზე კითხვა-პასუხის ფორმატით.

4. თუ პარტნიორთა კრების დანყებად აღმწერი აქციონერს, აქციონერის სტატუსიდან გამომდინარე, მიენოდა ინფორმაცია სააქციო საზოგადოების მიერ და საზოგადოებისვე ინიციატივით, იგივე ინფორმაცია უნდა მიენოდოს პარტნიორთა კრების მონაწილე ყოველ აქციონერს, იმ შემთხვევაშიც, თუ აღნიშნული ინფორმაცია არ არის აუცილებელი დღის წესრიგის საკითხის განსახილველად.

5. უარი ინფორმაციის მიწოდებაზე შეიძლება გასაჩივრდეს სასამართლოში პარტნიორთა კრების ოქმის შედგენიდან 15 დღის ვადაში.

6. თუ სასამართლო დააკმაყოფილებს აქციონერის მოთხოვნას, მოთხოვნილი ინფორმაცია აქციონერს მიენოდება პარტნიორთა კრების გარეშე. სააქციო საზოგადოებამ იგივე ინფორმაცია ხელმისაწვდომი უნდა გახადოს ყველა სხვა დაინტერესებული აქციონერისთვის.

სააქციო საზოგადოების გადანყვეტილებებზე აქციონერი სამი მეთოდით ახდენს ზეგავლენას. ეს მეთოდებია: (1) ხმის უფლება, (2) საჩივარი ან (3) აქციათა გაყიდვა. სამივე ამ უფლებით ეფექტიანად სარგებლობა პირდაპირაა დაკავშირებული აქციონერის ინფორმირებულობის ხარისხთან. სწორედ ამ მიზეზით კანონპროექტის 204-ე მუხლი აქციონერისათვის ქმნის საერთო კრებაზე განსახილველ საკითხთან დაკავშირებით ინფორმაციის მოთხოვნის ნორმატიულ საფუძველს. აღნიშნული მუხლის ფარგლებში მონესრიგებულია ისეთი საკითხები, როგორებიცაა: აქციონერის მიერ ინფორმაციის მოთხოვნის უფლება, ხელმძღვანელი ორგანოს ვალდებულებები აქციონერთა ინფორმირების კონტექსტში, ინფორმაციაზე უარის საფუძველები, ინფორმაციით აქციონერების თანაბარი აღჭურვა და სასამართლო კონტროლი.

კანონპროექტის მიხედვით, აქციონერისათვის ინფორმაციის მიწოდებაზე ვალდებული სუბიექტი ხელმძღვანელი ორგანოა. საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებულია, კეთილსინდისიერად მიანოდოს საზოგადოების კაპიტალში წილზე საკუთრების მქონე სუბიექტს შესაბამისი ინფორმაცია. გარდა ინფორმაციის წინასწარ მოთხოვნის უფლებისა, აქციონერს უშუალოდ საერთო კრების მსვლელობისასაც აქვს უფლება, დღის წესრიგის საკითხებთან დაკავშირებით დირექტორთა საბჭოს დაუსვას შეკითხვები და მოითხოვოს ნებისმიერი ინფორმაცია, რომელიც აუცილებელია ამ საკითხების სათანადოდ განხილვისა და შეფასებისთვის. კანონპროექტი ასევე ადგენს დირექტორთა საბჭოს ვალდებულებას, მოთხოვნის შემთხვევაში უპასუხოს აქციონერს და სრულად მიანოდოს მას მოთხოვნილი ინფორმაცია.

ინფორმაციით აქციონერის აღჭურვა სხვა ინტერესებს შორის, ასევე, ემსახურება აქციონერის გაძლიერების გზით კორპორაციულ მართვაში ბალანსის და, შესაბამისად, სააქციო საზოგადოების ეფექტიანი ფუნქციონირების უზრუნველყოფას. აქედან გამომდინარე, აუცილებელია, ინფორმაციის გაცემა მოხდეს ინდივიდუალური აქციონერისა და სააქციო საზოგადოების ინტერესებს შორის ბალანსის მიღწევის გზით. ამ მიზნის მისაღწევად წინამდებარე მუხლშივეა დადგენილი ის გამონაკლისები, რომელთა არსებობისასაც ინფორმაციის მიწოდებაზე პასუხისმგებელ ორგანოს ენიჭება უფლება, უარი თქვას ინფორმაციის გაცემაზე. ასეთი შემთხვევებია: (1) ინფორმაციის მიწოდებამ სააქციო საზოგადოებას შეიძლება მიაყენოს მნიშვნელოვანი ზიანი; (2) ამგვარი ინფორმაციის გაცემა გამოიწვევს კონფიდენციალური

ინფორმაციის გამჟღავნებას. ასეთ დროს ინფორმაციის გაცემაზე უფლებამოსილმა სუბიექტმა უნდა იმოქმედოს თავისი ფიდეუციური მოვალეობების ფარგლებში. გარდა ამ წინაპირობებისა, საერთო კრების ეფექტური მსვლელობისათვის ხელშეშლის თავიდან აცილების მიზნით, ხელმძღვანელი ორგანო ასევე არ არის ვალდებული, გასცეს ინფორმაცია, თუ დასმულ შეკითხვაზე პასუხი კრების გამართვამდე და მისი მსვლელობისას გაცემულია სააქციო საზოგადოების ვებგვერდზე კითხვა-პასუხის ფორმატით.

ინფორმაციის სიმეტრიულობა ნებისმიერ ტრანსაქციაში პოზიტიური ეკონომიკური შედეგის ერთ-ერთი ძირითადი განმაპირობებელია. კანონპროექტი უზრუნველყოფს აქციონერებისათვის თანაბარი შესაძლებლობების მიცემას, მიიღონ ინფორმირებული გადაწყვეტილებები. კერძოდ, თუ საერთო კრების დაწყებამდე რომელიმე აქციონერს, აქციონერის სტატუსიდან გამომდინარე, სააქციო საზოგადოების მიერ და მისივე ინიციატივით მიეწოდა ინფორმაცია, ასეთივე ინფორმაცია უნდა მიეწოდოს საერთო კრების მონაწილე ყოველ აქციონერს. აღნიშნული მიზნებისათვის არ აქვს მნიშვნელობა, ეს ინფორმაცია არის აუცილებელი დღის წესრიგის საკითხის განსახილველად თუ არა.

აქციონერისათვის ინფორმირების უფლებით დროულად სარგებლობის სტრატეგიული მნიშვნელობიდან გამომდინარე, წინამდებარე მუხლშივეა შემოტანილი სასამართლო კონტროლის სპეციალური მექანიზმი. კერძოდ, უარი ინფორმაციის მიწოდებაზე შეიძლება გასანივრდეს სასამართლოში საერთო კრების ოქმის შედგენიდან 15 დღის ვადაში. იმ შემთხვევაში, თუ სასამართლო დააკმაყოფილებს აქციონერის მოთხოვნას, მოთხოვნილი ინფორმაცია აქციონერს მიეწოდება საერთო კრების გარეშე და სააქციო საზოგადოებამ იგივე ინფორმაცია ხელმისაწვდომი უნდა გახადოს ყველა სხვა დაინტერესებული აქციონერისთვის.

მუხლი 205. სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანო

- 1. ხელმძღვანელი ორგანო სააქციო საზოგადოებას მართავს საკუთარი პასუხისმგებლობით.**
- 2. თავისი ფუნქციების განხორციელებისას ხელმძღვანელი ორგანო არ არის ვალდებული შეასრულოს სამეთვალყურეო საბჭოს, პარტნიორთა კრების ან ცალკეული აქციონერების მითითებები. კანონით ან წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევებში ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებულია გადაწყვეტილებები შეათანხმოს სამეთვალყურეო საბჭოსთან.**
- 3. ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებულია შეასრულოს პარტნიორთა კრებისა და სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ მათი კომპეტენციის ფარგლებში მიღებული გადაწყვეტილებები.**
- 4. ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებულია პარტნიორთა კრების მოთხოვნით მოამზადოს ის საკითხები, რომელთა გადაწყვეტაც პარტნიორთა კრების კომპეტენციას განეკუთვნება.**
- 5. ყველა ის საკითხი, რომელიც კანონით ან წესდებით არ განეკუთვნება პარტნიორთა კრების ან სამეთვალყურეო საბჭოს კომპეტენციას, განეკუთვნება ხელმძღვანელი ორგანოს კომპეტენციას.**

6. ხელმძღვანელი ორგანოს წევრები ერთობლივად ხელმძღვანელობენ სააქციო საზოგადოებას. იგივე წესი მოქმედებს მონისტური სისტემაში, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილება გადაცემული აქვს ერთ ხელმძღვანელ პირს.

7. ხელმძღვანელი ორგანო გადაწყვეტილებას იღებს კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უმრავლესობით, თუ წესდებით ხმათა უფრო დიდი უმრავლესობა არ არის გათვალისწინებული.

8. სააქციო საზოგადოების წესდებით ან კანონითა და წესდებით დადგენილ ფარგლებში ხელმძღვანელი ორგანოს დებულებით შეიძლება, განისაზღვროს ფუნქციათა განაწილება ხელმძღვანელი პირებს შორის და მათ მიერ გადაწყვეტილებათა მიღების წესი, ისე, რომ უზრუნველყოფილი იყოს მინიმალური აუცილებელი ფუნქციის შენარჩუნება თითოეული ხელმძღვანელი პირისთვის.

9. მონისტურ სისტემაში ხელმძღვანელი ორგანო წარმოადგენს სააქციო საზოგადოებას ხელმძღვანელ პირთა წინააღმდეგ მიმდინარე დავაში, საბჭოს იმ წევრის გამოკლებით, რომლის წინააღმდეგაც მიმდინარეობს დავა.

სააქციო საზოგადოება – ეს არის საჯარო შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება, რომელსაც აქვს საკუთარი წილობრივი ფინანსური ინსტრუმენტების კაპიტალის ბაზარზე განთავსების შესაძლებლობა. ასეთი უნარი, თავის მხრივ, იწვევს აქციონერთა მკვეთრად დანაწევრებულ სტრუქტურას. ზოგადად, შეთანხმების მხარეთა სიმრავლე პირდაპირპროპორციულად აისახება ტრანსაქციული ხარჯების ზრდაზე. შესაბამისად, სააქციო საზოგადოების ეფექტიანი კორპორაციული მართვისათვის აუცილებელი ხდება ხელმძღვანელობითი და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილებების ერთი ან რამდენიმე პირის ხელში მოქცევა. აღნიშნულიდან გამომდინარე, სააქციო საზოგადოებაში იქმნება კორპორაციული მართვის განცალკევებული ინსტრუმენტი – დირექტორი, რომელიც უძღვება სააქციო საზოგადოების საქმიანობას. ზოგიერთ შემთხვევაში, ასეთი პირების რაოდენობა ერთზე მეტია და ისინი ქმნიან კოლექტიურ ორგანოს – დირექტორთა საბჭოს. კანონპროექტის 205-ე მუხლი ეთმობა სწორედ დირექტორთა საბჭოსთან დაკავშირებული ზოგადი საკითხების რეგულირებას. წინამდებარე მუხლის ფარგლებში მოწესრიგებულია ისეთი საკითხები, როგორებიცაა: პასუხისმგებლობა საწარმოს მართვისთვის, ფუნქციური დამოუკიდებლობა და მიმართება კორპორაციული მართვის სხვა ძირითად ორგანოებთან, საბჭოს მიერ გადაწყვეტილების მიღების წესი, საბჭოს წევრებს შორის უფლებათა დანაწილება და სასამართლო წარმომადგენლობა.

ჩვეულებრივ დირექტორთა საბჭოს წევრთა რაოდენობა მერყეობს 3-იდან 31-ამდე და დამოკიდებულია სააქციო საზოგადოების კაპიტალზე, საქმიანობის საგანსა და აქციონერთა სტრუქტურაზე. დირექტორთა საბჭოს წევრები ერთობლივად ხელმძღვანელობენ სააქციო საზოგადოებას. აღნიშნულიდან გამონაკლისი შეიძლება იყოს მონისტური სისტემა, სადაც ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილება შეიძლება გადაცემული ჰქონდეს აღმასრულებელ დირექტორს. კოლექტიურობის პრინციპიდან გამომდინარე, კანონპროექტით განისაზღვრება დირექტორთა საბჭოს მიერ გადაწყვეტილების დამსწრეთა უბრალო უმრავლესობით მიღება, თუ წესდებით ხმათა უფრო დიდი უმრავლესობა არ არის გათვალისწინებული.

დირექტორთა საბჭოს წევრები აირჩევიან სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ. თუმცა აღნიშნული არ გულისხმობს ორგანოებს შორის ვერტიკალის არსებობას. დირექტორთა საბჭოს წევრები განცალკევებულად, თავისი პასუხისმგებლობით მართავენ სააქციო საზოგადოებას და ქმნიან კორპორაციული მართვის სუბიექტებს შორის ბალანსს. მეტიც, საზოგადოების დირექტორთა საბჭო შეიძლება მიჩნეულ იქნეს როგორც ყველაზე ფართო კომპეტენციის სუბიექტი, რომლის გამგებლობის სფეროსაც, გარდა მისთვის წინასწარ მინიჭებული კომპეტენციისა, დამატებით განეკუთვნება ყველა ის საკითხი, რომლებიც კანონით ან წესდებით არ განეკუთვნება სხვა ორგანოების კომპეტენციას. თავისი ფუნქციების განხორციელებისას დირექტორთა საბჭო არ არის ვალდებული, შეასრულოს სამეთვალყურეო საბჭოს, საერთო კრების ან ცალკეული აქციონერის მითითებები. აღნიშნულიდან გამონაკლისია ის შემთხვევები, როდესაც კონკრეტული საკითხის გადაწყვეტა წესდებით ან კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში საჭიროებს სამეთვალყურეო საბჭოსთან შეთანხმებას. ამასთანავე, დირექტორთა საბჭო ვალდებულია, შეასრულოს საერთო კრებისა და სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ მათი კომპეტენციის ფარგლებში მიღებული გადაწყვეტილებები.

დირექტორთა საბჭო, მართალია, წარმოადგენს კოლეგიურ ორგანოს, თუმცა მისი დაკომპლექტებისას, როგორც წესი, მხედველობაში მიიღება სააქციო საზოგადოების საოპერაციო არეალები და კადრები შეირჩევიან დარგობრივი სპეციალიზაციის მიხედვით. სწორედ ამიტომ კანონპროექტი ითვალისწინებს კანონითა და წესდებით დადგენილ ფარგლებში დირექტორთა საბჭოს წევრებს შორის ფუნქციათა გადანაწილების და მათ მიერ გადაწყვეტილებათა მიღების წესის განსაზღვრის შესაძლებლობას ხელმძღვანელი ორგანოს დებულებით. ასეთ დროს უზრუნველყოფილი უნდა იყოს მინიმალური აუცილებელი ფუნქციის შენარჩუნება თითოეული დირექტორისთვის. თავის მხრივ, მინიმალურ აუცილებელ ფუნქციათა შენარჩუნებად უნდა მივიჩნიოთ დირექტორებს შორის ხელმძღვანელობითი/წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების იმგვარად გადანაწილება, როდესაც დირექტორთა საბჭოს თითოეული წევრი მინიმალური დოზით მაინც სარგებლობს ამ კომპეტენციით.

დირექტორთა საბჭოს ძირითად კომპეტენციათაგან უმნიშვნელოვანესი წარმომადგენლობითი უფლებამოსილებაა. წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების ფარგლებში სწორედ დირექტორთა საბჭოა ის ორგანო, რომელსაც აქვს საზოგადოების სახელითა და სასარგებლოდ სასამართლოსთვის მიმართვის უფლებამოსილება. ამ წესიდან გამონაკლისია შემთხვევა, როდესაც დავა დირექტორთა საბჭოს წევრის წინააღმდეგ მიმდინარეობს. ასეთ დროს საზოგადოების სახელით სასამართლოსთვის მიმართვის უფლებამოსილებით სარგებლობს საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭო. იმ შემთხვევაში კი, თუ სააქციო საზოგადოებას არჩეული აქვს კორპორაციული მართვის მონისტური მოდელი, საზოგადოებას დირექტორთან დავაში წარმოადგენს დირექტორთა საბჭო იმ წევრის გამოკლებით, რომელთა წინააღმდეგაც მიმდინარეობს დავა.

მუხლი 206. სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელ პირად დანიშვნა

1. ხელმძღვანელ პირს თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს სამეთვალყურეო საბჭო, ხოლო მონისტურ სისტემაში – პარტნიორთა კრება არა უმე-

ტეს 3 წლის ვადით, მაგრამ ხელახლა დანიშვნის უფლებით, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

2. პირის ხელმძღვანელად დანიშვნის შემდეგ, სააქციო საზოგადოება მასთან დებს სასამსახურო ხელშეკრულებას, რომლის მოქმედების ვადა უნდა შეესაბამებოდეს თანამდებობაზე დანიშვნის ვადას. სასამსახურო ხელშეკრულებას სააქციო საზოგადოების სახელით დებს სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე, ხოლო მონისტურ სისტემაში – პარტნიორთა კრების თავმჯდომარე.

3. თუ ხელმძღვანელი პირის დანიშვნა ჭიანურდება და მის გარეშე სააქციო საზოგადოებას არ შეუძლია საქმიანობის განხორციელება, აქციონერის ან კრედიტორის განცხადების საფუძველზე ხელმძღვანელი პირი შეიძლება დანიშნოს სასამართლომ. სასამართლოს მიერ დანიშნულ ხელმძღვანელ პირს უფლება აქვს მისი საქმიანობისთვის სააქციო საზოგადოებისგან მოითხოვოს გასამრჯელო და ასევე, გონივრულ ფარგლებში ფულადი დანახარჯების ანაზღაურება. სასამართლოს მიერ დანიშნული ხელმძღვანელი პირისა და სააქციო საზოგადოების შეუთანხმებლობის შემთხვევაში, სასამართლომ თავად უნდა განსაზღვროს გასამრჯელოსა და ასანაზღაურებელი ხარჯების ოდენობა.

4. სასამართლოს მიერ დანიშნული ხელმძღვანელი პირის უფლებამოსილება წყდება იმ მომენტიდან, როცა ხელმძღვანელ პირს დანიშნავს სამეთვალყურეო საბჭო/მონისტურ სისტემაში პარტნიორთა კრება.

სააქციო საზოგადოების ეფექტიანი კორპორაციული მართვა მიიღწევა მმართველ ორგანოებს შორის კომპეტენციათა დანაწილების და ამ დანაწილების შედეგად მათ შორის ურთიერთდამოკიდებულებისა და ბალანსის მიღწევის გზით. ასეთი დანაწილების პროცესში განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება იმას, თუ რომელ ორგანოს ექნება დირექტორთა საბჭოს დაკომპლექტების უფლებამოსილება. ზოგადი ლოგიკიდან გამომდინარე, ორგანო უნდა დააკომპლექტოს იმ სუბიექტმა, რომელიც პასუხისმგებელია მის ზედამხედველობაზე, რაც, სწორედ აღნიშნულიდან გამომდინარე, კანონპროექტის 206-ე მუხლის მიხედვით აქვს სამეთვალყურეო საბჭოს, ხოლო მონისტურ სისტემაში – საერთო კრებას.

დირექტორთა საბჭოს წევრების ანგარიშვალდებულების უზრუნველყოფის მიზნით, მიზანშეწონილია, ისინი დაინიშნონ კონკრეტული ვადით. ამასთანავე, ასეთი დანიშვნის ვადა უნდა იყოს, ერთი მხრივ, ისეთი ხანგრძლივობის, როგორც დანიშნულ პირს მისცემს საკუთარი ხედვის პრაქტიკული რეალიზების შესაძლებლობას, მეორე მხრივ კი, გაუჩენს ანგარიშვალდებულების განცდას ხელახლა არჩევის მოახლოებული პროცესის გამო. სწორედ აღნიშნულიდან გამომდინარე, კანონპროექტი დირექტორის არჩევის მაქსიმალურ ვადად განსაზღვრავს არაუმეტეს 3 წელს, იმ პირობით, რომ პირს მიეცემა შესაძლებლობა, ხელახლა იქნეს არჩეული. ამასთან, დასაშვებია წესდებით ხელმძღვანელი პირის უფლებამოსილების ვადისა და მისი არჩევის წესის განსხვავებულად მოწესრიგება.

დირექტორი არ წარმოადგენს საზოგადოების დასაქმებულს, ამასთანავე, იგი არ შეიძლება მიჩნეულ იქნეს კლასიკური მომსახურების გამწვევ სუბიექტად. ასეთ პირობებში ფორმდება სპეციფიკური ფორმის – „სასამსახურო ხელშეკრულება“. აღნიშნული მიზეზით, კანონპროექტში საკანონმდებლო დონეზე ჩნდება სასამსახურო ხელშეკრულების ცნება. სასამსახურო

ხელშეკრულების მოქმედების ვადა უნდა შეესაბამებოდეს თანამდებობაზე დანიშვნის ვადას. სასამსახურო ხელშეკრულებას სააქციო საზოგადოების სახელით დებს სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე, ხოლო მონისტურ სისტემაში – საერთო კრების თავმჯდომარე.

დირექტორის არსებობა და საზოგადოების ფუნქციონირება, როგორც უკვე აღინიშნა, ურთიერთდაკავშირებული საკითხებია. შესაბამისად, კანონპროექტი აზღვევს ისეთ შემთხვევას, როდესაც დირექტორის დანიშვნა ჭიანურდება და მის გარეშე სააქციო საზოგადოებას არ შეუძლია საქმიანობის განხორციელება. ასეთ წინაპირობის დადგომისას ნებისმიერ აქციონერს ან კრედიტორს ენიჭება უფლება, მიმართოს სასამართლოს განცხადებით და მოითხოვოს დირექტორის სასამართლოს მეშვეობით დანიშვნა. ასეთი დირექტორი, მართალია, სრული მოცულობით სარგებლობს საზოგადოების დირექტორის უფლებამოსილებებით, თუმცა იგი მაინც დროებითი დირექტორია და მისი უფლებამოსილება წყდება იმავე მომენტიდან, რა დროიდანაც სააქციო საზოგადოების პასუხისმგებელი ორგანო დანიშნავს ახალ დირექტორს. ამ პერიოდამდე კი სასამართლოს მიერ დანიშნულ დირექტორს უფლება აქვს, მისი საქმიანობისთვის სააქციო საზოგადოებისგან მოითხოვოს გასამრჯელო, ასევე, გონივრულ ფარგლებში ფულადი დანახარჯების ანაზღაურება. სასამართლოს მიერ დანიშნული დირექტორისა და სააქციო საზოგადოების შეუთანხმებლობის შემთხვევაში, გასამრჯელოსა და ასანაზღაურებელი ხარჯების ოდენობის განსაზღვრა ასევე სასამართლო კომპეტენციას განეკუთვნება.

მუხლი 207. სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანოს თავმჯდომარე

- 1. რამდენიმე ხელმძღვანელი პირის არსებობის შემთხვევაში, სამეთვალყურეო საბჭოს, ხოლო მონისტურ სისტემაში ხელმძღვანელ ორგანოს, შეუძლია ხელმძღვანელი ორგანოს ერთ-ერთი წევრი დანიშნოს ხელმძღვანელი ორგანოს თავმჯდომარედ.**
- 2. ხელმძღვანელი ორგანოს თავმჯდომარე, როგორც კოლეგიური ორგანოს წარმომადგენელი, კოორდინირებას უწევს ხელმძღვანელი ორგანოს საქმიანობას, თავმჯდომარეობს ხელმძღვანელი ორგანოს სხდომებს და აკონტროლებს ხელმძღვანელი ორგანოს წინაშე ანგარიშვალდებული ორგანოების მიერ მათზე დაკისრებული მოვალეობების ჯეროვნად შესრულებას. წესდებით ხელმძღვანელი ორგანოს თავმჯდომარისთვის შეიძლება გათვალისწინებული იყოს დამატებითი ფუნქციები.**
- 3. ხელმძღვანელი ორგანოს თავმჯდომარეს ირჩევენ და თანამდებობიდან გამონივვევენ კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უმრავლესობით, თუ წესდებით უფრო მაღალი უმრავლესობა არ არის გათვალისწინებული.**
- 4. ხელმძღვანელი ორგანოს თავმჯდომარის უფლებამოსილების ვადა არ უნდა აღემატებოდეს ხელმძღვანელ ორგანოში მისი წევრობის უფლებამოსილების ვადას.**
- 5. ხელმძღვანელი ორგანოს თავმჯდომარემ სამეთვალყურეო საბჭოს, ხოლო მონისტურ სისტემაში პარტნიორთა კრებას უნდა მიანოდოს ინფორმაცია ხელმძღვანელ ორგანოს და მას დაქვემდებარებული ორგანოების საქმიანობის შესახებ.**

კოლეგიური ორგანოს საქმიანობის უზრუნველყოფა საჭიროებს კოორდინირების გარკვეულ ხარისხს. სწორედ ამიტომ დირექტორთა საბჭოს შემთხვევაში აქტუალურობას იძენს

საბჭოს თავმჯდომარის არჩევის საკითხი, რომელმაც კოორდინირება უნდა გაუწიოს ამ ორგანოს საქმიანობას. კანონპროექტის 207-ე მუხლი სწორედ დირექტორთა საბჭოს თავმჯდომარეობასთან დაკავშირებული საკითხების რეგულირებას შეეხება. კერძოდ, კანონპროექტის მიხედვით, რამდენიმე დირექტორის შემთხვევაში, სამეთვალყურეო საბჭოს, ხოლო მონისტურ სისტემაში დირექტორთა საბჭოს, კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უმრავლესობით (თუ წესდებით უფრო მაღალი უმრავლესობა არ არის დადგენილი) შეუძლია, დირექტორთა საბჭოს ერთ-ერთი წევრი დანიშნოს დირექტორთა საბჭოს თავმჯდომარედ. ამასთანავე, ვინაიდან თავმჯდომარე უნდა იყოს ამავე საბჭოს წევრი, კანონპროექტით განისაზღვრება, რომ თავმჯდომარის უფლებამოსილების ვადა არ უნდა აღემატებოდეს დირექტორთა საბჭოში მისი წევრობის უფლებამოსილების ვადას.

წინამდებარე მუხლის მე-2 პუნქტი განსაზღვრავს დირექტორთა საბჭოს თავმჯდომარის კომპეტენციას. კერძოდ, დირექტორთა საბჭოს თავმჯდომარე, როგორც კოლეგიური ორგანოს წარმომადგენელი, კოორდინირებას უწევს დირექტორთა საბჭოს საქმიანობას, თავმჯდომარეობს დირექტორთა საბჭოს სხდომებს, აკონტროლებს დირექტორთა საბჭოს წინაშე ანგარიშვალდებული ორგანოების მიერ მათზე დაკისრებული მოვალეობების ჯეროვნად შესრულებას, აწვდის ინფორმაციას შესაბამის ორგანოებს, დირექტორთა საბჭოს და მას დაქვემდებარებული ორგანოების საქმიანობის შესახებ. თავის მხრივ, აღნიშნული ის კანონისმიერი მინიმუმია, რომელიც აუცილებელია საბჭოს კოორდინირებული მუშაობისთვის და კანონპროექტი ტოვებს შესაძლებლობას, წესდებით გათვალისწინებულ იქნეს დამატებითი ფუნქციები.

მუხლი 208. სააქციო საზოგადოების აღმასრულებელი ხელმძღვანელი პირი სააქციო საზოგადოების წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილების გადაცემას აღმასრულებელი ხელმძღვანელი პირისთვის. სააქციო საზოგადოებას შეიძლება ჰყავდეს რამდენიმე აღმასრულებელი ხელმძღვანელი პირი.

კანონპროექტის კიდევ ერთი სიახლეა სააქციო საზოგადოების აღმასრულებელი დირექტორის ცნების საკანონმდებლო დონეზე განსაზღვრა. ამასთანავე, კანონპროექტის 207-ე მუხლი უმეტესწილად დეკლარაციული ხასიათისაა და განსაზღვრავს, რომ სააქციო საზოგადოების წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილების გადაცემას აღმასრულებელი ხელმძღვანელი პირისათვის; ასევე, კანონპროექტით განისაზღვრება შესაძლებლობა, რომ სააქციო საზოგადოებას ჰყავდეს რამდენიმე ასეთი პირი. აღმასრულებელი დირექტორები არიან პასუხისმგებელი სუბიექტები საზოგადოების სტრატეგიულ დაგეგმვასა და აღსრულებაზე. როგორც ხელმძღვანელმა პირმა, სწორედ აღმასრულებელმა დირექტორმა უნდა შექმნას კორპორაციული კულტურა სააქციო საზოგადოებაში, ზედამხედველობა გაუწიოს საზოგადოების ყოველდღიურ აქტივობებს და პოზიტიური მიმართულებით წარმართოს საზოგადოების საქმიანობა.

მუხლი 209. სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანოს სხდომები

1. ხელმძღვანელი ორგანოს სხდომების მოწვევისა და ჩატარების მიმართ გამოიყენება ამ კანონის წესები სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომების მოწვევისა და ჩატარების შესახებ, თუ სააქციო საზოგადოების წესდებით არ არის გათვალისწინებული სხდომების მოწვევისა და ჩატარების სხვა წესი.

2. სხდომა ან სხდომის ნაწილი შეიძლება დაიხუროს იმ ხელმძღვანელი პირისთვის, რომელთან დაკავშირებული საკითხიც განიხილება სხდომაზე.

კანონპროექტი დეტალურად განსაზღვრავს კორპორაციულ მართვაში მონაწილე თითოეული ორგანოს სხდომების მოწვევისა და ჩატარების პროცედურულ საკითხებს. აღნიშნული გამომდინარეობს პროექტის მიზნიდან, ხელი შეუწყოს საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის შესაბამისი კორპორაციული მართვის კულტურის ჩამოყალიბებას. კანონპროექტის 209-ე მუხლი განსაზღვრავს ხელმძღვანელი ორგანოს სხდომების მოწვევისა და ჩატარების ფორმალურ და შინაარსობრივ საკითხებს.

იმავდროულად, წინამდებარე ნორმა უმეტესად ბლანკეტური ხასიათისაა. კერძოდ, მუხლში მითითებულია, რომ ხელმძღვანელი ორგანოს სხდომების მოწვევისა და ჩატარების მიმართ გამოიყენება კანონის წესები სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომების მოწვევისა და ჩატარების შესახებ, თუ სააქციო საზოგადოების წესდებით არ არის გათვალისწინებული სხდომების მოწვევისა და ჩატარების სხვა წესი. აღნიშნულიდან გამომდინარე, სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომასთან დაკავშირებული დებულებების მისადაგებით შეიძლება ითქვას, რომ ხელმძღვანელი ორგანოს ყოველ წევრს ენიჭება შესაძლებლობა, ხელმძღვანელი ორგანოს თავმჯდომარისაგან მოითხოვოს სხდომის დაუყოვნებლივ მოწვევა. მოთხოვნაში უნდა მითითოს სხდომის ჩატარების მიზეზები და მიზნები. თავმჯდომარე ვალდებულია, მოთხოვნიდან 10 დღის განმავლობაში უზრუნველყოს სხდომის ჩატარება. იმ შემთხვევაში კი, თუ ორგანოს წევრის მოთხოვნა სხდომის მოწვევის შესახებ არ დაკმაყოფილდება, ამ პირს შეუძლია, თვითონ მოიწვიოს საბჭოს სხდომა.

ხელმძღვანელი ორგანოს სხდომებს გაუძღვება ამ ორგანოს თავმჯდომარე, ხოლო მისი არყოფნის შემთხვევაში თავმჯდომარის მოადგილე. იმ შემთხვევაში კი, თუ არცერთი აღნიშნული პირი არ ცხადდება სხდომაზე, სხდომის თავმჯდომარე განისაზღვრება უშუალოდ სხდომის მიერ. სხდომის მიმდინარეობისა და გადაწყვეტილებების შესახებ უნდა შედგეს სხდომის ოქმი, რომლის სისწორეზე პასუხისმგებელია სხდომის თავმჯდომარე.

ხელმძღვანელი ორგანოს ნებისმიერ წევრს აქვს თანაბარი უფლება, დაესწროს და მონაწილეობა მიიღოს სხდომებში. ამასთანავე, კონკრეტული დირექტორის ქმედებიდან გამომდინარე, თუ არსებობს საზოგადოების საუკეთესო ინტერესებისათვის ზიანის მიყენების საფრთხე, კანონპროექტი იძლევა დირექტორის აღნიშნული უფლების შეზღუდვის შესაძლებლობას. კერძოდ, სხდომა ან სხდომის ნაწილი შეიძლება დაიხუროს იმ დირექტორისთვის, რომელთან დაკავშირებული საკითხიც განიხილება ამ სხდომაზე.

მუხლი 210. სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს კომპეტენცია

1. სამეთვალყურეო საბჭო ახორციელებს ხელმძღვანელი ორგანოს საქმიანობის კონტროლს და დადგენილ ფარგლებში თანამშრომლობს მასთან სააქციო საზოგადოებისთვის მნიშვნელოვანი საკითხების მომზადებისა და გადაწყვეტის პროცესში.
2. მონისტურ სისტემაში სამეთვალყურეო საბჭოს ფუნქციას ასრულებს არააღმასრულებელი ხელმძღვანელი პირი/პირები. თუ ხელმძღვანელი ორგანო შედგება მხოლოდ აღმასრულებელი ხელმძღვანელი პირებისგან, სამეთვალყურეო საბჭოს ფუნქციას ასრულებს პარტნიორთა კრება. შესაბამისად, გამოიყენება ამ კანონის ნორმები სამეთვალყურეო საბჭოს კომპეტენციის შესახებ.
3. სამეთვალყურეო საბჭოს უფლება აქვს:
 - ა) ნებისმიერ დროს მოითხოვოს ხელმძღვანელი ორგანოსგან სააქციო საზოგადოების საქმიანობის ანგარიში;
 - ბ) გამოითხოვოს, განიხილოს, შეამოწმოს და შეისწავლოს სააქციო საზოგადოების საქმიანი დოკუმენტაცია, საბუღალტრო დოკუმენტაციის ჩათვლით, სააქციო საზოგადოების ქონებრივი ობიექტები და საღარო; დაავალოს ამ მოქმედებების განხორციელება სამეთვალყურეო საბჭოს თითოეულ წევრს ან მოიწვიოს ექსპერტები;
 - გ) შეამოწმოს ხელმძღვანელი ორგანოს წლიური ანგარიშები, წინადადებები მოგების განაწილების შესახებ, საქმიანობის ანგარიში და ამის შესახებ მოახსენოს პარტნიორთა კრებას;
 - დ) წარმოადგინოს სააქციო საზოგადოება ხელმძღვანელ პირთან ურთიერთობაში, მათ შორის სასამართლოში;
 - ე) ამ კანონით ან წესდებით დადგენილ შემთხვევებში გაასაჩივროს პარტნიორთა კრების მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები.
4. სამეთვალყურეო საბჭოს ყოველ წევრს უფლება აქვს გაეცნოს ხელმძღვანელი ორგანოს/პირის მიერ წარმოდგენილ ანგარიშებს და ინფორმაციას.
5. სამეთვალყურეო საბჭო ვალდებულია მოიწვიოს პარტნიორთა კრება, თუ ამას მოითხოვს სააქციო საზოგადოების ინტერესები.
6. სააქციო საზოგადოების წესდებით ან კანონითა და წესდებით დადგენილ ფარგლებში სამეთვალყურეო საბჭოს დებულებით შეიძლება განისაზღვროს ფუნქციათა განაწილება სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს შორის და მათ მიერ გადაწყვეტილებათა მიღების წესი, ისე, რომ უზრუნველყოფილი იყოს მინიმალური აუცილებელი ფუნქციის შენარჩუნება თითოეული წევრისთვის.

სააქციო საზოგადოების ეფექტიანი კორპორაციული მართვა მიიღწევა მმართველ ორგანოებს შორის კომპეტენციათა დანაწილების და ამ დანაწილების შედეგად მათ შორის ურთიერთდამოკიდებულებისა და ბალანსის მიღწევის გზით. ასეთი ბალანსი იქმნება იმპერატიული ნორმების ხარჯზე, რომლებიც გამორიცხავენ ორგანოებს შორის კომპეტენციათა აღრევას. სწორედ სამეთვალყურეო საბჭოს კომპეტენციათა ნორმატიული კატალოგის შექმნას ემსახურება კანონპროექტის 210-ე მუხლი.

კანონპროექტის მიხედვით, სამეთვალყურეო საბჭო ახორციელებს დირექტორთა საბჭოს საქმიანობის ზედამხედველობას და დადგენილ ფარგლებში თანამშრომლობს მასთან

სააქციო საზოგადოებისთვის მნიშვნელოვანი საკითხების მომზადებისა და გადაწყვეტის პროცესში. ამასთანავე, ვინაიდან კანონპროექტი იძლევა კორპორაციული მართვის ერთ-საფეხურიანი მოდელის შერჩევის შესაძლებლობას, წინამდებარე მუხლშივე განსაზღვრულია ასეთ შემთხვევაში საბჭოს კომპეტენციის გადანაწილების საკითხი. კერძოდ, მონისტურ სისტემაში სამეთვალყურეო საბჭოს ფუნქციას შეასრულებს არააღმასრულებელი დირექტორი (დირექტორები). ამასთანავე, ვინაიდან, არააღმასრულებელი დირექტორების მოწვევა ცალკეულ შემთხვევებში შესაძლებელია, გაუმართლებლად ზრდიდეს კონკრეტული სააქციო საზოგადოების ხარჯებს, კანონპროექტი ტოვებს დირექტორთა საბჭოს იმგვარად დაკომპლექტების შესაძლებლობას, სადაც არააღმასრულებელი დირექტორები არ იქნებიან საბჭოში წარმოდგენილი. ასეთ შემთხვევაში სამეთვალყურეო საბჭოს ფუნქციას შეასრულებს აქციონერთა საერთო კრება.

სამეთვალყურეო საბჭოს ძირითადი ამოცანა დირექტორთა საბჭოს საქმიანობაზე ზედამხედველობაა. კანონპროექტის წინამდებარე მუხლი დეტალურად განსაზღვრავს საბჭოს კომპეტენციას, რომელიც, ძირითადად, უკავშირდება საბჭოს უფლებამოსილებას, იყოს სათანადოდ ინფორმირებული და ასეთი ინფორმირებულობის პირობებში მოახდინოს დირექტორთა საბჭოს ზედამხედველობა, ასევე, წარმოადგინოს საზოგადოება დირექტორებთან დავაში.

საზოგადოების საერთო კრების მოწვევა და ჩატარება განეკუთვნება დირექტორთა საბჭოს კომპეტენციას. თუმცა ცალკეულ შემთხვევებში შესაძლებელია, დირექტორები ბოროტად სარგებლობდნენ ამ უფლებით და არ ინვესტირებდნენ საერთო კრებას ამ პირებისათვის შესაძლო ნეგატიური შედეგის გამო. ასეთ შემთხვევაში აუცილებელია კრების მოწვევის კომპეტენციით აღჭურვილი ალტერნატიული ორგანოს არსებობა. აქედან გამომდინარე, კანონპროექტის წინამდებარე მუხლით სამეთვალყურეო საბჭოს ეკისრება ვალდებულება, მონივიოს საერთო კრება, თუ ამას მოითხოვს სააქციო საზოგადოების ინტერესები.

სამეთვალყურეო საბჭო, მართალია, წარმოადგენს კოლეგიურ ორგანოს, თუმცა მისი დაკომპლექტებისას, როგორც წესი, მხედველობაში მიიღება სააქციო საზოგადოების საოპერაციო არეალები და კადრები შეირჩევიან დარგობრივი სპეციალიზაციის მიხედვით. სწორედ ამიტომ კანონპროექტი ითვალისწინებს კანონითა და წესდებით დადგენილ ფარგლებში სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს შორის ფუნქციათა გადანაწილების და მათ მიერ გადაწყვეტილების მიღების წესის განსაზღვრის შესაძლებლობას სამეთვალყურეო საბჭოს დებულებით. ასეთ დროს უზრუნველყოფილი უნდა იყოს მინიმალური აუცილებელი ფუნქციის შენარჩუნება საბჭოს თითოეული წევრისათვის. თავის მხრივ, მინიმალურ აუცილებელ ფუნქციათა შენარჩუნებად უნდა მივიჩნიოთ საბჭოს წევრებს შორის უფლებამოსილების იმგვარად გადანაწილება, როდესაც თითოეული წევრი მინიმალური დოზით მაინც სარგებლობს სამეთვალყურეო კომპეტენციით.

მუხლი 211. სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს წევრის პასუხისმგებლობა

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრზე შესაბამისად ვრცელდება ამ კანონის 51-ე, 52-ე, 54-ე და 57-ე მუხლები ხელმძღვანელი პირების პასუხისმგებლობის შესახებ.

სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები არ არიან საზოგადოების ხელმძღვანელობასა და წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირები. მეტიც, კორპორაციული მართვის ეფექტური მექანიზმის შექმნა სწორედ ამ ორ ორგანოს შორის კომპეტენციათა მკაფიო დანაწილებითა და ბალანსის შექმნით მიიღწევა. შესაბამისად, კანონპროექტის 211-ე მუხლის მითითება სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებზე ხელმძღვანელი პირების პასუხისმგებლობის შესახებ ნორმების გავრცელების თაობაზე არ უნდა იქნეს სიტყვასიტყვითი მნიშვნელობით გაგებული და იგი უნდა განიმარტოს სისტემურად. ნორმაში არსებულ სიტყვათწყობაში გამოყენებული ტერმინი „შესაბამისად“, სწორედ პასუხისმგებლობის შესახებ დებულებების გარკვეული თავისებურებებით გავრცელებას უსვამს ხაზს. კერძოდ, აღნიშნული დებულებები სამეთვალყურეო საბჭოს წევრზე ვრცელდება იმ ფარგლებსა და საკითხებთან დაკავშირებით, რაც სამეთვალყურეო საბჭოს წევრს აკისრია. შესაბამისად, აღნიშნული მოვალეობების შესრულების ნაწილში ვერ იქნება დირექტორთა საბჭოს წევრებსა და სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს შორის ტოლობის ნიშანი დასმული და თითოეული შემთხვევა შეფასებულ უნდა იქნეს ინდივიდუალურად.

მუხლი 212. სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს თანხმობა

- 1. ხელმძღვანელი ორგანოს ფუნქციები სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელობის სფეროში არ შეიძლება გადაეცეს სამეთვალყურეო საბჭოს.**
- 2. წესდებით ან სამეთვალყურეო საბჭოს გადანყვეტილებით შეიძლება განისაზღვროს საკითხები, რომელთა გადასაწყვეტად ხელმძღვანელი ორგანო საჭიროებს სამეთვალყურეო საბჭოს თანხმობას.**
- 3. სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ თანხმობის გაცემაზე უარის თქმის შემთხვევაში, ხელმძღვანელი ორგანო უფლებამოსილია მოითხოვოს თანხმობის გაცემა პარტნიორთა კრების მიერ. პარტნიორთა კრების მიერ თანხმობის გაცემისთვის საჭიროა კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა არანაკლებ 3/4-ის უმრავლესობა.**

ეფექტური კორპორაციული მართვის სისტემა – ეს არის იმ წესებისა და პროცედურების ერთობლიობა, რომლითაც მიღწეულია ბალანსი კორპორაციული მართვის ორგანოებს შორის. ამგვარი ბალანსის არსებობა მიიღწევა იმ შემთხვევაში, თუ სათანადოდაა უზრუნველყოფილი ორგანოთა დამოუკიდებლობა. სწორედ ამ მიზანს ემსახურება კანონპროექტის 212-ე მუხლი.

მუხლის 1-ლი პუნქტი მკაცრად მიჯნავს ორგანოთა ფუნქციურ დამოუკიდებლობას და მითითებულია, რომ დირექტორთა საბჭოს ფუნქციები სააქციო საზოგადოების ხელმძღვანელობის სფეროში არ შეიძლება გადაეცეს სამეთვალყურეო საბჭოს. ამასთანავე, ინდივიდუალური გამონკვევების საპასუხოდ ზედამხედველობისა და ურთიერთბალანსის ეფექტიანი მექანიზმის შესაქმნელად მითითებულია, რომ წესდებით ან სამეთვალყურეო საბჭოს გადანყვეტილებით შეიძლება განისაზღვროს საკითხები, რომელთა გადასაწყვეტად დირექტორთა საბჭო საჭიროებს სამეთვალყურეო საბჭოს თანხმობას.

ორ ორგანოს შორის თანამშრომლობა დიდწილად და მოუკიდებელი ეფექტური ანტიკრიზისული მექანიზმის არსებობაზე, რომელმაც არა მხოლოდ არსებული ჩიხური სიტუ-

აციიდან უნდა შექმნას გამოსავალი, არამედ უზრუნველყოს ასეთი შემთხვევების პრევენცია. შესაბამისად, სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ თანხმობის გაცემაზე უარის თქმის შემთხვევაში, დირექტორთა საბჭო უფლებამოსილია, მოითხოვოს თანხმობის გაცემა საერთო კრების მიერ. საერთო კრების მიერ თანხმობის გაცემისთვის საჭიროა კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა არანაკლებ 3/4-ის უმრავლესობა.

მუხლი 213. სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს წევრთა არჩევა

- 1. სამეთვალყურეო საბჭო უნდა შედგებოდეს სულ ცოტა 3 წევრისაგან. წესდებით შეიძლება განისაზღვროს წევრთა მაქსიმალური რაოდენობა.**
- 2. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი შეიძლება იყოს როგორც ფიზიკური, ისე იურიდიული პირი.**
- 3. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი აირჩევა პარტნიორთა კრების მიერ კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უმრავლესობით ან სამეთვალყურეო საბჭოს წევრის დელეგირების გზით, თუ წესდებით ან კანონით სხვა რამ არის დადგენილი.**
- 4. სამეთვალყურეო საბჭოში წევრის დელეგირების უფლება წესდებით შეიძლება მიენიჭოს მხოლოდ ცალკეულ აქციონერებს ან გარკვეული აქციების მფლობელებს. სამეთვალყურეო საბჭოს დელეგირებულ წევრთა ოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს სამეთვალყურეო საბჭოს წევრთა 1/3-ს.**
- 5. სამეთვალყურეო საბჭოს ყოველი წევრი აირჩევა არა უმეტეს 3 წლის ვადით. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრის უფლებამოსილების ვადა ავტომატურად გრძელდება ამ ვადის ამოწურვის შემდეგ პარტნიორთა კრების ჩატარებამდე და ამ კრებაზე ახალი წევრების არჩევამდე. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები შეიძლება არჩეულ იქნენ ახალი ვადით.**

სამეთვალყურეო საბჭო კოლეგიური ორგანოა. სწორად უზრუნველყოფს კანონპროექტის 213-ე მუხლი. კერძოდ, წინამდებარე მუხლი, უპირველეს ყოვლისა, განსაზღვრავს იმ მინიმალურ ოდენობას, რომელზე ნაკლებიც არ შეიძლება იყოს საბჭოს წევრთა რაოდენობა. მინიმალური ოდენობის განსაზღვრისას კანონპროექტში გათვალისწინებულ იქნა ე.წ. „deadlock“ საფრთხე და წევრთა რაოდენობად განისაზღვრა არანაკლებ სამი. იქიდან გამომდინარე, რომ საზოგადოების მახასიათებლების, მათ შორის, აქციონერთა და დირექტორთა საბჭოს წევრთა რაოდენობის გათვალისწინებით, შეუძლებელია საბჭოს წევრთა გედა რაოდენობის უნიფიცირებულად განსაზღვრა, კანონპროექტი ტოვებს შესაძლებლობას, საზოგადოებამ თავად განსაზღვროს სამეთვალყურეო საბჭოს წევრთა მაქსიმალური რაოდენობა.

სამეთვალყურეო საბჭოში წევრის ყოლის ინტერესი ხშირად აქვთ მსხვილ ინვესტორებს, რომლებიც თავად არიან იურიდიული პირები, ან მოქმედებენ იურიდიული პირის მეშვეობით. შესაბამისად, კანონპროექტი იძლევა შესაძლებლობას, საბჭოს წევრი იყოს როგორც ფიზიკური, ისე იურიდიული პირი. იმავდროულად, კანონპროექტშივე განისაზღვრება საბჭოს წევრად პირის არჩევის მაქსიმალური 3-წლიანი ვადა, რამაც უნდა უზრუნველყოს აღნიშნული ორგანოს წევრთა ისეთი ინტენსივობით ცვლა, როგორც უზრუნველყოფს საზოგადოების

ხელმძღვანელი პირების ეფექტიან ზედამხედველობას და ხელს არ შეუშლის სამეთვალყურეო საბჭოს წევრის დამოუკიდებლობას დირექტორებთან პირადი ურთიერთობების ჩამოყალიბების გამო.

სამეთვალყურეო საბჭოს დაკომპლექტების ზოგადი წესის მიხედვით, წევრი აირჩევა საერთო კრების მიერ კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უბრალო უმრავლესობით. თუმცა ზოგიერთი ინვესტიციის განხორციელება შესაძლებელია უკავშირდებოდეს ინვესტორის სურვილს, დააზღვიოს თავისი რისკი დირექტორთა საბჭოზე ზედამხედველობის უშუალო და პირდაპირი მექანიზმის არსებობით. შესაბამისად, კანონპროექტი ითვალისწინებს შესაძლებლობას, წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში ცალკეულ აქციონერს ან კონკრეტული აქციების მფლობელებს მიენიჭოთ ჯამურად არაუმეტეს საბჭოს 1/3-ის დაკომპლექტების შესაძლებლობა.

მუხლი 214. სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს წევრობიდან გასვლა

1. სამეთვალყურეო საბჭოს არჩეული წევრები პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით ნებისმიერ დროს შეიძლება გამოწვეულ იქნენ წევრობიდან. გადაწყვეტილება მიიღება კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უმრავლესობით, თუ წესდებით ხმათა უფრო მეტი რაოდენობა არ არის გათვალისწინებული.

2. სამეთვალყურეო საბჭოს დელეგირებული წევრი უფლებამოსილმა პირმა შეიძლება ნებისმიერ დროს გამოინვიოს. თუ წესდებით გათვალისწინებული დელეგირების საფუძვლები აღარ არსებობს, წევრის გამოწვევის საკითხზე გადაწყვეტილებას იღებს პარტნიორთა კრება.

3. სამეთვალყურეო საბჭოს ყოველ წევრს ნებისმიერ დროს შეუძლია გავიდეს სამეთვალყურეო საბჭოს წევრობიდან, ისე, რომ ზიანი არ მიადგეს სააქციო საზოგადოებას, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა მას აქვს საპატიო მიზეზი.

4. თუ სამეთვალყურეო საბჭოს წევრის გასვლიდან 6 თვის განმავლობაში არ იქნება არჩეული ახალი წევრი, ხელმძღვანელი ორგანოს განცხადების საფუძველზე სასამართლოს შეუძლია დანიშნოს ახალი წევრი. აღნიშნული წესი გამოიყენება იმ შემთხვევაშიც, როცა სამეთვალყურეო საბჭოს წევრთა რაოდენობა ნაკლებია წესდებით განსაზღვრულ წევრთა რაოდენობაზე.

5. სასამართლოს მიერ დანიშნული სამეთვალყურეო საბჭოს წევრის უფლებამოსილება წყდება კანონით დადგენილი წესით ახალი წევრის არჩევისთანავე.

საბჭოს წევრი უნდა ემსახუროდეს სააქციო საზოგადოების საუკეთესო ინტერესებს. სწორედ სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებმა უნდა უზრუნველყონ, საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანოს ყოველდღიურ საქმიანობაზე ზედამხედველობის განხორციელების გზით, აქციონერების ინვესტიციის დაცვა და შეუმცირონ მათ წარმომადგენლობითი ხარჯები. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრთა მნიშვნელობიდან გამომდინარე, აუცილებელი ხდება მათი ანგარიშვალდებულობის ეფექტიანი სისტემის შექმნა. ამის უზრუნველყოფის ერთი-ერთი მნიშვნელოვანი მექანიზმი კი საბჭოს წევრის გამოწვევის შესაძლებლობაა. კანონპროექტის

214-ე მუხლი განსაზღვრავს სამეთვალყურეო საბჭოს წევრობიდან პირის გამოწვევისა და ნებაყოფლობით გასვლის საფუძვლებს.

სამეთვალყურეო საბჭოს არჩეული წევრების გამოწვევის უფლებით სარგებლობს აქციონერთა საერთო კრება. კრების გადაწყვეტილებით, მის მიერ არჩეული პირი ნებისმიერ დროს შეიძლება გამოწვეულ იქნეს საბჭოს წევრობიდან. გადაწყვეტილება მიიღება კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უბრალო უმრავლესობით. ამასთან, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრის გამოწვევისთვის წესდებით შესაძლებელია დადგინდეს ხმათა უფრო მეტი რაოდენობა. ამის პარალელურად, სამეთვალყურეო საბჭოს დელეგირებული წევრი შეიძლება გამოიწვიოს ამ წევრის დელეგირებაზე უფლებამოსილმა პირმა. თუ წესდებით გათვალისწინებული დელეგირების საფუძვლები აღარ არსებობს, მაშინაც წევრის გამოწვევის საკითხზე გადაწყვეტილების უფლებას კარგავს ის პირი, რომელმაც მოახდინა საბჭოს წევრის არჩევა და გამოწვევაზე გადაწყვეტილების უფლებამოსილება გადავა აქციონერთა საერთო კრებაზე.

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრის გამოწვევა იძულებითი ხასიათის ღონისძიებაა. ამის პარალელურად, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრს ნებაყოფლობითაც შეუძლია დატოვოს დაკავებული თანამდებობა. თუმცა აღნიშნული უფლება არ არის აბსოლუტური ხასიათის. კერძოდ, პირს არ შეუძლია, დატოვოს სამეთვალყურეო საბჭოს წევრობა, თუ არსებობს ამ ქმედებით სააქციო საზოგადოებისათვის მნიშვნელოვანი ზიანი მიყენების საფრთხე. თუმცა იმ დროს, როდესაც სახეზეა საპატიო მიზეზი, კანონპროექტი უშვებს წევრობიდან გასვლის შესაძლებლობას ზიანის მიყენების საფრთხის არსებობის მიუხედავად.

სამეთვალყურეო საბჭო სააქციო საზოგადოების ეფექტიანი კორპორაციული მართვის ერთ-ერთი ფუნდამენტური შემადგენელია. შესაბამისად, კანონპროექტი აზღვევს იმ შემთხვევებს, როდესაც საბჭო სრული შემადგენლობით არ არის დაკომპლექტებული და საფრთხე ექმნება სააქციო საზოგადოების ფუნქციონირებას. კერძოდ, თუ სამეთვალყურეო საბჭოს წევრის გასვლიდან 6 თვის განმავლობაში არ იქნება არჩეული ახალი წევრი, სასამართლოს, დირექტორთა საბჭოს განცხადების საფუძველზე, შეუძლია, დანიშნოს ახალი წევრი. ეს წესი გამოიყენება იმ შემთხვევაშიც, როდესაც სამეთვალყურეო საბჭოს წევრთა რაოდენობა ნაკლებია წესდებით განსაზღვრულ რაოდენობაზე. სასამართლოს მიერ დანიშნული სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი, მართალია, სრული მოცულობით სარგებლობს საბჭოს წევრის უფლებამოსილებებით, თუმცა იგი მაინც დროებით დანიშნული პირია. მისი უფლებამოსილება წყდება იმავე მომენტიდან, რა დროიდანაც სააქციო საზოგადოების საერთო კრება აირჩევს ახალ სამეთვალყურეო საბჭოს წევრს. ამ პერიოდამდე კი სასამართლოს მიერ დანიშნულ საბჭოს წევრს უფლება აქვს, მისი საქმიანობისთვის სააქციო საზოგადოებისგან მოითხოვოს გასამრჯელო.

მუხლი 215. შეთავსების დაუშვებლობა

- 1. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი იმავედროულად არ შეიძლება იყოს ხელმძღვანელი ორგანოს წევრი.**
- 2. სააქციო საზოგადოების წესდება დამატებით შეიძლება განსაზღვრავდეს იმ თანამდებობათა ნუსხას, რომელთა შეთავსებაც აკრძალული აქვს სამეთვალყურეო საბჭოს წევრს.**

სამეთვალყურეო საბჭოს ძირითადი ფუნქცია დირექტორის საქმიანობაზე ზედამხედველობის განხორციელებაა. ამ მიზნით, განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების დამოუკიდებლობას. სწორედ ამიტომ, კანონპროექტის 215-ე მუხლი კრძალავს იმ პირის სამეთვალყურეო საბჭოს წევრობას, რომელიც, იმავდროულად, საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანოს წევრია.

თავის საქმიანობაში საბჭოს სრული დამოუკიდებლობა არ მიიღწევა მხოლოდ ხელმძღვანელი პირისთვის სამეთვალყურეო საბჭოს წევრობის აკრძალვით. ხშირ შემთხვევაში, საბჭო შესაძლებელია, კონტროლს უწევდეს სხვა ორგანოების საქმიანობასაც. შესაბამისად, წინამდებარე მუხლის მე-2 პუნქტში მითითებულია, რომ სააქციო საზოგადოების წესდება დამატებით შეიძლება განსაზღვრავდეს იმ თანამდებობათა ნუსხას, რომელთა შეთავსებაც აკრძალული აქვს სამეთვალყურეო საბჭოს წევრს.

მუხლი 216. სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს შემადგენლობის ცვლილებების გამოქვეყნება

ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებულია გამოაქვეყნოს სამეთვალყურეო საბჭოს შემადგენლობა, სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის არჩევა და მათთან დაკავშირებული ყოველი ცვლილება; ასევე, განათავსოს აღნიშნული ინფორმაცია სააქციო საზოგადოების ვებგვერდზე, თუ საზოგადოებას აქვს ვებგვერდი.

საბჭოს წევრი უნდა ემსახუროდეს სააქციო საზოგადოების საუკეთესო ინტერესებს. სწორედ სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებმა უნდა უზრუნველყონ, საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანოს ყოველდღიურ საქმიანობაზე ზედამხედველობის განხორციელების გზით, ეფექტიანი კორპორაციული მართვის უზრუნველყოფა და ამით საზოგადოებასთან დაკავშირებული პირების დაცვა. შესაბამისად, კანონპროექტის 216-ე მუხლი ადგენს სამეთვალყურეო საბჭოს შემადგენლობასთან, მათ შორის საბჭოს თავმჯდომარის არჩევასა და მათთან დაკავშირებული ყოველი ცვლილების გასაჯაროების ვალდებულებას. ასეთის უზრუნველყოფა კი, კანონპროექტის მიხედვით, ხელმძღვანელი ორგანოს კომპეტენციაა.

მუხლი 217. სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე

- 1. სამეთვალყურეო საბჭო საბჭოს წევრებიდან ირჩევს სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარესა და მის მოადგილეს კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უმრავლესობით. თუ კანდიდატები მიიღებენ ხმების თანაბარ რაოდენობას, თავმჯდომარედ დაინიშნება მათ შორის უხუცესი, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.**
- 2. სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე კოორდინაციას უწევს საბჭოს საქმიანობას, თავმჯდომარეობს საბჭოს სხდომებს და წარმოადგენს საბჭოს სააქციო საზოგადოების სხვა ორგანოებთან, თანამდებობის პირებთან და თანამშრომლებთან.**
- 3. სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე ვალდებულია სისტემატური ურთიერთობა ჰქონდეს ხელმძღვანელ ორგანოსთან, განიხილოს მასთან სააქციო საზოგადოების განვითარების სტრატეგია, მოსალოდნელი რისკები.**

4. ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებულია სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარეს მიაწოდოს ინფორმაცია მნიშვნელოვანი მოვლენების შესახებ, რომელთაც შეიძლება გავლენა ჰქონდეთ სააქციო საზოგადოების საქმიანობაზე, და ასევე, მიაწოდოს მოსალოდნელი შედეგების შეფასება. სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე ვალდებულია მიღებული ინფორმაცია მიაწოდოს სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს და საჭიროებისას მოინვიოს სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომა.

5. სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე ასრულებს სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის ფუნქციებს თავმჯდომარის არყოფნისას ან მის მიერ მოვალეობების შესრულების შეუძლებლობისას.

6. წესდებით შეიძლება განისაზღვროს სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის დამატებითი უფლებამოსილება, თუ ეს არ ეწინააღმდეგება კანონს.

კოლეგიური ორგანოს საქმიანობის უზრუნველყოფა საჭიროებს კოორდინირების გარკვეულ ხარისხს. ამიტომ სამეთვალყურეო საბჭოს შემთხვევაში აქტუალურობას იძენს საბჭოს თავმჯდომარის არჩევის საკითხი, რომელმაც კოორდინირება უნდა გაუწიოს ამ ორგანოს საქმიანობას. კანონპროექტის 218-ე მუხლი სწორედ სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარესთან დაკავშირებულ საკითხებს არეგულირებს. წინამდებარე მუხლის ფარგლებში მოწესრიგებულია ისეთი საკითხები, როგორებიცაა: თავმჯდომარის არჩევა და მისი მოვალეობის შესრულება, თანამშრომლობა ხელმძღვანელ ორგანოსთან და სამეთვალყურეო საბჭოს კომპეტენციის გაზრდა სააქციო საზოგადოების წესდებით.

საბჭოს ინსტიტუციური დამოუკიდებლობის უზრუნველყოფის აუცილებლობიდან გამომდინარე, კანონპროექტის მიხედვით, თავად სამეთვალყურეო საბჭო თავისი შემადგენლობიდან ირჩევს სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარესა და მის მოადგილეს (რომელიც ასრულებს სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის ფუნქციებს თავმჯდომარის არყოფნისას ან მის მიერ მოვალეობების შესრულების შეუძლებლობისას). საბჭოს თავმჯდომარე და მისი მოადგილე აირჩევა კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უბრალო უმრავლესობით. იმ შემთხვევაში, თუ კანდიდატები მიიღებენ ხმების თანაბარ რაოდენობას, თავმჯდომარედ დაინიშნება მათ შორის უხუცესი, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

კანონპროექტის მიხედვით, სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარეს ეკისრება საბჭოს საქმიანობის კოორდინირების, საბჭოს სხდომების თავმჯდომარეობის და ამავე ორგანოს სააქციო საზოგადოების სხვა ორგანოებთან, თანამდებობის პირებსა და თანამშრომლებთან წარმოდგენის მოვალეობა. წინამდებარე მუხლივე სწორედ თავმჯდომარეს ავალდებულებს, შეასრულოს ხიდის ფუნქცია სამეთვალყურეო საბჭოსა და დირექტორთა საბჭოს შორის და უზრუნველყოს ორგანოთა ურთიერთთანამშრომლობა. ამის უზრუნველსაყოფად თავმჯდომარე ვალდებულია, ჰქონდეს სისტემატური ურთიერთობა დირექტორთა საბჭოსთან, განიხილოს მასთან სააქციო საზოგადოების განვითარების სტრატეგია და მოსალოდნელი რისკები. იმავე მიზნით, ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებულია, სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარეს მიაწოდოს ინფორმაცია მნიშვნელოვანი მოვლენების შესახებ, რომელთაც გავლენა შეიძლება ჰქონდეთ სააქციო საზოგადოების საქმიანობაზე, ასევე, მიაწოდოს მოსალოდნელი შედეგების შეფასება. სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარეს ევალება, მიღებული ინ-

ფორმაცია მიანოდოს სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს და საჭიროებისას მოიწვიოს სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომა.

კანონპროექტის წინამდებარე მუხლით დადგენილია სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის უფლებამოსილებათა მინიმუმი. სააქციო საზოგადოების აქციონერებს აქვთ შესაძლებლობა, საზოგადოების ინდივიდუალური მახასიათებლებიდან გამომდინარე წესდებით განსაზღვრონ სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის დამატებითი უფლებამოსილება იმ ფარგლებში, რაც არ შეეწინააღმდეგება კანონს.

მუხლი 218. სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომები

- 1. სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომა უნდა ჩატარდეს წელიწადში ერთხელ მაინც. სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე ვალდებულია უზრუნველყოს სხდომების ჩატარება.**
- 2. სამეთვალყურეო საბჭოს ყოველ წევრს ან ხელმძღვანელ ორგანოს აქვს უფლება სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარისაგან მოითხოვოს საბჭოს სხდომის დაუყოვნებლივ მოწვევა. მოთხოვნაში უნდა მიეთითოს რიგგარეშე სხდომის ჩატარების მიზეზები და მიზნები. თავმჯდომარე ვალდებულია მოთხოვნიდან 10 დღის განმავლობაში უზრუნველყოს სხდომის ჩატარება.**
- 3. თუ სხდომის მოწვევის შესახებ მოთხოვნა არ დაკმაყოფილდება, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრს ან ხელმძღვანელ ორგანოს შეუძლიათ, თვითონ მოიწვიონ სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომა.**
- 4. სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომებს უძღვება სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე, მისი არყოფნის შემთხვევაში სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე, ხოლო მისი არყოფნის შემთხვევაში სამეთვალყურეო საბჭოს ერთ-ერთი წევრი. სხდომის მიმდინარეობისა და გადაწყვეტილებების შესახებ დგება სხდომის ოქმი. სხდომის ოქმის სისწორესა და სრულყოფილებაზე პასუხისმგებელია სხდომის თავმჯდომარე.**

კანონპროექტი დეტალურად განსაზღვრავს კორპორაციულ მართვაში მონაწილე თითოეული ორგანოს სხდომების მოწვევისა და ჩატარების პროცედურულ საკითხებს. აღნიშნული გამომდინარეობს პროექტის მიზნიდან, ხელი შეუწყოს საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის შესაბამისი კორპორაციული მართვის კულტურის ჩამოყალიბებას. სწორედ ამ მიზნით, კანონპროექტის 218-ე მუხლი განსაზღვრავს სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომების მოწვევისა და ჩატარების ფორმალურ და შინაარსობრივ საკითხებს.

წინამდებარე მუხლის პირველი პუნქტით მოწესრიგებულია სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომების ჩატარების მინიმალურ სიხშირე – წელიწადში არანაკლებ ერთი. თუმცა ასეთი სიხშირე პრაქტიკისთვის საკმაოდ დაბალია. პრაქტიკაში სხდომათა ოპტიმალური ოდენობა სააქციო საზოგადოების ინდივიდუალური მახასიათებლებისა და მისი საუკეთესო ინტერესების შესაბამისად უნდა განისაზღვროს, თუმცა არანაკლებ კვარტალში ერთი შეხვედრისა.

ზოგადი წესით, სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომის მოწვევის უფლება აქვს საბჭოს თავმჯდომარეს. თავის მხრივ, სამეთვალყურეო საბჭოს ყოველ წევრს ან დირექტორთა საბჭოს აქვს უფლება, სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარისაგან მოითხოვოს საბჭოს სხდომის დაუყოვნებლივ მოწვევა. მოთხოვნაში უნდა მიეთითოს რიგგარეშე სხდომის ჩატარების მი-

ზეზები და მიზნები. თავმჯდომარე ვალდებულია, მოთხოვნიდან 10 დღის განმავლობაში უზრუნველყოს სხდომის ჩატარება. საგამონაკლისოდ, იმ შემთხვევაში, თუ სხდომის მოწვევის შესახებ მოთხოვნა არ კმაყოფილდება, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრს ან დირექტორთა საბჭოს შეუძლიათ, თვითონ მოიწვიონ სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომა.

სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომებს უძღვება სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე, მისი არყოფნის შემთხვევაში სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე. აღნიშნული პირების არყოფნის შემთხვევაში საბჭოს სხდომამ თავად უნდა განსაზღვროს ერთჯერადად სხდომის წარმართვაზე პასუხისმგებელი საბჭოს წევრი. ამასთანავე, კანონპროექტი ადგენს სხდომის ოქმის შედგენის ვალდებულებას, რომლის სისწორესა და სრულყოფილებაზე პასუხისმგებელია სხდომის თავმჯდომარე. ოქმი არის წერილობითი დოკუმენტი, რომელიც აღწერს საერთო კრების მიმდინარეობის შესახებ ინფორმაციას და აქვს მნიშვნელოვანი ისტორიული ღირებულება შემდგომი გაუგებრობებისა და დავების თავიდან ასაცილებლად.

მუხლი 219. სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს გადაწყვეტილებები

- 1. სამეთვალყურეო საბჭო გადაწყვეტილებაუნარიანია, თუ სხდომას ესწრება სამეთვალყურეო საბჭოს წევრთა სულ ცოტა ნახევარი. წესდება შეიძლება სხვაგვარად აწესრიგებდეს გადაწყვეტილებაუნარიანობის საკითხს.**
- 2. თუ სამეთვალყურეო საბჭო არ არის გადაწყვეტილებაუნარიანი, სხდომის თავმჯდომარე ვალდებულია არა უგვიანეს 10 დღისა მოიწვიოს ახალი სხდომა, რომელიც გადაწყვეტილებაუნარიანი იქნება კენჭისყრაში მონაწილე წევრთა რაოდენობის მიუხედავად, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.**
- 3. თუ კანონით ან წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული სამეთვალყურეო საბჭოს გადაწყვეტილებები მიიღება კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უმრავლესობით და ყოველ წევრს აქვს ერთი ხმა. ხმების გაყოფის შემთხვევაში გადამწყვეტია სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის ხმა, ხოლო მისი არყოფნის შემთხვევაში, სხდომის თავმჯდომარის ხმა.**
- 4. სამეთვალყურეო საბჭოს გადაწყვეტილებები ფორმდება ოქმში ჩანაწერით.**

სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს მსვლელობის პროცედურა, უმეტესწილად, შიდა კორპორაციული საკითხია. აქედან გამონაკლისი შეიძლება იყოს ისეთი შემთხვევები, როდესაც კონკრეტული საკითხის მოწესრიგება აუცილებელია ინვესტორების დასაცავად, საუკეთესო კორპორაციული მართვის პრაქტიკის ჩამოსაყალიბებლად და ამ გზით წარმომადგენლობითი ხარჯების შესამცირებლად. სწორედ ამ მიზეზებით კანონპროექტის 219-ე მუხლის პირველი პუნქტი, უმეტესწილად, დისპოზიციური ხასიათისაა.

წინამდებარე მუხლის მიხედვით, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული, სამეთვალყურეო საბჭოს გადაწყვეტილებაუნარიანობისათვის კვორუმი განისაზღვრება, სულ მცირე, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრთა ნახევრით. იმავედროულად, თუ სამეთვალყურეო საბჭო არ არის გადაწყვეტილებაუნარიანი, სხდომის თავმჯდომარე ვალდებულია, არა

უგვიანეს 10 დღისა მოიწვიოს ახალი სხდომა, რომელიც გადაწყვეტილებაუნარიანი იქნება, კენჭისყრაში მონაწილე წევრთა რაოდენობის მიუხედავად. ასეთ შემთხვევაში წესდებით შეიძლება დადგინდეს განმეორებითი სხდომისთვის განსხვავებული კვორუმი.

სამეთვალყურეო საბჭო გადაწყვეტილებას, რომელიც ფორმდება ოქმში ჩანაწერით, იღებს კენჭისყრაში მონაწილე ხმების უმრავლესობით. ამასთანავე, იმ პირობით, რომ ყოველ წევრს აქვს ერთი ხმა, თუმცა აღნიშნულისგან განსხვავებული წესები შეიძლება დადგინდეს წესდებით. ხმების გაყოფის შემთხვევაში გადამწყვეტია სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის ხმა, ხოლო მისი არყოფნის შემთხვევაში, სხდომის თავმჯდომარის ხმა.

მუხლი 220. სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს წევრთა ანაზღაურება

- 1. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს შეიძლება მიეცეთ ანაზღაურება დაკისრებული ფუნქციების შესრულებისათვის, რომელიც გონივრულ შესაბამისობაში უნდა იყოს სააქციო საზოგადოების ფინანსურ შესაძლებლობებთან.**
- 2. ანაზღაურების სტრუქტურა, მოცულობა და პერიოდულობა უნდა განისაზღვროს სააქციო საზოგადოების წესდებით ან პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს დამატებით შეიძლება მიეცეთ წინასწარ განსაზღვრული წესით დადგენილი პრემიები ან სხვა ბონუსები წარმატებული საქმიანობისთვის.**
- 3. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრთა ანაზღაურების შესახებ მიღებულ გადაწყვეტილებაში მითითებული უნდა იყოს იმ შეღავათებისა და პრივილეგიების შესახებ, რომლითაც სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები ისარგებლებენ წევრობის განმავლობაში.**
- 4. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრთან დადებულ სასამსახურო ხელშეკრულებაზე შესაბამისად მოქმედებს ამ კანონის 54-ე მუხლის პირველი-მე-3 პუნქტები.**

ზედამხედველობის ფუნქციის ეფექტურად განხორციელებისათვის აუცილებელია სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების ანაზღაურების პოლიტიკის შექმნა. ამგვარმა პოლიტიკამ უნდა უზრუნველყოს წევრის დამოუკიდებლობა და მოტივირება მისი ინტერესების სააქციო საზოგადოების ინტერესებთან დაკავშირების გზით. სწორედ ამისათვის სპეციალური ნორმატიული საფუძვლის შექმნას ემსახურება კანონპროექტის 220-ე მუხლი.

წინამდებარე მუხლის მიხედვით, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებისთვის მიცემული ანაზღაურება გონივრულ შესაბამისობაში უნდა იყოს სააქციო საზოგადოების ფინანსურ შესაძლებლობებთან. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრის ანაზღაურების განსაზღვრისას მხედველობაში მიიღება: პირის ასაკი, განათლება, გამოცდილება, საზოგადოებრივი იმიჯი, სააქციო საზოგადოების წარმატებულობა, მისი სიდიდე, ფინანსური მდგომარეობა, საოპერაციო არეალები და სხვ.

საკუთრივ სამეთვალყურეო საბჭოს წევრის ანაზღაურება მრავალი კომპონენტისაგან შედგება. ანაზღაურების სტრუქტურა, მოცულობა და პერიოდულობა უნდა განისაზღვროს სააქციო საზოგადოების წესდებით ან საერთო კრების გადაწყვეტილებით. ასეთი ანაზღაურება შეიძლება მოიცავდეს დამატებით, წინასწარ დადგენილი წესით, განსაზღვრული პრემიების ან სხვა ბონუსების მიცემას წარმატებული საქმიანობისთვის.

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრთა ანაზღაურების ყოველი დეტალი წინასწარ უნდა იყოს სააქციო საზოგადოების აქციონერებისათვის ცნობილი, რათა მათ ზუსტად მოახდინონ საბჭოს წევრის მიერ საკუთარი მოვალეობების შესრულების ხარისხის პროგნოზი. შესაბამისად, კანონპროექტით დგინდება, რომ საერთო კრების გადაწყვეტილება დეტალურად უნდა აღწერდეს არა მხოლოდ უშუალოდ ხელფასის, პრემიებისა და ბონუსების საკითხს, არამედ მიღებულ გადაწყვეტილებაში მითითებული უნდა იყოს იმ შეღავათებისა და პრივილეგიების შესახებ, რომლებითაც სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები ისარგებლებენ წევრობის განმავლობაში.

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებთან ფორმდება სასამსახურო ხელშეკრულება. ხელშეკრულების შეწყვეტის საფუძველი კი სამეთვალყურეო საბჭოს წევრობიდან პირის გასვლაა.

მუხლი 221. სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭოს კომიტეტი

- 1. სამეთვალყურეო საბჭოს შეუძლია წევრებისაგან შექმნას კომიტეტები, რომელთა მიზანსაც სხვა უფლებამოსილებებთან ერთად წარმოადგენს სხდომების მონვევის ან მათზე განსახილველი საკითხების მომზადება და მიღებული გადაწყვეტილებების კონტროლი.**
- 2. კომიტეტების ხელმძღვანელებმა რეგულარულად უნდა მიაწოდონ ინფორმაცია სამეთვალყურეო საბჭოს.**
- 3. კომიტეტების სახელწოდება და მათი რაოდენობა შეიძლება განისაზღვროს სააქციო საზოგადოების წესდებით.**
- 4. სამეთვალყურეო საბჭოს ფუნქციები არ შეიძლება სრულად გადაეცეს კომიტეტებს.**

სააქციო საზოგადოების სამეთვალყურეო საბჭო საკუთარი საქმის დიდ ნაწილს კომიტეტების მეშვეობით ახორციელებს. სამეთვალყურეო საბჭოს კომიტეტის შექმნისთვის სპეციალურ ნორმატიულ საფუძველს ქმნის კანონპროექტის 221-ე მუხლი. წინამდებარე მუხლით მოწესრიგებულია კომიტეტების შექმნის, ინფორმაციის გაცვლის და კომპეტენციათა დანაწილების საკითხები.

წინამდებარე მუხლი ადგენს სამეთვალყურეო საბჭოს უფლებამოსილებას, თავისი წევრებისაგან შექმნას კომიტეტი, რომლის მიზანიც, სხვა უფლებამოსილებებთან ერთად, არის სხდომების მონვევის ან მათზე განსახილველი საკითხების მომზადება და მიღებული გადაწყვეტილებების აღსრულების კონტროლი. ასეთი კომიტეტების შექმნა, როგორც წესი, შედარებით მსხვილი, ფინანსურად ძლიერი, საფონდო ბირჟებზე სავაჭროდ დაშვებული აქციების მქონე სააქციო საზოგადოებებისთვისაა დამახასიათებელი. საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის მიხედვით, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია სააქციო საზოგადოებებში აუდიტის, ასევე, ანაზღაურებისა და ნომინირების კომიტეტების შექმნა.

კომიტეტი არის სამეთვალყურეო საბჭოს დაქვემდებარებული, ფაკულტატიური და დამხარე ორგანო, რომელიც საზოგადოების ინდივიდუალური ინტერესების გათვალისწინებით შეიძლება შეიქმნას. სწორედ აღნიშნული პრინციპია განმტკიცებული წინამდებარე მუხლის მეორე-მეოთხე პუნქტებში. კომიტეტების სახელწოდება და მათი რაოდენობა განისაზღვრება სააქციო საზოგადოების წესდებით. ამასთანავე, კანონპროექტის იმპერატიული დათქმის მი-

ხედვით, სამეთვალყურეო საბჭოს ფუნქციები არ შეიძლება სრულად გადაეცეს კომიტეტებს. ასევე, დაქვემდებარებულობის პრინციპიდან გამომდინარე, კომიტეტების ხელმძღვანელებმა რეგულარულად უნდა მიაწოდონ ინფორმაცია სამეთვალყურეო საბჭოს.

მუხლი 222. პასუხისმგებლობის ინიცირება

- 1. პარტნიორთა კრებას, სამეთვალყურეო საბჭოსა და ხელმძღვანელ ორგანოს თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში უფლება აქვთ მოითხოვონ სააქციო საზოგადოებისთვის ორგანოთა წევრების მიერ მიყენებული ზიანის ანაზღაურება.**
- 2. პარტნიორთა კრებამ შეიძლება მიიღოს გადაწყვეტილება და დაავალოს სამეთვალყურეო საბჭოს ან ხელმძღვანელ ორგანოს, რომ მათ მოითხოვონ თანამდებობის პირებისაგან მათ მიერ მოვალეობათა დარღვევით სააქციო საზოგადოებისთვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურება.**
- 3. პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილება ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის შესახებ უნდა შესრულდეს გადაწყვეტილების მიღებიდან 6 თვის ვადაში. პარტნიორთა კრებას უფლება აქვს მოთხოვნის განხორციელების მიზნით დანიშნოს სპეციალური წარმომადგენელი.**

სააქციო საზოგადოების კორპორაციული მართვა, შესაბამისად, მასში მონაწილე თითოეული სუბიექტი უნდა ემსახურებოდეს ამ საზოგადოების საუკეთესო ინტერესებს. ამასთან, კორპორაციული მართვის ღონისძიებების მრავალფეროვანი ხასიათიდან და მასში ჩართული პირების რიცხვოვნებიდან გამომდინარე, მართვის პროცესში საზოგადოებისათვის ზიანის მიყენება არცთუ იშვიათი მოვლენაა. ასეთი ზიანის პრევენციისა და მისი დადგომის შემთხვევაში რეპრესიული მექანიზმის არსებობისთვის წინამდებარე კანონპროექტში გათვალისწინებულია 222-ე მუხლი. ამ მუხლით განსაზღვრულია ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნაზე უფლებამოსილი სუბიექტები და პასუხისმგებლობის ინიცირების პროცედურები.

უპირველეს ყოვლისა, კანონპროექტის წინამდებარე მუხლში დეკლარირებულია იმ ორგანოთა კატალოგი, რომელთაც პასუხისმგებლობის ინიცირების უფლება აქვთ. ასეთებია: საერთო კრება, სამეთვალყურეო საბჭო და დირექტორთა საბჭო, ამავე, ორგანოთა უფლებამოსილებების ფარგლებში.

ზოგადად სააქციო საზოგადოების სახელითა და სასარგებლოდ სასამართლოსთვის მიმართვის უფლება აქვს საზოგადოების ხელმძღვანელ პირს. თუმცა ინვესტიციათა დაცვის მიზნით, წინამდებარე მუხლი განსაზღვრავს შესაძლებლობას, საერთო კრებამ მიიღოს გადაწყვეტილება და დაავალოს სამეთვალყურეო საბჭოს ან დირექტორთა საბჭოს, რომ მათ მოითხოვონ თანამდებობის პირებისაგან მოვალეობათა დარღვევით სააქციო საზოგადოებისთვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურება. ამგვარი მოთხოვნა იქნება აქციონერის დერეკაციული სარჩელის ალტერნატივა (თუმცა არა იდენტური), რომელიც მინიჭებული აქვს საერთო კრებას, როგორც საზოგადოების ორგანოს.

კანონპროექტი არაობიექტური დაყოვნების პრევენციისათვის ითვალისწინებს ზიანის ანაზღაურების თაობაზე მოთხოვნის რეალიზების განსაზღვრულ ვადასაც. კერძოდ, საერთო კრების გადაწყვეტილება ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის შესახებ უნდა შესრულდეს გადან-

ყვეტილების მიღებიდან 6 თვის ვადაში. ამასთანავე, საერთო კრება, როგორც კოლექტიური ორგანო, აღნიშნული მოთხოვნის რეალიზებისთვის სარგებლობს სპეციალური წარმომადგენლის დანიშვნის უფლებით.

მუხლი 223. აქციონერის სარჩელი სააქციო საზოგადოების მოთხოვნიდან გამომდინარე

1. აქციონერს ან აქციონერებს უფლება აქვთ შეიტანონ სარჩელი თავისი სახელით და სააქციო საზოგადოების სასარგებლოდ სააქციო საზოგადოების კუთვნილი მოთხოვნის განსახორციელებლად, მათ შორის, სააქციო საზოგადოების თანამდებობის პირთა წინააღმდეგ, მათ მიერ მოვალეობათა დარღვევით სააქციო საზოგადოებისთვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურების ან ზიანის ნაცვლად სააქციო საზოგადოებისთვის მიღებული სარგებლის გადაცემის ან ამგვარი სარგებლის მიღების უფლების დათმობის მოთხოვნით.

2. აქციონერი სათანადო მოსარჩელედ მიიჩნევა, თუ:

- ა) აქციონერის მიერ სარჩელის აღძვრის მოთხოვნით სააქციო საზოგადოებისადმი წერილობით მიმართვიდან გასულია 90 დღე, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა სააქციო საზოგადოება ამ ვადის გასვლამდე უარს იტყვის სარჩელის აღძვრაზე და ამ ვადის დაცვამ შესაძლოა გამოუსწორებელი ზიანი მიაყენოს სააქციო საზოგადოებას;**
- ბ) მოთხოვნის განხორციელება არ ეწინააღმდეგება სააქციო საზოგადოების უპირატეს ინტერესს.**

3. სააქციო საზოგადოებას უფლება აქვს სარჩელის შემტან აქციონერთან შეთანხმებით ნებისმიერ დროს ჩაენაცვლოს მას.

4. სასამართლოს მიერ აქციონერის სათანადო მოსარჩელედ მიჩნევის შემთხვევაში სააქციო საზოგადოება ვალდებულია გონივრულ ფარგლებში აუნაზღაუროს აქციონერს სარჩელთან დაკავშირებით განეული ხარჯები. სააქციო საზოგადოება თავისუფლდება ამ ხარჯების ანაზღაურების მოვალეობისაგან, თუ იგი დაამტკიცებს, რომ სარჩელის დაკმაყოფილება საზიანო აღმოჩნდა სააქციო საზოგადოებისათვის. თუ აქციონერი მიჩნეულ იქნა არასათანადო მოსარჩელედ აქციონერს ეკისრება სააქციო საზოგადოების მიერ გონივრულ ფარგლებში განეული იმ ხარჯების ანაზღაურება, რომლებიც წარმოიშვა აქციონერის მოთხოვნასთან დაკავშირებით.

სააქციო საზოგადოების უნარი, კაპიტალის ბაზრის მეშვეობით მოიზიდოს კაპიტალი, იწვევს აქციონერთა მკვეთრად დანაწევრებულ სტრუქტურას. თავის მხრივ, შეთანხმების მხარეთა სიმრავლე პირდაპირპროპორციულად, ნეგატიური სახით აისახება ტრანსაქციული ხარჯების ზრდაზე. აქედან გამომდინარე, სააქციო საზოგადოების ეფექტიანი კორპორაციული მართვისათვის აუცილებელი ხდება ხელმძღვანელობითი და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილებების ერთი ან რამდენიმე პირის ხელში მოქცევა. ამ მიზეზით ინვესტორები არ არიან ჩართული სააქციო საზოგადოების ყოველდღიურ ოპერაციებში და ასეთი უფლებამოსილება გადანდობილი აქვთ სპეციალურად მონვეულ პროფესიონალებს, დირექტორების სახით. შესაბამისად, საზოგადოების აქციონერს არ აქვს პირდაპირი შესაძლებლობა, საკუ-

თარი ინვესტიციის დასაცავად გამოვიდეს ურთიერთობებში მესამე პირებთან, მათ შორის სასამართლოში. ასეთ პირობებში იქმნება საფრთხე, რომ ხელმძღვანელი პირის მიერ საზოგადოებისთვის ზიანის მიყენების ან სხვაგვარად დაინტერესების შემთხვევაში, საზოგადოება დარჩება სარჩელის აღძვრის შესაძლებლობის გარეშე. შესაბამისად, აუცილებელი ხდება იმგვარი ბალანსის შექმნა, სადაც აქციონერებს საგამონაკლისო შემთხვევაში სასამართლოს მეშვეობით მიეცემა შესაძლებლობა, აღძვრან სარჩელი საზოგადოების სასარგებლოდ იმ პირის წინააღმდეგ, რომელიც ზიანს აყენებს საზოგადოებას. სწორედ ამგვარი სარჩელის აღძვრისთვის ქმნის ნორმატიულ საფუძველს კანონპროექტის 223-ე მუხლი.

კანონპროექტის მიხედვით, აქციონერს ან აქციონერებს უფლება აქვთ, შეიტანონ სარჩელი თავისი სახელით და სააქციო საზოგადოების სასარგებლოდ სააქციო საზოგადოების კუთვნილი მოთხოვნის განსახორციელებლად. ასეთი სარჩელის ფარგლებში წარმოება უმეტესწილად სააქციო საზოგადოების თანამდებობის პირთა წინააღმდეგ მიმდინარეობს. სარჩელის მოთხოვნის საგანი კი შეიძლება იყოს საზოგადოებისთვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურება, ზიანის ნაცვლად სააქციო საზოგადოებისთვის მიღებული სარგებლის გადაცემა ან ამგვარი სარგებლის მიღების უფლების დათმობა.

დერივაციული სარჩელი აღიძვრება სხვათა მოქმედებებზე საპასუხოდ, იმ პირის მიერ, რომელიც, ზოგადად, არ არის უფლებამოსილი, გამოვიდეს სასამართლოში საზოგადოების სახელით. შესაბამისად, ასეთი საგამონაკლისო უფლებით ხშირი და გაუმართლებელი სარგებლობით ირღვევა კორპორაციული მართვის სუბიექტებს შორის ეფექტიანი კორპორაციული მართვისთვის შექმნილი ბალანსი. შესაბამისად, დერივაციული სარჩელით სარგებლობისთვის კანონპროექტი ადგენს მნიშვნელოვან პროცედურულ ბარიერებს. კერძოდ, აქციონერი სათანადო მოსარჩელედ მიიჩნევა მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მოთხოვნის განხორციელება არ ეწინააღმდეგება სააქციო საზოგადოების უპირატეს ინტერესს და სარჩელის აღძვრის მოთხოვნით იგი მიმართავს სააქციო საზოგადოებას წერილობითი ფორმით. ამის შემდგომ საჭიროა საზოგადოებისათვის 90-დღიანი ვადის მიცემა. აღნიშნული ვადის დაცვის აუცილებლობიდან გამონაკლისია ის შემთხვევა, როდესაც სააქციო საზოგადოება ამ ვადის გასვლამდე უარს იტყვის სარჩელის აღძვრაზე, ან ამ ვადის დაცვამ შესაძლოა, გამოუსწორებელი ზიანი მიაყენოს სააქციო საზოგადოებას.

დერივაციული სარჩელი განსხვავდება ინდივიდუალური სარჩელისაგან იმდენად, რამდენადაც ის აღიძვრება აქციონერის სახელით, თუმცა სააქციო საზოგადოების სასარგებლოდ. შესაბამისად, სარჩელის ბენეფიციარს – სააქციო საზოგადოებას უფლება აქვს, ნებისმიერ დროს ჩაენაცვლოს სარჩელის შემტან აქციონერებს მათთან შეთანხმებით. ამავე ტრილში აქტუალურობას იძენს ხარჯების გადანაწილების საკითხი. სასამართლოს მიერ აქციონერის სათანადო მოსარჩელედ მიჩნევის შემთხვევაში სააქციო საზოგადოება ვალდებულია, გონივრულ ფარგლებში აუნაზღაუროს აქციონერს სარჩელთან დაკავშირებით გაწეული ხარჯები. თუმცა სააქციო საზოგადოება თავისუფლდება ამ ხარჯების ანაზღაურების მოვალეობისაგან, თუ იგი დაამტკიცებს, რომ სარჩელის დაკმაყოფილება საზიანო აღმოჩნდა სააქციო საზოგადოებისათვის. ასეთი ზიანი შეიძლება გულისხმობდეს ანაზღაურებულ და გაწეულ ხარჯებს შორის ნეგატიურ ბალანსს, სააქციო საზოგადოებისთვის მნიშვნელოვანი სტრატეგიული პარტნიორის დაკარგვას და სხვ. იმ შემთხვევაში, თუ აქციონერი მიჩნეულ იქნა არასათანადო მოსარჩელედ, აქციონერს ასევე დაეკისრება სააქციო საზოგადოების

მიერ გონივრულ ფარგლებში განუული იმ ხარჯების ანაზღაურება, რომლებიც წარმოიშვა აქციონერის მოთხოვნასთან დაკავშირებით.

მუხლი 224. მნიშვნელოვანი გარიგებები

1. თუ წესდებით სხვა რამ არის გათვალისწინებული, მნიშვნელოვან გარიგებად ითვლება გარიგება ან ერთი მიზნისთვის განკუთვნილი ურთიერთდაკავშირებული რამდენიმე გარიგება, რომელიც პირდაპირ ან ირიბად დაკავშირებულია სააქციო საზოგადოების ქონების (სააქციო საზოგადოების აქტივების საბალანსო ღირებულების) 25 პროცენტის ან მეტის შექენასთან, გასხვისებასთან ან უფლებრივ დატვირთვასთან.

2. სააქციო საზოგადოების აქტივების საბალანსო ღირებულება დგინდება ბოლო ფინანსური ანგარიშგების მონაცემების საფუძველზე. გამონაკლისს წარმოადგენს გარიგებები, რომლებიც დაკავშირებულია სააქციო საზოგადოების ჩვეულებრივ საქმიანობასთან, სააქციო საზოგადოების ჩვეულებრივი აქციების ხელმოწერის (რეალიზაციის) მეშვეობით განთავსებასთან, ასევე – დაკავშირებულია სააქციო საზოგადოების მიერ ჩვეულებრივ აქციებში კონვერტირებადი ფასიანი ქაღალდების განთავსებასთან.

სააქციო საზოგადოების ღიაობიდან გამომდინარე, დივერსიფიცირებულ აქციონერთა სტრუქტურის გამო, ეფექტიანი კორპორაციული მართვისათვის აუცილებელი ხდება ხელმძღვანელობითი და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილებების სპეციალური ორგანოს – დირექტორების ხელში მოქცევა. შესაბამისად, საზოგადოების აქციონერს, რომელსაც ამ საზოგადოების კაპიტალში წილი ეკუთვნის, არ აქვს პირდაპირი შესაძლებლობა, დადოს ან უარი თქვას კონკრეტული გარიგების დადებაზე. ასეთ დროს აქციონერის ინტერესის დაცვისათვის მნიშვნელობას იძენს იმ გადაწყვეტილებებში უშუალო მონაწილეობის აუცილებლობა, რომელმაც შესაძლებელია, გამოუსწორებელი ზიანი მიაყენოს მის ინვესტიციას. სწორედ ამიტომ კანონპროექტის 224-ე მუხლით დადგენილია მნიშვნელოვანი გარიგებების ცნება, რომელიც კანონპროექტის შემდგომ მუხლში ექვემდებარება დადების სპეციალურ წესს.

მუხლის 1-ლი პუნქტი განსაზღვრავს მნიშვნელოვანი გარიგების ცნებას. ეს ცნება შეიძლება სააქციო საზოგადოების საოპერაციო არეალების, კაპიტალის სიდიდის, აქციონერთა სტრუქტურის და სხვა ინდივიდუალური მახასიათებლების გამო, შეიცვალოს სააქციო საზოგადოების წესდებით. იმ შემთხვევაში კი, თუ აქციონერები წესდებით სპეციალურად არ განსაზღვრავენ ასეთ ცნებას, მნიშვნელოვან გარიგებად ჩაითვლება გარიგება ან ერთი მიზნისთვის განკუთვნილი ურთიერთდაკავშირებული რამდენიმე გარიგება, რომლებიც პირდაპირ ან ირიბად დაკავშირებულია სააქციო საზოგადოების ქონების (სააქციო საზოგადოების აქტივების საბალანსო ღირებულების) 25 პროცენტის ან მეტის შექენასთან, გასხვისებასთან ან უფლებრივ დატვირთვასთან. ამ კონტექსტში ხაზი უნდა გაესვას იმას, რომ მნიშვნელოვანი გარიგების ცნება მიბმულია არა განთავსებული კაპიტალის, არამედ საბალანსო ქონების ოდენობასთან.

სააქციო საზოგადოების აქტივების საბალანსო ღირებულება დადგინდება ბოლო ფინანსური ანგარიშგების მონაცემების საფუძველზე. ამ წესიდან გამონაკლისია ის გარიგებები, რომლებიც დაკავშირებულია სააქციო საზოგადოების ჩვეულებრივ საქმიანობასთან, სააქ-

ციო საზოგადოების ჩვეულებრივი აქციების ხელმოწერის (რეალიზაციის) მეშვეობით განთავსებასთან, ან სააქციო საზოგადოების მიერ ჩვეულებრივ აქციებში კონვერტირებადი ფასიანი ქაღალდების განთავსებასთან.

მუხლი 225. მნიშვნელოვანი გარიგების დადების წესი

1. თუ წესდებით სხვა რამ არის გათვალისწინებული, ხელმძღვანელი ორგანო მნიშვნელოვანი გარიგების დადებაზე მოვალეა, მიიღოს სამეთვალყურეო საბჭოს ან პარტნიორთა კრების, ხოლო მონისტურ სისტემაში არააღმასრულებელი ხელმძღვანელი პირების ან პარტნიორთა კრების თანხმობა, გამომდინარე იქიდან, თუ როგორ ანაწილებს ასეთი გარიგების დადების თანხმობისთვის ორგანოთა შორის კომპეტენციას კანონი ან სააქციო საზოგადოების წესდება.
2. თუ წესდებით სხვა რამ არის გათვალისწინებული, გადანყვეტილება მნიშვნელოვანი გარიგების დადებაზე თანხმობის შესახებ, რომლის ღირებულება სააქციო საზოგადოების აქტივების საბალანსო ღირებულების 25-იდან 50-ამდე პროცენტს შეადგენს, მიიღება სამეთვალყურეო საბჭოს ან პარტნიორთა კრების, ხოლო მონისტურ სისტემაში არააღმასრულებელი ხელმძღვანელი პირის ან პარტნიორთა კრების მიერ.
3. გადანყვეტილება მნიშვნელოვანი გარიგების დადებაზე თანხმობის შესახებ, რომლის ღირებულება შეადგენს სააქციო საზოგადოების აქტივების საბალანსო ღირებულების 50 პროცენტზე მეტს, მიიღება პარტნიორთა კრების მიერ კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უმრავლესობის მიერ, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.
4. მნიშვნელოვანი გარიგების დადებაზე თანხმობის გაცემის გადანყვეტილება უნდა შეიცავდეს მონაცემებს იმ პირის თაობაზე, რომელიც არის აღნიშნული გარიგების მხარე, ასევე, ინფორმაციას გარიგების ღირებულების, გარიგების საგნისა და სხვა არსებითი პირობების შესახებ.
5. თუ მნიშვნელოვანი გარიგება შეიცავს ინტერესთა კონფლიქტის შემცველი გარიგების ნიშნებს, მის მიმართ გამოიყენება ინტერესთა კონფლიქტის შემცველი გარიგებისთვის ამ კანონით დადგენილი ნორმები.
6. მნიშვნელოვანი გარიგება, რომლის მიმართ დარღვეულია ამ კანონით დადგენილი ნორმები ქონების ღირებულების განსაზღვრის ან თანხმობის წესის შესახებ, საცილოა, იმ შემთხვევაში თუ გარიგების მეორე მხარემ იცოდა ან უნდა სცოდნოდა, რომ გარიგება დადებულია მნიშვნელოვანი გარიგების დადებისათვის გათვალისწინებული წესების დარღვევით და ეს გარიგება საზიანო აღმოჩნდა სააქციო საზოგადოების ინტერესებისათვის.
7. თუ რეგისტრაციიდან 2 წლის განმავლობაში სააქციო საზოგადოება შეიძენს აქტივს სააქციო საზოგადოების აქციონერისგან, რომლის ღირებულება საკუთარი განთავსებული კაპიტალის არანაკლებ 10 პროცენტია ამ გარიგების მიმართ უნდა შედგეს დამოუკიდებელი აუდიტორის ანგარიში და უნდა გამოქვეყნდეს ამ კანონის 156-ე მუხლის მე-9 და მე-10 პუნქტების შესაბამისად და იგი უნდა დამტკიცდეს პარტნიორთა კრების მიერ, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ხელშეკრულება დაიდო საზოგადოების

**ჩვეულებრივი საქმიანობის ფარგლებში, ან საფონდო ბირჟაზე განხორციელებულ შეს-
იდვასთან დაკავშირებით.**

თავისთავად მნიშვნელოვანი გარიგების ცნების არსებობას აზრი ეკარგება, თუ არ იარ-სებებს ასეთი გარიგების დადების განსაკუთრებული წესი. მნიშვნელოვანი გარიგების და-დების წესის განსაზღვრა სააქციო საზოგადოების შიდაკორპორაციული საკითხია. თუმცა იმ შემთხვევაში, თუ წესდებით არ არის სპეციალური რეგულირებები გათვალისწინებული, დირექტორთა საბჭო მნიშვნელოვანი გარიგების დადებაზე მოვალეა, მიიღოს სამეთვალ-ყურეო საბჭოს ან საერთო კრების, ხოლო მონისტურ სისტემაში არააღმასრულებელი დი-რექტორების ან საერთო კრების თანხმობა. თანხმობის გაცემა კონკრეტულად ამ ორგანო-თაგან, რომელთა კომპეტენციას განეკუთრება იგი, დამოკიდებულია გარიგების შინაარსზე, კერძოდ, იმაზე, თუ როგორ ანაწილებს ასეთი ტიპის გარიგების დადების თანხმობისთვის ორგანოთა შორის კომპეტენციას კანონი ან სააქციო საზოგადოების წესდება.

კანონპროექტი მნიშვნელოვან გარიგებაზე თანხმობის გამცემი ორგანოს განსაზღვრას უკავშირებს ასეთი გარიგების მოცულობას. კერძოდ, გადაწყვეტილება მნიშვნელოვანი გა-რიგების დადებაზე თანხმობის შესახებ, რომლის ღირებულება სააქციო საზოგადოების აქტი-ვების საბალანსო ღირებულების 25%-იდან 50%-ამდე შეადგენს, მიიღება სამეთვალყურეო საბჭოს ან საერთო კრების, ხოლო მონისტურ სისტემაში არააღმასრულებელი დირექტორე-ბის ან საერთო კრების მიერ. იმ შემთხვევაში კი, თუ მნიშვნელოვანი გარიგების მოცულობა აჭარბებს საბალანსო ღირებულების 50%-იან ზღვარს, მაშინ საკითხი ექცევა საერთო კრების ექსკლუზიურ კომპეტენციაში და თანხმობა გაცივმა კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა უმრავლე-სობის მიერ.

მნიშვნელოვანი გარიგების დადებაზე თანხმობის გაცემის გადაწყვეტილება უნდა შე-იცავდეს მონაცემებს იმ პირის თაობაზე, რომელიც არის ამ გარიგების მხარე, ასევე, ინფორ-მაციას გარიგების ღირებულების, გარიგების საგნისა და სხვა არსებითი პირობების შესახებ. თუ მნიშვნელოვანი გარიგება შეიცავს ინტერესთა კონფლიქტის შემცველი გარიგების ნიშ-ნებს, მაშინ კრების მიერ გადაწყვეტილების მიღებისას ასევე გამოყენებულ უნდა იქნეს ინტე-რესთა კონფლიქტის შემცველი გარიგებისთვის კანონით დადგენილი ნორმები.

კანონპროექტით განისაზღვრება გარიგების დადების წესის დარღვევის სამართლებრი-ვი შედეგებიც. კერძოდ, მნიშვნელოვანი გარიგება, რომლის მიმართ დარღვეულია დადგე-ნილი ნორმები ქონების ღირებულების განსაზღვრის ან თანხმობის წესის შესახებ, საცილოა. ამისთვის აუცილებელია, გარიგების მეორე მხარემ იცოდეს ან უნდა სცოდნოდა, რომ გა-რიგება დადებულია მნიშვნელოვანი გარიგების დადებისათვის გათვალისწინებული წესების დარღვევით და ეს გარიგება საზიანო აღმოჩნდა სააქციო საზოგადოების ინტერესებისათვის.

კანონპროექტით მნიშვნელოვანი გარიგების ცნების ქვეშ ექცევა ის შემთხვევაც, რომლის დროსაც იქმნება აქციონერის მიერ არაპირდაპირი გზით საკუთარი შენატანის უკან გატა-ნის საფრთხე. აღნიშნულის გათვალისწინებით, თუ რეგისტრაციიდან 2 წლის განმავლობაში სააქციო საზოგადოება შეიძენს აქტივს სააქციო საზოგადოების აქციონერისგან, რომლის ღი-რებულება საკუთარი განთავსებული კაპიტალის არანაკლებ 10%-ია, ამ გარიგების მიმართ უნდა შედგეს ექსპერტის ანგარიში და უნდა გამოქვეყნდეს. ასევე, ასეთი გარიგება უნდა დამ-ტკიცდეს საერთო კრების მიერ. აღნიშნული წესიდან გამონაკლისია შემთხვევა, როდესაც

ხელშეკრულება დაიდო საზოგადოების ჩვეულებრივი საქმიანობის ფარგლებში, ან საფონდო ბირჟაზე განხორციელებულ შესყიდვასთან დაკავშირებით.

მუხლი 226. მინორიტარი აქციონერის აქციის სავალდებულო მიყიდვა

1. თუ აქციების შექენის შედეგად აქციონერს საკუთრებაში აქვს სააქციო საზოგადოების ხმების არანაკლებ 95 პროცენტისა, ამ აქციონერს (ამ მუხლის მიზნებისთვის – „მიყიდველს“) უფლება აქვს, სამართლიან ფასად გამოსყიდოს სხვა აქციონერთა აქციები.

2. აქციათა სავალდებულო მიყიდვის შესახებ გადაწყვეტილება გამოაქვს სასამართლოს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით დადგენილი წესით. აქციათა გამოსყიდვის სამართლიან ფასსა და თარიღს განსაზღვრავს სასამართლო საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით დადგენილი წესით აქციათა სავალდებულო მიყიდვის შესახებ სასამართლო გადაწყვეტილებით.

3. მიყიდველი სასამართლოსთვის მიმართვამდე არა უგვიანეს 1 თვისა აქვეყნებს თავის განცხადებას აქციათა სავალდებულო მიყიდვის თაობაზე. განცხადება უნდა შეიცავდეს ინფორმაციას გამოსყიდვის მიზეზების/პირობებისა და პროცედურების შესახებ.

4. აქციათა რეესტრის მწარმოებელი პირი (ამ მუხლის მიზნებისთვის – „რეგისტრატორი“) სასამართლოს მიერ დადგენილ გამოსყიდვის სააღრიცხვო თარიღამდე არა უგვიანეს 5 დღისა ყველა ნომინალურ მფლობელს ატყობინებს გამოსყიდვის სააღრიცხვო თარიღს. გამოსყიდვის სააღრიცხვო თარიღიდან აქციათა გამოსყიდვის პროცედურების დასრულებამდე წყდება ამ აქციებთან დაკავშირებული ყველა ოპერაცია, გარდა ამ მუხლით გათვალისწინებული ქმედებებისა. რეგისტრატორი ადგენს გამოსყიდვის სააღრიცხვო თარიღის მდგომარეობით ყველა რეგისტრირებული მესაკუთრის სიას, მათი ვინაობის, მისამართის და მათ საკუთრებაში არსებულ აქციათა რაოდენობის მითითებით (გამოსყიდვის რეესტრს) და მიყიდველის მიერ ამ მუხლის პირველი და მეორე პუნქტების შესაბამისად განხორციელებულ ქმედებათა დამადასტურებელი დოკუმენტების (მათ შორის, გამოსასყიდი თანხის სრულად დეპონირების დამადასტურებელი დოკუმენტის) წარმოდგენის საფუძველზე ყველა აქციას გადააფორმებს მიყიდველის სახელზე. რეგისტრატორის ხარჯებს ანაზღაურებს მიყიდველი. მიყიდველი ყველა დარჩენილი აქციის გამოსასყიდ თანხას განათავსებს დანარჩენ აქციონერთა სასარგებლოდ გახსნილ ნომინალური მფლობელობის ანგარიშზე ბანკში, ცენტრალურ დეპოზიტართან ან საბროკერო კომპანიასთან, რომელსაც მიყიდველი გადასცემს გამოსყიდვის რეესტრს.

5. ამ მუხლით გათვალისწინებული აქციათა სავალდებულო მიყიდვის წესები არ ვრცელდება „საინვესტიციო ფონდების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად დაფუძნებულ ღია ან ინტერვალურ საინვესტიციო კომპანიებზე.

აქციების სავალდებულო გამოსყიდვის შესაძლებლობის არარსებობის შემთხვევაში თითქმის წარმოდგენილი ხდება სატენდერო პროცესის წარმატებით დასრულება. ნებისმიერი მსხვილი ინვესტიცია, საზოგადოებაში წვრილი აქციონერების დარჩენის შემთხვევაში,

ავტომატურად ხდება პოტენციური რისკის მატარებელი. კერძოდ, მინორიტარ აქციონერს რჩება გამუდმებული ობსტრუქციის შესაძლებლობა, რაც, თუნდაც, რისკის დონეზე ავტომატურად იწვევს საზოგადოების აქციათა ღირებულების შემცირებას. შესაბამისად, მაჟორიტარ აქციონერს რჩება ერთადერთი შესაძლებლობა – გადაიხადოს საბაზრო ფასზე გაცილებით დიდი თანხა მინორიტარ აქციონერთა აქციების გამოსასყიდად. ასეთი სამომავლო პერსპექტივის გამო წვრილ აქციონერთა უმრავლესობა სატენდერო პროცესის დაწყებისთანავე თავს იკავებს აქციათა გაყიდვისაგან, რათა შემდგომში ინვესტორზე არაკეთილსინდისიერი ზეგავლენის მოხდენის გზით მიიღოს ზემოაღნიშნული სარგებელი. შედეგად, ფაქტობრივად, წარმოუდგენელი ხდება საზოგადოების ეფექტური დაპატრონება, როგორც ფინანსური, ისე მისი დინამიკის თვალსაზრისით.

აქციათა სავალდებულო გამოსყიდვის საკითხი ვერ იქნება განხილული, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2007 წლის 18 მაისის გადაწყვეტილებაზე სათანადო ყურადღების გამახვილების გარეშე. ამ გადაწყვეტილებაში სასამართლომ არაკონსტიტუციურად ცნო არა აქციათა სავალდებულო მიყიდვის ინსტიტუტი, არამედ მაშინ არსებული ნორმა, რომელიც არ იძლეოდა გამოსყიდვის აუცილებელი წინაპირობების დადგენისა და სამართლიანი ფასის განსაზღვრის სამართლიან პირობებს. სწორედ აღნიშნული გადაწყვეტილებიდანაა ნაკარნახევი მოქმედ კანონმდებლობაში, კერძოდ „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონსა და საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსში აქციათა სავალდებულო მიყიდვასთან დაკავშირებით არსებული ნორმები.

ევროკავშირის დირექტივის მიხედვით, წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა უზრუნველყონ შემთავაზებლის უფლება, დანარჩენმა აქციონერებმა მას მიჰყიდონ კუთვნილი აქციები სამართლიან ფასად. შესაბამისად, წევრი სახელმწიფოები სავალდებულო სატენდერო შეთავაზების პროცესის მსგავსად, ამ შემთხვევაშიც უფლებამოსილი არიან, საკუთარი სამართლებრივ-ეკონომიკური კულტურის გათვალისწინებით, თავად განსაზღვრონ აქციათა სავალდებულო მიყიდვის პროცედურები.

სწორედ ზემოაღნიშნულ ინტერესებს შორის გონივრული ბალანსის მისაღწევად და საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილებასთან წინააღმდეგობის პრევენციისთვის კანონპროექტი მკაფიოდ განსაზღვრავს როგორც აქციათა სავალდებულო მიყიდვის პროცედურულ ნაწილს, ისე სამართლიანი ფასის განსაზღვრის საკითხს.

წარმოდგენილი კანონპროექტით, თუ აქციების შექმნის შედეგად აქციონერის საკუთრებაში აღმოჩნდება სააქციო საზოგადოების ხმების არანაკლებ 95%, ამ აქციონერს უფლება ენიჭება, სამართლიან ფასად გამოსყიდოს სხვა აქციონერთა აქციები. აქციათა სავალდებულო მიყიდვის შესახებ გადაწყვეტილების გამოტანის, მათ შორის გამოსყიდვის თარიღისა და სამართლიანი ფასის განსაზღვრის უფლებამოსილება რჩება სასამართლოს, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით დადგენილი წესით.

პროცედურის დაწყების პირველ ეტაპზე, მყიდველი, სასამართლოსთვის მიმართვამდე არა უგვიანეს 1 თვისა, აქვეყნებს თავის განცხადებას აქციათა სავალდებულო მიყიდვის თაობაზე. განცხადება უნდა შეიცავდეს ინფორმაციას გამოსყიდვის მიზეზების/პირობებისა და პროცედურების შესახებ. განცხადების საფუძველზე აქციათა რეესტრის მწარმოებელი პირი სასამართლოს მიერ დადგენილ გამოსყიდვის სააღრიცხვო თარიღამდე არა უგვიანეს 5 დღისა ყველა ნომინალურ მფლობელს ატყობინებს გამოსყიდვის სააღრიცხვო თარიღს.

გამოსყიდვის სააღრიცხვო თარიღი – ეს არის დღე, როდესაც შედგება სია რეგისტრირებული აქციონერებისა, რომლებიც ჩაითვლებიან იმ სუბიექტებად, რომელთაგანაც მოხდება აქციების გამოსყიდვა. გამოსყიდვის სააღრიცხვო თარიღიდან აქციათა გამოსყიდვის პროცედურების დასრულებამდე წყდება ამ აქციებთან დაკავშირებული ყველა ოპერაცია. რეგისტრატორი ადგენს გამოსყიდვის სააღრიცხვო თარიღის მდგომარეობით ყველა რეგისტრირებული მფლობელის სიას, მათი ვინაობის, მისამართისა და მათ მფლობელობაში არსებულ აქციათა რაოდენობის მითითებით (გამოსყიდვის რეესტრს) და მყიდველის მიერ აქციების ფლობის დამადასტურებელი დოკუმენტის, სასამართლოს გადანყვეტილებისა და საპროცესო კოდექსით დადგენილი დოკუმენტების წარმოდგენის საფუძველზე ყველა აქციას გადააფორმებს მყიდველის სახელზე.

კანონპროექტი ასევე განსაზღვრავს როგორც გამოსყიდვის პროცედურული ნაწილის დაფინანსების, ისე იმ აქციონერების ფინანსური უზრუნველყოფის საკითხს, რომლებისგანაც გამოსყიდულ უნდა იქნეს აქციები, კერძოდ, რეგისტრატორის ხარჯებს ანაზღაურებს მყიდველი; ასევე, მყიდველი ყველა დარჩენილი აქციის გამოსასყიდ თანხას განათავსებს დანარჩენ აქციონერთა სასარგებლოდ გახსნილ ნომინალური მფლობელობის ანგარიშზე ბანკში, ცენტრალურ დეპოზიტართან ან საბროკერო კომპანიასთან, რომელსაც მყიდველი გადასცემს გამოსყიდვის რეესტრს.

თავი XV. კოოპერატივი

მუხლი 227. კოოპერატივის ცნება

1. კოოპერატივი არის წევრთა შრომით საქმიანობაზე დაფუძნებული ან წევრთა ეკონომიკური თუ სოციალური საქმიანობის ხელშეწყობის მიზნით შექმნილი სამეწარმეო საზოგადოება, რომლის ამოცანაა წევრთა მოთხოვნილებების დაკმაყოფილება და რომლის უპირატესი მიზანი არ არის მოგების მიღება.

2. კოოპერატივებს მიეკუთვნება:

ა) ნედლეულის მომპოვებელი კოოპერატივები, რომლებიც ნედლეულს მოიპოვებენ საკუთარი წევრებისათვის;

ბ) სასოფლო-სამეურნეო ან სარენაო პროდუქციის ერთობლივი გასაღების კოოპერატივები;

გ) სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის მწარმოებელი და სხვადასხვა საგნების დამამზადებელი და ერთობლივი ხარჯებით მათი რეალიზაციის კოოპერატივები (სასოფლო-სამეურნეო და საწარმოო კოოპერატივები);

დ) მასობრივი მოხმარების საქონლის საბითუმო წესით შემძენი და საცალო ვაჭრობით მათი სარეალიზაციო კოოპერატივები;

ე) სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ან სარეწებისთვის აუცილებელი მატერიალურ-ტექნიკური რესურსების შეძენის, წარმოების ან მათი ერთობლივი გამოყენების კოოპერატივები;

ვ) სასოფლო-საკრედიტო კოოპერატივები;

ზ) სამომხმარებლო (მრავალდარგოვანი) კოოპერატივები, რომელთა სამართლებრივი, ეკონომიკური და სოციალური საფუძვლები რეგულირდება „სამომხმარებლო კოოპერაციის შესახებ“ საქართველოს კანონით;

თ) არასაბანკო სადეპოზიტო დაწესებულებები – საკრედიტო კავშირები;

ი) სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივები, რომელთა სამართლებრივი, ეკონომიკური და სოციალური საფუძვლები რეგულირდება ამ კანონითა და „სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის შესახებ“ საქართველოს კანონით.

3. კოოპერატივი თავისი ვალდებულებების გამო კრედიტორების წინაშე პასუხს აგებს მხოლოდ თავისი ქონებით.

საკორპორაციოსამართლებრივი კანონმდებლობის უმთავრესი ამოცანა სამეწარმეო საქმიანობის განხორციელების მსურველთათვის ორგანიზაციული სტრუქტურის მქონე წარმონაქმნების – მეწარმის სამართლებრივი ფორმების შეთავაზებაა. ამ სამართლებრივი ფორმების მეშვეობით პირი ან პირთა ჯგუფი ორგანიზებულად წარმართავს მოგების მიღებისაკენ მიმართულ საქმიანობას. სამეწარმეო საქმიანობის განხორციელების მსურველთათვის კანონმდებლის მიერ შეთავაზებული მეწარმის სამართლებრივი ფორმებიდან ერთ-ერთი კოოპერატივია. კოოპერატივი სხვა სამართლებრივი ფორმებისაგან მიზნობრივად მნიშვნელოვნად განსხვავებული ორგანიზაციული ერთეულია. კოოპერატივის უნიკალურობა გამოიხატება იმით, რომ იგი არის წევრთა შრომით საქმიანობაზე დაფუძნებული ან წევრთა

ეკონომიკური თუ სოციალური საქმიანობის ხელშეწყობის მიზნით შექმნილი სამეწარმეო საზოგადოება, რომლის უპირატესი ამოცანა არის არა მოგების მიღება, არამედ უშუალოდ მის წევრთა მოთხოვნილებების დაკმაყოფილება.

კოოპერატივი იქმნება სხვადასხვა სფეროებში მის წევრთა კოორდინებული, შეზღუდული პასუხისმგებლობის ფარგლებში ოპერირების მხარდაჭერისათვის. სწორედ ოპერირების არეალების მიხედვით ხდება კოოპერატივების კლასიფიცირება. მთლიანობაში კანონპროექტი იძლევა ცხრა ტიპის კოოპერატივის შექმნის შესაძლებლობას:

<p>ნედლეულის მომპოვებელი კოოპერატივები</p>	<p>სასოფლო-სამეურნეო ან სარუნაო პროდუქციის ერთობლივი გასაღების კოოპერატივები</p>	<p>სასოფლო-სამეურნეო და საწარმოო კოოპერატივები</p>
<p>მასობრივი მოხმარების საქონლის საბითუმო წესით შეძენი და საცალო ვაჭრობით მათი სარეალიზაციო კოოპერატივები</p>	<p>სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ან სარეწებისთვის აუცილებელი მატერიალურ-ტექნიკური რესურსების შეძენის, წარმოების ან მათი ერთობლივი გამოყენების კოოპერატივები</p>	<p>სასოფლო-საკრედიტო კოოპერატივები</p>
<p>სამომხმარებლო (მრავალდარგოვანი) კოოპერატივები</p>	<p>არასაბანკო სადეპოზიტო დაწესებულებები – საკრედიტო კავშირები</p>	<p>სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივები, რომელთა სამართლებრივი, ეკონომიკური და სოციალური საფუძვლები რეგულირდება ამ კანონითა და „სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის შესახებ“ საქართველოს კანონით</p>

მუხლი 228. კოოპერატივის დამფუძნებლები

- 1. კოოპერატივის დამფუძნებლები შეიძლება იყვნენ როგორც ფიზიკური, ისე იურიდიული პირები.**
- 2. კოოპერატივის დასაფუძნებლად აუცილებელია სულ ცოტა 5 დამფუძნებლის არსებობა.**

კოოპერატივი არის წევრთა შრომით საქმიანობაზე დაფუძნებული ან წევრთა ეკონომიკური თუ სოციალური საქმიანობის ხელშეწყობის მიზნით შექმნილი სამეწარმეო საზოგადოება. შესაბამისად, კოოპერატივის არსებობა არსობრივად და მიზნობრივად უკავშირდება რამდენიმე პირის ერთობლივ, კოორდინებულ საქმიანობას, მათ თანამშრომლობას. კანონ-

მუხლი 229

პროექტის მიხედვით, ასეთ პირთა რაოდენობა, სულ მცირე, 5 უნდა იყოს. ამასთანავე, კოოპერატივის წევრი შეიძლება იყოს როგორც ფიზიკური, ისე იურიდიული პირი.

მუხლი 229. კოოპერატივის განთავსებული კაპიტალი

1. კოოპერატივის წესდებით შეიძლება განისაზღვროს კოოპერატივის განთავსებული კაპიტალი.
2. კოოპერატივის ერთ წევრს შეიძლება ჰქონდეს რამდენიმე პაი.
3. კაპიტალი შეიძლება გაიზარდოს დამატებითი წევრების მიღებისა და მათ მიერ შენატანების განხორციელების შედეგად, წევრების მიერ დარჩენილი შენატანის სრულად შეტანის ან დამატებითი შენატანების განხორციელების შედეგად.

კოოპერატივის ფუნქციონირება მის წევრთა ძალისხმევის გაერთიანებასთან არის დაკავშირებული. ეს გაერთიანება თავის თავში შეიძლება მოიცავდეს კოოპერატივის წევრების საკუთრებაში არსებული მცირე აქტივების აკუმულირებას, რის შედეგადაც წარმოიქმნება ერთი, კოოპერატივის ქოლგის ქვეშ მობილიზებული, მთლიანი კონკურენტული აქტივი. კანონპროექტი არ ბლუდავს კოოპერატივის წევრებს, თავად განსაზღვრონ კოოპერატივის განთავსებული კაპიტალის ოდენობა. წინამდებარე მუხლი, ასევე, იძლევა კოოპერატივის კაპიტალის გაზრდის მეთოდების კატალოგს. კერძოდ, კოოპერატივის კაპიტალი შეიძლება გაიზარდოს:

დამატებითი წევრების მიღებისა და მათ მიერ შენატანების განხორციელების შედეგად	წევრების მიერ დარჩენილი შენატანის სრულად შეტანის შედეგად	წევრების მიერ დამატებითი შენატანების განხორციელების შედეგად
---	--	---

მუხლი 230. კოოპერატივის წევრთა რეესტრი

1. კოოპერატივის ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებულია აწარმოოს კოოპერატივის წევრთა რეესტრი, რომელშიც შეიტანება კოოპერატივის ყოველი წევრის საიდენტიფიკაციო მონაცემები, პაის ოდენობა და კატეგორია.
2. კოოპერატივის წევრთა რეესტრი ხელმისაწვდომი უნდა იყოს კოოპერატივის ყოველი წევრისთვის. ის ხელმისაწვდომი უნდა იყოს კოოპერატივის ვებგვერდზე, თუ კოოპერატივს აქვს ვებგვერდი. ამ ვალდებულების შესრულება ეკისრება ხელმძღვანელ ორგანოს.
3. კოოპერატივის წევრად მიღება ან კოოპერატივიდან გასვლა, პაის შეცვლა ან ახალი პაის შექმნა იურიდიულ ძალას იძენს მხოლოდ კოოპერატივის წევრთა რეესტრში რეგისტრაციის მომენტიდან.
4. რეგისტრაცია უნდა განხორციელდეს რეგისტრაციასავალდებულო ფაქტის წარმოშობიდან 1 თვის ვადაში.

სააქციო საზოგადოების მსგავსად, კოოპერატივის რეესტრი არ იწარმოება საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოში. კანონპროექტის თანახმად, კოოპერატივის შემთხვევაში, რეესტრის წარმოება მოხდება განცალკევებულად, თავად კოოპერატივის მიერ. რეესტრის წარმოებაზე პასუხისმგებლობა დაეკისრება კოოპერატივის ხელმძღვანელ ორგანოს.

კოოპერატივის წევრთა რეესტრი უმნიშვნელოვანესი ფუნქციის მატარებელია. სწორედ რეესტრში რეგისტრაციის შედეგად მოიპოვებს პირი კოოპერატივის წევრობას და ამავე რეესტრში რეგისტრაციის გაუქმებით გავა კოოპერატივიდან, რის შედეგადაც წარმოეშობა ანაზღაურების მოთხოვნის უფლება. ასევე, რეესტრში შესაბამისი ჩანაწერის გაკეთებაა პაის შექმნისა და პაის შეცვლის საფუძველი. ამ ფუნქციიდან გამომდინარე, კანონპროექტი ხელმძღვანელ პირს აკისრებს ვალდებულებას, გახადოს რეესტრი კოოპერატივის წევრებისათვის მაქსიმალურად მარტივად მისაწვდომი.

მუხლი 231. პაი

- 1. პაის გასხვისება შეიძლება წესდებით დამოკიდებული იყოს ხელმძღვანელი ორგანოს თანხმობაზე.**
- 2. კოოპერატივის წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს სხვადასხვა კატეგორიის პაის.**
- 3. ერთი და იგივე კატეგორიის პაის მფლობელებს აქვთ ერთნაირი უფლებები და მოვალეობები.**

პაი არის კოოპერატივის წევრის ვალდებულება, რომ იგი კანონისა და წესდების შესაბამისად შეიტანს დადგენილ შენატანს. ასევე, პაი წარმოშობს თანმდევ უფლებებს კოოპერატივში. შესაბამისად, იგი არის საკუთრების ობიექტი. ამასთან, კანონპროექტი იძლევა შესაძლებლობას, პაის გასხვისება დამოკიდებული იყოს ხელმძღვანელი ორგანოს თანხმობაზე.

კოოპერატივი წევრთა შრომით საქმიანობაზე დაფუძნებული სამენარმო საზოგადოებაა, თუმცა ეს არ გამორიცხავს კოოპერატივის შესაძლებლობას, მიზნის მისაღწევად მოიზიდოს კაპიტალი; ასევე, კოოპერატივი შესაძლებელია აერთიანებდეს კოოპერატივის მიმართ სხვადასხვა ინტერესისა და მოტივაციის მქონე პირებს. სწორედ ამიტომ კანონპროექტი იძლევა შესაძლებლობას, კოოპერატივში შეიქმნას სხვადასხვა კატეგორიის პაი. ერთნაირი უფლებებისა და მოვალეობების არსებობა შექმნის ერთი კატეგორიის პაის.

მუხლი 232. კოოპერატივში წევრად მიღება

- 1. რეესტრში კოოპერატივის რეგისტრაციის შემდეგ, კოოპერატივში ახალი წევრის მისაღებად აუცილებელია შესვლის მსურველის წერილობითი განცხადება კოოპერატივში შესვლის თაობაზე.**
- 2. წევრად მიღების შესახებ გადაწყვეტილებას იღებს კოოპერატივის ხელმძღვანელი ორგანო ხმათა უმრავლესობით. წევრად მიღებაზე უარი შეიძლება გასაჩივრდეს პარტნიორთა კრებაზე.**
- 3. წევრად მიღების შესახებ დადებითი გადაწყვეტილების მიღებისას კოოპერატივის ხელმძღვანელმა ორგანომ წევრობის მსურველი უნდა გაატაროს კოოპერატივის წევ-**

**რთა რეესტრში. ნევრობა ნარმოიშობა განცხადების საფუძველზე კოოპერატივის ნევ-
რთა რეესტრში მისი რეგისტრაციის მომენტიდან.**

**4. განცხადებაში აღნიშნული უნდა იყოს კოოპერატივის ნევრის ვალდებულება, რომ
იგი კანონისა და წესდების შესაბამისად შეიტანს დადგენილ შენატანს (პაის).**

**5. თუ წესდებით განსაზღვრულია, რომ კოოპერატივის ნევრებმა სრულად ან შეზღუ-
დულად, მხოლოდ საგარანტიო თანხის ოდენობით უნდა შეიტანონ დამატებითი შენა-
ტანები, განცხადებაში უნდა აღინიშნოს, ნევრობის მსურველი კრედიტორთა დასაკ-
მაყოფილებლად სრულად გადაიხდის დამატებით შენატანს თუ წესდებაში დათქმულ
საგარანტიო თანხას დადგენილი ოდენობით.**

პირი კოოპერატივის ნევრი შეიძლება ორი მეთოდით გახდეს: ერთი – ესაა კოოპერა-
ტივის ფორმირების ეტაპზე მის დაფუძნებაში მონაწილეობა და მეორე – კოოპერატივის
ნევრად მოგვიანებით შესვლა. კოოპერატივის ახალი ნევრი ნევრის სტატუსს შეიძენს კო-
ოპერატივის რეესტრში რეგისტრაციის შედეგად. ამისათვის საჭიროა ორი კუმულაციური
წინაპირობა: (1) მსურველის წერილობითი განცხადება კოოპერატივში შესვლის თაობაზე
და (2) ხელმძღვანელი ორგანოს გადაწყვეტილება, რომელიც მიიღება ხმათა უმრავლე-
სობით. ამასთან, კანონპროექტის მიხედვით, ხელმძღვანელი ორგანოს გადაწყვეტილება
არ იქნება საბოლოო და მიღებაზე უარი შესაძლებელი იქნება, გასაჩივრდეს პარტნიორთა
კრებაზე.

კოოპერატივის შესვლის თაობაზე განცხადებაში მსურველმა უნდა მიუთითოს, რომ იგი
კანონისა და წესდების შესაბამისად შეიტანს დადგენილ შენატანს. თუ წესდებით განსაზღ-
ვრულია, რომ კოოპერატივის ნევრებმა სრულად ან შეზღუდულად, მხოლოდ საგარანტიო
თანხის ოდენობით, უნდა შეიტანონ დამატებითი შენატანები, მაშინ მსურველმა განცხადება-
ში უნდა აღინიშნოს, კრედიტორთა დასაკმაყოფილებლად სრულად გადაიხდის დამატებით
შენატანს, თუ წესდებაში დათქმულ საგარანტიო თანხას დადგენილი ოდენობით.

მუხლი 233. კოოპერატივის ინვესტორი ნევრი

**1. კოოპერატივის წესდებით შეიძლება გათვალისწინებული იყოს ინვესტორი ნევრის
მიღება.**

**2. ინვესტორ ნევრს წესდებით შეიძლება მიენიჭოს ვეტოს უფლება იმ გადაწყვეტილე-
ბებთან დაკავშირებით, რომლებიც მის მიერ განხორციელებულ ინვესტიციებს ეხება.**

3. ინვესტორ ნევრს არ შეიძლება ჰქონდეს ხმათა 25 პროცენტზე მეტი.

კანონპროექტის სიახლეა კოოპერატივის ინვესტორი ნევრის ცნების შემოტანა. არსობ-
რივად კოოპერატივი ნევრთა შრომით საქმიანობაზე დაფუძნებული სამეწარმეო საზოგადო-
ებაა, რომელიც მიზნად ისახავს თავის ნევრთა მოთხოვნილებების დაკმაყოფილებას. თუმცა
ეს არ გამორიცხავს კოოპერატივის შესაძლებლობას, დასახული მიზნის მისაღწევად მოიზი-
დოს დამატებითი კაპიტალი. მსხვილი ინვესტორები, როგორც წესი, თავისი ინვესტიციის
დასაცავად მოითხოვენ განსაკუთრებულ უფლებებს კორპორაციულ მართვაში. შესაბამისად,
კანონპროექტის თანახმად, კოოპერატივის ინვესტორ ნევრს წესდებით შეიძლება მიენიჭოს

ვეტოს უფლება იმ გადაწყვეტილებებთან დაკავშირებით, რომლებიც მის მიერ განხორციელებულ ინვესტიციებს შეეხება. ამასთან, ინვესტორ წევრს არ შეიძლება ჰქონდეს ხმათა 25%-ზე მეტი.

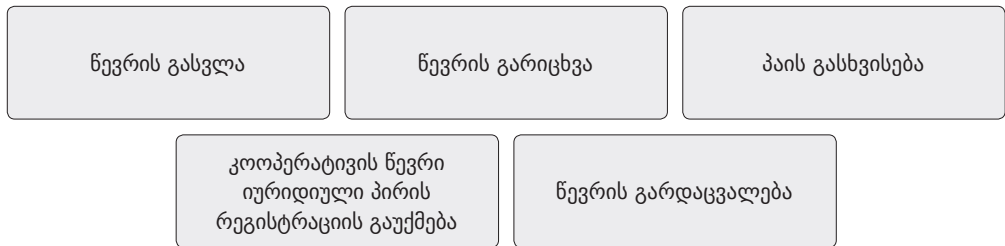
მუხლი 234. კოოპერატივის წევრობის შეწყვეტა

1. კოოპერატივის წევრობის შეწყვეტის საფუძვლებია:

- ა) წევრის გასვლა;
- ბ) წევრის გარიცხვა;
- გ) პაის გასხვისება;
- დ) კოოპერატივის წევრი იურიდიული პირის რეგისტრაციის გაუქმება;
- ე) წევრის გარდაცვალება.

2. წესდებით შეიძლება გათვალისწინებული იყოს კოოპერატივის წევრობის შეწყვეტის სხვა საფუძვლებიც.

კოოპერატივის წევრს სხვადასხვა საფუძვლით შეიძლება შეუწყდეს წევრის სტატუსი. წევრობის შეწყვეტის საფუძველი შეიძლება იყოს ნებაყოფლობითი და პირის ნების მიღმა. კანონპროექტის 234-ე მუხლში მოცემულია კოოპერატივის წევრობის შეწყვეტის საფუძვლების არაამომწურავი კატალოგი, რომელიც შეიძლება გაფართოვდეს კოოპერატივის წესდებით. სულ კანონპროექტი იძლევა წევრობის შეწყვეტის 5 საფუძველს:

მუხლი 235. წევრის გასვლა კოოპერატივიდან

1. ყოველ წევრს აქვს კოოპერატივიდან გასვლის უფლება. გასვლა დაიშვება მხოლოდ სამეურნეო წლის ბოლოს. გასვლის შესახებ განცხადება უნდა გაკეთდეს წერილობით, გასვლამდე სულ ცოტა 3 თვით ადრე. წესდებით შეიძლება დადგინდეს გასვლის უფრო ხანგრძლივი ვადა, მაგრამ არა უმეტეს 1 წლისა.

2. თუ წესდებაში შეიტანება ისეთი ცვლილება, რომელიც არსებითად ცვლის კოოპერატივის საქმიანობის საგანს, კოოპერატივიდან გასვლა შეუძლია:

- ა) პარტნიორთა კრების მონაწილე კოოპერატივის ყოველ წევრს, თუ მან გადაწყვეტილების მიმართ გამოხატა უარყოფითი პოზიცია, რაც შეტანილ იქნა ოქმში, ან თუ ოქმში ამ ინფორმაციის შეტანა უარყოფილ იქნა;
- ბ) პარტნიორთა კრებაზე გამოუცხადებელ კოოპერატივის ყოველ წევრს, თუ იგი კანონის ან წესდების მოთხოვნათა დარღვევით არ იქნა დაშვებული კრებაზე, ან თუ

დარღვეული იყო კრების მონვევის პროცედურა, ან თუ გადაწყვეტილების საგანი ჯეროვნად არ იქნა გაცნობილი.

3. ამ მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევებში, გასვლის შესახებ განცხადების შეტანა შეიძლება გადაწყვეტილების შესაბამისი წევრისთვის გაცნობიდან 1 თვის განმავლობაში. გასვლა ფორმდება სამეურნეო წლის ბოლოს, მაგრამ გამსვლელი წევრის მიმართ არ ვრცელდება წესდებაში ამ პერიოდის განმავლობაში შეტანილი ცვლილებები.

4. ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებულია წევრის გასვლის გამო ცვლილება შეიტანოს კოოპერატივის წევრთა რეესტრში.

5. კოოპერატივის წევრთა რეესტრში დაუყოვნებლივ უნდა იქნეს შეტანილი ის დასაბუთებული მიზეზი, რამაც გამოიწვია კოოპერატივის წევრის გასვლა. კოოპერატივის წევრი კოოპერატივიდან გასულად ითვლება კოოპერატივის წევრთა რეესტრში გასვლის რეგისტრაციის მომენტიდან.

კანონპროექტის თანახმად, კოოპერატივის წევრს კოოპერატივიდან გასვლა შეეძლება მხოლოდ შესაბამისი პირობების დაკმაყოფილების შედეგად, რათა საფრთხე არ შეექმნას კოოპერატივის ეფექტიან ფუნქციონირებას. კერძოდ, კოოპერატივიდან გასვლა შესაძლებელი იქნება მხოლოდ სამეურნეო წლის ბოლოს, ამის თაობაზე 3 თვით ადრე გაკეთებული განცხადების საფუძველზე. ამასთანავე, კანონპროექტი იძლევა შესაძლებლობას, წესდებით დადგინდეს გასვლის უფრო ხანგრძლივი ვადა, მაგრამ არაუმეტეს 1 წლისა.

კოოპერატივისა და გასვლის მსურველი წევრის გონივრულ ინტერესებს შორის კონფლიქტისას სამართლიანი ბალანსის მისაღწევად ზემოაღნიშნული შემლუდვა არ გავრცელდება იმ შემთხვევაზე, როდესაც წესდებაში შეიტანება ისეთი ცვლილება, რომელიც არსებითად შეცვლის კოოპერატივის საქმიანობის საგანს. ასეთ დროს კოოპერატივიდან გასვლის უფლება ზემოთ აღნიშნული შემლუდვების გარეშე ენიჭება:

- კრების მონაწილე კოოპერატივის ყოველ წევრს, თუ მან გადაწყვეტილების მიმართ გამოხატა უარყოფითი პოზიცია, რაც შეტანილ იქნა ოქმში, ან, თუ ოქმში ამ ინფორმაციის შეტანა უარყოფილ იქნა;
- კრებაზე გამოუცხადებელ კოოპერატივის ყოველ წევრს, თუ იგი კანონის ან წესდების მოთხოვნათა დარღვევით არ იქნა დაშვებული კრებაზე, ან, თუ დარღვეული იყო კრების მონვევის პროცედურა, ან, თუ გადაწყვეტილების საგანი ჯეროვნად არ იქნა გაცნობილი.

თუ სახეზეა გასვლის ზემოაღნიშნული, პატივსადები საფუძველი, გასვლის შესახებ განცხადების შეტანა შესაძლებელი იქნება გადაწყვეტილების შესაბამისი წევრისთვის გაცნობიდან 1 თვის განმავლობაში. განცხადების შეტანის შედეგად წევრის გასვლა გაფორმდება სამეურნეო წლის ბოლოს, თუმცა გამსვლელი წევრის მიმართ არ გავრცელდება წესდებაში ამ პერიოდის განმავლობაში შეტანილი ცვლილებები.

მას შემდეგ, რაც წევრი დატოვებს კოოპერატივს, შესაბამისი ცვლილების რეესტრში ასახვის ვალდებულება წარმოეშობა კოოპერატივის ხელმძღვანელ ორგანოს. ამასთან, წევრის გასვლასთან ერთად კოოპერატივის წევრთა რეესტრში დაუყოვნებლივ უნდა იქნეს შეტანილი ის დასაბუთებული მიზეზი, რამაც გამოიწვია კოოპერატივის წევრის გასვლა.

მუხლი 236. ანგარიშსწორება კოოპერატივიდან გასულ წევრთან

- 1. კოოპერატივიდან გასულ წევრთან ანგარიშსწორება ხდება პაის კომპენსაციის გზით გასვლის დღისათვის კოოპერატივის ბალანსის საფუძველზე. კომპენსაცია იანგარიშება გასული წევრის შენატანისა და გაუნაწილებელ მოგებაში მისი წილის შესაბამისად.**
- 2. კოოპერატივის სხვა ქონების მიმართ მას არა აქვს მოთხოვნის უფლება, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.**
- 3. კოოპერატივმა გასულ წევრთან ანგარიშსწორება უნდა მოახდინოს მისი გასვლიდან 6 თვის ვადაში.**

კოოპერატივის წევრობიდან გასვლა წევრობაშენწყვეტილი პარტნიორისათვის წარმოშობს ანგარიშსწორების უფლებას. კერძოდ, კანონპროექტის თანახმად გასულ წევრთან ანგარიშსწორება პაის კომპენსაციის გზით უნდა მოხდეს მისი გასვლიდან 6 თვის ვადაში. კოოპერატივის გასულ წევრთან ანგარიშსწორება მოხდება კოოპერატივის მიმდინარე ბალანსის საფუძველზე და იგი გამოანგარიშდება გასული წევრის შენატანისა და გაუნაწილებელ მოგებაში მისი წილის შესაბამისად. აღნიშნული არ ზღუდავს კოოპერატივის შესაძლებლობას, წესდებით გასულ წევრს მიენიჭოს სხვა ქონების მიმართ მოთხოვნის უფლებასაც.

მუხლი 237. კოოპერატივიდან გარიცხვა

- 1. მნიშვნელოვანი საფუძვლების არსებობისას კოოპერატივის წევრი შეიძლება გარიცხოს კოოპერატივიდან.**
- 2. მნიშვნელოვანი საფუძველი არსებობს მაშინ, როცა კოოპერატივის წევრმა ბრალეულად დაარღვია მასზე დაკისრებული მოვალეობები და ამით კოოპერატივს მიაყენა ზიანი.**
- 3. გადაწყვეტილებას კოოპერატივიდან წევრის გარიცხვის შესახებ იღებს პარტნიორთა კრება ხელმძღვანელი ორგანოს წარდგინების საფუძველზე.**
- 4. გარიცხულ წევრთან ანგარიშსწორება ხორციელდება ამ კანონის 239-ე მუხლით დადგენილი წესით.**

გარდა კოოპერატივიდან ნებაყოფლობით გასვლისა, კანონპროექტით დგინდება კოოპერატივიდან წევრის გარიცხვის შესაძლებლობაც. ამასთან, ამ შესაძლებლობით ბოროტად სარგებლობის თავიდან აცილების მიზნით, კანონპროექტი განსაზღვრავს გარიცხვის დეტალურ პროცედურას და მიუთითებს მნიშვნელოვანი საფუძვლების არსებობის აუცილებლობაზე, ასევე, ადგენს ასეთი საფუძვლის ცნებასაც. კერძოდ, მნიშვნელოვან საფუძვლად ჩაითვლება მოვალეობების ბრალეული დარღვევა, რამაც გამოიწვია ზიანი.

კოოპერატივის წევრის გარიცხვის საკითხის წამოყენების კომპეტენცია ენიჭება კოოპერატივის ხელმძღვანელ ორგანოს, ხოლო საბოლოო გადაწყვეტილების მიმღები ორგანო იქნება პარტნიორთა კრება. შესაბამისად, კოოპერატივის წევრის მიერ ზიანის გამოწვევი ბრალეული დარღვევის გამოვლენისას ხელმძღვანელი ორგანო კოოპერატივის წევრის გარიცხვის თაობაზე წარდგინებით მიმართავს პარტნიორთა კრებას. თავის მხრივ, კრება

მუხლი 238

შეისწავლის დარღვევის ხასიათს, მიყენებული ზიანის მასშტაბს, სხვა მნიშვნელოვან გარემოებებს და მიიღებს შესაბამის გადაწყვეტილებას.

კანონპროექტის თანახმად, საერთო კრების გადაწყვეტილებით, გარიცხული წევრი არ კარგავს ანგარიშსწორების უფლებას. მასთან ანგარიშსწორება უნდა მოხდეს საერთო წესით, გარიცხვიდან 6 თვის განმავლობაში.

მუხლი 238. პაის გასხვისება

1. თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული, კოოპერატივის წევრს შეუძლია ნებისმიერ დროს სამეურნეო წლის განმავლობაშიც თავისი პაი გაასხვისოს და ამით გამოვიდეს კოოპერატივიდან საბოლოო ანგარიშსწორების გარეშე.
2. წესდებით შეიძლება გათვალისწინებული იყოს კოოპერატივის სხვა წევრების უპირატესი შესყიდვის უფლება.
3. პაის გასხვისებისას კოოპერატივიდან წევრის გასვლის თარიღად ითვლება გასვლის რეგისტრაციის დღე.

პაი საკუთრების უფლების ობიექტია. შესაბამისად, კოოპერატივის წევრს შეუძლია, თავისუფლად, კანონმდებლობითა და წესდებით განსაზღვრული წესით გაასხვისოს კუთვნილი პაი. პაის გასხვისება კი კოოპერატივის წევრობიდან გასვლის ერთ-ერთი მეთოდია. ამასთან, ეს მეთოდი კოოპერატივიდან გასვლის შედარებით მარტივი გზაა, ვინაიდან ასეთ დროს აღარ წარმოიშობა ანგარიშსწორებისა და კანონპროექტის 236-ე მუხლით დადგენილი პროცედურების გავლის საჭიროება.

მუხლი 239. კოოპერატივის წევრის გარდაცვალება

1. კოოპერატივის წევრის გარდაცვალებისას წევრობა გადადის მის მემკვიდრეებზე. მემკვიდრეებს შეუძლიათ პარტნიორთა კრებაზე ხმის უფლება განახორციელონ მხოლოდ ერთი საერთო წარმომადგენლის მეშვეობით.
2. წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს, რომ კოოპერატივის წევრის გარდაცვალების შემთხვევაში წევრობის გაგრძელება დამოკიდებული გახდეს მემკვიდრის პიროვნულ შესაძლებლობებზე. რამდენიმე მემკვიდრის მიერ მემკვიდრეობის მიღების შემთხვევაში შეიძლება ასევე იყოს გათვალისწინებული, რომ წევრობა შეწყდება, თუ იგი არ გადაეცემა ერთ-ერთ მემკვიდრეს წესდებით გათვალისწინებულ ვადებში. ამ შემთხვევებში წევრობა წყდება იმ სამეურნეო წლის ბოლოს, როცა მოხდა სამკვიდროს გახსნა. შესაბამისად გამოიყენება ამ კანონის 239-ე მუხლის წესები.
3. ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებულია წევრის გარდაცვალების შესახებ აღნიშნოს რეესტრში.

კოოპერატივის წევრის გარდაცვალება იწვევს რეესტრში შესაბამისი ჩანაწერის გაკეთებას, რის შედეგადაც პირს უწყდება კოოპერატივის წევრობა. იმავდროულად, კანონპროექტი იძლევა კოოპერატივის გარდაცვლილი წევრის მისი მემკვიდრით ჩანაცვლების შესაძ-

ლებლობას. ასეთ დროს, კოოპერატივის ინტერესების დაცვის მიზნით, წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს, რომ წევრობის გაგრძელება დამოკიდებულია მემკვიდრის პიროვნულ შესაძლებლობებზე.

რამდენიმე მემკვიდრის მიერ მემკვიდრეობის მიღების შემთხვევაში, წესდებით, ასევე, შეიძლება იყოს გათვალისწინებული, რომ წევრობა შეწყდება, თუ იგი არ გადაეცემა ერთ-ერთ მემკვიდრეს. ასეთ შემთხვევაში შეწყვეტა გამოიწვევს შესაბამისი პირების კომპენსირებას. იმ შემთხვევაში კი, თუ წესდება არ შეზღუდავს მემკვიდრეობით რამდენიმე მემკვიდრისათვის წევრობის გადაცემას, მემკვიდრეებს გაუჩნდებათ ვალდებულება, თავიანთი ხმის უფლება განახორციელონ საერთო წარმომადგენლის მეშვეობით.

მუხლი 240. გადაწყვეტილების მიღება პარტნიორთა კრებაზე

- 1. პარტნიორთა კრება გადაწყვეტილებებს იღებს კენჭისყრაში მონაწილე ხმების უმრავლესობით, თუ კანონით ან წესდებით ხმათა უფრო მეტი რაოდენობა ან სხვა დამატებითი მოთხოვნები არ არის გათვალისწინებული.**
- 2. წესდების ცვლილება მიღებულ უნდა იქნეს კენჭისყრაში მონაწილე ხმების $\frac{3}{4}$ -ით, თუ წესდებით უფრო მაღალი უმრავლესობა არ არის გათვალისწინებული.**
- 3. კოოპერატივის ორგანოების წევრთა არჩევნებისათვის წესდებით შეიძლება გათვალისწინებული იყოს კენჭისყრის განსხვავებული წესი.**
- 4. ყოველ წევრს აქვს თითო ხმა, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა პაის ერთზე მეტი მესაკუთრე ჰყავს, რა დროსაც ერთი პაის რამდენიმე მესაკუთრეს აქვთ ერთი ხმა. წესდებით ან წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში პარტნიორთა ცალკე ხელშეკრულებით შესაძლებელია დადგინდეს ხმათა განსხვავებული გადანაწილება.**

კოოპერატივის კრება არის კოოპერატივის მართვაში მისი წევრების პირდაპირი მონაწილეობის უმთავრესი ინსტრუმენტი. ეს არის ერთ-ერთი ძირითადი ფორუმი, სადაც კოოპერატივის წევრებს ეძლევათ შესაძლებლობა, განსაზღვრონ კოოპერატივის განვითარების ძირითადი სტრატეგია; კოოპერატივის ბუნებიდან და ამოცანიდან გამომდინარე, რაც გულისხმობს ერთობლივად, წევრებს შორის კოოპერირების გზით, მათი მოთხოვნილებების დაკმაყოფილებას, კოოპერატივის მართვა ხორციელდება პარიტეტულ საწყისებზე. კერძოდ, კოოპერატივის ყოველ წევრს აქვს თითო ხმა, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც პაის ერთზე მეტი მესაკუთრე ჰყავს, რა დროსაც ერთი პაის რამდენიმე მესაკუთრეს აქვს ერთი ხმა. სწორედ ამ მიზეზით, კოოპერატივი, ჩვეულებრივ, მსხვილი ინსტიტუციური ინვესტორებისათვის საინვესტიციოდ ნაკლებად მიმზიდველია. კერძოდ, მსხვილი ინვესტორები საკუთარი ინვესტიციის დასაცავად, როგორც წესი, დაინტერესებული არიან საზოგადოების მართვაში განსაკუთრებული უფლებებით. აქედან გამომდინარე, კანონპროექტი იძლევა შესაძლებლობას, წესდებით ან წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში პარტნიორთან ცალკე ხელშეკრულებით დადგინდეს ხმათა განსხვავებული გადანაწილება.

წინამდებარე მუხლი, ასევე, არეგულირებს საერთო კრებაზე გადაწყვეტილების მიღების წესს. მიმდინარე საკითხებზე კოოპერატივის კრება გადაწყვეტილებას იღებს უბრალო უმრავლესობით, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული; უფრო მაღალი უმრავლესო-

მუხლი 241

ბით გადაწყვეტილების მიღებაა დადგენილი წესდების ცვლილებაზე. კერძოდ, წესდების ცვლილება მიღებულ უნდა იქნეს კენჭისყრაში მონაწილე ხმების $\frac{3}{4}$ -ით, თუ წესდებით კიდევ უფრო მაღალი უმრავლესობა არ იქნება გათვალისწინებული. ასეთი მაღალი უმრავლესობის დადგენის მიზანი კოოპერატივის ინდივიდუალური წევრების დაცვის მაღალი სტანდარტის დადგენაა, რამაც ხელი უნდა შეუწყოს ქვეყანაში კოოპერატივების შექმნის მიმართ ინტერესის გაჩენას.

მუხლი 241. პარტნიორთა კრების მუშაობაში მონაწილეობა

- 1. კოოპერატივის წევრები კოოპერატივის საქმიანობასთან დაკავშირებულ თავიანთ უფლებებს ახორციელებენ პარტნიორთა კრებაზე, თუ კანონი სხვა რამეს არ ითვალისწინებს.**
- 2. კოოპერატივის ყოველ წევრს უფლება აქვს პირადად ან წარმომადგენლის მეშვეობით მიიღოს მონაწილეობა პარტნიორთა კრების მუშაობაში და განახორციელოს თავისი ხმის უფლება.**
- 3. ხმის უფლება არ შეიძლება გამოიყენოს იმ პირმა, რომლის საკითხიც იხილება პარტნიორთა კრებაზე.**

კანონპროექტის 241-ე მუხლი პრინციპის დონეზე განსაზღვრავს კოოპერატივის კრების დანიშნულებას და მასში კოოპერატივის წევრების მონაწილეობის საკითხებს. უპირველეს ყოვლისა, წინამდებარე მუხლის პირველ პუნქტში ხაზგასმულია კრების ძირითადი ფუნქცია – კოოპერატივის წევრებმა განახორციელონ კოოპერატივის მართვაში საკუთარი უფლებების რეალიზება. იგივე მუხლი ქმნის კოოპერატივის წევრის უფლების დაცვის უმთავრეს ინსტრუმენტს – თავისუფლად მიიღოს მონაწილეობა პირადად ან წარმომადგენლის მეშვეობით კრების მუშაობაზე და განახორციელოს ხმის უფლება, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ კრებაზე განიხილება მისი საკითხი.

მუხლი 242. პარტნიორთა კრების მოწვევა

- 1. პარტნიორთა კრება, გარდა წესდებითა და ამ კანონით სპეციალურად გათვალისწინებული შემთხვევებისა, მოწვეულ უნდა იქნეს წელიწადში ერთხელ მაინც.**
- 2. პარტნიორთა წლიური კრება მოწვეულ უნდა იქნეს წლიური ბალანსის შედგენიდან 6 თვის ვადაში.**
- 3. პარტნიორთა კრებას იწვევს ხელმძღვანელი ორგანო, თუ წესდებით ან კანონით სხვა პირებსაც არ აქვთ კრების მოწვევის უფლებამოსილება. პარტნიორთა კრების მოწვევა წარმოადგენს ხელმძღვანელი ორგანოს მოვალეობას.**
- 4. პარტნიორთა კრება დაუყოვნებლივ უნდა იქნეს მოწვეული, თუ კოოპერატივის წევრთა 10 პროცენტი ან წესდებით გათვალისწინებული სხვა რაოდენობა წერილობით მოითხოვს კრების მოწვევას კონკრეტული მიზნის მითითებით.**
- 5. თუ კოოპერატივის წევრთა მოთხოვნა კრების მოწვევის თაობაზე არ დაკმაყოფილდება, სასამართლოს შეუძლია განმცხადებელ წევრებს მიანიჭოს პარტნიორთა კრების მოწვევის უფლებამოსილება.**

საერთო კრების მოწვევის პროცედურული უზრუნველყოფა კოოპერატივის წევრის მიერ თავისი უფლებამოსილების განხორციელების ქვაკუთხედი. კანონპროექტის 242-ე მუხლი ეთმობა საერთო კრების ფორმალური მხარის საკანონმდებლო რეგლამენტაციას. წინამდებარე მუხლის ფარგლებში მოწესრიგებულია ისეთი საკითხები, როგორებიცაა: კრების გამართვის პერიოდულობა, საერთო კრების მოწვევაზე პასუხისმგებელი ორგანოები და გადაწყვეტილების მიღება კრების მოწვევის თაობაზე.

კოოპერატივის წევრების მიერ თავისი უფლებამოსილების განხორციელების უზრუნველსაყოფად კანონპროექტი ხელმძღვანელ ორგანოს ავალდებულებს, კრება მოინვიოს, სულ მცირე, წელიწადში ერთხელ, წლიური ბალანსის შედგენიდან 6 თვის ვადაში.

გარდა ყოველწლიური კრებისა, კოოპერატივის წევრების მოთხოვნით, შეიძლება, ასევე, გაიმართოს რიგგარეშე საერთო კრება. კანონპროექტის მიხედვით, ამ შემთხვევაში საჭირო იქნება, სულ მცირე, 10 წევრის წერილობითი მოთხოვნა. იმ შემთხვევაში, თუ არ დაკმაყოფილება აღნიშნული მოთხოვნა, კოოპერატივის წევრებს ენიჭებათ ამ უფლების სასამართლო წესით რეალიზების შესაძლებლობა.

მუხლი 243. პარტნიორთა კრების მოწვევის ვადა და დღის წესრიგი

- 1. პარტნიორთა კრება მოიწვევა, კრების ჩატარების დღემდე სულ ცოტა 1 თვით ადრე, წესდებით განსაზღვრული წესით ან მარეგისტრირებელი ორგანოს ელექტრონულ პორტალზე გამოქვეყნებით.**
- 2. პარტნიორთა კრების დღის წესრიგი უნდა გამოცხადდეს კრების მოწვევისას მარეგისტრირებელი ორგანოს ელექტრონულ პორტალზე. დღის წესრიგის შესახებ ინფორმაცია უნდა განთავსდეს სხვა ნებისმიერი ფორმით გავრცელებულ ინფორმაციაში, რომლითაც მოიწვევა პარტნიორთა კრება.**
- 3. იმ საკითხზე, რომელიც არ არის შეტანილი გამოცხადებულ დღის წესრიგში, გადაწყვეტილების მიღება დაუშვებელია. გამონაკლისია გადაწყვეტილებები კრების წარმართვის, აგრეთვე პარტნიორთა საგანგებო კრების მოწვევის შესახებ.**
- 4. გადაწყვეტილება მომავალი პარტნიორთა კრების ჩატარების თარიღის, ადგილისა და სავარაუდო დღის წესრიგის შესახებ შეიძლება მიღებულ იქნეს პარტნიორთა კრებაზე.**

კანონპროექტის 243-ე მუხლი ეთმობა კოოპერატივში პარტნიორთა კრების მოწვევის პროცედურულ საკითხებს. კრების მოწვევის ფორმალური მხარის სათანადო უზრუნველყოფა წევრის მიერ თავისი უფლებების დაცვის ქვაკუთხედი. შესაბამისად, ამ ფორმალურ პირობათა კანონის/წესდების დარღვევით განხორციელება საერთო კრებას არალეგიტიმურს ხდის.

ხელმძღვანელი ორგანოს მიერ კრება მოიწვევა, კრების ჩატარების დღემდე, სულ ცოტა, 1 თვით ადრე. კრების მოწვევის შესახებ ინფორმაცია შეიძლება გამოქვეყნდეს ორი წესით: (1) წესდებით განსაზღვრული წესით ან (2) მარეგისტრირებელი ორგანოს ელექტრონულ პორტალზე გამოქვეყნებით.

კანონპროექტის მიხედვით, მიუხედავად იმისა, თუ რა გზით მოხდება კრების მოწვევა, კრების დღის წესრიგი უნდა გამოქვეყნდეს მარეგისტრირებელი ორგანოს ელექტრონულ პორტალზე; ასევე, დღის წესრიგის შესახებ ინფორმაცია უნდა განთავსდეს სხვა ნებისმიერი

მუხლი 244

ფორმით გავრცელებულ ინფორმაციაში, რომლითაც მოიწვევა კრება. დღის წესრიგის შესახებ ამომწურავი ინფორმაციის ქონა პირდაპირაა დაკავშირებული კოოპერატივის წევრის მიერ თავისი ინტერესის დაცვის სტრატეგიის შემუშავებასთან. შესაბამისად, აუცილებელია, დღის წესრიგი იყოს სრული და ამომწურავი. იმ საკითხზე, რომელიც არ არის შეტანილი გამოცხადებულ დღის წესრიგში, გადაწყვეტილების მიღება დაუშვებელია. ამ წესიდან გამონაკლისია ორი საკითხი, რომლებზეც გადაწყვეტილება შეიძლება მიღებულ იქნეს მისი დღის წესრიგში შეტანის გარეშე:

- თუ გადაწყვეტილება შეეხება კრების წარმართვის პროცედურულ საკითხებს;
- თუ გადაწყვეტილება შეეხება საგანგებო კრების მოწვევას.

მუხლი 244. განცხადება პარტნიორთა კრების მოწვევის შესახებ

1. განცხადება პარტნიორთა კრების მოწვევის შესახებ უნდა შეიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

- ა) კოოპერატივის საფირმო სახელწოდებას;
- ბ) კრების ჩატარების ადგილს, დღესა და დროს;
- გ) მითითებას იმის შესახებ, ტარდება წლიური თუ რიგგარეშე კრება;
- დ) კრების დღის წესრიგს.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ინფორმაციის გარდა, განცხადებაში ასევე, უნდა აღინიშნოს დღის წესრიგის საკითხებზე წინადადებებისა და დამატებების წარდგენის შესაძლებლობის შესახებ.

წინამდებარე მუხლი საერთო კრების მოწვევის შესახებ განცხადების რეკვიზიტების კატალოგს ქმნის. განცხადება კრების მოწვევის შესახებ, როგორც წესი, ძალიან მშრალი და ფორმალური ხასიათისაა. კერძოდ, მასში უნდა მიეთითოს კრების მოწვევის ის რეკვიზიტები, რომლებიც აუცილებელია კრების მონაწილეთა და კრების შინაარსის განსაზღვრისათვის, ასევე, მისი ჩატარების დროისა და ადგილის იდენტიფიცირებისათვის. აგრეთვე, წინამდებარე მუხლივე ადგენს ვალდებულებას, განცხადებაში აღინიშნოს დღის წესრიგის საკითხებზე წინადადებებისა და დამატებების წარდგენის შესაძლებლობის შესახებ.

მუხლი 245. პარტნიორთა კრების ოქმი

1. პარტნიორთა კრების ოქმს ხელს უნდა აწერდნენ კრების თავმჯდომარე და ხელმძღვანელი ორგანოს ის წევრები, რომლებიც ესწრებოდნენ პარტნიორთა კრებას. ოქმს უნდა ერთოდეს კრების მოწვევის მასალები.

2. კოოპერატივის ყოველ წევრს აქვს პარტნიორთა კრების ოქმის გაცნობის, ასევე მისის ასლის ან ოქმიდან ამონაწერის მიღების უფლება. კრების ოქმი ინახება კოოპერატივში.

კრების ოქმი არის წერილობითი დოკუმენტი, რომელიც აღწერს საერთო კრების მიმდინარეობის შესახებ ინფორმაციას. ეს ჩანაწერი ხორციელდება საზოგადოების წიგნში და

აქვს კოოპერატივთან დაკავშირებული ისტორიული მნიშვნელობა, ხელს უწყობს შემდგომი გაუგებრობებისა და დავების თავიდან აცილებას. კანონპროექტის მიხედვით, კოოპერატივის შემთხვევაში, კრების ოქმს ხელს უნდა აწერდნენ კრების თავმჯდომარე და ხელმძღვანელი ორგანოს ის წევრები, რომლებიც ესწრებოდნენ პარტნიორთა კრებას, ოქმს უნდა ერთოდეს კრების მოწვევის მასალები.

კანონპროექტის შესაბამისად, თავისი უფლებების დაცვის მიზნით, კოოპერატივის ყოველ წევრს ენიჭება პარტნიორთა კრების ოქმის გაცნობის, ასევე მისი ასლის ან ოქმიდან ამონაწერის მიღების უფლება. ამ უფლების რეალიზებისათვის კოოპერატივის ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებული იქნება, უზრუნველყოს ამ დოკუმენტაციის სათანადო წესით შენახვა და მათი ხელმისაწვდომობა.

მუხლი 246. პარტნიორთა წლიური კრების კომპეტენცია

- 1. პარტნიორთა კრება კოოპერატივის უმაღლესი ორგანოა.**
- 2. პარტნიორთა წლიური კრება იღებს გადაწყვეტილებას შემდეგ საკითხებზე:**
 - ა) წლიური ანგარიშის დამტკიცება;**
 - ბ) ხელმძღვანელი ორგანოსა და სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ წლის განმავლობაში გაწეული მუშაობის მოწონება;**
 - გ) წლიური მოგების გამოყენების ან წლიური ზარალის დაფარვა.**
- 3. წლიური ანგარიში ბალანსთან ერთად და ხელმძღვანელი ორგანოსა და სამეთვალყურეო საბჭოს მოხსენება კრების ჩატარებამდე სულ ცოტა 1 კვირით ადრე უნდა განთავსდეს კოოპერატივის ვებგვერდზე, თუ კოოპერატივს აქვს ვებგვერდი, და კოოპერატივის ოფისში ან/და ხელმძღვანელი პირის მიერ განსაზღვრულ სხვა ადგილას, რათა წევრებს მიეცეთ მათი გაცნობის შესაძლებლობა.**
- 4. კოოპერატივის ყოველ წევრს აქვს უფლება, საკუთარი ხარჯით მოითხოვოს წლიური ანგარიშის, ხელმძღვანელი ორგანოს და სამეთვალყურეო საბჭოს მოხსენების ასლები.**

კოოპერატივის კრებაზე ხმის უფლება არის კოოპერტივის მართვასთან მისი წევრის დამაკავშირებელი ძირითადი ხიდი. კანონპროექტის 246-ე მუხლი ეთმობა კოოპერატივის წევრის მიერ ხმის უფლების რეალიზაციის ერთადერთ პირდაპირ ბერკეტს, კოოპერატივის კრებას. წინამდებარე მუხლის ფარგლებში წარმოდგენილია კრების კომპეტენციას მიკუთვნებული საკითხების პირველი ნაწილი, რომელიც შეეხება კოოპერატივის ფინანსურ მდგომარეობასა და კორპორაციული მართვის სხვა ორგანოების მუშაობის შეფასებას. კერძოდ, კრების კომპეტენციას განეკუთვნება:

წლიური ანგარიშის დამტკიცება	ხელმძღვანელი ორგანოსა და სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ წლის განმავლობაში გაწეული მუშაობის მოწონება	წლიური მოგების გამოყენების ან წლიური ზარალის დაფარვა
-----------------------------	--	--

ასევე, წინამდებარე მუხლშივეა წარმოდგენილი კოოპერატივის ფინანსური მდგომარეობის მაჩვენებელ დოკუმენტზე წვდომის საკითხები. კერძოდ, წლიური ანგარიში ბალანსთან ერთად და ხელმძღვანელი ორგანოსა და სამეთვალყურეო საბჭოს მოხსენება კრების ჩატარებამდე, სულ ცოტა, 1 კვირით ადრე უნდა განთავსდეს კოოპერატივის ვებგვერდზე, თუ კოოპერატივს აქვს ვებგვერდი, ასევე, კოოპერატივის ოფისში ან/და ხელმძღვანელი პირის მიერ განსაზღვრულ სხვა ადგილას, რათა წევრებს მიეცეთ მათი გაცნობისა და ამის შედეგად საკუთარი ინტერესების დასაცავად ინფორმირებული გადაწყვეტილების მიღების შესაძლებლობა. გაცნობის შესაძლებლობასთან ერთად, წინამდებარე მუხლით დადგენილია კოოპერატივის წევრის უფლება, მიიღოს ამ მასალების ასლები საკუთარი ხარჯით.

მუხლი 247. პარტნიორთა კრების კომპეტენცია სხვა საკითხებთან დაკავშირებით

1. პარტნიორთა კრების ექსკლუზიურ კომპეტენციას განეკუთვნება შემდეგი საკითხების გადაწყვეტა:

- ა) წესდების შეცვლა;
- ბ) იურიდიული მისამართის შეცვლა;
- გ) საფირმო სახელწოდების შეცვლა;
- დ) პაის გაზრდა;
- ე) დამატებითი შენატანის გადახდის მოვალეობის შემოღება ან გაფართოება, შესაბამისი პაის მფლობელის თანხმობით;
- ვ) ინვესტორი წევრის გათვალისწინება ან ხმის უფლების განსაზღვრა;
- ზ) რამდენიმე ხმის უფლების დანესება ან გაზრდა;
- თ) პაის დაყოფა.

2. ამ მუხლში აღნიშნული გადაწყვეტილებების მისაღებად საჭიროა კენჭისყრაში მონაწილეთა ხმების უმრავლესობა, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

3. პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებები ამ მუხლში გათვალისწინებულ საკითხებზე, რომლებითაც ცვლილება შედის წესდებაში და ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ა-გ“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებულ საკითხებზე, უნდა დამონმდეს სანოტარო წესით.

4. პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილება ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ა-გ“ ქვეპუნქტებთან დაკავშირებით ძალაში შედის რეესტრში რეგისტრაციის მომენტიდან.

კანონპროექტის 246-ე მუხლში წარმოდგენილი იყო კრების კომპეტენციას მიკუთვნებული საკითხების პირველი ნაწილი, რომელიც შეეხება კოოპერატივის ფინანსურ მდგომარეობასა და კორპორაციული მართვის სხვა ორგანოების მუშაობის შეფასებას. წინამდებარე მუხლი კი იძლევა საერთო კრების დარჩენილ კომპეტენციათა კატალოგს. კერძოდ, გარდა 246-ე მუხლში გათვალისწინებული საკითხებისა, საერთო კრების კომპეტენციას განეკუთვნება:

ასევე, წინამდებარე მუხლში მოწესრიგებულია გადაწყვეტილების დამონშემების პროცედურა და მისი ძალაში შესვლის საკითხები. კერძოდ, წესდების ცვლილება, იურიდიული მისამართის ცვლილება და საფირმო სახელწოდების შეცვლა უნდა დამონშმდეს სანოტარო წესით და ისინი ძალას შეიძენენ რეგისტრაციის მომენტიდან, ხოლო სხვა საკითხები ძალაში შევა საერთო კრების მიერ გადაწყვეტილების მიღებისთანავე.

მუხლი 248. წარმომადგენელთა კრება

1. თუ კოოპერატივის წევრთა რაოდენობა 500-ზე მეტია, პარტნიორთა კრების ნაცვლად მოიწვევა წარმომადგენელთა კრება, ხოლო თუ წევრთა რაოდენობა 200-ზე მეტია, შეიძლება წესდებით განისაზღვროს, რომ პარტნიორთა კრების ნაცვლად ტარდებოდეს წარმომადგენელთა კრება.
2. წარმომადგენლად შეიძლება არჩეულ იქნეს ნებისმიერი ფიზიკური ქმედუნარიანი პირი, რომელიც კოოპერატივის წევრია, გარდა ხელმძღვანელი პირისა ან სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებისა.
3. წარმომადგენელთა კრება შედგება სულ მცირე 50 წარმომადგენლისაგან, რომლებსაც ირჩევენ კოოპერატივის წევრები. წარმომადგენლებს არ აქვთ უფლება, თავიანთი უფლებამოსილება სხვა პირებს გადასცენ.
4. წარმომადგენლები აირჩევიან საყოველთაო, პირდაპირი, თანასწორი არჩევნების საფუძველზე ფარული კენჭისყრით.
5. პირი არ შეიძლება არჩეულ იქნეს წარმომადგენლად 4 წელზე მეტი ვადით.
6. წესდება უნდა განსაზღვროს:
 - ა) რამდენ წევრზე აირჩევა ერთი წარმომადგენელი;
 - ბ) წარმომადგენლობის ვადა.
7. წარმომადგენელთა არჩევნების წესის შესახებ დანწრილებითი დებულებები, შედეგების განსაზღვრის ჩათვლით, შეიძლება ჩამოყალიბდეს ხელმძღვანელი ორგანოს

მიერ (ხოლო დუალისტური სისტემის შემთხვევაში ხელმძღვანელო ორგანოს და სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ ერთობლივად) მიღებულ საარჩევნო დებულებაში. აღნიშნულისთვის საჭიროა პარტნიორთა კრების თანხმობა.

8. წარმომადგენელთა არჩევნების ჩატარების ვალდებულება ეკისრება ხელმძღვანელო ორგანოს.

9. თუ წარმომადგენელი უარს იტყვის წარმომადგენლობაზე ან სხვა მიზეზით ვერ შეძლებს საქმიანობის განხორციელებას, დარჩენილი ვადით უნდა მოხდეს ახალი წარმომადგენლის არჩევა.

10. არჩეულ წარმომადგენელთა სია უნდა იყოს გამოქვეყნებული სულ მცირე ორი კვირის განმავლობაში ან ამავე პერიოდით იყოს განთავსებული კოოპერატივის ოფისში და ვებგვერდზე, ასეთის არსებობის შემთხვევაში, რათა წევრები გაეცნონ მას. არჩეულ წარმომადგენელთა უფლებამოსილება იწყება სიის გამოქვეყნების ან განთავსების დღიდან. კოოპერატივის ყოველ წევრს, მისი მოთხოვნის საფუძველზე, დაუყოვნებლივ უნდა მიეცეს სიის ასლი.

კოოპერატივი არის წევრთა შრომით საქმიანობაზე დაფუძნებული ან წევრთა ეკონომიკური თუ სოციალური საქმიანობის ხელშეწყობის მიზნით შექმნილი სამეწარმეო საზოგადოება. შესაბამისად, კოოპერატივის არსებობა არსობრივად და მიზნობრივად უკავშირდება რამდენიმე პირის ერთობლივ საქმიანობას, მათ თანამშრომლობას. ასეთ პირთა რაოდენობა, ხშირ შემთხვევაში, რამდენიმე ასულიც შეიძლება იყოს. ამ შემთხვევაში, კოოპერატივის კრების ფარგლებში მათი შეკრება და კვორუმის მიღწევა დაკავშირებულია მნიშვნელოვან ხარჯებსა და სხვა ობიექტურ სირთულეებთან. აქედან გამომდინარე, კოოპერატივის მართვაში მეტი მოქნილობის მისაღწევად კანონპროექტი იძლევა დამატებითი რგოლის – კოოპერატივის წარმომადგენელთა კრების შექმნის – შესაძლებლობას, რომელიც კომპეტენციურად ჩაანაცვლებს კოოპერატივის პარტნიორთა კრებას.

კანონპროექტის თანახმად, წარმომადგენელთა კრების შექმნა სავალდებულო იქნება იქ, სადაც კოოპერატივის წევრთა რაოდენობა 500-ზე მეტია, ხოლო ფაკულტატიური, თუ წევრთა რაოდენობა 200-ზე მეტია. წარმომადგენელთა კრებაში შეიძლება არჩეულ იქნეს როგორც ფიზიკური, ისე იურიდიული პირი და არჩევის დეტალური პროცედურები განისაზღვრება თავად კოოპერატივის მიერ. კერძოდ, წესდებაში უნდა განისაზღვროს, რამდენ წევრზე აირჩევა ერთი წარმომადგენელი და წარმომადგენლობის ვადა, ხოლო საზოგადოების ხელმძღვანელმა ორგანომ უნდა განსაზღვროს არჩევნების დეტალური წესები. თუმცა კანონპროექტი კოოპერატივის წევრთა დაცვის მიზნით მაინც ადგენს წარმომადგენელთა კრების წევრობასთან დაკავშირებულ რამდენიმე შეზღუდვას, კერძოდ: კოოპერატივის წარმომადგენელთა კრება უნდა შედგებოდეს საყოველთაო, პირდაპირი, თანასწორი არჩევნების საფუძველზე ფარული კენჭისყრით არაუმეტეს 4 წლის ვადით არჩეული, სულ მცირე, 50 წარმომადგენლისაგან. ამასთან, ვინაიდან წარმომადგენელთა კრება კოოპერატივის უმაღლესი ორგანოა და მის კომპეტენციას განეკუთვნება სამეთვალყურეო საბჭოსა და ხელმძღვანელი პირების საქმიანობის მონიტინგა, ამ უკანასკნელი ორგანოს წევრები არ შეიძლება არჩეულ იქნენ წარმომადგენლებად.

კანონპროექტის თანახმად, ხელმძღვანელი ორგანოს ორგანიზებით გამართული არჩევნების შედეგად არჩეული წარმომადგენელი უფლებამოსილებას შეიძენს წარმომადგენელთა

სიის კოოპერატივის ოფისში, და ასეთის არსებობის შემთხვევაში, ვერგვერდზე განთავსების დღიდან. ამასთან, წარმომადგენელს შეეძლება, ნებისმიერ დროს უარი თქვას წარმომადგენლობაზე. ამ ან სხვა მიზეზით უფლებამოსილების განუხორციელებლობისას დარჩენილი ვადით უნდა მოხდეს ახალი წარმომადგენლის არჩევა.

მუხლი 249. კოოპერატივის მართვის მოდელის არჩევის შესაძლებლობა

- 1. კოოპერატივს შეიძლება ჰქონდეს მართვის მონისტური ან დუალისტური სისტემა.**
- 2. მართვის დუალისტური სისტემის შემთხვევაში ხელმძღვანელობითი და კონტროლის ფუნქციები განაწილებულია ხელმძღვანელ ორგანოსა და სამეთვალყურეო საბჭოს შორის.**
- 3. კოოპერატივის წესდებაში უნდა აღინიშნოს კოოპერატივის მართვის სისტემის არჩევის შესახებ. თუ წესდებაში არ არის აღნიშნული სისტემის არჩევის შესახებ, ივარაუდება, რომ გამოიყენება დუალისტური სისტემა.**

კოოპერატივის ეფექტიანი მართვა მიიღწევა მმართველ ორგანოებს შორის კომპეტენციათა დანაწილებისა და ამ დანაწილების შედეგად მათ შორის ურთიერთდამოკიდებულებისა და ბალანსის მიღწევის გზით. მსხვილი კოოპერატივების ერთ-ერთი ძირითადი სახასიათო ნიშანი წევრთა დიდი რაოდენობაა. გადაწყვეტილების მიღება სუბიექტთა რაოდენობის ზრდა პრობორციულად ზრდის ამ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში წარმოშობილ ტრანსაქციულ ხარჯებს. ასეთი ხარჯების დაზოგვის მიზნით, აუცილებელი ხდება მმართველობითი უფლებამოსილების მქონე განცალკევებული, შედარებით მოქნილი და მაღალეფექტური ორგანოს შექმნა, რომელიც ზედამხედველობას გაუწევს კოოპერატივის ხელმძღვანელი ორგანოს საქმიანობას. სხვა, შედარებით მცირე, კოოპერატივებში კი ასეთი ორგანოს ფორმირება შეიძლება დაკავშირებული იყოს დამატებით, არაპრობორციულ ხარჯებთან. კანონპროექტი იძლევა არჩევანის თავისუფლებას კორპორაციული მართვის ერთ- და ორსაფეხურიან მოდელებს შორის. კერძოდ, შესაძლებელი იქნება, კოოპერატივის შიგნით ერთმანეთის პარალელურად ჩამოყალიბდეს ხელმძღვანელი ორგანო და მასზე ზედამხედველობის განმახორციელებელი ორგანო – სამეთვალყურეო საბჭო. ამის საპირისპიროდ, კოოპერატივში შეიძლება ჩამოყალიბდეს ერთსაფეხურიანი კორპორაციული მართვის მოდელი, რა დროსაც სამეთვალყურეო საბჭო განცალკევებული ორგანოს სახით არ იარსებებს.

გადაწყვეტილება კორპორაციული მართვის მოდელის თაობაზე მიიღება თავად კოოპერატივის მიერ, წესდებაში შესაბამისი ჩანაწერის გაკეთების გზით. იმ შემთხვევაში, თუ წესდებაში არ იქნება აღნიშნული კორპორაციული მართვის რომელიმე სისტემის არჩევის შესახებ, კანონპროექტის შესაბამისად, ივარაუდება, რომ გამოიყენება დუალისტური სისტემა.

მუხლი 250. კოოპერატივის სამეთვალყურეო საბჭო

- 1. კოოპერატივის სამეთვალყურეო საბჭო შედგება პარტნიორთა კრების მიერ კენჭისყრაში მონაწილე ხმების უმრავლესობით არჩეული არანაკლებ 3 და არა უმეტეს 15 წევრისაგან. წევრთა რაოდენობა განისაზღვრება წესდებით.**

2. პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს უფლება აქვთ მათი საქმიანობის შედეგებიდან გამომდინარე მიიღონ განსაზღვრული გასამრჯელო.

3. პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით შეიძლება სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი ნებისმიერ დროს იქნეს გამოწვეული წევრობიდან კენჭისყრაში მონაწილე წევრთა უმრავლესობის გადაწყვეტილებით.

4. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს არა აქვთ უფლება იმავდროულად იყვნენ ხელმძღვანელი პირები ან მათი მოადგილეები, ან სხვაგვარად განახორციელონ კოოპერატივის ხელმძღვანელობა.

5. ხელმძღვანელი ორგანოდან გასული წევრები მათი ანგარიშის დამტკიცებამდე არ შეიძლება არჩეულ იქნენ სამეთვალყურეო საბჭოში.

სამეთვალყურეო საბჭო კოლექტიური ორგანოა, სწორედ ამ პრინციპის გამყარებას უზრუნველყოფს კანონპროექტის 250-ე მუხლი. საბჭოს წევრთა შესაძლო მინიმალური და მაქსიმალური ოდენობის დადგენისას კანონპროექტში გათვალისწინებულ იქნა ე.წ. „deadlock“-ის საფრთხე და განისაზღვრა არანაკლებ სამი და არაუმეტეს 15 წევრი. წევრთა შესაძლო რაოდენობას შორის მნიშვნელოვანი სხვაობის არსებობა მიზნად ისახავს კოოპერატივისთვის შესაძლებლობის მიცემას, ინდივიდუალურ მახასიათებლებზე დაყრდნობით იქნეს გადაწყვეტილი ხელმძღვანელი ორგანოს ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელი ორგანოს წევრთა რაოდენობა. სამეთვალყურეო საბჭო წარმოადგენს კოლექტიურ ორგანოს და მისი დაკომპლექტებისას, როგორც წესი, მხედველობაში მიიღება: კოოპერატივის კაპიტალი, წევრთა სტრუქტურა, საოპერაციო არეალები, მიზნები, ხელმძღვანელი პირები და სხვა ყურადსაღები ფაქტორები. ამ რაოდენობის განსაზღვრისას მიზანშეწონილია, კოოპერატივის წევრებმა შეარჩიონ კენტი ციფრი, რათა დაზღვეულ იქნეს ე.წ. „deadlock“-ის საფრთხე.

წინამდებარე მუხლის მეორე პუნქტი შეეხება საბჭოს წევრისთვის ანაზღაურების გადახდის საკითხებს. კერძოდ, მიეთითება, რომ პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს უფლება აქვთ, მათი საქმიანობის შედეგებიდან გამომდინარე, მიიღონ განსაზღვრული გასამრჯელო. აქვე მნიშვნელოვანია, ხაზი გაესვას, რომ ზედამხედველობის ფუნქციის ეფექტურად განხორციელებისათვის აუცილებელია, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების სათანადო ანაზღაურების პოლიტიკის შექმნა. ამგვარმა პოლიტიკამ უნდა უზრუნველყოს, ერთი მხრივ, წევრის დამოუკიდებლობა, ხოლო მეორე მხრივ, პირის ინტერესების დაკავშირება კოოპერატივის ინტერესებთან. შესაბამისად, მიზანშეწონილია, კოოპერატივის წევრებმა საბჭოს წევრების ანაზღაურების განსაზღვრისას აღნიშნული პრინციპით იხელმძღვანელონ.

კანონპროექტის თანახმად, სამეთვალყურეო საბჭო დაკომპლექტდება კოოპერატივის საერთო კრების, ხოლო ასეთის არსებობის შემთხვევაში, წარმომადგენელთა კრების მიერ. საბჭოში შეიძლება არჩეულ იქნეს როგორც ფიზიკური, ისე იურიდიული პირი. თუმცა, ვინაიდან სამეთვალყურეო საბჭოს საქმიანობის ძირითადი ამოცანა ხელმძღვანელი ორგანოს კონტროლია, შეზღუდვა შეეხება ხელმძღვანელი პირების არჩევას სამეთვალყურეო საბჭოში. კერძოდ, კანონპროექტის თანახმად, ხელმძღვანელი პირები ან მათი მოადგილეები, ან სხვაგვარად კოოპერატივის ხელმძღვანელობის განმახორციელებელი პირები არ შეიძლება,

იმავედროულად, იყვნენ სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები. აღნიშნული შემლუღვა იმოქმედებს ხელმძღვანელი ორგანოდან გასულ წევრებზეც, მათი ანგარიშის დამტკიცებამდე პერიოდში.

მუხლი 251. კოოპერატივის სამეთვალყურეო საბჭოს კომპეტენცია

- 1. კოოპერატივის სამეთვალყურეო საბჭო ახორციელებს ხელმძღვანელი ორგანოს საქმიანობის კონტროლს ამ კანონითა და კოოპერატივის წესდებით დადგენილი წესებისა და პირობების დაცვით.**
- 2. სამეთვალყურეო საბჭო იღებს ინფორმაციას კოოპერატივის საქმეების მიმდინარეობის შესახებ. მას შეუძლია ნებისმიერ დროს მოითხოვოს ხელმძღვანელი ორგანოსგან/პირისგან ანგარიში და უშუალოდ ან მის მიერ განსაზღვრული პირების მეშვეობით შეამოწმოს კოოპერატივის დოკუმენტაცია. სამეთვალყურეო საბჭომ უნდა შეამოწმოს წლიური ბალანსი, კოოპერატივის ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიში და წინადადებები წლიური მოგების განაწილების შესახებ. სამეთვალყურეო საბჭომ შემოწმების შედეგები უნდა მოახსენოს პარტნიორთა კრებას წლიური ბალანსის დამტკიცებამდე.**
- 3. სამეთვალყურეო საბჭომ დადგენილი წესით უნდა მოიწვიოს პარტნიორთა კრება/ნარმომადგენელთა კრება.**
- 4. სამეთვალყურეო საბჭოს სხვა ფუნქციები შეიძლება განისაზღვროს წესდებით. საბჭოს წევრებს არა აქვთ უფლება, თავიანთი ფუნქციების შესრულება გადააბარონ სხვა პირებს.**
- 5. სამეთვალყურეო საბჭო უფლებამოსილია წარმოადგინოს კოოპერატივი ხელმძღვანელი პირის წინააღმდეგ კოოპერატივის სახელით წარმართულ სამართლებრივ დავებში.**
- 6. სამეთვალყურეო საბჭოს თანხმობა სჭირდება ნებისმიერ კრედიტს, რომელიც კოოპერატივის მიერ მიეცემა ხელმძღვანელ პირს ან მის თავდებობაზე.**

კანონპროექტის 251-ე მუხლი სამეთვალყურეო საბჭოს კომპეტენციათა ნორმატიული კატალოგის შექმნას ემსახურება. საზოგადოდ, სამეთვალყურეო საბჭოს მთავარი უფლებამოსილება ხელმძღვანელი ორგანოს საქმიანობის კონტროლია. კანონპროექტის წინამდებარე მუხლი დეტალურად განსაზღვრავს საბჭოს კომპეტენციას, რომელიც, ძირითადად, უკავშირდება საბჭოს უფლებამოსილებას, იყოს სათანადოდ ინფორმირებული და ასეთი ინფორმირებულობის პირობებში მოახდინოს დირექტორთა საბჭოს კონტროლი.

ასევე, ხაზი უნდა გაესვას სამეთვალყურეო საბჭოს კომპეტენციას, წარმოადგინოს კოოპერატივი ხელმძღვანელი პირის წინააღმდეგ კოოპერატივის სახელით წარმართულ სამართლებრივ დავებში. კოოპერატივის სახელითა და სასარგებლოდ სასამართლოსთვის მიმართვის უფლება აქვს ამავე საზოგადოების ხელმძღვანელობასა და წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილ პირს. თუმცა, კოოპერატივის დაცვის მიზნით, ვინაიდან, სავარაუდოა, რომ ხელმძღვანელი ორგანოს წევრი საკუთარი თავის წინააღმდეგ არ დაიწყებს სამართლებრივ დავას, წინამდებარე მუხლი იძლევა შესაძლებლობას, აღნიშნული უფლებამოსილება ხელმძღვანელი ორგანოს წევრის წინააღმდეგ განახორციელოს სამეთვალყურეო საბჭომ.

წინამდებარე მუხლში წარმოდგენილი კატალოგი არ არის ამომწურავი. სამეთვალყურეო საბჭოს დამატებითი ფუნქციები შეიძლება განისაზღვროს წესდებით. ამასთან, ეფექტიანი კორპორაციული მართვის მისაღწევად, სადაც სხვადასხვა ორგანოს კომპეტენციათა შეწონასწორების გზით მიღწეულია ბალანსი, წინამდებარე მუხლი ზღუდავს საბჭოს წევრის უფლებას, თავისი ფუნქციების შესრულება გადააბაროს სხვა პირებს.

მუხლი 252. კოოპერატივის ხელმძღვანელი ორგანო და მისი კომპეტენცია

- 1. მონისტური სისტემის დროს ხელმძღვანელ ორგანოს მინიჭებული აქვს კოოპერატივის ხელმძღვანელობისა და მესამე პირებთან ურთიერთობაში კოოპერატივის წარმომადგენლობის უფლებამოსილება.**
- 2. ხელმძღვანელი ორგანო შედგება არანაკლებ 2 წევრისგან, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.**
- 3. ხელმძღვანელი პირები აირჩევიან პარტნიორთა კრების მიერ არაუმეტეს 3 წლის ვადით.**
- 4. ხელმძღვანელი პირი ნებისმიერ დროს შეიძლება გამოწვეულ იქნეს ხელმძღვანელი ორგანოს წევრობიდან, თუ კრების მონაწილეთა 2/3-ი დაუჭერს ამ გადაწყვეტილებას მხარს.**
- 5. ხელმძღვანელი ორგანოს თავმჯდომარე აირჩევა საბჭოს წევრებიდან ხმათა უმრავლესობით. თუ საბჭო ორი წევრისაგან შედგება, თავმჯდომარის ფუნქციები შესრულდება მორიგეობით ყოველწლიურად. სხვა შემთხვევებში გამოიყენება ამ კანონის ზოგადი ნაწილის ნორმები ხელმძღვანელი ორგანოების შესახებ.**

კოოპერატივი არის წევრთა შრომით საქმიანობაზე დაფუძნებული ან წევრთა ეკონომიკური თუ სოციალური საქმიანობის ხელშეწყობის მიზნით შექმნილი სამეწარმეო საზოგადოება. შესაბამისად, კოოპერატივის არსებობა არსობრივად და მიზნობრივად უკავშირდება რამდენიმე პირის ერთობლივ საქმიანობას, მათ თანამშრომლობას. ასეთ პირთა რაოდენობა, ხშირ შემთხვევაში, რამდენიმე ასეულიც შეიძლება იყოს. შესაბამისად, შეუძლებელია კოოპერატივის საქმიანობის ხელმძღვანელობა ერთობლივად განახორციელონ მისმა წევრებმა. აღნიშნულიდან გამომდინარე, კოოპერატივში იქმნება განცალკევებული ორგანო, ხელმძღვანელი ორგანოს სახით, რომელსაც ევალება კოოპერატივის ხელმძღვანელობითი და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების განხორციელება. იმავდროულად, კოოპერატივისთვის დამახასიათებელია მისი წევრების აქტიური და კოლექტიური ჩართულობა საზოგადოების მართვაში. სწორედ ამ პრინციპიდან გამომდინარე, კანონპროექტში ხაზი ესმება კოლექტიური მართვის პრინციპს და მიეთითება, რომ კოოპერატივის ხელმძღვანელი ორგანო უნდა შედგებოდეს, სულ მცირე, ორი წევრისაგან, თუ წესდებით სხვა რამ არ იქნება გათვალისწინებული.

ხელმძღვანელი ორგანოს წევრების ანგარიშვალდებულების უზრუნველყოფის მიზნით, მიზანშეწონილია, ისინი დაინიშნონ კონკრეტული ვადით. ამასთანავე, ასეთი დანიშვნის ვადა უნდა იყოს ისეთი ხანგრძლივობის, რომელიც დანიშნულ პირს მისცემს საკუთარი ხედვის პრაქტიკული რეალიზების შესაძლებლობას. სწორედ აღნიშნულიდან გამომდინარე, კანონ-

პროექტით ხელმძღვანელი ორგანოს არჩევის მაქსიმალურ ვადად განსაზღვრულია არაუმეტეს 3 წელი. ასევე, ხელმძღვანელი პირი ნებისმიერ დროს შეიძლება გამოწვეულ იქნეს ხელმძღვანელი ორგანოს წევრობიდან, თუ კრების მონაწილეთა 2/3-ი დაუჭერს მხარს ამ გადაწყვეტილებას.

კანონპროექტის მიხედვით, ხელმძღვანელი ორგანოს ორგანიზაციული დამოუკიდებლობის უზრუნველყოფის აუცილებლობიდან გამომდინარე, თავად ხელმძღვანელი ორგანო თავისი შემადგენლობიდან აირჩევს თავმჯდომარეს. ხელმძღვანელი ორგანოს თავმჯდომარემ უნდა უზრუნველყოს ორგანოს საქმიანობის კოორდინირება, წარმოადგინოს აღნიშნული ორგანო სხვებთან ურთიერთობაში და შეასრულოს ხიდის ფუნქცია კოოპერაციული მართვის სხვა ორგანოებსა და ხელმძღვანელ ორგანოს შორის.

მუხლი 253. კოოპერატივის ხელმძღვანელი პირის ფუნქციები და მისი არჩევა

1. კოოპერატივის ხელმძღვანელი პირი საკუთარი პასუხისმგებლობით ახორციელებს კოოპერატივის ხელმძღვანელობასა და წარმომადგენლობას მესამე პირებთან ურთიერთობაში.

2. დუალისტურ სისტემაში ხელმძღვანელ პირს არა უმეტეს 3 წლის ვადით ირჩევს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს სამეთვალყურეო საბჭო.

3. ხელმძღვანელი პირი არ შეიძლება იმავდროულად იყოს სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი.

კანონპროექტის 253-ე მუხლი ეთმობა კოოპერატივის ხელმძღვანელი პირის ფუნქციებსა და მისი არჩევის საკითხებს. ფუნქციების ნაწილში მიეთითება, რომ კოოპერატივის ხელმძღვანელი პირი საკუთარი პასუხისმგებლობით ახორციელებს კოოპერატივის ხელმძღვანელობასა და წარმომადგენლობას მესამე პირებთან ურთიერთობაში. ამ ფუნქციების შესრულებისას ისინი უნდა მოქმედებდნენ მართლზომიერად და კეთილსინდისიერი ხელმძღვანელის გულისხმიერებით, კერძოდ, ზრუნავდნენ ისე, როგორც ანალოგიურ პირობებში უნდა ემოქმედა ხელმძღვანელს, და მოქმედებდნენ იმ რწმენით, რომ მათი ეს ქმედება ეკონომიკურად ყველაზე ხელსაყრელია სამეწარმეო საზოგადოებისათვის. ამ მოვალეობათა დარღვევისათვის ხელმძღვანელი პირები პასუხს აგებენ კოოპერატივის წინაშე.

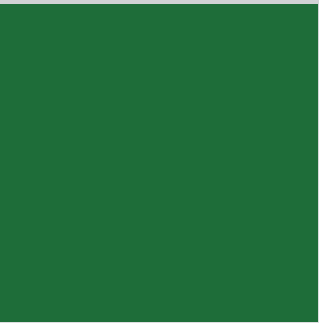
ზოგადი ლოგიკიდან გამომდინარე, ორგანო უნდა დააკომპლექტოს იმ სუბიექტმა, რომელიც პასუხისმგებელია მის ზედამხედველობაზე. სწორედ ამ პრინციპის მიხედვით, ხელმძღვანელი ორგანოს არჩევის უფლება დუალისტური მართვის მოდელში აქვს სამეთვალყურეო საბჭოს, ხოლო მონისტურ სისტემაში – საერთო კრებას. ამასთანავე, არჩეული პირი არ შეიძლება, იმავდროულად, იყოს სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი. ეს შეზღუდვა მიზნად ისახავს ინტერესთა აღრევის თავიდან აცილებას, სამეთვალყურეო საბჭოს იმგვარად დაკომპლექტებას, რომ აღნიშნულმა ორგანომ ეფექტიანად განახორციელოს თავისი ძირითადი ამოცანა – ხელმძღვანელი ორგანოს კონტროლი.

მუხლი 254. კოოპერატივის მოგებისა და ზარალის განაწილება

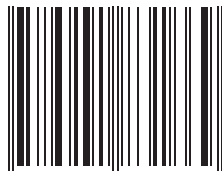
- 1. წლიური ანგარიშის დამტკიცებისას პარტნიორთა კრება იღებს გადაწყვეტილებას კოოპერატივის წევრებისათვის გათვალისწინებული სამეურნეო წლის მოგების ან ზარალის განაწილების შესახებ.**
- 2. პირველი სამეურნეო წლისათვის მოგების ან ზარალის განაწილება ხდება კოოპერატივის წევრების მიერ შესრულებული შენატანების პროპორციულად, ყოველი მომდევნო წლისათვის კი – მოგების მიმატებით და ზარალის ჩამონერის გზით წინა სამეურნეო წლის ბოლოსათვის არსებული პაის საერთო თანხის პროპორციულად.**
- 3. წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს მოგებისა და ზარალის განაწილების სხვა წესებს.**
- 4. წესდება ან პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილება შეიძლება ითვალისწინებდეს, რომ მოგება მთლიანად ან ნაწილობრივ დაერიცხოს რეზერვს.**

კანონპროექტის 254-ე მუხლი ეთმობა კოოპერატივის მოგებისა და ზარალის საკითხებს. გადაწყვეტილება მოგების გადახდის, მოგების მოცულობისა და ფორმის შესახებ მიიღება კოოპერატივის საერთო კრების მიერ. კოოპერატივის წევრები ზოგიერთ შემთხვევაში ორიენტირებულნი არიან, მიიღონ მაქსიმალური შემოსავალი მოკლევადიან პერსპექტივაში. აღნიშნული, როგორც წესი, წინააღმდეგობაში მოდის კოოპერატივის გრძელვადიანი განვითარების სტრატეგიასა და კრედიტორების დაცვის ინტერესთან. შესაბამისად, ამ შეპირისპირებულ ინტერესებს შორის გონივრული ბალანსის მიღწევის მიზნით, კანონპროექტით დგინდება მოგების გამონაგარიშებისა და გაცემის წესები. კერძოდ, მოგების განაწილება ხდება წელიწადში ერთხელ, წლიური ანგარიშის დამტკიცებისას. პირველი სამეურნეო წლისათვის მოგების ან ზარალის განაწილება მოხდება კოოპერატივის წევრების მიერ შესრულებული შენატანების პროპორციულად. მოგვიანებით, ყოველი მომდევნო წლისათვის გასაცემი მოგება დაანგარიშდება მოგების მიმატებით და ზარალის ჩამონერის გზით წინა სამეურნეო წლის ბოლოსათვის არსებული პაის საერთო თანხის პროპორციულად.

ასევე, წინამდებარე მუხლში ხაზი ესმება კოოპერატივში რეზერვის შექმნის შესაძლებლობას. რეზერვი – ეს არის კოოპერატივის მიერ აკუმულირებული დანაზოგი, რომელიც იქმნება საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირებისათვის.

ISBN 978-9941-8-3166-9

9 789941 831669